D. FRANCISCI SALGADO DE SOMOZA,

IN REGALI CANCELLARIA VALLISOLETANA SENATORIS,

LABYRINTHUS CREDITORUM

CONCURRENTIUM AD LITEM,
per debitorem communem, inter illos cauſatam.

PARS QUARTA ET ULTIMA

Opus poſthumum ex ipſo Authoris intricatiſſimo Authographo, non ſine ingenti labore, & multâ induſtriâ erutum, lucique vindicatum.

Huic acceſſit Tractatus DE LIBERTATE BENEFICIORUM, & Capellaniarum recuperanda, ab eodem Authore aliàs concinnatus.

Nunc ſecundùm in lucem prodit, cùm Indicibus neceſſariis.

LUGDUNI,
Sumptibus LAURENTII ANISSON.

M. DC. LXXII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

EXCELLENTISS. PRINCIPI
ET ILLUSTRISSIMO DOMINO,
D. GARCIÆ DE HARO
ET SOTOMAYOR,

COMITI DE CASTRILLO, VICE-REGI quondam Regni Neapolitani, nunc Caſtellæ Præſidi, & à conſilio Status,

HOC OPUSCULUM

Dicat & conſecrat P. Lector M. Fr. ALVARUS SALGADO, Rector Collegii S. P. N. Auguſt. Aggrippinenſis.

Auſpiciis res cæpta bonis malè cedere neſcit. Alciatus.

P*RÆCLARI ingenii, Præclariſſimi, & illuſtriſſimi Domini D. Franciſci Salgado de Somoza patrui mei incliti, & naturæ vinculo alligati Fratris chariſſimi Patris mei Domini D. Garciæ Salgado advocati Regii nuncupati defuncti, & functi officio Auditoris Generalis totius Regni Gallæciæ in regia patria noſtra Civitate Corunæ, veluti columnam regio utpote (de nube lumen) moderamini aptam, utilitati publicæ patrocinium, & Eccleſiaſticæ libertati (ſi fas ſit dicere) refrigerium non tam poſthumum, quam poſthumatum opus tibi Domine non dicam commendamus, donamus, dico* (Illuſtriſſime & Excellentiſſime Princeps) *non poſthumum, opus dixi, ſed opus poſthumatum, namque vivus author expreſſum, & impreſſum reliquit, ſine licentia pro tunc obtenta regia pro voluminis manuali, & controverſiali ſine litiſque pendentia tractatione; crevit illico tunc populare erga authorem ſtudium, decorata tum affectio, tum virtualis ambitio inter doctas tam Prælatorum illuſtrium, quàm decoratorum Magiſtratuum claſſes tanti Doctoris Magiſtri majeſtuoſam doctrinam appetendi, & re-*

petendi ; ut pro regali nutu adipiſcendo ad univerſalem curſum , & concurſum , regium noſtrum authorem Doctorem , & Magiſtrum concitarint.

Obiit tandem ; eſt ego hoc , inter cætera , opus opera contexui , & licet pervigili , ut excuderetur indigebat lucubratione , communem , privatàmque ſapientum utilitatem retardare non placuit , imò amicorum votis ad hæc propenſorum ſtudia reſpondere fas eſſe duxi : quamobrem iteratis undique charorum monitis circumventus tanti fructus ingenii omnibus nati , omnibus noti in lucem prodere conſtitui , iniquum etenim noſtrà judicaret tempeſtas , indignúmque lamentaretur , in opera omnium plauſu , ac probatione dignatam temporis æribus , quàm immortali hominum memoriæ commendarentur , dum modico ipſemet parcens labori , oblivionis tenebris lumen obliterari paterer inextinguendum.

Obiit meus , inquam , Patruus , ſed minimè ejus deperiit fama nominis , attamen ingenitæ quærit nobilitatis ſpecimen , litterarum expoſcit patronum , æquitatis repetit aſylum , frugalitatis exoptat normam , incolumitatis denique ſibi vendicat propugnaculum , ſed ſi humanam Celſitudinem inveſtigemus prudentiæ , neminem (Excellentiſſime Princeps *) potiori quam te jure tanti operis decet patrocinium , nam ſi te ad Magiſtratuum ſpeculam provectum , imperatoriæ clavum poteſtatis tenentem ; Neapolitani dudum regni munia mirifico terrarum orbis plauſu obeuntem ſpectem , muneris erit tui , hujus uſum doctrinæ cunctis patere provinciis , quæ ſub tanti regimine Principis continentur ; ſi integerrimi animi tui judicium conſulam , jura cuique ſua reddi (quis neget) exoptabis ; ſi naturalem tuam gravitatem , morumque honeſtatem commemorem , tutiorem utique hæc ſcripta Mecænatem æternis ſtabilienda ſæculis , diuturnioribus decoranda inſignibus nec reperire valebunt , ſi inclitæ tuæ proſapiæ ſtemmata ſolo ſaloque notiſſimi celebrem , ſilentio potius , quam enarratione memorare auſim. Accedit inſuper (* Excellentiſſime Princeps *) charitas illa , quà authorem (nec immerito quidem) complectebare , quapropter hoc opus tot tibi nominibus obnoxium , mirificoque pectori debitum accipe , neque tamen minoris ſubſidij ſtabilitate muniretur , quam imaginis tuæ claro nobilitaretur obtutu , ut inoffenſo decurrat pede ; & licet authoris lumina inexorabilis claudantur jaculo mortis , ejuſdem tamen opera te auſpice numquam intermoritura videbuntur , ut doctrinæ ſeries judicibus monita , Dynaſtis jura , legibus propinet effectum , cujus adhuc ſcholia , Divini dixerim ſpolia ingenii pietati ſacranda tuæ æmulandam poſteris teſtantur æquitatem , & quoniam regia protectio vigorem primitus ſortitur ſuum , quem alium (Integerrime Princeps) quam te ſuæ evocabit provectionis exactorem ? Si Homero placuit dicere :* Magnis magna para , parvis diſpone minora , *opus magnum magno paratur Principi , nec indignum quiſquam reputabit oculis quod omnium integro ſedebit judicio : Modum verò dicendi faciam , non , quod tuarum affluentia laudum exhauriatur , nec obſequij mei iterandus , refugiat animus , nam ait Enodius ?* Numquam pauper vena timetur ingenii , ubi eſt dives cauſa dicendi. *Sed ne modeſtiæ tuæ ſanctitatem inenarrabili*

narrabili

Digitized by Google

5f 11

narrabili videar offendiſſe contextu. Vive & vince (Excellentiſſime Princeps) *ut vita functis beata ſuperſtitem honorem, viventibus tuæ beneficentiam ingenuitatis, poſteris veſtigia tuis impertiare, téque tua cælitibus, ut par eſt, adſcribant merita. Vale.*

Excellentiſſime Domine,

Obſequio tuo deditiſſimus ſemper
Fr. ALVARUS SALGADO.

Digitized by Google

In laudem Auctoris, & Collectoris

P. M. FR. ALVARI SALGADO,

PRIORIS RECTORISQUE COLLEGII

Agrippinenſis S. P. N. Auguſtini: Frater Hieronymus de Añoa in eodem Collegio Lector Sacræ Theologiæ.

Geneſ. 41.

CLARESCIT jam è latebris erutum hoc clariſſimum opus ab Illuſtriſſimo D. D. Franciſco Salgado apprimè conditum. Deſiit univerſæ literaturæ Princeps: proh dolor! Gemit Hiſpania fatali oppreſſa calamitate. *Nunquid ſapientiorem* (*ſic Pharao Joſeph alloquitur*) *& conſimilem huic invenire potero?* Haud dubie fateor tantum virum non raptum è ſæculo; immortalis clamitat ipſe,

Ennius.

Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu
Faxit; cur? Volito vivus in ora virum.

Caſſiod. libr. 3. Epiſtolarum Epiſtola 3. Proſper. lib. de ingratis.

De hujus vivacis ingenii fœtibus nimis ingenuè ſtudioſi ſapientiæ exclamant cum Caſſiodoro: *Neſcit inde aliquid naſci mediocre, tot probati, quod geniti*; atque ego cum D. Proſpero perſonabo.

Flumina librorum mundi effluxere per orbem,
Quæ mites humilèſque bibunt, campiſque animorum,
Certam vitales doctrinæ emittere rivos.

Ambroſius Coranus in vita Sancti Auguſtini.

Demúmque dicam quod de Patre noſtro excelſo Auguſtino Coranus diſertè cantavit.

Quamvis multorum placeant volumina libri,
Si Auguſtinus adeſt ſufficit ipſe tibi.
Si Salgadus adeſt ſufficit ipſe tibi.

Huic ergo operi aureo pondus doctiſſimus Abbas dedit, accipit verò ſplendorem à Patre Magiſtro Frater Alvaro Salgado Priore ác Rectore meritiſſimo hujus Auguſtiniadum Collegii, aſſiduo evulgatus labore theſaurus hic patruus, utriuſque juris peritis cupiditat. indulgendo. Ignoro quidem cui prius gratulari debeam, primone ſapientiſſimo opifici, an tibi cujus religioſæ activitatis expenſis, occultatum diſpoſuiſti volumen in lucem prodire: merito te operis venerabor Auctorem conſulendo Abulenſem. *In ſecundo die fecit Deus firmamentum: quomodo fecit* (*inquirit*) *ſi in prima die creavit Deus omnes cælos in ſuis formis ſubſtantialibus ſive Empyreum, ſive alios ſimul: fecit Deus* (*reſpondet*) *firmamentum, id eſt diſpoſuit illos cælos quantum ad aliquam qualitatem, accipitur ergo facere, id eſt diſponere.* Propera igitur: cum Martiali precabor.

Abulenſis in Geneſim. 1. c. Martialis. 22.

Ede tuos tandem populo (*Prior*) *hoſce libellos,*
Et cultum docto pectore profer opus.

Age, aliaque monumenta à tuo celeberrimo Senatorum prototypo culta, ſed abdita pande, compulſus ſaltem communis utilitatis uſura. Nec deſpero prælo cudendas tuas expoſitivas lucubrationes avidè à præconibus Evangelicæ veritatis ſpectatas. Quid mirum, ſi non impar Patruo mira eruditione & eloquentia, plauſu communi extolleris. Invitus, ſed inductus Favorini Philoſophi conſilio, deſiſtam: *Turpius eſt frigide & exiguè quemquam laudare, quàm inſectanter, & graviter vituperare*: vel mei Hieronymi verbis aſſentiendo: *ſuper quo melius tacere puto, quam pauca ſcribere.* Vale.

Favorinus apud Athenæum. Hieron. ad Paulinum.

V. Paternitatis,

Affectus ſubditus
FR. HIERON. DE AÑOA.

SAPIEN-

Digitized by Google

52 11

SAPIENTISSIMO P. MAGISTRO

FR. ALVARO SALGADO,

AUTHORIS FRATRIS FILIO, SACRARUM litterarum fulgentiſſimo ſideri, Cœnobii Agrippinenſis nunc Priori, ejuſque digniſſimo Rectori:

HANC, LICET NON SENTENTIIS, neque floribus, ſplendidam orationem, voluntate tamen plenam, pro pignore benevolentiæ offert, FR. ALVARUS OSSORIO DEL AGUILA, *in eodem Collegio S. Theologiæ Lector.*

PRO tuarum intelligentia uſuque virtutum (mi Rector) tibi ſummum ubique, pleno ore detuli cultum: & ſicut te litteris magnique ingenii opibus eſſe prædirum me non latebar, in magnam animus raptus fuit admirationem. At cum dolore mortis oppreſſus tui Patrui, Ill. D.D. Franciſci Salgado Compluti Regii Abbatis, & ſupremi Senatus Caſtellæ Senatoris, obſtupui, & ſicut de cœlo lapſum te judicavi, ſiquidem in tam fluctuanti fortuna & acerrima pœna (in qua major pateſcit prudentia) non ſolum tuum viguit ingenium, ſed ſapientiam tuam majori fulgore in lucem protuliſti. Claud. Percommode pro te illud quod hyperbolice Claudianus pro Stiliconio percantavit, apponam. ad Stilic.

Totus adeſt oculis, aderat qui mentibus olim,
Spe major, fama melior.

Hoc tuum nitidum in cathedris ingenium celebri præconio reſonuit; atque etiam te nimis vehementi ſpiritu plenum in concionando in utraque Caſtella fuiſſe, tot viros quot in odorem unguentorum tuorum concurrerunt in Gallecia, non fugit. Sed hodie quod hæres unus Ill. Salgado & illius univerſalis hæredis D. D. Joſephi Salgado univerſali fraterno reſcripto dominator factus; non tibi ex ærario, ſed quod alios delectet prompſiſti; neque in fortunas oculos defixiſti, ſed cætera tamquam vilia reputans, ſolum ſui ingenii monumenta percepiſti, tanquam lucrum ſententias ſuas amplectens: loquar de te ſingulari ſermone, ſicut de eo qui perſonam ſapientis agit; & inter præclariores ſapientes nominatis: Audi Eccleſiaſticum: *Sapientiam antiquorum exquiret ſapiens, Narrationem virorum nominatorum conſervabit:* Studium tuum gratiam Scriptoris tam præclari plurimum apud omnes valere ſolummodo fecit, ut niſi cum extremo ſpiritu omnium viventium, ſua non deleantur volumina. Eccleſ. 39

Si opera operoſa Domini Salgado ſunt prima rerum ſpecies, vel perpetua ſubſtantia clavium Reipublicæ, ut idea ſingularis talis ſit qualis eſt illa; ſic tua fama fuit divulgata, ut pulcherrima ejus virtus, in tuis, ignoro an extiterit veſtigiis, vel an ab ejus idea, tua transferatur: nam in Prælaturæ curatione ita es verſatus, ut pluſquam homo mihi videaris, tanta prudentia, ſcopum adminiſtrationis attingens: Ita Tullius: *Regum eſt ita vivere, ut non modo homini, ſed nec cupiditati quidem ſerviant.* Non ruæ, ſed alterius dignitati favere viſus fuiſti. Non tuo tam naturali genio quàm rectæ gubernationis impetu adductus; præſidium omnium in te uno collocaſti. Nullam mihi intendo à te referendam eſſe gratiam; nam hujus rei cunctæ, teſtis ſum; neque ad tui benevolentiam colligendam artificium videatur, quia evaneſceret, & in nihilum redigeretur, cum à tua modeſtia ſit elatio tam aliena, quam à me longè abeſt adulatio. Marc. Tullius.

In tui nominis commemoratione, tam præclara facta Domini D. Franciſci Salgado immortalitati taliter commendabuntur, ut tua apud eum fama non conſeneſcat, ſiquidem ad Patrios lares quaſi ad literarum mare (quod non

Digitized by Google

ſilentio prætermiſerunt tribunalia) affluens ſcientiæ flumen in Ill. D. ſcriptis revertitur ; Et quia ad te pertinent ut ad primogenitum , honores namque ingenio profeſſionis voto non ceſſiſti. Ampliſſimos ſui ſtudii labores ampliori gloria remunerari fac. Protinus perge ut te tanquam exemplar ad amplectendum ſtudium ponamus , de te ſic loquentes : *Ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant.* Salgado qui erat naturæ terror & imitationi horror , Ill. Salgado ſcripta manu vel ſolùm ſcripta , ideo ad locum unde exierunt revertuntur, ut iterum fluant.

Eccle. c. 1.

Mandas pro nunc typis volumen ne tanti laboris obnubiletur faſtidium, ſed angore, laſſitudinéque fruatur. Magnum erga ipſum amorem tua in volumine oſtendit voluntas, ſed quid mirum? Cum taliter ardeat propinquitatis flagratio, quod poteris dicere cum Jeremia: *factus eſt in corde meo quaſi ignis æſtuans.* Sed licet oratio tua cum ſuis non congruat ſtudiis, de ejus literarum manifeſtatione ſolus contractas : Probe affectus , nam à ſuis degenerares operibus, ſi alienis picturæ coloribus tam nitidam inſpectionem depingere velles: Opera tam magnifica non attingo, neque ad me pertinet opus; Cæterum ad tanti Magiſtri ſtuporem acies ingenii obtunditur (ſic me erudivit fama) obmuteſcat ergo cujúſque alterius lingua, & nominis ſui celebritas uſque ad extremas terras, te ſuperſtite, perveniat, quia ut Valerius in Ciceronis morte : *Invalide ad hoc monſtrum ſugillandum litteræ ; quoniam alius Cicero non extat* , invalidæ pennæ laborant ſi alius Salgado non extat. Vale.

Jerem. 20.

Valer. Maxim. lib. 5. c. 3. num. 4.

P. M. R.

Veſtræ Paternitatis obnoxius.
FR. ALVARUS OSSORIO DEL AGUILA.

EL

EL REY.

POR quanto por parte de Vos el lizenziado D. Franciſco Salgado del nueſtro Conſejo y Abad de la Ciudad de Alcala la Real Nos fue echa, relacion abia des eſcripto un libro de que haçiades præſentaçion intitulado, *Tractatus de Libertate Beneficiorum & Capellaniarum recuperanda*, y teniades diſpueſto imprimirlo en el Reyno de Francia por la mejor diſpoſiçion de letra y papel, y para poder lo hazer nos pidiſteis y ſuplicaſteis os mandaſemos dar liçençia para poderlo hazer imprimir y privilejo por diez años; O como la nueſtra merced fueſſelo lo qual Viſto por lo del nueſtro Conſejo por quanto en el dicho libro hiço la delijençia que le prematica por nos ſobre ello fecha diſpone fue acordado que deviamos mandar dar eſta nueſtra Zedula para bos en la dicha razon y nos tubimoſlos por bien: Por la qual os damos liçenzia y facultad para que por tiempo y eſpaçio de diez años primeros ſiguientes que corrian y ſe quenten deſde el dia de la feçha deſta Nueſtra Zedula en adelante podais hazer imprimir el dicho libro que de ſuſo ſe haçe menzion Fuera deſtos nueſtros Reinos por el Original que en el nueſtro Conſejo ſe bio que babricado y firmado al fin de luis Vazquez de Vargas nueſtro eſcrivano de Camara de los que en el nueſtro Conſejo reſiden con que antes que le benda lo traigais al nueſtro Conſejo Juntamente con el dicho Original para que ſe bea ſi la diçha impreſſion eſta conforme a el Guardando como os mandamos guardar en todo el tenor y forma de lo contenido en el Privilejio que para imprimir el dicho libro en eſtos nueſtros Reinos por nos os fue conçedido ſin exceder dello en Coſa alguna de la miſma forma y manera que ſi lo hubierades de imprimir e imprimierades en eſtos nueſtros Reinos que para en quanto à lo ſuſo dicho y por eſta vez nos diſpenſamos con lo Contenido en las leyes y prematicas de eſtos nueſtros Reynos que zerca de lo referido diſponen para que ſin enbargo dellas podais uſar deſta nueſtra Zedula por el dicho tiempo que dando en todo lo demas en ſu fuerça y bigor para en lo de adelante: Fecha en Buen Retiro, a tres dias del mes de Julio de Mill. y ſeilcientos y dos Años.

YO EL REY.

De ſu Majeſtad.

Por mandado del Rey nueſtro Señor.

JUAN DE CABEÇA.

Liçençia

LIçençia al licenciado D. Franciſco Salgado del Conſſ. d. V. M. para que pueda imprimir fuera deſtos Reinos un libro intitulado, *Tractatus de Libertate Beneficiorum & Capellaniarum recuperanda*, y Privilegio por diez años.

S. VARGAS. Corregda.

Summa Privilegij Regis Chriſtianiſſimi.

CAutum eſt authoritate Regis, ne quis in Provinciis ſuæ ditioni ſubjectis intra quinque proximos annos librum qui ſic inſcribitur, D. FRANCISCI SALGADO, *Labyrinthus Creditorum ad litem concurrentium*, &c. abſque LAURENTII ANISSON Bibliopolæ Lugdunenſis permiſſu imprimat, aut divendat, à die publicationis horum exemplarium, qui ſecus fecerit, mulctâ indictâ, prout amplius in diplomate regio continetur, mulctabitur. Datum Pariſiis, die 22. Maij 1651.

De mandato Regis.

Signatum,

LE COQ.

Deſiit Prælum die ſecunda Decembris, Anno 1671.

INDEX

60 11

INDEX

CAPITUM QUÆ IN HAC *quarta Parte Labyrinthi Creditorum continentur.*

Numerus paginam indicat.

Cap.I. Creditores *concurſus an egeant ceſſione ad agendum, excipiendum & defendendum jura & bona, debitoris communis.* p. 1

Et de diſcrimine inter ceſſionem bonorum, & ceſſionem juris & actionis.

§. 1. *An creditores donatoris jus habeant ad deducendam portionem ex donatione ipſi competentem ne egeat; & an ea exceptione debitori eorum competente uti poſſint contra donatarium.* p. 7

§. 2. *An creditores poſſint intentare læſionem enormem, vel enormiſſimam contra emptores bonorum debitoris? & quid in pignore vendito à priore creditore vili pretio, utrum poſterior læſionem intentare poſſit.* p. 9

II. *Creditores bona majoratus in concurſum deducta ex facultate regia diſcutientes, an jus hypothecæ habeant ad bona poſtmodum illi aggregata, & per alium incorporata, aliudve quodlibet augmentum contingens?*

Et an facultas regia impetrata ad hypothecandum bona majoratus, & hypotheca inde ſequuta extendantur ad bona jam eidem majoratui eo tempore aggregata, p. 13

III. *De theſaurario regi recipiente ſolutionem abſque decreto Senatus, & interventu aliorum conſociorum habentium ſingulas claves ejuſdem arcæ regiæ, an fiſcus excludatur à concurſu debitoris ſic ſolventis tempore rumoris mutationis monetæ.*

Et an fiſcus inſuper graduari debeat tam pro ſorte, quam pro intereſſe, etiam deficiente interpellatione,

Et an unus ex theſaurariis poſſit valide aſſeverare, ſolutionem factam fuiſſe cum interventu ſociorum in officio. p. 26

IV. *Hypotheca ſuper uſufructu ad debitorem ſpectante impoſita an extinguatur proprietate rei per debitorem acquiſita.* p. 33

V. *Eſto quod hypotheca ſuper uſufructu acquiſita per debitorem proprietate duret, an morte debitoris finiatur, vel uſque ad ſolutionem perpetuetur,* p. 40

VI. *Penſionarius per acquiſitionem tituli beneficii Eccleſiaſtici penſione gravati, an vi conſolidationis penſionem amittat in perpetuum.*

Vel an iterum beneficio à ſe dimiſſo, & alteri, collato poſſit in concurſu per novum poſſeſſorem peracto, pro eadem penſione graduari. p. 43

VII. *Hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica an extinguatur, acquiſito per penſionarium debitorem titulo beneficij.*

Et an hypotheca ſuper penſione nulliter impoſita ex conſenſu non habentis jus ad beneficium convaleſcat poſtea acquiſito per iſtum legitimo titulo ejuſdem beneficij. p. 50

VIII. *Hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica impoſita per debitorem habentem facultatem Apoſtolicam, illam transferendi, an ſimul tranſeat in tranſlatarium.* p. 53

IX. *In mercibus prohibitis quæ per contrabannum, vel aliter incidunt in commiſſum, an creditores quilibet delinquentis præferantur fiſco.* p. 59

X. *Hypotheca ex facultate Regia legitime impoſita ſuper bonis majoratus, an extinguatur perveniente majoratu ad ultimum familiæ conſanguineum, penes quem vinculum diſſolvitur, & bona libera remanent.* p. 76

XI. *Bonis majoratus abſque Regia facultate hypothecæ ſubjectis ab eo penes quem poſtea tanquam ultimum familiæ conſanguineum bona ipſa libera remanſerunt, an hypotheca convaleſcat.*

Et quid ſi iſte poſſeſſor uni prius abſque facultate Regia, & poſtmodum alteri

ex

Digitized by Google

Index Capitum.

ex eadem facultate hypothecavit quis bonorum creditorum in concurſu præferendus ſuper bonis ad libertatem reductis. p. 80

XII. *Concurſu creditorum introducto, an ſolutio facta debitori liberet ſolventem, ſive ſcientem, ſive ignorantem decoctionem.*

Et an ſententia lata in favorem ejus qui concurſum ignorabat ſuſtineatur.

Et quid in emptore bonorum, concurſus pendentiam ignorante, an valeat emptio. p. 84

XIII. *Creditor contrahens cum poſſeſſore majoratus ſub pacto impetrandæ facultatis, quam poſſeſſore jam decocto, & lite concurſus formata, impetravit an graduari debeat,* p. 90

XIV. *Utrum creditor poſſit gradum aſſequi in concurſu & agere ex priori contractu poſtea novato, quando novatio vel nulla fuit vel reſciſſa,* p. 96

XV. *Patre privato adminiſtratione bonorum adventitiorum filii, vel majoratus, propter ipſorum dilapidationem, an teneatur filius creditoribus patris viventis ſatisfacere ex fructibus,* p. 99

XVI. *Quid in concurſu operetur reſcriptum Principis circa mutationem prælationis inter creditores.*

Et quid ſi impetretur ab uno ex correis in ſolidum obligatis, ad hoc ut non niſi pro ſua rata conveniatur.

Et quantum hæ reſcripta diſtent à moratoriis. Et an reſcriptum obtentum per unum creditorem perſonalem, cæteris ſimiliter perſonalibus aut tertiis poſſeſſoribus præjudicet, pag. 103

XVII. *& ult. Utrum pendente concurſus judicio, debitor liberetur ab intereſſe, lucri ceſſantis alioqui propter moram debito,* p. 107.

Digitized by Google

LABYRINTHUS CREDITORUM CONCURRENTIUM AD LITEM, PER DEBITOREM Communem inter illos cauſatam.

PARS QUARTA.

CAPUT PRIMUM.

Creditores concurſus an egeant ceſſione ad agendum, excipiendum, & defendendum jura & bona debitoris communis.

Et de diſcrimine inter ceſſionem bonorum, & ceſſionem juris & actionis.

§. 1. An creditores donatoris jus habeant ad deducendam portionem ex donatione ipſi competentem ne egeat? & an ea exceptione debitori eorum competente uti poſſint contra donatarium?

§. 2. An creditores poſſint intentare læſionem enormiſſimam contra emptores bonorum debitoris? Et quid in pignore vendito à priore creditore vili pretio, utrum poſterior læſionem intentare poſſit?

SUMMARIUM.

1 *Ceſſio bonorum, & Ceſſio juris, vel actionis, differunt: & de una ad aliam non fit illatio.*

2 *Ceſſio juris transfert in ceſſionarium jus competens cedenti, ubi de ſignificatione verbi,* cedere.

3 *Ceſſio bonorum non eſt translativa & abdicativa juris; ſed conſignativa, & deſtinativa: agitur de utriuſque differentia ibidem.*

4 *Pendente concurſu, debitor omnia jura retinet, dominium & poſſeſſionem, & movet actiones cum interventu creditorum.*

5 *Creditores ex ceſſione bonorum tractant dumtaxat de ſuorum creditorum juſtificatione. Expenditur ad id Doctor* Olea, *exponitur, & notatur.*

6 *Proponitur quæſtio principalis* hujus Capitis.

7 *Ex jure alterius fundato alium experiri non poſſe, ſecundum* Cancer. *Secus ſi quis agat jure proprio à jure Tertii dependente. Explicatur mirabiliter* infra, num. 38.

8 *Secus etiam ſecundum eundem, excipiendo; poteſt enim creditor deducere jus ſuum, invito debitore.*

9 10. & 11. *Exemplificatur in diverſis exceptionibus, pluribus relatis.*

12 *Creditor poteſt repellere fidejuſſorem adverſus debitorem agentem, eo quod omiſerit exceptiones ſibi, & principali competentes.*

13 *Peracto judicio Concurſus ad bona mulieris, poſſunt creditores, qui eam proprio nomine obligatam habent, excipere de nullitate aliarum obligationum, quas cum marito contraxerat, ex eo quod ſit indotata, ratione læſionis ultra dimidium dotis, quamvis hanc nullitatem omiſerit.*

14 *Referuntur plures Doctores, docentes omnes exceptiones debitori competentes poſſe opponi à creditoribus.*

15 *Quoad jus agendi, an in creditores tranſeat,* addu-

Digitized by Google

adducitur Acoſta & meritò refellitur : & n.16. & 17.

18 *Crediteres in concurſu legitimè formato poſſunt abſque ceſſione movere omnes actiones debitori competentes contra quoslibet , ad effectum ut ea bona, & jura ad concurſum introducantur.*

19 *Hujuſmodi poteſtas non competit creditoribus omnino ex ceſſione bonorum imbibita in judicio concurſus.*

20 *Adducuntur plures effectus , in quibus ceſſio bonorum operatur in favorem creditorum , &* numer. 22.

21 *Aſſignatur ratio diſcriminis inter depoſitum ex ceſſione bonorum , & alia quoad acquirendam actionem creditori ad exigendum depoſitum.*

23 *Traditur ratio ob quam creditores poſſint movere actiones, & opponere exceptiones tangentes debitorem & ejus bona. Intereſt plurimum creditorum, conſervari jura debitoris communis ,* ibid.

Singuli creditores , ad excluſionem aliorum , inter ſe ipſos admittuntur. ibid.

24 *Creditores in hoc actionum & exceptionum uſu , nihil ſibi exigunt , ſed debitori , & corpori concurſus.*

25 *Creditores , juris cenſurâ , dicuntur procuratores debitoris de quibus tanquam intereſſe habentibus , confidit lex.*

26 *Creditor ratione ſui intereſſe poteſt ſtipulari debitori.*

27 *Creditores ad recuperationem bonorum debitoris , non egent mandato expreſſo debitoris , quia illud jam habent tacitum à jure.*

28 *Dominus cogitur recipere penſionem de manu creditoris , abſque mandato debitoris emphyteuticarii.*

29 *Actus ſolvendi Domino , eſt actionem intentare , non exceptionem.*

30 *Si hæres inſtitutus , & ſucceſſor ab inteſtato , tranſignant ſuper hæreditatis bonis, poſſunt creditores & legatarii agere contra tranſactionem , & dicere validum teſtamentum.*

31 *Hypothecata re communi, poteſt creditor provocare alterum dominum ad diviſionem , & debitor tenetur ſtare diviſioni facta à ſuo creditore.*

Sicut debitori datur facultas ad recuperandum pignus venditum per ſuum creditorem ; ita creditoribus ex perſona ſui debitoris , ibidem.

32 *Creditores poſſunt intentare actionem læſionis contra emptorem rei debitoris , vel venditorem rei empta à debitore ſuo.*

33 *Idem procedit in re data in ſolutum.*

34 *Creditores poſſunt agere virtute pacti de retrovendendo appoſiti in favorem debitoris.*

35 *Actio iſta ad retractum competens creditoribus ex pacto de retrovendendo , intelligitur in ſubſidium.*

36 *Creditores contra debitores debitoris ſui poſſunt movere actiones perſonales.*

37 *Creditor donatarii poteſt petere inſinuationem, pro validitate donationis.*

Si debitor fuit negligens in petenda facultate Regia ſuper contractu bonorum Majoratus , vel in feudalibus , poteſt creditor impetrare facultatem etiam pendente concurſu , ibid.

38 *Declaratur doctrina* Cancerii *relata* ſuprà numer. 7.

39 *Creditores ſive agendo , ſive excipiendo , poſſunt comparere ex perſona debitoris in judicio abſque ceſſione , ad conſervanda bona & jura debuerit.*

40 *Quandoque quis conſequitur ex perſona alterius, quod ex ſua conſequi non poterat.*

INTER ceſſionem bonorum 1
(maximè in noſtro Concurſu creditorum noviter invento & introducto in Hiſpania , ſub quo imbibita ineſt ceſſio bonorum , ut ſæpè diximus in *hoc Labyrintho* , & ſignanter *part.* 1. *cap.* 1. *per tot.*) & inter ceſſionem juris ſeu actionis privatim factam de una perſona in aliam, longum eſt diſcrimen , & differentia ; nec una ceſſio ab alia regulatur , nec ex regulis unius , ad alterius regulas argumentari licet.

Nam ceſſio juris & actionis transfert in ceſſio- 2
narium & ad ejus utilitatem directè jus illud competens cedenti , qui nomine proprio & ſibi ipſi conſequitur jus cedentis , utili ſaltem actione ſibi per hanc ceſſionem à jure conceſſa ; juxta *leg.* 3. *Cod. de novat.* In hunc etenim ſenſum , *cedere jus* , idem ſignificat quod *transferre* , & jus de una in alteram perſonam tranſmutare , *l. non ſolum* 2. *ff. de noxalib. action.* Olibanus *de actionib. part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 2. cedere namque & transferre, idem ſignificant , *l. quod ſi ſervus*, *§. idem Labeo ait , ff. de in rem verſo : l. penult. & final. Cod. mandati :* ubi promiſcuè his verbis Juriſconſultus utitur : *l. in depoſiti , ff. de re judic. l. item in fin. cum l. ſeqq. ff. de alienat. judic. l. cum fundo , §. divortio , ff. de jur. dot. l.* 2. *Cod. de litigioſ.* Donell. *lib.* 15. *Commentar. cap.* 43. Joan. Bapt. Thoro , 2. *part. compendii deciſion. verb. liberatio pretii , circa principium* , Galerat. *de renunciat. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 3. Bertazol. *clauſ.* 27. *gloſſ.* 4. *ex num.* 2. ubi quod idem importat *Cedere*, quàm à ſe abdicere ; ſeu ut alii dicunt , *Cedere* , dicitur , quaſi *diſcedere* , & alium ſui loco ponere , ut ex multis Doctoribus relatis tradit Gratianus *diſcept. forenſ. tom.* 2. *cap.* 310. *num.* 2. Poſthius *de manutent. obſervat.* 55. *num.* 8. Joan. Bapt. Thoro *in compen. deciſion. tom.* 2. *verb. creditores ceſſionarii , ante medium* ; quibus convenit vulgata definitio , ut Ceſſio ſit quaſi traditio & juris & actionis ex aliquo titulo in alium facta translatio : quam pulchre exornat noviſſimè Olea *de ceſſion. jur. & act. titul.* 1. *quæſt.* 2. *ex num.* 86. *cum ſeqq.* pluribus Doctoribus exornans.

Ceſſio autem bonorum , imbibita in con- 3
curſu creditorum peracto per debitorem communem , nullum jus ad exigenda illa bona transfert in creditores , quia non eſt juris abdicativa & translativa ; ut de alia juris particulari ceſſione diximus ; ſed eſt ceſſio quædam conſignativa & deſtinativa , ex qua creditores convocati ad concurſum , novam actionem utilem , vel directam , non conſequuntur ad exigenda aut petenda ea bona & jura per debitorem communem ceſſa ; ſed dumtaxat iſta ceſſio conſiſtit in dimiſſione bonorum penes Curiam , ut ab ea deponantur & ſequeſtrentur penès fidum depoſitarium & ſequeſtrum , ut in tuto ſint , ne à debitore moleſtiis creditorum indignato diſſipentur impunè , nevè creditores , qui concurſu pendente impediti ſunt exigere ſua credita , defraudentur , ſed ſecuri ſint , concurſu finito , quod ex illis bonis ſequeſtratis & tandem 4
ſubhaſtatis , quæ ſibi debentur conſequantur. Nec

tamen

tamen interim debitor amittit jus in bonis, nempe dominium nec poſſeſſionem, ſed omnia retinet, & movet actiones adverſus tertios poſſeſſores rerum ſuarum, & convenit debitores ſuos, ſicut antea, cum interventu creditorum formato concurſui aſſiſtentium. De his omnibus plurima ſcripſimus *in hoc Labyrintho*, variis in locis, *part.* 1. *cap.* 1. *num.* 28. 13. *& à num.* 11. *cum ſeqq. & eadem par.* 1. *c.* 14. *per tot. & cap.* 40. *à princ. & in d. c.* 14. *ex n.* 50. traditur communis & verior intellectus ad *leg. item ſi unus*, 17. *ff. de recept. arbitr.* ex quo aliqui fuerunt decepti, dicentes, poſt ceſſionem bonorum debitorem agere non poſſe in judicio: cùm hoc procedat quando cum effectu perficitur ceſſio, nempe quando ſunt ſubhaſtata bona, vel creditoribus in ſolutum data, ut ex aliis videbis *d. n.* 59. *cum ſeqq.*

5 Non enim creditores ex hac ceſſione prætendunt hæc bona ceſſa, nec inſtant pro illis conſequendis; ſed tractant dumtaxat de ſuorum creditorum juſtificatione, ut finito judicio concurſus, ſua credita ex bonis illis ſubhaſtatis ſeu pecunia inde redacta conſequantur, & ſibi ſatisfiat. Ex quibus, à fine & effectibus utriuſque ceſſionis, manifeſta eſt utriuſque ceſſionis differentia, & clarè dignoſcitur quod una ſit ceſſio juris & actionis tranſlativa, altera verò bonorum conſignativa tantum; & unaquæque proprios operatur effectus juxta cujuslibet naturam, finem & deſtinationem qua diriguntur: atque ideo rectè agnoſcit Olea *de ceſſ. jur. tit.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 7. *&* 8. ceſſionem bonorum factam à debitore inter ſuos creditores, nihil commune habere cum ceſſione juris & actionis.

Quatenus autem ipſe Olea *ibid. d. num.* 7. *& ſeqq.* dicit, poſt ceſſionem bonorum debitorem non poſſe agere in judicio, & exceptionem ceſſionis bonorum impedire ingreſſum judicii, ex l. *item ſi unus* 17. *ff. de recept. arbitr.* & aliquibus Doctoribus allegatis; cautè legendus erit, juxta verum & communiter receptum *dict. leg. item ſi unus*, intellectum, ut tunc procedat, quando cum effectu bona debitoris ſubhaſtata fuerunt, vel creditoribus in ſolutum data non tamen antea: quoniam interim debitor retinet eorum dominium & poſſeſſionem & actiones, ut paulò antè notavimus, *num.* 4.

Quatenus autem ipſemet Olea allegat ad idem Acoſtam *de privileg. credit. in præfat. ad reg. numer.* 96. *in fin.* ad hoc quod debitor cedendo bonis cedat actiones ſuis creditoribus: aliter ſe habet *Acoſta* dicendo quod in ceſſione bonorum facta à debitore includuntur omnes actiones & jura: quod verum eſt, quia ſub univerſali bonorum & patrimonii ceſſione, jura & actiones comprehendi, dubium non eſt: & ideo quando pervenitur ad ſubhaſtationem bonorum, cogendus eſt debitor cedere actiones ſuas activas pro ſatisfactione creditorum, ut ipſe *Acoſta* dicit.

Similiter ipſe Olea allegat Noguerol. *alleg.* 16. *num.* 101. qui tamen nullo modo dicit debitorem cedentem bonis non poſſe agere, Gratianus autem *tom.* 3. *diſcept.* 486. licèt ex *num.* 19. dicat ea quæ refert Olea ex *num.* 10. nihilominus ſtatim ex *num.* 24. ex variis juribus & Doctoribus agnoſcit contrarium, videlicet per hanc bonorum ceſſionem, debitorem retinere dominium, & actiones, & pœnitendo re integra ante bonorum venditionem, poſſe agere & ſe defendere. Tandem *Amatis* & *Paſcalis* citati ab *Olea*, expreſſè tenent contrarium, & reſpondent ad *dict. leg. item ſi unus*; ut procedat poſt diſtractionem bonorum, non antea; ſed interim poſſe debitorem agere & conveniri: Amatis ad hoc allegat *Bart. Brun. & Capell. Tholoſ.* Videantur, ſi lubet, ea quæ nos ipſi tradidimus *in hoc Labyrintho*, 1. *part. cap.* 14. *ex numer.* 46. *cum multis ſeqq.* ubi copiosè diſceptavimus, & ſic tandem reſolvimus.

Quibus ita præcognitis, videndum erit, an 6
pendente judicio concurſus, creditores facultatem à jure habeant agendi, vel excipiendi, tam contra ſeipſos, quàm contra alios tertios detentores bonorum & jurium debitoris communis, non expectata ceſſione ſui debitoris communis? In qua difficultate variè loquutos fuiſſe quoſdam Doctores reperio. Nam Jacobus Cancerius *variar. reſol. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 131. *& à num.* 126. *in fin. & num.* 128. movet quæſtio-
nem, & dicit, ex jure alterius fundato, alium ex- 7
periri non poſſe propter ſuum intereſſe: ex *l. ſi pupilli*, *§. videamus*, *ff. de negot. geſt.* quando verò jure proprio quis ageret, etſi à jure Tertii dependeret, admitteretur: per *l. ſi poſt mortem*, *§. fin. ff. de bonor. poſſ. contr. tab.* quæ doctrina mirabiliter declaratur inferiùs, *num* 38.

Excipiendo tamen affirmat poſſe creditorem ad- 8
verſus alium creditorem in cauſa graduationis bonorum debitoris, etiam ipſo invito, deducere omne jus quod debitor poſſet habere; veluti præſcriptionis, vel non numeratæ pecuniæ exceptionem, vel quamlibet aliam peremptoriam.

Acoſta autem *de privileg. credit. in præfat. ad* 9
reg. 1. *n.* 94. *& ſeqq.* aſſerit creditorem poſſe in judicio deducere jus excipiendi, ſive omnes exceptiones & defenſiones proponere, quibus debitor ipſe impugnare poſſet creditum aliquod; ut in exceptione non numeratæ pecuniæ, ex *l. penult. Cod. de non num. pecun.*

Mantica *de tacit. convent. lib.* 11. *tit.* 23. *num.* 2. multis relatis. Gaitus *de credito*, *c.* 4. *à num.* 1756. Hermoſill. *ad leg.* 9. *tit.* 1. *part.* 5. *gl.* 5. *nu.* 22. *&* 45. Franciſc. Merlin. *controv. cent.* 1. *controv.*
19. *cap.* 18. *num.* 4. idem affirmant in præſcriptio- 10
nis exceptione, ultra Cancerium *loco proximè ci-
tato:* Acoſtametipſe *in d. præfat. ad reg.* 1. *nu.* 69. 11
& reg. 3. *ampliat.* 5. *n.* 63. *& ead. reg.* 3. *limit.* 3. *num.* 17. *&* 21. & exceptionem nullitatis adverſus contractum, quo aliquis ſe juvare prætendit contra debitorem, poteſt opponere creditor, idem Acoſta *in præfat. ad d. reg.* 3. *num.* 101.

Conſonat quod Gratianus *diſcept.* 580. *n.* 16. *tom.* 3. *& diſcept.* 730. *n.* 31. *tom.* 4. ubi ſi debitor legitime hypothecæ ſubjecit officium ſuo creditori, ſi poſtea illud renunciaverit in manibus Principis, vel Papæ, non extinguitur hypotheca; cùm hæc renunciatio ſit mere voluntaria, & nulla cogente neceſſitate facta: per Gloſſ. in *l. bovem* 43. §. *aliquando*, *in verb. pignus*, *ff. de edil. edict.* & Bartol. in *l. ubi autem* 4. *ff. de in diem adject.* & ex hoc poſſunt creditores ratione ſui juris quæſiti & intereſſe, dare de ſubreptione & nullitate adverſus hanc renuntiationem voluntariam; quia Princeps recipiendo ſeu admittendo talem renuntiationem, cenſetur nolle præjudicare juri creditorum quæſito in officio: ſequitur Merlinus *de pignorib. l.* 2. *qu.* 14. *ex n.* 22. Et de hac exceptione nullitatis, vide alios citatos *infr. nu.* 14.

12 poſſe ſimiliter creditorem repellere fidejuſſorem agentem contra debitorem, virtute ceſſionis, ex eo quod non oppoſuerit exceptiones ſibi & principali debitori competentes, tradit idem Acoſta *d. regula* 3. *ampliat.* 2. *num.* 90.

Acoſtam *in locis ſupra citatis* refert & ſequitur Olea in ſuo erudito & utili tractatu, *de ceſſ. jur. & act. tit.* 4. *quaſt.* 3. *num.* 25. qui *nu.* 26. allegat Tondutum *part.* 1. *reſol. civil. cap.* 45. *à n.* 1. *uſ-*
13 *que ad* 8. aſſerentem, quod ſi ad bona mulieris judicium concurſus ſit peractum, poſſunt creditores qui eamdem proprio & privato nomine obligatam habebant, excipere de nullitate aliarum obligationum, quas ipſa ſimul cum ſuo marito contraxerat, ex eo quod ultra ſuæ dotis medietatem læſa & indotata ſit, quamvis hanc nullitatem omiſerit mulier: Gratianus etiam *tom.* 4. *diſcept.* 691. *à num.* 15. *&* 24. quod reſpe-
14 ctu exceptionis multi alii Doctores probant, omnes ſcilicet exceptiones debitori competentes poſſe à creditoribus opponi, ex *l. ſi cui, C. de non numer. pecun.* & poſt Cynum, Baldum, Angelum, Salycetum, Fulgoſium, Paulum de Caſtro, & Alciatum, obſervat Carleval *de Iudiciis tom.* 2. *tit.* 3. *diſput.* 30. *n.* 11. Item Ladere. *conſ.* 8. *n.* 19. & ex Paulo de Caſtro, & Mandello de Alba Cyriacus *tom.* 2. *controverſ.* 252. *n.* 42. Alex. Ludoviſ. *deciſ.* 312. *n.* 10. Item etiam Rota *deciſ.* 80. *num.* 4. poſt *tractat. de ſubhaſtat. Ludov Poſthii.* Et quod creditores ratione ſui intereſſe poſſunt ex perſona ſui debitoris opponere de nullitate contractus adverſus alium creditorem, poſt plures DD. tenet Gratianus *diſcept. forenſ. tom.* 4. *cap.* 691. *num.* 15. *&* 16. Joan. Anton. Mangil. *in tract. de Evictión. quaſt.* 126. *num.* 8. ubi ad idem alios allegant.

Et quod Fiſcus creditor, ratione ſui intereſſe, poſſit ſe opponere & deducere omnes exceptiones omiſſas per ſuum debitorem litigantem cum alio Tertio ſuper aliqua re, vel jure, ſicut poteſt quilibet alius privatus, probat Fontanella *tom.* 2. *deciſ.* 557. *n.* 21. *&* 22. ex *d. l. ſi cui,* & Paul. de Caſtr. *in l.* 1. *C. ne fiſc. vel privat.* & Peregrinus *de jur. fiſc. lib.* 4. *tit.* 6. *n.* 47. atque ita deciſum teſtatur in Senatu Catalaun. in quo, quantum attinet ad exceptiones opponendas per creditores abſque aliqua ceſſione facienda à debitore, omnes communiter conveniunt.

15 Sed quod attinet ad jus agendi, an in creditores tranſeat quando debitor formavit concurſum, quærit & dubitat Acoſta *regula* 3. *ampliat.* 25. *nu.* 96. *verſ. tum etiam:* ubi tam nihil quam ineptè reſolvit, dicens, debitoris perſonam in concurſu conſiderabilem non eſſe, cùm creditoribus propalare & relinquere teneatur omnia bona, ſub quibus jura & actiones includuntur, quas ſi cedere recuſet, officio judicis ad cedendum compellitur.

16 Certè neſcio quò iſte Author tendat, nec percipio quid dicere voluerit. Quis enim tam fatuus ſit, ut poſſit affirmare debitorem in concurſu creditorum non eſſe perſonam conſiderabilem, cùm ſit Pars in eo principalis & formalis contra quem omnes creditores comparentes dirigunt ſua jura & actiones; & adverſus quos ipſe ſuas exceptiones opponit, vel compenſationes, vel convenit alios tertios poſſeſſores, vel debitores; ut lariùs in hoc Labyrinth. 1. *part. cap.* 14. *per tot. & à princip. huius cap.* 1.

17 Et inſuper quid ad rem, de qua agitur, attinet, quod ipſe Acoſta dixit, debere debitorem omnia ſua bona manifeſtare ſuis creditoribus, vel compellendum à judice; nonne in hac difficultate (An creditores poſſint actiones movere?) tractatur de bonis exiſtentibus penes debitorem; Imo verò agitur ſolummodò de actionibus competentibus debitori ad aliqua jura, vel bona exiſtentia apud alios tertios poſſeſſores, & an contra iſtos poſſint creditores ex perſona debitoris actionem movere.

Olea in *tract. de ceſſ. jur. & act. tit.* 4. *quaſt.* 3. *nu.* 18
30. *&* 31. meliùs reſolvit, creditores concurſu legitimè formato, poſſe abſque ceſſione movere actiones competentes debitori contra quoslibet, ex perſona ipſius debitoris. Quod cum judicio reſolvit ex juris Regulis, & attento univerſali omnium Tribunalium ſtylo, & vetuſtiſſimâ conſuetudine, ex qua creditores aſſiduè admittuntur ad agendum contra quoslibet tertios debitores, aut poſſeſſores bonorum debitoris, ut ad corpus concurſus ea bona & jura introducantur & incorporentur.

Quod non omninò attribuendum eſt ceſſioni 19
bonorum imbibitæ in judicio creditorum; cùm hæc non deſtinetur ad effectum cedendi, & transferendi jura & actiones debitoris in creditores; ipſe enim ſolùm dimittit & abdicat à ſe adminiſtrationem ſuorum bonorum, non dominium: aut poſſeſſionem, nec actiones tam utiles quàm directas nec earum exercitium, ut à *principio hujus cap.* diximus, & latiſſimè videre eſt *ſuprà part.* 1. *cap.* 14. *per tot.*

Licet quoad plurimos alios effectus ceſſio 20
bonorum efficaciter operetur in favorem creditorum: nam facta ceſſione, bona deponuntur ſub fida cuſtodia ad commodum ſeu utilitatem & ſecuritatem creditorum. Et quamvis regulariter ex depoſito tam judiciali, quàm extrajudiciali ad favorem creditoris facto per debitorem, ipſi creditori adquiratur actio utilis ad exigendum depoſitum contra depoſitarium, ut ex Gratiano *diſcept. forenſ. tom.* 1. *cap.* 8. *à num.* 17. & Donello *lib.* 16. *commentarior. cap.* 14. *à verſ. hoc jure:* & ex Neguzantio Merlinùs *de pignorib.* 16. *l.* 4. *quaſt.* 84. *n.* 128 Olea *de ceſſ. bonor. tit.* 4. *quaſt.* 9. *num.* 13. *& tit.* 1. *quaſt.* c. *num.* 18. per *leg. acceptam, Cod. de uſur.* & præter hos, alios plures allegat Auguſt. Barboſ. *in remiſſ. ad eand. leg. acceptam, num.* 48.
Id tamen non ſtatim operatur hoc depoſitum ex 21
ceſſione bonorum; ſed ſuſpenditur quoad hoc ejus affectus in finem litis, quouſque creditores graduentur, & bona ſubhaſtentur, vel in ſolutum creditoribus dentur.

Operatur etiam ad favorem creditorum hu- 22
juſmodi depoſitum & ſequeſtrum bonorum debitoris cedentis, prohibitionem alienationis eorum, quæ nulla redderetur ob defectum perſonæ, quæ prorſus caret adminiſtratione: ex latè adductis *part.* 1. *hujus tract. d. cap.* 14. *ex n.* 8. *& n.* 11. *cum ſeqq.*

Quapropter ex alio capite & cauſa, quæren- 23
da eſt ratio ex qua creditores poſſint movere actiones, & opponere exceptiones tangentes debitorem & ejus bona; quæ non alia eſt quàm intereſſe maximum & valde conſiderabile quod habent creditores in conſervatione & recuperatione bonorum & jurium debitoris communis, ut commodius habeant unde conſequi & exigere poſſint ſua credita, neque ex eorum defectu & inopia, creditorum jura periclitentur & inania reddantur: quapropter ſinguli admittuntur ad excluſionem aliorum inter ſeipſos: juxta text.

Digitized by Google

text. *in cap. 1. de conceſ. preb. lib.6.* ibi: *quantòque
inter pauciores cujuſvis Eccleſiæ dividuntur proven-
tus, tantò majores fieri poſſunt ſingulorum percipien-
tium portiones*: l. duobus filiis, in princ. in illis ver-
bis: *ſi verò ex filiis alter non petat, tam fratri quàm
nepotibus id prodeſt: nam tunc duo ſemiſſes fiunt, ex
quibus alterum filius, alterum nepotes conſequentur
ff. de bonor. poſ. contr. tabul.* Alia jura ſingularia ad
rem adduximus *part. 1. c. 3. n. 11.* quibus adſtipula-
tur doctrina Baldi *conſ. 327. vol. 1.* ubi agendo de
intereſſe & damno ementis officium à principe, la-
tè tradit, Principem hoc facere non poſſe augendo
officiorum numerum, quia tunc minùs æſtimantur,
cùm negotia & emolumenta diſtribuantur inter cę-
tera officia aucta, & ſic emptor multo minùs per-
cipiet reſpectu ſui officii, qui ob ſuum intereſſe &
damnum poteſt impugnare hoc officiorum aug-
mentum: ſequitur Paulus de Caſtro *in l. ſi eadem,
n. 4. ff. de offic. Aſſeſſor.* Baldum ſequuntur Tell. Fer-
nand. *in leg. 29. Tauri, n. 10.* Maurus *allegat. 59.
part. 2. & ibi* Addit: ubi tradit ſic fuiſſe judicatum
in *Regia Camera Neapolitana*, ubi nulla declarata
fuit venditio officiorum, quæ fuerant noviter crea-
ta ob intereſſe & præjudicium antiquorum: quam
deciſionem refert Thoro *in compend. part. 1. verſ.
Princeps an poſſit numerum* Jacob. Gallus *conſ. 59.
per tot.* Gratian. *diſcept. tom. 5. c. 891.* & ex Tello
Fernand. idem obſervat Thom. Sanchez *in opuſc.
mor. lib. 2. cap. 1. dub. 37. n. 3.* Regens Salernita-
nus *dec. 10. per tot.* ampliſſimè & doctè Noguerol.
alleg. 5. ex num. 25. & ſeqq. qui *num. 33.* adducit ſi-
mile de augmento novorum Canonicorum non
admittendo, ob diminutionem emolumentorum
& reddituum antiquorum Canonicorum, cum
decreſcant ex diſtributione inter plures: ad quod
multos allegat Doctores, & facit optimè textus
in *d. c. 1. de conceſſ. preb. lib. 6.* prædictis etiam adde
Sot. *de juſt. & jur. lib. 3. quæſt. 6. art. 9. col. 6.
verſ. demum Rempublicam*: Cravet. *conſ. 95. part. 1.*
Roland. *conſ. 45. n. 6. l. 3.* Surd. *conſ. 532. n. 11. lib. 4.*
Berojum *conſ. 224. n. 39. & 40. lib. 3.* Maſtrill *de
magiſtr. l. 1. c. 22. à n. 32. & 38.* Capiblanc. *de baron.
tom. 2. cap. 20. à num. 8.* & princeps gabellam quam
locavit non poteſt augere ob damnum & intereſſe
conductoris, Menoch. *conſ. 1105. n. 16. volum. 12.*
& Larream *alleg. fiſcali n. 2. per tot. & alleg. 30. &
31.* etiam *per totas.* De quo intereſſe creditorum
in conſervatione & recuperatione ac defenſione
bonorum debitoris, altiùs egimus & fundavi-
mus *in hoc Labyrintho part. 1. cap. 40. ex num. 1.
& per tot.* & ex *Rotæ* deciſione Mellinus *de pignor.
lib. 4. quæſt. 176. num. 1. & 2.* Petrus Surd. *dec. 262.
n. 6. verſ. Tertia ratio.*

Quæ ratio eodem modo militat in creditori-
24 bus agentibus, ſicuti in excipientibus; nam ſuo
jure & intereſſe mediante, nulla egent debito-
ris ſpeciali ceſſione, cùm hæc ceſſio ſolùm re-
quiratur quando creditores tractaſſent de ſibi ali-
quid recuperando & adquirendo; omnia enim jura
deſiderantia ceſſionem in Tertio volente agere
& exigere aliquid debitum alteri, loquuntur
quando Tertius iſte vult ſibi ipſi, & non ceden-
ti, exigere, & ad ſuum dumtaxat commodum
& utilitatem: ſed noſtri creditores in hoc actio-
num & exceptionum uſu & exercitio nihil ſibi
exigunt, ſed debitori, & corpori concurſus;
licèt in conſequentiam, bonorum recuperatio re-
ſultet in eorum commodum & utilitatem, nam
25 ipſi creditores ex perſona & jure debitoris agunt,
de quibus tanquam intereſſe habentibus confi-
dit lex, & juris cenſurâ dicuntur procurato-
res debitoris, quia quantum ad agendum pro
debitore communi ſufficit creditoribus ſimplex
quodlibet mandatum, quod tacitum habent à
jure; text. *in l. ſi pignori 30. in fin. ff. famil. er-
ciſc.* ibi: quod creditor egit, pro eo habendum
eſt ac ſi debitor per procuratorem egiſſet, *l. cre-
ditor 42. ff. de pignor. act.* & textus etiam ex-
preſſus *in l. ſi cum venderet, dicto tit.* ubi ex pacto
redimendi poſito per creditorem vendentem pig-
nus in favorem debitoris, huic utilis actio adqui-
ritur, quia creditor à jure conſideratur tanquam
procurator debitoris, circa ea quæ tangunt rem ip-
ſius debitoris, *l. ſi creditor, in princ. ff. de diſtract.
pign.* prout notant Jaſ. *in l. ſi creditori 9. n. 2.* per
text. *ibid. ff. de nov. oper. nunt.* Bartol. *in l. ſi pignori
30. n. 8 ff. famil. erciſc.* Bald. *in l. unic. n. 7. C. ſi ſervus
extero ſe emi mand. & in l. 1. n. 2. C. creditorem evict.
pign. non deb.* Neguſantius *de pignorib. 6. par. membr.
1. num. 13.* Mudeus, *de pignorib. tit. de pactis pign.
& hypoth. num. 10. & 23.* & ex innumeris aliis
probavimus *in hoc Labyrinth. 2. part. cap. 26. n. 46.*
ubi quamplurimas authoritates congeſſimus, qui-
bus adde Pinellum *in l. 2. Cod. de bonis matern.
part. 2. cap. 2. num. 2.* Carleval. *de judic. tom. 2.
diſp. 21. num. 4. 5. & ſeqq.* & eſt text. *in l. credi-
tori, cui pignoris nomine pignus tenetur, permitten-
dum eſt de jure, id eſt de ſervitute opus novum nun-
ciare, nam ei vendicatio ſervitutis datur. 9. ff. de oper.
nov. nunciat.* per quam text. & Paul. de Caſtro, &
Jaſ. *ibid.* nec non Neguſant. *de pignor. part. 6.
membr. 1. n. 11. 12. & 13.* & Merlin. *de pign. l. 4. q. 95.*
dicunt, quod creditor in pignore dicitur procu-
rator debitoris: facit lex *quid de creditore, ff. de
damn. infect.* Olea *de ceſſ. jur. & act. tit. 4. q. 9. ex
n. 6. cum ſeqq. & n. 21.* quò loci latè agit de intelle-
ctu & concordia *leg. ſi cum venderet, de pign. act.*
cum *d. leg. ſi creditor. ff. diſtr. pign.* Hinc fit quod 26
creditor ratione ſui intereſſe poteſt ſtipulari de-
bitori, & valet ſtipulatio, quia ſua intereſt ac-
quiri debitori: optimè Cardinalis Mantic. *de con-
tract. tom. 2. lib. 14. titul. 28. num. 4. 5. & 6.
fol. mihi 171.*

Quapropter in his quæ tangunt conſervatio- 27
nem bonorum debitoris, creditores ex perſona
illius, & perſonam ejus repræſentantes poſſunt
agere tanquam procuratores ratione proprii in-
tereſſe, licèt tales non ſint conſtituti ex mandato
debitoris expreſſo, nam illud habent à jure taci-
tum, quod idem operatur atque expreſſum, &
ex quo creditores poſſe movere & exercere ac-
tiones & exceptiones competentes debitori, pro-
bat ex Salyceto, Caſtrenſ. Abbat. Surdo & Ro-
tæ deciſionib. Merlin. *de pignorib. lib. 2. tit. 1. quæſt.
29. num. 5. & 6.* & latiùs poſt quamplurimos Do-
ctores in *quæſt. 30.* præcipuè *ex n. 22. cum ſeqq.*
prout videmus in creditore emphyteutæ, qui vel
ipſe, vel ejus procurator cum ſpeciali mandato
tenetur ſolvere Domino penſionem, ita ut aliter
Dominus non cogatur eam recipere ab extraneo,
cùm penſio præcipuè dirigatur ad recognitionem
dominii: & tamen Dominus ipſe cogitur penſio- 28
nem recipere de manu creditoris abſque mandato
expreſſo debitoris emphyteutæ, quia cùm ha-
beat creditor intereſſe circa conſervationem em-
phyteuſis, & ne per commiſſum amittatur,
admitti debet tanquam procurator abſque alio
mandato, etiam invito Domino, qui ſi recipere
recuſet, per depoſitum penſionis liberat creditor
debitorem à commiſſo, juxta *leg. lex vectigali,
21. ff. de pignorib.* ibi, *cum in ſolutione vectigalis tam
debitor quàm creditor ceſſaſſent*, innumerabiles

penè Doctores cumulavit Giurba in *deciſ.91. per tot.* Anton. de Amat. *var. reſol. l.1. c.37. à num.1. uſque ad num. 6.* Merlin. *de pignor. lib. 4. quæſt. 76. à num. 8.* Olea *de ceſſ. jur. & act. tit. 4. quæſt. 3. num. 22.* & ex *num. 17. cum ſeqq.* latiſſimè etiam Joan. de Amicis *in tract. de jur. emphyt. qu.98. per tot.* & ſignanter *num. 10. & 11.* Pyrr. Maur. Aretin. *de ſolut. cap.33. ex n.5. cum ſeqq. & per tot.* Petr. Surd. *dec.286. n.11. & 12.* Merlin. *de pignor. l.2. quæſt. 11. num. 64.* ubi plures allegat.

Et iſte actus ſolvendi Domino, eſt actionem intentare, non exceptionem quia ſolvens, actor
29 dicitur, non reus, in ſolvendo & deponendo debitum: ita per plures alios Doctores probavimus *in hoc Labyrintho, par. 1. cap. 2. ex nu.27. per duas columnas, & eadem part. 1. cap. 7. ex n.87. cum ſeqq.* ubi etiam agitur de redemptione cenſus, ut redimens tanquam agens teneatur ſequi forum creditoris: adde Oleam *de ceſſ. jur. tit. 3. quæſt. 12. n. 16.* & veriorem dicit Auguſt. Barboſ. *in remiſſ. ad leg. acceptam, num. 29. Cod. de uſur. tom. 2. fol. 157.* Ergo falsò deſideratur ceſſio actionis facienda creditoribus, qui ratione proprii intereſſe agunt ex perſona debitoris & tanquam ejus procuratores; quia lex in agente pro alio ſolùm deſiderat mandatum ſimplex, expreſſum vel tacitum; nunquam tamen appetit ceſſionem, quoniam procurator iſte non ſibi exigit ſed omnino Domino tantum.

30 Quò pertinet, quod ſi inter hæredem inſtitutum & ſucceſſorem ab inteſtato ſuperveniat controverſia ſuper nullitate teſtamenti & tranſigant ſuper bonis hæreditatis, poſſunt creditores hereditarii & legatarii agere contra tranſactionem & probare validitatem teſtamenti; tenent Bald. in *l. controverſia 14. ff. de tranſact. ſub num. 2. verſ. attende: & n. 10.* Jaſon. *ſub n. 2. verſ. dicit tamen notabiliter*: & *ibidem* Jacobin. *in prima lect. ſub num. 2. & in 2. lect. ſub numer. 5.* Trigonius *ſingular. 94. prope fin.* Petr. Surd. *conſ. 92. num. 30.* Franciſc. Nig. Cyriacus *controverſ. tom. 1. cap. 17. numer. 19.*

31 Cujus eſt farinæ, quod hypothecata re communi, poteſt creditor agere & provocare alterum Dominum communem ad diviſionem ratione ſui intereſſe, & debitor tenetur ſtare pro diviſione facta à ſuo creditore, *l. ſi debito 7. ff. communi divid.* ubi Bartolus & communiter alii notant, Neguſant. *de pignorib. par. 2. membr. 3. num. 39. 40. & 41. cum ſeqq.* Merlin. *de pignor. lib. 2. q. 37. ex num. 15. cum ſeqq.*

Hinc etiam eſt quod in his caſibus, in quibus debitori datur actio & facultas agendi ex jure offerendi & recuperandi pignus venditum per ſuum creditorem; quos refert Merlin. *de pignorib. l. 4. quæſt. 45. ex n. 47.* in eiſdem inquam caſibus poſſunt alii creditores hanc actionem movere ex perſona ſui debitoris: ut ex *Neguſantio* firmat Merlinus *d. quæſt. 45. n. 53. & 54.*

32 Quò etiam pertinet, quod creditores poſſunt intentare actionem læſionis enormis, vel enormiſſimæ contra emptorem rei debitoris, vel rei emptę à debitore ſuo. Maynard. *deciſ. Tholoſana 70. l. 3.* Vincent. de Franchis *deciſ. 224. num. 4.* Hermoſill. *ad leg. 56. gloſ. 4. num. 70. tit. 5. part. 5. tom. 2. fol. 286.* quem retulimus in *hoc Labyrinth. 3. par. cap. 10. ex num. 6.* Marius Cutell. *de donationib. tract. 1. diſc. 2. part. 6. à n.184.* ubi plures refert: Olea *de ceſſ. jur. tit. 4. quæſt. 3. n. 2.* Cyriacus *controverſ. tom. 1. cap. 53. num. 3.* de quibus altiùs erit agendum *infra hoc cap. §. 2.*

Idem procedit, quando res debitoris alicui 33
creditori data fuit in ſolutum, ut pro læſione enormi, vel enormiſſima interveniente poſſint ceteri creditores reclamare, & de læſione agere: plures retulimus in *hoc Labyrint. part. 1. cap. 11. ex numer. 11.*

Eodem modo creditores poſſunt agere virtute 34
pacti de retrovendendo appoſiti in favorem debitoris, ut poſt Rodriguez & Maſtrill. probat Mar. Cutell. *d. tract. 1. diſcurſ. 2. part. 6. n. 284.* Merlinus *de pignorib. lib. 2. quæſt. 30. num. 28.* ex Caſtrenſ. *conſ. 1. n. 3. lib. 2.* Aretino *conſ. 28. n. 23.* Tiraquell. *de retract. par. 1. §. 26. gloſ. 1. num. 12. & 13.* & *Rota* deciſione: & iterum latius ipſe Merlinus *eod. l. 2. quæſt. 31. per tot.* dicens *num. 2.* quia hæc actio perſonalis competens debitori, eſt pretio æſtimabilis, & ad heredem tranſit, ideo eodem modo tranſire debet cum hypotheca ad creditores, ut ex Rotę deciſ. & Tiraquello *de retract. §. 20. gloſ. 1. num. 20.* Caſtrenſ. *conſ. 1. in fin. l. 2.* Buratt. *deciſ. 937. n. 5.* Olea *de ceſſ. jur. & act. tit. 4. quæſt. 3. num. 2.* quidquid reclamet Meſſa. *lib. 1. variar. reſol. cap. 49. num. 27.* & iſtam actionem ad retractum ex pacto de retrovendendo, dicit Additio ad Buratt. *deciſ. 793. num. 12. & deciſ. 937.* 35
num. 24. creditoribus competere in ſubſidium: ſequitur Merlinus *d. quæſt. 31. in fin.*

Hinc etiam eſt, quod creditores actionem etiam 36
perſonalem movere poſſunt contra debitores debitoris & ex perſona ſui debitoris ſemper habent exercitium actionum etiam perſonalium: ad latè comprobata per Merlin. *de pignorib. lib. 2. quæſt. 30 ex n. 35. & ſeqq.*

Similiter etiam creditor donatarii, cui facta fuit 37
donatio indigens inſinuatione poſt acceptationem, poteſt ratione ſui intereſſe, ne admittatur donatio, petere inſinuationem: ut poſt alios plures tenet Olea *de ceſſ. jur. & act. tit. 4. qu. 3. n. 16.* & à *n. 12.* & poſt Bartol. Monteferell. Rebuff. Monter. Alexand. & alios firmat Giurba *obſervat. 37. num. 7. & 8.* quoniam annullata, vel reſciſſa donatione ob defectum inſinuationis, reſolvitur hypotheca medio tempore contracta, vel aliter adquiſita creditoribus ex obligatione generali antecedente, ut ex Alberico, Ripa, Pinello, Tiraquello, & Pacifico tenet Merlinus *de pignorib. lib. 5. qu. 19 per tot. fol. 587.*

Idem quoque eſt, ſi debitor ſit negligens in conſequendo aſſenſu, aut Regia facultate, quando ſub pacto de ea impetranda contraxit ſuper bonis majoratus, vel feudalibus, poterunt creditores ratione ſui intereſſe facultatem impetrare, etiam pendente concurſus judicio, ne jura debitoris amittantur, ex *Iſernia* tenent Camill. de Curte *in diverſor. jur. feudal. cap. 5. ex n. 131. par. 2.* ubi firmat ita judicatum, adducens fundamentum; ipſumque Camillum refert & ſequitur Camill. de Laratha *in Theatro feudal. 8. par. dilucidat. 76. num. 4. tom. 1 fol. 265.*

Ex juribus & doctrinis hactenus adductis pro 38
noſtra vera reſolutione, venit declaranda aſſertio Jac. Cancerii *var. reſolut. lib. 2. c. 26. ex n. 126. cum ſeqq.* dicentis, neminem ob intereſſe proprium poſſe experiri & agere, ex jure alterius fundatum, per *leg. ſi pupillus, §. videamus, ff. de negot. geſt.* quando verò jure proprio quis ageret, quamvis penderet à jure Tertii, admittitur, per *leg. ſi poſt mortem, §. fin. ff. de bonor. poſſeſſ. contr. tab.* cujus Authoris mentionem fecimus ſuperius, *num. 7.* quæ doctrina vera eſt, generaliter ſumpta, quia ex ſolo ſuo intereſſe movere actionem Tertii

non

Digitized by Google

non poteſt, deficiente ceſſione ſive mandato domini expreſſo vel tacito; at creditores ratione ſui intereſſe agunt non ex propria perſona; ſed ex perſona debitoris ſui, à quo tacitum mandatum habere dicuntur juris censurâ & diſpoſitione; quo caſu ceſſat omnino doctrina Cancerii ex hactenus comprobatis.

39 Ex quibus omnibus ſatis probatum videtur, creditores poſſe comparere in judicio, ſive excipiendo, ſive agendo, ex perſona ſui debitoris, ratione ſui intereſſe in conſervando & recuperando bona & jura debitoris; quia eadem ratio intereſſe proprii quod conſideratur in excipiendo, omnino militat in agendo abſque ceſſione, cum in his à jure habeant mandatum & agant nomine debitoris ad ſuum commodum & utilitatem; quod non eſt novum in jure, quod quis conſe-
40 quatur ex perſona alterius quod ex ſua conſequi non poterat, juxta text. *in l. Ariſt. 3. ff. quæ res pignori oblig. non poſſ.* ibi, quod admittendum exiſtimo: ſæpe enim quod quis ex ſua perſona non habet, hoc per extraneum habere poteſt; ubi Gloſſa *verb. poteſt*, plura jura adducit concordantia, *l. ſi poſt mortem*, *& §. hi qui propter alios*, ibi, *cùm enim ſemel beneficio aliorum ad id beneficium fuerint admiſſi, jam non curant petant illi, nec ita bonorum poſſeſſionem, ff. de bonor. poſſ. cont. tab.* notat Bartol. in *d. l. ſi poſt mortem, §. hi* & Jaſ. *in l. filio emancipato ff. de lib. & poſthu. & in l. ſi emancipati, n. 5. Cod. de collat.* ubi latè adducit multa exempla, & in *l. poſthumo 2. n. 8. 9. & 10.* & *ibid.* Alexand. *nu. 45. & 46. Cod. de bonor. poſſ. cont. tab.* Franchis *deciſ. 106. n. 5. & dec. 269. ex nu. 2. & dec. 667. nu. 4* Ricc. *in praxi rer. quotidian par. 4. reſol. 162 n. 1.* Monter. *dec. 14. num. 84.* Carleval. *de judic. tom. 2. diſput. 30. ſub num. 13. tit. 3.*

CAPITIS I.

§. *Primus.*

Creditores donatoris an jus habeant ad portionem deducendam ex donatione, *ne donator egeat?* Et an ea exceptione debitori competente uti poſſint contra donatarium?

SUMMARIUM.

1 *Proponitur quæſtio diſputanda.*
2 *Qui tueantur partem negativam.*
3 *Privilegium competens donatori, marito, ſocio, ne ultra quam facere poſſint conveniantur, non prodeſt fidejuſſoribus, nec hæredibus.*
4 *Donans, noviter promittens Creditori donatarii delegantis, non utitur hoc privilegio.*
5 *Hoc Privilegium eſt merè perſonale*, & n. 11.
6 *Quod non eſt tranſmiſſibile, Ceſſibile non eſt.*
7 *E converſo, quod eſt tranſmiſſibile, admittit Ceſſionem.*
8 *Proponitur verior opinio, ſcilicet Creditores donantis habere jus ad portionem deducendum ex donatione*, ne donator egeat.
9 *Creditores ſatisfaciendi ſunt ex actione quam habet donator ad deducendam portionem ſuæ ſuſtentationis.*
10 *Hanc partem affirmativam qui teneant.*
12 *Privilegium hoc extinguitur cum perſona donatoris, nec ad ejus hæredes tranſit.*
13 *Sicuti nec ad fidejuſſores, cum poſtea poſſint recuperare, quod ſolvunt, à donatore.*
14 *Hanc exceptionem*, ne egeat, *opponunt Creditores ex perſona donatoris, & tanquam procuratores.*
15 *Defendere, eſt eandem vicem, quam reus ſubire.*
16 *Fidejuſſor ex propria obligatione convenitur; Defenſor ex illa qua tenetur reus.*
17 *Creditores non agunt jure ceſſo, ſed tanquam procuratores donantis.*
18 *Omnium Creditorum æqualiter intereſt defendere bona debitoris: imo multo magis eorum, qui perſonalem tantum actionem habent.*
19 *Inter Creditores Hypothecarios ex cauſa lucrativa & onerosa, an ſervetur regula*, Qui prior eſt tempore, &c.

EX reſolutione & materia *hujus Capitis* 1. reſul- 1 tat difficultas præſens, ſpecificum requirens examen ob Doctorum controverſiam, An creditores donatoris poſſint prætendere jus ſuper illa portione, quæ deduci debet ex donatione facta applicanda debitori donanti, ſcilicet *ne egeat*, quia ipſi competit à jure beneficium, ut non teneatur ultra quam facere poſſit, ex juribus mox citandis? Et nunquid creditores hac exceptione uti poſſint contra donatarium ex perſona ſui debitoris ejuſdemque donatoris.

In qua quæſtione partem negativam acerrimè defendit Gaitus *de credito, in appendice, par. 2.* 2 *reſol. 2. per tot.* & iterum *3. par. reſol. 1. per tot.* Franciſc. Merlin. *controverſiar. centur. 2. c. 19.* quos, licet obiter referens, ſequi videtur Olea in pulchro tractatu *de ceſſ. jur. & act. tit. 4. qu. 3. n. 28.*

Hi Doctores eo unico & forti moventur fun- 3 damento, quod hoc privilegium ne quis conveniatur ultra quam facere poſſit, donatario, ſocio, marito, & ſimilibus à jure conceſſum, adeo ſit merè perſonale, ut nec ad eorum fidejuſſores, nec heredes tranſire poſſit. jura ſunt expreſſa in *leg. 24. ff. de re judic.* cujus hæc verba: *Et ſi fidejuſſor acceptus ſit rei, vel actionis, non proderit ei ſi perſona, quæ fidejuſſit in quantum facere poteſt, condemnanda eſt.* & in *§. ſeq. ejuſd. leg.* ita continuatur: *ſi maritus non fuerit ſolvendo, licet ipſi marito proſit quod facere non poſſit, id enim mariti perſonæ præſtatur, hæredi ejus hoc non prodeſt.* Idem probat text. *in l. ſciendum 25. eod. tit.* ſciendum eſt (inquit textus) heredes earum perſonarum non in id quod facere poſſunt, ſed in integrum teneri, *l. verum, §. 1. pro ſocio: l. in omnibus, ff. de reg. jur.* ponderat Gaït. ad idem, *legem, Neſennius, de re judicata, & l. qui id quod 34. §. fin. ff. de donat.* quod ſcilicet hoc privilegium non tranſit in ceſſionarium donantis, quæ tamen 4 jura id non probant, nec loquuntur de ceſſione, nec de ceſſionario donantis, ſed de donatore delegato, qui adverſus eum cui à donatario fuit ſimpliciter delegatus, non poteſt opponere hanc exceptionem, *ne conveniatur ultra quam facere poſſit*, cùm ipſe donans noviter per ſtipulationem promiſerit creditori donatarii delegantis, ex quo primus donans nihil ſecundo, cui fuit facta delegatio, donavit, ut fatetur Gaï us *in append. part. 2. d. reſol. 2. n. 48. & 49.* ſic mutata cauſa & perſona; contra quam donans non utitur ſuo privilegio & beneficio; qui termini ſunt valde diverſi.

Ex quorum jurium determinatione infert 5 Gaïtus, & ſequaces locis proximè citatis *n. 2.* hæc jura eſſe expreſſa ad excluſionem creditorum

Digitized by Google

donatoris, ne poſſint ex perſona ejus hanc exceptionem limitativam & modificativam donationis opponere contra donatarium petentem ſuam donationem, cùm ſit privilegium merè perſonale, quod ad eos tranſire non poteſt, ſicuti nec ad fidejuſſores, nec ad hæredes tranſit donantis.

6 Quoniam quod non eſt tranſmiſſibile ad hæredes nec eſt ceſſibile, nec in alium tranſmiſſibile. *l. ex pluribus, ff. de adminiſtr. tutor.* Crotus *in l.1.ff. ſolut. matrim.* plures per Tiraquel. *de retract. lineag. §. 26. gloſ.* 1. *ex n.* 44. Surd. *de aliment. tit.* 8. *privileg.* 55. *n.* 7. Monter. à Cueva *deciſ.* 35. *n.* 21. Petra *de fideicom.* 31. *num.* 28. Joan. Anton. Mangil.
7 *de imputat. quæſt.* 77. *n.* 67. *cum ſeqq.* ſicuti è converſo, quod eſt tranſmiſſibile, pariter & ceſſibile eſt: plurimos cumulat Antonin. de Amat. *variar. reſol.* 19. *ex n.* 3. *cum ſeqq.* ergo impoſſibile erit quod hęc exceptio tranſeat ad creditores donantis.

8 Sed his minimè refragantibus, contraria opinio longè verior eſt, & ſequenda: quia Doctores contrariam tenentes inadvertenter ponderarunt & applicarunt jura præallegata ad caſum de quo agimus, prout manifeſtè apparebit: & ideo hanc noſtram reſolutionem plurimi alii Doctores tenuerunt, ut ſcilicet creditores donantis habeant jus ad illam portionem deducendam ex donatione, *ne donator egeat*, & ſibi applicandam; quia reſpectu donatarii non tenetur ultra quam facere poteſt, aliorum autem creditorum reſpectu in ſolidum tenetur: & cum donator habeat à jure ex-
9 ceptionem ad deducendam ex donatione partem ſufficientem ad ſui ſuſtentationem, ex ea ſatisfaciendi ſunt creditores, quos omnes exceptiones debitori competentes opponere poſſe, abundè probatum reliquimus *ſupra hoc capit.* 1. *ex num.* 6. *uſque ad fin.*

10 Et ideo hanc partem affirmativam tenuerunt Cumanus, Jaſon, Alciatus, & Aſinius *de executione, §. 7. cap* 47. quos referens ſequitur, copioſè agens contra Gaitum, Scipio Rovitus *dec.* 48. *ex n.* 15. *uſque ad num.* 25. *& in appendice ad deciſiones, n.* 35. Ang. l. Stephanus Garon. *in Commentar. ad conſtit. Milanenſes, in tit. de jur. fiſc.* Carleval. *de judic. tom.* 2. *tit.* 3. *diſput.* 30. *ex n.* 11. Anton. de Amat. *var. reſol. to.* 1. *reſ.* 26. *ſub num.* 19. ex Aſinio *loc. cit.* licèt iſti non ex integro ſatisfaciant juribus in contrarium adductis ex *num.* 3. *ſup.*

11 Sed ut omnis ceſſet difficultas, & clariſſima pateat noſtra reſolutio, fatendum erit, privilegium, ne quis conveniatur ultra quàm facere poſſit, eſſe merè perſonale, quod profitemur in *hoc Labyrinth. par.* 1. *cap.* 26. *ex n.* 26. *ſeqq.* & ex aliis Hermoſilla ad *leg.* 54. *tit* 4. *p.* 5. *gloſſ.* 2. *n.* 10. & ſunt ipſa jura expreſſiſſima. Item quod non tranſeat ad fidejuſ-
12 ſores donantis, mariti vel ſocii, nec ad eorum heredes, fatemur ex *eiſdem juribus*. Applicationem tamen negamus. Ad heredes namque donatoris ideo non tranſit hoc privilegium, quando donatarius & ſimiles volunt ab eis exigere donationem à defuncto promiſſam, quia cùm privilegium illud ſit perſonale, & perſonæ donantis cohæreat, ſtatim cum ſua vita extinguitur, ex *regula juris, Privilegium perſonale perſonam ſequitur, & extinguitur cum perſona, de regul. jur. lib.* 6. cum *concordantib.* ſicut diximus de uſufructu pertinente ad aliquem ut ipſo defuncto, non tranſeat ad ejus heredem, qui cum defuncto extinctus fuit, *§. finitur, Inſtit. de uſufruct.* cum *ſimilib.* ideo impoſſibile eſt, quod hoc beneficium tranſire poſſit ad heredem, quia jus ſemel extinctum nunquam reviviſcit: quapropter heres eo beneficio uti non poteſt, quia ex defuncto ad eum non fuit tranſmiſſum, nec potuit tranſmitti.

Idem de fidejuſſore donatoris, qui ex propria 13
perſona, & ex ſua obligatione debitor eſt, de ſuo tenetur ſatisfacere, quando ad ſolvendum erit conventus, & cùm nec ipſe ſit donator, nec ex aliquo ei ſit conceſſum beneficium, ne conveniatur ultra quàm facere poſſit, merito in ſolidum condemnatur, nec ſua intereſt uti exceptione modificativa competente ſuo principali; quia ipſe totum intereſſe quod ſolvit, conſequetur poſtea à principali donatore, pro quo fidejuſſit, ut eleganter latè proſequitur Joan. Guttierez *de juramento confirmat.* 3. *part. cap.* 15. *num.* 16. ubi ex *num.* 14. adducit duas ſingulares cautelas, ut fidejuſſor poſſit uti hac exceptione modificativa, & ne conveniatur in ſolidum, ſed ex donatione deducatur aliquid ad congruam ſuſtentationem ne donator egeat: ubi ad longum videre poteris.

Sed procul dubio hæc omnia ceſſant in credito- 14
ribus donatoris, opponentibus contra donatarium hanc exceptionem deductionis, *ne donator egeat*, quia ipſi eam non opponunt ex proprio jure & nomine ſuo, ſed jure & nomine debitoris, non tanquam principales, ſed tanquam procuratores, & defenſores bonorum debitoris ſui, quorum conſervatio & recuperatio ad eos pertinet ratione ſui intereſſe, qui non petunt ſibi nec id, quod conſequuntur ex hac exceptione, ſibi quærunt, ſed debitori ſuo, & corpori concurſus applicatur, ſed defenſorio & procuratorio nomine agunt & excipiunt, ex juribus expreſſis in *l. ſi pignori* 30. *in fin. ff. famil. erciſc. l. ſi cum venderet, ff. de pignor. act. l. creditor* 42. *eod. tit.* quæ jura exactiſſimè exornavimus *hoc eod. cap.* 1. *ex num.* 24. *uſque ad fin. & ex n.* 5. *cum ſeqq.*

Quapropter ex perſona & nomine debitoris tanquam ejus procuratores & defenſores ratione ſui intereſſe debent omnino admitti ad opponendum hanc exceptionem contra donatarium, ut clarè probant jura omnia in contrarium allegata ſuperiùs ex *num.* 3. à contrario ſenſu, & à ratione legis ceſſante, quod quàm validum ſit argumentum in noſtro jure, nemo eſt qui neſciat.

Hunc noſtrum diſcurſum & legitimam conſi- 15
derationem, quod quando defenſoris vel procuratoris nomine quis agit pro eo cui competit hoc beneficium ne conveniatur ultra quàm facere poſſit, qualis eſt donator, maritus, ſocius; ſunt jura expreſſa tam in defenſore quàm in procuratore, text. in *l. ſi cum procuratore mariti de dote actum fuerit, ſiquidem vivo marito condemnatio fieret, in quantum facere poteſt, condemnabitur: nam & defenſor mariti in id quod facere poteſt damnatur: mortuo verò marito, in ſolidum, ff. de re judic.* textus etiam in *l. verum* 64. *verſ. videndum, ff. pro ſocio.*

Ubi poſtquam dixit quod hoc beneficium eſt perſonale, & quod fidejuſſori non prodeſt, ita loquitur: *videndum eſt an & fidejuſſori ſocii præſtare id debeat, an verò perſonale beneficium ſit; quod magis verum eſt: ſed ſi hic fidejuſſor quaſi defenſor ſocii judicium ſuſceperit, proderit ſibi: namque Julianus lib. 7. Digeſtor. ſcribit, defenſorem ſocii in id quod ſocius facere poteſt condemnari oportere. Idem & in patroni defenſore accipi*

debere

Digitized by Google

debere ait, & utique: & idem erit in univerſis qui in id quod facere poſſunt conveniuntur, &c.

Et eſt ratio, quia defendere eſt eandem vicem, quam reus ſubiret in ſe ſuſcipere: *l. minor, Verſ. quoniam ff. de procurat.* unde inquit ille textus, *ideoque defenſor mariti amplius quam maritus facere poſſit non eſt condemnandus*, & *ibi* Gloſ. *verb. quam reus ſubire*, allegat *dict. leg. verum*, §. 1. & alia jura.

Et idem de defenſore mariti probat text. *in l. alia, in princip. ff. ſolut. matrim.* & Gloſ. *in dict. l. ſi cum procuratore, ff. de re judic. in verb. defenſor*: intelligit quod defenſor non habet mandatum: & idem tenet Gloſ. 1. in *d. l. alia, in princ.* ubi loquendo de defenſore, intelligit cum mandato, vel ſine eo ut in *l. ſed & hæ, §. defendere, ff. de procurat. & in d. l. minor, §. quoniam*, cum *duab. legib. ſeqq. de procur.*

16 Hanc doctrinam per hæc jura ſequutus fuit Joan. Gutierrez *de juram. confirmat. 3. par. cap. 15. nu. 15.* ubi *in fin.* reddit differentiam inter fidejuſſorem & defenſorem; quia fidejuſſor ex propria obligatione convenitur: ſed defenſor ex illa obligatione qua tenetur Dominus, ut tenet Gloſ. 1. *in dict. l. alia in princip.* quam dicit veram rationem, juxta Bartol. *in dict. l. verum, in princip. n.* 4.

Vides igitur quàm leviter fundarunt Doctores partem negativam in *illis juribus* ad rem non pertinentibus, & quàm facilè convincuntur in applicatione, non penetrantes differentiam inter fidejuſſores vel heredes donatoris, qui agunt jure proprio; & inter procuratores & defenſores ejuſdem donatoris, qui ex perſona & jure ipſius agunt & ei adquirunt.

17 Ex quo reſultat reſponſum ad id quod in contrarium diximus *ſupr. num. 6. & 7.* ad excluſionem creditorum in hac exceptione, illud ſcilicet quod non eſt tranſmiſſibile ad heredes, non eſſe ceſſibile: quia hoc caſu creditores non agunt, nec excipiunt ex jure ceſſo, vel tranſmiſſo, ſed agunt uti procuratores donantis, & defenſores, ex perſona nomine & jure debitoris ſui viventis.

18 Et denique conſiderandum erit in hoc articulo, quod ad effectum opponendi & agendi ex perſona debitoris, non eſt neceſſarium quod creditores ſint hypothecarii, vel merè perſonales & chirographarii: quia omnium æqualiter intereſt, defendere bona & jura debitoris communis: & multo magis creditorum perſonalium, quorum credita magis periclitantur ex inopia debitoris: cùm inter hypothecarios priùs diſtribuantur bona, & conſumitur patrimonium ipſius; & ideo illorum magis intereſt quærere inter tertios debitores & poſſeſſores, jura & bona debitoris, ne inanes remaneant: ad quod applicandæ ſunt doctrinæ adductæ & jura *ſupra hoc cap.* 1. quæ ut plurimùm indiſtinctè loquuntur de creditoribus, nulla facta mentione hypothecæ.

Et quod creditores anteriores ex cauſa lucrativa hypothecarii, non ſint præferendi creditoribus poſterioribus ex cauſa oneroſa, neque inter eos ſervetur regula, *qui prior eſt tempore, prior eſt jure*: quin potius cauſa præpolleat & præferatur; ut veriorem ſententiam tradunt multi Doctores congeſti ab Olea *de ceſſ. jur. tit. 4. quæſt. 3. num.* 27.

CAPUT I.

§. *Secundus.*

Creditores an poſſint intentare læſionem enormem, vel enormiſſimam contra emptores bonorum debitoris? Et quid in pignore vendito à priore creditore, an ſcilicet poſteriores poſſint læſionis remedio uti contra emptorem.

SUMMARIUM.

1 *Abſque ceſſione poſſunt creditores uti actionibus, & exceptionibus competentibus debitori.*

2 *Creditores ex perſona debitoris, poſſunt intentare læſionem enormem, vel enormiſſimam.*

3 *Creditor poteſt appellare à ſententia latà contra debitorem intentantem læſionem.*

4 *Creditores poſteriores poſſunt movere remedium læſionis contra adjudicationem factam primo creditori, ſi adſit læſio.*

Ob intereſſe creditorum admittitur novus licitator augens pretium, etiam poſt bona ſubhaſtata & vendita, ibid.

5 *Rejicitur* Ant. Fab. *qui requirebat in creditore agente ob læſionem, ceſſionem.*

6 *An ſecundus creditor poſſit intentare remedium* leg. 2. Cod. de reſcind. vendit. *in venditione pignoris facta à primo creditore ſine dolo.*

7 *Remedium* d. l. 2. *non habet locum in venditione pignoris facta per creditorem.*

Proponitur primum fundamentum Moroti, *qui negativè reſpondet ad quæſtionem*, ibid.

8 *Remedium* dict. l. *eſt perſonale competens ipſis contrahentibus, non verò Tertio.*

Expenditur ſecundum fundamentum Moroti.

9 *Expenditur pro opinione* Moroti, *Antonius Faber, qui eam tenet.*

10 *Debitor adverſus creditorem intentare debet læſionem.*

11 *Adducitur* Olea *diſtinguens inter enormem, & enormiſſimam læſionem: & ejus diſtinctio reprobatur.*

12 *Verius eſt, debitori, & creditoribus ex ejus perſona competere remedium* d. l. 2. *contra venditionem ritè factam à primo creditore.*

13 *Jura quibus nituntur Morotus & ſequaces, non probant eorum reſolutionem.*

14 L. 1. & fin. Cod. ſi vendito pign. agatur, *ſunt antiquiores* dict. l. 2. *ut patet ex temporum chronologia.*

Lex generaliter loquens trahitur ad terminos alterius ſpecialiter loquentis, ibid.

Lex nova generaliter diſponens, recipit omnes declarationes, & limitationes, quas lex antiqua, ibidem.

15 *Nulla ratio ſpecialitatis poteſt aſſignari, ad excluſionem debitoris ratione læſionis in pignore vendito à creditore ex* dict. l. 1. & fin. Cod. ſi de pign. vendit. agatur.

16 *Facultas conceſſa creditori ad vendendum pignus, intelligitur non ut deſtruat debitorem, ſed ut rem agat tanquam procuratori.*

Vendenti

Digitized by Google

17 *Vendenti per procuratorem datur remedium* d. l. 2. C. de reſcind. vendit.

18 *Remedium læſionis ultra dimidium conceditur debitori in bonis quæ venduntur in ſubhaſtatione ad inſtantiam creditorum.*

19 *Major eſt ratio ad concedendum remedium læſionis in pignore vendito per ſolum creditorem: quam in vendito authoritate judicis, præſentibus creditore & debitore.*

20 *Aliud eſt non admitti Tertium ad læſionem; aliud; admitti debere creditorem, cum agat nomine debitoris.*

21 *In judicando, & conſulendo, non eſt recedendum à noſtra ſententia, quæ tenet admitti debere creditorem ad remedium læſionis.*

22 *Arias de Meſſa optime convincit Ant. Fabrum & alios, qui tuentur contrarium.*

SÆpè diximus & abundè probavimus in *hoc cap.* 1. *& in* §. 2. *anteced.* poſſe creditores ex perſona ſui debitoris, ratione ſui intereſſe, abſque
1 ceſſione movere actiones, & deducere in judicium omnes quaſlibet exceptiones debitori competentes ſuper bonis ſuis, quorum defenſio & conſervatio ſeu recuperatio ad creditores ſpectat, cùm tacitum à jure cenſeantur ad hoc habere mandatum, & tanquam procuratores, juris cenſurâ, hac parte habeantur.

2 Ex quo principio fluit communis & vera plurimorum Doctorum opinio, poſſe creditores intentare læſionem enormem ex *l.* 2. *Cod. de reſcind. vend.* vel enormiſſimam, adverſus emptores bonorum debitoris, abſque ceſſione, quam nunquam appetit lex, neque illa egent creditores agentes ad læſionem cum tacito mandato pro intereſſe proprio, ex perſona ſui debitoris. Veram hanc reſolutionem tenuére Maynad. *deciſ. Toloſan.* 70. *lib.* 3. Vincentius de Franch. *dec.* 224. *n.* 4.

Sequuntur Georgius *alleg.* 6. *n.* 50. Theſaur. *dec. Pedemont.* 57. *n.* 8. Caſtillo *dec. Siciliæ...* Carocius *in tract. de oblation. par.* 2. *qu.* 28. *in fin.* Toto *in compend. dec. verb. Jus offerendis fol.* 302. *ſolut.* 1. *in fin.* Riccius *in collectan. deciſionum, dec.* 11. eidem Ricc. *in addit. ad Franch. in d. dec.* 224. Mangrell. *in l.* 1. *Cod. ſi antiqu. credit.* & cum Maynardo & Vincentio de Franch. Hermoſilla ad *leg.* 56. *gloſ.* 4. 70. *tom.* 2. *tit.* 5. *par.* 5. *fol.* 266. Marius Cutell. *de donat. tr.* 1. *diſcurs.* 2. *par.* 6. *à*
3 *cum* 184. ubi plures refert, Cyriacus *contr. tom.* 1. *c.* 53. *n.* 3. *& ſeqq.* ubi plus dicit ex aliis, creditorem ſcilicet ratione ſui intereſſe poſſe appellare à ſententia lata contra ſuum debitorem intentantem læſionem contra emptorem. Hanc eandem reſolutionem probarunt alii quamplurimi Doctores aſſeverantes, poſſe creditores
4 poſteriores movere remedium læſionis contra bonorum adjudicationem facta primo creditori, cui in ſolutum fuerunt data viliori pretio, ut in exceſſu valoris & pretii ſibi ſatisfiat, & ſibi ex ſuperfluo ſuo credita ſolvantur, Alexand. in *l. ſi conſtante, n.* 34. *ff. ſolut. matr.* Grammatic. *deciſ.* 92. *num.* 19. Muſcatell. *in praxi civili, par.* 3. *gloſ. adjudicentur. num.* 76. Franch. *deciſ.* 54. *ſub nu.* 4. *&* 5. Oſaſc. *deciſ. Pedemont.* 135. *in fin.* Mantic. *de contractib. lib.* 11. *tit.* 30. *num.* 24. Roland. à Valle *conſ.* 9. *nu.* 4. *vol.* 1. Fachin. *controverſ. lib.* 11. *cap.* 14. Coſta *remedio ſubſid.* 1. *nu.* 12. *in fin.* Neguſant. de *pignorib. par.* 5. *membr.* 1. *num.* 33. plenè Vivius *deciſ.* 413. *à n.* 1. *uſque ad fin.* Fabius Anna *conſ.* 63. *n.* 2. *&* 3. Tuſch. *tit. D. concluſ.* 762. *num.* 5. Morotus *de jur. offer. num.* 9. Carroc. *deciſ.* 21. Cavalcan. *deciſ.* 13. *num.* 17. *par.* 4. Aſinius *de execution.* §. 7. *c.* 109. Novell. *de dote, par.* 7. *privil.* 47. Theſaur. *deciſ.* 207. Marius Giurba *deciſ.* 17. *ex num.* 17. qui alios allegat ad hanc adjudicationem exceſſivam annullandam propter præjudicium creditorum, Nos in *hoc Labyr. par.* 1. *cap.* 11. *num.* 11.

Huc pertinet, quod ob intereſſe creditorum novus admittitur licitator ad bona debitoris communis ſemel perfectè & juridicè ſubhaſtatis & venditis alicui: ſi fortè tertius ſuperveniat licitator qui plus offerat & meliorem faciat conditionem, cum in pretio aucto per ipſum, poſſint creditores commodius ſuam conſequi ſolutionem ſeu ſatisfactionum, ut cum pluribus Doctoribus & fundamentis reſolvimus in *hoc Labyrintho* 2. *par. cap.* 2. *ex num.* 12. *cum ſeqq.* quibus adde Auguſt. Barboſ. *voto* 81. *num.* 7. *tom.* 2. allegantem. *Anton. de Amat.* idemque tenet Fontanell. *deciſ.* 520. *tom.* 2. *fol.* 608.

Ex qua conſtanti tantorum Virorum reſolutione, contemnenda venit doctrina Antonii Fabri 5
de errorib. Pragmat. de cad. 1. *errore.* 8. aſſeverantis, creditores non poſſe uti remedio læſionis enormis, vel enormiſſimæ: niſi ſibi facta ceſſione per debitorem: quem (ſub temperamento tamen) videtur ſequi Olea *de ceſſ. jur. & action. tit.* 4. *quæſt.* 3. *num.* 5.

Quandoquidem creditores non egent hac ceſſione, qui ratione ſui intereſſe & damni, agunt & excipiunt ex perſona ſui debitoris, ex *ſupra dictis n.* 1. quis enim unquam audivit quod lex in aliquo caſu deſideret ceſſionem juris in procuratore agente nomine alterius, & exigente non ſibi, ſed Domino tantum: ad latiſſime comprobata *hoc cap.* 1. *ex num.* 23. *cum multis ſeqq.* Lex enim ſolum juris ceſſionem requirit in Tertio, qui nomine proprio, & ad ſuam duntaxat utilitatem agit, & exigere vult jus ad alterum pertinens: prout ex *d. num.* 23. *& ſeqq.* abundè videre poteris.

Major tamen difficultas verſatur in læſione 6
enormi, ſeu enormiſſima, interveniente in venditione pignoris, facta à primo creditore jure creditoris, & alias ritè ſine dolo aut fraude facta, an ſecundus creditor poſſit intentare remedium *l.* 2. *C. de reſcind. venditione:* Hanc difficultatem movet Morotus *in opuſculo de jure offerendi, num.* 23. & partem negativam amplexus eſt, duobus fundamentis. Primò quia remedium *d. l.* 2. non habet locum in venditione pignoris ritè, 7
& ſolemniter facta per creditorem: lege permittente: Nec debitori, ipſi competit aliquod remedium ob quamlibet læſionem enormem, vel enormiſſimam intervenientem in hujuſmodi venditione, juxta text. *in l.* 1. *&* 3. *C. ſi vendito pignore agatur:* ubi prorſus negatur debitori recurſus recuperandi rem ob læſionem in prætio: Ergo multo magis debet denegari ſecundo creditori agere volenti ex jure & perſona debitoris, cui nullum competit, Morot. ſolum referens ſequitur Merlin. *de pign. lib.* 4. *quæſt.* 45. *num.* 55. *&* 56.

Secundò etiam fundamento movetur ad ex- 8
cluſionem ſecundi creditoris; quia remedium *d. l.* 2. perſonale eſt, quod ſolum contrahentibus inter ſe datur; non verò Tertio conceditur: ita ut ſecundus rei emptor non poſſit abſque ceſſione ſui authoris illud intentare contra primum venditorem ob læſionem enormem intervenientem in illa prima venditione: ad latiſſimè tradita

dita

dita [ſub pluribus tamen limitationibus] per Hermoſillam *ad l. 56. gloſſa 7. num. 58. cum ſeqq. ti-*
9 *tul. 5. tom. 2. fol. 310.* ergo nec creditor abſque ceſſione debitoris, læſionem ex *d. l. 2.* intentare poterit.

Hanc opinionem ſequitur & Antonius Faber, *in C. Fabrian. tit. 19. ſi vendito pignore agatur, deſinit. 1. fol. 1012. & de error. pragmat. decade 1. errore 6. & 8.* ubi defendere conatur, emptorem pignoris, ſi fraudis particeps non fuit, eſſe ſecurum, tametſi læſio enormiſſima in venditione intervenerit, conſequenterque nec debitorem, nec ex ejus perſona creditores poſteriores quidquam
10 petere poſſe: etſi creditor vendens ſolvendo non ſit, quia debitor adverſus eum intentare debet læſionem, & conſequi ſuperfluum pretii: & pro hoc ultimo allegat *l. fin. C. ſi vendito pignore agatur.*

11 Olea *de ceſſione Jurium, & act. tit. 5. quæſt. 3. num. 8.* videndus *ex num. 6.* admittit doctrinam Ant. Fab. in *locis citatis*, ſub diſtractione *enormis*, aut *enormiſſimæ* læſionis, ut in hac non procedat, ſed poſſe debitorem, & creditores remedium *enormiſſimæ* intentare.

Quæ quidem diſtinctio prorſus refragatur iis, quæ dicta reliquit ex *n. 6.* & juribus pro expreſſis allegatis, nempe *l. 1. & 3. C. ſi vendito pignore agatur.* ubi ab omni recurſu & remedio cujuſlibet læſionis excluditur debitor ceſſante dolo & fraude.

Quo tamen fundamento poſſit fundari hæc diſtinctio, quæri poteſt? Et reſpondeo, nullo jure; & ideo vel abſolutè ſequenda erit opinio Antonii Fabri, & Moroti *locis ſupra citatis, num. 6.* vel abſolutè neganda, quia in utroque diſtinctionis membro, una & eadem eſt ratio ab illis conſiderata.

12 Quibus tamen non obſtantibus, contraria opinio verior eſt, nempe tam debitori, quàm ejus creditoribus ex perſona ipſius competere remedium læſionis ex *l. 2. C. de reſcind. vendit.* contra emptorem pignoris alias ritè venditi à primo creditore.

13 Nam jura, quibus nituntur DD. ad excludendum debitorem à remedio læſionis nempe *lex 1. l. 3. & l. final. C. ſi vendito pign. agatur*, nihil continent quo poſſint moveri ad tam abſonam reſolutionem; perfunctoriè etenim præfata jura conſiderarunt Morotus, & ſequaces, ex quorum declaratione & plana intelligentia convincentur apertè ſi conſideres quod præfatæ leges non aperiunt de qua læſione loquantur, & ideo, ut jura juribus concordemus, de læſione infra dimidiam intelligi debent, juxta novam & æquiſſimam determinationem *legis 2. C. de reſcind. vendit.* ad quam leges illæ reducendæ ſunt, vel quia antiquiores ſunt, cum ante *d. l. 2.* liceret contrahentibus ad invicem ſe decipere in emptione & venditione, nec per læſionem quantumvis enormem, vel enormiſſimam, ceſſante fraude & dolo, poterant contrahentes reclamare, nec ab emptionibus diſcedere, *l. in cauſa 17. §. idem Pomponius, ff. de minor. l. item ſi pretio, §. ult. ff locati*, & in datione in ſolutum creditori, *l. à diuo Pio, §. ſi pignora ff. de re judicata*, cum *aliis vulgaribus*, & latè conſiderat ac probat Pinellus *in dict. l. 2. part. 1. cap. 1. per totum.*

14 Et ut clarius convincantur *Morotus*, & *Ant. Faber*, qui in *prædictis legibus* ſuam fundarunt contrariam opinionem, attende, quod aut dictæ leges fuerunt promulgatæ ante ipſam legem 2. *C. de reſcind. vend.* aut poſt, non eſt dare medium ſi ante eam: prout verè certum eſt, dictas leges eſſe antiquiores ipſa lege 2. *C. de reſcind. vend.* ſicuti ex Imperatorum & temporum computatione apparet; nam Imperator Alexander author dictæ legis 1. *C. ſi vendito pignore agatur*, cæpit imperare *anno* 224. poſt Chriſti adventum, & à Roma condita *anno* 975. ut conſtat ex Alexandro Freymonio *in ſymphonia juris pag.* 500. & Antonio Contio *in chronologia ſuper his annis.*

Gordianus autem promulgator legis finalis *C. d. tit.* cœpit imperare *anno* 239. adventus Chriſti, correſpondente *anno* 990. à Roma condita, idem Freymonius *pag.* 688. & Contius *in Chronologia ſuper his annis.* Diocletianus verò author dict. legis 2. *C. de reſcind. vendit.* cœpit imperare *anno* 285. ab adventu Chriſti, qui fuit annus 1036. à Roma condita, annoque ſequenti cœpit imperare Maximianus author ſimul cum Diocletiano *d. leg.* 2. ut obſervat idem Freymonius *pag.* 746. & Antonius Contius *in chronologia, in his annis.* Quæ quidem leges, cum antiquiores ſint, debent trahi ad terminos & diſpoſitionem dictæ legis 2. tanquam longè poſterioris; ex Regula legis, *Non eſt novum, ut priores leges ad poſteriores trahantur, ff. de legibus*: & ideo attento illo tempore, quo promulgatæ ſunt, juſtè loquuntur & determinant, denegantes remedium læſionis debitori ex cauſſa pignoris venditi per creditorem dolo ceſſante: quia uſque ad tempus dictæ legis 2. nullus ex contrahentibus admittebatur ad diſſolutionem venditionis, ob quamlibet etiam enormiſſimam læſionem, ut dictum eſt: & ideo reformantur & abrogantur per ipſam legem 2.

Quod ſi poſt dictam legem 2. fuiſſent promulgatæ, ex quo non aperiunt de quo genere læſionis loquantur, ſed generaliter de læſione in pretio decidant; adhuc præciſè de læſione infra dimidiam intelligi deberent; quia lex generaliter loquens, debet reſtringi ad terminos alterius ſpecialiter & diſtinctè loquentis, *l. ſciendum, ff. qui ſatiſdare cogantur, l. quamvis, ff. de in jus vocando, l. 1. ſi filius, ff. de actionib. & obligat.* juncta *l. 1. ff. ad Macedonianum, l. juris gentium, §. ſi paciſcar. ff. de pactis*, juncta *leg. tranſigere*, & *ibi* Gloſſa magna *in fin. C. de tranſact. auth. offeratur, C. de litis conteſtatione*, Joan. Mar. Bellet. *diſquiſit. clerical. part. 1. tit. de bon. cleric. §. 1. n. 20.* Vincentius de Franchis *deciſ.* 435. *num.* 24. Mantica *de tacit. convent. lib.* 25. *tit.* 34. *num.* 18. Nicolaus Intrigliolus *dec.* 15. *num.* 36. & 37. Ozaſcus *dec.* 30. *num.* 18. Giurba *in Conſuetudines Meſſanenſes*, *c.* 1. *gloſſ.* 2. *num.* 9. *part.* 1. Et quia lex nova generaliter diſponens, recipit omnes declarationes & limitationes quas lex antiqua habet in eodem caſu, ut ex plurimis DD. probavimus *in noſtris comment. de Regia protectione, part. 1. c. 1. præludio 5. à n. 127. & in tractatu de ſuplicatione ad Sanctiſſimum, parte 1. cap. 5. §. 3. num. 5.* quas conſiderationes ſi feciſſent præfati DD. ſine dubio à ſua tam rigida opinione deſtitiſſent.

Imo nulla ratio etiam apparens ſpecialitatis red- 15
di poteſt, qua illa jura poſſint fundare excluſionem debitoris abſolute ab omni læſione pignoris venditi à creditore; niſi vel quia procedant de jure antiquo, ut dictum eſt, & probatum; vel quando poſt novam deciſionem *dictæ legis* 2. fuiſſent edita, adhuc intelligi deberent juxta eam de læſione infra dimidiam, juxta noſtram concludentem & inevitabilem conſiderationem.

Non

Digitized by Google

16 Non enim ex eo ſolo quod creditor vendit jure creditoris ex permiſſione legis & debitoris, creditori attribuenda eſt talis poteſtas ut pignus diſſipet, & damnum inferat debitori; ſufficit enim ei facultas vendendi tanquam procuratori debitoris, *l. pignori* 3. *ff. familia erciſcund.* ibi, *quod creditor egit, pro eo habendum eſt ac ſi debitor per procuratorem egiſſet*, *l. ſi cum venderet Creditor pignus*, *ff. de pignoratitia actione*, *l. Creditor* 42. *eod.* & Nos exactè comprobavimus *in hoc cap.* 1. *ex*
17 *num.* 23. *cum multis ſeqq.* Qui enim vendit per alium, ipſe vendere intelligitur: *Regula*, *Qui per alium facit, perinde eſt ac ſi faciat per ſe ipſum, de reg. Iur. l.* 6. & vendenti per procuratorem competit remedium læſionis ultra dimidiam, ex *l.* 2. *& l. ſi voluntate* 8. *C. de reſcindenda vendit.* Hæc & alia plurima adducit Pinellus *in dict. leg.* 2. *part.* 2. *cap.* 2. *per totum.* ubi contra Cagnolum acerrimè defendit hanc opinionem, ut debitori detur remedium læſionis ultra dimidium juſti pretii: & *num.* 2. *&* 3. alium intellectum & verum aſſignat textibus *d. l.* 1. *& l. finalis*, *C. ſi vendit. pign. agatur: & legis*, *ſi ceſſante*, *C. de diſtractione pign.*

18 Ex hac Pinelli opinione, & alia roboratur communiter recepta, quod læſio ultra dimidiam admittitur & conceditur debitori, cujus bona pignorata venduntur in ſubhaſtatione ad inſtantiam Creditorum: in quo, idem eſt vel ipſos vendere jure Creditoris, vel conſenſum præſtare ut authoritate judicis diſtrahantur, ſine quorum conſenſu, aſſiſtentia, & approbatione venditio nec fit, nec fieri poteſt: prout ad longum probavimus *in hoc Labyrintho*, 3. *parte c.* 2. *ex num.* 7. *& ſeqq.* & nihilominus remedium læſionis ex *d. l.* 2. admittitur in hujuſmodi venditione, ut probant innumerabiles penè DD. quos refert & ſequitur Hermoſilla in *l.* 56. *gloſſ.* 4. *ex n.* 96. *tit.* 5. *part.* 5. Antoninus de Amato *var. reſolut. tom.* 2. *reſol.* 61. *n.* 2. Acoſta *de privilegiis creditorum*, *reg.* 1. *ampliatione* 5. *à num.* 46. Cancerius *var. reſolut. part.* 1. *cap.* 13. *à num.* 26. Rodriguez *de executione*, *cap.* 6. *ex num.* 58.

19 Si enim in publica ſubhaſtatione Judicis authoritate celebrata, excluſiva omnis fraudis, cum aſſiſtentia & citatione Creditorum & debitoris, quorum intereſt bona juſto pretio diſtrahi, admittitur debitor ad dicendum de læſione enormi, vel enormiſſima; quanto magis admitti debet in venditione pignoris facta per ſolum creditorem abſque præſentia debitoris, & aliorum Creditorum, nec non Judicis? quo caſu facillimè poteſt intervenire colluſio & fraus, & viliori pretio, quàm per ſubhaſtationem pignus vendi ſolet, ex *l.* 3. *C. ſi vendito pign. agatur.* Antonius Faber *in C. l.* 8. *tit.* 17. *de diſtract. pign. defin.* 25. *numer.* 2. Igitur contra omnem Juriſprudentiæ ſenſum videtur in iſto caſu negare læſionis remedium, quandoquidem in priori liberaliter conceditur debitoris.

Quo ſuppoſito ut debitori competat remedium enormis, vel enormiſſimæ læſionis, ad conſequendum pignus à venditore creditum, non erit hæſitandum neque dubitandum quin eodem remedio ſimul uti poſſint creditores ex perſona debitoris, ex firmiſſime adductis & probatis *à principio hujus §.*

20 Nec obſtat fundamentum ſecundum adductum in contrarium per Morotum *ſuprà numer.* 8. ut hoc remedium ſit perſonale, quo tertius adverſus primum venditorem uti non poteſt, hoc enim verum eſt regulariter ex Hermoſilla relato *d. num.* 8. ſed nos in hac quæſtione non agimus de Tertio & extraneo, qui non contraxit cum venditore: imo verò agimus de Debitore ipſo verè & realiter venditore, cujus nomine venditum fuit pignus, & de venditoris creditoribus ex ejus jure, perſona, & nomine agentibus; quod nil aliud eſt, quàm ſi ipſe per procuratorem comparuiſſet, læſionem deduxiſſet in Judicio: ad latiſſimè adducta in *hoc capite*, §. 1. *ex num.* 8. *ac per totum caput* 1.

Et hanc noſtram reſolutionem ultra Pinellum 21
loco citato ſupr. num. 17. in noſtris terminis tenuerunt alii quam plurimi DD. ut ſcilicet debitori & creditoribus ipſius ex perſona & nomine debitoris liceat intentare remedium *de legis* 2. *C. de reſcind. venditione*, adverſus emptorem pignoris, atque ita deciſum fuiſſe in ſenatu Neapolitano teſtatur Vincentius de Franchis *dec.* 224. *numer.* 4. (contra quem, ut vidiſti, perperam locutus fuit Morotus: ſequitur Theſaurus *deciſ. Pedemont.* 57. *num.* 8. Caſtillo *deciſ. Sicilia.* 91. *numer.* 2. Georgius *allegation.* 6. *num.* 5. Carrocius *in tract. de Oblationibus part.* 2. *quæſt.* 28. *in fin.* Barbatus *gloſſ.* 2. *num.* 53. Gallupus *in ſua praxi part.* 3. *c.* 2. *num.* 49. quos allegat Toro *in compend. deciſ. tom.* 1. *verb. jus offerendi pag.* 302. *col.* 1. *in fin.* ibi, *jus offerendi an competat ſecundo creditori in re vendita ad inſtantiam primi creditoris, fuit deciſum quod non, ſed bene exiſtente læſione, fuit condemnatus poſſeſſor ad ſupplementum pretii, &c.* & ex Vincentio de Franchis citato, idem in iſtis terminis tenet Hermoſilla *ad l.* 56. *gloſſ.* 4. *num.* 70. *tom.* 2. *tit.* 5. *part.* 5. *fol.* 286. & ex eodem Franchis idem tenet Ludovic. Poſtius *de ſubhaſtatione inſpectione* 59. *num.* 21. & iterum *in tom.* 2. *in additionibus ad d. inſpectionem* 59. *ex n.* 13. reprobato Antonio Fabro: idem quoque tenet ex Cutelli *deciſ.* 29. *numer.* 29. Arias de Meſſa *loc. proximè citando*, à qua reſolutione nec in judicando, nec in conſulendo, recedendum erit, quidquid (ut aſſolet contra mentem juris) autumet Antonius Faber ex apparentibus fundamentis, & ut plurimum contra omnem juriſprudentiam.

Et longè poſt hæc ſcripta vidi Ariam de Meſ- 22
ſa *variar. reſol. lib.* 1. *cap.* 35. exactè *per totum*, diſputantem hanc quæſtionem, & omnibus contrariis fundamentis ab Antonio Fabro aliiſque adductis ſatisfacientem, & manifeſtè convincit ac reſolvit, *ex num.* 4. *uſque ad finem capitis*, debitori ſemper competere remedium *legis* 2. *C. de reſcindenda vendit.* & competere ipſi actionem utilem adverſus emptorem rei pignoratæ venditæ per creditorem jure creditoris; & per conſequens creditores non quidem jure prætorio, ſed ex jure & perſona ſui debitoris poſſe intentare remedium *d. l.* 2. ubi eruditè & eleganter cunctis difficultatibus ſatisfacit omninò videndus, quia tranſcribere non licet.

Qui quidem Arias de Meſſa etiam *in cap. ſeq.* 23
36. accuratè reprobat Antonium Fabrum, inaniter & ex leviſſimo fundamento tenentem, contra communem DD. ſententiam, debitorem non poſſe agere contra emptorem rei pignoratæ ritè venditæ à creditore, etiamſi in venditione intervenerit enormiſſima læſio: reſolvens ex communi & receptiſſima opinione ipſum agere poſſe tam ex enormi læſione, quàm ex enormiſſima.

CAPUT

CAPUT II.

Creditores bona majoratus in concurſum deducta ex facultate Regia diſcutientes, an jus hypothecæ habeant ad bona poſtmodùm illi aggregata, & per alium incorporata, aliudvè quodlibet augmentum contingens?

Et an facultas Regia impetrata ad hypothecandum bona majoratus, & hypotheca inde ſequuta, extendantur ad bona jam eidem majoratui eo tempore aggregata.

SUMMARIUM.

1 *Hanc quæſtionem à nemine tactam videt hactenus Author.*

2 *Augmentum rei principalis unum corpus efficitur cum ea, ejuſdemque eſt natura, & utriuſque idem eſt judicium.*

3 *Una & eadem res non debet diverſo jure cenſeri.*

4 *Idem eſt de parte quoad partem, quod de toto quoad totum.*

5 *Hypotheca generalis non ſolùm comprehendit bona acquiſita, verùm & noviter incorporata.*

6 Majoratus *eſt nomen univerſale, prout eſt* peculium, hæreditas, grex, *&c. admittens augmentum & diminutionem.*

7 *Jus univerſale hypothecatum extenditur ad augmentum ipſius juris.*

8 *Sicut facultas ad hypothecanda bona majoratus eſt ſtricti juris, ita & ipſa hypotheca non admittens extenſionem.*

9 *In his quæ ſunt ſtricti juris, ad augmentum rei principalis in obligatione & pacto deductæ, diſpoſitio extenditur, etiamſi nihil conventum ſit, ex tacita partium voluntate & lege ſic interpretante.*

10 *In contractu, ſententia, & privilegio, ea quæ ſunt ſtricti juris trahuntur ad augmentum, ex multorum ſententia.*

11 *Pactum de lucranda dote extenditur ad ejus augmentum ſuperveniens, etiamſi nihil inter partes dictum ſit à principio.*

12 *Statutum diſponens ſuper lucro dotis, extenditur ad augmentum ejus.*

13 *Quando Princeps conceſſit territorium cum juriſdictione, ſi ſimpliciter augeatur, ad ejus augmentum extenditur juriſdictio anteà conceſſa.*

14 *Satiſdatio & fidejuſſio operantur in portione aucta per jus accreſcendi.*

15 *Hypotheca contracta ſuper fundo, qui per alluvionem, vel vigore conſolidationis poſtea crevit, ad augmentum extenditur.*

16 *Tacita hypotheca dotalis pro principali dote ab initio conſtituta, trahitur ad augmentum dotis poſtea ſuperveniens.*

17 *Expenditur textus in* l. item quæritur 13. §. qui impleto, ff. locati.

18 *Apud DD. communiter idem eſt judicium de augmento temporis in tacita reconductione, ac de augmento rei hypothecatæ.*

19 *De tempore ad rem, & de re ad tempus, valet argumentum.*

20 *Reconductio tàcita ejuſdem eſt qualitatis, cujus eſt expreſſa: & eadem pacta & pignora videntur repetita.*

21 *Hypotheca expreſsè pro vino, oleo, tritico promiſſa, extenditur ad valoris augmentum, ſi poſtea augeatur.*

22 *Si tempore hypothecæ res fuerit deteriorata, ad meliorationes in eadem poſtea factas hypotheca protrahitur.*

23 *Ad eum ſpectat augmentum, ad quem ſpectat diminutio.*

24 *Augmentum & diminutio pari paſſu ambulant.*

25 *Facultas, & hypotheca præcedens non extenditur ad augmentum proveniens ex aggregatione bonorum per Tertium extraneum. Pro qua concluſione multa deducuntur.*

26 *Hypotheca contracta ſuper re principali extenditur ad augmentum naturale per alluvionem, & ex natura rei proveniens, per conſolidationem uſusfructus cum proprietate.*

27 *Adaucta per alluvionem, naturaliter cum re uniuntur.*

28 *Dominus fundi occupati à flumine, Dominium amittit.*

29 *Impoſſibile eſt alveum alterius juris eſſe, quàm flumen.*

30 *Alveus ſequitur fluminis cauſam.*

31 *Alveus à flumine derelictus eorum eſt qui prope ripam prædia poſſident.*

32 *Poſt contractam venditionem periculum rei pertinet ad emptorem, ſicut & incrementum.*

33 *Creditori hypothecæ augmentum alluvionis accreſcit.*

34 *Et uſufructuariò.*

35 *Et Emphyteutæ, taliter ut Emphyteuſi finita ad dominum redeat.*

36 *Augmentum proveniens ex cauſa alluvionis, & ex cauſa conſolidationis, æquiparàtur in Jure.*

37 *Ex quacunque cauſa conſolidatio provenit.*

38 *Quando duo caſus in Jure æquiparantur, diſpoſitum in uno ſubintelligitur in altero.*

39 *Dominium utile conſolidatum cum directò, & uſusfructus conſolidatus cum proprietate, accreſcunt majoratui, in quo Dominium directum comprehenſum erat.*

40 *Portio, quæ unitur per conſolidationem, eodem jure cenſetur quo res cui accedit.*

41 *Dominium utile ſic unitum ex legis diſpoſitione per attractionem tranſit cum directo ad quemcunque.*

42 *Augmentum proveniens ex præſcriptione quaſi alluvio dicitur.*

43 *Res acquiſita per præſcriptionem à poſſeſſore majoratus, fit majoratus.*

44 *Quando res præſcribitur ab hærede titulo hæreditario, hæreditati acquiritur, & in reſtitutione hæreditatis venit hoc augmentum.*

45 *Præſcriptio incepta in vita defuncti, & perfecta per hæredem, pertinet ad hæreditatem.*

46 *Quando finis habet neceſſariam conſequentiam ad principium, non finis ſed principium attenditur.*

Origo & cauſa primæva in omni diſpoſitione attenditur. ibid.

47 *Creditor habens hypothecata bona majoratus, jus habet ad augmentum proveniens ex præſcriptione.*

Creditor defuncti conſequi poteſt creditum ſuum ex augmento proveniente hæreditati per præſcriptionem. ibid.

48 *Hypotheca contracta à poſſeſſore beneficii ſuper*

 fructibus

fructibus ipſius, extenditur ad augmentum, quod ratione penſionis extincta advenit eidem.

49 *Hypotheca præcedens ſimpliciter contracta comprehendit augmentum proveniens ex facto hominis inſeparabiliter ab ipſa re.*

50 *Veluti ſi ædificia, vel melioramenta facta fuerint in re hypothecata.*

51 *Tertius conſequitur æſtimationem melioramentorum, quæ fecit in re hypothecata.*

52 *Quid dicendum ſit de melioramentis factis in rebus majoratus, ſtante* lege 46. Tauri? *remiſſivè.*

53 *Servitutes acquiſitæ augent rem, & ejus naturam ſequuntur.*

54 *Sicut augmentum ſeparabile, & diſcretum, non auget rem; ita augmentum concretum & affixum rei hypothecatæ, ipſam auget.*

55 *Augmentum rei principalis deducta in contractu, originem habens ab ipſis contrahentibus, ſubjicitur iiſdem qualitatibus, & hypothecis quibus res ſubjecta erat.*

56 *Reconductione tacitè contracta, renovantur pacta, qualitates, conditiones, & hypotheca expreſſè appoſita per contrahentes in principali.*

57 *Repetitio omnium qualitatum, & hypothecarum, quibus res aucta per contrahentes fuerat celebrata ſubintelligitur in ſecundo contractu.*

58 *Tacita reconductio non inducitur à jure, quando in aliquo ex contrahentibus deficit aptitudo conſenſus, ut in pupille, mente capto, & ſimilibus.*

59 *Hypotheca data pro augmento Dotis, nova eſt.*

60 *Hypotheca adjecta augmento dotis, diverſa eſt ab illa, quæ doti principali adjecta erat*

61 *Hypotheca augmenti dotis oritur ex nunc à tempore contractus augmenti.*

62 *Tacita contrahentium voluntas operatur novam reconductionem, & novam repetitionem hypothecæ.*

63 *Tacita hypothecæ renovatio non operatur à tempore prioris conductionis, ſed ſecundæ.*

64 *Opponitur textus in* l. item quæritur, §. qui impleto. ff. locati.

65 *In reconductione novus requiritur ſenſus qui præſumitur.*

66 *Durare idem eſt ac renovare.*

67 *In reconductione tacita prior hypotheca non manet in veritate, ſed videtur manere.*

Exponitur text. in l. repetitionem 4. Cod. de uſur. *ibid.*

68 *Augmentum noviter proveniens ex facto eorundem contrahentium ſubjicitur qualitatibus, conditionibus, & hypothecis prioris contractus.*

69 *Non eſt conſtans argumentum:* Eſt unitum rei hypothecatæ; ergo eſt hypothecatum. *Fallit enim in tribus caſibus.*

70 *Aggregatio bonorum facta ab extraneo bonis alterius majoratus antea hypothecæ ſubjectis, multùm differt ab illis tribus caſibus.*

71 *Augmentum proveniens ex hac aggregatione, non eſt à natura.*

72 *Hoc augmentum eſt diſcretum & de per ſe ſtans.*

73 *Augmentum proveniens ex facto aggregationis Tertii, non provenit ex facto ipſorum contrahentium.*

74 *Augmentum non ſequitur rei auctæ, quando inter eam & illud datur diverſa ratio.*

75 *Majoratus aggregatus Majoratui, manet dependens ab illo.*

Partes accedunt Toti; non una pars alteri. ibidem.

76 *Si incorporatio unius rei cum re hypothecata æquè principaliter ſufficeret ad extendendam hypothecam ad rem unitam, ſequeretur abſurdum.*

77 *Hypotheca ex facultate Regia conſtituta ſuper re majoratus, non extenditur ad aliam quantumvis connexam.*

Facultas conceſſa ad alienandum bona majoratus limitata, denegata intelligitur in aliis. ibidem.

78 *Licèt hypotheca contracta ſuper re principali, renovata cenſeatur in augmento proveniente ab ipſis contrahentibus, hoc ideo eſt quia talis effectus cauſatur à voluntate contrahentium qui tacitè conſenſerunt hypothecæ, qui omninò abeſt à caſu aggregationis factæ à Tertio, & n. 79.*

80 *Tertius aggregans bona ſua antiquo majoratui, non poteſt comprehendi in contractu antecedente inter hypothecarium & hunc poſſeſſorem majoratus celebrato.*

81 *Repetitio hypothecæ ſolum adeſt inter ipſos principales contrahentes in tacita reconductione.*

82 *Hypotheca præcedens non operatur reſpectu Tertii, qui rem ſuam pro ſecuritate contractus hypothecavit.*

83 *Diſpoſitio ſuper augmento, eſt novus contractus reſpectu Tertii.*

84 *Fidejuſſio primi contractus non trahitur ad poſtea conventum.*

Hypotheca contracta in augmento dotis non operatur in præjudicium contrahentis cum marito inter dotem principalem & ejus augmentum. Ibid.

85 *Facultas ad condendum majoratum conceſſa à Principe, non extenditur ad bona poſtmodùm aggregata ab eodem conditore.*

86 *Augmentum non ſequitur naturam rei auctæ in præjudicium Tertii.*

87 *Aggregatio ſolùm aſſumit naturam primi majoratus in ſua primitiva fundatione, quoad ſucceſſiones, conditiones, & qualitates in ea contentas.*

88 *Ea eſt intentio aggregantis ut majoratus antiquus augeatur & illuſtretur.*

89 *Inducta ad augmentum non debent operari diminutionem.*

90 *Aggregans, ex actu aggregandi, prohibet bonorum ſuorum alienationem.*

91 *Hypotheca ſpecialis non extenditur ad bona futura.*

92 *Hypotheca contracta ſuper bonis majoratus ex facultate Regia, eſt ſpecialis.*

Idem eſt demonſtrare perſonam per ſignum certum, vel ipſam nominatim exprimere. ibid.

Specialis hypotheca eſt, quæ limitatur ad certum genus bonorum. ibid.

93 *Hypotheca reſtricta ad certum genus bonorum, non comprehendit futura & noviter adquiſita.*

Genus habetur pro ſpecie, quod non poteſt verificari niſi in una ſpecie. Ibid.

94 *In quacunque diſpoſitione ſolùm continentur ea jura quæ exiſtebant tempore diſpoſitionis, non autem futura, maximè noviter creata.*

95 *Quando ex facultate Regia hypothecantur bona majoratus, ipſe majoratus non cadit ſub hypotheca.*

96 Majoratus *eſt nomen univerſale, ſicuti* Grex, mercimonium, *&c.*

97 *Aliud eſt hypothecare jus univerſale, aliud res ipſas particulares ſub eo contentas.*

Penſio Eccleſiaſtica non imponitur ſuper ipſo beneficio, ſed ſuper fructibus. ibid.

98 *Sub*

98 *Sub nomine univerſali comprehenditur acceſſorium & augmentum.*

99 *In his quæ ſunt ſtricti juris, extenſio fit ad augmentum.*

100 *Quando augmentum provenit à trahentibus; pacta, conditiones, & hypotheca cenſentur repetita quæ erat in priori contractu.*

101 *Hypotheca contracta ſuper fructibus beneficii, non extenditur ad fructus beneficii uniti.*

102 *Hypotheca contracta ſuper bonis dotalibus, non extenditur ad augmentum dotis poſtea datum ab uxore, vel ab alio ejus nomine.*

103 *An facultas Regia ad hypothecanda bona majoratus, extendatur ad jam aggregata, nulla facta relatione ad Principem.*

104 *Idem & æquale judicium eſt rei principalis & unitæ.*

105 *Major eſt ratio ut trahatur hypotheca ad augmentum exiſtens tempore facultatis Regiæ, quam ad ſubſequens.*

106 *In impetratione rei principalis non tenetur impetrans facere relationem Principi de re unita, cum tacitè ineſſe dicatur.*

107 *Per unionem unius rei factam alteri, in iſtam omnia emolumenta tranſeunt.*

108 *In augmento rerum feudalium nova inveſtitura non requiritur.*

109 *Facultas ad hypothecanda bona majoratus, non trahitur ad jam aggregata, ſi non facta ſit illorum mentio Principi.*

110 *Aggregatio facta majoratui non ſtat acceſſoriè ad bona antiqui majoratus, ſed æquè principaliter.*

111 *Quando una res eſt æquè principaliter unita alteri, in impetratione debet fieri relatio & mentio utriuſque.*

112 *Caſu quo acceſſoriè majoratus unus alteri uniatur, debet intelligi facta unio ipſi majoratui tanquam perſonæ fictæ.*

113 *Facultas nunquam conceditur ad hypothecandum majoratum, ſed bona ipſius tantum.*

114 *Cùm principale non eſt hypothecatum illæſum permanet acceſſorium.*

115 *Author tenet, facultatem Regiam extendi ad bona jam aggregata ſivè acceſſoriè ſive principaliter, etiamſi Principi non fuerit facta eorum mentio.*

116 *Verbum*, bona, *adjectum genitivo*, Majoratûs, *indicat omnia bona pertinentia ad majoratum, ſive ex dominio, ſive ex poſſeſſione.*

117 *Diſpoſitio bonorum per nomina poſſeſſiva complectitur omnia bona mobilia, & immobilia, jura, & actiones.*

1 AN & quibus caſibus bona cenſeantur aggregata, & per alium incorporata antiquo majoratui, & quos effectus hæc aggregatio producat, multa ſcripſerunt Molina *de primogen. l. 1. c. 26. per tot. & ib.* Additionatores: Joan. Garcia *de expenſ. & meliorat. c.22. per tot.* Caſtillo *controverſ. l.3.c.10.per tot.* Anton. de Amato *variar reſol. tom. 1. reſol.14. ex n.17. cum ſeq.* & quamplurimi alii ab eiſdem citati.

Prædictorum aſſertionibus & reſolutionibus noſtra quæſtio non eget, cùm verſetur ſuper augmento & rebus indubitabiliter poſt hypothecam aggregatis & incorporatis antiquo majoratui, an ſcilicet ad ea extendatur hypoheca præcedens virtute facultatis Regiæ, legitimè contracta ſuper bonis mojoratus tunc exiſtentibus, quando hoc augmentum & bonorum aggregatio poſtmodùm ſupervenit ex diſpoſitione alterius? ardua eſt quæſtio, & admodùm difficilis viris doctis meritò viſa fuit, inextricabilibus & penè indiſſolubilibus ambagibus involuta, quam hactenus à nemine ſcriptam nec tactam vidi, eandem ad partes diſputabimus.

Et pro affirmativa, ut ſcilicet facultas Regia & hypotheca præcedens ſuper bonis majoratus antiqui trahatur ad hoc augmentum; & bona per alium illi poſtmodùm aggregata plurima & invincibilia urgent fundamenta.

Primum eſt; augmentum rei principalis ita 2
unitum & incorporatum eſt cum ea, ut una & eadem ſit, & pars ejus judicatur & unum facit corpus, & ejuſdem efficitur naturæ & qualitatis, ita ut idem ſit judicium in utroque, & quod in aucta diſponitur, idem ad ejus augmentum ſuperveniens protrahatur; ſuper hoc axiomate multa jura & Doctores cumularunt, & ad varios caſus, doctrinas, & exempla huic noſtro primo fundamento valde conducibilia intulerunt, quæ repetere faſtidioſum foret; videantur Auguſt. Barboſa *axiom. 34. Bert.* Valaſc. *in axiomat. lit. A. ex n.622.* & ultra eos Merez abundè *de majoratu, 1. par. qu.10. per tot. & 2. par. qu. 8.* Petr. Surd. *conſ. 397. ex n.10. cum multis ſeqq.* Ferdin. Arias de Meſſa *var. reſol. lib. 2. c.42. per tot.* & alii plurimi quos conſulto omittimus, & quamplurimi per diſcurſum allegandi.

Ergo ſi augmentum, una ſit res cum re aucta, 3
ad id debet extendi jus hypothecæ præcedentis, quia una & eadem res non debet diverſo jure cenſeri, *l. cum qui ædes ff. de uſucapion. cap. quia circa, de privileg. cap. cum in ſua, de decimis,* Barboſa *axiomat. 135. n. 7.* & connexorum idem eſt judicium, *jur. & Doctor.* per Barboſ. *axiom.51. per tot. adductis*, & cùm ſit pars rei principalis, idem 4
debet ferri judicium de parte quoad partem, quod de toto quoad totum; *l. quæ de tota, ff. de rei vindic. l. à Titio, ff. de verb. oblig. l. juris gentium §. adeo, ff. de pact.* Barboſ. *axiom. 132. num. fin.* quia non dicitur pars quæ à ſuo toto diſcedit.

Secundò, quia obligatio & hypotheca genera- 5
lis non ſolùm comprehendit bona præſentia, ſed etiam trahitur ad futura & noviter adquiſita & incorporata cum patrimonio debitoris obligato, text. *in l. fin. Cod. quæ res pign. oblig. poſſ.* ibi, *ſuper qua generali hypotheca illud quoque ad conſervandam contrahentium voluntatem ſancimus, ut ſi res ſuas ſupponere debitor dixerit, non adjecto, tam præſentes quam futuras: jus tamen generalis hypothecæ etiam ad futuras res producatur.* Exornant latè Gaitus *de credito, c.4. quæſito 5. ex num. 53. cum ſeqq.* ſed bona majoratus generaliter hypothecæ ſubjiciuntur ex facultate Regia; ergo ad bona futura, quæ poſtmodùm aggregata fuerunt ipſi majoratui, & de novo quæſita, protrahi debet hypotheca.

Tertiò fortiter pro hac parte pugnat, nam ma- 6
joratus eſt nomen univerſitatis, & eſt titulus univerſalis, & quoddam jus univerſale prout eſt peculium, hæreditas, dos, grex, mercimonium, & ſimilia, admittens in ſeipſo augmentum & diminutionem, prout latè probat Molina *de primogen. l. 1. cap.26. ex num.26. uſque ad fin.* ſed jus uni- 7
verſale hypothecatum extenditur ad augmentum ipſius juris, ut probant text. *in l. grege, in princ. ff. de pignorib.* ergo hypothecato majoratu tanquam jure univerſali debet hypotheca extendi ad ejus augmentum.

Quartò: nam licèt facultas ad bona majoratus 8
hypothecanda ſit ſtricti juris, atque ſtrictæ interpretationis, ita ut non extendatur de re ad rem,

Digitized by Google

de perſona ad perſonam, nec de tempore ad tempus, ut latiſſimè comprobavimus *in hoc Labyrintho 2.par.c.4.n.12. & cap.10. ex n.68. cum ſeqq. & cap.11.ex n. 10. tom.2.* ac pariter ipſa hypotheca ſit ſtricti juris non admittens extenſionem, *l. in pignore 55.l.ſi fidejuſſores 69.ff. de fidejuſſor.* & Rotæ
9 deciſionem Merlin. *de pignorib. l.4.tit.5.q.147.* Tamen etiam in iis quæ ſunt ſtricti juris, ut ſtipulatio, *l. quidquid adſtringenda, ff. de verb. oblig.* & ſimilia, ad augmentum rei principalis in obligationem & pactum deductæ diſpoſitio extenditur, ita ut omnia pacta & conditiones in contractu rei principalis appoſitæ, intelligantur tacitè repetitæ in augmento poſtea contracto, etiamſi inter partes contrahentes nihil de eo actum ſit expreſsè, quia tacitè ex legis interpretatione deducitur eorum voluntas & conſenſus: ſunt ad hoc jura ſingularia & expreſſa in *l. ſi conſtante, 19. §. idem licere, Cod. de donat. ante nupt. l. etiam Cod. de jur. dot.* his verbis: *Etiam ſi non dotem reddit ſibi mater, ſed ea quæ in dotem data ſunt, ut eam ſequerentur vel ad ſe pertinerent durante matrimonio, filia decedente, actionem ex ſtipulatu videri quæſitam, æquiſſimum eſſe judicamus: cui conſequens eſt, ut etiam id quod additamenti cauſa in dotem datum eſt, eadem actione repetatur.* ubi celebris Gloſſa, *verb. additamenti*, text. optimus in *l. inter, 26. §. cùm inter, ff. de pact. dotalib.* in hæc verba: *Cùm inter patrem puellæ & generum convenit, ut in matrimonio ſine liberis defuncta filia, dos patri reſtituatur; id actum inter contrahentes intelligi debet, ut liberis ſuperſtitibus filiâ defuncta dos retineatur, nec ſeparabitur portio dotis additamenti causâ data, ſi poſtea nihil aliud convenit.* item in *l. quoties 10. §. conſtat autem, ff. de adminiſtrat. tutor.* his verbis, *Conſtat autem, eum qui ad augmentum datur, ut puta ad bona materna, quæ poſtea acceſſerunt, vel ad quid aliud augmentum, adminiſtrare priſtina bona non ſolere, &c. Per contrarium autem qui datus eſt ſimpliciter tutor pupillo, vel curatori ſi quid poſtea augmenti acceſſerit, periculo tenetur, quamvis ſoleat ad augmentum dari curator: quæ res non facit, ut ipſa augmenta non pertineant ad curam priorum tutorum, ad quos omnis utilitas pupillorum debet pertinere, ſive igitur datus eſt, communicabitur periculum cum prioribus, ſive datus non eſt, tenebitur adminiſtrationis neceſſitate is qui antea erat datus.* item in *l. non quocunque modo. 84. §. Julianus ff. de legat.1.*

10 Ex quibus juribus deducit Tiraquell. *de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 18. num. 53.* videndus ex *num. 50.* ut ea quæ ſunt ſtricti juris trahantur ad augmentum, & loquitur in contractu, ſententia, & privilegio, quæ eſſe ſtricti juris probat: id ipſum probant Bald. in *l. etiam, Cod. de jur. dot. notab. 2.* reputat ſingulare Aretin. in *l. ſi in teſtamento, ff. de vulg. & pupill. ſubſtit.* Jaſ. in *rubr. ff. de jur. dot. colum. fin.* Roland. à Valle *de lucro dot. quæſt. 100.*
11 *num. 5. & 8.* & iterum ex *num. 11. cum ſequentib.* aſſerit quod pactum de lucranda dote habet locum non ſolum in ea dote, quæ eſt data à principio, ſed etiam pro augmento dotis ſuperveniente poſt pactum; ita ut ſi ſuper augmento dotis non fuerit novum pactum adjectum, jungatur veteribus pactis adjectis doti principali, etiamſi de illis repetendis nihil in augmento per contrahentes dictum ſit: per *dict. l. inter ſocerum, §. cum inter, ff. de pact. dotalib.* Cynus *in dict. l. ſi conſtante:* per text. *ibidem not. 4. de donat. ante nupt.* idem Cynus & Bald. *in dict. l. etiam:* Paul. de Caſt, *in conſil. 8. incip. Ad primum.* Pariſius *conſil. 126.* & præter hos Doctor. ex aliis idem aſſerit Mierez *de majorat. par. 1. quæſt. 10. num. 30. & 31.*

Atque etiam Statutum, quod eſt ſtricti juris, 12
& ſtrictæ interpretationis, diſponens ſuper lucro dotis, extenditur ad augmentum, cum ſit pars dotis, & una & eadem res cum dote, quæ ideo diverſo jure non debet cenſeri: fuit doctrina originalis Abbatis in *conſil. 46. dubio 2. vol. 1.* quem referunt & ſequuntur Campeg. *de dote, in par. quæſt. 9.* Pariſ. *conſil. 126. colum. & conſ. 62. col. 3. vol. 4.* & Paul. de Caſtr. *conſil. 290. col. 3. in fin. vol. 1.* & de Communi teſtatur Roland. à Vall. *de lucro dot. quæſt. 100. num. 15. & per tot.* ſequitur Petr. Surd. *conſ. 297. ex n. 10. cum multis ſeqq. tom. 3.*

Et iterum de privilegio, quod eſt ſtricti juris; 13
l. ſi quando, Cod. de inoff. teſtam. ex quo Princeps conceſſit territorium quoddam cum juriſdictione, ſi poſtea ſimpliciter augeatur territorium, ad augmentum extenditur juriſdictio antea conceſſa, etiamſi nihil dictum ſit de juriſdictione, ut ex doctrina *Angeli* probat Roland. à Vall. *d. quæſt. 100. num. 10.* idem Angel. in *l. item fundi, §. huic de uſufruct.* Covar. *practicar. quæſt. c. 2. verſ. eadem ratione: & n. 8.* latè Nicol. Boërius *deciſ. 50. num. 17.* Ant. de Queſada *quæſt. ult. n. 36.* conducunt ſcripta per Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 189. n. 15.* Alia huic doctrinæ valde ſimilia congerit Auguſt. Barboſ. *n 8. & 9. & ex n. 37. cum ſeqq. in Voto 91.* & Larrea *allegat. fiſcali 89. per tot. tom. 2.*

Item ſatiſdatio, & fidejuſſio, quæ ſunt ſtricti 14
juris, operantur in portione poſtea aucta per jus accreſcendi: text. *in l. fin. ff. quor. legator.* cum *concordantib.* ut per Menoch. *de adipiſc. poſſ. remed. 2.* Mierez de majoratu, *1. par. q. 10. n. 25.* Ergo pari ratione, licèt facultas ad hypothecandum bona majoratus, & ipſa hypotheca ſint ſtricti juris, debent extendi ad bona poſtea aggregata, & ad quodlibet majoratus augmentum poſtea ſuperveniens.

Quintò magis in terminis probatur: nam hy-
potheca contracta ſuper fundo, & naturaliter per 15
alluvionem, ſeu ex natura rei vigore conſolidationis creverit ad augmentum trahitur præcedens hypotheca contracta text. eſt expreſſus *in l. ſi convenerit: §. ſi nuda proprietas pignori data ſit uſusfructus, qui poſtea accrevit, pignori cedit. Eadem cauſa eſt alluvionis: 18. ff. de pignor. act.* text. etiam expreſſus in *l ſi fundus hypotheca datus ſit, deinde alluvione major factus eſt, totus obligabitur: 16. ff. de pignorib. l. 4. ff. de jur. dot.* his verbis: *ſi proprietati nuda in dotem data uſusfructus acceſſerit, incrementum videtur dotis, non alia dos, quemadmodum ſi quid alluvione acceſſerit:* ſi eſt dos pars accreſcens, & dotis augmentum, ergo & tacita hypotheca ad illa extenditur. *d. §. nuda,* cum *ſimilibus.*

Sextò & hæc pars affirmativa fortiter proba-
tur: nam tacita hypotheca dotalis pro principali 16
dote ab initio conſtituta, trahitur ad augmentum ipſius dotis poſtea ſuperveniens: textus expreſſus *in authen. de æquitate dotis §. aliud, collat. 8.* ubi hypotheca conceſſa doti principali, conceditur & extenditur etiam ad augmentum ipſius dotis, ibi: *ſi autem non utrinque immobiles res fuerint, mulierem omnino per immobiles res celebrare augmentum, & ut dos & augmentum ſimiliter habeat adverſus antiquiores creditores privilegium, undique indubitato augmento exiſtente, &c.* textus etiam expreſſus in *l. ſi conſtante, §. jura autem hypothecarum quæ in augenda dote, vel donatione fuerint, ex eo tempore initium accipiant, ex quo ea-*

dem

Digitized by Google

dem hypotheca contracta ſunt, &c. Cod. de donat. ante nup. textus in *l. etiam* 8. *Cod. de jur. dot.* & per hæc jura ita poſt alios firmarunt Neguſant. *de pignorib.* 4. *membr.2.par.princip. num.*46. & iterum 5.*par. princip. memb.* 2. *num.* 17. Tiraquel. in *l. ſi unquam, verb. donatione largitus, num.*18. *Cod. de revoc. donat.* idem Tiraquel. *in tractat. de retract. linager.§.1.gloſ.*18. *ex n.*53. Petr. Barboſ. *in* 3.*par. Rubricæ, ex n.*65.*ff.ſol. matrim.* Roland. à Vall. *de lucro dot. quæſt.* 100. *n.* 5. Acoſta *de privileg. creditor regul.*2. *ampliat.*6. *ex n.*568. *fol.*163. Fontanel. *de pact. dotal. tom.*2. *clauſ.*14. *& fin. gloſ. unic. part.* 1. *num.*94.*fol.*6.7. Noguerol. *allegat.* 30. *ex n.* 22. *uſque ad* 27. Cardinal. Mantic. *de contractib. lib.* 11. *tit.*19. *n.*13. *& tit.*26. *ex num.*13. Gaïtus *de credito, cap.*4. *quæſito* 11. *ex n.* 1594. *cum ſeq. fol.* 413. Petr. Surd. *l.*3.*conſ.*397. *n.*10.17. *&* 18. Franchis *dec.*603. Ant. Faber. *in ſuo Cod. de fin.*16. *l.*8.*tit.*8. Quia igitur ratione poterit augmentum & aggregatio bonorum ſuperveniens antiquo majoratui relevari ab hypotheca contracta ſuper bonis majoratus principalis, virture facultatis Regiæ.

17 Septimò probatur hæc pars ex textu ſingulari in *l. item quæritur, § qui impleto, ff. locati:* ubi hypotheca expreſsè contracta inter locatorem & conductorem pro certo tempore, renovata cenſetur in tacita reconductione & in augmento temporis tacitè inter eoſdem convento, ibi: *qui impleto tempore conductionis remanſit in conductione, non ſolum reconduxiſſe videbitur, ſed etiam pignorum videtur durare obligatio:* & hanc tacitam temporis extenſionem & prorogationem, *augmentum conductionis*, communiter vocant Doctores, & promiſcuè de hoc temporis augmento judicant
18 quod de augmento rei hypothecatæ Bertazol. *in repetit. leg. ſi quis major, Cod. de tranſact. quæſt.* 1. *n.*17. Alvarez Valaſc. *in Axiomat. lit. A. n.*621. & optimè poſt alios Mierez *de Majorat.* 1.*par. quæſt.* 10. *n.*20. *& ſeqq.* & ideo quamvis text. non loquatur in augmento rei hypothecatæ, ſed in augmento & prorogatione temporis, & renovatione ejuſdem contractus, adhuc tamen de tempore ad rem, & de re ad tempus valet argumentum; &
19 diſpoſitum in uno, etiam procedit in altero, ut per jura & plurimos DD. probat Alvarez Valaſc. *in axiomat. lit. A. n.*517.

20 E quod omnia pacta & conditiones quæ continentur in priori locatione, nec non hypotheca expreſſa tacitè intelligantur renovata & repetita in augmento temporis & tacita reconductione, ex *d.§. qui impleto:* probat Bald. *ibidem in* 2. *lectura, in ſummario;* notans quod reconductio tacita ejuſdem eſt qualitatis cujus eſt expreſſa, quia eadem etiam pacta & pignora videntur eſſe repetita: idem ſcribit Angel. *in l. cum ſatiſdatione. §. caveant, Cod. de agricol. & cenſit.* & ex aliis Mantica *de tacit. & ambig. convent. tom.*1. *lib.*5. *tit.*15. *num.*19. *& ſeqq.* exornant Acoſta *de privileg. creditor. regula* 3. *ampliat.* 3. *ex num.* 53. Gaitus de *credito, cap.*4. *quæſito.* 1. *ex num.* 2149. *cum ſeqq. fol.* 457. Noguerol. *allegat.* 21. *ex num.*20. qui plures
21 alios ad idem allegant. Et quod hypotheca expreſſa pro vino, oleo vel tritico, promiſſa, ſi valor poſt moram augeatur, ut extendatur ad hoc augmentum, & valoris incrementum, Bartol. *in l. vinum, col. fin. ff. ſi cert. pet.* Neguſant. *de pignor.* 2.*part. princip. memb.*1. *num.*52. & poſt alios Mieres *de majoratu, par.* 2. *quæſt.* 10. *n.* 36. Igitur hypotheca expreſsè contracta ſuper bonis majoratus ex facultate Regia, debet cenſeri repetita, & extendi ad bona poſtea per alium aggregata, tanquam ad majoratus & hypothecatæ rei augmentum.

Octavò & denique quia hypotheca etiam expreſſa ſuper aliqua re, trahitur ad augmentum 22
ipſius rei hypothecatæ, ut putà ſi res tempore hypothecæ ſit deteriorata ad meliorationes in eandem poſtea factas etiam hypotheca protrahatur: probant text. *in l. ſi fundus* 16. *§. ſi res, ff. de pignorib.* in hæc verba, *Si res hypothecæ data poſtea mutata fuerit, æquè hypothecaria actio competit, veluti de domo data hypotheca, & horreo facta; item ſi de loco convenit, & domus facta ſit: item de loco dato, deinde vineis in eo poſitis,* text. in *l. domo pignori data, & area ejus tenebitur, eſt enim pars ejus: & è contra, jus ſoli ſequitur ædificium,* 21. *ff. de pignorat. act.* text. in *l. Paulus* 29. *§. domo, ff. de pignorib.* his verbis, *Domo pignori data exuſta eſt, eamque aream emit Lucius Titius, & extruxit, quæſitum eſt de jure pignoris? Paulus reſpondit, pignoris perſecutionem perſeverare,* &c. Gloſſa & communiter Doctores *in dictis jurib.* & alibi paſſim, & allegandi *infra ex n.* 49. *cum ſeqq.*

Quorum jurium diſpoſitio æquiſſima eſt, & 23
rationi naturali conſona, nam ſi rei hypothecatæ diminutio cedit in damnum creditoris, pariter rei augmentum debet cedere juri hypothecæ, & in creditoris utilitatem, quia ad eum ſpectat augmentum ad quem ſpectat diminutio, *l. ſcribit, ff. ad Trebel.* Fabian. *in authent. noviſſima, num.* 88. *& ſeqq. Cod. de inoff. teſtam.* Ruynus *conſil.* 97. *n.* 10. *circa med. & n.*13. *lib.*5. Petr. Surd. *Conſil.*128. *num.*10. Gratian. *deciſ.* 85. *nu.*6. Alvarez Valaſc. *in Axiomat. lit. A. n.* 628. quia augmentum & diminutio pari paſſu ambulant, juxta regulam *leg. ſi ex toto, in princ. ff. de legat.* 1. Barboſ. *axiom.* 34. *num.* 10.

Hæc ſunt jura & fundamenta, quæ viriliter 24
ſuſtinent hanc partem affirmativam, ut facultas & hypotheca bonorum majoratus præcedens extendatur ad quodlibet augmentum & aggregationem bonorum quomodolibet poſtmodùm ſupervenientem.

Sed pro contraria parte, ut ſcilicet ſaltem in 25
hoc caſu particulari, de quo noſtra diſceptatio eſt; nullo modo facultas & hypotheca præcedens extendatur, nec protrahatur ad hoc genus augmenti provenientis ex aggregatione bonorum per Tertium extraneum facta antiquo majoratui, propter diverſitatem rationis militantis in aliis augmenti generibus, multa urgent etiam fortiſſima fundamenta ſuo loco aptiùs ſcribenda in quarta concluſione ex *n.* 69. *cum multis ſeqq.*

Et ut perfectiùs in tam ardua & difficili quæſtione veritas percipiatur, operæ pretium erit, genera varia augmentorum diſtinctè deſcribere, & per quatuor concluſiones diſceptare, & elucidare.

Prima Concluſio.

Hypotheca contracta ſuper re principali exten- 26
ditur ad augmentum proveniens à natura, putà per alluvionem, vel à natura rei, putà per conſolidationem uſusfructus cum proprietate hypothecata, vel utilis dominii cum directo: de quo jura ſunt expreſſa *in l. ſi convenerit, §. ſi nuda proprietas, ff. de pignor. act. l. ſi fund.* 16. *ff. de pignorib. l.*4. *ff. de jur. dot.* quæ adduximus *in* 5. *fundamento ſupr. n.* 15.

Quoniam adaucta per alluvionem rei principali 27
naturaliter cum ea uniuntur, *l. in rem* 23. *§. idem*

quæcumque, *ff. de rei vendic.* qua de cauſa om-
nes qualitates & conditiones rei protinus aug-
mento huic inſeparabiliter communicantur, *l. ſi
ergo*, *§. idem ait*, *ff. de publiciana*, *d.l.4.ff.de jur.dot.
l.fin. C. de alluvionib.*

28 Nam quemadmodum fundus occupatus à flu-
mine, fit fluminis, & prior Dominus fundi Do-
minium amittit, *l.ergo 30. §. alluvio*, *verſ. itaque*,
ff.de adquir.rer.dom.l.1.§.ſi foſſa, *ff. de fluminib.*quia
impoſſibile eſt ut alveus alterius juris ſit quàm
29 ipſum flumen, *l. 1. §. ſimil. modo*, *ff. de fluminib.*
& propterea alveus ſemper ſequitur fluminis cau-
ſam, *l. ergo 30. §. duobus*, *ff. de adquir.rer. dom.* ut
30 abundè probat Arias de Meſſa *variar. reſol. lib. 2.
cap. 43. n. 9. 10. & 12.* Caldas Pereira *de empt. &
vendit. ex nu. 46. cum multis ſequentib.* Ita pariter
31 alveus à flumine derelictus, & ab eo ſejunctus,
eorum eſſe incipit, qui propè ripas prædia poſſi-
dent, & illis hoc naturale augmentum accreſcit,
l. Attius 38.ff. de adquir. rer. dom. poſt plures Arias
de Meſſa *ubi proximè*, *ex n.1.& n.9.*

32 Qui *num. 5.* aſſerit per jura, & DD. quos alle-
gat, quod quemadmodum poſt perfectam vendi-
tionem periculum rei emptæ pertinet ad empto-
rem, pariter incrementum hoc naturale ad eum
33 debet pertinere: ubi etiam de creditore hypo-
thecario, ut eidem hoc augmentum alluvionis
accreſcat. Similiter etiam ad uſufructuarium hoc
34 augmentum jure acceſſionis ſpectare, ex *l. item
ſi fundi 9. §. ſed ſi inſula*, *ff. de uſufructu:* abun-
de probat Caſtillo *de Uſufructu. cap. 37. ex n.22.
cum ſeqq.*

35 Quare hoc augmentum naturale ad rem em-
phyteuticam, ab emphyteutæ induſtria & ſumptu
non proveniens, ſed natura ipſa tantum de per
ſe caſu operante, ſive pateat, ſive lateat, dici-
tur commodo ipſius emphyteutæ cedere, & ac-
creſcere utili dominio, & ad emphyteutam per-
tinet toto eo tempore quo emphyteuſis durave-
rit, ita tamen ut ipſa emphyteuſi quomodolibet
finita, ad Dominum directum redeat, de qui-
bus latiſſimè poſt plurimorum Doctorum allega-
tiones videndus erit Anton. de Amato *variar. re-
ſol.tom.1. reſol.14. ex n.22.cum ſeqq.*

36 Et cùm à jure æquiparatum ſit augmentum
proveniens ex cauſa alluvionis, & ex cauſa con-
ſolidationis, ut ſunt jura expreſſa in *dict. l. ſi con-
venerit*, *§. ſi nuda proprietas pignori data ſit*, *uſuſ-
fructus*, *qui poſteà accrevit*, *pignori cedit: eadem
cauſa eſt alluvionis. 18. ff. de pignorib.* ſimilis tex-
tus in l. 4. *ff. de jur. dot.* ibi: *ſi proprietati nuda
in dotem data uſusfructus acceſſerit*, *incrementum
videtur dotis*, *quemadmodum ſi quid alluvione ac-
ceſſerit.*

37 Idem dicendum erit in conſolidatione ex qua-
cumque cauſa proveniente, ut in utili dominio
conſolidato cum directo, nam prædicta jura li-
cèt dumtaxat loquantur in conſolidatione uſuſ-
fructus, exempli gratià id factum fuit, cùm ra-
tio deciſionis & determinationis militet etiam in
omni conſolidatione unius rei diſmembratæ, &
poſtea ex ſua natura conſolidatæ, nam in utraque
conſolidatione admitti debet hypothecæ extenſio:
quia ubi duo caſus ſunt à jure æquiparati, diſpo-
38 ſitum in uno, ſubintelligitur etiam diſpoſitum in
altero: plures ad id Doctores citat Alvar. Valaſc.
in axiom. lit. C. num.26. Et in terminis quod ſi
cum directo dominio hypothecato conſolidetur
utile, ut ad hoc augmentum extendatur hypo-
theca probat Caſtillo *deciſ. 10. num. 4.* noviſſimè
Mercur. Merlin. *in tract. de pignorib. & hypothec.
lib.2.titul. 1.quæſt. 2. ſub n. 21. in fin. fol.* 42. ubi
etiam de conſolidatione uſusfructus cum proprie-
tate hypothecata.

Et ideo in hac materia Doctores promiſcuè 39
loquuntur de augmento rei per conſolidationem
uſusfructus cum proprietate, & dominii utilis
cum directo ut videre eſt ex Molina *de primogen.
lib. 1. cap.26.ſub num.28. verſ. ex quibus infertur:*
aſſerens quod in rebus majoratus utile dominium
conſolidatum cum directo, & uſusfructus cum
proprietate conſolidatus, eidem majoratui accreſ-
cit, in quo proprietas ſeu dominium directum
comprehenſum erat: ex pluribus Doctoribus per
eum allegatis: optimè etiam per multos Moder-
nos Joan. Garcia *de expenſis & meliorat. cap. 22.
n. 10. 11. & 12.* multa etiam per Peregrin. *de fidei-
com. art.10. n.8.*

Nam ea quæ conſolidantur, eodem jure, quo 40
ipſa bona cum quibus fit conſolidatio, adquiri
dicuntur, quia per conſolidationem una res effi-
citur cum illa cui inſeparabiliter unita eſt, & ea-
dem portio quæ unitur per conſolidationem, eo-
dem jure & titulo poſſidetur, quo res cui acce-
dit & conſolidatur; ut conſiderat Bald. *conſil.300.
Statuto cavetur:* per text. in *d. l. ſi proprietati*, *ff.
de jur. dot. & l. ſi tibi homo*, *§. fi. ff. de legat. 1. &
l. ſi heres*, *ff. ad Trebell.* quem ſequitur Tiraquell.
*de retract. linager. §.1.gloſ.3.n.2.& gloſ.7.n.6. & in
§. 32. gloſ. 1. 72. & num.75.* Pariſien. *in conſuetud.
pariſ.tit.1. §.30.n.72. & 73.* Covar. *in epitom. ſuper
4. Decretal. 2. par. cap.7.§.1. nu.9.* Ludov. Molina
ubi proximè, *num.9. & 28. verſ. ex quibus infertur:*
latiſſimè videndus Mieres *de majoratu*, *1. part.
quæſt. 10. ex n. 166. cum ſeqq. tom. 1.* optimè Pere- 41
grin. *d. art.10. num. 8. & 9.* inferens quod hoc jus
utile ſic unitum ex legis diſpoſitione per attra-
ctionem tranſit cum directo ad quemcunque;
quapropter dicendum erit, quod hypotheca ſuper
proprietate trahi debet ad hoc augmentum uſuſ-
fructus, & utilis dominii conſolidati cum pro-
prietate, ex juribus expreſſis *ad princip. hujus pri-
mæ Concluſionis*, *adductis.*

Ad hanc etiam primam Concluſionem ſpectat 42
augmentum proveniens ex temporis beneficio &
præſcriptione, quæ quaſi alluvio dicetur: ut con-
ſiderat Peregr. *de fideicom. d. artic.10.ſub n.11.* Ca-
ſtill. *controverſ. tom.6.c.155.n.8.*

Et ideo res præſcriptione acquiſita per poſſeſſo- 43
rem majoratus ex cauſa, jure, & titulo majora-
tus, & tanquam res majoratus, fit majoratus &
hæreditatis, & pertinet ad majoratum, & ejuſdem
fit qualitatis, in eaque ſicut in cæteris bonis ma-
joratus ſucceditur, cùm attendatur cauſa primor-
dialis, jus, & titulus ex quo res ipſa adquiritur
& præſcribitur, ita tenet & comprobat Molina
de primogen. l.1. c.26.n.7. & 8. Joan. Garc. *de ex-
penſis & meliorat. c. 22. num. 12. cum ſeqq.* & in
tract. de conjug. ac quæſtu. num.9. & ſeqq. qui inde
ad alia ſimilia inferunt: plurimos ad idem conge-
rit Caſtill. *controverſ. tom.6.cap.155.ex n.8.& ſeqq.*
& Addit. ad Molinam. *d.n.7.*

Item quando res præſcribitur per hæredem ti- 44
tulo & jure hæreditario, ut pertineat ad heredi-
tatem, & quod iſtud augmentum cedat in utili-
tatem hæreditatis, & non heredis; & quod in
reſtitutione hæreditatis ex præcepto teſtatoris ve-
niat hoc augmentum, & res hoc modo & jure
præſcripta, doctè & latè fundat Peregrinus *de fi-
deicommiſſ. art.10. 11. & 12.* ubi etiam quod quan-
do præſcriptio cœpta fuit in vita defuncti, & 45
perficitur per heredem, ſpectat ad hereditatem,
&

& judicatur res hereditatis & ejus augmentum : pro quo expendit textum in *l. veniunt, cum l. ſeq. ff. famil. erciſc.* ubi res per heredem bona fide uſucaptæ ex perſona defuncti, veniunt in judicio familiæ erciſcundæ, & quia præſcribens heres, à defuncto intelligitur rem habere, non ab eo adverſus quem præſcribit: ut eſt caſus in *l. ſi alienam, ff. de donat. cauſ. mort.* ſequitur Caſtillo *controverſ. tom.6.d. cap.155. ex n.8. & ſeqq.*

46 Nam quando finis habet neceſſariam conſequentiam ad principium, non finis, ſed principium attenditur, plures adduximus *in hoc Labyrintho tom.2.par.3. c.4. n.11. & 51. & 52.* adde text. *in l. 3. §. ſcio*, ubi Bald. *ff. de minorib. l. damni infecti, §. Sabini. ff. de damno infecto:* Maſtrill. *dec.260.n.6.* Tuſch. *pract. concluſ. lit. O. concluſ. 200. ex n.6. cum ſeqq.* Petr. Surd. *deciſ.297. n.12.* Caſtill. *d. cap. 155. n.11.* qui quidem *à principio, & per tot. c.* multa cumulavit ad probandum quod origo & cauſa primæva in omni diſpoſitione ſit ſemper attendenda.

Ex quibus manifeſtè ſequitur quod creditor habens hypothecata bona majoratus, jus etiam habere dicitur ad hoc augmentum proveniens ex legitima præſcriptione, cùm inter bona majoratus computetur.

47 Idem ſimiliter erit dicendum de creditoribus defuncti, ut credita ſua conſequi poſſint ex hoc augmento proveniente hereditati per præſcriptionem heredis, titulo & jure hereditario, cum inter bona hæreditaria computetur, atque ad hanc rem præſcriptam & augmentum extenditur hypotheca, & obligatio bonorum defuncti: prout expreſsè tenet Bald. *in l. Paulus, in princ. ff. de pignorib.* per text. in *d. l. qui alienam: & in l. ſi alienam, ff. de donat. cauſ. mort. l. veniunt, C. famil. erciſc. l. 1. in fin. Cod. commun. de legat.* ſequitur Neguſant. *de pignorib. 2. par. princip. memb.2. num. 54.* quem etiam allegant Peregrin. *d. art. 10. n.11. ad fin.* & Caſtill. *d. cap.155. n.8.*

48 Et ex iis quæ dicta ſunt in hac prima Concluſione *ex n.36. cum ſeqq. verſ. Et cum à jure æquiparatum ſit;* rectè infertur ad poſſeſſorem beneficii penſione gravati in favorem alterius, qui pro credito aliquo obligavit & hypothecæ ſubjecit fructus ſui beneficii, juxta ea quæ copioſè egimus *in hoc Labyr. tom.1. part.1. cap.23. per tot.* Quod ſi pro tempore penſio extinguatur, morte, matrimonio, vel renuntiatione, & ſimilibus cauſis, ita ut conſolidetur cum titulo beneficii, ad hanc portionem auctam, & augmentum conſolidationis titulo ſuperveniens, extendetur obligatio, & hypotheca præcedens, cùm pars ſit & portio fructuum accreſcens unita & inſeparabilis ex natura rei, juxta latiùs dicta hactenus.

Secunda Concluſio.

49 Augmentum rei hypothecatæ proveniens ex facto hominis inſeparabiliter ab ipſa re, cedit in utilitatem creditoris, & ipſum augmentum cohærens & inſeparabile comprehendit hypotheca præcedens ſimpliciter contracta.

50 Hæc concluſio verificatur in ædificiis, & aliis neceſſariis, & utilibus melioramentis factis in rebus hypothecæ ſubjectis, quæ tanquam augmentum concretum & affixum inſeparabiliter in ipſa re, illam auget, & ad id extenditur hypotheca ſimpliciter contracta ſuper re ante meliorationem factam ut probant jura expreſſa in *l. ſi fundus 16. §. ſi res, ff. de pignorib. l. domo 21. ff. de pignor. act. l. Paulus 29. §. domo 21. ff. de pignorib.* quæ ſuperiùs adduximus *in S. fundamento, ex n.22.* probant etiam hanc concluſionem plurimi relati à Molina quos & ipſe ſequitur *de primogen. lib. 1. cap. 26. n. 11. & 12.* quia melioramenta facta in hypotheca, ſunt creditori hypothecata, ſicut ipſa res, tanquam eidem cohærentia, ſive facta ſint à debitore, ſive ab alio Tertio poſſeſſore: optimè probat Neguſant. *de pignorib. 4. membr. 5. part. princip. num.8.11.18.&21.* Vinc. de Franchis *deciſ.38. in fin. & deciſ. 456. & deciſ.506.* Marius Giurba *deciſ. 63. n.16.* & per Neguſ. & Gail. *lib. 2. obſerv. 25. in fin.* Pacif. *de Salvian. interdict. inſpect.3. cap.4. n.644.* tenet noviſſimè Merlin. *de pignorib. & hypoth. lib. 2, tit.2. quæſt.69. nu.1. & 9.* Covarr. *variar. reſol. lib.1. cap.8. n.3. verſ. cæterum:* Magonius *deciſ.51. num.3.* Menoch. *de præſumpt. l.3. præſ. 32. n.8. in fin.* Cencius *de cenſib. q.98. ſub n. 81. verſ. valor autem.*

Ita tamen quod ſi hæc melioramenta fiant à tertio 51 poſſeſſore in re hypothecata, æſtimationem eorum conſequi Tertius debet: ut probatur ex *dict. l. Paulus, §. domo:* Neguſant. & Merlin. *locis citat.* & abundè diximus *in hoc Labyrintho tom.1. part. 1. c. 11. ex n. 64. cum multis ſequentibus uſque ad fin. c.*

Quid autem de ædificiis & melioramentis fa- 52 ctis in rebus majoratus, ſtante lege *46. Tauri*, eo quod cedunt majoratui, an ſaltem eorum æſtimatio ſolvi debeat tam poſſeſſori majoratus, quàm Tertio, ædificantibus & meliorantibus? conſule Molinam *ubi proximè, & n. ſeqq.* & quos adducunt Additionatores. *ibid.*

Hinc etiam eſt, quod ſervitutes adquiſitæ pro 53 rebus hypothecatis, tanquam augmentum inſeparabile, concretum, & rebus ipſis unitum, augent, & eam ex ſui natura ſequuntur, & ei accedunt, quia hoc augmentum de per ſe ſubſiſtere non poteſt: ad latè comprobata per Molinam *d. c.26. ex n.11. & 12.* ubi Additionatores, plurimos alios DD. allegant, nec non ad idem multos congregat Anton. de Amato *variar. reſolut. cap. 14. num. 18.*

Nam quemadmodum augmentum ſeparabile à 54 re aucta, & quod de per ſe ſtat, non auget rem ipſam, nec eidem perpetuo remanet unita inſeparabiliter, cum ideo dicatur augmentum diſcretum, & non concretum, prout abundè congerit Amatus *ubi proximè, ex num. 24. cum ſequentib.* pariter augmentum concretum & affixum ſeu cohærens rei hypothecatæ, ipſam auget, & ipſum complectitur hypotheca præcedens; ex juribus à principio hujus concluſionis citatis, & juxta exempla hactenus ſcripta.

Tertia Concluſio.

Augmentum rei principalis deductæ in contractu, originem habens ab ipſiſmet contrahentibus, 55 & per ipſos novus fiat contractus ſuper hoc augmento tacitè ſubjicitur qualitatibus, conditionibus, pactis, & hypothecis, quibus res principalis ſubjecta erat. Hanc concluſionem probant expreſsè text. *in Auth. de æqualit. dot. §. aliud, collat. 8. l. ſi conſtante, §. jura autem hypothecarum, Cod. de donat. ant. nupt. l. etiam 8. Cod. de jur. dot.* quæ jura expreſsè loquuntur in augmento dotis facto per mulierem, vel alium ejus nomine, viro, inter quos ſimiliter contractus dotis principalis præceſſerat, ut pariter pacta & hypotheca tacitè renovata intelligantur in hoc augmento.

56 Et in hypotheca expreſsè contracta inter conductorem & locatorem, ut in tacita reconductione inter eoſdem tacitè contracta, renoventur pacta, qualitates, conditiones & hypothecæ expreſsè appoſitæ per contrahentes in contractu principali, probat text. *in l. queritur, §. qui impleto ff. locati*, & in comprobationem hujus concluſionis adducendi ſunt etiam Doctores ſuperiùs cumulati *in 6. fundamento, ex num. 16. uſque ad num.* 21. incluſivè.

57 Ratio fundamentalis hujus concluſionis pariter ſpecialis & diſſimilis eſt, à traditis *in* 1. *&* 2. *concluſione:* quia ex natura rei geſtæ inter eoſdem contrahentes ſuper augmento, & ex eorum voluntate & conſenſu inducitur à jure tacitum pactum producens renovationem & repetitionem omnium qualitatum & hypothecarum ſub quibus res aucta & principalis in contractum per eos deducta eſt: hæc ratio apertè evincitur ex juribus ſuprà citatis, & Doctoribus in eorum exornationem cumulatis ex *n.* 16. *cum ſeqq.* quibus adde text. *in l. legum, Cod. locati:* ibi: *tacite conſenſu eandem locationem unà cum vinculo pignoris renovare videtur:* ut notant Gaït *de credito, cap. 4. quæſt.*11. *num.*224. Noguerol. *allegat.*21. *n.* 10. Acoſta *de privileg. creditor. in præfat. ad regul.* 1. *n* 36. *fol.* 17. *à tergo:* Mantica *de contractib. lib.*5. *tit.* 15. *n.* 19. *tom.* 1. & poſt Molinam & Manticam latè proſequitur Gaït. de *quæſito* 11. *ex n.* 2153. *cum multis ſeqq.* Et ideo nihil mirum quod in hoc augmento proveniente ex facto hominis ſubintelligatur hypotheca, cùm in ea, ſicuti in cæteris pactis, interveniat novus conſenſus contrahentium inductivus renovationis & repetitionis, quo ceſſante, hypotheca non renovaretur, nec ſubintelligeretur in hoc tacito & novo contractu.

58 Et in tantum ratio hæc vera eſt, ut tacita reconductio non inducatur à jure quando in aliquo ex contrahentibus deficit aptitudo conſenſus, ut in pupillo, mente capto, & ſimilibus; quia à lege nunquam fingitur conſenſus, *l. qui ad certum, ff. locati:* ut comprobat poſt alios Mantica *de contractib. lib.* 5. *titul.* 15. *num.* 10. 11. *&* 12. *& num.* 20. *&* 25. quapropter ceſſat in illo caſu hypothecæ repetitio.

59 Hæc ratio ex eo fortior redditur, quoniam hypotheca, quæ datur dotis augmento, nova eſt, & noviter contracta, nec eſt illamet, quæ doti principali inducta erat jam, ita ut nec iſta trahatur ad augmentum, nec conceſſa augmento trahitur retrò ad tempus dotis principalis, ſed tantum operatur, & habet effectum à tempore quo ipſi conjuges præſtiterunt conſenſum augmento dotis: pro hoc datur textus expreſſus in *l. ſi conſtante* 19. *§. jura autem, C. de donat. ante nupt.* cujus ſunt verba: *Jura autem hypothecarum quæ in augenda dote vel donatione fuerint, eo tempore initium accipiant, ex quo eadem hypotheca contracta ſunt & non ad prioris dotis, vel ante nuptias donationis tempora referantur.*

60 Ex quo textu mirabiliter conſideravit *Neguſant.* quod alia eſt hypotheca dotis principalis, alia hypotheca augmenti, in *tr. de pignor. & hypoth.* 4. *membr.* 2. *princ. num.* 46. cujus verba ſunt: *Adde etiam, quod privilegium dicta tacita hypotheca competens pro augmento dotis (ut dictum eſt) competit etiam cum privilegio prælationis, de quo in l. aſſiduis Cod qui potior, in pignor. hab. ita loquitur Jaſon in rubric. ff ſolut. matr. in ult. col. Adverte tamen, quod tacita hypotheca quæ competit pro augmento dotis, non refertur ad initium tacitæ hypothecæ contracta pro ipſa dote, ſed ſumit initium à die ipſius augmenti dotis: text. eſt, & ibi Bald. & Salycet. in l. ſi conſtante, Cod. de donat. ante nupt. & ſic tacita hypotheca, quæ competit pro augmento dotis, non eſt illa quæ competit pro dote,* &c. Et quamvis Doctores ſtatim referendi adducant Neguſant. *in hoc loco;* alius præſtantior eſt ejuſdem Authoris, cujus ipſi Doctores non meminêre, *in* 1. *membro* 5. *part. princip. num.* 17. ubi ſic loquitur: *Nec obſtat dicta lex, ſi conſtante, Cod. de donat. ant. nupt. quia hypotheca tacita, quæ à principio fuit conſtituta pro dote, non ſe extendit ad augmentum dotis: & ratio eſt quia tempore data dotis non erat in conſideratione augmentum poſtea factum, ſicut ſunt augmenta dotis quæ acceſſoriè veniunt ad ipſam dotem, ut expreſsè notat Paul. de Caſtro in d. conſ.* 8. *Ad primum reſpondetur &c. in princ. & in fin. ubi vult, quod alia eſt hypotheca tacita quæ oritur pro dote data, & alia quæ oritur poſtea pro augmento dotis facto ex intervallo poſt dotem: quia prima oritur tempore dotis datæ; & ſecunda tempore augmenti facti: & prima habet hypothecata bona quæ maritus habebat tempore dotis, ſecunda autem habet hypothecata bona quæ maritus habebat tempore augmenti facti, & ſic diverſa eſt ratio in augmento dotis, quam ſit in alimentis & augmentum non venit per modum acceſſorii, ad æquè principaliter ad dotem, ſicut veniunt alimenta: ut colligitur ex notatis per Bartol. in l. fin. Cod. per quas perſon. nob. adqu. & per Dynum in Regula Acceſſorium, &c.*

Mirabiliter quidem loquutus eſt Neguſant. in 61
iſto puncto, *utroque in loco*, & præſertim *in hoc ultimo*, eundem referentes ſequuntur, adductis etiam Baldo, & Salyceto, Cardinalis Mantica *de contractib. lib.*11. *tit.*26. *n.* 13. *&* 14. Acoſta *de privileg. creditor. regula.* 2. *ampliat.*6. *n.*568. *fol.*163. Fontanel. *de pact. nuptial. t.*2. *clauſ.*4. *& fin. gloſ unic. par.*1. *n.*94. *fol.*637. optimè Gaïus *de credito, cap.*4. *quæſt.*11. *ex n.*1594. *cum ſeqq. fol.*143. Petr. Barboſ. *in* 3. *par. Rubr. ff. ſol. matrim. num.*65. 66. *& ſeqq.* Petr. Surd. *conſ.* 397. *n.*17. 18. *&* 19. *l.*3. Franchiſ. *dec.*613. ex quibus probatur, quod hypotheca tacita noviter inducta à jure pro augmento dotis in bonis viri, nova eſt, & diverſa ab illa quæ conceſſa fuerat doti principali, cùm noviter oriatur ex nunc à tempore contractus augmenti inter virum & uxorem, quia ex natura rei geſtæ, & augmenti, tacitè inducitur à jure conſenſus contrahentium repetendi qualitates & conditiones in primo contractu ſuper re aucta conjunctæ, effectum habentes à tempore contractus ſuper augmento: & quod non ſit eadem hypotheca præcedens, ſed nova alia orta tempore augmenti dotis, ſequutus Neguſantium *de membr.* 4. noviſſimè dixit Mercurial. Merlin. *de pignorib. l.*3. *tit.*2. *quæ.*50. *n.*15. *&* 16. *fol.*281.

Hoc idem fortiùs videmus in augmento condu- 62
ctionis & tacita prorogatione temporis, juxta text. *in l. cum quæritur, §. qui impleto, ff. locati*, & ea quæ in ejus exornationem ſcripta reliquimus ſuprà ex *n.* 17. *& ſeqq.* nam in hoc conductionis augmento tacita contrahentium voluntas & conſenſus non ſolum operatur novam reconductionem, ſed etiam novam repetitionem & renovationem hypothecæ antea in priori contractu appoſitæ: text. *in d. §. qui impleto:* ibi: *non ſolùm quis reconduxiſſe videtur, ſed etiam pignorum videtur durare obligatio* text. etiam in *l. legem Cod. locati*, ibi: *tacito conſenſu eandem locationem*

cum

cum vinculo pignoris renovare videtur, & comprobant DD. adducti *ſupr. num.* 57. *& ex num.* 16. Ex quo ſequitur, quod conſenſus & voluntas tacita in hoc augmento operantur hypothecæ renovationem & repetitionem, quo deficiente, ſecundus tacitus augmenti contractus maneret abſque hypotheca, nova ſpecificè non adjecta per ipſos contrahentes.

63 Hæc veritas eò magis ſuadetur, quod hæc tacita hypothecæ renovatio non operatur à tempore prioris conductionis contractus, nec ad illud trahitur, ſed operatur dumtaxat à tempore augmenti & prorogatæ conductionis, eo quod illo tempore concurrit conductoris & locatoris, ex perſeverantia unius & patientia alterius, tacitus & fictus utriuſque conſenſus, ita ut hypotheca prioris contractus non ſit eadem verè quæ renovatur in augmento, & prorogatione, ſed alia nova, initium & originem ſumens à tempore augmenti taciti contractus, ſicut diximus de hypotheca augmenti dotis ex *n.* 59. *cum ſeqq.* atque inſuper in noſtris terminis *d. §. qui impleto*, expreſsè probarunt Carnazan. *deciſ.* 177. Rovitus *ad pragmatic. de locato & conducto*, *num.* 4. Gaïtus latiùs *in tract. de credito. cap.* 4. *quæſito* 11. *n.* 2149. & 2150. Acoſta *de privileg. credit. reg.* 3. *ampliat.* 3. *n.* 53. 54. & 55. *fol.* 218. Noguerol. *alleg.* 21. *n.* 21.

64 Cui veræ reſolutioni obſtare videtur text. in *d. §. qui impleto*: ubi expreſsè dicitur, quod in tacita reconductione durat eadem hypotheca contenta in primo conductionis contractu, ibi, *pignorum videtur obligatio*: ergo non erit nova illa quæ tacitè repetitur in augmento conductionis, ſed prior continuata.

65 Huic difficultati occurrit Gaïtus *ubi proximè*, *ex num.* 2153. dicens Doctores omnes communiter aſſeverare, primam hypothecam eſſe repetitam in ſecunda tacita conductione, quam ejuſdem & ſimilis qualitatis eſſe atque expreſſa in priori contractu: ſi igitur repetita cenſetur (arguit & rectè Gaitus) fatendum erit in repetitione novum requiri conſenſum locatoris & conductoris, cùm in reconductione novus requiratur conſenſus, ut facta locatio cenſeatur: ad text. *in l.* 1. *ff. locati & l. conſenſu*, *ff. de action. & oblig.* ideo in tacita reconductione conſenſus præſumitur, ex *d. §. qui impleto: & d. l. legem*; ergo hypotheca non poteſt operari niſi à tempore novi conſenſus, & non antea.

66 Idcirco (proſequitur Gaitus *ex num.* 2157.) benè concluditur, verbum, *durare*, poſitum *in d. §. qui impleto*, interpretandum eſſe, ſcilicet *renovare*; tum ex dictis Belloni *conſ.* 87. tum etiam quia in eiſdem terminis, verbo, *renovare*, uſus fuit Imperator in *d. l. legem*. *Cod. de locato*: ibi, *unà cum vinculo pignoris renovare videtur.*

67 Et licèt hæc reſponſio optimè congruat verbo *durare*, poſito *in d. §. qui impleto*, aptiorem aliam conſideravi: nam Conſultus in *d. textu*, non dixit affirmativè, aſſeveranter durare hypothecam, ſed fictè & impropriè juxta verbum, *videtur*, quod ſui naturâ denotat improprietatem, quo Conſultus uſus fuit, motus ex continuatione & vicinitate actuum, conductionis ſcilicet expreſſæ, cum tacita poſteriore; & ideo nihil mirum, quod apparenter videatur eadem hypotheca, non quod in rei veritate eadem ſit continuata, ſed alia nova ex utriuſque contrahentis novo & tacito conſenſu orta & renovata, ex *ſupra dictis hactenus.*

Sed contra has omnes doctrinas à principio hujus tertiæ concluſionis ſcriptas, facit *l. per retentionem* 4. *Cod. de uſur.* ubi debitor hypothecavit rem pro ſorte & uſuris minoribus, poſtea per novum contractum inter eoſdem creditorem & debitorem convênit de uſuris majoribus, dubitatum an eadem hypotheca extenderetur ad novum hoc augmentum uſurarum majorum? Et determinatum fuit non extendi, ſi expreſsè in novo contractu non fuit repetita, in hæc verba, *per retentionem pignoris uſuras ſervari poſſe de quib. præſtandis convenit* &c. hæc ratio ceſſat, ſiquidem tempore contractus de minoribus uſuris convênit: poſtea autem cùm ſe debitor præſtaturum majores repromiſit, non poteſt videri rata pignoris retentio, quando eo tempore quo in inſtrumento promittebantur non convenit ut pignus etiam ob hanc adjectionem teneatur. Cui difficultati faciliimè reſpondetur, ſi conſideres quod hoc augmentum in ſpecie illius textus, non ſupervênit rei priùs hypothecatæ, ſed dumtaxat credito, quod augmentatum fuit, eſtque aliud novum creditum, in quo requirebatur expreſſa repetitio hypothecæ prioris contractus: juxta quam plurima jura per Nos adducta *in hoc Labyrint.* 3. *par. c.* 13. *§. unic. ex n.* 86. *cum ſeqq.*

Ex quibus firmiſſima remanet noſtra concluſio 68
de qua *ſupr. ex num.* 55. quod augmentum noviter proveniens ex facto eorundem contrahentium ſuper re aucta, ſubjiciatur ex tacito eorum conſenſu omnibus qualitatibus, conditionibus, & hypothecis primi contractus.

Quarta Concluſio.

Ad augmentum bonorum majoratus antiqui poſt- 69
modùm contingens facto hominis extranei aggregantis ſua bona, quantumvis ſint unita & incorporata cum illis ex facultate Regia hypothecatis, hypotheca hæc nullo modo protrahitur nec extenditur.

Hanc concluſionem negativam multis & efficaciſſimis mediis roborabo. Primò, quia non eſt indiſtinctè & generaliter verum, nec conſtans argumentum, Eſt unitum rei hypothecatæ, ergo eſt hypothecatum: prout ex ſequentibus clarè apparebit: ſolum enim in illis tribus caſibus trium concluſionum præcedentium reperitur in jure extendi hypothecam præcedentem ad augmentum ſubſequens, ex peculiari ratione cuilibet attributa, juxta quæ in ſingulis concluſionibus ex *n.* 26. adnotata remanent.

Iſte autem caſus noſtræ quartæ concluſionis, 70
quando ab extraneo facta fuit aggregatio & unio ſuorum bonorum, bonis alterius majoratus antea legitimè hypothecæ ſubjectis, multùm diverſus eſt & diſtinctus, & nullo modo cadens ſub ratione & diſpoſitione alicujus ex relatis in dictis tribus concluſionibus præcedentibus. Nam hoc 71
augmentum factum per viam novæ aggregationis & unionis antiquo majoratui, non provenit à natura, ſed à facto hominis; juxta jura in prima concluſione relata ex *n.* 26. Nec etiam conſonant
ſecundæ concluſioni *ſupr. ex n.* 49. quoniam non 72
eſt augmentum concretum adhærens alicui rei majoratus, inſeparabile ab ipſa antea hypothecata, prout eſt ædificium & melioramenta tangentia rem ipſam hypothecatam inſeparabiliter; ſed eſt augmentum externum & diſcretum, de per ſe ſtans, unitum rebus majoratus æquè principaliter nullam trahens originem à rebus majoratus; nec à jure ipſius majoratus, ſed à diſpoſitione diſtincta noviter

facta

Digitized by Google

73 facta ab extraneo. Nec denique convenit tertiæ concluſioni, de qua *ex n.55.* cùm hoc augmentum per viam aggregationis non proveniat ex facto ipſorum contrahentium & imponentium hypothecam in rebus primi majoratus, ſed ſolùm à Tertio extraneo independenter ab illorum contractu ad diverſum finem & diſtinctum effectum. Quapropter nulla ex parte hoc augmentum per viam aggregationis ſuperveniens poteſt cadere ſub ratione alicujus ex tribus concluſionibus prædictis, cùm omnino ſit caſus diverſus & diſtinctus, ac proinde hypotheca bonorum majoratus antiqui, non poteſt extendi ad hæc bona noviter aggrega-
74 ta, quoniam augmentum non ſequitur naturam rei auctæ cui unitur, quando inter augmentum, & rem auctam adeſt diverſitas rationis: text. *in l. qui fundum*, §.1.*ff. pro emptore:* Tiraquell. *de retract. conſang.*§.1.*gloſ.*18.*nu.*59. Menoch. *conſ.*26.*n.*35. Petr. Surd. *conſ.*255. *num.*24. Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.*652.*n.*6.

75 Secundò, quia de horum bonorum augmento & aggregatione idem judicandum eſt reſpectu bonorum primi majoratus cui aggregatur, quod de bonis primi majoratus inter ſe ipſa, ut ſint cum aliis aggregata & unita æquè principaliter, ita ut quælibet res de per ſe ſubſiſtat independenter ab aliis, ut mox probabitur: & facit pulchra conſideratio Fachinei *controverſ. lib.* 10. *c.* 69. *ad fin. verſ. non obſtat ſi dicatur:* aſſerens quod nullo jure probari poteſt, unam partem & portionem hæreditatis alterius partis eſſe ſequelam & acceſſoriam, partes enim accedunt toti, & illud ſequuntur, ex *l. malum*, *ff. de verb. ſignif.* non autem una pars alteri parti accedere dicitur. Et ideo hypotheca ſuper bonis primi majoratus non trahitur ad augmentum & aggregationem bonorum poſtmodum contingentem, tanquam æquè principaliter aggregatorum, niſi adſit novus aggregantis conſenſus: ita eleganter tradit Neguſant. *de pignorib. loco ſuperius ad literam adducto*, *n.*60. cui ſimiliter conveniunt omnia jura & Doctores allegati *in* 3. *concluſ. ex nu.* 55. *& ſeqq.* facit doctrina Bartoli in *l. cum fundus*, *ff. de legat.*2. *& ibi* Cumanus, qui dicunt, quod quando augmentum eſt æquè principale, nunquam cedit rei augmentatæ, Covar. *practicar. q.*2. *num.*5. *verſ. Decimo in hoc:* quos ſequitur Mierez *de majoratu*, 1. *part. quæſt.*10.*n.*50.

76 Hoc fundamentum eò fortius redditur, quoniam ſi unio, & incorporatio unius rei cum re hypothecata æquè principaliter & independenter ab ea ſufficeret ad extendendam hypothecam ad rem unitam; ſequeretur abſurdum maximum, quod hypotheca ex facultate Regia impoſita ſuper una re majoratus, traheretur & extenderetur ad alias ejuſdem majoratus, cum quibus ab initio fundationis majoratus ſimul eſt vinculata, unita, & incorporata: ſed hoc eſt falſum, quia hypo-
77 theca ſuper una re majoratus ex facultate Regia non extenditur ad alias res ejuſdem majoratus, quantumvis ſit cum illis connexa & ſimul vinculata æquè principaliter: ad latè tradita in *hoc Labyrintho*, 2. *tom. par.*2. *c.* 4. *num.*12. *&* 13. & uberiùs *ead.* 2. *par. cap.* 10. *ex n.* 68. *cum multis ſeqq.* & ſignanter *d.* 2. *par. c.* 9. *num.*4. *& n.* 63. *& ſeqq.* quibus adde Mierez *de majoratu*, 4. *par. quæſt.* 2. *num.*205. ubi poſt alios plures DD. aſſerit, quod licentia & facultas generaliter ad bona majoratus alienandum & hypothecandum petita & limitata concedatur ad certa bona ipſius majoratus, in cæteris bonis denegata intelligitur: ergo multo minus permittenda erit hypothecæ extenſio ad hæc bona noviter poſtmodùm aggregata, quantumvis unita & connexa eſſe dicantur cum bonis primi majoratus hypothecatis antea, niſi adſit nova facultas, atque nova hypotheca ſuper illis.

Tertiò, hæc concluſio roboratur, quoniam licèt hypotheca contracta ſuper re principali, renovata cenſeatur in augmento poſtea eveniente, & producto ab ipſiſmet contrahentibus; ex juribus & Doctoribus adductis *ſuprà num.* 55. *&* 56. tamen talis effectus non cauſatur à ſolo augmento ſuperveniente, ſed dumtaxat à conſenſu tacito noviter contrahentium ſuper augmento, qui tacitè conſenſerunt in renovationem & repetitionem hypothecæ à conſenſu originem trahentis, ad latiſſimè comprobata ſuperiùs ex *num.* 57. *cum multis ſeqq.* Sed hæc ratio prorſus ceſſat in hac nova bonorum aggregatione & augmento, quia nec ſit inter contrahentes primam hypothecam; ſed per Tertium extraneum, cujus conſenſus ad hypothecæ repetitionem & renovationem ſuper augmento nullo tempore concurrit, ergo ad illud trahi nequit hypotheca præcedens. 78 79

Nec ipſe aggregans bona ſua antiquo majoratui tanquam extraneus & extrinſeca perſona potuit comprehendi in illo contractu antecedente celebrato inter tunc poſſeſſorem majoratus, & creditorem hypothecarium, *l. ſi unus*, §. *ante omnia*, *ff. de pact. l.*1. *Cod. de pact.* multos cumulat Anton. de Amato *variar. reſol. c.*13.*n.*33. ergo ceſſat hypothecæ repetitio. 80

Quartò fortiter urget, quia etiam in caſu quo augmentum provenit ab ipſiſmet contrahentibus, adhuc non traheretur hypotheca præcedens ad hæc bona per Tertium aggregata, nec in præjudicium extranei aggregantis, nec ſucceſſorum illum repræſentantium, ut in fortioribus terminis probat textus in *l. ſi cum Hermes*, *C. de locato*, *l. Labeo*, §. *hac autem*, *&* §. *ſi per fidejuſſorem*, *ff. de recept. arbitr. l. item quæritur.*13. §. *qui impleto*, *ff. locati conducti:* quibus juribus probatur, quod in augmento & prorogatione conductionis tacitè vel expreſsè factæ inter locatorem & conductorem, ſolùm operatur inter ipſoſmet principales contrahentes, quorum propria bona in primo contractu hypothecata, intelliguntur renovata in augmento & conductione prorogata: ſed minimè operatur reſpectu rei alienæ, quando Tertius pro ſecuritate primi contractus hypothecavit rem ſuam, *d.* §. *qui impleto*, ibi: *non ſolum reconduxiſſe videbitur ſed etiam pignorum videtur durare obligatio: ſed hoc ita verum eſt, ſi non alius pro eo in priori conductione res obligaverat; hujus enim novus conſenſus erit neceſſarius.* Exornant præfata jura in utroque caſu Neguſant. *de pignorib. par.* 3. *membro* 1. *n.* 22. Molina *de contractib. diſput.* 498. *num.* 16. Mantica *de tacit. & ambig. tom.*1.*l.*5.*tit.*15. *n.*21.*&* 22. Carrocius *de locato*, *par.*3. *tit. de renovat. conduct. quæſt.* 22.*num.*3.*&* 7.*pag.*159. & poſt Salycet. Alberic. & Caſtrenſ. probat Noguerol. *allegat.* 21. *ex n.*20. *cum ſeqq.* Gaïtus *de credito*, *c.* 4. *quæſito* 11. *n.*2152. *&* 2158.*& ſeqq.* Caſ. Manent. *deciſ.*31.*n.*17. Mareſcot. *variar. reſol. l.* 1. *cap.* 5. quia diſpoſitio ſuper augmento licèt cenſeatur una inter ipſoſmet contrahentes, reſpectu tamen Tertii nova eſt, & diverſus contractus, ut per plures probat Noguerol *ubi proximè*, *n.* 22. 81 82 83

Qui omnes Doctores, præcipuè Noguerol *ex nu.*20. idem firmant in fidejuſſore interveniente in primo contractu, ut in temporis augmento tacitè 84

vel

vel expreſsè poſtea convento inter principales contrahentes nullo modo ad augmentum conductionis protrahatur fidejuſſionis præcedens obligatio, per text. expreſſum in *d. l. cum Hermes, Cod. de locato: & in d. l. Labeo, §. hac autem, §. ſi per fidejuſſorem, ff. de recept. arbitr.*

Idem videmus in hypotheca noviter contracta in augmento dotis, ut minimè operetur in præjudicium Tertii contrahentis cum marito inter dotem principalem & ejus augmentum: plures doctores ad idem allegat Mierez *de majoratu* 1. *par. c.* 10. *n.* 46. probant etiam expreſsè omnes Doctores citati *ſupr. n.* 16.

85 Si igitur bona Tertii hypothecata in primo contractu, & fidejuſſor in eo interveniens, non protrahuntur ad augmentum ejuſdem contractus poſt modum inter principales conventum; multominus debet hypotheca præcedens trahi ad bona majoratui aggregata, quæ nullo tempore fuerunt in priori contractu, nec ad præjudicium Tertii, ſcilicet aggregantis, & ejus ſucceſſorum, qui ex aggregatione & augmento novum jus adquiſierunt independens à jure primi majoratus, nec ab eo derivatum, & ideo niſi interveniat ſucceſſoris conſenſus cum nova Regis facultate, hypothecæ nulli ſubjici poteſt, ſtante nova aggregantis prohibitione alienandi. Pro quo facit, quod ſi à Principe pater obtinuit facultatem faciendi majoratum, cui condito aggregavit poſtmodum alia bona, ad hoc augmentum non extenditur facultas, cùm non pendeat à ſola voluntate aggregantis, ſed principis, & aliorum filiorum, quibus præjudicari nequit, & ideo novam facultatem eſſe neceſſariam latiſſimè probavit poſt plures Doct. Mierez *de majoratu* 1. *p. q.* 10. *ex n.* 81. *cum ſeqq.* videndus à *principio quæſtionis.*

86 Quibus addere poteris, quod augmentum nunquam ſequitur naturam rei auctæ, quoties adeſt præjudicium Tertii, Covarruv. *practic. quæſt. cap.* 2. *n.* 7. Matienz. *in l.* 7. *tit.* 11. *l.* 5. *recopil.* poſt quod & alios idem comprobat Mierez *de majoratu, par.* 1. *d. quæſt.* 10. *n.* 81. & 82. & cum Angelo, Alberto Bruno, & Eraſmo à Cokier, idem firmat Auguſt. Barboſa *in axiomat.* 34. *n.* 7.

87 Quintò hæc noſtra negativa concluſio fulcitur; nam nihil tam contrarium eſt huic hypothecæ repetitioni & extenſioni ad bona noviter aggregata, quàm finis & intentio ipſius aggregantis, tum quia iſta aggregatio ſolùm aſſumit naturam primi majoratus, cui bona aggregantur, in ſua primitiva fundatione, quoad ſucceſſionem, conditiones, & qualitates in ea contentas, prout aliunde probant Doctores ſuperiùs allegati *n.* 1. ſed hoc onus & hypotheca, nec eſt, nec pertinet ad naturam majoratus, nec continetur in illa priori fundatione, cùm accidentaliter, & extrinſecè, & potius contra fundatoris intentionem & diſpoſitionem, imo etiam fundationis naturam poſtmodùm contigerit, igitur diverſæ naturæ debet judicari, nec ſub ea poteſt contineri, nec ad eam referri aggregatio, quia referens eſt in relato, & quod in iſto non reperitur ſcriptum, ad id referens non extenditur, juxta vulgare axioma.

88 Tum etiam quia finis & intentio aggregantis ſolùm tendit, ut vel ſua vel antiqui fundatoris memoria conſervetur, & ut majoratus antiquus ditetur, augeatur, & illuſtretur, atque inde ſucceſſores decentius vivant & commodius; quapropter actus non debent operari ultra intentionem agentis, prout operaretur ſi admitteretur extenſio hypothecæ ſuper bonis primi majoratus impoſitæ ad hæc poſtea addita & aggregata, cùm facilè per hanc extenſionem conſumi poſſent & diſtrahi per creditores: accedat quod diverſum jus ſtatuitur in augmento unito non ſimpliciter, ſed ſecundum quid, quod in aucto, ac diverſimodè de utroque judicatur ubi adeſt diverſitatis ratio, Barboſa poſt plures Doctores quos refert, *axiom.* 34. *n.* 2.

Deinde, cùm hæc aggregatio tendat ad augmentum majoratus antiqui, ſi hypothecæ antecedenti ſubjiceretur, notiſſimam diminutionem pateretur, contra juris regulam, quòd indocta ad augmentum non debent operari diminutionem, *l. ſi à milite, §.* 1. *ff. de milit. teſtam. l. ſi Ruffinus, Cod. eod. l. legata inutiliter, ff. de legat.* 1. *l. cum tale, ff. de condit. & demonſtr. l. ſi mancipia, in pr. ff. de fundo inſtructo:* exornat Auguſt. Barboſa *d. axiom.* 34. *num. fin.* 89

Et inſuper, quia iſta hypothecæ extenſio manifeſtè repugnaret diſpoſitioni aggregantis, qui ex ipſo actu aggregandi ex nunc prohibet ſuorum bonorum alienationem, cùm ea ſubjiciat clauſulis & prohibitionibus majoratus antiqui, ex Doctoribus ſuperius allegatis *n.* 1. ergo abſque nova Regis facultate, juſta cauſa interveniente conceſſa, & conſenſu poſterioris, nulli ſubjici poteſt hypothecæ. 90

Sextò invincibiliter comprobatur noſtra Concluſio negativa; nam licèt verum ſit quod hypotheca bonorum generalis præcedens comprehendat & extendatur ad bona futura & noviter poſtmodum adquiſita per debitorem juxta textum expreſſum in *l. fin. Cod. quæ res pignor. oblig. poſſ.* tamen hypotheca ſpecialis continetur intra ſuos limites ſpecialitatis, ita ut nullo modo extendatur ad bona futura & noviter poſtea adquiſita: ut tradit poſt alios Gaïtus *de credito, cap.* 1. *quæſito* 5. *n.* 210. Pacific. *de ſalviano interd. inſpect.* 3. *cap.* 3. *n.* 7. Merlinus *de pignorib.* 91

Sed hypotheca contracta ſuper bonis majoratus ex facultate Regia non eſt generalis, ſed ſpecialis, prout probat Ludovic. Molina *de primogen. l.* 4. *cap.* 7. *ex n.* 20. & 30. legendus etiam ex *nu.* 20. quod & idem expreſsè ſupponunt Caſtillo *controverſ. tom.* 4. *c.* 16. *n.* 29. 31. & 32. & Additionatores ad Molinam *in dict. c.* 7. *ſub num.* 17. Nos *infrà c.* 10. *n.* 20. *in hac* 4. *par.* ubi aliud & novum fundamentum adducitur. 92

Et hæc Molinæ & ſequacium propoſitio vera redditur, nam ex quo nominatim bona vinculata ſubjiciuntur hypothecæ, ſigno hoc certo & indubitabili conſtat quod aliis debitoris bonis non convenit, nec cum illis confundi poteſt, eodem modo debet hæc hypotheca operari ac ſi nominatim & ſpecificè bona ſingula exprimerentur, jura ſunt expreſſa in *l. heredes palam, ff. de hered. inſtit. auth. & non obſervato; Cod. de teſtam.* ubi probatur non valere teſtamentum niſi perſona heredis expreſsè & ſpecificè nominetur; ſi tamen perſona heredis ſigno indubitabili & certo demonſtretur, idem eſt ac ſi nominatim & ſpecificè nominaretur, quia idem eſt demonſtrare rem vel perſonam per ſignum certum & indubitabile, quod ipſam ſpecificè & nominatim exprimere, ut probant expreſſa jura in *l. quoties, §. ſi quis nomen ff. de heredib. inſtit. l. nemo dubitat, eod. l.* 1. *ff. de l. & poſthum. l.* 1. *in fin. ff. de dot. præleg. l. certum ff. ſi certum pet. l.* 10. & 11. *tit.* 3. *par.* 6. exornat Ant. Gomez *tom.* 1. *variar. c.* 2. *n.* 6.

Specialis namque hypotheca illa ſemper dicitur quæ non eſt indefinitè & indeterminatè concepta ſub

ſub verbo omnium bonorum, ſed potius determinatè pro certis bonis, ſive limitatè ad certum genus bonorum, ſicuti per plura comprobat Merlinus *de pignorib. lib.* 1 *tit.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 2. 3. 4. *& ſeqq.* res etenim & bona obligata quæ per certam demonſtrationem limitantur, & per ſpecificam qualitatem reſtringuntur, faciunt & inducunt hypothecam ſpecialem, ut putà quando obligo bona mea ſita in tali civitate, ea ſola veniunt in obligatione, non alia, quæ extra civitatem illam habeo, ut ex juribus & authoritatibus probat Merlinus *de pignorib. quæſt.* 174. *per tot.* Ergo ſimiliter ad bona poſtea aggregata & augmentata ſeu noviter acquiſita, hypotheca bonorum majoratus præcedens tanquam verè ſpecialis trahi non poteſt.

93 Septimò (ex quo doctrina Molinæ & ſequacium robur recipit) quia obligatio & hypotheca generalis reſtricta ad certum genus, & qualitatem, comprehendit & continet bona præſentia tempore hypothecæ contractæ, non tamen extenditur ad bona futura, & noviter poſtmodum per debitorem acquiſita: ut probant Alexand. in *l. ſi conſtante, n.* 24. *verſ. præterea, ff. ſolut. matrim.* latiſſimè multis mediis Pinell. *in Rubrica Cod. de bon. mater. par.* 1. *ex num.* 40. Neguſan. *de pignorib.* 2. *par. membr.* 2. *nu.* 16. Mantica *de conjectur. ultim. volunt. l.* 9. *t.* 6. *nu* 13. Gaitus *de credito, cap.* 4. *quæſito* 5. *num.* 149. *&* 150. in tantum quod creditor niſi probet res ſpecialiter obligatas fuiſſe in dominio debitoris tempore obligationis contractæ, non obtinebit *l.* 1. *in princ. ff. de pignorib.* ubi notant DD. & Merlin. *d. quæſt.* 11. *n.* 9. idem Gaitus *quæſito* 7. *n.* 423. nam genus, quod non poteſt verificari niſi in una ſpecie, habetur pro ſpecie: ex traditis à Bart. in *l qui Romæ, §. duo fratres quæſt* 6. *ff. de verb. oblig.* per text. *ibid.* docet Jaſon. *n.* 2. *&* 4. & omnes in *l.* 2 *ff de lib. & poſthum.* Peralta *in l. ſi quis in princ. n.* 222. *ff. de leg.* 3. *& in l. Mævius, §. duorum, num.* 12. *ff. de legat.* 2. Ferret. *ſolut. matr. ev. d. mia.* 2. *n.* 130 Bmins *conſ.* 71. *n.* 5. Caſtillo *de uſufructu, cap.* 39. *n.* 31. Caſanate *conſ.* 57. *n.* 23. Giurba *deciſ.* 45. *nu.* 10. *& obſervat.* 7. *n.* 14. Sed hæc hypotheca, de qua agimus, licèt

94 apparenter generalis, eſt reſtricta ad certum genus & certam ſpeciem bonorum, putà ad bona majoratus & vinculo qualificata, & ſic verè ſpecialis eſt, ſicuti manifeſtè patet ex hactenus comprobatis: ergo ſola bona majoratus præſentia tempore contractus exiſtentia comprehendit, nec poteſt ad futura & noviter aggregata ipſi majoratui protrahi nec extendi.

Fulcitur, quoniam in quibuſcunque conceſſionibus, donationibus, & diſpoſitionibus, ſolùm continentur ea jura & bona quæ fuerant & exiſtebant tempore diſpoſitionis, ita ut non includant nec comprehendant futura maximè noviter creata, *Clement. fin. de reſcript.* Quatenus, inquit literas noſtras ſuper conferendo tibi beneficio vacaturo directa, ad beneficium poſtmodùm creatum ſtatuimus non extendi, *l. Rutilia Polla,* 69. *de contrah. empt. l. in lege,* 77 *eod. tit. l damni* 18. *§. hu qui ff. de damno infecto: l. ſi . §.* 1 *ff de legat.* 2. *l. ſi ita legatum* 8 *ff de auro & arg. legat. l. non modus, Cod. de ſervit. & aqu.* notant in variis caſibus & materiis, Afflict. *lib.* 3. *ad conſtit. Neapol t. rubr* 4. *num.* 10. Cabedo 2. *par. deciſ.* 22. *per tot.* Albert *in tit. de ſtatut. quæſt.* 116. Petr. Antibol. *in tract. de muner. lib.* 3. *par. princ. §.* 4. *à n* 139. *&* 144. Carol. Ruyn. *conſ.* 111 *n.* 17. *l.* 5 Oſaſc. *deciſ. Pedemont.* 91. Surd. *conſ.* 27. *n.* 6. *& conſ.* 127. *n* 43. Gratian. *diſcept.* 89. *ex n.* 1. *& diſcep.* 68. *num.* 8. & in conceſſionibus Principum, ut non extendatur ad futura, ſed ad ea jura reſtringantur quæ illi competebant tempore conceſſionis: plura tradit videnda, Larrea *allegat. fiscal.* 89. *per tot.*

Octavò, quia text. *in d. l. fin. Cod. quæ res pign. oblig. poſſ.* nullo modo adaptari poteſt noſtræ controverſiæ: ejus etenim diſpoſitio procedit quando debitor obligat ſe & generaliter omnia bona ſua; ut tunc extendatur obligatio ad bona futura per eundem poſtea adquiſita: at quando ex facultate Regia hypothecæ ſubjiciuntur bona majoratus, non ipſe majoratus (qui eſt perſona ficta, ad latiſſimè per nos cumulata *in hoc Labyrintho,* 2. *par. c.* 22. *ex n.* 92. *cum multis ſeqq.*) obligatur, nec cadit ſub obligatione & hypotheca, ut protinus efficaciter probabimus *cum ſeqq.* ergo bona noviter aggregata & adquiſita majoratui ſub præfatam hypothecam cadere non poſſunt. 95

No ò nec prædictis obſtabit, quod majoratus eſt nomen univerſitatis, & quoddam jus univerſale importat: prout hereditas, peculium, grex, mercimonium, & ſimilia quæ recipiunt in ſeipſo augmentum & diminutionem, & ideo cùm ex facultate Regia majoratus hypothecæ ſubjicitur, debet extendi ad augmentum comprehenſum ſub ipſo jure univerſali, ex regula *leg. grege. ff. de pignor.* juxta argumentum appoſitum ſuperiùs *nu.* 6. *&* 7. 96

Huic enim objectioni facilè reſpondetur negando Minorem, quia majoratus ipſe qui eſt nomen univerſitatis, non hypothecatur, nec ab impetrante facultatem, id poſtulatur, nec in ipſa facultate continetur, ſed tantum obligantur res particulares & bona ipſius majoratus, prout ſubtiliter conſideratur *infra, n.* 112. 113. *&* 114. & ex ſimili probatur in hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica, quæ non imponitur ſuper ipſo beneficio, quatenus eſt jus percipiendi fructus propter divinum officium, juxta definitionem poſt plurimos Doctor. traditam à Nicolao Garcia *de benefic.* 1. *par. cap.* 2. *ex nu.* 2. ſed ſuper fructibus & emolumentis provenientibus ex beneficio, & ad ipſum tanquam jus univerſale pertinentibus; ut bene conſiderat poſt Felin. & alios, Lotterius *de re benefic. l.* 1. *quæſt.* 39. *ex nu.* 73. *cum ſeqq.* Idem etiam videmus in jure uſusfructus, qui non hypothecatur ipſemet, ſed commoditas proveniens ex ipſo jure principali utendi fruendi: ad latiſſimè tradita in *hoc Labyrintho, par.* 1. *c.* 43. *per tot.* maximè ex *num.* 5. *cum ſeqq. & ex num.* 21. *cum ſeqq.* 97

Quia aliud eſt hypothecare jus univerſale per nomen univerſale, ut gregem, peculium, mercimonium; aliud verò hypothecare bona & ſpecies ipſius juris univerſalis, ita ut ſub illa hypotheca cadat augmentum, ſub iſta verò minimè, ita declarat Gloſſa ſingularis in *l. cum tabernam, verb. obligaſſe, in addit.* & eſt ſimilis Gloſſa *d. l. grege, verb. tenebitur,* & poſt Peregrin. & Pinellum, hanc diſtinctionem inſinuavit Arias de Meſſa *variar. reſol. l.* 3. *cap.* 11. *n.* 25. conducit Petr. Surd. *in conſ.* 397. *n.* 10. *&* 11. *l.* 3. dum poſt plurimos dicit, quod dos eſt jus univerſale, & conceſſio quæ fit per nomina univerſalia, ut gregis peculii, & ſimilium, includit etiam futuras acceſſiones & augmenta ſupervenientia; & ideo cum dicitur dos data, intelligi debet cum omni acceſſorio & augmento, quia ſub univerſali ſigno ſpecies acceſſoriæ continentur tanquam ſub genere: igitur ſi non ipſe majoratus ſub hoc univerſali ſigno, ſed bona ipſius ſola ſunt hypothecata, futura augmenta 98

&

Digitized by Google

& bona aggregata non venient, nec ad ea
extendenda erit hypotheca.
99 Nec denique obſtabit argumentum exactè à no-
bis conſideratum *ſupra ex n.8.cum multis ſeqq.* quod
etiam in his quæ ſunt ſtricti juris, ut facultas ad
hypothecandum bona majoratus, extenſio ſit ad
augmenrum.
Quia reſpondetur, quod omnia jura. & doctri-
næ in eodem argumento allegatæ, procedunt in ter-
minis tertiæ concluſionis ex *n.* 55. nempe quando
augmentum provenit ab ipſiſmet contrahentibus,
100 qui ratione novi conſenſus ſuper argumento
renovata & repetita intelliguntur pacta, qualita-
tes, conditiones, & hypothecæ contentæ in prio-
ri contractu ſuper re principali præcedenti, quæ
ratio ceſſat omnino in hoc augmento per ag-
gregationem facto prout abundè ex *n.69.ſupr.* con-
ſideravimus. Atque ex his quæ in hac concluſione
4. à princip. ſcripta ſunt, reſolutæ & truncatæ
remanēt difficultates omnes quæ illi poterant obſta-
re, ſigillatim non repeto, ne moleſtus videar.
Ex hac concluſione ad alia utilia poteſt inferri,
101 primò ad penſionem conſtitutam ſuper fructibus
beneficii cui poſtmodum aliud legitimè uni-
tum fuit, ut hypotheca contracta ſuper fructibus
primi non extendatur ad fruct s uniti: quod ex
ſcriptis in *hac 4. concluſione* facilè comprobabis
& accuratè adnotare poteris, quoniam iſtam dif-
ficultatem omnes DD. qui de penſione & unione
beneficiorum tractaverunt, prorſus omiſerunt.
Infertur 2. ad augmentum dotis; ut ſcilicet hypo-
102 theca præcedens contracta ſuper bonis dotalibus,
non extendatur ad augmentum dotis poſtea da-
tum ab uxore, vel ab alio ejus nomine, viro ſuo:
tum quia hoc augmentum non fuit geſtum inter
creditorem & conjuges, tum quia ſupervenit poſt
perfectum principalem dotis contractum, & inter
ipſos conjuges per novum actum, ex dictis in *hac* 4.
concluſion.
Ad ſecundum perveniamus ad quæſtionem non
103 minùs ſubtilem ac difficilem: nunquid facultas Re-
gia ad hypothecandum bona majoratus & hy-
potheca inde ſecuta extendatur ad bona jam eidem
majoratui aggregata, nulla facta Principi aggrega-
tionis relatione.
Pro parte affirmativa, nempe ut trahatur fa-
104 cultas ad hæc bona aggregati, faciunt omnia ferè
fundamenta ad principium hujus capitis adducta,
ex *n.1.uſque ad n.* 25. ubi quod incorporatio & aug-
mentum adjectum rei principali, unum efficitur
corpus unitum cum re principali, ejuſdem naturæ,
qualitatis, & conditionis, ita ut utriuſque æqua-
le ſit judicium. Urgent etiam plurima jura, & do-
ctrinæ adductæ *ibid. ex n.* 15. *cum ſeqq.* per argu-
105 mentum à fortiori: nam ſi hypotheca præcedens
trahitur ad augmentum ſubſequens, & noviter
poſt illam contingens, de quo nec in facultate, nec
in hypotheca prius contracta mentio fieri potuit,
multò magis trahi debet ad augmentum tunc exi-
ſtens tempore facultatis impetratæ, etſi de eo nulla
facta ſit Principi relatio.
106 Secundò, quia in impetratione rei principalis,
non tenetur impetrans facere Principi relationem
de re unita & incorporata, cùm tacitè & vir-
tualiter in facultate includatur, & ineſſe dica-
tur, Felin. in *cap. in noſtra, de reſcrip. col.* 33. Caccia-
lup. *in tract. de unionib. artic.* 8. *quæſt.* 11. Rebuff. *in
praxi, in forma nova proviſ verb. cum annexis,* Fer-
ret. *conſ.* 236. *& conſ.* 255. Menoch. *de arbitrar. lib.* 2.
caſu 206. *num.* 67. Corraſ. 4. *part. cap.* 4. *num.* 58.
Hojeda *de benefic. incompatib.* 2. *par. cap.* 3. *n.* 2 *&*
11. Flamin. Pariſ. *lib.* 10. *quæſt.* 2. *num.* 36. Pacianus
de probat. lib. 1. *c.* 27. *num.* 7. *&* 54. Azor. *inſtit.
moral.* 2. *par. lib.* 6. *cap.* 28. *quæſt.* 20. & plures
alii relati à Garcia *de benefic. tom.* 2. *par.* 12. *cap.* 2.
ex n. 20. qui poſt plurimos *ex n.* 12. *cum ſeq.* effica-
ces reddit rationes, quę apud ipſum omnino viden-
dæ ſunt: ergo facultas & hypotheca abſque alia
mentione & expreſſione comprehendit bona tunc
temporis jam aggregata majoratui.
Tertiò, quia quando una Eccleſia alteri uni- 107
tur, ita bona & utilitates aggregantur, confun-
duntur, & inter ipſas communicantur, ut pro
neceſſitatibus unius poſſint licitè alienari bona
alterius, Bald. *in authen. hoc jus porrectum, Cod. de
ſacroſ. Eccleſ.* per Innocent. *in cap paſtoralis, de pri-
vileg.* notat Jaſon. *in l.* 2. *num.* 5. *ff. de offic. Aſſeſſ.*
ſequitur Mierez *de majoratu,* 3. *par. quæſt.* 8. *ſub
num.* 8. quia per unionem & aggregationem unius
rei alteri factam, tranſeunt in iſtam omnia emo-
lumenta & ad eam pertinent, Petr. de Peruſio *de
unionib. c.* 2. *n* 1. *& n.* 22. & per Rot. *dec.* 758. *&*
799. *part.* 1. *diverſ.* tenet Garcia *de benefic. part.* 12.
cap. 2. *num.* 24 & augmento rerum feudalium vaſ- 108
ſallus non eget nova inveſtitura, cum includa-
tur in antiqua jam facta, *cap. ſed ſi res, & ibi* Al-
varot. *tit. per quos fiat inveſtit.* Pariſ. *conſ.* 23. *n.* 18. *l.*
1. Decius qui citat Andr. de Iſernia, Alvarotum,
& alios, *conſ.* 144. *num.* 6. Mierez *de majoratu,* 3. *par.
quæſt.* 8. *n.* 44. *tom.* 2. ergo facultas Regia & hypothe-
ca amplectuntur bona tunc aggregata.
Sed pro contraria parte imo quod facultas Re- 109
gia, & hypotheca bonorum majoratus, non tra-
hantur ad bona per Tertium jam tunc aggregata
majoratui: non facta Principi relatione aggregato-
rum, multa & ingentia urgent fundamenta. Pri-
mum quia omnia fundamenta, & doctrinæ addu-
ctæ in contrarium *ſupr. ex num.* 104. *cum ſeqq.*
expreſsè loquuntur in unione rei facta alteri acceſ-
ſoriè: quæ cùm denominetur à principali, cui
unitur, ſufficit quod de ſolo principali fiat men-
tio in impetratione, in qua includitur unitum & 110
incorporatum acceſſoriè, ſed ſic eſt quod ag-
gregatio facta majoratui, non ſtat acceſſoriè ad
bona antiqui majoratus, ſed æquè principaliter,
quia non dependet ab illis, ſed per ſe ſtat, ut di-
ximus *ſup. in 4. conc. ex n.* 75. *cum ſeqq.* ergo bona
aggregata egent Regia facultate expreſſa ut hypo-
thecari valeant.
Secundum, quia quando una res alteri eſt unita 111
& aggregata æquè principaliter, in impetratione
à Principe debet fieri relatio utriuſque rei ſic
unitæ: ut probant Felin. Caccialup. Petr. de Perus.
Rebuff. Ojeda, & Pariſius citati *ſupr. n.* 106. &
per Corraſ. Pacian. Azor. & alios, probat
Garcia *de benefic. d. cap.* 2. *n.* 43. legendus *ex nu.* 37.
cum ſeqq.
Tertium quando diceremus quod bona aggre- 112
gata ſunt unita & incorporata acceſſoriè, tamen
hæc aggregatio fiat majoratui antiquo, non autem
bonis ipſius, ut manifeſtum eſt; quia aggregans
ſolum dicit, quod aggregat bona ſua tali majoratui
prout quotidie experimur, & ſupponunt omnes
DD. de hac aggregatione loquentes ſuperiùs citati
n. 1. & tunc cognoſcitur quod aggregatio & unio
eſt acceſſoria, & non æquè principalis, quando
aggregans dicit, quod unit, incorporat, vel aggre-
gat unum alteri: ſecùs quando aſſerit. *Uno tale &
tale*, ita ex pluribus DD. comprobat Garcia
de benefic. par. 12. *c.* 2. *n.* 55. *&* 56. & ideo certum

Digitized by Google

eſt quod hæc bona noviter aggregata ſtant unita & incorporata acceſſoriè majoratui conſiderato uti
113 capiti & perſonæ fictæ. Sed ſic eſt quod facultas nunquam conceditur ad hypothecandum majoratum, ſed dumtaxat bona ipſius; in quo maximum verſatur diſcrimen, juxta peracutè conſiderata *ſupr. n.* 96. 97. *&* 98. Ergo facultas non poteſt extendi ad bona aggregata, cùm unita & aggregata non ſint bonis majoratus hypothecatis, ſed ipſi majora-
114 tui, qui eſt inſtar perſonę fictæ, in qua omnia jura majoratus radicitùs reſident, & verè dominium bonorum reperitur; prout latè probavimus *in hoc Labyrintho, 2. part. cap. 22. ex num. 90. cum multis ſeqq.* quo circa cùm principale non ſit hypothecatum, acceſſorium, quod illud ſequitur, illæſum debet permanere.

115 Quid dicendum in tanta contrarietate & tam ancipiti quæſtione? Ego arbitror ſub illa facultate ad hypothecandum bona alicujus majoratus, includi omnino bona quæ tunc jam erant aggregata & incorporata ab aliquo, ſive dicantur incorporata & unita acceſſoriè ad majoratum, prout certiùs & veriùs reſolvimus *ſup. ex n.* 112. ſive æquè principaliter, quia reſpectu aliorum bonorum majoratus, ſemper inter ſe ſunt unita æquè principaliter, non acceſſoriè, nam iſta omnia bona ſunt partes majoratus, qui eſt Totum, & partes ſuum Totum ſequuntur; non tamen vna pars alteri eſt acceſſoria: ut ex Fachinæo diximus *ſupr. num.* 75. *& ſeqq.* Utrumque tamen genus bonorum eſt majoratus antiqui, & ad illum pertinet, & eorum omnium jura penes ipſum, uti perſonam fictam, ut diximus, reſident; igitur ſi conceditur facultas ad hypothecandum bona alicujus majoratus generaliter, & non ſit reſtricta ad iſta vel illa bona, præciſè fatendum erit complecti omnia & quælibet bona tunc quolibet titulo & cauſa ad majoratum pertinentia, quia tam ſua ſunt bona prioris majoratus quàm jam aggregata abſque aliquo diſcrimine.

116 Et ideò illa facultatis Regiæ verba generalia, *Bona*, adjecta genitivo, *Majoratus*, indicant omnia bona pertinentia ad majoratum, ſive ex dominio, ſive ex poſſeſſione: Caſtillo *controverſ. l. 4. cap.* 58. *per tot.* Maſcard. *de probationib. concluſ.* 841. *i.* 1. Surd. *conſil.* 72. *lib.* 1. *num.* 1. *& conſil.* 110. *num.* 6. *&* 8. *& deciſ.* 125. *num.* 8. Gratian. *diſcept.* 89. *num.* 7. *& tom.* 5. *c.* 651. *à num.* 10. *& ſeq.* Parlador. *l.* 2. *quotidianar. quæſt. cap.* 5. *n.* 15. quapropter facultas ad hypothecandum bona majoratus, procul dubio comprehendit bona quælibet, quæ eo tempore ipſi aggregata & unita extant, generica facta mentione bonorum majoratus, licèt non ſpecifica aggregatorum, cùm omnia bona majoratus & ad majoratum ſpectantia permittantur ex facultate Regia hypo hecæ ſubjici.

Ratio eſt, quia diſpoſitio bonorum per nomina
117 poſſeſſiva, v. g. *bona mea, tua, ſua, bona illius, vel ipſius*, complectitur omnia bona ad illam pertinentia, mobilia, & immobilia, jura & actiones; *l. ſi legatus* 30. *§. ſi quis*, ibi, *ſi quis bona ſua, vel omnia ſua rogaverit reſtituere, fideicommiſſariam reſtitution eſſe intelligendum eſt: nam meorum, & tuorum appellatione etiam actiones contineri dicendum eſt, ff. ad Trebell. l. meorum, & l. princeps* 21 *ff. de verb. ſignific.* infinitos DD. ad idem congerit Tiraquell. in *l. ſi unquam, verb. bona, n.* 11. *&* 12. *& ex n.* 8. *Cod. de revocand. donation.* Pinell. *in rubric. Cod. de bon. matern. ex n.* 2. *cum ſeqq.* & ex aliis Hermoſilla in *l.* 9. *tit.* 4. *part.* 5. *gloſ.* 1. *n.* 23. nihil enim refert à quo, vel quo titulo ad illum pervenerunt, ſed an ſua ſint tantum, ut in diſpoſitione & facultate Regia generali bonorum majoratus ſubſequuta contineantur.

CAPUT III.

De Theſaurario Regis recipiente ſolutionem abſque decreto Senatus, & interventu aliorum conſociorum habentium ſingulas claves ejuſdem arcæ Regiæ. An Fiſcus excludatur à concurſu debitoris ſic ſolventis tempore rumoris mutationis monetæ.

Et an Fiſcus inſuper graduari debeat tam pro ſorte, quàm pro intereſſe, etiam deficiente interpellatione.

Et an unus ex Theſaurariis poſſit validè aſſeverare, ſolutionem factam fuiſſe cum interventu ſociorum in officio.

SUMMARIUM.

1 *Theſaurarius unus Arca regalis ſine interventu aliorum non poteſt recipere ſolutiones.*

2 *Nec omnes tres poſſunt ſuſcipere in Arca abſque decreto Senatus, nec extrahere abſque ſpeciali decreto.*

3 *Ratio ſolutionis ſumitur in libro rationum.*

4 *Solutione facta uni ex Theſaurariis, informis eſt, & non liberat debitorem à debito & intereſſe,* & n. 17.

5 *Theſaurarii arca Regia non poſſunt recipere ſolutiones abſque decreto Senatus, quia eorum officium ſolum conſiſtit in cuſtodiendo &* n. 6. & 9.

7 *Exactores ſpeciales creantur ad exactionem fiſcalium pecuniarum, quæ mittuntur ad Theſaurarios, à quibus non exeunt, niſi ſub certis ſolemnitatibus.*

8 *Theſaurarius Sedis Apoſtolica recipit pecunias Cameræ ſolvendas, & computum de illis reddit.*

10 *Solvens Theſaurario ignorans mandati formam, ſibi imputet, quemadmodum contrahens non obſervata lege & forma præſcripta,* num. 11. & 19.

12 *Solutio aliter facta quàm vero creditori, vel ab eo mandatum habenti, non liberat debitorem.*

13 *Unus ex tribus Theſaurariis, etiam cum decreto Senatus non poteſt recipere ſolutiones abſque concurſu aliorum duorum ſimultaneo, cùm uniuſcujuſque ſit cumulativa poteſtas ad exercendum illud munus &* n. 14.

15 *Rex qui tribus commiſit unius muneris exercitium, de nullo ſeparatim confidit, ſed de omnibus ſimul.*

16 *Actus eſt nullus geſtus ab uno, quando ad illum exercendum, datur pluribus mandatum ſimpliciter.*

18 *Solutio quæ fieri debet cum certis circumſtantiis, & interventu quarundam perſonarum: ſi aliter facta ſit non liberat debitorem.*

20 *Apocha data ab uno ex Theſaurariis, abſque aliorum ſubſcriptione, non relevat debitorem,*

cum

Digitized by Google

cum ſine eâ actus ſit nullus, & num. 21.

22 *Omnes Notarii debent notum facere, quod actus omnium interventu ſimultaneo fuerit factus, quando plures ſunt ad illam deputati.*

23 *Uni ſoli Notario aſſumpto cum collega non creditur, niſi ambo ſcribant, vel unus ſcribat, & alter ſubſcribat*, & num. 2.

25 *Licet plures Tutores debeant facere librum raſionum, ſufficit ſcriptura unius, & ſubſcriptio cæterorum.*

26 *Si ex Statuto requiratur conſenſus mariti, aut interventio duorum propinquorum, ad authorizandum contractum mulieris, vel minoris, non ſufficit ſola præſentia cum taciturnitate, & num. 27.*

28 *Fortius procedit hæc doctrina, quando agitur de præjudicio Tertii.*

29 *Apocha ſolutionis à fiſco faciendæ, plures ſolemnitates & ſubſcriptiones requirunt, quæ non ſupplentur per teſtium probationem, quia ſolutio per apochas ſolemnes probanda eſt.*

Præſumitur contra illum, qui cùm poßet probare per Inſtrumentum, vult probare per teſtes, ibid.

30 *Actus, non ſervata forma ſimultanei concurſus ad gerendum data, irritus eſt.*

31 *Contractus geſtus à minore, vel muliere, ſine conſenſu duorum propinquorum ab ſtatuto requiſito, nullus eſt, quemadmodum aſſertio in eo contenta.*

32 *Aſſertioni Principis, aut Notarii de facto alieno in præjudicium Tertii, non ſtatur.*

33 *Verba collegæ, vel alterius qui non poteſt diſponere de actu à ſe geſto, nullam inducunt præſumptionem.*

34 *Diſpoſitio etiam expreſſa ad poſſibilitatem diſponentis adaptatur.*

Verba enunciativa in præjudicium Tertii nihil probant, ibid.

35 *Via fraudibus aperiretur, ſi aſſertioni unius ſtandum eſſet, quando actum gerere non valet ſine conſociis.*

36 *Quando Statutum aliquid diſponit ultra jus commune, id cenſetur forma ſubſtantialis, qua deficiente corruit actus.*

37 *Theſaurarius, qui ſine ſolemnitatibus requiſitis recipit ſolutionem, excuti primùm debet; quo invento non ſolvendo, recurritur in ſubſidium contra debitorem.*

38 *Exceptio excuſſionis eſt dilatoria, & debet opponi intra terminum dilatoriarum.*

39 *Intereſſe non debetur niſi probata mora ſolvendi.*

40 *Mora non contrahitur niſi per interpellationem.*

41 *Dans litteras cambii, non tenetur reddere pecunias acceptas alio in loco à ſe ſolvendas accipienti litteras cambii, niſi certus ſit fuiſſe intimatas ſuo mandatorio, cui fuerant directæ cùm opponere poſſit vel ſolutam ab eo pecuniam, vel non fuiſſe petitam, vel quod pecunia erat parata in loco deſtinatæ ſolutionis*, & n. 42.

43 *In literis cambii traditis creditori non eſt locus pœnitentiæ unius, altero invito.*

44 *In caſu de quo agitur, determinatum fuit debere uſuras fiſco à debitore.*

45 *Uſuræ & intereſſe ſemper debentur fiſco ob debita pecunia retardatam ſolutionem.*

46 *Fiſco debetur intereſſe etiam ſine interpellatione, quia in debitis fiſcalibus contrahitur mora re ipſa.*

47 *Mora quæ ex perſona fit, requirit vel diem, vel interpellationem.*

48 *Referuntur plures tenentes in debitis fiſcalibus contrahi moram re ipſa, abſque die, vel interpellatione.*

49 *Non facta ſolutione die & loco aſſignatis, ſcriptor litterarum cambii conſtituitur in mora.*

50 *Proteſtatio tunc eſt neceſſaria quando procedendum eſt contra ſcribentem literas cambii non acceptatas.*

51 & 52. *Non requiritur proteſtatio, quando ſcribens litteras, ſciens non fuiſſe acceptatas, nec ſolutas, libenter reddidit pecunias quas acceperat.*

53 *Ignorantia affectata vim habet veræ ſcientiæ.*

54 *A principio recepta pecunia debitor fiſcalis manſit obligatus fiſco.*

55 *Certum per naturam eſt certum legi, etiamſi per partes ignoretur.*

56 *Ignorantia ut excuſet, debet ex omni parte eſſe excuſabilis.*

57 *Ex traditione pecuniæ ex parte creditoris, & traditione litterarum cambii inducitur contractus perfectus.*

58 *Quoties unus ex contrahentibus ex ſua parte complevit, iſtud adimplementum alteram partem conſtituit in mora re ipſa, abſque interpellatione.*

CUm Rex noſter indigeret quadam pecuniæ quantitate ad ſuccurſum & ſtipendia militiæ exiſtentis in Cantabria; Senatus Regii patrimonii cum mercatore quodam convenit quod illi daret quantitatem cum certo intereſſe, ut ipſe mercator daret literas cambii ad eandem ſummam in Cantabria certo die ſolvendam, proviſori militiæ. Recepit dictus mercator quantitatem ſtatim ex Arca trium clavium: correſponſalis, cui fuerant directæ literæ cambii, nec acceptavit illas, nec ſolvit: poſt triennium circiter, idem mercator qui literas dederat, comparuit coram uno ex Theſaurariis Arcæ Regalis, tempore rumoris mutationis monetæ, aſſerens literas cambii à ſe datas & tranſmiſſas in Cantabriam, non fuiſſe acceptatas à ſuo correſponſali, nec ſolutas, atque ideo ipſe ſolvit eidem in conſtanti. Hic itaque Theſaurarius ſolus propria authoritate & abſque decreto ſenatus Regii patrimonii recepit dictam quantitatem, aſſerens interventum aliorum duorum Clavigerorum; iſti tamen non ſubſcripſêre inſtrumento receptionis. Poſtmodùm reddita ratione per Theſaurarium illum, ſe oneravit hac partita prædictæ quantitatis, ſeque exoneravit cum diminutione poſt paucos dies ſuperveniente, ita ut ad fiſcum pervenerit ſorum quarta pars totius illius quantitatis hoc modo ſolutæ & à dicto Theſaurario ſic receptæ.

Advocatus Fiſcalis hoc detrimentum animad- 1
vertens, petit à debitore totam quantitatem à ſe
receptam & non ſolutam in loco deſtinato, aſſe-
rens literas cambii non fuiſſe acceptatas, & op-
ponens ſolutionem factam dicto Theſaurario nul-
lam eſſe ex defectu formæ, & ſolemnitatum
requiſitarum in hujuſmodi ſolutionibus, tum
quia Theſaurarius unus ſine interventu aliorum
duorum nullam habet poteſtatem recipiendi ſolutio- 2
nes à debitoribus fiſcalibus. tum quia etiam omnes
tres ſimul coadunati carent poteſtate aliquid
recipiendi pro Arca Regia abſque decreto Sena-
tus Regii patrimonii, nec ab ea aliquid extra-
hendi abſque ſpeciali decreto ejuſdem Senatus &

3 liberatione vulgo *libranca.* Tum etiam quia dictæ ſolutionis (prout etiam in cautione ſolutionis & liberationis dicebatur apertè) ratio in libro Rationum aſſumenda erat præcisè, quæ tamen nunquam habita nec aſſumpta fuit.

Quibus defectibus exiſtentibus, concurrente rumore futuræ mutationis monetæ, quæ poſt ſexdecim dies ſupervenit, ſolutio nulla extitit tanquam informiter facta, & ideo non liberavit debitorem, ideoque ipſe Fiſcalis aſſerebat diminutionem monetæ ſupervenientem non eſſe imputandam nec tribuendam Fiſco, ſed debitori ſic illegitimè & nulliter ſolventi, ſimulque concludebat ipſum condemnandum ad reſtituendam ſortem cum intereſſe à tempore receptæ pecuniæ à Theſaurariis Regiis, ex quo factus eſt debitor illius ſummæ & ſemper remanſit ob non acceptatas literas cambii à ſe tranſmiſſas.

4 In hac quæſtione, ego dixi, ſolutionem hanc factam uni ex Theſaurariis informem eſſe, & non liberare debitorem, quo minus poſt diminutionem valoris monetę teneatur ad integram ſolu-
5 tionem cum intereſſe. Motus fuit primò, quia Theſaurarii omnes Arcæ Regiæ nullam habent poteſtatem recipiendi aliquid abſque decreto Senatus Regii patrimonii, quia eorum officium dumtaxat conſiſtit in cuſtodiendo fideliter pecunias
6 Regias in Arcam congeſtas decreto Senatus, non ut propria authoritate & poteſtate eas recipiant; quia munus eorum ad hoc deſtinatum non eſt, cùm adminiſtratio & gubernatio patrimonii Regii ſolum reſideat penes Senatum ad hoc ſpecialiter deſtinatum à Rege, ut notum eſt & communiter obſervatur juxta ſuorum officiorum crea-
7 tionem ab origine, quoniam ad exactionem debitorum fiſcalium Exactores ſpeciales nominantur per Senatum, & facta per ipſos exactione pecuniæ exactæ mittuntur ex decreto ad Theſaurum Regium, à quo deinde non exeunt niſi cum certis ſolemnitatibus, & ſub certis requiſitis & forma, cautio præſtatur debitoribus ſolventibus *l. omnem ſummam, Cod. de Canone largitional. titul. l. 10. l. duos Tabularios, Cod. de ſuſceptorib. præpoſ. & Arcar. l. 10. l. 1. §. ſed & aurum, Cod. de apoch. public. l. 10. & l. 2. ejuſd. tit. leg. frumenta, l. diu. l. ſuſceptores, l. ſecuritates, Cod. de ſuſcept. præpoſ. & Arcar.* quibus etiam juribus probatur, ut ad liberandum debitorem fiſci, ſolemnitates ſubſcriptionum omnium eorum qui præpoſiti ſunt debeant intervenire.

8 Nec obſtat quod dicit Tuſch. *practic. concluſ. lit. T. concluſ.* 199. *num.* 1. ibi, *offi. Theſaurarii Sedis Apoſtolicæ eſt, pecunias Cameræ ſolvendas recipere, & computum de illis facere & rationes reddere:* idemque ex Franciſco Marco, Petr. Surd. *in conſ.* 391. *n.* 23. ibi, *Theſaurarius enim nullam habet juriſdictionem, nec poteſt exigere ab invitis, ſed recipit ab offerentibus, & ſolventibus.* Quia reſpondetur hìc
9 non agi de Theſaurario Sedis Apoſtolicæ: nec de aliis habentibus poteſtatem ampliorem; ſed agimus tantùm de Theſaurario arcæ Theſauri Regii habente certam formam in ſuis titulis præſcriptam ad recipiendum pecunias, quam non poteſt excedere, & ſi exceſſerit limitatum mandatum & poteſtatem ſibi à Rege datam, nihil agit, & nulliter operatur tanquam extraneus & privata perſona: ad latiſſimè per Nos tradita, per jura expreſſa & DD. *in noſtris Commentar. de Reg. protect.* 4. *par. cap.* 3. *ex n.* 36. *cum multis ſeqq.*

Nec excuſatur ſolvens aut contrahens cum 10
eo, quod ignoraverit poteſtatis & mandati formam, ſed ſibi debet imputare ſuam negligentiam in non examinando & perquirendo formam mandati Regii, & poteſtatem ejus qui pro alio deputatus eſt; juxta *Regul. qui cum alio contrahit, non debet eſſe ignarus conditionis ipſius, de reg. jur.* plurimas doctrinas ad hoc idem propoſitum adduximus *in hoc Labyr.* 2. *par. cap.* 4. *ex num.* 27. *cum ſeqq. uſque ad n.* 31. & eſt text. in *l. ſed & ſi pupillus, §. conditio; ff. de inſtit. act.* Adde quod dicit Paul. de Caſtr. in 11
l. 1. *§. non autem, num.* 4. *ff. de exercit. action. & in d. l. ſed & ſi pupillus, §. conditio, num.* 2. quod non excuſantur contrahentes, ſi ignorant qua forma & lege fuerit inſtitor præpoſitus, & cum eo contrahunt non obſervata forma & lege præſcripta in mandato: idem ſcribit Decius in *l. ſi ſocius, n.* 4. *verſ. & notandum eſt, ff. ſi cert. petatur,* Paris *in conſ.* 93. *n.* 53. *& conſ.* 94. *n.* 28. *l.* 1. Mantic. *de ambig. conven. lib.* 6. *tit.* 22. *ex n.* 8.

Ex quibus indubiè infertur, quod ſolutio aliter 12
facta quàm vero creditori vel ab eo mandatum habenti, nulla eſt, & non liberat debitorem, quo minus ulterius poſſit conveniri à vero creditore & ei ſolvere, *l. ſi ego, ff. de negot. geſt. l.* 1. *§. ante omnia, ff. de pact. l. non debet: de reg. jur. l. ſolutam & l. qui hominem, § ſi nullo, ff. de ſolut. l. ejus qui in provincia, ff. ſi cert. pet. l. vero procuratori; in princ. ff. de ſolutionib.* per quæ & alia jura, nec non plurimorum DD. authoritates abundè probavimus *in hoc Labyrint. par.* 1. *c.* 36. *n.* 27. *&* 28. & ideo dicit text. *in l.* 2. *Cod. de de apoch. publ.* ibi, *ſemel ſecuritatem de refuſione munerum emiſſam, ab alio judice non liceat refricari: & ideo Spectabilitas tua ſaluberrima ac juſtiſſimæ præceptionis formam ſecuta prohibebit in poſterum eos ad diſcuſſionem tranſacti muneris conſtringi, quos claruit accepta ſecuritatis proſperitate læſari*: ubi Gloſſ. *verb. emiſſam* ibi, *ab iis qui faciendi hoc jus habent, non ab alio, & hoc ſolemniter*: ubi plura jura allegat: & *ibi* Bartol. dictam leg. ita ſummat, *Qui habet inſtrumentum ſolutionis ſeu ſecuritatis ſolemniter factum, non debet amplius moleſtari.* Ergo cùm Theſaurarii careant mandato & poteſtate ad recipiendas ſolutiones quantitatum fiſco debitarum, nullam liberationem poſſunt præſtare debitoribus fiſci, ſolventibus eiſdem abſque ſpeciali Senatus decreto & mandato.

Secundò: quia Theſaurarius Arcæ Regiæ, etiam 13
cum decreto Senatus Regii patrimonii, nullo modo poteſt ſolus recipere ſolutiones abſque interventu, ſimultaneo concurſu, & ſubſcriptionibus aliarum duarum perſonarum ad idem à Rege ſpecialiter deputatarum; quia una & eadem Arca in quam immittuntur pecuniæ fiſcales, tres ſeras habet, totidemque claves ſingulæ ſingulis perſonis à Rege traditæ ſunt: ita ut una ſine altera non poſſit introducere aut extrahere pecunias, ſed omnes ſimul debent concurrere ſimul- 14
taneè ad aperiendum & ſigillandum, ita ut poteſtas & facultas exercendi illud munus, ſit cumulativa & ſimultanea per omnium ſimul concurſum, ut apertè patet ex ipſa clavium diſtributione & ſeparatione, & nihil prodeſt ſi unus, vel duo aperiant: tertius verò nolit, quia omnes ſimul debent intervenire & aperire.

Ex quo colligitur, quod Rex qui tribus com- 15
miſit unius muneris exercitium, de nullo ſeparatim confidit, ſed de omnibus ſimul: juxta text. *in l.* 1. *§. plures, ff. de excitor. act. l. ſed & ſi pupillus,* 11. *§. item ſi plures, ff. de inſtit. act.* Gratian. *diſcep. forens.*

tom. 2.

Digitized by Google

tom. 2. *c.* 201. *n.* 1. *& ſeqq.& num.*18. Quia quan-
do pluribus procuratoribus, pluribus Judicibus,
vel pluribus Aibitris, pluribusvè inſtitoribus da-
16 tur ſimpliciter mandatum commiſſio, aut poteſtas
ad aliquid gerendum, cognoſcendum, vel nego-
tiandum; nullus de per ſe ſeparatim recipit
poteſtatem, ſed ſimul omnes unam & eandem in-
diviſibilem, ita ut unus ſine altero non poſſit
negotium gerere, nec exercere, nec perſona
cujuſque ſeparatim ſumpta legitima eſt, ſed pri-
vata, & negotium ab uno geſtum ſine aliorum in-
terventu & æquali concurſu actus ſit nullus,
text.expreſſus *in c.ſi duo.6.de procurator.l.6.l.plurib.*
l.qui procuratorio, §. *final. ff.de procurat.l.creditor,* §.
duo, Cod. mandati: quæ jura loquuntur in pluribus
procuratoribus ſimpliciter datis abſque clauſula, *in*
ſolidum: text.in *cap. cauſam matrimonii de offic.de-*
legati:cap. ſi contra unum,eod.tit.in 6. ubi de pluri-
bus Judicibus delegatis datis abſque clauſula: *quod ſi*
non omnes: text.in *cap. 2. de Arbitr.& in cap. pru-*
dentium,de offic.deleg. ubi de pluribus Arbitris da-
tis:text.in *d.l.1.§.plures,de exerc.act.* ubi de pluribus
inſtitoribus à domino præpoſitis ad negotiandum,
ut unus ſine altero gerens negotium ſeparatim,
non præjudicet domino eos conjunctim præ-
ponenti.

17 Si igitur Theſaurarius ſolus abſque interventu
cæterorum recepit à debitore fiſci pecuniam debi-
tam, nullo modo debitor conſequitur liberatio-
nem, cùm exercuerit munus ſine qualitatibus ſub-
ſtantialibus & requiſitis ex defectu formæ, quæ
dat eſſe rei, & ex qua creatum fuit illud officium:
nam quando ſolutio debet fieri cum certis requiſi-
tis, & cum interventu aliquarum perſonarum, ſi
18 ſine illo fiat, non liberat debitorem, ſed ma-
net ut antea obligatus ad ſolvendum iterum debito
modo: ut probant Ludovic. Molina *de primogen.*
l.2.cap. 10. *num 6.* alter Molina *de juſt.& jur. tr.*
2.diſput.306. ad med. verſ.quamvis ſola res perpe
tua, Rodriguez *de annu. redditib. l. 2. quæſt. 15.*
num. 89. Hermoſill. *ad leg. 2. gloſſ. 4. n. 92. tit. 3.*
par. 5. tom. 1. fol. 289. *à tergo* Avendan. *de cenſib.*
cap. 106. *n.* 8. *&* 9. Amaya *in l.* 1 *Cod.de ſuſceptor.*
*prepoſ.l.*10.*n.*3. poſt quos, & Joſeph.Seſſe, Giurb.&
alios adnotavimus *in hoc Labyr. par. 1. cap. 36.*
per tot. Ergo iſte fiſci debitor, qui non ſervata for-
ma & requiſitis eſſentialibus ſolvit, non liberatur,
ſed remanet debitor fiſci ut antea, qui ex neceſſaria
conſequentia debet ſolvere in moneta currenti,
tempore ſolutionis.

19 Quia debet ſibi imputare quòd cum uno ſolo
contraxerit non habente poteſtatem legitimam
ſeparatim; ſed tantùm cumulativam cum aliis
conjunctim, quorum interventus omnino neceſ-
ſarius erat, adeo ut unus ſine aliis negotium
gerere non poſſit, juxta ſupra dicta, & text. cele-
brem in *l. 1.* §. *ſi plures magiſtri:* ibi *ſed ſi ſic præpo-*
ſuit,ut plerumque faciunt, ne alter ſine altero quid
gerat;qui contraxit cum uno ſibi imputabit ff.de exer-
citor.act. text.etiam in *l.ſed & ſi pupil.§.conditio au-*
tem præpoſitionis ſervanda eſt,quid enim ſi certa lege
vel interventu cujuſdam perſonæ,vel ſub pignore vo-
luit cum eo contrahi, vel ad certam rem, æquiſſimum
erit id ſervari in quo præpoſitus eſt ff. de inſtitor.
act. cum §. ſeq. ejuſd. leg.

20 Neque ſupra dictis obſtabit, quod in apocha
facta debitori de recepta pecunia, ipſe Theſau-
rarius aſſerat & renuntiet receptam à ſe fuiſſe
quantitatem debitam in præſentia & cum interven-
tione aliorum duorum deputatorum.

Quia huic oppoſitioni fuit multiplicitèr & effi- 21
caciter reſponſum. Primò, quòd apocha ipſa non
fuit ſubſcripta nec ſignata per deputatos, ex
quorum ſubſcriptione debebat probari eorum in-
terventio, & non aliter; nam cùm horum trium
ſit una æqualis & complexiva poteſtas, & non
ſeparata, ad exercitium illius muneris, ita ut unus
ſine altero nullam habeat facultatem exercendi il-
lud, ut latè ſuprà diximus ex *n.* 13. *cum ſeqq. verſ.*
ſecundo quia Theſaurarius, ſequitur ut omnium
trium debeat concurrere ſubſcriptio ad quemlibet 22
actum ex eorum officio dependentem: aliter actus
ipſe nulliter geſtus intelligetur, juxta celebrem
Gloſſ. *in cap.ſtatutum, de reſcrip.in 6.* ubi notavit,
quod ſi plures Notarii fuerint deputati ad ali-
quos actus, omnes debent ſubſcribere, vel ſigno
noto ſigillare, aut alio modo ſimili legitimè no-
tum facere, quod ille actus omnium authoritate
& interventu ſimultaneo factus fuit. Idem tradit
Innocentius in *cap. quoniam contra,num. 2.in verb.*
conſcribant: Anton. de Butrio, *n.22.verſ.quæro an*
ſufficiat. Abbas *num.*33. Felin. *num.* 43. *verſ.quartò*
quæro: Angel. *in l.ſi quis ex argentariis,* §. *cogentur,*
n. 4. ff. de edendo: Alexand. in *conſ.* 124. *Viſo,n.4.*
verſ. alia ratione, vol. 7. Ant. de Butrio *in c.*
inter dilectos,n. 27.verſ.quæro an quis poſſit ſcribere,
col.penul.de fid.inſtrum. Guid.Pap.*d.*122. *An in fru-*
mentum,in fin. ſequitur Pacianus *de probationib.cap.*
65. ex num. 23. cum ſeqq. & Ludov. Bologninus
ad Ananiam,conſ.49 Dubium,in fin.

Mirabiliter docuit Bald.in *l. jurisjurandi, n.*12. 23
verſ.an credatur: col.fin Cod. de teſtib. quod quan-
do unus Notarius eſt aſſumptus cum collega, non
creditur uni ſoli, ſed oportet quod vel ambo
ſcribant, vel unus ſcribat; & alter ſubſcribat: quod
& idem confirmavit in *d.l.ſi quis ex argentariis*
§ *quod, in 5. notab. ff. de edendo:* ubi tradit, quod
ſi plures Notarii rogati fuerint de eodem inſtru- 24
mento, non eſt neceſſe ut omnes ſcribant, ſed
ſufficiet quod unus ſcribat, & cæteri ſimul ſub-
ſcribant: ſubdens idem eſſe in pluribus Tutoribus,
qui licèt librum rationum debeant facere, ſuffi- 25
cit tamen ſcriptura unius & ſubſcriptio cæte-
rorum; ſequuntur Abbas *in d.cap.quoniam contra,*
*ſub n.*32. *verſ. nota tamen ex primo,* & Felin. *ibid.*
n.43.verſ.quarto quæro,col. 23. & Pacianus *d.cap.65.*
ex num. 27. cum ſeqq. ubi dicit idem procedere in
pluribus judicibus.

Cùm igitur interventio conſociorum ſit proban- 26
da ex eorum ſubſcriptione, qua actus authori-
tari debet, ſi hæc ex eadem ſcriptura non appa-
ret cùm fuit exhibita & præſentata, fruſtra per
teſtes probabitur non ſubſcribentium præſentia,
juxta Baldi doctrinam *in l. 2.* §. *voluntatem, in*
princ. ff. ſol. matr. quem ſequuntur Alexand. *ibid.*
in princ. Joan.de Imola *n.*17. & Jaſon. *n.5,in 2.not.*
Felin. *in c. nonne, verſ.per iſtam regulam, col.2.de*
præſcript. Jaſon. in *l. quædotis,num.97.ſub 4.caſu,*
col.16.ff.ſolut.matr. Tiraquel.*de leg.connub.gloſ.7.n.*
16.*uſque ad n.*46. Pacianus *l.1.de prob.c.29.n.7.&* 8.
dicentes, quod quando Statutum requirit in 27
contractibus mulieris, vel minoris, conſenſum
ſeu voluntatem & aſſiſtentiam duorum propinquo-
rum, non ſufficit probare eorum præſentiam
cum taciturnitate, idem Tiraquel.*ubi proximè,n.* 5.
& n. 14. & Pacian. *d. cap. 29. num.* 68. dicen-
tes, quod quando ex Statuto requiritur interven-
tio mariti, vel propinquorum ad authorizandum
actum, non ſufficit ſola eorum præſentia cum
taciturnitate.

28 Quæ doctrina maximè procedit quando agitur de præjudicio Tertii, nempe quando illi qui debent intervenire ad actum, non agunt de re propria & negotio ſuo, ſed de alieno, ut quando adminiſtrant bona alterius, ut videmus in Tutoribus & Curatoribus, qui etſi in actu ſint præſentes, ſi tamen taceant, nihil agunt, niſi expreſsè autoritatem ſuam interponant: ut probat Gloſſa in *l. 3. ff. de author. tutor.* Jaſon. in *l. qua dotis n. 95. verſ. quartus caſus eſt col. 15. ff. ſol. matrim.* & *ibi* ante ipſum Bartolus *n. 23. in fin. verſ. in 4. caſu, col. 5.* & Alexand. *ſub. n. 28. verſic. circa quartum membrum, col. 9.* Romano *n. 40 verſ. quanto in quantum dicit*: egregiè Bartol. in *l. gerit, in fin. ff. de adquir. hered.* Pacian. *de probat. lib. 1. d. c. 29. n. 63.* Ergo per apocham receptæ pecuniæ non ſubſcriptam ab omnibus ſimul, non debet probare interventum Collegarum & conſociorum.

29 Imò cùm apochæ ſolutionis à fiſco faciendæ varias ſolemnitates & ſubſcriptiones deſiderent, per hujuſmodi apochas ſolemniter factas ſolutio probanda eſt, & non admittitur probatio per teſtes: ita ex aliis probat Amaya in *l. 1. 2. Cod. de apoch. publ. l. 10. n. 16.* his verbis: *nam apocha debet cum ea ſolemnitate fieri, ut in ea apponatur nomen ejus qui confert, dies, Conſul, menſis, & ob quam cauſam fuit præſtita penſio ſeu functio, & quanta fuit ejus ſumma, l. 2. ſupr. de conven. fiſc. debit. quo ſolum probatur ſolutio facta fiſco, non teſtibus: ut docet Platea n. 4. verſ. Tertiò nota, & Valenzuel. n. 4. poſt Accurſ. hic; & ſic pro forma apocha dicta ſolemnitas requiritur, ut indicat verbum, debet, quod denotat neceſſitatem, quia videtur lex voluiſſe ſcripturam ita eſſe neceſſariam, ut defectus ejus, probationibus non ſuppleatur aliis, juxta doctrinam Bartoli, &c.* & iterum in *ead. l. 1. ex n. 26.* proſequitur, & ex *n. 27.* ſic ait. *Et ita in noſtra legis ſpecie debebit ſolutio facta fiſco probari per ſcripturam, id eſt apocham cum ſupra dicta ſolemnitate confectam, nec ſufficiet probatio per teſtes, l. 2. Cod. de conven. fiſc. debit. quod in aliis cauſis non eſt admiſſum, imo teſtes ſufficient* &c. & cum debitor potuiſſet probare hanc interventionem per ipſam apocham; ex qua debebat conſtare de ſubſcriptione conſociorum, & eam in tempore probationis, nec poſtea, præſentavit, ſed voluit per teſtes probare eorum præſentiam, præſumitur apocha defectuoſa, nam præſumitur contra illum qui cùm poſſet probare per inſtrumentum, vult probare per teſtes, Curt. jun. *conſ. 64. col. 3.* Cravet. *conſ. 178. nu. 5.* Menoch. *de præſumpt. l. 2. præſumpt. 91. n. 11.*

30 Nec obſtat quod unus, qui ſolus recepit pecuniam fiſcalem, aſſeveret recepiſſe cum interventu cæterorum. Nam cum ipſe ſolus prorſus careat poteſtate & authoritate ad actum principalem gerendum, ex ſupra dictis *in princ. hujus cap.* & actus, non ſervata formâ ſimultanei concurſus ad gerendum præſcriptâ, irritus ſit & inanis, omninòque invalidus & illegitimus, Bartol. in *l. cum lex, num. 6. verſ. juxta prædicta, col. 2. ff. de fidejuſſ.* Jaſon. *in l. Gallus, num. 17. verſ. Tertio adde col.*

31 *3. ff. de liber. & poſthum.* quos & alios refert Pacien. *de probat. c. 35. n. 29. & 30.* dicentes, quod ſtante Statutô, ut mulier, vel minor non poſſint contrahere ſine conſenſu duorum propinquorum, adeo ſentitur ablata illis poteſtas aliter contrahendi, ut omnis contractus contra prædictam formam celebratus, ſit irritus, ita ut nulla obligatio ſive civilis, ſive naturalis exinde oriatur: multo minus debet valere ejus aſſertio in eo actu contenta: nam cùm principale non ſubſiſtit, non etiam valent ea quę inde ſequuntur: ex *Reg. Jur.*

Tum etiam quia ſi in præjudicium Tertii, aſſertioni principis de facto alieno non ſtatur, prout 32
latè diximus in *hoc Labyrint. 1 par. c. 39. ex num. 11.* nec aſſertioni Notarii, Maſcard. *de probat. concluſ. 143.* & de aſſertione Principis, idem Maſcard. *concluſ. 141.* quantominus Collegæ, qui ſeparatim conſideratus nullam habet poteſtatem, ſed prorſus habetur pro privata perſona, denegabitur fides? quod adeo verum eſt, ut ejus aſſertio enun- 33
tiativè facta nec etiam præſumptionem aliquam inducat: Bald. *conſ. 49. n. 12.* Honded. *conſ. 31. n. 28. & 29.* Rudenſ. *conſ. 5. n. 2.* Menoch. *de præſumpt. l. 3. præſumpt. 133. ex num. 17. cum ſeqq.* Soc. *in l. ex hac ſcriptura, n. 50. Cod. de teſt. mil.* & ex aliis Nicol. à Genua, *de Enũtiativis Verb. l. 1. quæſt. 3. n. 2.* aſſerentes, quod quando diſponens non poteſt diſponere de actu à ſe geſto, verba enuntiativa ſuper eo per ipſum prolata, nullam etiam minimam præſumptionem inducent: rationem reddentes, quia omnis diſpoſitio, etiam expreſſa, 34
ad poſſibilitatem diſponentis debet adaptari, ex *l. Lucius §. penult. ff. ad municipal. & l. ſi quis ita ff. de condit. inſtit.* prout etiam verba enuntiativa nunquam attenduntur quando agitur de præjudicio Tertii, & ſic Principis, in noſtro caſu: ut ex aliis Nicol. Genua *loc. cit. ex n. 6. cum ſeqq.* ubi ponderat bona jura ad hanc rem.

Et quia ſi in caſibus, in quibus unus non 35
poſſit actum gerere ſine altero, vel aliis conſociis, permitteretur aſſertio unius dicentis, cæteros fuiſſe præſentes, facilis aperiretur via fraudandi legem & diſpoſitionem requirentem pro forma cæterorum præſentiam & concurſum, quod lex prorſus abhorret.

Alter eſſentialis defectus reperiebatur in illa 36
cautione ſolutionis, ut non fuerit ſcripta in libris Rationum cùm ſit requiſitum admodùm neceſſarium ad validitatem cautionis: imò in eadem cautione ſolutionis expreſsè dicebatur eſſe aſſumendam rationem, hoc eſt, *y ſe ha de tomar la razon deſta carta de pago*: ſed iſta deſcriptio in libris Rationum nunquam facta fuit: quod quidem requiſitum, ſicut cætera relata hactenus appetuntur, ut clarius appareat veritas introitus & exitus pecuniæ, ne veritas occultetur, & ut cunctis obvietur fraudibus, quæ requiſita de jure communi aliis in ſolutionibus faciendis non reperiuntur, & ideo pro forma eſſentiali habenda ſunt in hoc caſu; quia quando Statutum diſponit aliquid de novo ultra jus commune, id cenſetur forma ſubſtantialis, qua deficiente, actus corruit: Ancharan. *conſ. 241. in fin.* Aretin. *in l. 1. ff. de liber. & poſthum.* Felin. *in cap. cum dilecta, col. 1. verſ. novum ſignum: col. 16. verſ. amplia nonò: de reſcript.* Socin. jun. *conſ. 2. n. 7. vol. 2. & conſ. 37. n. 6. & 11.* Decius *conſ. 262.* Roland. à Valle *conſ. 72. vol. 3. ex num. 60.* Beccius *conſ. 12. num. 24.* poſt Jaſonem, Decium, Socin. & alios tenet Petr. Surd. *conſ. 124. n. 3.* qui, & Rolandus à Vall. poſt plurimos DD. aſſerunt quod diſpoſitio ſeu Statutum aliquid introducens cum certis modificationibus, inducit formam: quod requiſitum, ſicut cætera, cum in hac pecuniæ receptione non fuerint ſervata, corruit ſolutio tanquam forma ſubſtantiali deficiente, ideoque non liberat debitorem, ex jam dictis *ſupra*: ſequitur Virgil. Bocacius *in conſtit. Marchiæ gloſ. 6. n. 166.* Pedemontan. *deciſ. 164. num. 11.* Farinac. *in repertor. contract. quæſt. 7. n. 30.*

Dicebatur

Digitized by Google

37 Dicebatur ex parte debitoris, caſu quo ſolutio hæc facta Theſaurario fuerit nulla ob defectum ſolemnitatum, & inhabilitatem perſonæ recipientis, quod debebat ſaltem in primis executi Theſaurarius, qui non ſervatis ſolemnitatibus requiſitis & debitis quantitatem receperat, quo invento non ſolvendo, ad debitorem recurri poſſet, qui tenetur ſolum in ſubſidium, per textum ad propoſitum valde expreſſum in *l.2.Cod.de conveniend. fiſc. debitor.* in hæc verba: *Fiſco quidem contra te manet actio, quod argentum, quod inferre debebas, rationibus fuerit relatum, ſi cautioni, quæ tibi ſuper eo expoſita eſt, Tabularius non ſubnotavit: æquū tamen eſt, ut priùs de bonis ejus, qui exactor fuit, ſi ſolvendo eſt, & conveniendi ejus facultas datur, indemnitati fiſci ſatisfiat, tunc à te ſi ſervari hic modus non poſſit, repoſcatur*: Gloſ. Lucas de Penna, & Joannes de Platea *ibi.*

38 Cui difficultati facilè fuit reſponſum, hanc exceptionem excuſſionis juxta *d.leg.* 2. non fuiſſe à debitore oppoſitam, nec in prima, nec in ſecunda inſtantia in litis ingreſſu: & cùm ſit exceptio dilatoria, debuit proponi ante litis conteſtationem, & de jure Regio intra novem dies: igitur ſi debito tempore non fuerit oppoſita, ei renuntiatum videtur, ex innumeris Doctoribus per nos cumulatis *in hoc Labyrinth.par.*1. *cap.*23. *ex n.*76.*cum multis ſeqq.& à n.*72.*& ſeqq.*

Ex quibus in Conſilio Regii Patrimonii fuit determinatum ac deciſum, ſolutionem hanc præfato modo factam Theſaurario Arcæ theſauri Regii eſſe nullam, & ad totius quantitatis ſolutionem condemnandum debitorem Fiſci, deducta ea parte, quæ facta totius quantitatis computatione, verſa fuit in utilitatem fiſci Regii.

Fuit inſuper in hac cauſa valdè controverſum,
39 an debitor non ſolum ad ſortem principalem ſit condemnandus, verùm etiam ad intereſſe pro damno fiſci, ob non acceptatas & ſolutas literas cambii? In qua pro parte debitoris plura urgent. Primum, quod intereſſe non debetur niſi exiſtente & probata mora in ſolvendo, ex *l.2.§.ult.ff. de eo quod certo loco: l.vinum ff ſi certum pet. l. ſocium, in princ. ff.pro ſocio: l.nummis, ff.de in lit.jurand. l.*114. *ff.de verb.oblig.l.*14. *§. ſed ſi ff. de conſtit. pecun.* &
40 mora non contrahitur niſi per interpellationem, aut diem in obligatione appoſitum, qui interpellat pro homine, *l. magnam, Cod. de contrah. ſtipul. l. quod te, ff. de reb.credit.l.ſi ex legati.*23.*& l.*122.*ff. de verb. oblig. l. qui decem, ff. de ſolut.l.*32. *l. videamus, ff. de uſuris*: ſed utrumque defecit in hoc cambii contractu: ergo non debentur uſuræ & intereſſe.

Secundò, quia dans litteras cambii, licèt obli-
41 gatus maneat ad reſtituendum creditori pecunias receptas, non ſolutas loco deſtinato, tamen non tenetur reddere pecunias acceptas in alio loco à ſe ſolvendas recipienti literas cambii, niſi certus ſit non fuiſſe literas acceptatas per ſuum mandatarium, cui fuerunt directæ, facta ſcilicèt proteſtatione ſuper recuſatione in acceptando, quæ proteſtatio debet fieri coram Notario & teſtibus, atque intimari mandatori: & non conſtito de his diligentiis, recipiens literas cambii non poteſt habere regreſſum contra campſorem qui illas dedit ad recuperandas pecunias à ſe illi datas: quia poteſt ipſi opponere; vel ſolutam fuiſſe quantitatem à mandatario, vel quod illa ab eo non pe-
42 tiit vel quod pecunia erat parata in loco deſtinatæ ſolutionis, ita tenent Scaccia *de commerc.& camb. §.*2.*gloſ.*5.*n.*318. *cum ſeqq.* mirabiliter Gaitus *de credito, c.*2.*tit.*7. *ex n.* 2490. *cum multis ſeqq.* ubi ponit ſpecificè exceptiones quas opponere poteſt qui dat literas, quando creditor recurrit contra ipſum ſcribentem dictas literas cambii, ad exigendam ſeu recuperandam ſuam pecuniam, Rota Genuenſ. *deciſ.*4.*n.*7.Burſat. *conſ.*39. *n.* 18. Seraphin. *deciſ.* 1419.*n.* 20. Turri. *de cambiis diſput.* 2. *quæſt.*12. *n.* 20. Fontanell.*dec.*125.*n.*2.*& ex n.*11.*cum ſeqq.* per text.in *l.ſi literarum, Cod.de ſolut.* igitur ſi ad eum non poteſt recurri, neque repeti pecunia data, deficiente proteſtatione, non etiam poteſt dici eſſe in mora qui ſcripſit dictas literas, nec conſequenter tenetur ad uſuras & intereſſe.

Maximè quoniam in literis cambii traditis cre 43
ditori non eſt locus pœnitentiæ ex parte unius, altero invito; quia eſt contractus reciprocus & perfectus reſpiciens utriuſque contrahentis utilitatem, uti ampliſſimè poſt plurimos DD. reſolvit Scaccia *de commerc.& camb.§.*2 *gloſſa* 5.*qu.* 8.*ex n.*527 *per tot.* ubi ponit aliquas declarationes videndas *ibid.* quapropter quouſque literæ non acceptentur per mandatarium & proteſtatæ remittantur, & intimetur proteſtatio ſcriptori earum; nec eas recipiens poteſt pœnitere & repetere ſuam pecuniam, nec dans literas poteſt illas petere à creditore reddendo ipſi pecuniam acceptam niſi de ejus conſenſu: igitur non conſtito de diligentiis prædictis, nec debitor dici poteſt in mora conſtitutus, nec ullam notitiam ſeu ſcientiam habere poteſt an fuerint literæ acceptatæ & ſolutæ.

His tamen non obſtantibus, in caſu de quo agi 44
mus, ex circumſtantiis litis contrarium fuit determinatum, uſuras videlicet etiam unà cum ſorte fiſco deberi per dantem has literas cambii.

Primò, quia debitores fiſci ſemper debent uſu 45
ras & intereſſe ob retardatam pecuniæ debitæ ſolutionem, ad quas uſuras eo ipſo quo quis eſt debitor fiſci ſolvendas cogi poteſt: ut jura ſunt expreſſa in *l.cum quidam* 17.*§ fiſcus ex ſuis contractibus uſuras non dat, ſed ipſe accipit ut ſolet à fornicariis qui tardiùs pecuniam inferunt, item ex vectigalibus: cum autem in locum privati ſuccedit, etiam dare ſolet, ff.de uſur.& in §.ſeqq.* ita dicitur: *Debitores qui minores ſemiſſibus uſuras præſtabant, fiſci eſſe cœperūt, poſtquam ad fiſcum tranſierunt ſemiſſes cogendi ſunt præſtare: l. Herennius Modeſtinus, la* 2.*ff.de uſur. l.*2. *Cod.de uſur. fiſcal.lib.*10.*l.*1.*C.de his quib.ut indign.* poſt plures DD. Noguerol. *allegat.*11.*ex n.*180. Leotardus *de uſuris, quæſt.*22.*ex n.* 1. *cum ſeqq. & quæſt.*82. *num.* 8. præter quos, alios plures allegat Mar. Cutell. *de donat. tom.* 2. *tract.*2.*diſc.*10. *ſpeciali* 21. *num.* 24.

Et in tantum debitor fiſci ob retardatam ſolu-
tionem tenetur ad uſuras & intereſſe præſtandum 46
fiſco, ut fiſcus non teneatur interpellare ad hoc ut tale intereſſe ſui crediti exigere valeat; cùm in debitis fiſcalibus mora re ipſa contrahatur; mora namque dupliciter facta intelligitur, ex re ſcilicet, & ex perſona: ex re, mora fit ipſo jure & re ipſa abſque aliqua interpellatione, aut die; in illis enim caſibus, quibus mora fit ex re, ipſo facto & à lege inducta intelligitur, & ſine ullo examine, lex etenim ſemper opportunè debitorem admonet, *l.8.C.de condict.furtiv.l.*23.*ff.de uſur.* nec diſceptationi locum relinquit, *l. projecit, ff. qui & à quib. l. de pretio, ff. de publican.* &
per contrarium: mora, quæ ex perſona fit, re- 47
quirit vel diem vel interpellationem, aliàs non inducitur mora ad intereſſe petendum: hanc differen-

Digitized by Google

tiam inter moram ex re, & moram ex perſona la-
tiſſimè ſcripſit Leotardus *tract. de uſur. quæſt.* 81.
82. *&* 83. juncta *quæſt.* 22.
48 Et quod in debitis fiſcalibus mora inducatur
ex re, ſive quod re ipſa & ipſo jure inducatur
mora abſque die vel interpellatione, ſed ex ſolo
tempore retardatæ ſolutionis fiſco, ſicut minori,
& Eccleſiæ, debeantur uſuræ & intereſſe, latiſſi-
mè probavit idem Leotard. *d. quæſt.* 22. *ex num.* 7.
cum ſeqq. & quæſt. 82. *num.* 8. *cum ſeqq.* ex Gloſſ. in
l. cum quidem. 17. *§. fiſcus. ff. de uſur.* quam *ibidem*
ſequuntur ferè omnes DD. Bartol. *in l.* 2. *Cod. de his
quib. ut indign.* Alex. in *l. quod te, ff. ſi cert.* Jaſon.
in §. ex maleficio, num. 33. *Inſtitut. de action.*
Lucanus *de privileg. fiſci, par.* 1. *num.* 34. Æmil.
Ferret. *in tract. de mora. num.* 9. Menoch. *de arbi-
trariis, caſu* 220 *num.* 8. Peregrin. *de jur. fiſc. lib.* 6.
tit. 7. *num.* 1. Eſcobar. *de ratiocin. cap.* 15. *num.* 33.
Mareſcot. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 124. *n.* 19. Ergo fiſcus
non cogitur interpellare debitorem in hoc caſu,
ut ab ipſo conſequi poſſit intereſſe ſuæ pecuniæ.
49 Deinde quia etiam iſtæ litteræ cambii continebant
certum diem & locum in quo facienda erat ſolu-
tio, ad quam ſcriptor literarum ſe obligavit ex
quo recepit pecuniam à fiſco; quare tranſacto
die ſtatim non facta ſolutione, fuit conſtitutus
in mora ex *juribus ſupr. alleg. n.* 39. *verſ. fuit in-
ſuper &c.*
50 Neque obſtare dicebatur defectum proteſtatio-
nis literarum, eo quod non fuit facta ſolutio
juxta *d. l. ſi litterarum, Cod. de ſolut.* & DD. ſupe-
riùs allegatos, *num.* 41. *verſ. ſecundo quia* Quoniam
variis modis fuit reſponſum, illam ſcilicet doctri-
nam tum demum habere locum, quando fiſcus va-
luiſſet recurrere contra ſcribentem literas non ac-
ceptatas, ut poſt plurimos DD. diximus *in hoc
Labyr. part.* 1. *cap.* 10. *n.* 40. *& ead. part.* 1. *cap.* 26. §.
unico, num. 19. Sed non procedit quando ipſemet
51 debitor agnoſcens ſuas literas non fuiſſe acceptatas
nec ſolutas à ſuo mandatario libenter obtulit &
ſolvit pecuniam fiſcalem à ſe receptam Theſau-
rario Arcæ Regiæ, cum quo nec contraxerat, nec
ei literas cambii tradiderat, nec erat perſona le-
gitima ad recipiendum, prout ad longum proba-
tum fuit *à princ. hujus cap.* & hoc fecit tempore pro-
ximo mutationi monetæ omnibus notæ.
52 Deinde quia in cautione ſolutionis hoc modo
geſtæ, ipſe faſſus eſt eam ſolutionem facere, eo
quod literæ ſuæ nec acceptatæ fuerant, nec ſolu-
tæ: ex qua confeſſione clarè apparebat de ſcien-
tia & notitia ſua non tunc orta, ſed à princi-
pio, & de tempore præterito, quia abſoluta
fuit illa confeſſio, non reſtricta ad tempus ſolu-
tionis, ſed omne tempus præteritum comprehen-
dens: quo caſu, ut dictum eſt *ſupr. ex n.* 50. *verſ. nec
obſtare dicebatur*: non indigebat fiſcus alias oſ-
tendere diligentias, imò ex abundanti eas interve-
niſſe apparebat ex relatione Conſilii computo-
rum, ubi aſſeveratur in rationibus redditis à
miniſtro militari, cui directæ fuerunt literæ cam-
bii ad exigendum, docuit de non exactione ob de-
fectum acceptionis per ſufficientes diligentias per
ipſum geſtas.
Quibus adjungebatur inveriſimilitudo maxi-
53 ma hujus debitoris aliàs obligati ad ſolvendum
certo die & loco, dicere volentis ignoraſſe defec-
tum ſolutionis, qui cum ſuo correſponſali, cui dire-
ctæ erant literæ, quotidie & frequenter correſpon-
ſionem habebat, & computa: & rationes inter
ipſos fiebant, ut frequentiſſimum eſt inter merca-
tores ad invicem correſpondentes; ac ideò juſtè
præſumebatur ignorantia affectata in hoc caſu, vim
habens certæ ſcientiæ, cùm potuerit facilè ſcire,
& etiam debebat, ratione ſuæ obligationis ſolvendi
certo die: ut per plura probant Maſcard. *de pro-
bationib. concluſ.* 879. *ex n.* 31. *cum ſeqq.* & Pacianus
de probat. lib. 2. *cap.* 19. *ex num.* 60. *cum ſeqq.*
Quapropter cùm à principio receptæ pecuniæ 54
fiſcalis debitor fuerit obligatus alibi ſolvere, ſem-
per ab eo die manſit obligatus, & fiſci debitor:
à qua obligatione cùm per ſolutionem non fuiſ-
ſet liberatus, ut in his terminis literarum cambii
poſt alios obſervat Leotardus *de uſur. quæſt.* 25. *ex
n.* 24. *cum ſeqq. &* Doctores ſuperiùs citati *nu.* 41.
verſ. Secundo quia dans literas: ſemper ſicut antea
remanſit debitor fiſci, quomodocumque & quan-
documque conſtiterit & apparuerit non ſolviſſe,
nec fuiſſe extinctam ſuam obligationem, cùm
in rei veritate nonquam illam adimpleverit: quia
quod eſt certum per naturam, eſt certum per 55
legem, etiamſi partes ignorent, *c. cum in apoſto-
lica, de ſponſal. §. conditionis* 8. *Inſtit. de verb. oblig.
l. cum ad præſens* 37. *cum duab. ſeqq. ff. ſi cert. pet. l.
conditio* 100. *ff. de verb. oblig. l. ſi pupillus* 9. §. 1. *ff. de
novat. l. heredi* 31. *ff. de acquir. hered. l.* 1. *&* 2. *ff. de
condit. & demonſtr. l. Titius* 25. *§. Lucius, ff. de
liber. & poſthum. l. ſi ita ſcriptum* 46. *§. fin. ff. de le-
gat.* 2. *l. ſi jam* 11. *ff. de condit. & demonſtr.* 11. *l.* 12.
ad fin. t. 11. *partit.* 5.
Ideoque ſuppoſita obligatione dantis literas 56
cambii ſolvendi die & loco deſtinato, ad eum ſpe-
ctabat cura ſolutionis, & implementum ſuæ obli-
gationis inveſtigare, ceſſat enim ignorantia eo
in caſu quo quis diligentiam adhibere debet &
inquirere, *l. regula, §. ſed ſi facti, verſ. diligenter. ff.
de jur. & fact. ignor.* Anton. Gabriel. *t. de regul. jur.
concluſ.* 6. *n.* 40. Monald. *conſ.* 6. *nu.* 12. *vol.* 1. Bardell.
conſ. 85. *num.* 8. Pacific. *de ſalvian. interdict. in-
ſpect.* 4. *c.* 3. *n.* 32. Craveta *conſil.* 225. *ſub num* 2.
imò præſumitur tunc potius ſcientia Bardell. *d.
conſ.* 85. *n.* 20. Giurba *deciſ.* 91. *num.* 23. *&* 24. qui
num. 25. poſt quamplurimos Doctores ait, igno-
rantia, ut proficiat, debet omni ex parte eſſe
excuſabilis.
Deinde quia cùm ex traditione pecuniæ ex 57
parte creditoris, & traditione literarum cam-
bii inducatur contractus perfectus & irrevocabi-
lis, juxta tradita per Leotard. *de uſur. quæſt.* 25.
ex num. 24. & ideò ultro citroque obligatorius
ob utilitatem utriuſque contrahentis, Scaccia *de
commerc. & cam. §.* 2. *gloſ.* 5. *quæſt.* 8. *per tot. ex num.*
527. ubi plurimos laudat; ſequitur quod mora
contrahatur re ipſa, & ipſo jure, abſque aliqua
interpellatione, quoties unus ex contrahentibus
ex ſua parte complevit, nam iſtud adimplemen- 58
tum, ſeu ejus defectus alteram partem conſtituit
in mora re ipſa, & ipſo jure, non expec-
tata nec requiſita alia interpellatione: ita per
jura & Doctor. copioſè probat Leotardus *de
uſur. quæſt.* 82. *ex num.* 46. *cum multis ſequent.*
Cùm igitur fiſcus ex parte ſua contractum adim-
pleverit dando pecuniam tradenti literas cambii,
iſte omnino ex tunc fuit conſtitutus in mora ad
eam fiſco reſtituendam cum intereſſe, ob non
implementum ex parte ſua, ex hactenus com-
probatis.
Et ita in facti contingentia determinavit Con-
ſilium Regii patrimonii, ſortem cum intereſſe
præſtandam, à die receptę pecuniæ à fiſco:
cui pro hoc credito & intereſſe dandum eſſe
gradum

Digitized by Google

gradum in judicio concurſus formato per hunc debitorem dantem literas cambii.

CAPUT IV.

Hypotheca ſuper uſufructu ad debitorem ſpectante impoſita an extinguatur proprietate rei per debitorem acquiſita.

SUMMARIUM.

1 *Uſufructu extincto, extinguitur hypotheca ſuper eo conſtituta.*

2 *Hypotheca impoſita ſuper jure ex ſua natura reſolutivo, extinguitur, ipſo extincto.*

3 *Extinguitur uſusfructus ex vi conſolidationis, ſi uſufructuarius nanciſcatur rei proprietatem.*

4 *Mutata forma rei, ſuper qua quis habet uſumfructum, extinguitur uſusfructus.*

5 *Per acquiſitionem proprietatis, uſusfructus formalis transfunditur in cauſalem: & inter utrumque magna eſt diſtinctio, &* n. 6.

7 *Mutata forma rei ſuper qua quis habet jus, iſtud amittit, ſi res tranſeat per commixtionem in aliam diverſam ſpeciem.*

8 *Aliud eſt materia, aliud materiatum, & jus habens ad materiam, non habet ad materiatum, & è contra.*

9 *Jus pignoris habens in materia, illud omittit in materiato.*

10 *Durat hypotheca ſuper materia confuſa, quæ facta ſit alia ſpecies, dummodo ſit reducibilis ad priorem materiam. &* n. 11.

12 *Uſusfructus formalis translatus in cauſalem, non poteſt reduci ad priorem formam.*

13 *Jus ſemel extinctum amplius non reviviſcit.*

14 *Uſufructuarius dimittens voluntariè proprietatem, non recuperat uſumfructum ſemel conſolidatum.*

15 *Nemo poteſt eſſe rei ſuæ uſufructuarius.*

16 *Verius eſt, hypothecam ſuper uſufructu conſtitutam non extingui per adquiſitionem proprietatis factam à debitore uſufructuario, &* n. 60.

17 *Uſufructuarius voluntariè dimittendo uſumfructum non poteſt præjudicare creditoribus, ipſis enim adverſus illum competit actio ad intereſſe: & ex facto alterius nullus prægravatur, &* num. 18.

19 *Confuſio non admittitur in præjudicium Tertii, &* num. 30.

20 *Si ex voluntaria adquiſitione, & cauſata confuſione, admitteretur Tertii præjudicium, facilè aperiretur via fraudandi creditores in ſuo jure & hypotheca.*

21 *Concluſio actionum nunquam extenditur ad hypothecam Tertii, quæ ſemper manet illæſa, &* n. 22. & 23.

24 *Jus uſusfructus non poteſt hypothecari, ſicuti nec alienari, nec cedi; ſed ſola commoditas fructuum.*

25 *Commoditas fructuum, & eorum perceptio, eodem modo remanet penes debitorem quando conſolidatus eſt uſusfructus, quod erat ante conſolidationem.*

26 *Commoditatem fructuum percipit debitor ex validiori titulo quando conſolidatus eſt uſusfructus, quam quando erat ſeparatus à proprietate, &* n. 61.

Qui hypothecavit rem alienam tanquam ſuam, & poſtea dominium ejus adquiſiverit, confirmat, & validiorem reddit hypothecam, ibid.

27 *Debitor habens poſſeſſionem rei, quam hypothecavit creditori, poſtea adquirens proprietatem, confirmat hypothecam illam debilem priorem.*

28 *Quidquid accreſcit pignori, pignus eſt, & ſub hypothecam contractam cadit.*

29 *Aliud eſt extingui hypothecam ſuper uſufructu appoſitam ob extinctionem uſufructus, & conſolidationem cum proprietate quam habet Tertius, aliud verò eſt, conſolidari jus uſusfructus cum proprietate nunc reperta penes ipſum debitorem obligatum, &* num. 30.

In hoc ſecundo caſu, licèt extinguatur jus uſusfructus, manet tota res in ſubſtantia penes ipſum debitorem, ibid.

Conſolidatio contingens in perſona debitoris, recipit ſeparationem ad favorem ejus, qui habet jus ad uſumfructum, emphyteuſim, vel aliud jus conſolidatum, ibid.

31 *Commoditas fructuum ex conſolidatione, ſolùm patitur mutationem extrinſecam, & fortius roborat jus antiquum debitoris.*

32 *Jura loquentia de confuſione, commixtione, & mutatione rei ſuper qua quis habet jus aliquod, clarè loquuntur quando transformatio contingit intus in ipſa re, &* n. 33.

34 *Ut mutatio fructuum hypothecatorum operetur extinctionem hypothecæ, debet materia ita tranſire in materiatum, ut prima materia eſſe deſinat & incipiat nova alia ſpecies, &* n. 46.

Hypotheca durat in re conſolidata, quoties eſt reducibilis ad priorem formam. ibid.

35 *Jurium confuſio in perſona debitoris eſt reducibilis ad priorem formam ad effectum præſervandi hypothecam ſuper fructibus.*

36 *Hereditate adita, bona defuncti & hæredis ita conſolidantur, ut unicum fiat patrimonium adeuntis.*

37 *Ad petitionem creditorum defuncti petitur ſeparatio bonorum, ut ex ejus bonis non ſatisfiat creditoribus hæredis.*

38 Bona *non poſſunt manere obligata pro eodem apud eundem.*

39 *Dominus rei poteſt ſeparare uſumfructum à proprietate ad effectum conſtituendi hypothecam in favorem creditoris ſuper uſufructu formali.*

40 *Mutatio rei hypothecatæ in ejus qualitatibus non extinguit hypothecam.*

41 *Quando diſpoſitio contrahentium reſpicit ſubſtantiam & non formam rei hypothecatæ, manet hypotheca, formâ rei mutatâ.*

42 *Procedit hæc doctrina in uſufructuario & creditore ejus, quando convenerunt ut commoditas fructuum hypothecæ ſubjiceretur.*

43 *Uſufructuarius obligans uſumfructum, intelligitur obligare commoditatem.*

44 *Contrahentes ex eodem facto non intelliguntur ſibi ipſis & intentioni ſuæ principali velle contradicere; & ſimul velle adquirere & velle perdere.*

45 *Non poteſt quid initium capere ab eo caſu quo finem accipere debet.*

47 *Quando ſpecies eſt confuſa cum eadem ſpecie materia, dicitur adhuc reſpextare, & durat hypotheca.*

Creditor

Digitized by Google

48 Creditor hypothecarius in frumento non amittit hypothecam, quamvis redactum ſit ad farinam.

49 Gabella ſuper tritico impoſita debetur ex farina.

50 Statutum prohibens extrahi frumentum, habet locum in farina.

51 Gabella quæ debetur ex oleo, debetur pro oleo ex quo conficitur tertia ſpecies, putà pro ſapone.

52 Gabella quæ pro ſerico debetur, etiam pro ſerico contexto debebitur.

53 Etiamſi commoditas, adquiſita proprietate, pateretur mutationem, non eſt talis qualitatis ut extinguat hypothecam ab uſufructuario conſtitutam.

54 Referuntur & expenduntur qui tenent ſententiam Authoris, & n. 55.

56 Debitor hypothecans rem in qua habet aliquod jus, pro eo jure intelligitur hypothecare; & ſi poſtea nanciſcatur dominium, manet adhuc hypotheca. Ad id expenditur Gaitus, & n. 57. & 58.

59 Authores adducti pro ſententia Authoris, loquuntur in caſu quo Tertius pro ſuo intereſſe intermediat, nam in ejus præjudicium non conſideratur conſolidatio.

60 Uſufructu conſolidato cum proprietate apud Tertium, extinguitur hypotheca ſuper ejus commoditate conſtituta, & n. 61. & 62.

63 Extincto uſufructu, extinguitur hypotheca, niſi reſultet damnum Tertii.

64 Mutata re quoad ſubſtantiam, extinguitur hypotheca; ſecùs aliàs, & n. 65.

66 Commoditas uſusfructus ſolùm hypothecata, non in ſubſtantia, nec in qualitate aut forma ſua, non patitur mutationem per adquiſitionem proprietatis.

GRandis eſt hujus quæſtionis difficultas & prorſus omiſſa in tot tractatibus de pignoribus, hypothecis, & uſufructu: ejus tamen vera reſolutio non niſi per diſputationem apparebit. Quæritur itaque utrum extinguatur hypotheca ſuper uſufructu impoſita à fructuario, ſi fortè ipſe proprietatem rei fructilis adquirat.

1 Et pro hypothecæ hujuſmodi extinctione ac
reſolutione, varia urgent fortiſſima fundamenta. Primum eſt, quoniam licet hypotheca validè imponi poſſit ſuper uſufructu per debitorem uſufructuarium, ejus tamen vita regulatur à vita uſusfructus, & tantum durat quantum uſusfructus: ita ut extinguatur & reſolvatur hypotheca extincto ſeu finito uſufructu: ſicut contingit in hypotheca impoſita ſuper re, aut jure ex natura ſua reſolutorio aut variabili, ut extincta
2 rei hypothecatæ ſubſtantia, diſſolvatur hypotheca, textus capitalis in *l. ſicut 8. ff. quib. modis pign. vel hypoth. ſolvit.* ibi: *ſicuti re corporali extincta, ita etiam uſufructu extincto pignus & hypotheca perit. & l. ſervum 27. ff. de pignoribus & hypoth.* latiſſimè varia exempla cumulavimus *in hoc Labyrinth. 3. part. cap. 15. ex num. 3. cum multis ſequentib. & per tot. & part. 1. cap. 43. ex nu. 14. cum ſequentib.* adde Merlin. *de pignor. l. 5. quæſt. 34. per tot.* Sed ſic eſt quod uſusfructus finitur &
3 extinguitur eo ipſo quod uſufructuarius adquirit quovis legitimo titulo proprietatem rei, ſuper qua habet uſumfructum, ex vi confuſionis & conſolidationis, ut ſunt jura expreſſa in *§. finitur uſusfructus*, ibi: *ſi uſufructuarius proprietatem rei adquiſierit, quæ res conſolidatio appellatur, Inſtit. de uſufr. l. ſi fructuarius ff. de uſufruct. quemadmod. cau. l. omnes 3. §. ſed & ſi quis, ff. eod. tit. l. ſi ſub conditione 16. l. ſi tibi fundum 17. quemadm. uſufr. amitt. l. is, cujus 26. & l. cum filius 78. §. dominus, ff. de legat. 2. l. ſi purè 4. ff. de uſufr. leg.* ergo impoſſibile erit, quod hypotheca impoſita ſuper uſufructu, duret poſt adquiſitam proprietatem à debitore, quia reſoluto jure debitoris, reſolvitur hypotheca ſuper eo impoſita. text. clarus in *l. lex vectigalis, ff. de pignorib.*

Secundò, quia mutata forma rei ſuper qua 4
quis habet uſumfructum, uſusfructus prorſus finitur & extinguitur, *l. repeti §. rei mutatione. l. quid tamen 10. in princ. & in §. 1. & §. navis, ff. quib. mod. uſusfruct. amitt. §. finitur, verſ. eò ampliùs, Inſt. de uſufr. l. 25. t. 31. partit. 3.* exornat latiſſimè Caſtillo, *de uſufr. cap. 70. ex num. 1. & per tot.* Sed ſic eſt 5
quod uſusfructus formalis qui fuit hypothecatus, per adquiſitionem proprietatis transfunditur & tranſmutatur in uſumfructum cauſalem, & cum eo conſolidatur ita ut deſinat eſſe uſusfructus formalis, & ſubito efficiatur cauſalis, nova forma recepta, & priore extincta, quia utraque ſtare & concurrere non poteſt in eadem perſona, ex juribus & authoritatibus adductis *ſupr. nu. 2. & 3.* quam diſtinctionem inter utrumque uſumfructum, formalem & cauſalem, abundè probat & exornat Caſtillo *de uſufruct. cap. 1. per tot.* ergo hypotheca reſtricta ad uſumfructum formalem, 6
& ſuper eo impoſita, formâ extinctâ & mutatâ, debet finiri & extingui, quia qualitas ſine ſubjecto eſſe non poteſt, & non entis nullæ ſunt qualitates, & expreſsè probat *l. ſi convenerit 18. §. ſiquis ff. de pignor. act.* ibi: *ſiquis caverit ut ſibi Sylva pignori eſſet, navem ex ea materia factam non eſſe pignori, Caſſius ait; quia aliud ſit materia, aliud navis*, &c.

Et generaliter verum eſt, quod mutata for- 7
ma rei ſuper qua quis habet jus aut dominium, illud amittit ſi res tranſeat per commixtionem & confuſionem in aliam diverſam ſpeciem, quia alia res eſt, & non illa ſuper qua, vel ad quam habebat jus, aut dominium, ſed alia nova & diverſa à prima: ut ſunt jura expreſſa in *l. adeo, §. cùm quis ex aliena materia ſpeciem aliquam ſuo nomine fecerit, Nerva & Proculus putant hunc dominum eſſe qui fecerit, quia quod factum eſt, antea nullius fuerat* &c. cùm *§§. ſer. ff. de adqu. rer. dom. & §. cum* 8
ex aliena materia, cum trib. §. §. §. ſeq. Inſtit. de rerum diviſ. probatur etiam ex textu in *l. lana 86. ff. de legat. 3. l. ſi cui lana 68. eod.* quoniam aliud eſt materia, aliud materiatum, & jus habens ad materiam, illud non habet ad materiatum, vel è contra, text. in *d. l. lana: & in l. Servius reſpondit, cui omnis materia legata ſit, ei nec arcam, nec armarium legatum eſſe, 55. l. librorum 50. §. chartis legatis, nec papyrum ad chartas paratum, nec charta nondum perfecta continebuntur. ff. de legat. 3. l. idem Pomponius 5. §. idem ſcribit, ſi ex melle meo & vino tuo factum ſit mulſum, quoſdam exiſtimaſſe id quoque communicari: ſed puto verius [ut & ipſe ſignificat] ejus potius* 9
eſſe qui fecit; quoniam ſpeciem priſtinam non retinet, ff. de rei vindic. Igitur jus hypothecæ ſuper uſufructu formali, non poteſt trahi ad uſumfructum cauſalem, in quem fuit per confuſionem, commixtionem & conſolidationem transformatus, cùm ſit nova & diverſa ſpecies priori extincta & ſuppreſſa; & in terminis; quod jus pignoris habens

in

in materia, illud amittat in materiato ex *d. §. ſi quis*, probant plures adducti à Merlino, quos ipſe ſequitur in *tr. de pignorib. lib. 2. q. 43. ex nu. 41. cum ſeqq.*

10 Tertiò, quoniam etſi verum ſit, quod duret jus & hypotheca in eadem re & materia quantumvis commixta & confuſa, ita ut ſit facta nova & diverſa ſpecies ex illa materia, quando ſcilicet ſpecies hæc ſit reducibilis ad priorem formam & materiam, quia tunc durat adhuc jus & dominium in eadem nova ſpecie reducibili ad priorem formam prout expreſsè probat *l. 2. §. Pomponius, & l. idem Pomponius, §. ſed ſi plumbum, ff. de rei vindic.* & expreſſa ſunt jura allegata *ſupr. num. 7.* Et in expreſſo quod hypotheca
11 ſuper materia commixta & confuſa cum alia materia, reducibili tamen ad ſuam priſtinam formam, contracta duret, nec extinguatur, probat ex Bartolo in *l. ſi convenerit, §. ſiquis caverit, n. 5. verſ. aut verò*, Cæpola *conſ. 7.* Fulgoſ. *in d. §. ſiquis num. 2. verſ. tertius autem caſus*: Neguſant. *de pignorib. part. 2. memb. 2. n. 26.* & Gaito *de credito c. 4. quæſito 5. n. 192. & à n. 194. & ſeqq.* Merlinus *de pignorib. l. 2. quæſt. 54. num. 48.*

12 Reſpondetur tamen fatendo propoſitam doctrinam, & negando applicationem: quoniam uſusfructus formalis ſemel legitimè conſolidatus in eadem perſona, & extinctus atque translatus in uſumfructum cauſalem, nulla arte reduci poteſt ad priorem formam, quia res ſua nemini ſervire poteſt, *l. ſi rem alienam, l. 2. ff. de pignor. act. l. in re communi, ff. de ſervit. urban. præd. l. uti frui, ff.*
13 *ſi uſusfruct. pet.* cum aliis *ſuprà* allegatis *n. 3.* & quoniam illud jus uſusfructus per adquiſitionem proprietatis extinctum fuit & finitum, ex *prædictis jurib.* & jus ſemel extinctum iterum non reviviſcit, *l. qui res, §. aream, ff. de ſolut. l. inter ſtipulantem, §. ſacram, verſ. nec revocari, ff. de verbor. obligat.* cum *ſimilib.* Etiamſi ipſe fructuarius vellet iterum ſpontè proprietatem dimittere, non ta-
14 men ideò recuperabit uſumfructum ſemel conſolidatum & extinctum: text. optimus in *l. ſi quis ædes 29. ff. de ſervit. urban. præd.* quem copiosè & ſingulariter exornavimus *in fin. in cap. 6. ex n. 42. cum*
15 *ſeqq. verſ. & pro hac propoſitione &c.* quia uſusfructus per adquiſitionem proprietatis ad eum caſum pervenit, à quo non potuit inchoari, cùm rei ſuæ nemo poſſit eſſe fructuarius *l. uti frui, in princ. ff. ſi uſusfruct. pet.* ita in his terminis conſideravit Tiraquell. *de retract. §. 1. gloſ. 7. num. 63.* ſequitur Matienzo *ad leg. 7. gloſ. 1. n. 36. tit. 11. l. 5. recopil.* Ex quibus hæc pars negativa, ut hypotheca ſuper uſufructu non duret, ſed extinguatur eo ipſo quod fuit extinctus & finitus uſusfructus per adquiſitionem proprietatis, undique probata videtur.

16 Quibus tamen [quantumvis fortia urgentiſſima, & veriſſima in ſe ſint] minimè refragantibus, contraria opinio, imò quod hypotheca ſuper uſufructu non pereat propter adquiſitionem proprietatis factam à debitore uſufructuario, longè verior eſt, atque certioribus & validioribus roborabitur fundamentis.

17 Primò, quoniam debitor nec cedendo, nec renuntiando vel dimittendo voluntariè uſumfructum ſemel quæſitum, poteſt præjudicium aliquod inferre ſuis creditoribus, nec iſti ex facto quolibet voluntario debitoris amittunt ſuum jus hypothecæ in re, vel uſufructu renunciato: hoc idem in iſtis terminis ampliſſimè per jura & DD. & Rotæ Deciſiones comprobavimus *in hoc Labyr. par. 1. c. 43. ex num. 20. cum ſeqq. & per tot. c. & in 3. part. cap. 15. per tot.* Cùm itaque iſta hypothecæ extinctio [caſu quo dicatur extincta] proveniat ex facto voluntario & culpa debitoris, nihil ei prodeſt, ſed manet creditori actio ad intereſſe in eum, ut probat *l. ſervum 27. ff. de pignorib.* ibi: *quod deliberando aut vinciendo, perſequutionem pignoris exinanierit*: exornat poſt alios Merlin. *de pignorib. l. 5. qu. 24. n. 7. & 8. & à princ.* quorum doctrina procedit, ut diximus, caſu quo extinguatur pignus vel hypotheca, non verò quando non extinguitur, ut in caſu noſtro, ex comprobatis *infrà ex n. 24. cum ſeqq.*

Et quando uſufructuarius emit rem à proprieta- 18
rio, ei videtur conſentire in amiſſione & renuntiatione uſusfructus, ex *l. cum pater, §. libertis & ib.* Bartol. *quæſt. penult.* & Imol. *ff. de legat. 2. & l. Titius, in princ. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolv. l. ſi debitor, §. 1. & l. ſicut §. venditionis, ff. eod.* cum aliis ſimilibus cumulatis à Tiraquello *de legib. connub. gloſ. 5. limit. 3.* Matienzo *in l. 7. gloſ. 1. ſub n. 35. verſ. item quia uſufructuar. emendo.* Ergo non debet admitti in præjudicium creditoris hypothecarii, quia ex facto voluntario alterius nullus poteſt prægravari.

Nec in juribus ſuperiùs allegatis *num. 3.* nec 19
in cæteris quæ de confuſione & conſolidatione juris cujuſvis, an uſusfructus, vel alterius ſervitutis, per adquiſitionem proprietatis loquuntur, legitur confuſionem admitti dato alterius Tertii, habentis jus aliquod in ipſo jure conſolidato, detrimento aut præjudicio, ſed ſolùm loquuntur inter uſufructuarium & proprietarium, ſeu dominum fundi ſervientis & dominum fundi dominantis, ſicut & inter creditorem & debitorem invicem ſuccedentes: nam ſi ex hac voluntaria adquiſitione à debitore facta admitteretur confuſio in Tertii præjudicium, ampla aperiretur via frau- 20
dandi creditores in ſuo jure & hypotheca, cùm facilè poſſet debitor fructuarius vel verè vel fictè colludendo cum domino proprietatis, eam adquirere, vel fingere emptionem, ut creditorem excluderet à jure hypothecæ contractæ ſuper uſufructu ad ipſum debitorem pertinente; quod meritò jura abhorrent: *l. in fundo, ff. de rei vendic. Clement. 1. de uſur.* cum *concord.* Ergo in hoc caſu perſeverare debet hypotheca quam Tertius creditor habet in uſufructu.

Secundò, quoniam confuſio actionum ſemper 21
reſtringitur inter creditorem & debitorem, & nunquam extenditur ad jus, & hypothecam Tertii, quæ ſemper manet illæſa & reſervata: nam licèt quando debitor ſuccedit creditori, vel creditor debitori, confundantur actiones & credita poſt aditam hæreditatem, *l. debitori. 7. Cod. de pact. l. Uranius 71. ff. de fidejuſſorib. l. ſtichum 96. §. aditio ff. de ſolution. l. cum ſecundum, Cod. de fideicommiſſ. l. ſi debitori 51. ff. de fidejuſſor. l. ſi adulta, Cod. de heredit. action. l. ſi uxor tua, Cod. de bon. auth. judic. poſſid. l. debitor. 59. ff. ad Trebell.*

Tamen ſi Tertius quiſpiam habeat hypotheca- 22
tum nomen illud debitoris, quod per ſucceſſionem confundi ſolet & extingui, nunquam confuſio operatur extinctionem illius hypothecæ, nec extenditur ad præjudicium Tertii habentis hypothecam in illo nomine & jure, quæ remanet ſalva, præſervata & illæſa ſicut antea ac ſi nunquam contigiſſet ſucceſſio, & aditio hæreditatis inter debitorem & creditorem, ſic per text. in *l. heres à debitore, §. quod ſi hic ſervus, ff. de fideiuſſor. l. debitor.*

Digitized by Google

debitor 3.ff.de ſeparat. l. ſtichum aut Pamphilum 95.
§.quod vulgo.ff.de ſolut.l.ex ſextante,§.Latinus Lar-
gus , ff. de excep. rei judic. Rota *deciſ.* 236. *nu-*
*mer.*1.*verſ.& in omnem caſum part*.4.*recent.* quam
ad id adducit Merlinus *de pignorib. l.* 5. *quæſt.* 15.
num. 1. *&* 2. & prędictam deciſionem collegit
Duardus *poſt tract.de cenſib. dec.*183. quæ tota eſt
elegans ad propoſitum.

23 Et quod confuſio hypothecæ adquiſitæ etiam
ab ipſo creditore, ceſſet quoties ei, vel alteri Ter-
tio allatura eſt aliquod damnum & præjudicium,
vel quando debitor ſuccedit creditori, ut ſemper
duret hypotheca ad favorem Tertii creditoris,
magnam Doctorum catervam congeſſimus in
*hoc Labyrinth.part.*2.*cap.*7.*ex num.*35.*uſque ad* 39.
*& par.*3.*cap.*11.*ex n.*129.*cum multis ſeqq.* ergo im-
poſſibile eſt, quod confuſio ſeu conſolidatio uſuſ-
fructus cum proprietate poſſit extinguere hypo-
thecam ſuper eo antea impoſitam, in detrimentum
creditoris hypothecarii.

24 Tertiò invincibiliter iterum hæc pars robo-
ratur, quoniam jus uſusfructus non fuit hypo-
thecatum, quia nec hypothecari, nec aliter alienari
vel cedi poteſt, ſed ſola commoditas fructuum,
in quibus dumtaxat conſiſtit utilitas creditoris
& hypothecæ; ad abundè per nos tradita in *hoc*
*Labyrinth. part.*1.*cap.*43.*ex nu.*22.*cum multis ſeqq.*
*uſque ad n.*37.

25 Sed ſic eſt, quod commoditas fructuum,& ho-
rum perceptio, & utilitas remanet eodem modo
quo erat antea penès debitorem abſque aliqua
confuſione aut conſolidatione, quia iſta ſolum tan-
git jus uſusfructus; quod tanquam ſervitus repu-
gnat dominio noviter fructuario quæſito, ut pro-
bant omnia jura ſuperiùs adducta *num.*1. etenim
per alienationem juris uſusfructus dumtaxat cau-
ſatur conſolidatio cum proprietate, juxta text.
in §.finitur, Inſtit. de uſufr. l. ſi uſusfructus 67.
ff. de jure dot. l. unic. §. ſin autem uſufructuarius,
Cod. commun. de manumiſſ. l. uſufructu, Cod. de
uſufr. l. 24. *tit.* 21. *partit.* 3.

Quod ſecus eſt in alienatione ſolius commo-
ditatis reſpicientis fructuum perceptionem, ut
tunc ceſſet conſolidatio, ex *l. arboribus* 13. *§.uſu-*
fructuarius ff. de uſufr. l. non utitur 45. *eod. l. cui*
uſusfructus 74.*ff.d.tit.l.ſi is qui bona,*11.*§.uſusfruc-*
*tus ff.de pignor.*quæ jura ita conciliavit communis
Doctorum opinio magis vera & recepta, quam ad
longum retulimus *in hoc Labyrinth. part.* 1. *cap.*
43. *ex num.*25 *cum multis ſeq.*Ergo ceſſante rei hy-
potheca adverſus ipſum debitorem percipientem
fructus, & eorum commoditatem ut antea,
ratione cujus nulla ſupervenit mutatio nec al-
teratio.

26 Imò potiùs nunc debitor ipſe fructuum com-
moditatem percipit ex validiori & efficaciori ti-
tulo: quia ex variabili, commutabili, & temporali
tranſivit in perpetuum & incommutabilem in per-
ſona ipſius debitoris: ergo hunc redundare de-
bet in majorem utilitatem creditoris, cujus hy-
potheca fortiùs confirmatur & roboratur; ut vi-
demus in hypothecante rem alienam tanquam
ſuam,ſi poſtea dominium ejus adquiſivit confirma-
tur & roboratur prior illa hypotheca,*l.ſi Titio* 22.
*& l.*1.*ff.de pign.l.rem alienam* 41.*par.pr.ff. de pign.*
act.l.cum res,Cod.ſi aliena res pign dat.ſit l.rem alie-
nam, C. de pignor. act. exactè ſcribit poſt plurimos
Merlinus *de pignorib.l.*2. *quæſt.*2. *per tot.* ubi benè
poſt jura prędicta, & communem DD. ſenten-
tiam, diſtinguit inter creditoris ſcientiam vel igno-
rantiam quod res obligata eſſet aliena; optimè
per Neguſ. *de pignor. & hypoth.*3.*membr.*2. *par. nu.*
51.Mangilius *de evictione.quæſt.* 29.*n.*39.*& ex n.* 38.
cum ſeqq. idem eſſe dicit in venditione rei alienæ;
ſive ſcienter, ſive ignoranter ut convalidetur quo-
modocunque venditor adquirat ejuſdem rei domi-
nium, ex *l.ſi à Titio,ff.de rei vindic.l.cum vir,ff.de*
uſufr. & plurib.Doctorib.ab eo citatis.

Idem in debitore ſolùm habente poſſeſſionem 27
rei quam hypothecavit creditori, nam ſi poſtea
adquirat rei proprietatem, confirmatur illa debi-
lis hypotheca anterior, ut firma maneat, text. in
l. ſatis notam 4. *Cod. ex quib.cauſ. pign. vel hypoth.*
*tacit.contrah.*Alexand.*conſ.*112.*num.*4.*l.*6. Neguſ.
de pignorib. part. 8. *membr.* 3. *num.* 17. per quos,
& Rotę deciſionem firmat Merlin. *de pignor. l.* 2.
*quæſt.*2. *num.*17.

Eodem modo hypotheca commoditatis uſus- 28
fructus per novum titulum dominii & proprieta-
tis ſupervenientem debitori, magis roborata &
firma redditur, quia quicquid accedit ſeu accreſ-
cit pignus eſt, & ſub pignore & hypotheca conti-
netur, *l.Paulus, §. domus, & l. fin. ff. de pignor.*
convenerit,§.ſi nuda proprietas, l. domo ff. de pigno-
rat.act.l.ſi fundus,in princ.ff.de pign. & jure ad rem
hypothecato, ſi res ipſa à debitore adquiratur vel
recuperetur, de Amat. *reſol.*19.*n.*8.*&*9.

Quartò, quia aliud eſt extingui hypothecam 29
ſuper uſufructu appoſitam ob extinctionem uſuſ-
fructus, & conſolidationem cum proprietate,
quando proprietas reſidet penes Tertium extra-
neum, qui nec contraxit, nec fructus hypotheca-
vit, ne aliter ex eadem cauſa eſt debitor creditoris,
quo caſu omnia jura tractantia de extinctione hy-
pothecæ ob extinctionem uſusfructus apertè lo-
quuntur ut *ſuprà n.*1. *&* 2. quia tunc commoditas
fructuum ſimul perit & extinguitur cum ipſo uſu-
fructu, & efficitur aliena, & ad extraneum non 30
obligatum tranſit: Aliud verò eſt, conſolidari
jus uſusfructus cum proprietate nunc reperta pe-
nes ipſum debitorem obligatum & hypothecan-
tem eoſdem fructus & commoditatem penes ſe
ſimul manentem & fructus ipſos percipientem
ut antea: nam illud jus uſusfructus, adquiſitâ rei
per debitorem proprietate licèt extinguatur per
conſolidationem quoad formam, tamen tota
res cum eodem jure conſolidato ſimul remanet
quoad ſubſtantiam penes ipſum debitorem, &
ideo ſuper ea perſeverare debet hypotheca: ut
ex Paulo de Caſtro, Maſtrillo, Gaito, & Mellino
comprobatur *infrà ex n.*74.*& ſeqq.*

Mirabiliter conducit illa plurimorum reſolu-
tio, an retractus habeat locum in proprietate,
quam emphyteuta emit à domino? *Bald.Tiraquel.*
Peregrin. & Bolognet. negarunt, quia conſolidato
utili cum directo dominio, ita ſupprimitur &
extinguitur jus emphyteuticum, ut ſeparatim con-
ſiderari nec poſſit nec debeat amplius, ob mu-
tatam formam.

Contrarium tamen verius eſt, etenim licèt
proprietate empta, extincta ſit emphyteuſis for-
ma, extincta tamen non fuit ejus ſubſtantia ſeu
effectus & emolumentum; ita mirabiliter pro-
bant Caſtrenſ. *conſ.* 36. *num.* 6. *&* 7. *&* 11. *vol.*3.
Cagnol.*in l.*2.*n.*192.*Cod.de pact. int. empt. & ven-*
dit. Tiraquell. (ſibi contrarius) *de retract.l.*1.*§.*1.
*Gloſ.*7.*n.*17.Caſanat.*conſ.*10.*n.*171. Anton. Gomez
*ad leg.*70.*Taur. num.* 34. Matienzo *ad leg.*7.*gloſ.*1.
*num.*39.*tit.*11.*l.*5.*recopil.* Giurb. *dec.*91. *num.* 6. di-
centes ex hac ratione, quia cùm ſubſtantia &
emolumen-

Digitized by Google

emolumentum adhuc duret, directum dominium revendere debet, utili ſibi retento, ſicut apud eum erat antea, ne juri conſanguinei fiat præjudicium, qui omnes manifeſtè probant conſolidationem, contingentem, in perſona promittentis vel debéntis recipere & admittere ſeparationem ad favorem ejus qui habet jus ad uſumfructum, emphyteuſim, vel aliud jus conſolidatum.

31 Quintò roboratur hæc pars, quoniam falſum eſt aſſeverare, rem de qua agimus hypothecatam, hoc eſt commoditatem fructuum, aliquam pati mutationem per præſuppoſitam confuſionem non egredientem perſonam debitoris, juxta abundè comprobata *ſupr. ex n.* 19. nam etſi mutetur titulus adquiſitionis, hæc mutatio verſatur extra rem quam non tangit nec in ſua forma, nec in ſua ſubſtantia, nec qualitate, quia extrinſeca mutatio eſt quæ efficaciùs roborat jus antiquum debitoris, ut magis legitimè ipſa re frui poſſit & potiri, cùm eadem res maneat penes ipſum integra & immutata, quod ſufficit ut jus creditoris ſuper ea maneat præſervatum, juxta *l. tutor datus, ff. de fidejuſſorib.* in illis verbis: *non titulus actionis, ſed debiti cauſa inſpicienda eſt, & l. 2. verſ. parvique referre, ff. de privileg. credit.* nam titulus ſuperveniens non mutat, nec alterat jus antiquum, ſed auget: ad text. *in l. falſa, §. ſed & ſi cui: ff. de condit. & demonſtr. l. qui adoptionem, ff. de adopt.* Oldrad. *conſ.* 239. *n.* 1. Mandoſ. *conſ.* 52. *n.* 9. Rota ut per Merlin. *dec.* 461. *n.* 26. & 27. *tom.* 1.

32 Omnia etenim jura loquentia de mutatione, commixtione, & confuſione rei, ſuper qua quis habet jus aliquod, quando transformatur in aliam novam & diverſam ſpeciem; clarè & expreſsè loquuntur quando iſta confuſio & transformatio contingit in ipſa re & res ipſa, ſpecies ſeu materia patitur ipſam mutationem intus in ſeipſa; ut ex variis exemplis conſideratis per tot jura ſuperiùs cumulata ex *numer.* 4. *cum ſeqq.*
33 apparet. Sed hæc titulorum mutatio ad juſtitiam retinendi eandem fructuum commoditatem ſolùm reſpicit perſonam debitoris meliorantis per eam, ſuæ poſſeſſionis cauſam, non tamen in aliqua minima parte rem ipſam tangit, quod eſt requiſitum præciſum ut dicta jura locum habeant, ergo & hypotheca ſuper eadem commoditate fructuum pariter debet integra perſeverare.

34 Et in individuo, quod ut mutatio fructuum hypothecatorum operetur extinctionem hypothecæ, debeat fructuum materia ita tranſire in materiatum, ut prima materia eſſe deſinat, ac extinguatur omnino, & incipiat eſſe alia ſpecies nova & diverſa, ut per plura jura & DD. latè comprobat Merlin. *de pignorib. l.* 2 *q.* 53. *ex n.* 41. *cum ſeqq.* quod prorſus ceſſat in hac commoditate fructuum, ſeu fructibus hypothecatis nullam patientibus in ſe mutationem.

35 Sextò, quia quando verum foret, quod res ipſa hypothecata pateretur aliquam mutationem (quod firmiter negamus) adhuc multa urgerent, quæ ipſam hypothecam ſuſtinere poſſunt excludentia prorſus extinctionem: nam hypotheca ſemper durat in re & ſpecie confuſa & conſolidata, quoties ſeparari poteſt, & eſt reducibilis ad priorem formam & materiam, ſicuti probatum remanet per jura & DD. ſuperiùs adductos ex *n.* 7. *uſque ad* 12.

36 Hæc itaque jurium confuſio in perſona debitoris contingens (non obſtante Negativa in contrarium conſiderata *ſupr. n.* 12.) prorſus eſt ſeparabilis & reducibilis ad ſuam priorem formam, ad effectum præſervandi hypothecam ſuper fructibus: tum quia confuſio jurium nihil operatur ubi intermediat Tertii damnum & detrimentum, ut apertiſſimè probavimus *ſuprà ex n.* 19. *cum ſeqq.* ſed inſuper accedendo magis individualiter ad punctum, allego textum ſingularem in *l.* 3. *ff. de ſeparat.* ad cujus clariorem ponderationem breviter præmittendum erit, quod hereditate adita, bona defuncti & bona heredis ita commiſcentur, confunduntur, & conſolidantur, ut unicum in perſona heredis efficiantur patrimonium, hereditatis nomine ſuppreſſo, & prorſus extincto, *l. debitor Cod. de pact. l. ſtichum, aditio ff. de ſolutionib. l. ſi creditori, ff. de fidejuſſ. l. ſi plures, §.* 1. *ff de vulg. & pup. l.* 1. *§. veteres, ff. de adquir. poſſeſſ. l.* 1. *ff de ſeparat. l. procuratorem* 90. *§.* 1. *ff. de adquir. hered.*
Sed quia patrimonium heredis non tenetur ad 37
debita defuncti; ad petitionem creditorum defuncti petunt & obtinent ſeparationem patrimonii hereditatis: non obſtante tam efficaci conſolidatione & patrimoniorum confuſione, ne creditores ex ea detrimentum & præjudicium in juribus ſuis patiantur. Hæc eſt expreſsè *illius legis* 3. determinatio: textus etiam eſt in *l.* 1. *§. quod dictum, & in §. ex contrario*, ibi: *atque igitur adit hereditatem debitoris mei, non faciet meam conditionem deteriorem adeundo; quia licet mihi ſeparationem impetrare, ff. de ſeparationib.* imò plus dicit *d. lex* 3. quod etiamſi confuſio contingat in juribus & obligationibus inter defunctum & heredem, ſeparatio non impeditur ad favorem Tertii creditoris jus habentis in prædictis juribus conſolidatis ibi: *debitor fidejuſſori heres extitit, ejuſque bona venierunt, quamvis obligatio fidejuſſoris extincta ſit, nihilominus ſeparatio impetrabitur, petente eo, cui fidejuſſor fuerat obligatus.* Quæ jura exornavimus *in hoc Labyr. par.* 1. *cap.* 9. *ex n.* 10. *cum ſeqq.* Igitur idem venit dicendum in noſtro caſu, ut horum jurium uſusfructus & dominii quantumvis conſolidatorum in perſona debitoris, propter jus & intereſſe creditoris hypothecam habentis in commoditate fructuum, debet admitti omnino ſeparatio ut ad ſtatum antiquum reducantur: ita comprobant mirabiles doctrinæ *ſuprà, ex n* 29.

Comprobatur iſta jurium ſeparatio ad favo- 38
rem creditoris hypothecarii, ea evidentiſſima & fortiſſima ratione deducta ex *l. Uranius* 72. *ff. de fidejuſſorib.* quæ dum reddit rationes confuſionis & conſolidationis jurium & hypothecarum inter defunctum & heredem, hanc inter alias Juriſconſultus reddit ibi: *propter illam rationem, quia non poſſunt pro eodem apud eundem obligati eſſe: ut quemadmodum incipere aliàs non poſſunt, ita nec remaneant:* hoc eſt, ſicut dominus ſibi ipſi non poteſt ſuam rem hypothecæ ſubjicere, nec dominus ſervitutem uſusfructus formalis ſibi in re ſua conſtituere; eodem modo uſusfructus quem habet extraneus in re aliena, ſi ejus dominium adquiſivit, non poteſt uſusfructus formalis permanere nec continuari, quia res ſua nemini ſervit.

Subintret ponderatio; ſed ſic eſt à contrario 39
ſenſu quod dominus fundi poteſt ſeparare uſumfructum formalem à cáuſali ad effectum conſtituendi hypothecam ſuper ipſo formali uſufructu à ſe licitè ſeparato in favorem alicujus creditoris:

text. ſingularis *in l. & quæ nondum 15. in princ. ff. de pignorib.* ibi , *Et quæ nondum ſunt futura tamen ſunt , hypotheca dari poſſunt* , &c. *idque ſervandum eſt , ſive dominus convenerit aut de uſufructu , aut de iis quæ naſcentur , ſive is qui uſufructum habet , ſicut Julianus ſcribit.* Caſtillo , *de uſufruct. cap. 70. num.3.* Igitur eodem modo ac multo magis jam creatus & hypothecæ ſubjectus uſusfructus debet remanere , & tranſire cum ſua cauſa , nihil impediente confuſione ſuperveniente per adquiſitionem dominii , cùm reſpectu Tertii creditoris , & ad ejus favorem & cautionem , dominus ipſe ſemper poteſt formare uſumfructum , & formalem ſeparare à cauſali , cùm non ſibi , ſed extraneo illum creat , & hoc liberè , & nullo jure repugnante.

40 Hæc inſuper hypothecæ conſervatio non obſtante mutatione probatur , nam mutatio rei hypothecatæ vel ratione adjectionis , vel detractionis qualitatum , nihil detrahit hypothecæ , nec eam extinguit , ſed ſuper eadem re ſemper ſubſiſtit & manet hypotheca : textus eſt formalis in *l. fundus 16. §. ſi res , ff. de pignorib. Si res* (inquit J.C.) *hypotheca data poſtea mutata fuerit , æquè hypothecaria actio competit : veluti de domo data hypotheca , & horreo facta ; idem de loco dato , deinde vineis in eo poſitis.* Idem probat textus in *l. Paulus 29. §. domus , ff. de pignorib.* his verbis : *Domus pignori data exuſta eſt , eamque aream emit Lucius Titius , & extruxit : quæſitum eſt de jure pignoris ? Paulus reſpondit , pignoris perſecutionem perſeverare : & ideo jus ſoli ſuperficiem ſecutam videri* &c. *l. domo 21. ff. de pignor. act.* notant Gloſſæ in *eiſdem jurib.* & Doctores: Neguſant. *de pignorib. par. 6. membr. 3. n.8.* Mantica *de tacit. convent. l.11. tit.31. nu.18.* Merlin. *de pignorib. l. 5. quæſt. 33. per tot.* Ergo quanto magis ſuſtinenda erit hypotheca rei , quæ nullam mutationem in ſe ipſa patitur , nec in ſubſtantia , nec in forma , nec in qualitate, prout in noſtro caſu , cùm eadem commoditas fructuum , emolumentum & ſubſtantia hypothecata integra permaneat apud debitorem obligatum.

41 Ulterius comprobatur diſcurſus iſte , quoniam quando diſpoſitio & contrahentium intentio reſpicit non formam ſed ſubſtantiam rei hypothecatæ , licèt contingat rei mutatio quoad formam , remanet jus & hypotheca ſuper ſubſtantia rei formaliter mutatæ , ut per jura & DD. latè probat Petrus Surd. *conſ.26. ex n.10.*

42 Quæ doctrina undique verificatur in uſufructuario hypothecæ ſubjiciente commoditatem uſusfructus , & in creditore ita contrahente , qui nullo modo reſpexêre ad formalitatem rei , hoc eſt ad jus principale uſusfructus , ſed dumtaxat ad ipſos fructus , & juris ipſius ſubſtantiam conſiſtentem in commoditate , in qua utilitas hypothecæ verſatur , quia ſola commoditas potuit deduci in obligatione & hypotheca , ut ſuperiùs probavimus *ex n. 24.*

43 In tantum quod ſi contrahentes hypothecam ſpecificè dixerint obligari uſumfructum , & ſic videantur attendere & reſpicere formam commoditatis , adhuc tamen fit interpretatio , ut ſolùm intendant deducere in obligationem & hypothecam fructus & commoditatem dumtaxat , ne actus fruſtretur , & ad evitandam conſolidationem cum proprietate , quam cauſaret alienatio juris principalis uſusfructus facta extraneo , ſicuti ex communi Doctorum opinione comprobavimus *in hoc Labyrinth. par. 1. cap. 43. ex num. 33.*

44 Hic etiam contrahentium animus & intentio volentium reſpicere non formam uſusfructus , ſed ipſos fructus & commoditatem rei hypothecatæ manifeſtè patet ; quoniam reſpiciendo formam , nihil agerent , inquit text. in *§. finitur , inſt. de uſufruct.* & alia jura adducta *ſupr. n. 25.* quia ſtatim conſolidaretur uſusfructus & devolveretur ad dominum proprietatis : non enim credendum eſt, velle contrahentes ex eodem facto ſibi ipſis & ſuæ principali intentioni & fini repugnare , & ſimul velle acquirere & velle perdere , obligando uſumfructum eo modo & via per quam extinguitur , reſolvitur , & finitur , in tam notabile detrimentum contrahentium , nec enim poteſt quid initium capere ab eo caſu quo finem ac- 45
cipere debet , *l. Titio cùm moritur , ff. de uſufruct. l. uſumfructum 5. ff. de uſufr. legat. l. hæres meus 78. §. quamvis , ff. de condit. & demonſtr.* Caſtill. *de uſufr. c.61.* plurimos Doctores ſecum ducit Thomas Sanchez *in præcept. Decalogi. tom.1.l.2. c.14.num.22.31. & 33.* Cyriac. *controverſ.tom.2.c. 252. ex n. 53. & ſupra :* Alvarez *in Axiom. lit.A. n. 141.* licèt neminem alleget ; non enim poterat ſubſiſtere hypotheca , nec etiam creari & ortum habere , cùm eodem inſtanti quo contrahentes tractabant de ea imponenda ſuper uſufructu , reſpiciendo ad ejus formam , ipſe uſusfructus reſolvebatur & conſolidabatur , & hypotheca non habebat materiam ſuper qua cadere , aut figere pedes poterat , qualitas enim ſine ſubjecto eſſe non poteſt , & ideò utrumque extingueretur in eodem ſimul inſtanti & momento : ſed qui actum gerit , magis præſumitur in dubio velle ut actus valeat quàm pereat , *l. quoties , ff. de verb. oblig. l. quoties , ff. de reb. dub. l. quoties , de reg. jur. l. 3. ff. de milit. teſtam.* nec præſumitur quod quis velit actum fruſtratorium facere , *l.1. in fin. ff. de ad municipal. leg. unic. Cod. de theſaur.* quia actus à fine agentium judicatur , *l. ſi quis in aliena , ff. de adquir. rer. dom. l. rem non novam , Cod. de judic.* Ergo manifeſtè detegitur intentio contrahentium hypothecam ſuper uſufructu , velle potius attendere ad ejus ſubſtantiam conſiſtentem in ſola commoditate quàm formam & titulum uſusfructus , ut hypotheca operaretur , & non fruſtraretur ſuo effectu contra intentionem agentium.

46 In comprobationem hujus diſcurſus , de quo ex *n. 35.* ut etiam ob mutationem rei hypothecæ ſubjectæ non pereat hypotheca , illud venit conſiderandum , quòd ad effectum extinguendi illam , non quævis rei mutatio & ſpecierum commixtio ſufficit , ſed illa tantùm ex qua materia tranſit in materiatum , ita ut deſinat eſſe prima materia , & tranſeat in novam & diverſam ſpeciem inſeparabiliter , *l. ſi convenerit 18. §. ſiquis ff. de pignor. act. l. lana ff. de legat. 3. l. ſed ſi ex meis tabulis , ff. de adquir. rer. dom. l. adeo , §. cum quis ,* ubi varia traduntur exempla , *ff. dict. tit.* & latiùs proſequitur poſt alios , Merlin. *de pignor. lib. 2. quæſt. 53. ex n. 41. cum ſeqq.*

47 At ſi ſpecies eſſet cum eadem ſpecie materiæ commixta & confuſa , tunc eo quod non diceretur confuſa , ſed extare , durat hypotheca : text. eſt in *l. Marcellus , Pomponius ſcribit : & in l. idem Pomponius ſcribit , in princ. & in §. ſed ſi plumbum , ff. de rei vindic.* ita declarat poſt alios Merlin. *de pignor. lib. 2. quæſt. 53. ex num. 46. cum ſequentibus.*

Hinc

Digitized by Google

48 Hinc eſt quod creditor hypothecarius in frumento, non amittit ſuam hypothecam ex eo quod redactum ſit in farinam, quia idem eſt corpus, & eadem res, licèt qualitas ſit mutata, durat tamen in ſubſtantia, quia ſolum detegitur id quod erat abſconditum, & inerat, non tamen quid novum producit; ut probant Caſtillo Siculus *deciſ.9.num.5.* Petr. Surd. *deciſ.139.num.6.* Merlin. *d. quæſt.53.n.47.* Cyriacus *tom.3. controverſ. cap.468. ex num. 24.* Hodierna *in addit. ad* Surd. *d.deciſ.139. ex n. 1.* poſt Gratian. *deciſ.184. ſignanter n.7.*

Et idem Cyriacus poſt Surdum, Bertachin. Camillum de Medicis in *conſ.97.* firmat & aſſe-
49 rit *d. tom.3. controv.468. ex n. 25. cum ſeqq.* quod Gabella ſuper tritico debetur ex farina: & ex
50 *num. 26.* quod Statutum prohibens extrahi frumentum, habet locum in farina; & *n. 28.* quod
51 gabella quæ debetur pro oleo, debetur etiam pro oleo ex quo conficitur tertia ſpecies, puta
52 pro ſapone: & *n. 30.* quod gabella quæ debetur pro ſerico, debetur etiam de ſerico contexto.

53 Quæ omnes doctrinæ & jura adducta in hoc ſexto fundamento, ex *n. 35. cum ſeqq.* manifeſtè probant quod in caſu quo commoditas uſusfructus hypothecata aliquam pateretur mutationem ob confuſionem, adquiſita proprietate à debitore fructuario, hæc tamen mutatio non eſt talis qualitatis ut poſſit alterare & extinguere hypothecam impoſitam per uſufructuarium in favorem ſui creditoris, ſed ſemper durare & perſeverare debet; quanto igitur magis cùm talis commoditas hypothecata à fructuario nullam patiatur mutationem nec in qualitate, nec in forma, nec in ſubſtantia, ut latè comprobatum eſt *ſuprà ex n.31. cum ſeqq.*

Et denique reſolutionem noſtram in hac quæ-
54 ſtione difficillima feliciter diſceptatam, totque invincibilibus fultam fundamentis, reperio tenuiſſe in valde ſimilibus terminis poſt Paulum de Caſtro, Maſtrillo *in deciſion. 71. per totum*, ubi de jure hypothecato creditori, conſolidato cum proprietate penes debitorem, qui ſe hac conſolidationis exceptione tuebatur, *nu4.* ubi ita ait:

Sed fuit dictum, quod prædicta intelliguntur non quoad extinctionem in totum, ſed quod tantum extinguatur forma illa cenſus & directi dominii, non autem ſubſtantia & ejus emolumentum, & effectus; illa enim ſemper manent, ut diſtinguendo dixit Paul. de Caſtr. in conſ. 36. n.6. 7. & 11. l. 3. qui loquitur in uſufructuario adquirente proprietatem: allegat. text. in l. ſi ex pretio, ff. ſi cert. pet. in ratione illius legis, ibi, etiam obligationis non defecerit ſubſtantia, & nu. 8. *adducit text. in l. 2. Cod. ſi antiq. creditor: ubi ſi debitor dedit rem pignoratam creditori, extinguitur pignus quoad formam tantum, non quoad ſubſtantiam & effectum &c.* & paulo poſt, ipſe Maſtrillo ſub *eodem n. 4.* ibi, *Et faciebat, quia illa ſubſtantia fuerat confuſa & mixta cum*
55 *ſubſtantia utilis dominii, & factum unum corpus & ideo qui poſſidet corpus, verum erit dicere quod poſſideat ſubſtantiam utilis & directi* &c. quod repetit *num. 9.* idem tenet Caſtillo Siculus *in deciſ. 10. num. 4.* quos ſequitur obiter referens Merlin. *de pignorib. l. 2. q. 3. num.21.* Marius Giurba etiam in ſimilibus terminis, idem aſſerit in *deciſ. 63. num. 3.* his verbis: *quamvis venditione, proprietati conſolidatus fuere uſufructus, per adquiſitionem namque extinguitur forma uſufructus, non tamen ſubſtantia, ſeu effectus, aut emolumentum* &c.

Sed magis ad noſtram reſolutionem accedit 56
doctrina Gaiti in *tract. de credito, cap. 4. quæſito 7.* qui poſtquam tractaſſet & reſolviſſet rei alienæ hypothecam non valere, ex *n. 586.* firmat quod ſi debitor habet in re aliquod jus, quod in eo dumtaxat ſubſiſtit hypotheca, quia proprietatem, quæ apud alium ſit, cùm ſit aliena, non potuit debitor obligare, ac ideo ſuſtinetur hypotheca in illo jure tantum quod habet in re; & exactè comprobat hanc reſtrictionem obligationis.

Poſtmodùm ipſemet Gaitus *loco cit. num. 595.* 57
ita argumentatur ad propoſitum noſtrum, in hæc: *Rurſus dubitatur, nam ſi obligatio reſpectu illius juris valuit, tamen facta conſolidatione illius juris cum re ſuper adquiſita, extinguitur hypotheca obligatio ob emptionem & extinctionem ejuſdem juris per conſolidationem cauſatam*, &c.

Protinus *num. ſeq. 596.* ſic huic difficultati ſa- 58
tisfacit per hæc verba: *ſed iſtud faciliùs reſolvitur: nam reverſa re ad debitorem ſuper qua jus habebat, licèt extinguatur illud jus per rei conſolidationem, quoad formam tamen tota res cum jure conſolidato remanet quoad ſubſtantiam; ſicut ſi vas argenteum reduceretur ad maſſam: ita in terminis Caſtillo Siculus deciſ. 10. tota, tom. 1. & Maſtril. deciſ. 71. tom. 1. utrique per tot.* hactenus Gaitus, cujus doctrina mirè convenit iis, quæ hactenus conſideravimus pro noſtræ quæſtionis reſolutione.

Hos tamen Doctores eo caſu intelligas ve- 59
lim, quo adquiſitio proprietatis ſit aliquo modo revocabilis, vel intermediet Tertius, qui pro ſuo jure & intereſſe impedit confuſionem, cujus reſpectu nihil conſiderari debet, nec operari confuſio in perſona debitoris: & ſic in illis caſibus loquuntur DD. adducti *ſup. ex n. 54.* ut ſcilicet tunc nihil operetur conſolidatio in alterius præjudicium, cùm ſolum facta intelligatur quoad formam, non quoad ſubſtantiam, ſuper qua remanet illæſum & præſervatum jus Tertii, & alterius cujuſlibet patientis detrimentum ex effectu talis conſolidationis: ut ipſi Doctores profitentur & altiùs comprobavimus *ex nu. 16. & ex n.21. cum ſeqq.*

Firmata igitur noſtra concluſione ex tot fun- 60
damentis hactenus adductis *ſuprà ex n. 16. cum totis ſeqq.* quod uſufructuarius hypothecando commoditatem ſui uſusfructus, non extinguatur hypotheca per adquiſitionem proprietatis à debitore factam, eo quod talis conſolidatio nihil attingat ipſam commoditatem, & emolumentum
fructuum hypothecatum permanens ut antea pe- 61
nes ipſum debitorem, cùm ſuper ſubſtantia rei hypothecatæ permanente, & non mutata nec alterata, ſemper conſervetur hypotheca, cùm conſolidatio uſusfructus penes ipſum debitorum non ſit extinctiva, ſed potius augmentativa, accumulativa, & juris ſui conſervati-
va; differentia conſolidationis uſusfructus cum 62
proprietate apud extraneum dominum exiſtente; ex qua debitor uſufructuarius non ſolùm perdit jus, ſed omne prorſus emolumentum & fructuum commoditas tranſlata eſt in Tertium non obligatum: quo caſu non eſt dubium extingui hypothecam extincto prorſus jure debitoris obligati: ex *juribus vulgatis.*

Quibus ſuppoſitis & feliciter expeditis, non 63
obſtant argumenta ſuperiùs conſiderata in contrarium, quibus licèt ex *num. 16. cum ſeqq.* ſatis

fuerit ſingulis per contrapoſitionem ſatisfactum; nihilominus reſponſionem ſingulis indicandam duxi.

Non obſtat igitur primum, de quo *num.* 1. *cum ſeqq.* ubi dicitur quod hypotheca ſuper uſufructu impoſita, ſimul cum eo extinguitur. Quia Reſpondetur hoc verum eſſe, non interveniente Tertio creditore, cui ex confuſione & adquiſitione proprietatis à fructuario debitore facta, detrimentum fieri non poteſt, ipſius enim reſpectu talem confuſionem & conſolidationem nihil operari latè probavimus ex *n.* 16. *cum multis ſequentibus.*

64 Nec obſtat ſecundum, de quo ex *nu.* 4. *cum aliis ſeqq.* ubi dicitur quod mutata forma rei hypothecatæ, hypotheca extinguitur. Nam reſpondetur hoc intelligi quando per talem mutationem forma & ſubſtantia rei penitus extinguuntur, & prima forma extincta & omnino tranſlata fuit in diverſam ſpeciem & novam

65 non reducibilem ad priorem materiam; secùs iis omnibus ceſſantibus, ut verificatur in caſu præſenti, quia tunc præſervatur hypotheca in rei ſubſtantia permanente, vel in materia mutata quidem, ſed reducibili ad ſuam priorem formam & materiam; prout manifeſtè per varia jura & doctrinas abundantiſſimè probatum remanet *ſupr. ex n.* 31. *uſque ad* 62.

66 Maximè quia commoditas uſusfructus, quæ ſola fuit hypothecata, per adquiſitionem proprietatis, nullam paſſa fuit mutationem nec in ſubſtantia, nec in qualitate, aut forma ſua, ſed integra & meliorata per novum titulum remanſit penes debitorem, ipſum hypothecantem: quo tantum abeſt ut hypotheca extingui poſſit, ſed potius ex nova tituli adquiſitione per debitorem fructuarium magis confirmata & efficacior remaneat; prout ad longum probavimus, & variis juris fundamentis roboravimus *ſupr. ex n.* 24. *cum ſeqq.* quia tempus perpetuitatis in debitore incipit cum titulo adquiſitionis proprietatis, & ſic in caſu quo jam tempus uſusfructus eſt extinctum & finitum, quapropter novum tempus eſt, non antecedens prorogatum, *ex jam dictis.*

CAPUT V.

Eſto quod hypotheca ſuper uſufructu, adquiſitâ per debitorem proprietate, duret, an morte debitoris finiatur, vel uſque ad ſolutionem perpetuetur.

SUMMARIUM.

1 *Proponitur agitanda quæſtio affinis antecedenti. & n.* 2.

3 *Intentio contrahentium ſuper hypotheca uſufructus videtur eſſe ut finiatur per mortem debitoris.*

4 *Et idem procedit, quamvis adquiſierit debitor proprietatem.*

5 *Obligatio eſt ſtricti juris, & ultra expreſſa non extenditur.*

6 *Actus agentium ultra eorum intentionem non operantur.*

7 *Limitata cauſa limitatum producit effectum.*

8 *Permiſſum ad tempus, poſt tempus cenſetur prohibitum.*

9 *Hypotheca ſuper uſufructu conſtituta non ſe extendit ad proprietatem cum qua conſolidatur.*

10 *Hypothecans rem, ſolum videtur eam hypothecare pro jure quod in ea habet.*

11 *Proprietas non adquiritur ex jure uſusfructus, ſed è converſo.*

12 *Vendens rem communem, ſolum intelligitur vendere id jus quod habet in ea.*

13 *Hypotheca uſusfructus nihil influit in proprietatem.*

14 *Actus legitimus alterari non debet, licèt caſus evenerit à quo non potuerit incipere.*

15 *Origo contractæ obligationis ſemper inſpicitur.*

16 *Verba contractus referantur ad tempus quo fuit celebratus.*

17 *Inſpicitur qualitas rei quæ erat tempore contractæ obligationis.*

18 *Expenditur textus* l. fin. §. ult. ff. de liberat. legat.

Teſtator legans emphyteuſim, non intelligitur legare dominium directum quod poſteà adquiſivit. ibid.

Teſtator legans uſumfructum, non intelligitur legare proprietatem poſtea adquiſitam. ibid.

Si dominus nudæ proprietatis leget uſumfructum, quamvis poſtea proprietati accedat uſusfructus, iſte ſolum debebitur legatario. ibid.

19 *Hypotheca ſuper uſufructu finitur per mortem debitoris ex eo quod ſtatim amittat omne jus in re.*

20 *Hypotheca ſuper emphyteuſi conſtituta, tantum durat, donec revertatur ad dominum directum.*

21 *Si prorogentur generationes quibus conceſſa eſt emphyteuſis, prorogatur hypotheca ſuper ea conſtituta.*

22 *Hypotheca conſtituta in locatione ad certum tempus extenditur ad reconductionem.*

23 *Officium obtentum à Rege ad vitam ſi vita durante fuerit prorogatum, idem eſt officium.*

24 *Prorogatio & extenſio fit cum eiſdem qualitatibus.*

25 *Augmentum debet eſſe ejuſdem qualitatis cum ſuo principali.*

26 *Uſusfructus formalis hypothecatus poſt proprietatem adquiſitam, unum corpus efficitur cum uſufructu cauſali & proprietate.*

27 *Jus variabile adhærens rei perpetuæ & irrevocabili, pariter & ipſum fit perpetuum & irrevocabile.*

28 *Quidquid accreſcit pignori, pignoris ſeu hypothecæ vinculo ſubjicitur.*

29 *Verior, & tenenda ſententia eſt, hypothecam uſusfructus, qui fuit conſolidatus cum proprietate, tantùm durare per vitam debitoris.*

30 *Hypotheca à principio limitatè concepta ex voluntate utriuſque contrahentis in ſuo primordiali ſtatu manet, proprietate per debitorem adquiſita.*

31 *Non ſufficit debitorem habere dominium in bonis ſuis, ſi ſe non obligavit ad totum ſed ad partem.*

32 *Uſusfructus non tranſgreditur vitam fructuarii.*

De eo quod non eſt, non admittitur prorogatio. ibid.

Jus

Jus temporale adhærens juri perpetuo, ſit perpetuum quando utrumque durat. ibid.

1 EX reſolutione præcedentis quæſtionis, ut ſcilicet hypotheca ſuper commoditate uſusfructus perſeveret, quantumvis debitor ipſe adquiſierit poſtmodùm proprietatem rei, ſuper qua uſumfructum habebat, prout ad longum efficaciter diſputavimus, & reſolvimus, præſens no-
2 ſtra longè difficilior quæſtio ſuboritur, an ſcilicet iſta hypotheca eo caſu ſubſiſtens, extinguatur morte debitoris, vel duret quo uſque debitum ſolutum ſit creditori.

3 Et pro parte Negativa, multa urgent: nam obligatio & hypotheca ſuper uſufructu regulatur à natura rei, & hæc ſubintelligitur, & fuit intentio & voluntas contrahentium à principio; debitoris quidem, qui non præſumitur plus juris voluiſſe obligare in hypotheca conſtituta ſuper uſufructu, quàm haberet; & ſimiliter creditoris, qui non creditur intendiſſe aliud quàm quod duret hypotheca durante uſufructu, & extinguatur quoque eo extincto per mortem debitoris: ad plurima jura, & doctrinas *in cap. antecedenti* citatas ex *num. 1. cum multis ſeqq.* Et
4 quamvis non extinguatur prædicta hypotheca per adquiſitionem proprietatis factam per debitorem, non tamen debet excedere vitam debi-
5 toris, juxta reſtrictam formam contractus, tum quia obligatio eſt ſtricti juris, quæ non extenditur ultra contenta in illa, *l. quidquid adſtringendæ, ff. de verb. oblig. l. ſi tam anguſti, ff. de ſer-*
6 *vitutib. l. 2. ff. de privileg. credit.* nec actus agentium ultra eorum intentionem aliquid operantur, *l. non omnis, ff. ſi cert. pet. l. in agris, ff. de adquir. rer. dom. l. ſi idem ſervus, ff. de legat. 2 l. ſi cui purè, ff. ad Trebellian. l. verbis, ff. de vulg. & pupill. ſubſt. l. 2. ff. de his quæ in teſtam. delen. l. legata inutiliter, ff. de legat.* 1. cum *aliis vulgarib.* Ergo licèt debitor adquiſierit proprietatem in re, ipſam tamen ab initio nec hypothecavit, nec tanquam res aliena potuit hypothecæ ſubjici, *l. 1. verſ. in ſpeciem autem, ff. de pignorib.* cum *vulgar.* igitur nec ad eam jus creditoris extendi poterit, quàmvis perſeveret hypotheca in commoditate fructuum ut fuit demonſtratum in *cap. 4. præcedenti*; ſed non idem dicendum videtur, quando uſusfructus extinguitur per mortem fructuarii debitoris; ratio diverſitatis eſt quia creditor hypothecarius ſciebat talem uſumfructum ſibi hypothecatum morte fructuarii extingui, ex diſpoſitione juris, cùm tamen non potuerit prævidere certò extinctionem futuram per adquiſitionem proprietatis à debitore quæ pendebat ex ejus voluntate.

7 Deinde quia hypotheca uſufructus eſt limitata ad tempus vitæ debitoris, ut latè ex pluribus juribus & Doctoribus probavimus *hoc Labyrintho 3. par. cap. 5. per tot.* & ideo ultra illud tempus non operatur nec extendi poteſt, quia cauſa limitata limitatum producit effectum *d. l. in agris; & l. cancellaverat. 4. ff. de his quæ in teſtam. delen. l. 2. ff. de ſerv. export. l. ex facto, §. item quæro, ff. de vulg. & pupill. l. age cum Geminiano,*
8 *Cod. de tranſact.* Ergo non debet protrahi poſt illud tempus: quia permiſſum ad tempus, poſt tempus cenſetur prohibitum, *l. ſi unus, §. 1. ff. de pactis: l. epiſtola: §. fin. ff. eod. l. Imperator, ff. de poſtul. cum pater, §. à filia ff. de legat. 2. l. ſtatu liberum, §. Stichum, & l. Titia cum teſtamento; §. fin. ff. eod. l. 2. Cod. de jur. emphyteut.*

Deſuper probatur, quoniam etſi uſufructua- 9
rius hypothecaverit totam rem, in qua ſolùm habebat uſumfructum, ſi poſtea proprietatem adquiſierit, non ideo proprietas remanebit hypothecata, nec hypotheca confirmabitur in tota
re & proprietate, ſed ſolùm in uſusfructus com- 10
moditate ut antea; nam obligans ſimpliciter rem, intelligitur & reſtringitur obligatio & hypotheca ad jus quod habebat in ea, nempe uſumfructum; in proprietate autem tanquam aliena, non valet, nec valere poteſt hypotheca, ideoque ſuſtinetur tantùm in illo jure quod debitor habebat in re obligata: at ſi debitor videatur velle tantum obligare jus illud quo potuit obligare, conſequenter fatendum erit deficere conſenſum reſpectu partis quam non potuit obligare: & quamvis debitor proprietatem adquiſie-
rit, ad eam non extenditur hypotheca, quia 11
non adquiſivit proprietatem ex jure uſusfructus, nam uſusfructus non attrahit ad ſe proprietatem, ſicut è converſo proprietas trahit ad ſe uſumfructum, ſuper quo ſimul cadit hypotheca conſtituta à proprietario: hunc diſcurſum ampliſſimè poſt plures Doctores & jura comprobat Gaitus, *de credito, cap. 4. quæſtio 7. ex num. 586. cum multis ſeqq.* de quo vide etiam Merlin. *de pignor. lib. 2. quæſt. 2. ex n. 20.* licet minùs explicitè quàm Gaitus: Ergo fatendum erit quod titulus proprietatis noviter adquiſitus per debitorem, nihil immutet, nec extendat jus limitatum antecedenter hypothecatum, ſed quod hypotheca ſe debeat continere intra limites illius juris ut antea, quod cum finiatur per mortem debitoris fructuarii, ſequitur pariter hanc hypothecam ſuper eo impoſitam extingui.

Confirmatur, nam vendens ſeu alienans rem 12
communem, ſolùm intelligitur alienare eam partem, jus & portionem quàm in ipſa re habet: *l. qui tabernas, ff. de contrah. empt. l. quod in rerum §. qui uſumfructum, & l. Titio & Mævio, in princ. ff. de legat. 2. l. uxor. patroni, Cod. de legat.* plures Doctores & Rotæ deciſiones congerit Duardus in *tract. de cenſib. §. 1. quæſt. 5. ex num. 18.* & Hermoſil. latiſſimè probat *ad leg. 28. tit. 5. gloſ. 1. ex n. 11. cum ſeqq. fol. 94. tom. 2.* conducunt etiam quæ tradit Caſtillo *de uſufruct. c. 39. ex n. 16.*

Fulcitur ulterius hæc pars Negativa, quia ſi à 13
principio dumtaxat fuit obligata commoditas uſusfructus limitata obligatione ad vitam debitoris, ex natura rei in obligationem deductæ, debitor licèt poſtea adquirat proprietatem, non debet hypotheca effici perpetua; quia etiam à principio hypothecatis per dominum fructibus rei; ſeu etiam ejus uſufructu, nihil hæc hypotheca influit in proprietatem tunc ſimul exiſtentem penes dominum debitorem, juxta *l. & quæ nondum, ff. de pignor.* quam exornavimus *ſupr. cap. 4. anteced. ex n. 38.* igitur nec poſtea intelligitur hypothecata, deficiente conſenſu debitoris, quoniam actus legitimus immutari aut alterari
non debet, licèt caſus poſtea evenerit, à quo 14
non poſſit inchoari, *l. actus legitimi, ff. de reg. jur.* ſed à principio, hypotheca in ſolo uſufructu conſtituta per dominum rei, nihil influit nec extenditur ad proprietatem, cùm fuerit limitata, ergo pariter limitata debet manere poſtquam debitor fructuarius ex diverſo titulo adquiſivit ejuſdem rei dominium ſeu proprietatem, ceſſante ejus conſenſu de novo præſtito, ſed debet hypotheca ſuum primordialem ſtatum conſervare

Digitized by Google

ſervare, & ultrà non extendi.

15 Et quia origo temporis, quo contracta fuit obligatio, ſemper inſpicitur, ideoque talis dicitur obligatio derivativa, qualis fuerit primitiva, *l. 2. §. ex his, ff. de verb. oblig.* nam ſtatus primordialis obligationis ſemper eam ſequitur, nec ex tractu temporis, nec ex perſona ſucceſſo-
16 ris immutatur, *l. viam veritatis, Cod. locati: l. inſulam, ff. de verb. oblig.* unde verba contractus referuntur ad tempus quo fuit celebratus *l. Rutilia, ff. de contrah. empt.* & pacta ſunt intelligenda ſecundum tempus quo facta ſunt, *l. tale pactum, §. ult. ff. de pactis: l. ſi procuratorem, in princ. ff. mandati. l. 1. §. non ſolum, ff. depoſiti:*
17 *l. ſi tamen, ff. ad Macedon.* propterea debemus inſpicere eam rei qualitatem, quæ erat tempore contractæ obligationis, *l. in lege, & l. Rutilia Polla. ff. de contrah. empt. l. 2. §. 1. ff. de heredit. vel. act. vend.* abundè comprobat hæc omnia Mantica *de tacit. & ambig. convent. lib. 3. tit. 15. ex num. 13. cum ſeqq.* Mangil. etiam *de imputat. quæſt. 90. nu. 28.* Ex quibus deneganda venit extenſio hypothecæ ſuper uſufructu ultra vitam debitoris non immutantis eam per adquiſitionem proprietatis.

18 Et pro hac parte facit optimus text. *in l. final. §. fin. de liberat. leg.* ubi teſtator legavit mihi quod ei debebam: inter me & ipſum poſtea facta fuit novatio debiti, & augmentata fuit prior quantitas, quæſitum eſt, an poſſim capere hoc augmentum, an ſolum quantitatem debitam tempore teſtamenti? Et Conſultus ita reſpondi: *Item quæritur, ſi poſtea novatione facta, & ampliata ſumma, cœperit debere, an id quod ex veteri contractu debebatur, nihilominus in cauſa legati duret; an verò novatione facta, quaſi debitor novus ampliatæ ſummæ poſſit conveniri? Reſpondi, id dumtaxat legatum videri quod tunc debuiſſet.* Conſonat *l. nomen, §. filio, ff. de legat. 3.* Conſonat etiam Doctorum aſſertio, quod ſi teſtator emphyteuſim, quam habebat, legavit alicui, ſi directum interim adquiſivit dominium, illud legaſſe non cenſetur, quia non realis & concreta acceſſio eſt, ſed ſeparabilis, ad quam non extenditur legatum præcedens limitatum ad emphyteuſim, Bald. in *l. uxor. patrui, Cod. de legat. n. 2.* Angel. & Caſtrenſ. *num. 3.* Salycet. *nu. fin.* & poſt Bart. & Jaſon, *ibid. n. 16.* communem dicit Bimius *conſ. 175. num. 9. vol. 2.* communem etiam dicit Caſanate *conſ. 10. n. 159.* & Burſat. *conſ. 6. n. 5.* Graſſ. *in §. legatum, quæſt. 71. nu. 3.* Decian. *conſ. 64. n. 17. vol. 5.*

Item uſufructuarius, ſi uſumfructum rei à ſe poſſeſſæ legaverit, & medio tempore proprietatem adquirat, licèt interim uſusfructus conſolidatus ſit, eo tamen mortuo, legatum non extenditur ad proprietatem; ſed renaſcitur uſusfructus, & ſolus debebitur: *d. l. uxor. patrui*, ubi Salycet. *n. 1.* Angel. & Caſtrens. *ibid.* & in *l. ſervum filii, ad fin. princ. ff. de legat. 1.* Caſanat. *conſ. 10. num. 158.* & è contrà, ſi dominus nudæ proprietatis uſumfructum ſimpliciter legaverit, & poſtea & uſusfructus proprietati accedat, & cum ea conſolidetur, adita hæreditate, reviviſcit uſusfructus, & deberi ſolus incipiet, Marcabrun: *conſ. 67. n. 15.* Ruyn. *conſ. 7. n. 5. vol. 1.* Mierez *de majoratu, par. 1. quæſt. 10. n. 47.* Burſat. *conſ. 6. n. 5.* Caſanat. *d. conſ. 10. nu. 159.* ex Jaſone *in d. l. ſervum filii num. 15.* Giurba *deciſ. 91. n. 5.* quia attenditur tempus contractus & diſpoſitionis, non augmentum poſtea contingens.

Sed adhuc contrariam partem plura ſuſtinent validiſſima fundamenta, ut ſcilicet hypotheca ſuper uſufructu, non extinguatur morte debitoris uſufructuarii, qui dum viveret adquiſivit rei proprietatem, ſed in ejus heredes & ſucceſſores actio hypothecaria tranſeat, donec debitum integrè perſolvatur.

Primò, quoniam etſi hypotheca impoſita ſu- 19
per uſufructu morte debitoris regulariter extinguatur, id tamen ex ea cauſa procedit, quia jus ipſius tunc finitur, & amplius emolumentis & fructibus rei non potitur, ſuper quibus hypotheca ſubſiſtebat, ut probant *l. lex vectigalis ff. de pignor. l. ſicut 8. ff. quib. mod. pign. vel hypot. ſolv. §. finitur, inſtit. de uſufr.* & plurima alia jura *in cap. anteced.* allegata ex *num. 1. cum ſeqq.* Sed ſic eſt quod adquiſita proprietate, uſusfructuarius non amittit fructus & rei emolumenta per mortem ſuam, ſed transfert ad heredes & ſucceſſores: Ergo ad eos debet ſimul tranſire hypotheca, ex cauſa ceſſante; nam ceſſante ratione legis, ceſſat ipſius diſpoſitio: ex *jurib. vulg.*

Secundò, quia licèt hypotheca ſuper jure em- 20
phyteutico à principio ſit contracta, ut tamdiu duret quamdiu vita, vel vitæ ſeu generationes comprehenſæ in emphyteuſi, ex *l. fin. Cod. de jur. emphyt.* juncta *d. l. lex vectigalis, ff. de pignor.* tamen ſi hæ vitæ & generationes prorogentur,
hypotheca pariter (licèt à principio limitata ad 21
certas vitas) prorogatur & durat toto novæ prorogationis tempore; ſecùs tamen eſſet, ſi jam finito tempore & extincta emphyteuſi prorogatio fieret: ut abundè in his & ſimilibus terminis comprobavimus in *hoc Labyrint. par. 2. cap. 27. ex n. 47. cum multis ſeqq.* Igitur idem aſſeverandum erit in noſtro caſu, ut facta prorogatione juris debitoris fructuarii per adquiſitionem proprietatis, quod de vitalitio fit perpetuum eadem hypotheca priùs impoſita, perpetua eſſe debeat, & non limitata ad vitam debitoris.

Tertiò, hæc pars manifeſtè comprobatur ex 22
ſingulari determinatione text. in *l. item quæritur, §. qui impleto, ff. locati:* ubi conductor pro certo tempore limitato, locatori res ſuas hypothecavit, ſi permanſit in rei conductione ultra tempus locationis, continuatur etiam & durat hypotheca præcedentis temporis, licèt ad tempus conductionis fuerit limitata & reſtricta: verba text. ſunt: *Qui impleto tempore conductionis remanſit in conductione, non ſolum reconduxiſſe videbitur, ſed etiam pignorum videtur durare obligatio, &c.* Ex quo textu inferunt Bart. &
alii plurimi DD. quod ſiquis obtinuit à Rege 23
officium ad vitam, & vita durante fuerit prorogatum, idem ſit officium, non novum & diverſum; & ideo hypotheca ſuper eo impoſita tempus limitatum prorogatur & continuatur pro tempore prorogato: per ea quæ latiſſimè congeſſimus *in hoc Labyrint. 2. par. cap. 27. ex num. 61. cum multis ſeqq. & ex n. 47. & ſeqq.*
quia prorogatio & extenſio fit cum omnibus 24
ſuis qualitatibus, *l. ſed ſi manente ff. de precario, l. Labeo 2. in princ. ff. de arbitr.* Et augmentum
debet eſſe ejuſdem qualitatis cum ſuo principa- 25
li, quia qualitates rei cenſentur repetitæ in augmento, *l. etiam, Cod. de jur. dot. l. 3. ff. eod. l. inter ſocerum, ff. de pact. dotal. l. ſi convenerit, §. ſi nuda ſi. de pignor. act. l. cum fundus, ff. de legat. 2.* & beneficium conceſſum principali trahitur ad augmentum. Duennas *regul. 73.* Fontan. *de pact. nuptial. l. 2. p. clauſ. 6. gloſ. 2. par. 7. num. 69.*

Igitur

Digitized by Google

Igitur cùm juri temporali hypothecato acceſſerit jus perpetuum, etiam hypotheca debet eſſe perpetua.

26 Quartò fulcitur hæc pars Affirmativa, quoniam uſusfructus formalis hypothecatus poſt adquiſitam proprietatem à debitore, ita in ipſo conſolidatur cum dominio & uſufructu cauſali; ut unum efficiatur corpus commixtum & cohærens: ad latè tradita poſt plures DD. *hac* 4. *par. c.*4. *ex n.*54. Sed ſic eſt quod quando jus variabile & temporale adhæret & adnectitur rei per-

27 petuæ & irrevocabili, pariter & ipſum efficitur perpetuum & irrevocabile, *l. in commodato*, *§. ſicut*, *ff. commodati*, *l. ſicut*, *Cod. de act. & oblig. l. aliud ff. de ſ. lut. l. vero procuratori*, *§. ſed ſi quis*, *eod. tit. l.*1.*§.fin.ff. mandati*: *l.*1. *Cod eod.* & ad varia exempla hujus doctrinæ; videndi ſunt Mantica, *de contractib. l.* 7. *tit.* 21. *ex num.* 15. *cum ſeqq.* Florez de Mena *in addit. ad Gammam*, *deciſ* 8. *col.* 3. *ad fin. fol. mihi* 13. Scaccia *de appellat. q.* 19. *remedio* 1. *concluſ.* 6. *n.* 70. *& quæſt.*17. *limit.* 47. *membro* 1. *n.* 35. Garc. *de benefic.* 6. *par. c.*4. *n.* 31. Tiraquel. *de retract. convent. §.*1.*gloſ.*7. *ex n* 115. ubi plura & bona jura allegat, Narbona in *l.* 59. *gloſ.*1.*num.*16. *tit.*4.*l.*2. *recopil.* Vivian. *de jur. patron. l.* 10. *cap.* 1. *num.* 25. *& ſeqq.* Surd. *conſ.* 150. *ex n.* 71. Rodriq. *de reditib. l.* 1. *quæſt* 19 *à n.* 9. Conducunt quæ latè tradit Mierez *de majorat.* 1. *p. q.* 33. *ex num.* 19. *cum ſeqq.* Ergo licèt uſusfructus tempore hypothecæ contractæ, variabilis & temporalis fuerit, tamen poſtquam incorporatus fuit cum jure proprietatis perpetuo in perſona debitoris, perpetua debet eſſe hypotheca ſicut jus debitoris perpetuatur ad commoditatem rei noviter adquiſitæ.

28 Quintò, quia quidquid accedit pignori, vel accreſcit, pignoris & hypothecæ vinculo ſubjicitur, *l. ſi convenerit*, *§. ſi nuda proprietas*, *l. domo*, *ff. de pignorat. act. l. Paulus*, *§. domus*, *l. ſi fundus*, *in princ. l. ſi. ff. de pignorib. l. ſi conſtante* 19. *§. idem licere*, *C. de donat. ante nupt. l. etiam*, *Cod. de jur. dot. l. inter.* 26. *§. cum inter. ff. de pact.* cum aliis quamplurimis per nos adductis *hac* 4.*par.cap.*2. *ex n.* 3. *cum multis ſeqq.* Ex quibus manifeſtè probata videtur hæc pars Affirmativa, ut ſcilicet hypotheca ſuper uſufructu impoſita, ſi debitor poſtea rei proprietatem adquiſierit, non ſolum duret uſque ad mortem ipſius debitoris, ſed etiam poſt, & perpetuò uſque ad integram ſolutionem debiti.

29 Vides quàm ardua ſit & difficilis hæc quæſtio. Quid igitur in tanto conflictu & contrarietate reſolvendum erit? Arbitror primam partem Negativam, de qua ex *n.* 1. *& ſeqq.* uti veriorem, & juri ac rationi magis conſonam eſſe ſequendam, ut nempe hypotheca ſuper uſufructu impoſita, poſt adquiſitam à debitore proprietatem, ſub ſuis finibus contineatur & ſolùm duret du-

30 rante vita debitoris, & non ultra; quia talis hypotheca à principio limitatè concepta, ex voluntate & conſenſu utriuſque contrahentis, nullam per adquiſitionem proprietatis paſſa fuit mutationem, nec alterationem, ſed ſemper permanſit in ſuo ſtatu primordiali, quia conſolidatio uſusfructus in perſona debitoris, non tangit nec percutit jus creditoris, ſed ejus reſpectu ſemper remanet illæſum & præſervatum, ac ſi conſolidatio non contigiſſet, ut latiſſimè probavimus *cap.* 4. *anteced. ex n.* 19. *& ex n.*24. *cum ſeqq. ad finem uſque cap.* & ſatis ei fuerit jus ſuum ſine detrimento & damno conſervare, nihilque ultra prætendere debet contra ſuam debitoriſque contrahentis intentionem, ſi novus ipſius debitoris conſenſus non acceſſerit: ex latè deductis *ſup. ex n.* 3. pro hac parte Negativa.

Nec obſtant argumenta pro affirmativa conſiderata ex *n.*10. *ſupr.* quod dum durat jus debitoris in hypotheca, debet etiam iſta durare: quia reſpondetur verum eſſe ſi à principio hypotheca non fuiſſet limitata ad certum tempus; quia non ſufficit quod debitor habeat perpetuum dominium in ſuis rebus ſi ſe non obligavit ad totum, ſed ad partem, juxta *l. & quæ nondum*, *ff. de pignor. & l. ult. in fin. ff. de liber. legat. ut ſupr. n.*13. *&* 18. 31

Non obſtant etiam ſecundum, & tertium, de quibus ex *n.* 20. *uſque ad n.* 26. ubi agitur de prorogatione temporis in re antea limitata, ut pro tempore prorogato continuetur hypotheca. Quoniam hæc doctrinæ & jura ibi allegata non poſſunt locum habere in uſufructu, qui ex ſua natura non tranſgreditur vitam fructuarii, ſed ejus morte extinguitur, ita ut ſi extendatur & prorogetur ad aliam vitam ſeu perſonam, novus & diverſus dicatur uſusfructus, quia primus extinctus eſt, cùm ſit jus perſonale & perſonæ cohærens, *l. ſtipulatio iſta*, *§. ſiquis ita*, *ff. de verb. oblig.* Caldas *de renovat. emphyt. qu.* 4.*num.*15. Bald. & Salycet. *in l. antiquitas*, *Cod. de uſufr.* Noguerol. *allegat.* 21. *n.* 18. Nos *in hoc Labyrint. par.* 2. *c.*17. *n.* 78. Tum etiam quia noſter caſus non poteſt admittere prorogationem uſusfructus, ut idem uſusfructus ſit, quia per adquiſitionem proprietatis uſusfructus fuit conſolidatus & extinctus; & ſic non admittitur prorogatio de eo quod non eſt, ut latè diximus *in hoc Labyrin. par.* 2. *c.* 2. *ex num.*47. *cum multis ſeqq.* 32

Nec obſtat quartum *ſup. ex num.* 26. de jure temporali adhærente juri perpetuo. Quia procedit quando utrumque vivit: ſed in noſtro caſu jus uſusfructus fuit extinctum per adquiſitionem proprietatis, & creditor hypothecarius conſervat ſuum jus in fructibus à debitore novo titulo domini percipiendis.

Nec denique obſtat ultimum de quo ex *n.* 28. ut quidquid accedit & accreſcit rei pignoratæ, accreſcat pignori: quod utique verum eſt; ſed in noſtro caſu nihil adcreſcit fructibus à fructuario hypothecatis, quia eoſdem & eodem modo abſque aliquo augmento percipit, licèt meliori & efficaciori titulo, cujus beneficio potitur etiam creditor, non tamen ratione temporis cùm fuerit à principio limitatum per contrahentes, nec novus debitori ſupervenerit conſenſus in prorogando hypotheca, ex jam comprobatis hactenus.

CAPUT VI.

Penſionarius per adquiſitionem tituli Beneficii Eccleſiaſtici penſione gravati an vi conſolidationis penſionem amittat in perpetuum.

Vel an iterum Beneficio à ſe dimiſſo, & alteri collato, poſſit in concurſu per novum poſſeſſorem peracto, pro eadem *penſione graduari.*

Digitized by Google

SUMMARIUM.

1 Proponitur caſus ad intelligentiam quæſtionis.

2 Penſionarius dimittens beneficium, quod poſt penſionem impoſitam nactus fuerat, recuperat jus exigendæ penſionis à novo poſſeſſore, & n. 3.

4 Expenditur lex, unus ex ſociis, §. fin. juncta leg. & Atilicinus, ſeq. ff. de ſervit. urban. prædior. & uterque textus explicatur, num. 52.

5 Manente titulo beneficii apud penſionarium, interim penſio non extinguitur, ſed dormit: expenditur ad id textus in l. ſi ager 23. ff. quib. mod. uſufr. amitt. & explicatur, num. 53.

6 Ex vi attractiva res redit ad ſuum priorem ſtatum.

7 Adducitur Rota Rom. deciſio in una civitatis Plebis Penſionis, 15. Jun. 1616. coram Sacrato; quæ declaratur. infr. n. 24.

8 Certius eſt per adquiſitionem legitimam beneficii factam à penſionario extingui penſionem ex vi conſolidationis.

9 Penſionarius aſſimilatur uſufructuario.

10 Sicuti per mortem fructuarii finitur uſusfructus, ita per mortem penſionarii penſio. & n. 13.

11 Sicut fructus percepti ab uſufructuario tranſeunt ad ejus heredes, ita fructus penſionarii.

12 Quemadmodum uſusfructus tranſit in Monaſterium durante vita Monachi, ita & penſio.

13 Penſio non vacat, ſed extinguitur per mortem penſionarii; ſicut uſusfructus per mortem fructuarii.

14 Penſio dicitur à Pendeo, quia pendet à beneficio formaliter, ſicut uſusfructus à proprietate, de qua extrahitur.

15 De æquiparatione inter uſumfructum & penſionem, nemo ſanæ mentis dubitavit.

16 Materia penſionis eſt regulanda per leges & determinationes quæ loquuntur de uſufructu.

17 Penſio eſt ſervitus beneficio impoſita, & per extinctionem penſionis dicitur beneficium reſtitui ad ſuam priſtinam libertatem.

18 Uſusfructus eſt ſervitus penſionalis, unde ad ejus ſimilitudinem Penſio ſervitus beneficii rectè dici poteſt.

19 Uſusfructus finitur per adquiſitionem proprietatis perfectam illius rei in qua quis habebat uſumfructum, & n. 23.

20 Habens ſervitutem in re aliqua, ſi ejus proprietatem nanciſcatur, amittit ſervitutem.

21 Res ſua nemini ſervit.

Sicut uſusfructus extinguitur per adquiſitionem proprietatis, ita penſio per adquiſitionem tituli beneficii; quia actio & paſſio in eodem ſubjecto concurrere non poſſunt ſimul. ibid.

22 Debitor ſui ipſius nemo eſſe poteſt.

23 Quando collatio beneficii non fuit firmiter facta neque obtenta à penſionario, ceſſat extinctio.

26 In caſu præallegatæ deciſionis Rotali ſup. n. 7. potuit penſionarius dimittere poſſeſſionem Titulari ſpoliato.

27 Non poteſt extingui penſio per revocabilem beneficii adquiſitionem.

28 Pendente lite potuit penſionarius renunciare regreſſui.

29 Pendente lite potuit Titularis ſpoliatus effugere regreſſum, ſolvendo penſionario debitam penſionem.

30 Nullitas actus ipſo jure introducta in favorem alicujus nihil operatur niſi parte volente, & n. 31.

32 & 33. Dum titulus beneficii non eſt irrevocabiliter adquiſitus ei, qui ſuper eo habet penſionem, & per litis pendentiam, extinctio penſionis eſt in ſuſpenſo; ſecus lite finita.

34 Expenditur lex, dominus uſufructuario 67. ff. de uſufruct. & lex, à liberto, ff. de bonis libertor.

35 Quoties quis habet jus in re aliqua, per cujus adquiſitionem extinguitur tale jus, illud non amittit per adquiſitionem rei revocabilem.

Uſufructuarius proprietatis emptor retinet uſumfructum, ſi fuerit retracta à conſanguineo proprietarii. ibid.

36 Non extinguitur jus quod adquirens habebat in re, ſi adquiſitio nulla fuerit & irrita.

Licèt penſio per contractum matrimonii extinguatur, non tamen quamdiu lis pendet ſuper ejus validitate. ibid.

37 Non vacat beneficium ipſo jure incompatibile cum alio per adoptionem ſecundi litigioſam.

38 Juſtè determinavit Rota in d. deciſ. civitatis Plebis, non amitti penſionem per ingreſſum penſionarii in beneficio, ſed tantùm ſuſpendi effectum extinctionis, dum lis ſuper tranſmiſſione pendet.

39 Quando beneficium penſione gravatum validè & perfectè fuit adquiſitum à penſionario, ſi poſtea ultro dimiſerit vel reſignaverit beneficium, novus titularis non tenebitur ad antiquam penſionem.

40 Actus legitimi retractari non poſſunt, licèt caſus evenerit à quo incipere non potuerunt.

41 Jus ſemel amiſſum non recuperatur, nec jus ſemel extinctum reviviſcere poteſt.

42 Expenduntur ſingulariter lex, ſiquis ædes 29. ff. de ſervit. urb. præd. lex, ſi tibi 17. ff. quib. mod. uſusfr. amit. lex, Mævius, §. duobus, ff. de legat. 2. & n. 43.

44 Per legitimam & irrevocabilem adeptionem tituli beneficii factam à penſionario, extinguitur penſio ipſo jure; & quamvis poſteà illud dimiſerit non poterit convenire cum novo poſſeſſore de continuanda penſione.

45 Pactum de continuanda penſione, nullum eſt de jure.

46 Reſurrectio penſionis ſemel extinctæ non pendet à ſola contrahentium voluntate, ſed ex voluntate Pontificis. & n. 47.

48 Penſionarius, cujus penſio fuit extincta per aſſecutionem tituli beneficii, ſi poſtea illud dimiſerit, non dicitur creditor, & in concurſu graduari non debet.

49 Quando penſionarius adquiſivit titulum beneficii revocabiliter tantum, poterit excipere & exigere penſionem à novo poſſeſſore, & in concurſu per eum formato debet graduari.

50 Explicatur lex, dominus fructuario 67. ff. de uſufr.

51 Reſpondetur Rotæ deciſioni in contrarium allegatæ.

UT faciliùs percipiantur fundamenta utrique parti quæſtionis applicanda, clarè & breviter

Digitized by Google

breviter caſus præmittendus eſt. Franciſcus reſignavit ſuum beneficium in favorem Petri, ſub annua penſione ſuper ejuſdem fructibus impoſita, à reſignatario & ſucceſſoribus perſolvenda; ſuper qua reſignatione expeditæ fuerunt literæ Apoſtolicæ. Reſignatarius poſt adeptam poſſeſſionem deceſſit, & Penſionarius iterum obtinuit idem beneficium vacans, cui legitimè facta fuit collatio, & in ejus poſſeſſione remanſit per aliquod tempus. Poſtmodum tandem voluntariè illud dimiſit, & alteri fuit noviter collatum: poſt quam collationem executioni mandatam Franciſcus penſionarius inſtabat prætendebatque exigere penſionem olim impoſitam & ſibi reſervatam ab hoc novo poſſeſſore: iſte ære alieno gravatus formavit judicium concurſus inter ſuos creditores, qui fortiter denegabant graduationem Franciſco pro penſione illa, contendentes fuiſſe extinctam eo ipſo quod adeptus fuit titulum & collationem beneficii. Ille è contrà non extinctam dicebat, ſed ſuſpenſum dumtaxat fuiſſe effectum ſuæ gratiæ durante tempore ſuæ poſſeſſionis, ac per dimiſſionem beneficii ſubſequutam ſublatum fuiſſe impedimentum, & reintegratum atque recuperatum jus exigendi ipſammet penſionem ſicut antea.

2 Quæſtio hæc ſubtilis eſt, & in utramque partem diſceptanda. Ac primò, pro parte Franciſci penſionarii plura urgent fundamenta, nam ſive penſio ſua extincta fuerit & conſolidata per collationem & adeptionem tituli beneficii & pro tempore quo illud poſſedit, ſive interim ſuſpenſum jus quod habebat ad penſionem; tamen eo ipſo quod dimiſit idem benefi-
3 cium, recuperavit jus penſionis exigendæ & perſolvendæ à novo poſſeſſore: juxta textum famoſum in *l. dominus fructuario 67. ff. de uſufruct.* ibi: *Dominus fructuario prædium, quod ei per uſumfructum ſerviebat, legavit, idque prædium aliquandiu poſſeſſum legatarius reſtituere filio, qui cauſam inofficioſi teſtamenti rectè perdiderat, coactus eſt; manſiſſe uſusfructus jus integrum ex poſt facto apparuit.* Ecce textum expreſſum impedientem conſolidationem & extinctionem uſusfructus ſuper fundo quem fructuarius jure dominii habuit & poſſedit, ſed poſtea dimiſit & reſtituit: Ergo idem dicendum erit in penſionario, qui omnino uſufructuario aſſimilatur, & penſio uſufructui æquiparatur, eiſdemque regulis utrumque jus gubernatur, ut protinus latè probabimus.

4 Secundò, & pro eadem penſionarii parte urget text. in ſui diſpoſitione mirabilis in *l. unus ex ſociis, §. fin.* juncta *l. & Atilicinus, ſeq. ff. de ſervit. ruſticor. præd.* in quo *§. fin.* ita quæritur: *ſi fons exaruerit, ex quo ductum aquæ habeo, iſque poſt ſtatutum tempus ad ſuas venas redierit, an aquæ ductus amiſſus erit quæritur?* & mox in *l. ſeq.* reſponſum fuit his verbis: *Et Aticilinus ait &c. Hi, qui ex fundo Sutriano aquam ducere ſoliti ſunt, adierunt me, propoſueruntque aquam, qua per aliquot annos uſi ſunt ex fonte, qui eſt in fundo Sutriano, ducere potuiſſet; quòd fons exaruiſſet: & poſtea ex eo fonte aquam fluere cœpiſſe; petieruntque à me, ut quod jus non negligentia aut culpa ſua amiſerant, ſed quia ducere non poterant, his reſtitueretur: quorum mihi poſtulatio cum non iniqua viſa ſit, ſuccurrendum his putavi: itaque quod jus habuerunt primùm, cùm ea aqua ad eos pervenire non potuit, id eis reſtitui placet.* Exornat hanc legem latè Caſtillo *de Tertiis, c. 19. ex n. 9. cum ſeqq.*

Igitur idem videtur dicendum in penſionario, 5
qui vel retinuit, vel reſtituendus eſt ad jus penſionis olim conſtitutæ: poſtquam dimiſit beneficium, & ab ejus poſſeſſione diſceſſit, propter quam impediebatur à jure illam interim ex fructibus exigere, ex eiſdem pleniùs ſatisfactus, idcirco jus penſionis non poteſt dici extinctum, ſed ſopitum & dormiens: cui accedit text. *in l. ſi ager. 23. ff. quib. mod. uſusfr. amitt.* his verbis: *Si ager cujus uſusfructus noſter ſit, flumine vel mari inundatus fuerit, amittitur uſusfructus cùm etiam ipſa proprietas eo caſu amittatur; ac nè piſcando quidem poterimus retinere uſumfructum: ſed quemadmodum ſi eodem impetu receſſerit aqua, quo venit, reſtituitur proprietas, ita, uſumfructum reſtituendum dicendum eſt.* Quapropter cùm penſionarius per acceſſum ad titulum & poſſeſſionem beneficii penſione gravati, amiſerit jus exigendi, per receſſum ab eo recuperare debet; quia omnis res per quaſcunque cauſas naſcitur, ita & per eaſdem diſſolvitur, juxta *juris regulam.*

Deinde, quoniam adquiſitio beneficii pen- 6
ſione gravati fuit impedimentum ne penſionarius poſſet uti jure ſuo, cùm igitur per ſubſequentem dimiſſionem talis obex fuerit ſublatus, bene ſequitur ut jus ſuum recuperare poſſit ipſo jure, quia res redit ad ſuum primævum ſtatum ex vi attractiva, varias ad id & ſingulares admodum doctrinas huic quæſtioni applicabiles adduximus in *noſtris Commentariis de ſupplicat. ad Sanctiſſ. par. 2. cap. 12. ex n. 52. uſque ad n. 57.* incluſivè: igitur ſucceſſor beneficii non poterit evitare exactionem penſionis olim conſtitutæ.

Et hanc partem, negantem extinctionem pen- 7
ſionis ob titulum & collationem ejuſdem beneficii penſione gravati obtentam à penſionario, ſi illud iterum dimiſit, tenere, & amplecti videtur Rota Romana *in una cauſa civitatis Plebis penſionis, 15. Junii, 1616. coram bon. mem. Cardin. Sacrato*; in qua cùm Fabius reſignaſſet ſuum beneficium in favorem M. ſub certa penſione ſibi reſervata, & facultate regreſſus ad beneficium caſu quo penſio ſibi annuatim non ſolveretur; contigit quod reſignatarius M. ceſſavit in ſolutione penſionis, Fabius reſignans ſuo uſus eſt jure & facultate regrediendi ad ſuum beneficium, & virtute ſuarum literarum Apoſtolicarum obtinuit ſe immitti in illius poſſeſſionem actualem, Reſignatarius appellavit ab immiſſione; & commiſſa cauſa in *Rota*, Reſignans per concordiam dimiſit beneficium, & remiſit Reſignatario poſſeſſionem à ſe apprehenſam, qui illi per multum tempus ſolvit penſionem ut antea: mortuo demum Reſignatario, beneficium fuit alteri collatum, iſte denegavit penſionem, inſiſtens fuiſſe extinctam, eo ipſo quod regreſſus fuit ad illud beneficium, & poſſeſſionem virtute regreſſus fuiſſe apprehenſam aſſerens, & conſequenter extinctam fuiſſe penſionem ad inſtar fructuarii adquirentis proprietatem rei ſuper qua habebat uſumfructum; adeo ut ſemel extincta penſio ex juris diſpoſitione, per concordiam inter partes abſque nova gratia ſedis Apoſtolicæ non potuerit reviviſcere: Rota ſuperiùs allegata, nihilominus determinavit contrarium, nempe per immiſſionem illam & poſſeſſionem ejuſdem beneficii apprehenſam à penſionario non fuiſſe extinctam penſionem, cùm iterum bene-

ficium

Digitized by Google

ficium ipſum dimiſerit: quam deciſionem adducit & teſtatur Auguſt. Barboſ. *de univerſ. Eccleſ. lib.3.cap.11.n.74.75.& 76.* de qua iterum latiùs agendum erit inferiùs ex *n. 24. cum ſeqq.*

Cùm igitur per apprehenſionem poſſeſſionis & tituli ad beneficium factam à penſionario, ſi poſtea illud dimiſit, non extinguatur penſio, juſtè poterit penſionarius exigere penſionem ſuam à quolibet ejuſdem beneficii poſſeſſore & ſucceſſore, & pro ea graduari in concurſu ab ipſo formato.

8 Quibus tamen minimè refragantibus contrariam ſententiam & opinionem (quod ſcilicet per adquiſitionem legitimam, certam, perfectam, & irrevocabilem factam à penſionario, ipſo jure extinguatur penſio, quam ſuper eodem beneficio habebat, ex vi conſolidationis) longè veriorem & probabiliorem exiſtimo, quantumvis poſt factam ſemel legitimam tituli beneficii adquiſitionem, ipſum voluntariè dimittat, ita ut contra novum poſſeſſorem, cui facta fuit beneficii hujuſmodi dimiſſi collatio, jus aliquod prætendere non poſſit ad exigendam penſionem olim ſibi reſervatam, & poſtmodum ex ſuo facto & voluntate extinctam, finitam, & conſolidatam; ac per conſequens cùm non ſit creditor penſionis, pro ea exigenda deneganda erit graduatio in judicio concurſus per ultimum beneficii Titularem peracto.

9 Ad cujus reſolutionis evidentiam unum præmittendum erit eſſentiale, ex quo facilè reſolutio monſtratur: nam penſio Eccleſiaſtica aſſimilatur & æquiparatur uſuifructui, per cujus regulas, omnes fere difficultates in penſione ortæ determinantur & reſolvuntur: plurimos ad idem Doctores pluresque Rotæ Rom. deciſiones adduximus in variis caſibus, videndis in *hoc Labyrint. par.1. cap. 43. ex n. 4. & ex n. 21. cum multis ſeqq. & n. 43. per tot. cap.* quibus adduntur Lotterius *de re benefic. l.1.quæſt.36.n.9.& 10. & n.30.* per Rot. coram Duran. *deciſ. 448. n. 17.* & obiter idem etiam dicit Auguſt. Barboſ. *in tract. de penſionib. in proœm. n. 3. & in tract. de jur. Ec-*
10 *cleſ. l. 3. c.11.n.42. & 43. & ex n.75.* & conſtanter variis in caſibus Gigas *de penſionib. qu. 12. ex n. 1.* ubi quod per mortem penſionarii extinguitur penſio, ſicut uſusfructus per mortem fructuarii, *§. finitur, Inſtit. de uſufruct. l. antiquitas, Cod. de uſufr. & in quæſt. 52.* ubi quod ſi-
11 cut fructus percepti ab uſufructuario tranſeunt in heredem, idem in heredibus penſionarii ex æquiparatione: & in *q. 57. à princip.* ubi quemadmodum uſusfructus tranſit in monaſterium,
12 vita uſufructuarii monachi durante, ita & penſio, ob utriuſque caſus ſimilitudinem & æquipara-
13 tionem. Idem Gigas *in quæſt. 99. ex n. 8. & 9.* quod penſio non vacat, ſed finitur & extinguitur per mortem penſionarii, ſicut uſusfructus: & poſt ipſum Gigantem *quæſt. 1. & q. 5. & ex §. finitur, Inſtit. de uſufr.* idem dicit Hieron. Gonzal. *de Alternat. gloſ. 5. §. 5. n. 37.* Iterum ipſe Gigas *in quæſt. 49. ex n. 1. & ſeqq.* firmat, penſionarium & uſufructuarium æquiparari: & in *cap. 1. ejuſd. tr. n. 9.* quod penſio dicitur à verbo, *Pendeo*, quia pendet à beneficio
14 formaliter ex quo detrahitur ſicut uſusfructus à proprietate, ad quod jura & Doctores allegat: & quod penſio nihil aliud ſit quàm certa portio ex beneficio ſeparata, à quo extrahitur, ſicut uſusfructus à proprietate, & inde dicatur penſio à *pendeo*, quia pendet à proprietate beneficii: poſt Gigantem & Cardinal. firmat Vivianus *de jure patron. l.13. cap. 9. n.1. & 2.* ſequitur Barboſa *de jur. Eccleſ. l. 3. d. cap. 11. n.2.& 3.* Rota ut per Farinac. *in poſthum. tom. 2. deciſ. 530. n.2.* ubi per Cardinal. *in Clem. 1. §. eadem, n. 4. de ſuppl. neglig. prælator.* Gigantem *de penſionib. qu. 38. n.2.* Mohedan. *deciſ. 4. n. 7. de locato*, & Rotam *deciſ. 401. n. 4. part. 1. diverſ.* tenet in optimo caſu, penſionem Eccleſiaſticam æquiparari 15
uſufructui, & in hac æquiparatione ac ſimilitudine nullus hactenus ſanæ mentis dubitavit.

Quapropter materiam penſionis Eccleſiaſticæ 16
eſſe regulandam tam activè quàm paſſivè per juris diſpoſitiones & regulas ac determinationes loquentes de uſufructu, docuit Rota Rom. coram Duran. *deciſ. 448. n. 27.* Hieronym. Gabriel. *conſ. 191. l. 3.* Lotter. *de re benef. l.1. q.42. ex n. 20. cum plurib. ſeqq.* Nos *in hoc Labyrint. par.1.c.43.n.43.* adde Auguſt. Barboſ. *de penſionib. in proœm. n. 3.* & probant omnes ceteri DD. & Rotæ deciſiones jam allegatæ, dum ſecundùm hanc ſimilitudinem & æquiparationem varios caſus & difficultates in materia penſionis contingentes determinarunt per Regulas uſusfructus, juxta regul. leg. *non poſſunt omnes articuli ſingulatim legibus aut ſenatus conſultis comprehendi, ſed cum in aliquo caſu ſententia eorum manifeſta eſt, is qui juriſdictioni præeſt, ad ſimilia producere, atque ita jus dicere debet, 12. ff. de legib.*

Supponitur ſecundò, quod penſio quatenus eſt 17
onus impoſitum ſuper fructibus beneficii, prout cuncti fatentur, dicitur ſervitus beneficii, ut expreſsè aſſerit Rota in *deciſ. 341. n. 18.* inter recollectas per Ludov. Poſthium *poſt tract. de manutent.* quia imponere penſionem beneficio, eſt illi ſervitutem injungere, cùm ſit quædam ſervitus penſio ipſa, ut affirmat Caccialup. *in tract. de penſionib. quæſt.8.* & Paul. de Roma *in eod. tract. de penſion. in 8. & ult. quæſt. num.22.* poſt quos & alios idem tenet Gigas *de penſionib. quæſt. 96. n. 1.* Rota *dec. 327. n. 3.* inter recollectas per Farinac. *fol. mihi 303.* idem Farinac. *in poſthu. dec. 119. n. 2. tom. 2.* poſt Caputaq. & Paul. Pariſium, & per Gomezium, Caputaquenſis *in plurib. deciſion.* idem firmat Gonzal. *de Alternat. gloſ. 5. §. 5. n. 40.* & è converſo per penſionis extinctionem dicitur beneficium reſtitui ad priſtinam libertatem, ut poſt plurimos DD. tradit Garc. *benefic. par.1.c.4.n.143.*

Cùm itaque in omnibus penſio æquiparetur 18
uſuifructui, ex latè comprobatis, & uſusfructus ſit ſervitus perſonalis, *l. 1. ff. de ſervitut.* ibi: *ſervitutes aut perſonarum ſunt, ut uſus, & uſusfructus; aut rerum, ut ſervitute ruſticorum prædiorum & urbanorum, & ideo uſusfructus formalis non poteſt concurrere cum dominio ipſius rei:* reddens rationem text. in *l. uti frui 5. ff. ſi uſufr. petat.* ibi: nec enim poteſt ei ſuus fundus ſervire: qui loquitur de ſervitute uſusfructus: *l. cum filius 78. §. dominus, ff. de legat. 2.* ibi: *diverſum eſt in ceteris prædiorum ſervitutibus: l. dominus uſufructuario prædium quod ei per ſervitutem ſerviebat, 64. ff. de uſufr.* abundè Caſtillo *de uſufructu, c.1. n. 4. & c. 11. à princ.* ideo ad ejus ſimilitudinem penſio ſervitus beneficii rectè dici poteſt.

Quibus ita ſuppoſitis, facilè poteſt percipi
noſtræ principalis quæſtionis reſolutio: nam 19
quemadmodum jus uſusfructus amittitur, extinguitur, & finitur per adquiſitionem proprietatis perfectæ

Digitized by Google

perfectæ factam ab uſufructuario, §. finitur, verſ.
item finitur uſusfructus ſi domino proprietatis ab
uſufructuario cedatur (nam cedendo extraneo ni-
hil agitur :) vel ex contrario, ſi uſusfructuarius
proprietatem rei adquiſierit, quæ res conſolidatio
appellatur : Inſtit. de uſufr. l. ſi fructuarius 4 ff.
uſufructuar. quemadm. cau. ibi : ſi fructuarius pro-
prietatem aſſequutus fuerit, deſinet quidem uſus-
fructus ad eum pertinere propter confuſionem,
&c. l. omnes 3. §. ſed & ſiquis uſumfructum tibi
legaverit, & ſub conditione, ſi liberos habueris,
proprietatem, amiſſo uſufructu, (per conſolidatio-
nem, quia liberos habuiſti, ut rectè Gloſſa ibi.
declarat) committitur quidem ſtipulatio, ſed ex-
ceptio locum habebit, ff. uſufructuar. quemadm.
cau. l. ſi ſub conditione 16. l. ſi tibi fundum 17. ff.
quib. mod. uſusfruct. amitt. l. is cujus in ſervo pro-
prietas erat 26. & l. cum filius 78. dominus, ff. de
legat. 2. l. ſi purè 4. ff. de uſufr. legat.

20 Idem erit in ſervitute, nam habens ſervitu-
tem in re, ſi ejus proprietatem adquirat, amit-
tit ſervitutem, & per confuſionem & conſoli-
dationem extinguitur, l. 1. quemadmod. ſervit.
amitt. ibi : ſervitutes prædiorum confunduntur, ſi
idem utriuſque prædii dominus eſſe cœperit, & l.
ſi partem 19. ff. eod. l. quidquid ff. commun. præ-
dior. l. ſi quis ædes 29. ff. de ſervit. urb. præd. l. ſi
21 communi, ff. de ſervit. ruſt. l. legatarius 38. §. ſi
legatum, ff. de legat. 1. quia res ſua nemini ſer-
vit, l. ſi rem alienam, 2. ff. de pignor. act. l. in re
communi, ff. de ſervit. urb. præd. l. utifrui, ff. ſi
uſusfruct. pet. Surd. de aliment. 8. privileg. 49. n. 7.
idem Surd. dec. 76. n. Sccac. de commer. § 2. gloſ. 5.
n. 89. inſpect. 1. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap.
876. n. 10. Ovid. de Amicis, de jur. emphyteu. qu.
15. n. 3.

Ita pariter penſio ſuper aliquo beneficio im-
poſita, ſi penſionarius adquirit titulum & colla-
tionem ipſius, extinguitur & amittitur ipſo jure
per conſolidationem, ob ſimilitudinem & æqui-
parationem uſuifructui; quoniam actio & paſſio
non poſſunt concurrere in eodem ſubjecto, ſeu
eadem perſona ſimul, l. prætor, ff. de tutorib. &
curator. l. fin. ff. de offic. prætor. l. Uranius 82. ff.
de fidejuſſor. Jaſ. in l. debitori, n. 4. c. de pact.
Pirrhus Maur. Aretin. de fidejuſſ. ſect. 8. c. 50. n. 1.
& 2. fol. 195. Oſalcus dec. 95. a num. 2. Scaccia de
22 commerc. §. 6. gloſ. 1. n. 24. Et quia debitor ſui
ipſius nemo eſſe poteſt, d. l. Uranius. l. frater à
fratre 28. ff. de condict. indeb. cum traditis per
Cald. Pereyram, de extinct. emphyteu. c. 14. n. 33.
Scacc. de commerc. §. 2. g. 5. n. 89. inſpect. 1. & §.
6. gloſ. 1. n. 12. Guttier. de gab. q. 45. n. 5.

23 Et per hæc fundamenta & ſimilitudinem pen-
ſionis cum uſufructu, in noſtris terminis hanc
quæſtionem reſolvit primus omnium eleganter
Gigas in tr. de penſionib. q. 49. per tot. affirmans,
quod ſicut uſusfructus finitur & extinguitur per
adquiſitam proprietatem rei ab illo qui in ea
habet uſumfructum, ita penſio extinguitur per
adquiſitionem tituli & collationem beneficii pen-
ſione gravati obtentam à penſionario : Gigan-
tem referens idem dixit Vivianus de jur. patron.
l. 13. cap. 9. n. 59. tenet etiam Petr. Andr. Gam-
bar. de Author. Legati de latere, l. 6. tit. de pen-
ſionib. ex n. 480. cum ſeqq. plena manu declarat
Ferentill. ad Buratt. dec. 528. n. 4. & 5. & expreſſè
tenuiſſe Rotam, & latiſſimè diſputatum & deci-
ſum articulum in una dec. civitatis Plebis, 15.
Jun. 1616. coram Card. Sacrato, firmat Lotter.
de re benefic. l. 3. quæſt. 16. n. 62. quem referens
ſequitur etiam Auguſt. Barboſ. de penſionib. jur. 1.
quæſt. 9. n. 18. qui utique idem tenet & affirmat
de jur. Eccleſ. l. 11. n. 75. ubi hunc caſum refert
inter cæteros, per quos extinguitur penſio ob
æquiparationem penſionis cum uſufructu.

Pro hac eadem reſolutione firmiter determi- 24
navit Rota in d. dec. civitatis Plebis, de qua
teſtantur Ferentill. Lotter. & Barboſ. locis pro-
ximè relatis, quam licèt pro contraria parte ad-
duxerimus ſuperiùs n. 7. verſ. Et hanc partem ne-
gantem, &c. ipſe tamen ſemper firmiter tenuit
regulam, videlicet extingui penſionem per ob-
tentionem beneficii penſione gravati à penſiona-
rio, adinſtar uſufructuarii; quamvis negaverit
intrare hanc regulam in illo caſu particulari de
quo agebatur, in quo titulus & collatio bene- 25
ficii non fuit firmiter & cum effectu obtenta
penſionario, quo caſu nihil mirum quod tunc
ceſſet extinctio & conſolidatio penſionis ſicuti
nec uſusfructus ex rationibus infrà adducendis
& probandis.

Nam licèt penſionarius uſus fuit facultate re- 26
grediendi ad beneficium ſub penſione reſigna-
tum, tamen judex nulliter & attentatè ſpoliavit
reſignatarium poſſeſſorem, juſtè appellantem ab
iniquo proceſſu, ex quo facilè reſultaret revo-
catio immiſſionis attentatæ, cum debuiſſet ex-
pectare ſententiam tranſactam in rem judica-
tam; ac ideo licitè potuiſſe penſionarium per
concordatum dimittere beneficii poſſeſſionem ti-
tulari ſpoliato, & ab eo, & ſucceſſoribus exige- 27
re ſuam penſionem, quæ non potuit extingui
per revocabilem illam & inefficacem beneficii
adquiſitionem, & pendente lite potuiſſe penſio- 28
narium renuntiare regreſſui, prout latè hæc ſin-
gula fundamenta comprobavit dicta Rota deci-
ſio, & repetit Auguſt. Barboſa de jure Eccleſ.
l. 3. cap. 11. ex n. 74. cum ſeqq. idem probat Cala-
nate in conſ. 10. ſub n. 149. verſ. ita penſionarius :
dicens quod ſi penſionarius aſſequutus eſt benefi-
cium, ſuper quo penſio ſibi debebatur, & illud
poſtea dimittit ex cauſa non voluntaria, ſed ne-
ceſſaria præexiſtenti, poteſt ſicut antea penſio-
nem retinere, ex Gigante de penſionib. d. q. 49. 29
n. 7. Et quia pariter ipſe Titularis ſpoliatus po-
terat lite pendente effugere regreſſum ſolvendo
penſionario penſiones debitas, ut benè probat
dicta deciſio, & Barboſa ibid. n. 77.

Et quod penſionarius poteſt renuntiare re- 30
greſſui, patet; quoniam fuit in bulla appoſitus
in favorem penſionarii, probat latè Gonzal. in
regul. 8. de Alternativ. gloſ. 56. n. 53. & 54. quia
quando nullitas actus etiam ipſo jure per legem
vel contractum eſt appoſita & introducta in fa-
vorem alicujus, nihil operatur, niſi parte vo- 31
lente; de quo jura & innumerabiles pene do-
ctrinas in variis materiis congeſſit accuratè Gon-
zal. loc. cit. ex n. 48. uſque ad n. 107. & inferiùs
ergo dum titulus beneficii non eſt efficaciter &
irrevocabiliter quæſitus penſionario, penſio non
extinguitur.

Ergo etiam ſequitur quod dum titulus bene- 32
ficii penſione gravati non eſt efficaciter & irre-
vocabiliter adquiſitus penſionario, ſed per litis
pendentiam ſuſpenſa extinctio, nullo modo con-
ſolidatur nec extinguitur penſio per adquiſitio- 33
nem revocabilem atque aliter reſolubilem; ſecùs
lite jam finita. Utrumque poſt alios probat ſi-
gnanter Lotter. de re benef. lib. 3. q. 17. ex n. 60.
& n. 62. ita ait : Ut cunque verò contingat, re-
ſignantem regredi ad beneficium reſignatum ſive
per

per actionem in ſpolio motam, ſi per canoniza-
tionem regreſſus ſibi reſervati in caſu non ſolu-
tæ, vel in dubium revocatæ penſionis, conſtat
penſionem ipſam extingui, in tantùm ut ſi ex
nova concordia beneficium iterum cedat reſigna-
tario, ea non convaleſcat ſine novo Papæ decre-
to, modò ſcilicet circa regreſſum nullæ remanſ-
ſerint reliquiæ litis, ex quibus iſte effectus videa-
tur ſuſperſus, ut latiſſimè fuit deciſum *in una ci-*
vitatis Plebis 15. *Iun.* 1616. *coram Cardin. Sacra-*
to, & plena manu declarat D. Ferentil. ad Burat.
decis. 528. *n.* 4. *&* 5. hoc idem tranſcribens, ſe-
quutus fuit Aug. Barboſ. *in tract. de penſ. par.* 1.
q. 6. *n.* 18.
34 Et quod quando penſionarius adquirit idem
beneficium ſua penſione gravatum revocabiliter,
non extinguatur penſio, ſed duret, evicto, ab-
lato, ſeu dimiſſo beneficio, ita ut ab eo poſſeſ-
ſore, cui fuit collatum, poſſit exigere penſio-
nem annuatim ſicut antea, in terminis probavit
Gigas, (cujus nullus meminit) *de penſionib. quæſt.*
49. *ex num.* 5. *uſque ad fin.* per ſimilitudinem &
æquiparationem uſusfructus cum penſione; juxta
text. in *l. dominus uſufructuario* 67. *ff. de uſufr.*
quem pro contraria parte adduximus *ſupr. n.* 2.
verſ. Quæſtio ſubtilis eſt &c. in quo ideo per aditio-
nem hæreditatis uſufructuarius non amiſit uſum-
fructum, quia hereditatem à principio adquiſivit
revocabiliter, quam poſtea abſtulit filius agens de
inofficioſo contra teſtamentum: conſonat text. *in*
l. ſi maritus Cod. de inoff. teſtam. textus etiam ſi-
milis & mirabilis in *l. à liberto ff. de bon. libertor.*
ubi uſufructuarius proprietate adquiſita ex teſta-
mento, quod per contra tabulas poſtea fuit
reſciſſum, non amittit uſumfructum licet virtu-
te teſtamenti jam dominus factus fuerit proprie-
tatis rei, ſuper qua uſumfructum habebat, *l.*
propter veneni, *§. neptis*. *ff. ad Silaniam. l. here-*
dem ff. de his quib. ut indign. l. eum qui: *§. fin.*
ff. de inoff. teſtam. l. cum bonis, *§.* 1. *ff. de ad-*
quir. hered.
35 Quæ doctrina univerſaliter vera eſt in cunctis
caſibus, in quibus quis habet jus aliquod in re
aliena, per cujus adquiſitionem jus extinguitur
ut extincto non habeat locum quando res ipſa
adquiſita fuit revocabiliter, vel nulliter, ita ut
ab eo aliquo modo vel jure evinci poſſit: & ſi-
gnanter de uſufructuario proprietatis emptore,
ut penes eum remaneat uſusfructus, proprietate
à conſanguineo retracta, communem firmat Ti-
raquell. *de retract. l.* 1. *§.* 1. *gloſ.* 7. *n.* 65. & Ant. Go-
mez. *ad leg.* 70. *Tauri*, *n.* 34. communem etiam
dicit Surd. *dec.* 51. *n.* 24. Carpam. *ad ſtatut. Mediol.*
417. *n.* 461. *& ſtatu.* 434. *n.* 113. *&* 114. *t.* 1. Caſtill.
de uſufr. c. 74. *n.* 23. Cancer. *l.* 3. *reſol. tit.* 3. *de privil.*
n. 309. Caſanat. *conſ.* 10. *n.* 171. Cavalcan. *de uſufr.*
n. 173. Covar. *l.* 3. *variar. reſol. c.* 11. *nu.* 7. Cremenſ.
ſingula 58. latiſſimè Matienzo *ad leg.* 7. *tit.* 11. *gloſ.*
1. *ex n.* 35. *uſque ad nu.* 47. *l.* 5. *recopil.* Ovid. de
Amic. *de jur. emphyt. quæſt.* 15. *ex n.* 3. & ſignanter
n. 9. idem in nullitate adquiſitionis ut non ex-
36 tinguatur jus quod ea habebat in re adquirens;
vel etiam per ſecundum contractum nullum non
inducatur novatio prioris validi: & de variis
exemplis & doctrinis ſimilibus videndus Giurba
deciſ. 63. *ex n.* 1. *uſque ad* 6. & omnino Matienzo
in loc. mox cit. qui in variis caſibus & materiis
plurima jura & Doctores cumulavit: Nos *in no-*
ſtris Commentar. de ſupplicat. ad Sanctiſſ.
Quibus etiam convenit quod licet penſio per
contractum matrimonii extinguatur, adhuc ta-
men dum lis pendet ſuper validitate matrimo-
nii, non extinguitur; etſi penſionarius inſtet
pro ejus validitate, ut per *Marcheſan. & Roſa*
deciſ. tener Olyver. Beltramin. *in adnotat. ad Ale-*
xand. Ludoviſ. deciſ. 18. *n.* 9.
Quod idem videmus in duobus beneficiis in- 37
compatibilibus ab uno obtentis, ut vacet pri-
mum ipſo jure per impetrationem ſecundi, ad
cap. de nulla, *de præbend.* cum *aliis vulg.* atta-
men hoc non procedit, nec vacat primum,
quando ſecundum non fuit perfectè quæſitum,
ſed litigioſum, & ſuper eo lis pendet, qua pen-
dente, primum incompatibile non vacat, cùm
ſecundi collatio & poſſeſſio non ſit pacifica, ſed
controverſa; ut latiſſimè plura referens jura &
Doctores, tradit Garc. *de benefic. tom.* 2. *par.* 11.
c. 5. *§.* 1. *per tot.* quapropter juſtè determinavit Rot.
in d. deciſ. civitatis Plebis, *coram Sacrato*, non
extingui penſionem, quando penſionarius obti- 38
nuit idem beneficium penſione gravatum; ſed
ſuſpendi effectum extinctionis, dum lis ſuper in-
greſſu & immiſſione pendet: ita ut ſi dimittat,
vel renuntiet illud beneficium, poſſit abſque ali-
quo impedimento penſionem ſuam, quæ hoc
caſu remanſit illæſa, exigere à quolibet poſſeſ-
ſore, cui beneficium fuit poſtea collatum.
Quanquam ſecùs erit quando beneficium pen- 39
ſione gravatum validè & perfectè fuit collatum
& adquiſitum à penſionario habente ſuper ejuſ-
dem fructibus penſionem: nam iſte ſi volunta-
riè & nullo jure cogente dimiſerit idem benefi-
cium, vel renuntiaverit in favorem alterius,
novus Titularis nullo modo tenebitur ad ſolu-
tionem penſionis, quam antea penſionarius ha-
bebat ſuper ipſo, quoniam cum per legitimam
obtentionem tituli beneficii ejuſdem, penſio fuerit
extincta, ad latiſſimè comprobata *ſupr. ex n.* 8.
cum multis, *ſeqq. verſ. Quibus tamen minimè*
refragantibus &c. etiam poſt factam voluntariam
dimiſſionem durat extincta, nec per talem di-
miſſionem recuperare poteſt; Tum quia actus 40
legitimi retractari non poſſunt; licèt caſus eve-
nerit à quo non poſſint inchoari; ex *leg. actus*,
de regul. jur. Tum quia jus ſemel amiſſum non 41
recuperatur; nec jus ſemel extinctum reviviſ-
cere poteſt, *l. qui res*, *§. aream. ff. de ſolut. l.*
ſi unus 27. *§. ſed ſi ſtipulatus*, *ff. de pact. l. electio*,
cum *ibi* notatis, *ff. de noxalib. action. l. inter ſti-*
pulantem, *§. ſacram. verſ. nec revocari*, *ff. de*
verb. oblig. l. Mævius, *§. duorum*, *ff. de legat.* 2.
l. heredib. ubi Gloſ. 1 *ff. ad Trebel.*
Et pro hac propoſitione, adeſt ſingularis text.
in l. ſiquis ædes 29. *ff. de ſervit. urb. præd.* ubi 42
qui vicini ædes emit ſuis ſervientes, extincta
fuit ſervitus per confuſionem: ſed cum poſtea
alienaſſet ædes emptas antea ſervientes; quærit
Conſultus an per dimiſſionem & alienationem
ædium recuperabit ſervitutem quam ante emp-
tionem habebat? Reſpondet, liberas ædes tran-
ſire in ſecundum emptorem, niſi inter eos pa-
ctum ſit ut ſervitus renovetur: verba textus
ſunt; *Si quis ædes, quæ ſuis ædibus ſerviebant,*
cum emiſſet, traditas ſibi accepit, confuſa ſubla-
taque ſervitus eſt, & ſi rurſus vendere velit, no-
minatim imponenda ſervitus eſt, alioquin liberæ
veneunt: textus etiam expreſſus in *l. Mævius*,
§. duobus, ibi, *nec poſtea parte alienata revo-*
care actionem ſemel extinctam ff. de legat. 2. Con-
ſonat text. optimus in *l. ſi tibi* 17. *ff. quib. mod.*
uſufr. amitt. ubi legatus mihi fuit purè uſusfru-
ctus alicujus rei, & proprietas legata fuit Titio
ſub

Digitized by Google

ſub conditione: ego dum percipiebam uſum-
fructum, emi ab hærede, pendente conditione,
proprietatem ejuſdem rei: extinctuſque fuit per
conſolidationem meus uſusfructus: poſtea puri-
ficata conditione, rem dimiſi legatario cui ſub
illa conditione relicta fuit: dixit Conſultus quod
non poſſum retinere uſumfructum ſemel legitimè
conſolidatum cum proprietate quam dimitto &
reſtituo legatario, verba textus ſunt: *Si tibi
fundi uſusfructus purè, proprietas autem ſub con-
ditione Titio legata ſit, & pendente conditione
dominium proprietatis adquiſieris, deinde condi-
tio extiterit: pleno jure fundum Titius habebit
nec intereſt quod detracto uſufructu proprietas le-
gata ſit; ut enim dum proprietatem adquiſieris,
jus omne legati uſusfructus amiſiſti.* Ex quibus
juribus apertè conſtat, quod ſemel per conſoli-
dationem uſusfructus cum proprietate ob legi-
timam & perfectam concurrentiam in eadem
perſona amiſſus & extinctus non reviviſcit, nec
recuperatur propter dimiſſam poſtea proprieta-
tem, quando ex facto proprio & voluntate ſua
per adquiſitionem proprietatis volui amittere
43 uſumfructum; quæ jura cum loquantur in ex-
tinctione uſusfructus legitimè facta, rectè con-
veniunt extinctioni penſionis, cujus dubia de-
ciduntur & determinantur per regulas uſusfru-
ctus, cui aſſimilatur & adæquatur, ex abundè
comprobatis *ſup. ex n. 9. cum multis ſeqq. verſ.
Ad cujus reſolutionis evidentiam &c.*

44 Et quod per adquiſitionem tituli beneficii le-
gitimè obtentam, & irrevocabiliter ſemel quæ-
ſitam per penſionarium, extinguatur ipſo jure
penſio ſuper eo impoſita; ita ut ſi poſtmodum
ipſummet beneficium voluntariè dimittat, vel
in favorem alterius renuntiet, nullo modo revi-
viſcat penſio ſemel extincta, nec poſſit eam exi-
gere à novo Titulari & poſſeſſore ejuſdem bene-
ficii, quantumvis conveniat cum novo poſſeſſo-
re de continuatione penſionis: expreſsè tenue-
runt Gigas *de penſionib. quaeſt.* 49. *ex n.* 5. & pro-
barunt abundè per Rotæ decisiones Ferentill.
Lotter. & Barboſ. *in locis ſupr. citat. ex num.* 32.
*cum ſeqq. verſ. Ergo etiam ſequitur quod dum ti-
tulus beneficii, &c.*

45 Ad quod obiter adnotandum eſt, quod quan-
do legitimè fuit titulus beneficii à penſionario
adquiſitus, & per conſequens extincta penſio per
confuſionem, ſi poſtea idemmet beneficium di-
miſerit in favorem alterius cum pacto de con-
tinuanda & ſuſcitanda penſione ſic extincta, tale
pactum Titularem ſucceſſorem non adſtringit,
nec de jure valet, quoniam penſionis ſemel le-
46 gitimè extinctæ reſurrectio non pendet à ſola
contrahentium voluntate, ſed à voluntate &
gratia Pontificis cum nova ſit penſio quæ præ-
tenditur & ideo nova eget gratia Apoſtolica:
in quo conveniunt dictæ *Rotæ* deciſiones, Fe-
rentill. Lotter. & Barboſ. *proximè citati*: idem
Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 3. *quaeſt.* 11. *num.* 79. *ad
fin.* ex Gambar. *de offic. & poteſt. Legati de late-
re, lib.* 6. *n.* 483. *cum ſeqq.*

47 Quæ doctrina univerſaliter veriſſima eſt, quod
quando penſio à Papa conceſſa fuit, ſi ex aliquo
defectu ſit nulliter conſtituta, vel ex poſt facto
nulla reddatur & reſolvatur ex defectu condi-
tionis appoſitæ, ſub qua ipſa gratia fuit expe-
dita, ita ut conſolidetur cum titulo beneficii, &
legitimè extincta ſit, quamvis inter penſiona-
rium & Titularem fiat concordatum de ſolven-
da & exigenda penſione, & continuent, perſe-
verent & conſentiant in executione concordati
inter ipſos initi, nullomodo revalidatur penſio
ſemel extincta ex defectu novæ gratiæ, quæ
ad id præcisè requiritur authoritate Apoſtolica;
cum renovatio & convalidatio hæc non pen-
deat à ſola voluntate & conſenſu partium, ſed
ſimul & principaliter à Papa; ut poſt plurimos
Doctores firmavimus *in hoc Labyr.* 2. *p. c.* 10. *nu.*
63. & conducunt ſimiles doctrinæ *ib. ex num.* 58.
cum ſeqq.

Igitur ex ſupra dictis, duæ ad noſtrum pro- 48
poſitum deducuntur concluſiones. Prima ſit,
quod quando penſionarius per aſſecutionem be-
neficii, ſuper quo habet penſionem reſervatam,
extinguitur penſio, quia legitimè & irrevocabi-
liter de titulo ipſius beneficii fuit proviſus, &
quamvis poſtmodùm illud voluntariè dimittat ſeu
renuntiet, nullo modo reviviſcit penſio ſemel
legitimè extincta; & per conſequens non poteſt
dici creditor pro ea, nec comparens in concur-
ſu peracto per poſſeſſorem beneficii poteſt gra-
duari: juxta latè comprobata ex *n.* 39. *& ſeq.
verſ. Quanquam ſecùs erit &c.*

Secunda ſit concluſio, quando penſionarius 49
adquiſivit beneficium ſua penſione gravatum,
non perfectè, ſed revocabiliter, & quod aliquo
modo poteſt evinci, & ab eo avelli, nunquam
conſideratur extinctio penſionis, ſed ſemper du-
rat & perſeverat, & poteſt juſtè eam exigere
à novo poſſeſſore ejuſdem beneficii, & in hu-
jus concurſus judicio tanquam verè creditor pro
eadem graduari in eo loco & gradu, quem
penſionariis aſſignavimus *in hoc Labyrinth. par.*
1. *c....*

Quibus feliciter abſolutis, nihil obſtant ar- 50
gumenta in contrarium conſiderata *à princip.
hujus cap.* Non primum petitum ex *l. dominus
fructuario, 67. ff. de uſufr.* Nam loquitur in ter-
minis ſecundæ concluſionis, quia in caſu illius
textus uſufructuarius adquiſivit proprietatem re-
vocabiliter, & ob id ab eo fuit fundus ablatus,
retento uſufructu tanquam non extincto nec fi-
nito, quem text. ita declaravimus per multa;
ſupr. ex n. 34. *cum ſeqq. verſ. Et quod quando
penſionarius &c.* & paulò ſuperiùs *ex n.* 24. *verſ.
pro eadem reſolutione*, &c.

Eodem etiam modo reſpondetur Rotæ deci- 51
ſioni, de qua *ex n.* 7. pro contraria parte pon-
derata, cùm procedat in caſu ſpeciali, in quo
penſionarius minùs perfectè & revocabiliter fuit
immiſſus in poſſeſſionem beneficii ob regreſſum;
fatetur tamen dicta deciſio, regulam genera-
lem, nempe extingui penſionem quando pen-
ſionarius adeptus eſt collationem beneficii pen-
ſione gravati, perfectè & irrevocabiliter ad in-
ſtar uſufructuarii conſequentis proprietatem rei
ſuper qua habebat uſumfructum, prout latiùs
declaravimus *d. Rot. deciſ. ſupr. ex n* 24. *cum mul-
tis ſeqq. verſ. pro hac eadem reſolutione*, &c.

Minùs obſtat text. *in l. unus ex ſociis, §. fin.* 52
cum *leg. ſeq. ff. de ſervit. urban. præd.* de quibus
n. 4. *ſupr.* Quia in caſu illorum jurium jus ſer-
vitutis nunquam fuit extinctum nec amiſſum,
ſed ſuſpenſum pro tempore quo fons exaruit,
quia non ſua culpa aut negligentia uſus aquæ
ſuſpenſus fuit, ſed quia caruit occaſione & fa-
cultate utendi ſua ſervitute, & ideo poſtquam
aqua ad ſuas venas redire cœpit, jus ſuum con-
tinuavit ut antea: vide Caſtill. *de Tertiis, c.* 19.
ex n. 8. *cum ſequentibus* ubi latè de materia *illius
text.*

51 Nec denique obſtat text. *in d. l. ſi ager. 13. ff. quib. mod. uſuf. amit.* de quo *ſupra n.* 5. Quoniam in *eo textu*, fundus totus inundatus fuit fluminis vel maris impetu, ex quo proprietas unà cum uſufructu amiſſa videbatur, poſtmodùm verò eodem impetu receſſit aqua, & ſic reſtituta fuit proprietas ſimul cum uſufructu, & uterque tam proprietarius quàm uſufructuarius conſequutus fuit jus ſuum, quia neuter fecit actum aliquem voluntarium, ex quo uſusfructus conſolidari potuiſſet, ſed quodam impedimento externo & violento flumen impedimentum appoſuit utrique, & poſtea ſuſtulit, ut ambo ad ſua jura redirent; ut probat etiam clarè text. in *l. adeo §. aliud ſane eſt, ſi cujus ager totus inundatus fuerit, namque inundatio ſpeciem fundi non mutat, & ob id cùm receſſerit aqua, palam eſt ejuſdem eſſe, cujus & fuerat, ff. de adquir. rer. dom.* ex quo ſola poſſeſſio interim fundi ablata fuit, *l. 1. ff. de fluminib. §. ſi foſſa:* & text. in *l. ergo, §. alluvio, ff. de adquir. rer. dom.* text. optimus in *l. 3. §. Labeo, ff. de adquir. poſſeſſ.*

CAPUT VII.

Hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica an extinguatur, adquiſito per penſionarium debitorem titulo beneficii.

Et an Hypotheca ſuper penſione nulliter impoſita ex conſenſu non habentis jus ad beneficium, convaleſcat poſtea adquiſito per iſtum legitimo titulo ejuſdem beneficii.

SUMMARIUM.

1 *Solutio primæ partis quæſtionis deducitur ex reſolutis ſuprà*, hac par. 4. c. 4. per tot.

2 *Conſolidatio uſusfructus cum proprietate nihil officit juri creditoris habentis hypothecam ſuper jure conſolidato.*

3 *Commoditas uſusfructus ſuper qua cadit hypotheca, non admittit mutationem ex ſubſtantia, aut forma aut qualitate, ex vi conſolidationis.*

4 *Ea quæ dicta ſunt de uſufructu hypothecato conſolidato, procedunt in penſione hypothecæ ſubjecta, adquiſito titulo beneficii per penſionarium.*

5 *Dubia circa penſiones Eccleſiaſticas debent determinari & decidi per regulas uſusfructus.*

6 *Irrevocabiliter adquiſito per penſionarium titulo beneficii penſione gravati, extinguitur penſio.*

7 *Hypotheca conſtituta ſuper penſione, durat adhuc adquiſito titulo beneficii à penſionario.*

Aliud eſt conſolidari uſumfructum, & penſionem, in perſona alterius, qui non ſit debitor illius: aliud verò conſolidari in perſona debitoris, quia tunc manet hypotheca. ibid.

8 *Proponitur ſecunda quæſtio agitanda.*

9 *Hypotheca conſtituta à non domino rei, ſuper qua conſtituitur, eſt invalida.*

10 *Hypotheca à principio nulla, revalidatur ſi debitor nanciſcatur dominium rei, quo ante carebat.*

Conceſſio facta alicujus rei à non domino, convaleſcit ſi contingat concedentem poſtea dominum fieri. ibid.

11 *Certior opinio eſt, hypothecam impoſitam ſuper penſione ab initio invalida, non revalidari per adquiſitionem tituli beneficii à penſionario factam.*

12 *Explicantur termini quæſtionis ut vitetur confuſio.*

13 *Penſio ab initio nulla vel poſtea reſoluta, non convalidatur ex ſolo conſenſu habentis titulum beneficii.*

14 *Penſio conſtituta ſuper beneficio, ad quod poſſeſſor conſentiens penſioni nullum jus habebat, eſt nulla, ita ut verus Titularis opponere poſſit de invaliditate ad liberandum ſuum beneficium.*

15 *Si penſioni conſentiens non habebat jus legitimum in beneficio, tempore quo præſtitit conſenſum penſioni, nihil proficit titulus ſuperveniens ad revalidandam penſionem.*

16 *Conſtitutio penſionis abſque gratia Pontificis, eſt nulla & ſimoniaca.*

17 *Penſio nulla, vel jam extincta, non revalidatur ex ſolo conſenſu partium.*

Hypotheca conſtituta ſuper penſione nulla, vel extincta, non reviviſcit, ſi conſtituens adquirat titulum beneficii penſione gravati, quia nec ipſa penſio convaleſcit: quod latè firmatur, ibid.

PRimam partem hujus quæſtionis exaratam 1
reperies ſuperiùs in *hac 4. par. cap 4. per tot.*
ubi poſt exactam diſputationem reſolvimus, hy-
pothecam ſuper commoditate uſusfructus per-
ſeverare & durare, quantumvis uſufructuarius
debitor adquiſierit rei proprietatem, non ob-
ſtante conſolidatione à jure inducta in tali caſu,
cùm nihil operetur in præjudicium & detrimen-
tum creditoris habentis hypothecam ſuper jure
conſolidato; etenim conſolidatio non egreditur 2
perſonam debitoris adquirentis proprietatem rei:
& quia commoditas uſusfructus, quæ ſola ce-
cidit in hypothecam, nullam recipit mutatio-
nem nec in ejus forma, nec in ſubſtantia, nec
in qualitate; ſed eandem in percipiendis fructi- 3
bus obligatis retinet debitor, prout ante ad-
quiſitionem proprietatis: quod ſufficit ut credi-
toris hypotheca perſiſtat, & contra eundem de-
bitorem continuetur: quam quæſtionem & re-
ſolutionem validiſſimis & impenetrabilibus ju-
ris fundamentis, contrariis deſtructis, robora-
tam & exornatam reperies in *d. cap. 4. per
totum.*

Quo legitimo fundamento poſito, facilè evin- 4
ces noſtræ quæſtionis difficultatem, An hypothe-
ca ſuper emolumentis penſionis (nam ſuper jure
ipſo penſionis penes penſionarium debitorem
exiſtente, ejuſque perſonæ cohærente imponi
non poteſt; ad latè comprobata *in hoc Laby-
rinth. par. 1. cap. 43. num. 8. & num. 36. & ex
num. 25. cum multis ſeqq.*) extinguatur eo ipſo
quod penſionarius debitor adquiſivit collatio-
nem & titulum ejuſdem beneficii ſuper quo ha-
bebat penſionem; eamque hypotheca grava-
tam, ſi ad memoriam revoces, quod penſio
Eccleſiaſtica æquiparatur & adæquatur uſuifru-
ctui, adeo ut per regulas de uſufructu loquentes 5
decidi

Digitized by Google

decidi ac determinari debeant omnia dubia contingentia ſuper penſione; prout ad longum per varias Rotæ Rom. deciſiones, nec non innumerabiles penè Doctores firmavimus *ſupra*, *hac 4. par. cap. 6. ex num.* 8. *cum ſequentibus & uſque ad fin.*

6 Et quamvis in *eodem cap. 6.* reſolvimus, quod penſionario adquirente validè & irrevocabiliter titulum beneficii, extinguatur penſio, eo modo quo extinguitur uſusfructus adquiſita proprietate rei per uſufructuarium, adhuc tamen hypotheca ſuper penſione extingui non debet, cùm ipſemet debitor ſit qui potitur fructibus

7 hypothecatis, nec illos attingat conſolidatio, quæ nihil operatur in damnum Tertii creditoris, qui hypothecam habebat etiam in eo jure, quod alioquin per adquiſitionem proprietatis ſolet conſolidari, ſicut latiſſimè in uſufructu hypothecato non extingui hypothecam, adquiſita proprietate per fructuarium, validè fundavimus in *d.c.4. per tot. in hac 4. par.* Ad cujus ſimilitudinem idem erit reſolvendum in hac prima parte noſtræ quæſtionis, ad quam trahenda ſunt omnia fundamenta utriuſque partis ibidem feliciter conſiderata, foret enim admodum faſtidioſum repetere & tranſcribere omnia in omnibus: ea igitur per te videbis *loco citato*; quia aliud eſt extingui & conſolidari uſumfructum & penſionem in perſona alterius qui non eſt debitor, nec hypothecavit, ad quem uſusfructus, & penſio conſolidata tranſit libera, & jus ad fructus & commoditatem amiſit debitor, quo reſoluto, reſolvitur hypotheca: aliud verò eſt conſolidari uſumfructum & penſionem in perſona debitoris remanentis in eadem fructuum commoditate, illos percipiendo efficaciore titulo, quia tunc durat ipſamet res hypothecata, ex quo durare debet hypotheca in eiſdem recipientibus novam proprietatis adquiſitionem firmiorem & validiorem ſtatum & exiſtentiam.

8 Accedamus ad ſecundam partem noſtri cap. An hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica nulliter ab initio impoſita, eo quod qui in eam conſenſit, carebat jure ad beneficium ſuper quo imponi penſionem conſenſit, an jus hypothecæ convaleſcat eo ipſo quod conſentiens adquiſivit poſtea legitimum titulum ejuſdem beneficii.

9 Cujus quæſtionis difficultas videtur evicta ex notiſſimo illo juris principio, quod licèt hypotheca rei alienæ, & conſtituta à debitore qui in ea nullum jus habebat, ſit à principio nulla & invalida; *l. ſi probaveris*, *Cod. ſi aliena res pignor. dat. ſit*, *l. 4. qui prædium. C. eod. l. 1. §. 1. ff. quæ res pign. obli. poſſ. l. 1. §. 1. l. quæ nondum. §. 1. & §. quod dicitur, ff. de pignor. l. rem alienam*, *& l. 41. ff. de pignor. act. l. ante omnia, ff. de probat. leg. 13. tit. 13. partit. 5. l. 18. eod. & partita.*

10 Adhuc tamen per adquiſitionem poſtea dominii convalidatur & confirmatur hypotheca præcedens, quantumvis invalida ab initio, *l. 1. ff. de pignor. l. rem alienam 41. ff. de pignor. act.* de quorum jurium intelligentia & declaratione exactè poſt plurimos DD. agit Merlin. *de pignor. lib. 1. quæſt. 2. per tot.* ſicuti alia quævis conceſſio, quæ ſi fuerit facta ab eo, qui rei dominus non erat, convaleſcit, ſi contingat, concedentem ex poſt facto dominum fieri, Cald. Pereira *de poteſt. eligen. c. 10. num. 23.* ubi *num. ſeqq.* declarat: Auguſt. Barboſ. *in collect. ad l.* *venditrici*, per text. *ibid. num. 4. Cod. de rebus alien. non alien. tom. 1. fol.* 259. Igitur licèt ab initio hypotheca ſuper penſione fuiſſet nulliter conſtituta ex defectu conſenſus veri Titularis, tamen poſtquam conſentiens penſioni adquiſivit legitimum titulum ejuſdem beneficii, penſio & hypotheca ſuper ea convaleſcere & confirmari debent.

His tamen minimè refragantibus contraria opinio verior & certior eſt, ut hoc caſu hypotheca impoſita ſuper penſione ab initio invalida ob conſenſum ejus nulliter præſtitum qui non habebat jus ad beneficium, nullo modo convaleſcat per novam tituli ad ipſummet beneficium adquiſitionem manifeſtè probabimus. 11

Supponendo imprimis, ne termini confundantur, quod ad noſtrum caſum applicari non debent doctrinæ & jura, de quibus *ſupr. n.* 10. quia in hoc noſtro caſu non agitur de debitore hypothecæ ſubjiciente rem alienam, quam poſtmodum adquiſivit; nam Titularis qui poſtea beneficium adquiſivit in proprietate ac legitimo titulo, nec eſt debitor, nec impoſuit hypothecam, ſed alius Tertius, cui fuit inutiliter conſtituta penſio ſuper beneficio, quod poſtea non adquiſivit: & ideo aliunde quærenda erit difficultatis reſolutio, an ſcilicet penſio nulliter ſic impoſita ex conſenſu non habentis tunc jus ad beneficium, revalidetur per legitimum titulum ſupervenientem conſentienti, ut inde per conſequentiam inferatur ad hypothecæ ſubſiſtentiam & convalidationem, quia jus hypothecæ derivatur ab exiſtentia rei hypothecatæ. 12

In quo firmiter aſſeverandum erit, quod nec penſio ab initio nulla, etiamſi novus acceſſerit conſenſus legitimi Titularis, non poteſt convalidari, quando penſio ſive ab initio nulliter conſtituta; ſive poſtmodùm ex alicujus conditionis in ejus conſtitutione & creatione appoſitæ defectu reſolvatur & extinguatur, per ſolum conſenſum partium renovari & reviviſcere non poteſt, non accedente nova Sedis Apoſtolicæ gratia, cùm hoc non pendeat à ſola voluntate partium, ſed ſimul & præcipuè à gratia & voluntate Papæ; ex mox allegandis & latiùs comprobandis. 13

Conſtans eſt enim propoſitio, quod penſio conſtituta ſuper beneficio ad quod conſentiens poſſeſſor nullum jus habet, nulla eſt, & nullius momenti, ita ut verus Titularis opponere de ejus invaliditate & nullitate liberè poſſit, ad effectum ſe ſuumque beneficium liberandi à tali onere, Achill. de Graſſ. *deciſ. 9. de penſionibus ſeu* 421. Guidobon. *deciſ.* 137. idem de Graſſ. *dec. 6. de penſion. & dec. 1. ſeu dec.* 413. *&* 418. Cæſar. de Graſſ. *dec.* 103. *num.* 9. Grac. *de benef. par. 1. c. 5. n.* 512. *cum ſeqq. t. 1.* Verall. *dec* 300. *par. 2.* Farinac. *dec.* 437. *fol.* 400. *& t. 2. dec.* 559. *n. 2. in poſthum.* & iterum *t. 1. dec.* 337. *num. 1. poſthum.* Lotter. obiter *de re benefic. l. 1. quæſt.* 38. *n.* 130. Nos etiam *in hoc Labyr. 2. par. cap. 9. n.* 72. *verſ. Fulcitur hoc fundamentum.* 14

In tantum quod ſi conſentiens penſioni, non habebat jus legitimum & validum in beneficio, tempore quo præſtitit conſenſum penſioni, prout clarè firmant Doctores jam allegati, & deciſiones proximè citatæ *num.* 14. nihil proficit titulus ſuperveniens poſt ſuum conſenſum ad revalidationem penſionis, Rota ut per Farinac. *in poſthum. tom. 1. dec.* 356. *n. 1.* ibi: *Domini perſeverarunt in deciſis in hac cauſa ſub die* 14 *Martii* 15

proximi. quod ſcilicet penſio fuerit nulla, niſi probetur jus Julii qui conſenſit reſervationi penſionis &c. & eodem *n. in fin.* ibi, *Tertiò quod potuit ſuperveniſſe jus Julio poſt præſtitum conſenſum, quod non ſuffragaretur ad revalidandam penſionem, ſi ab initio fuit nulla, ut infra dicetur &c.* & n. 2. ibi: *ſecundò fuit dictum, quod ad effectum validitatis penſionis requiritur jus de tempore conſenſus præſtiti; aliàs ſi penſio ab initio fuit nulla, non potuit per Julium in præjudicium ſucceſſoris convalidari: Caſſiador. deciſ. 4. n. 5. de penſion. iſtud autem jus Julii de tempore conſenſus non probatur, per poſſeſſionem triennalem, quia potuit ſuperveniſſe novus titulus poſt præſtitum conſenſum*; hactenus de ſingulari ad noſtram materiam deciſione.

16 Et ratio fundamentalis illa erit; quia ſicut penſio à principio reſervari non poteſt ex ſolo conſenſu contrahentium, cum principaliter pendeat ex voluntate & gratia Pontificis, ſine qua penſionis conſtitutio eſt nulla & ſimoniaca, ut ad longum per Garciam *de benefic. par. 1. cap. 5. §. 2. ex n. 273. cum multis ſeq.* & Doctores omnes ſtatim citandos.

17 Ità pariter penſio, vel à principio nulliter conſtituta ſeu reſervata, vel ex poſt facto ſemel extincta, vel annullata ob defectum conditionis ſub decreto irritanti & annullativo poſitæ in eadem gratia reſervationis, ex ſola partium conventione, vel per alium actum inducentem tacitum vel expreſſum conſenſum partium revalidari non poteſt, niſi denuò accedat ſimul nova gratia Sedis Apoſtolicæ, cùm nova penſio ſit, ex quo prima fuit vel nulla, vel extincta, quæ non reviviſcit ex ſola partium voluntate & conſenſu, à quo non pendet, ſed principaliter à voluntate & gratia Papæ, ita probat Rota in *una Valent. deciſ.* adducta per Garc. *d. cap 5. §. 4. n. 514.* ibi: *reſolutum fuit, quod ſi penſiones de quibus agitur, ſunt nullæ, poſſunt ipſi Canonici dicere de nullitate penſionis, quia cùm iſta materia non pendeat à voluntate & conſenſu partium (ut eſt regulariter in prophanis) ſed ab authoritate Pontificis, ſolùm quærendum eſt, an verè penſio ſit, vel nè, valida* &c. & inferiùs, *cùm ut dicitur, totum hoc principaliter pendeat ab authoritate Pontificis, & non partium* &c. Sarner. *in compend. ſignat. num. 87.* & alii quos refert & ſequitur Flamin. Pariſ. *de reſign. benefic. l. 6. quæſt. 2. n. 8.* optimè Mohedan. *deciſ. 12. de renuntiat.* Gambar. *de offic. & pot. Legat. de lat. lib. 6. num. 483. cum ſeqq.* Auguſt. Barboſ. *in voto 5. ex num. 22. & in tract. de jur. Eccleſ. l. 3. cap. 11. nu. 75. in fin. & num. 76. & in tract. de penſionib. quæſt. 9. num. 18.* Nos *in hoc Labyr. 2. par. c. 10. num. 63. & ex nu. 58.* Gigas *de penſionib. quæſt. 49. n. 5. & ſeqq.* Lotter. *de re benef. l. 3. quæſt. 11. ex n. 60. & ſeqq.* ubi allegat bonam *Rotæ* deciſionem, Ferentillus optimè ad Burratt. *deciſ. 528. n. 4. & 5.* Joan. Ant. Bellon. ex aliis, in *conſ. 17. nu. 78. & 9. & nu. 40.* qui omnes aſſeverant, quod penſio nulliter impoſita, vel ex poſt facto nulla reddita & extincta, non poteſt ex ſolo facto partium & conſenſu tacito vel expreſſo, aut concordia, revalidari, & ſuſcitari, quia validare penſionem invalidam, vel extinctam, non pendet ex facto partium, ſed à poteſtate & gratia Papæ. Quod ulteriùs comprobatur ex *Rotæ* deciſ. adducta per Barboſ. *de jur. Eccleſ. d. cap. 11. num. 31.* quâ fuit dictum, poſt contractum à penſionario matrimonium per verba de præſenti, non valere novam concordiam inter Titularem & ipſum penſionarium ſuper penſionis ſolutione abſque Sedis Apoſtolicæ beneplacito & authoritate.

Ea moventur omnes ratione; quia ratificatio actus nullius, eſt novum actum celebrare, Bart. *in l. ab emptione, ff. de pact.* Aretin *conſ. 128. col. 2. verſ. ſecunda ſpecie*, Menoch. *conſ. 88. num. 66.* Petr. Surd. *deciſ. 70. n. 14.* Giurb. *deciſ. 55. ex num. 16.* Nos plurima, & plurimos ad id conduximus in *hoc Labyr. 2. par. cap. 10. ex n. 58. cum multis ſeqq.* ubi quod cenſus impoſitio ſuper bonis majoratus nulliter facta non poteſt validari ex conſenſu tacito vel expreſſo contrahentium, niſi nova & valida ſuperveniat facultas Regia, quia in actu ratificationis hujuſmodi debent concurrere omnes ſolemnitates & formæ requiſitæ ad ipſum actum: atque ideo quemadmodum à principio non potuit conſtitui penſio ex ſola partium voluntate abſque authoritate Papæ, ut *ſupra n. 16.* ita, ſi ſit nulla vel extincta, reviviſcere non poteſt ex ſolo facto partium, non accedente voluntate & nova gratia Sedis Apoſtolicæ: vide Barboſam *d. vot. 5. ex n. 24.*

Ex quo provenit, quod ſuper penſione nulliter reſervata à principio non potuit conſtitui hypotheca; ut poſt innumerabiles penè Doctores probavimus *in d. cap. 10. num. 64.* quia non entis nullæ ſunt qualitates, nec qualitas poteſt eſſe ſine ſubjecto, & ideo cùm per adquiſitionem proprietatis beneficii ſubſequutam ab eo poſſeſſore qui conſenſerat penſioni tempore quo carebat jure ad illud beneficium; non revalidetur nec reviviſcat penſio præcedens nulliter conſtituta, ex comprobatis *ſupr. ex n. 11. cum ſeqq.* ſequitur quod hypotheca minus potuit convaleſcere, nec revalidari ſeu reviviſcere.

Imò potiùs quando in hac penſione concurrerent conſenſus penſionarii & Titularis cum authoritate & nova gratia Pontificis; adhuc non potuiſſet convaleſcere, nec reviviſcere hypotheca ſuper ea nulliter impoſita, quia hæc eſt nova penſio, diverſa à priori, ſuper qua fuerat hypotheca per penſionarium impoſita, quæ nullo modo poteſt extendi & trahi ad hanc novam penſionam, ad latiſſimè tradita in *hoc Labyr. 2. par. 27. ex num. 36. cum multis ſeqq.* ubi de hypotheca ſuper officio vitalitio extincto, quæ non reviviſcit ſi iterum idem officium ei à Rege concedatur; ad quod plures alias doctrinas adduximus.

Firmandum erit igitur in noſtro dubio præſenti, hypothecam ſuper penſione Eccleſiaſtica impoſita, quæ à principio nulliter reſervata fuit ex defectu juris, quo carebat eo tempore conſentiens reſervationi, ſicut non revalidatur penſio, adquiſito poſtmodum legitimo titulo ad beneficium per conſentientem, minimè poſſe convalidari, ac propterea creditorem non poſſe in concurſu peracto per debitorem penſionarium gradum accipere ſuper penſione, nec ſuper ea moleſtare Titularem, qui ad illam non tenetur, ſicuti nec etiam ipſe penſionarius in concurſu peracto per Titularem poterit graduari pro penſione, quæ nulla fuit, nec unquam revalidata; quia neuter fuit creditor ad prædictam penſionem.

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT VIII.

Hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica impoſita per debitorem habentem facultatem Apoſtolicam illam transferendi, an ſimul tranſeat in tranſlatarium.

SUMMARIUM.

1 *Pars negativa proponitur.*

2 *Hypotheca ſuper penſione tantum durat, quantum ipſa penſio.*

Jus quodlibet regulariter extinguitur reſoluta re ſui natura reſolubili ſuper qua conſtitutum eſt. ibid. & n. 9.

3 *Per tranſlationem penſionis, virtute Indulti, prima penſio extinguitur, & nova creatur quæ adquiritur tranſlatario.*

4 *Penſio regulatur per regulas & naturam uſufructus.*

5 *Quando duobus ſucceſſivè uni poſt alterum relinquitur uſufructus, non idem uſufructus tranſit in ſecundam perſonam, ſed alius novus. Declaratur* infr. n. 55.

6 *Hypotheca ſuper penſione extinguitur, extincta penſione, ſicut extinguitur extincto uſufructu. Limitatur*, n. 56.

7 *Hypotheca ſuper officio temporali, feudo, vel emphyteuſi, non durat, illis extinctis, etiamſi jus illud extinctum alii cedatur. & n. 54.*

8 *Prorogatio rei hypothecatæ non durat poſt jus prius extinctum.*

10 *Hypotheca impoſita ſuper juribus regalibus extinguitur per venditionem eorum, quia creantur alia nova jura in favorem emptoris: vid* infr. n. 54.

11 *Quando quis contrahit cum ceſſione juris luendi à Regia Curia ex pacto ſpeciali inter emptorem & venditorem, omnes hypothecæ intermediæ contractæ reſolvuntur in præjudicium creditorum.*

12 *Penſionarius qui eodem tempore reſervata penſionis obtinuit facultatem transferendi; creditor qui accepit eam in hypothecam, debet acquieſcere ſuæ hypothecæ reſolutioni, facta tranſlatione.*

13 *Hypotheca non tranſit cum jure perſonali ſimpliciter ceſſo.*

14 *Penſio tranſlata in veritate & reipſa, non eſt diſtincta à prima, ſed eadem, quemadmodùm pluries decidit Rota.*

15 *Penſio tranſlata dicitur diverſa ab antiqua, reſpectu juris transferentis, ne ulterius penſionem exigat, non autem reſpectu ſubſtantiæ ipſius penſionis, quæ eſt eadem cum antiqua cum omnibus qualitatibus ſuis.*

16 *Adducitur in confirmationem deciſio Rotæ* in una Carpen. penſionis, 29. Maii, 1602. coram Lancelloto: *cujus verba referuntur. & n. 17. 18. & 19.*

20 *Adducitur alia deciſio* in una Papien. penſionis 11. Decembr. 1606. *& num. 21. & 22.*

23 *Alia*, in una Terul. penſionis, 15. Decemb. 1610.

24 *Alia*, in una Feron. penſionis 14. Januar. 1613. *& n. 25.*

26 *Frequenter tenuit Rota, penſionem tranſlatam eſſe eandem cum antiqua, & referuntur etiam aliqui Doctores idem probantes.*

27 *Tranſlatio penſionis de una perſona in aliam, non eſt novum gravamen, ſed quædam delegatio ſolutionis alteri faciendæ.*

28 *Quantum ad jus, & actionem, quam transferens habebat ad exigendam penſionem, fit extinctio poſt factam tranſlationem.*

29 *Ipſa penſio tranſlata, prout eſt ſubjectum & materia, in qua jus exigendi exercetur, eſt eadem cum prima, quia in effectu non extinguitur.*

30 *Penſio tranſlata, eſt eadem numero, & non alia à priore diverſa.*

31 *Penſionis tranſlatio non inducit mutationem in ſubſtantia, ſed in perſona tantum.*

32 *Si penſio tranſlata, eſſet nova & diverſa à priore, non tenerentur fidejuſſores ejuſdem.*

33 *Hypotheca ſuſtinetur, ſi res hypothecata non mutetur in ſubſtantia, licèt mutetur in qualitate.*

34 *Hypotheca durat, ſi jus temporale ſuper quo conſtituta eſt, ita prorogetur & perſeveret in ſubſtantia, ut non dicatur jus novum & diverſum.*

35 *Penſionis tranſlatio non inducit novationem, & ideo remanent obligationes acceſſoriæ fidejuſſorum, & hypothecarum & num. 36. & 37.*

38 *Argumentum de re ad perſonam, & è contra, valet.*

39 *Penſionis tranſlatæ identitas verificatur ex ipſo actu transferendi, ratione juris, quod transfertur, cùm tranſlatio non inducat novum actum.*

40 *Penſio tranſlata tranſit in eum ad quem transfertur cum ſua qualitate, onere, hypotheca, & cauſa.*

41 *In qualibet juris tranſlatione, idem jus, & non aliud diverſum tranſit in tranſlatarium.*

42 *Mutatio perſonæ non inducit mutationem in re.*

43 *Hypotheca ſuper penſione impoſita ſuſtinetur adverſus eum ad quem penſio transfertur ex voluntate transferentis.*

Secùs ſi ex neceſſitate præcedente & inhærente, n. 44.

45 *Penſio hypothecata cedi vel remitti non poteſt in præjudicium creditoris.*

46 *Tranſlatio penſionis eſt actus merè voluntarius penſionarii.*

47 *Penſionarius habens facultatem transferendi penſionem; poteſt ea uti, vel non uti, pro ſuo arbitrio.*

48 *Facultas alienandi bona majoratus à Rege obtenta, remittitur arbitrio & voluntati impetrantis.*

49 *Hypotheca non extinguitur per alienationem voluntariam rei obligatæ.*

50 *Facultas transferendi penſionem, non cogit penſionarium ad transferendum.*

51 *Explicatur text.* in cap. 1. §. rurſus ſi fidelis: quib. mod. feud. amitt. in uſib. feud.

52 *Reſoluto jure feudi, reſolvitur hypotheca ſuper eo impoſita.*

53 *Hypotheca perit ſi pereat res hypothecata in ſua ſubſtantia.*

55 *An ſicut uſufructu duobus ſucceſſivè relicto; novus dicitur uſufructus in ſecundo fructuario, ita*

Digitized by Google

rio, ita etiam penſio tranſlata, dicatur nova penſio in perſona tranſlatarii, n. 56. & 57.

58 *Per tranſlationem penſionis virtute facultatis & gratiæ Apoſtolicæ penſionario conceſſæ, non dicitur creari nova penſio, ſed eadem tranſire de una in aliam perſonam.*

Nec ideo extinguitur hypotheca ſuper tali penſione impoſita, n. 59. & 60.

1 ARduam fecit hanc quæſtionem varietas Rotæ Rom. in ea decidenda, quam propterea ad accuratam revocamus diſputationem. Et pro parte quidem negativa, ut ſcilicet hypotheca ſuper penſione impoſita à debitore penſionario habente facultatem à Sede Apoſtolica eandem penſionem transferendi in quem voluerit, qui ſua facultate uſus eam penſionem in alium tranſtulit poſtea, extinguatur per tranſlationem, & penſio tranſeat libera, non verò gravata priori hypotheca, in alium penſionarium, probari videtur manifeſtè.

2 Primò, nam hypotheca ſuper penſione tantum durat quantum ipſa penſio, & ad ſimilitudinem uſusfructus, ſuper quo impoſita hypotheca extinguitur extincto uſufructu; ſicuti etiam diſſolvitur, reſoluta re qualibet ſui naturâ reſolubili, ut ſervus, equus, nomen debitoris, & ſimilia juxta *l. ſicut* 8. *ff. quib. mod. pign. vel hypot. ſolv.* ibi: *ſicuti re corporali extincta, ita uſufructu extincto, pignus & hypotheca perit:* idem deciditur in *l. ſervum*.27.*ff de pignor.* abunde Nos in *hoc Labyr* 2.*par.cap.*27.*ex n.*47. *cum multis ſeqq.*

3 Sed ſic eſt quod per tranſlationem penſionis virtute indulti & facultatis Apoſtolicæ., prima penſio extinguitur, & nova creatur, ita ut in tranſlatarium non transferatur illamet penſio, quæ fuit ab initio reſervata transferenti, quam & poſſidebat & hypothecavit ſuo creditori, ſed alia nova & diverſa in tranſlatarium transferatur, prima prorſus extincta, juxta facultatis clauſulam ita dictantem, ut prima penſio extinguatur: probant Gigas *de penſionib. quæſt.* 74. *n.* 1. *& quæſt.* 88. *n.* 8. Mandoſ. *in prax. in princ.* Puteus *deciſ.* 524. *num.* 3. *l.* 2. Flamin. Pariſ. *de reſignat. l.* 6. *quæſt.* 4. *num.* 7. Tiber. Saluſt. *in prax. Audit. Cameræ*, *l.* 3. *c.* 6. & ejus Addit. Veſtrius *l.* 3. *c. ult. n.*2. Azor. *inſtit. moral.* 2.*par. l.* 8. *c.*10.*quæſt.* 5. *& c.* 11. *quæſt.* 1. Gratian. *diſcep. for. c.* 113. *num.* 77. & cum Ferreto idem tenet Joan. Ant. Bellon. *in conſ.* 27. *num.*12. & pluries ita determinavit Rota, ut *in una Brixien. penſionis* 23. *Maii*, 1594. *coram Mellino*, adducta ad literam per Garc. *de benef.par.*1.*c.*5. *n.*470. & in *alia Placen.penſionis*,27.*Jun.*1602.*coram Cordubas* adducta per eund. Garc.*loc.cit.n.*55.eadem Rota apud Alex. Ludoviſ. *dec.*18.*n.*7. ergo impoſſibile eſt, ut hypotheca ſuper penſione extincta & reſoluta poſſit ſubſiſtere & tranſire in tranſlatarium, novam & diverſam penſionem adquirentem.

4 Secundò, quia hæc opinio validiſſimo fundamento roboratur, nam ut ſæpè diximus *hac* 4. *par. cap.* 6. *ex num.* 9. *cum multis ſeqq.* penſio regulatur in cunctis caſuum determinationibus, per determinationes & regulas uſusfructus: ſed
5 ſic eſt, quod quando duobus ſucceſſivè, uni poſt alterum, relinquitur uſusfructus non idem uſusfructus tranſit in ſecundam perſonam, ſed alius novus & diverſus à primo, quia primus uſusfructus per mortem fructuarii primi, aut temporis limitationem extinguitur: text. in *l. ſtipulatio iſta*, *§. ſiquis iſta*, *ff. de verb.oblig.* Bald.& Salycet. in *l. antiquitas*, *Cod. de uſufr.* Noguerol. *alleg.* 21. *num.* 18. Cald. Pereira *de renovat. emphyt. quæſt.*4. *nu.* 15. Nos in *hoc Labyr.* 2. *par. c.* 17. *n.* 78. & hanc etiam conſiderationem feciſſe in his noſtris terminis Rotam teſtatur Farinac. in *una Carpentoratenſi penſionis*, 29. *Maii* 1602. quæ eſt *deciſ.* 327. *num.* 3. apud eund. Farinac. his verbis: *Item afferebatur ſimile de uſufructu tranſlato & duobus relicto, qui eſt diverſus, ex authoritatibus allegatis cùm pluries dixerit Rota in deciſionib. allegatis, uſumfructum & penſiones eiſdem regulis regulandas, &c.*

Sed ſic eſt, quod hypotheca ſuper penſione 6
extinguitur extincta penſione in perſona debitoris, ſicut extinguitur extincto uſufructu, ut ad longum probavimus per plurima jura & fundamenta, *hac* 4. *par. cap.* 6. *ex num.* 8. *cum multis ſeqq. & per tot. c.* Igitur cùm in noſtro caſu penſio fuerit extincta & finita in penſionario debitore, eo ipſo quod uſus fuit ſua facultate transferendi, ut dictum eſt ex *num.*3. ergo hypotheca ſuper prima penſione impoſſibile eſt quod poſſit durare contra tranſlatarium, in quem non fuit tranſlata penſio ipſa hypothecata, ſed alia diverſa & nova, noviterque creata.

Tertiò, quoniam hypotheca ſuper officio 7
temporali ſemel extincto, vel ſuper feudo, & emphyteuſi, ſi ſemel extincta fuerint, & ulteriùs vel eiſdem debitoribus vel aliis poſtea conferantur; non durat hypotheca ſemel extincta, quia non durat prima officii, aut feudi conceſſio, ſed per novam conceſſionem novum inducitur feudum, novum officium, primo extincto, ut latiſſimè probavimus per multa juris fundamenta & Doctores in *hoc Labyr.*2.*par. cap.* 27. *ex num.* 47. *cum multis ſeqq.* ubi etiam 8
quod prorogatio rei hypothecatæ poſt jus priùs extinctum, non durat nec continuatur hypotheca, ſed extinguitur extincto primo jure hypothecato: ex quo loco plurima deduces fundamenta valde conducibilia huic difficultati. Et 9
quod hypotheca ſuper re, aut jure debitoris, ſui natura & juris diſpoſitione reſolubili, variabili, temporali, & extinguibili, extinguatur & reſolvatur extincto eo jure, & re hypothecata perempta, multa jura & Doctores videbis per Acoſtam *de privileg. credit. in præfat. ad regul.*1. *ex num.* 1. *cum multis ſeqq.* Ergo hypotheca ſuper penſione cùm per tranſlationem extinguatur, præciſè extingui debet, & non debet tranſire cum penſione tranſlata, quia alia eſt, nova, ac diverſa.

Quartò hæc pars negativa probatur à ſimili ju- 10
rium Regalium, ſuper quibus poſſeſſor impoſuit hypothecam ad favorem creditoris ſui, qui poſtea vendidit ea jura regalia alteri Tertio, qui ſupponit pretium tradi fiſco ad redimendum ipſa jura, & illa extinguere, ut noviter creentur alia jura in favorem emptoris, quod vulgò dicitur *Entrada por ſalida:* tunc hypotheca interim & hoc medio tempore impoſita per primum poſſeſſorem reſolvitur, & in ſecundum emptorem jura tranſeunt libera ab hypotheca, cùm tranſlatio fiat cum extinctione priorum jurium regalium, & alia nova creentur in favorem novi emptoris, ut in expreſſo tenent Joan. Garc. *in opuſc. de hypotheca poſt contract. numer.* 21. *&* 22. ubi dicit quod attenta conſuetudine ſic contrahendi in nova emptione horum jurium regalium, extinguuntur hypothecæ &

Digitized by Google

& onera in Regiis juribus per poſſeſſorem impoſita : ſequitur Caſanate *conſ.* 10. *numer.* 193. *verſ. quibus ſimile eſt :* & in Regalibus juribus Neapol. quæ vulgò *Fiſcalia* dicuntur , idem tradit Ponte , *deciſ.* 28. *num.* 8. in hæc verba : Et quotidie videmus hunc ſolitum morem contrahendi , non ſolum in officiis , ſed & in omnibus aliis introitibus Regiæ Curiæ , quod unuſquiſque ad ſuam cautelam , & ne remaneat obligatus oneribus venditoris , contrahit cum ceſſio-
11 ne juris luendi à Regia Curia ex pacto ſpeciali inito inter emptorem & venditorem , ex qua conventione & tractatu omnes hypothecæ intermediæ contractæ reſolvuntur in præjudicium creditorum , quia ſit reſolutio ex neceſſitate , mediante ceſſione juris luendi &c. ſequitur Molfeſ. *ad conſuetud. Neapol. tom.* 2. *par.* 4. *queſt.*6. *num.* 7. & utrumque referens ſequitur Gaitus *de credito , cap.* 4. *queſito* 12. *numer.* 2181. Annell. Amatus *conſ.* 10. *per tot.* Horatius Montan. *in tract. de Regalib. offic. num.* 62. *ad fin. verſ. nec ſimile allat. col.* 1. *fol. mihi* 233. ſequitur Noguerol. *alleg.*14. *ex n.* 94. *cum ſeqq.*

12 Quintò ulterius probatur ; nam penſionarius eodem tempore reſervatæ penſionis , & in eiſdem literis reſervationis ſimul obtinuit & habuit facultatem eam transferendi , & ideo creditor qui accepit eandem penſionem in hypothecam , cum eadem qualitate reſolubili inhærente , debuit prævidere translationem , & ea facta , debet quoque acquieſcere ſuæ hypothecæ reſolutioni , juxta text. *in c.* 1. §. *rurſus ſi fidelis : quib. mod. feud. amitt. in uſib. feud.* cujus verba ſunt : *Rurſus ſi fidelis minus mediante libellario nomine feudum dederit , & ſine hærede deceſſerit , & feudum ad dominum redierit , vel poſtquam ad libellum dederit, vel pignori obligaverit, domino refutaverit , tunc ille , qui ab eo acceperit , nullo jure adverſus dominum ſe tueri poterit :* ubi ex renuntiatione & refutatione feudi ſpontanea & voluntaria vaſſalli debitoris , præjudicatur creditori , & reſolvitur hypotheca ſuper feudo impoſita, quod liberum tranſit ad dominum : exornant hunc textum Iſernia *in cap.* 1. *num.* 5. *de alienat. feudi paterni.* Bald. *in d.* §. *rurſus , num.* 2. Præpoſit. *num.* 1. Alvator. *nu.* 2. Martin. Laudens. *num.* 5. *in fin.* Petr. de Raven. *in eod.* §. *rurſus , in princ.* Capyc. *in inveſtitur. feud. in verſ. feudum dans : col.*28. *verſ. Tertiò limita , in fin. pag.*257. Ponte *dec.*18. *n.*4. *& de poteſt. proreg. tit. de diverſ. proviſionib.* §.1. *n.* 17. *& ſeqq. & conſ.* 147. *num.*2. *& ſeqq. & conſ.* 152. *nu.* 26. *vol.*2. Anell. Amat. *conſ.*10. *n.*5. *&* 6. *& conſ.*49. *num.*9. Georgius *in repet. feud. c.* 54. *num.* 83. *& &* 84. Tiraquel. *de ret. act. lineag.* §.1. *gloſ.*14. *n.* 110. *&* 112. *& de retract. convent.* §. 3. *gloſ.* 1. *& unica , num.* 13. Igitur ſibi debet imputare creditor , qui ſibi aliter non præcaverit , & acceperit hypothecam in penſione translationi obnoxia : prout expreſsè dicunt præcitati Doctores.

13 Sextò pro hac parte facit , quia etſi attendamus diſtinctionem Lotterii *de re benefic l.*1. *queſt.* 36. *ex n.* 47. *cum ſeqq.* ut penſio translata dicatur extincta dumtaxat quoad actionem , cùm mutetur de una perſona in aliam ; ita ut primus per hanc ceſſionem & translationem iterum non poſſit agere , obſtante ſibi ſui juris & actionis extinctione , adhuc tamen creditor in ipſa penſione amplius non poteſt prætendere hypothecam , quia hypotheca non tranſit cum jure perſonali ſimpliciter ceſſo , ſi credimus Antonio Fabio , Camillo Medic. Joanni Bapt. Toro : Arr. de Meſſa , & aliis citatis ab Olea *in ſuo erudito tr. de ceſſ. jur. & act. tit.*6. *q.*6. *num.*5. quæ omnia ac ſingula fundamenta fortiter evincunt , ne hypotheca ſuper penſione impoſita ab eo qui facultatem habet illam transferendi tranſeat contra tranſlatarium , ſed potius per ipſam translationem reſolvatur & extinguatur.

Quibus tamen & aliis minimè refragantibus , 14
contrarium verius eſſe de jure exiſtimaverim , quoniam ea omnia fundamenta hactenus à principio adducta & conſiderata , unica ſolutione diſſolvuntur & annihilantur , ſi obſerves quod licèt Rota in aliquibus deciſionibus , quas retulimus *ſupr. num.* 3. dixerit , penſionem translatam , eſſe novam & aliam diverſam ab ea quam habebat transferens , nihilominus in pluribus aliis deciſionibus contrarium aſſeveravit , ut ſcilicet in ſubſtantia & rei veritate eadem ſit , & non alia ſeu diverſa penſio ; quæ deciſiones omnes reſpondent ad illam difficultatem præcipuam deſumptam ex ipſa gratia translationis , 15
qua dici ſolet ut prima penſio extinguatur , ut procedat reſpectu juris transferentis , ne ulteriùs penſionem exigere valeat , & ut ſciatur , ex cujus perſona extinguenda ſit penſio , non autem ad alium finem , ita dixit Rota *in una Carpen. penſionis* 29. *Maii* 1602. *coram Lancell.* quod ad effectum ut ſit habenda ratio penſionum , penſio translata non poteſt haberi pro nova: quamvis enim in translatione procedatur per viam caſſationis antiquæ , & novæ reſervationis , tamen hoc procedit ad certos effectus ſcilicet mutationis perſonæ , ut unus ſolus poſſit exigere , & ut ſciatur per cujus obitum debeat extingui , item quoad viam executivam & quaſi poſſeſſionem , non autem reſpectu ſubſtantiæ ipſius penſionis , quæ in ſubſtantia eſt eadem cum antiqua cum omnibus ſuis qualitatibus , & ideo quamvis reſpectu caſſationis antiquæ videatur nova , tamen cùm ipſa caſſatio ſit correſpectiva ad reſervationem novæ , ſolùm ſit mutatio perſonæ , & ſubrogatio unius in locum alteriùs : quam deciſionem adducit Nic. Garc. *de benefic. par.* 1. *cap.* 1. 5. *num.* 256. & aliam Segobien. ad literam refert *ibidem , num.* 257. & præfatam deciſ. Carpen. quæ eſt *deciſ.* 327. *inter recollectas* per Farinac. *fol.* 303. ubi ex *num.* 1. adducit argumenta , ut penſio translata dicenda ſit nova penſio : ſed ex *n.* 4. contrarium firmat , & ſatisfacit d ﬃcultatibus , his verbis.

Et primò : quia ad effectum ut ſit habenda ra- 16
tio penſionum impoſitarum poſt primam reſervationem , & facultatem transferendi , penſio translata non poteſt haberi pro nova ; cum in ſubſtantia & revera ſit eadem ; quamvis enim in translatione procedatur per viam caſſationis antiquæ , & novæ reſervationis ; tamen hoc procedit ad certos effectus , reſpectu ſcilicet mutationis perſonæ , ut unus ſolus poſſit exigere , & ut ſciatur per cujus obitum debeat extingui. Item quoad viam executivam , (proſequitur eadem deciſio num. 5.) *& quaſi poſſeſſionem , & alia hujuſmodi ; non autem reſpectu ſubſtantiæ ipſius penſionis , quæ in ſubſtan-* 17
tia eſt eadem cum antiqua cum omnibus ſuis qualitatibus : & ideò quamvis reſpectu caſſationis antiquæ , dicatur nova , tamen cùm iſta caſſatio ſit correſpectiva ad reſervatio em novæ , per iſtam novam reſervationem non augetur aliquod onus Eccleſiæ , ita ut poſſit dici nova penſionis impoſitio , ſed ſit ſolùm mutatio perſo-

na, & quædam ſubrogatio uni in locum alte-
rius: & ſic quoad effectum de quo agitur, penſio
tranſlata non poteſt dici nova; & hoc placuit
Dominis: & deciſio Creſcentii 1. *de reb. Eccleſ.*
non alien. & aliæ deciſiones in cauſa Segobien.
penſionis 20. *Maii* 1598. *coram D. meo de Cor-*
duba, Bononien. tranſlationis 20. *Junii* 1601.
coram D. meo Mellino, & alia Terulen. penſionis
15. *Decembr.* 1600. *coram D. meo Sacrato, &*
18 *conſ. Pariſii* 5. *num.* 86. *lib.* 4. &c. Et num. 7. in
hæc: *Hoc quoque ſuadent verba ipſa facultatis*
transferendi, in qua conceditur facultas penſio-
nes priùs reſervatas transferendi, quaſi de una
in aliam perſonam, quod tamen fit per viam ex-
tinctionis, quia oportet extinguere jus in trans-
ferente, ut illud idem in alium tranſeat &c.
19 Et in fine, ibi: *& ſic quoad ſubſtantiam & ef-*
fectum penſio eſt eadem. Et inferiùs num. 14.
ibi: *Sed in hoc caſu quoad ſubſtantiam penſionis*
nunquam fuit extincta, cum in ipſo actu caſſa-
tionis antiquæ, fuerit proceſſum per viam ſubro-
gationis ad illam, ut ſupra dictum eſt &c.
20 Eadem Rota in *una Papien. penſionis* 11. *De-*
cem. 1606. adducta per Farinac. quæ eſt *deciſ.*
122. *fol.* 101. eleganter reſolvit, dum per mo-
dum diſputationis, à principio agit, An penſio
tranſlata ſit nova? Et num. 9. & 10. ita ait:
Non obſtat quod tranſlatio ſit per modum extinctio-
nis: quia iſta extinctio eſt momentanea, & non fit
ad finem amittendæ penſionis, ſed adquirendæ alte-
ri: & ideo non eſt in conſideratione, ſed ipſa trans-
latio & creatio, propter quam principaliter fit ex-
tinctio, & ſecundum eam regulari debet prout
notabiliter conſuluit Socinus conſ. 53. *num.* 27. *l.*
21 4. *Puteus deciſ.* 519. *nu.* 3. *par.* 2. *Contraria autem*
locum haberent, ſi Eccleſia ſemel à penſione &
gravamine eſſet liberata, quia tunc ſi altera ſi-
milis iterum alteri aſſignaretur, eſſet novum gra-
vamen, & requirerentur omnia quæ in prima re-
ſervatione requiruntur: Creſcent. deciſ. 1. *de reb.*
Eccleſ. non alien. quem ſequitur Anton. Auguſtin.
in repertor. tit. de tranſlat. penſion. in tranſla-
tione autem non eſt nova penſio in ſubſtantia, nec
dicitur novum gravamen beneficii, vel perſonæ
habentis ſolvere, ſed potiùs mutatio perſonæ &
delegatio ſolutionis faciendæ alteri. Pariſ. *conſ.* 5.
num. 86. *lib.* 4. &c. ubi recenſentur aliæ qua-
tuor deciſiones id ipſum reſolventes. Et in *n.*
10. ita proſequitur mirabiliter: *Accedit quòd*
22 *tranſlatio intelligitur facta cum ſuis qualitatibus,*
l. tranſlatio 6. *l. legatum* 24. *ff. de adimend. le-*
gat. ideo tranſlatarius debet uti eodem jure &
privilegio, nec in plus gravari quàm eſſet grava-
tus transferens, cùm ille ſuccedat in jus alte-
rius, & ſit omnium rerum ſui prædeceſſoris igna-
rus: juxta regul. qui in alterius, de reg. jur. in
6. *Simoneta deciſ.* 85. *fuit dictum in Bononien.*
17. *Maii* 1593. *coram illuſtr. Card. Mellino, &*
d. Neritonen. coram D. meo Litta. &c.
23 Iterum ipſa Rota in una *Terulen. penſionis* 15.
Decem. 1610. inter recoll. per Farinac. *in poſt-*
hum. t. 1. *dec.* 307. *num.* 1. ibi *Fuit tantum in cauſa*
Lucana penſionis. 17. *Februar.* 1592. *coram bon.*
mem. Orano, & facit deciſio Creſcentii 1. *de reb.*
Eccleſ. non alien. ubi dicitur quod in tranſlatione
penſionis non eſt neceſſaria expreſſio nec derogatio,
quæ in prima; quia penſio tranſlata non dicitur
nova penſio: ſequitur Auguſtin. in repertor. tit. de
tranſlat. penſ. &c.
24 Ulteriùs idem firmavit Rota in *una Feronen.*
penſionis 14. *Januar.* 1613. quæ apud Farinac. *in*
poſthu. 2. *tom. eſt deciſ.* 119. ubi num. 2. ſic ait:
Non obſtat, gratiam tranſlationis fuiſſe ſubrepti-
tiam, non expreſſo quod ſuper eadem parochiali
adeſſet alia penſio, &c. *quia reſpondetur, in hujuſ-*
modi facultate transferendi non eſſe faciendam
mentionem de alia penſione qua beneficium eſt gra-
vatum, Anton. Auguſtin. in epitom. tit. de tranſlat.
penſ. num. 1. *Pariſ. de reſign. benefic. l.* 6. *quæſt.*
3. *num.* 43. *Caſſador. deciſ.* 1. *num.* 2. *&* 3. *de reb.*
Eccleſ. non alien. nam penſio tranſlata non dici-
tur nova penſio, nec novum onus, licet obliga-
tionis mutatio fiat de perſona in perſonam: ſed in
effectu & ſubſtantia eſt eadem cum antiqua, Pariſ.
conſ. 5. *num.* 86. *l.* 4. *Vitalin. in Clemen.* 1. *§. ea-*
dem, num. 3. *de ſupplen. neglig. prælat. Pariſ. de*
reſign. l. 6. *quæſt.* 4. *n.* 4. *&* 6. *& fuit deciſum in*
cauſa Carpentor. penſionis 29. *Maii* 1602. *coram*
illuſtriß. Lancellotto, & in una Terulen. penſion.
15. *Decemb.* 1600. *coram R. D. meo Damaſceno.*
Unde quamvis per tranſlationem prorogetur bene- 25
ficii ſervitus conſiſtens in onere penſionis, Sarner.
in reg. de infirmis, quæ. 16. *Caputaqu. dec.* 305.
n. 10. *par.* 2. *Pariſ. de reſignat. ubi ſupr. n.* 6. *non*
tamen gravatur novo onere beneficium; ſicut quan-
do nova in eo penſio conſtituitur, &c. & ſic in ca-
ſu noſtro tantummodo ſervitus antiqua de perſona
Leandri ſenioris, in perſonam junioris fuit proro-
gata: hactenus de deciſione.
Vides igitur quàm frequenter Rota in tantis 26
deciſionibus tenuerit penſionem tranſlatam, non
eſſe novam & diverſam; ſed eandem in ſub-
ſtantia cum antiqua, quia ſolum antiqua mu-
tatur ratione perſonæ, ſive transfertur de una in
aliam perſonam cum omnibus ſuis oneribus &
qualitatibus. Eandem opinionem magis frequen-
ter & certiùs tenuerunt quamplurimi Doctores,
Vitalin. *in Clement.* 1. *§. eadem, nu.* 3. *de ſuppl.*
neglig. prælat. Creſcent. *dec.* 1. *de reb. Eccleſ. non*
alien. Anton. Auguſtin. *in repertor. tit. de tranſlat.*
penſ. Pariſ. *conſ.* 5. *num.* 86. *lib.* 4. idem Pariſ. *de*
reſignat. benef. l. 6. *quæſt.* 4. *num.* 4. *&* 6. Suarez
de Religione, tract. 3. *l.* 4. *c.* 35. *num.* 6. qui ait, 27
penſionem non extingui per tranſlationem, &
penſionem tranſlatam non eſſe aliam, ſed ean-
dem numero: tenet etiam Garc. *de benefic. part.*
1. *c.* 4. *ex num.* 255. *&* 256. *juncto num.* 63 *ad*
fin. Gratian. *diſcept. for. tom.* 1. *cap.* 113. *num.* 77.
cum ſeqq. citatus pro contraria parte *ſupr. num* 3.
qui dum *dict. num.* 77. dicit, penſionem tranſla-
tam, eſſe novam, loquitur limitatè quoad cer-
tos effectus, ſcilicet viæ executivæ, & quaſi
poſſeſſionem non continuandam; at *n.* 78. dicit;
quoad ſubſtantiam & rei veritatem penſio tranſla-
ta, non dicitur nova, quamvis transferatur, ſed
antiqua: ad quod allegat Rotæ deciſionem: &
iterum ipſe Gratian. *diſcept.* 454. *ex num.* 14. *t.* 3.
ait, quod tranſlatio penſionis de una perſona in
aliam, non eſt novum gravamen, ſed eſt quæ-
dam delegatio ſolutionis alteri faciendæ.
Idem tenet Lotter. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 36. 28
ex num. 57. *cum multis ſeqq.* cujus diſtinctio in
hac controverſia mihi applaudit, quod quan-
tum ad jus & actionem quam transferens ha-
bebat ad exigendam penſionem, fit extinctio,
poſtquam facta fuit tranſlatio. & ex ipſo facto
transferendi; quia neceſſe fuit ad effectum trans-
ferendi jus in alium, ut iſte poſſet uti actione,
ad exigendam penſionem tranſlatam, quod prio-
ris penſionarii actio extincta ſit, nec remaneat
penes transferentem, ne duæ perſonæ eandem
penſionem exigant.

At

29 At verò, inquit ipſe Lotter. *loc. cit. ex n. 66. & ſeqq.* ipſa penſio tranſlata, prout eſt ſubjectum & materia ipſa, in qua jus exigendi exercetur, eadem eſt cum prima, quia in effectu nec extinguitur, nec alteratur, ſed transfertur, & inſinuatur tantùm his, cui deinceps ſolvenda ſit penſio eadem, jure quodam delegationis, ubi multa cumulat in comprobationem. Et *nu. 76.* concludit, eandem eſſe penſionem tranſlatam numero, & non aliam novam, aut diverſam;
30 & quod nullam patiatur mutationem ſaltem in ſubſtantia, ſed de perſona in perſonam dumtaxat, eadem in ſubſtantia & in effectu ac rei veritate permanente, in nullo alio colligi poteſt identitas hæc meliùs quàm in Rotæ determinatione, quâ fidejuſſores dati in favorem primi penſionarii transferentis, pro ſecuritate ſolvendæ penſionis continuantur & obligati remanent in favorem tranſlatarii, juxta deciſionem quam ad literam refert Nicol. Garc. *de benefic. par. 1. d. cap. 5. num. 257.* qui aliàs in comprobationem adducit: latè etiam probat ex Rota deciſionibus Gratian. *diſcept. 113. ex num. 77. uſque ad n. 82. tom. 1.* & iterum in *c. 454 ex num. 14. cum ſeqq. tom. 3.* per Doctores & Rotæ deciſiones. Oliver. Beltram. *in adnotat. ad Alex. Ludoviſ. deciſ. 18. num 9.* ubi allegat duas Rotæ deciſiones ad idem; & meliùs *in adnotat. ad
31 eand. deciſ. num. 12.* ibi: *nihilominus revera & in ſubſtantia penſio tranſlata, non eſt nova penſio, ſed antiqua,* Rot. *deciſ. 333. n. 1. part. 2. in recent. & dec. 327. num. 4 par. 1. recentior.* ubi fuit dictum, quod *quamvis in tranſlatione penſionis procedatur per viam ceſſationis antiquæ; tamen hoc procedit ſolùm ad certos effectus, ſcilicet reſpectu mutationis perſonæ, ut ſciatur quis poſſit exigere, & ut ſciatur per cujus obitum penſio extinguatur,* &c.

32 Ex quo unum invincibiliter infertur ad identitatem penſionis; nam ſi fuiſſet alia nova & diverſa, non tenerentur fidejuſſores, juxta text. expreſſum in *l. item quæritur, §. qui impleto, ff. locati: l. ſi cum Hermes, Cod. eod.*

33 Secundò infertur, quòd cùm res hypothecata eadem ſit tranſlata, & nihil mutetur in ſubſtantia, hoc ſufficit ut duret hypotheca, nam rei mutatione in forma aut qualitate non obſtante, ſuſtinetur hypotheca, ſi ejuſdem rei ſubſtantia remaneat: ad latiſſimè per Nos comprobata poſt plura jura & Doctores *in hac 4. par. c. 4. ex n. 31. cum multis ſeqq. & ex n. 4. cum ſeqq.*

34 Et quando jus temporale hypothecatum ita extenditur & prorogatur, ut ipſummet jus non extinguatur, ſed duret & perſeveret in ſubſtantia, neque efficiatur jus novum, ſed antiquum dumtaxat ulteriùs protendatur, certum eſt durare & continuari hypothecam, ut luculenter probavimus *in hoc Labyr. par. 2. c. 27. ex n. 47. cum multis ſeqq.* ergo hypotheca ſuper penſione legitimè conſtituta per penſionarium debitorem ante tranſlationem, eâ factâ, debet tranſire contra tranſlatarium, cùm in eum tranſeat illamet penſio numero, & legitimo tempore hypothecæ ſubjecta à penſionario debitore, quod onus recipere tenetur tranſlatarius.

Ex his & aliis quamplurimis deciſionibus manifeſtè colligitur, ut his noſtris temporibus nulla remaneat jam dubitatio, quominus penſio tranſlata eadem ſit & dicatur prima, non alia nova, ut teſtatur Rota *in una Mantuana penſion. anni 1626.* quæ ex recollectis per Merlin. eſt *deciſ. 243. tom. 1. ex n. 11. cum ſeqq.* ubi ſic ait: *Tum quia quidquid antiquitus ſenſerit Rota, an facultas transferendi penſionem dicatur nova gratia, & novum contineat gravamen, prorogando ſervitutem beneficii, ut in Eugubina penſion. 11. Dec. 1561. coram Rubeo, & in aliis: certè hodie eſt conſtans & receptiſſima ſententia in hoc ſacro Tribunali, quod hujuſmodi tranſlatio, licèt facta in articulo mortis, cùm & priùs quandocunque fieri potuerit, non ſit novum gravamen, nec nova dicatur penſio, ſed ſolùm quædam mutatio perſonæ, & vitæ transferentis, in perſonam & vitam tranſlatarii, & delegatio ſolutionis alteri facienda, nec inde reſultare præjudicium conſiderabile, ſed eventuale dumtaxat, cùm aliquando contingat, tranſlatarios, etiam juniores, præmori ipſis transferentibus: ita Rota apud Creſcent. dec. 1. num. 1. de reb. Eccleſ. non alien. & in Veronen. penſ. 14. Januar. 1613. coram R. P. D. meo Veroſpio, & in Mediol. penſ. 17. Jun. 1613. coram R. D. meo Patriarcha Pamphilio, quæ eſt dec. 505. n. 4. par. 1 recentior. & in Romana penſ. 17 Jun. 1622. coram R. P. D. meo Burattò, & in Regien. penſion. 6. Februar. & 17. Junii 1624. coram R. P. D. meo Pirovano, & nuper in Firmana penſ 26. Februar. 1625. coram bon. mem. Remboldo, verſ. & licèt tranſlatio &c.* quæ deciſio iterum ex *nu. 22. cum ſeqq.* ita proſequitur: *Nec obſtat quod non ſolùm reſervatio in cujus favorem appoſitum fuit decretum, quod penſio illi accreſceret, præjudicium videtur inferri Eccleſiæ, hoc enim modo diutiùs prægravabitur onere ſolvendi penſionem, nec libertatem aſſequetur, niſi defunctis duabus perſonis, penſionario ſcilicet & reſervatario. Quoniam hoc incommodum quod & penſionarii & reſervatarii mors ſit expectanda pro libertate beneficii, ipſi reſervationi adſcribendum eſt, & idem erat anteaquam penſio transferretur, hocque ſolum efficit tranſlatio, quod loco obitus D. Stellæ ſenioris, expectandus ſit obitus D. Stellæ junioris, quia ut dictum eſt, tranſlatio ſolùm operatur mutationem perſonæ, cui penſio ſit ſolvenda; & propter incertum eventum, non eſt hujuſmodi præjudicium conſiderabile, licèt tranſlatio fiat in juniorem, ut in dictis deciſionibus fuit reſolutum.* Hactenùs verba ſingularis deciſionis mox citatæ.

Probatur inſuper hæc identitas penſionis, & 35
per conſequens perſeverantia hypothecæ, nam quemadmodum tranſlato cenſu de una re hypothecata ad aliam durant fidejuſſores & cæteræ hypothecæ, nec non tranſlata penſio de uno beneficio ad alterum durant principales obligationes & fidejuſſores, ut antea tenentur, quia prior obligatio in nihilo mutatur nec innovatur, ſed eadem durat. Eodem modo penſio ex facultate Papæ tranſlata de una perſona in aliam; fidejuſſiones & cautiones durant, quia nihil in ſubſtantia mutatur, novatur; nec alteratur: hanc ſimilitudinem & comparationem multi Doctores probant, Merlin. *de pignorib. l. 2. quæſt. 51. ex num. 6. cum ſeqq.* & poſt plurimas Rotæ deciſiones Gratian. *diſcept. forenſ. c. 454. num. 14. 15. & 16. t. 3. & tom. 1. c. 113. num. 80. 81. & 82.* Nicol. Garc. *de benef. 1. cap. 5. num. 257.* ubi ad literam adducit expreſſam Rotæ deciſionem, Oliver. Beltramin. *in adnotat. ad Ludoviſ. deciſ. 445. n. 9.*

Si enim ſuſtinetur in tranſlatione penſionis 36
fidejuſſio præcedens, multo magis hypotheca: jura ſunt expreſſa in *l. cum quæritur, §. qui impleto ff. locati, l. ſi Hermes, Cod. eod.* quæ exornavi-

ſunt

mus in hoc Labyrin. par. 2. c. 27. ex n. 61. cum
38 ſeqq. quia valet argumentum de re ad perſo-
nam, & è contra de perſona ad rem, Cantiun-
cula in Topic. legal. in 25. ſpecial. Surd. conſ. 262.
num. 38. conſ. 460. n. 36. Otero. in repetit. c. gra-
tum, de offic. Deleg. n. 68. Tuſch. lit. A. con-
cluſ. 502. n. 4.

39 Amplius hæc identitas penſionis verificatur ex ipſo actu transferendi, quoniam translatio juris, vel cenſus conſtituti facta de una perſona in aliam, non inducit novum actum, nec novam juris aut cenſus creationem, ſed illud ipſum jus antiquum transfertur, ita ut ſi debitæ ſolemnitates ab initio intervenerunt, ſi poſtea de una ad aliam perſonam fiat translatio, non requiritur nova ſolemnitas, ea ſolida ratione, quod translatio non inducit novum actum, nec novum contractum, nec aliquam novationem prioris, nec quid diverſum transfertur, ſed illudmet jus prout antea exiſtebat in transferente: jura ſunt expreſſa in l. pater filium, in princ. ff. de legat. 3. ibi, prædia alienare ſeu pignori ponere prohibuerat &c. & ibi: filius prædia quæ pater obligata reliquerat, dimiſſo hæreditario creditore, nummis novi creditoris à priori in ſequentem creditorem pignoris, hypothecavè transtulit quæſitum eſt, an pignus rectè contractum eſſet? reſpondi ſecundum ea quæ proponerentur rectè contractum, & etiam in l. ſi pupillarum, §. fin. ff. de reb. eor. ibi: item videndum eſt, ſi eandem ſortem acceperit, nec gravioribus uſuris obligationem valere, ut jus prioris creditoris etiam ad ſequentem tranſeat. Exornant hæc jura, Ludovic. Molina, Peregrin. Marinus Frecia, Gaſpar. Rodriquez, Avendan. Vincent. Fuſar. Mierez, & plurimi alii quos adduximus in hoc eod. Labyr. 2. par. c. 17. ex nu. 35. cum ſeqq. profitentes quod ex juris rranslatione de una perſona in aliam, non inducatur novus nec diverſus actus, ſed prior maneat poſt translationem qualis erat antea, quia idem jus eſt quod transfertur, non immutatum.

Juvat etiam illud ſimile quamvis admodum controverſum, cùm in ſecundum creditorem offerentem primo, tranſeat gradus & hypotheca primi, ex juris authoritate & poteſtate, an hypotheca translata, ſit eadem numero quæ erat apud creditorem priorem? quidam putarunt eſſe novam & diverſam, ſed Bartolus & alii plures rectiùs & veriùs dixerunt eſſe hypothecam eandem, & non diverſam; prout latiùs videre eſt apud Merlin. de pignorib. lib. 4. quæſt. 54. per tot.

40 Igitur ſi eadem penſio voluntariè transferatur in aliam perſonam, præcisè, debet tranſire cum ſua qualitate, onere, hypotheca, & cauſa, cum quibus reſidebat dum eſſet in poteſtate transferentis, etenim translatio fit cum ſuo onere, qualitate, & cauſa, l. legatum ſub conditione, 24. l. translatio, ff. de adim. legat. & ibid. Bartol. & idem Bartol. in l. ſi adimendo, ff. eod. Paul. Caſtrenſ. conſ. 326. n. 2. vol. 1. Natta conſ. 476. n. 15. Hieron. Gabriel. conſ. 110. n. 4. Mantic. de conject. ultim. vol. l. 12. tit. 3. n. 3. Nos in d. c. 17. n. 52. 53. & 54. prout etiam in his terminis conſideravit in tranſlatione penſionis Rota in deciſ. Papien. ſuperiùs adducta ex n. 20.

41 Quod generaliter verum eſt in qualibet juris
tranſlatione & ceſſione, ut in tranſlatarium &
ceſſionarium tranſeat illudmet jus, non aliud di-
verſum, cum omnibus ſuis qualitatibus, & cau-
ſa, diximus d. cap. 17. n. 52. & tranſit cum hypo-
42 theca & fidejuſſoribus, etiamſi in ceſſione &
tranſlatione expreſsè id dictum non ſit, quia per hanc tranſlationem de una perſona ad aliam in nihilo immutatur nec alteratur jus tranſlatum, ut per plurimos DD. ampliſſimè & rectè probat Olea in tract. de ceſſ. jur. & act. tit. 6. quæſt. 6. per tot. & num. 5. refert Anton. Fabrum, & alios contrarium ſectantes, contra Communem & veram reſolutionem; & quem pro quinto argumento contrariæ partis adduximus ſupr. num. 13. cui per hanc veriorem reſolutionem fit ſatis.

His igitur ſuppoſitis, quod penſio tranſlata & 43
hypothecata per debitorem transferentem ante
tranſlationem, ſit eadem in ſubſtantia, non alia
diverſa poſt tranſlationem, ſequitur per ne-
ceſſariam conſequentiam, tranſire hypothecam
in tranſlatarium ad favorem creditoribus ſuper
penſione impoſitam; certi enim juris eſt debi-
torem poſſe quidem rem hypothecatam alienare
voluntariè, ſed tranſire hypothecam cum ipſa re
quam ſequitur ut jus reale ad quemcunque va-
dat, ex jurib. vulgarib. quando, ut dixi, res
hypothecata alienatur ex voluntate & libero con-
ſenſu debitoris, ſecùs ſi alienet ex aliqua neceſ- 44
ſitate præcedente & inhærente à principio tem-
pore adquiſitionis, prout ad longum probat ex
variis juribus & communi DD. ſententia, A-
coſta de privileg. cred. in præfat. ad reg. 1. per
tot. & Nos in his terminis, ut penſio hypothe- 45
cata à penſionario nequeat cedi, remitti, nec
renuntiari in præjudicium creditorum, ad lon-
gum probavimus in iſto Labyr. par. 1. c. 43. per tot.
& quod tranſlatio penſionis ſit actus merè vo- 46
luntarius debitoris penſionarii, nullo jure aut ne-
ceſſitate præambula cogente, ſed ſit poſita à
principio facultatis obtentæ ad transferendum, in
mera & libera voluntate & poteſtate penſionarii,
patet manifeſtè: quia in conceſſione gratiæ ſibi
ſolum datur facultas transferendi, qua poteſt uti,
vel non uti, in totum vel pro parte, ad libitum 47
ſuæ voluntatis, ut probant Gigas de penſion. quæſt.
86. ante n. 1. Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. l. 6.
quæſt. 4. n. 16. Azor. inſtit. moral. 2. par. l. 8. cap.
11. quæſt. 5. Suarez de legib. tract. 3. l. 4. c. 26.
num. 9. Nic. Garc. de benefic. par. 1. cap. 5. num.
55. ex vulgata juris regula, quod quidquid fa-
cultati & poteſtati alicujus relinquitur, non ſub-
jieitur juris neceſſitati, regul. non quidquid, de
reg. jur. in 6. prout in terminis facultatis à Re- 48
ge obtentæ ad alienandum bona majoratus;
quod ſit merè facultativa & poſita in volunta-
te impetrantis, ut ea poſſit uti, vel non uti,
pro parte vel in totum pro ſuo arbitrio, ad
longum probavimus in hoc Labyr. par. 2. c. 10.
ex n. 88. cum multis ſeqq. & de alienatione à de- 49
bitore facta ex cauſa voluntaria, quod non ex-
tinguat hypothecam; probatur ex l. bovem, §.
ſi pignus, ff. de ædilit. edict. & l. debitor, ff. quib.
mod. pign. vel hypoth. ſolv. Sed aliud ſit quando ex
cauſa præciſa & neceſſaria antecedente hypothe-
cam, jus debitoris reſolvitur, vide latè per A-
coſtam de privileg. credit. ad regul. 1. ex n. 1. &
per tot.

Ex quibus ſatisfit quinto argumento ſuperiùs 50
in contrarium deducto num. 12. quo dicitur,
facultatem transferendi ineſſe penſioni ab initio,
& ſic in præjudicium creditoris hypothecarii va-
lidè poſſe debitorem transferre eandem in alium
liberam ab hypotheca. Reſpondetur enim quod
facultas transferendi penſionem nihil adſtrin-
git, ſed relinquit translationem in mera facul-

tate

Digitized by Google

tate & libertate debitoris penſionarii.

51 Nec obſtat text. *in c.* §. *rurſus ſi fidelis, quib. mod. feud. amitt. in uſib. feud.* qui revera ex diametro repugnat ſupra dictæ juridicæ & veræ concluſioni, dum probat, quod ſi debitor feudatarius imponat hypothecam ſuper feudo, & deinde refutet feudum ac voluntariè renuntiet in favorem domini, talis hypotheca antea impoſita reſolvitur. Nam huic textui reſpondent omnes citati Doctores *in d.* argumento, *num.* 12. ut procedat ex particulari & ſpeciali na-

52 tura feudorum ab initio eis inhærente, ut feudum reſolvatur & redeat liberum per refutationem feudatarii; ac proinde reſolvatur hypotheca ſuper ipſo impoſita, eo modo quo aliter reſolvi ſolet ex ſua natura, *l. lex vectigali, ff. de pignor.* & quod ſibi debet creditor imputare ſi non perſpexerit naturam talis hypothecæ dum eam contraxit: verba plurimorum Doctorum in *d. num.* 12. allegatorum ad literam ad hoc refert Noguerol. *allegat.* 14. *num.* 107. & vide omnino Tiraquell. *in locis per nos relatis d.n.*12. *ſuprà:* quæ ſpecialitas & natura rei feudalis non poteſt trahi in conſequentiam, quia foret ſubvertere totam juriſprudentiam aliàs conſtantem & veram.

53 Ex quibus omnino remanet ſatisfactum cunctis fundamentis in contrarium conſideratis ex *num.* 1. *ad nu.* 9. incluſivè, ut procedant quando res hypothecata periit in ſua forma & ſubſtantia, ſed penſio tranſlata nullam mutationem in ſe recipit, ut latè probatum reliquimus ſuprà ex *n.*14. *cum ſeqq.*

54 Non obſtat quartum argumentum: quia licèt ſupponat jura regalia extingui, & nova creari per ſecundum emptorem, & ſic ſub reſponſione cæterorum præcedentium comprehendatur, quod in tranſlatione penſionis nulla fiat mutatio antiquæ hypothecatæ; adhuc tamen opinio Doctorum in argumento relatorum, nunquam fuit admiſſa in praxi, ſed ſemper in hoc Conſilio Regii patrimonii aſſiduè fuit contempta & reprobata: & hoc verius & ſecurius eſt, ut latiſſimè diſſerit, & contra eam validè reſolvit Acoſta *de privileg. credit. in præfat. ad reg.*1. *ex n.* 18. *cum multis ſeqq.* ubi refert plures Doctores.

55 Reſtat reſpondere ſecundo fundamento in contrarium propoſito, *num.* 4. 5. *&* 6. de ſimilitudine penſionis ad uſumfructum, quæ veriſſima eſt, & innegabilis: & ideo quando relinquitur uſusfructus duobus ſucceſſivè uni poſt alium, in perſona ſecundi legatarii uſusfructus novus eſt, & non idem numero qui conceſſus & legatus eſt priori fructuario. Fatemur propoſitionem, ſed loquitur quando uni poſt alium ſucceſſivè legatur uſusfructus, cùm per mortem primi fructuarii extinguatur uſusfructus, præciſè ex voluntate teſtatoris alius novus creari & formari debet: in quo nulla datur uſusfructus tranſlatio, ſed poſt extinctionem prioris uſusfructus, novum alium conſtitui neceſſe eſt in ſecundo legatario ſubſtituto.

56 At verò in tranſlatione penſionis diverſum eſt; nam ipſamet numero ceditur & transfertur in tranſlatarium antequam extinguatur in transferente, & in effectu, ita reſpondit Rota penes Farinac. *dec.* 327. in contrarium adducta *ſupr. n.* 5. quæ in *n.* 14. ita ait: *Non obſtat ſimile de uſufructu, qui ſi ſit relictus heredi, & conſtet teſtatorem de ſecundo etiam herede ſenſiſſe, non eundem, ſed diverſum uſumfructum habebit ſecundus heres: nam termini ſunt diverſi; in illis enim caſibus ab initio uſusfructus debebatur duabus perſonis & per mortem extinguitur in perſona unius; ſed in hoc caſu quoad ſubſtantiam penſionis nunquam fuit extincta, cum in ipſo actu caſſationis antiquæ fuerit proceſſum per viam ſubrogationis ad illam, ut ſuprà dictum eſt,* &c. quare 57 in uſufructu ſucceſſivè relicto duobus, per mortem primi fructuarii nihil remanſit quod poſſit transferri, quia de non ente ad ens non poteſt fieri tranſitus *l.* 2. *de uſufr. l. Seia. ff. de tutor. & curat. l. ejus, ff. ſi cert. pet. l. ſi Mævia, ff. de hæred. inſtit. l. ſed etſi manente ff. de precar.*

58 Ex quibus omnibus manifeſtè apparet, per tranſlationem penſionis virtute facultatis & gratiæ Apoſtolicæ conceſſæ penſionario, non extingui primam penſionem tranſlatam, nec in tranſlatarium tranſire aliam novam & diverſam, ſed eandem numero cum prima, nihil alterato nec mutato, ſed eandem eſſe in ſubſtan. quia diverſitas ex diametro repugnaret actui ipſi tranſla- 59 tionis celebrato contra intentionem agentium & contrahentium: atque ideo cùm eadem ſit penſio ſuper qua penſionarius antea habebat impoſitam hypothecam ad favorem ſui creditoris, huic per ſupervenientem tranſlationem & renuntiationem in alium merè voluntariam & facultativam non potuit præjudicare, ſed penſio tranſire debet in tranſlatarium cum onere hypothecæ, qua erat gravata ex facto præcedente transferentis.

60 Quare creditor poterit liberè comparere in judicio & concurſu creditorum formato per tranſlatarium, & legitimè petere gradum ſuper ipſa penſione tranſlata, cùm hypotheca ejus non fuerit per tranſlationem extincta, ex hactenus latiſſimè comprobatis.

CAPUT IX.

In mercibus prohibitis quæ per contrabannum, vel aliter incidunt in Commiſſum, an creditores quilibet delinquentis præferantur Fiſco.

SUMMARIUM.

1 *Quæſtio proponitur ad partes diſputanda, & Fiſcum creditoribus delinquentis præferri ratione Commiſſi, pars prior tuetur.*

2 *Mercium, quæ in Commiſſum cadunt, dominium ipſo jure amittit delinquens, & in fiſcum tranſit.*

3 *Commiſſum præſcribitur contra Fiſcum per quinquennium.*

4 *Dominus rei in concurſum deductæ præfertur cæteris creditoribus anterioribus & privilegiatis.*

5 *Bona quæ incidunt in Commiſſum ob culpam & pœnam, tranſeunt libera ab omni onere in dominum directum.*

6 *Mercium prohibitarum confiſcatio eſt ſpecialis, nec afficit reliquum delinquentis patrimonium.*

7 *Confiſcatio ex cauſa Commiſſi, fit ob delictum admiſſum, & ad publicam vindictam.*

8 *In atrocioribus delictis domus delinquentis*

deſtrui

Digitized by Google

mus in *hoc Labyrin. par. 2. c. 27. ex n. 61. cum*
38 *ſeqq.* quia valet argumentum de re ad perſonam, & è contra de perſona ad rem, Cantiuncula *in Topic. legal. in 25. ſpecial.* Surd. *conſ. 262. num. 34. conſ. 460. n. 36.* Otero. *in repetit. c. granum, de offic. Deleg. n. 68.* Tuſch. *lit. A. concluſ. 502. n. 4.*

39 Amplius hæc identitas penſionis verificatur ex ipſo actu transferendi, quoniam translatio juris, vel cenſus conſtituti facta de una perſona in aliam, non inducit novum actum, nec novam juris aut cenſus creationem, ſed illud ipſum jus antiquum transfertur, ita ut ſi debitæ ſolemnitates ab initio intervenerunt, ſi poſtea de una ad aliam perſonam fiat translatio, non requiritur nova ſolemnitas, ea ſolida ratione, quod translatio non inducit novum actum, nec novum contractum, nec aliquam novationem prioris, nec quid diverſum transfertur, ſed illudmet jus prout antea exiſtebat in transferente: jura ſunt expreſſa in *l. pater filium, in princ. ff. de legat.* 3. ibi, *prædia alienare ſeu pignori ponere prohibuerat* &c. & ibi: *filius prædia quæ pater obligata reliquerat, dimiſſo hereditario creditore, nummis novi creditoris à priori in ſequentem creditorem pignoris, hypothecavè tranſtulit quæſitum eſt, an pignus rectè contractum eſſet? reſpondi ſecundum ea quæ proponerentur rectè contractum*, & etiam in *l. ſi pupillarum, §. fin. ff. de reb. cor.* ibi: *item videndum eſt, ſi eandem ſortem acceperit, nec gravioribus uſuris obligationem valere, ut jus prioris creditoris etiam ad ſequentem tranſeat.* Exornant hæc jura, Ludovic. Molina, Peregrin. Marinus Frecia, Gaſpar. Rodriquez, Avendan. Vincent. Fuſar. Mierez, & plurimi alii quos adduximus in *hoc eod. Labyr. 2. par. c. 17. ex nu. 35. cum ſeqq.* profitentes quod ex juris translatione de una perſona in aliam, non inducatur novus nec diverſus actus, ſed prior maneat poſt translationem qualis erat antea, quia idem jus eſt quod transfertur, non immutatum.

Juvat etiam illud ſimile quamvis admodum controverſum, cùm in ſecundum creditorem offerentem primo, tranſeat gradus & hypotheca primi, ex juris authoritate & poteſtate, an hypotheca translata, ſit eadem numero quæ erat apud creditorem priorem? quidam putarunt eſſe novam & diverſam, ſed Bartolus & alii plures rectiùs & veriùs dixerunt eſſe hypothecam eandem, & non diverſam; prout latiùs videre eſt apud Merlin. *de pignorib. lib. 4. quæſt. 54. per tot.*

40 Igitur ſi eadem penſio voluntariè transferatur in aliam perſonam, præcisè, debet tranſire cum ſua qualitate, onere, hypotheca, & cauſa, cum quibus reſidebat dum eſſet in poteſtate transferentis, etenim translatio fit cum ſuo onere, qualitate, & cauſa, *l. legatum ſub conditione*, 24. *l. translatio, ff. de adim. legat.* & *ibid.* Bartol. & idem Bartol. *in l. ſi adimendo, ff. eod.* Paul. Caſtrenſ. *conſ. 326. n. 2. vol. 1.* Natta *conſ. 476. n. 15.* Hieron. Gabriel. *conſ. 110. n. 4.* Mantic. *de conject. ultim. vol. l. 12. tit. 3. n. 3.* Nos in *d. c. 17. n. 52. 53. &* 54. prout etiam in his terminis conſideravit in tranſlatione penſionis Rota *in deciſ. Papien. ſuperiùs adducta ex n. 20.*

41 Quod generaliter verum eſt in qualibet juris tranſlatione & ceſſione, ut in tranſlatarium & ceſſionarium tranſeat illudmet jus, non aliud diverſum, cum omnibus ſuis qualitatibus, & cauſa, diximus *d. cap. 17. n. 52.* & tranſit cum hypo-
42 theca & fidejuſſoribus, etiamſi in ceſſione & tranſlatione expreſsè id dictum non ſit, quia per hanc tranſlationem de una perſona ad aliam in nihilo immutatur nec alteratur jus tranſlatum, ut per plurimos DD. ampliſſimè & rectè probat Olea *in tract. de ceſſ. jur. & act. tit. 6. quæſt. 6. per tot. & num. 5.* refert Anton. Fabrum, & alios contrarium ſectantes, contra Communem & veram reſolutionem; & quem pro quinto argumento contrariæ partis adduximus *ſupr. num.* 13. cui per hanc veriorem reſolutionem fit ſatis.

His igitur ſuppoſitis, quod penſio tranſlata & 43
hypothecata per debitorem transferentem ante tranſlationem, ſit eadem in ſubſtantia, non alia diverſa poſt tranſlationem, ſequitur per neceſſariam conſequentiam, tranſire hypothecam in tranſlatarium ad favorem creditoribus ſuper penſione impoſitam; certi enim juris eſt debitorem poſſe quidem rem hypothecatam alienare voluntariè, ſed tranſire hypothecam cum ipſa re quam ſequitur ut jus reale ad quemcunque vadat, ex *jurib. vulgarib.* quando, ut dixi, res hypothecata alienatur ex voluntate & libero conſenſu debitoris, ſecùs ſi alienet ex aliqua neceſ- 44
ſitate præcedente & inhærente à principio tempore adquiſitionis, prout ad longum probat ex variis juribus & communi DD. ſententia, Acoſta *de privileg. cred. in præfat. ad reg. 1. per tot.* & Nos in his terminis, ut penſio hypothe- 45
cata à penſionario nequeat cedi, remitti, nec renuntiari in præjudicium creditorum, ad longum probavimus *in iſto Labyr. par. 1. c. 43. per tot.* & quod translatio penſionis ſit actus merè vo- 46
luntarius debitoris penſionarii, nullo jure aut neceſſitate præambula cogente, ſed ſit poſita à principio facultatis obtentæ ad transferendum, in mera & libera voluntate & poteſtate penſionarii, patet manifeſtè: quia in conceſſione gratiæ ſibi ſolum datur facultas transferendi, qua poteſt uti, vel non uti, in totum vel pro parte, ad libitum 47
ſuæ voluntatis, ut probant Gigas *de penſion. quæſt. 86. ante n. 1.* Flamin. Pariſ. *de reſignat. benefic. l. 6. quæſt. 4. n. 16.* Azor. *inſtit. moral. 2. par. l. 8. cap. 11. quæſt. 5.* Suarez *de legib. tract. 3. l. 4. c. 26. num. 9.* Nic. Garc. *de benefic. par. 1. cap. 5. num.* 55. ex vulgata juris regula, quod quidquid facultati & poteſtati alicujus relinquitur, non ſubjicitur juris neceſſitati, *regul. non quidquid, de reg. jur. in 6.* prout in terminis facultatis à Re- 48
ge obtentæ ad alienandum bona majoratus; quod ſit merè facultativa & poſita in voluntate impetrantis, ut ea poſſit uti, vel non uti, pro parte vel in totum pro ſuo arbitrio, ad longum probavimus *in hoc Labyr. par. 2. c. 10. ex n. 88. cum multis ſeqq.* & de alienatione à de- 49
bitore facta ex cauſa voluntaria, quod non extinguat hypothecam; probatur ex *l. bovem, §. ſi pignus, ff. de ædilit. edict. & l. debitor, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolv.* Sed aliud ſit quando ex cauſa præciſa & neceſſaria antecedente hypothecam, jus debitoris reſolvitur, vide latè per Acoſtam *de privileg. credit. ad regul. 1. ex n. 1. & per tot.*

Ex quibus ſatisfit quinto argumento ſuperiùs 50
in contrarium deducto *num.* 12. quo dicitur, facultatem transferendi ineſſe penſioni ab initio, & ſic in præjudicium creditoris hypothecarii validè poſſe debitorem transferre eandem in alium liberam ab hypotheca. Reſpondetur enim quod facultas transferendi penſionem nihil adſtringit, ſed relinquit tranſlationem in mera facul-

tate

tate & libertate debitoris penſionarii.

51 Nec obſtat text. *in c. §. rurſus ſi fidelis, quib. mod. feud. amitt. in uſib. feud.* qui revera ex diametro repugnat ſupra dictæ juridicæ & veræ concluſioni, dum probat, quod ſi debitor feudatarius imponat hypothecam ſuper feudo, & deinde refutet feudum ac voluntariè renuntiet in favorem domini, talis hypotheca antea impoſita reſolvitur. Nam huic textui reſpondent omnes citati Doctores *in d.* argumento, *num.* 12. ut procedat ex particulari & ſpeciali na-

52 tura feudorum ab initio eis inhærente, ut feudum reſolvatur & redeat liberum per refutationem feudatarii; ac proinde reſolvatur hypotheca ſuper ipſo impoſita, eo modo quo aliter reſolvi ſolet ex ſua natura, *l. lex vectigali, ff. de pignor.* & quod ſibi debet creditor imputare ſi non perſpexerit naturam talis hypothecæ dum eam contraxit: verba plurimorum Doctorum in *d. num.* 12. allegatorum ad literam ad hoc refert Noguerol. *allegat.* 14. *num.* 107. & vide omnino Tiraquell. *in locis per nos relatis d.n.*12. *ſuprà:* quæ ſpecialitas & natura rei feudalis non poteſt trahi in conſequentiam, quia foret ſubvertere totam juriſprudentiam aliàs conſtantem & veram.

53 Ex quibus omnino remanet ſatisfactum cunctis fundamentis in contrarium conſideratis ex *num.* 1. *ad nu.* 9. incluſivè, ut procedant quando res hypothecata periit in ſua forma & ſubſtantia, ſed penſio tranſlata nullam mutationem in ſe recipit, ut latè probatum reliquimus ſuprà ex *n.*14. *cum ſeqq.*

54 Non obſtat quartum argumentum: quia licèt ſupponat jura regalia extingui, & nova creari per ſecundum emptorem, & ſic ſub reſponſione cæterorum præcedentium comprehendatur, quod in tranſlatione penſionis nulla fiat mutatio antiquæ hypothecatæ; adhuc tamen opinio Doctorum in argumento relatorum, nunquam fuit admiſſa in praxi, ſed ſemper in hoc Conſilio Regii patrimonii aſſiduè fuit contempta & reprobata: & hoc verius & ſecurius eſt, ut latiſſimè differit, & contra eam validè reſolvit Acoſta *de privileg. credit. in præfat. ad reg.*1. *ex n.* 18. *cum multis ſeqq.* ubi refert plures Doctores.

55 Reſtat reſpondere ſecundo fundamento in contrarium propoſito, *num.* 4. 5. & 6. de ſimilitudine penſionis ad uſumfructum, quæ veriſſima eſt, & innegabilis: & ideo quando relinquitur uſusfructus duobus ſucceſſivè uni poſt alium, in perſona ſecundi legatarii uſusfructus novus eſt, & non idem numero qui conceſſus & legatus eſt priori fructuario. Fatemur propoſitionem, ſed loquitur quando uni poſt alium ſucceſſivè legatur uſusfructus, cùm per mortem primi fructuarii extinguatur uſusfructus, præciſè ex voluntate teſtatoris alius novus creari & formari debet: in quo nulla datur uſusfructus tranſlatio, ſed poſt extinctionem prioris uſusfructus, novum alium conſtitui neceſſe eſt in ſecundo legatario ſubſtituto.

56 At verò in tranſlatione penſionis diverſum eſt; nam ipſamet numero ceditur & transfertur in tranſlatarium antequam extinguatur in transferente, & in effectu, ita reſpondit Rota penes Farinac. *dec.* 327. in contrarium adducta *ſupr. n.* 5. quæ in *n.* 14. ita ait: *Non obſtat ſimile de uſufructu, qui ſi ſit relictus heredi, & conſtet teſtatorem de ſecundo etiam herede ſenſiſſe, non eundem, ſed diverſum uſumfructum habebit ſecundus heres: nam termini ſunt diverſi; in illis* 57 *enim caſibus ab initio uſusfructus debebatur duabus perſonis & per mortem extinguitur in perſona unius; ſed in hoc caſu quoad ſubſtantiam penſionis nunquam fuit extincta, cum in ipſo actu caſſationis antiquæ fuerit proceſſum per viam ſubrogationis ad illam, ut ſuprà dictum eſt,* &c. quare in uſufructu ſucceſſivè relicto duobus, per mortem primi fructuarii nihil remanſit quod poſſit transferri, quia de non ente ad ens non poteſt fieri tranſitus *l.* 2. *de uſufr. l. Seia. ff. de tutor. & curat. l. ejus, ff. ſi cert. pet. l. ſi Mævia, ff. de hæred. inſtit. l. ſed etſi manente ff. de precar.*

Ex quibus omnibus manifeſtè apparet, per 58 tranſlationem penſionis virtute facultatis & gratiæ Apoſtolicæ conceſſæ penſionario, non extingui primam penſionem tranſlatam, nec in tranſlatarium tranſire aliam novam & diverſam, ſed eandem numero cum prima, nihil alterato nec mutato, ſed eandem eſſe in ſubſtan. quia diverſitas ex diametro repugnaret actui ipſi tranſla- 59 tionis celebrato contra intentionem agentium & contrahentium: atque ideo cùm eadem ſit penſio ſuper qua penſionarius antea habebat impoſitam hypothecam ad favorem ſui creditoris, huic per ſupervenientem tranſlationem & renuntiationem in alium merè voluntariam & facultativam non potuit præjudicare, ſed penſio tranſire debet in tranſlatarium cum onere hypothecæ, qua erat gravata ex facto præcedente transferentis.

Quare creditor poterit liberè comparere in 60 judicio & concurſu creditorum formato per tranſlatarium, & legitimè petere gradum ſuper ipſa penſione tranſlata, cùm hypotheca ejus non fuerit per tranſlationem extincta, ex hactenus latiſſimè comprobatis.

CAPUT IX.

In mercibus prohibitis quæ per contrabannum, vel aliter incidunt in Commiſſum, an creditores quilibet delinquentis præferantur Fiſco.

SUMMARIUM.

1 *Quæſtio proponitur ad partes diſputanda, & Fiſcum creditoribus delinquentis præferri ratione Commiſſi, pars prior tuetur.*

2 *Mercium, quæ in Commiſſum cadunt, dominium ipſo jure amittit delinquens, & in fiſcum tranſit.*

3 *Commiſſum præſcribitur contra Fiſcum per quinquennium.*

4 *Dominus rei in concurſum deductæ præfertur cæteris creditoribus anterioribus & privilegiatis.*

5 *Bona quæ incidunt in Commiſſum ob culpam & pœnam, tranſeunt libera ab omni onere in dominum directum.*

6 *Mercium prohibitarum confiſcatio eſt ſpecialis, nec afficit reliquum delinquentis patrimonium.*

7 *Confiſcatio ex cauſa Commiſſi, fit ob delictum admiſſum, & ad publicam vindictam.*

8 *In atrocioribus delictis domus delinquentis* deſtrui

deſt-ui poteſt ob publicam vindictam, etiam in damnum creditorum hypothecariorum ipſius.

9 Probibito certarum rerum commercio, etiam ipſa fabrica cenſetur prohibita ex legibus Regni.

Contrarium verius videtur, & probatur n. 35. & 43. cum aliis ſeqq. uſque ad n. 58.

10 Lex prohibitiva adquiſitionis, impedit translationem dominii in adquirentem.

11 Ex actu nullo dominium non adquiritur.

12 Creditores delinquentis ex cauſa Commiſſi non poſſunt prætendere hypothecam in mercibus confiſcatis ob defectum dominii in debitore.

13 Dominium mercium confiſcatarum amittit delinquens ipſo jure, & adquiritur fiſco, & n. 14.

15 Pœna privationis ipſo jure inducit reſolutionem & extinctionem juris quæſiti.

16 Reſoluto & extincto jure debitoris, ex diſpoſitione legis, in mercibus confiſcatis, reſolvuntur hypotheca creditorum.

17 Pactum contrahentium operatur privationem & extinctionem juris ipſorum.

18 Quod poteſt fieri per pactum, longè efficacius fit per legem.

19 Merces quæ incidunt in commiſſum non tranſeunt in fiſcum ex conventione contractuali, ſed ex diſpoſitione legis.

20 Fiſcus ſuccedit in bonis confiſcatis ex vindicta publica, non per repræſentationem & tranſmiſſionem, ſed per privationem & annihilationem perſonæ delinquentis.

21 Succedens in locum alterius per privationem illius, non tenetur ſatisfacere creditoribus anteceſſoris privati.

22 Pars poſterior quæſtionis in favorem creditorum habentium hypothecam in mercibus confiſcatis defenditur.

23 Dominus rei in concurſu creditorum ipſis præfertur, quando dominium præceſſit hypothecam.

24 Debitor non poteſt conſtituere hypothecam in re aliena.

25 Res ſemel legitimè à vero domino hypothecata, quovis modo poſtea alienetur, tranſit in adquirentem cum ſuo onere.

26 Bona emphyteutica cadentia in commiſſum redeunt ad dominum libera ex mutata rei & conditione contractus, & n. 27.

28 Res hypothecata ſi alienetur ex cauſa neceſſaria præcedente reſolvuntur hypothecæ ſuper ea impoſitæ.

Etiamſi talis neceſſitas procedat facto voluntario debitoris, n. 29.

30 Actus voluntarius habetur pro neceſſario, ſi habuerit originem à cauſa neceſſaria præcedente.

31 Creditores poſſunt impedire demolitionem domus debitoris ob enorme delictum ipſius, ex communiori DD. ſententia.

Limitatur num. 32. & 33. ſed vide infr. num. 89.

34 Dominium mercium prohibitarum non adquiritur fiſco ex cauſa Commiſſi, niſi à die delicti perpetrati, & n. 36. cum aliis ſeqq.

37 Delinquens ante delictum admiſſum erat dominus, & privatur ſuo dominio tantùm ex quo delictum conſummavit, n. 42.

38 Diſpoſitio quantumvis generalis reſtringitur per adjunctum illi inhærens.

39 Qualitas nominis determinans verbum, limitat diſpoſitionem juxta qualitatem & tempus verbi.

40 Diſpoſitio univerſalis juncta alicui adjectivo, vel participio, reſtringitur ad ſignificationem illius.

41 Dictio, ſtatim, eſt ſignificativa temporis quo diſpoſitio incipit operari.

44 Pragmatica Regni imponentes pœnam confiſcationis mercium prohibitarum referuntur & declarantur, & n. 45. cum ſeqq. uſque ad num. 58.

49 Quando lex prohibet aliquid ſub certa qualitate, & modo, ultra qualitatem vel modum non extenditur: & n. 50.

51 Pragmatica prohibens commercium certarum rerum ſub pœna, non dicitur prohibere abſolutè, neque annullat contractum, ſed tantum pœnam repoſcit ab inobedientibus: & n. 52. & 53.

54 Prohibitio alienationis à teſtatore facta non impedit tranſlationem dominii, ſi pœna fuerit impoſita alienanti.

55 Pœna Commiſſi ſolùm incurritur propter introductionem mercium prohibitarum, non verò propter negotiationem & commercium, & n. 56. & 57.

58 Quodlibet Commiſſum ſeu contrabannum, eſt crimen: & criminaliter judicari ac puniri poteſt, & n. 59.

60 Creditores delinquentis etiam chirographarii præferuntur fiſco exigenti pœnam delicti: & num. 62.

Quæ concluſio magnoperè controvertitur, & referuntur varia ſuper ea Doctorum ſententia, & diſtinctiones, à n. 61. cum multis ſeqq.

Prima diſtinctio in hac materia fit inter creditores perſonales, & hypothecarios, n. 63. & 64.

64 Confiſcatio æquiparatur alienationi. Altera diſtinctio, ut pro rebus quæ cadunt in Commiſſum fiſcus præferatur creditoribus, ſecùs in aliis pœnis, n. 65.

Tertia diſtinctio ut ſi debitor delinquens alia bona habeat, fiſcus præferatur in mercibus confiſcatis, aliàs non, n. 66.

Quarta diſtinctio, ſi emens merces prohibitas habuerit animum illas introducendi, & revera introduxerit, ut tunc præferatur fiſcus: ſecùs ſi non probetur ille animus, n. 67.

Quinta diſtinctio inter Commiſſum propter contrabannum, vel ob non factam profeſſionem ſeu manifeſtationem mercium non prohibitarum: à n. 68. uſque ad 71.

Authoris ſententia circa hanc diſtinctionem, n. 72. & 73.

72 Fiſcum ſemper præferri creditoribus, in mercibus quæ in commiſſum inciderunt quoquo modo, reſolvit Author ex pluribus fundamentis.

75 Commiſſi pœna inducit reſolutionem juris delinquentis in mercibus, & adquiſitionem earundem fiſco.

76 Dominium rei hypothecatæ tranſit in Tertium cum ſuo onere.

77 Reſoluto jure dantis, reſolvitur jus accipientis, & reſoluto jure debitoris in mercibus quæ inciderunt in Commiſſum, reſolvuntur hypothecæ creditorum: & n. 94. 97. & 102.

78 Delinquens in atrocioribus privatur ipſo jure dominio & adminiſtratione rerum ſuarum, à tempore delicti.

79 De-

79 *Delictum licèt importet pœnam amiſſionis bonorum ipſo jure, non tamen extinguit hypothecam anteriorem, nec jura creditorum.*

80 *Diſtinguendum eſt inter confiſcationem univerſalem bonorum, & ſpecialem mercium ex cauſa Commiſſi.*

81 *Fiſcus occupans omnia delinquentis tanquam heres, vel ſucceſſor univerſalis, tenetur ſatisfacere omnibus creditoribus delinquentis ex bonis confiſcatis, in ſolidum.*

82 *Confiſcatio partis quotitativa bonorum delinquentis non obligat Fiſcum erga creditores ipſius delinquentis in ſolidum, ſed tantùm pro rata rerum portione confiſcata.*

83 *Confiſcatio rei particularis, ſeu mercium ex cauſa Commiſſi, non obligat Fiſcum erga creditores delinquentis, &* num. 88.

84 *Bona non dicuntur niſi deducto ære alieno: & ideo bonis omnibus confiſcatis, vel etiam parte quotitativa, obligatur fiſcus creditoribus delinquentis, ſecus in confiſcatione ſpeciali ex cauſa Commiſſi, &* n. 88.

85 *Si inter heredem ſcriptum, & legitimum, dividatur hereditas ex titulo tranſactionis, per Quotas, uterque convenitur à creditoribus hereditariis, ſecus ſi dimiſſis quibuſdam rebus ſpecialibus uni, relinquatur hereditas alteri, tunc enim ſolus ſucceſſor univerſalis conveniendus eſt, &* num. 86.

87 *Fiſcus tanquam heres vel ſucceſſor univerſalis delinquentis, tenetur ſtare locationi, ſicut tenebatur delinquens.*

89 L. quinque legibus 3. ff. de bonis damnat. *adducitur, & exornatur remiſſivè.*

90 *In confiſcatione mercium ex cauſa Commiſſi, non attenditur diſtinctio de alienatione voluntaria, vel neceſſaria, pro conſervanda creditorum hypotheca.*

91 *Caſus Commiſſi, non eſt alienatio, ſed privatio & amiſſio rerum à lege inducta, non attenta voluntate debitoris delinquentis: &* n. 92.

93 *Non valet argumentum à voluntaria alienatione rei hypothecatæ, ad caſum Commiſſi.*

95 *Paria ſunt actum fieri ex neceſſitate proveniente ab origine, vel ex diſpoſitione & coactione legis.*

96 *Hypotheca ſuper fructibus beneficii impoſita perit, ſi debitor privetur beneficio.*

97 *Hypotheca ſuper uſufructu bonorum adventitiorum filii ſpectante ad patrem extinguitur, ſi pater ob dilapidationem privetur jure ſuo.*

Hypotheca creditorum donatarii perit, ſi ob ejus ingratitudinem revocetur donatio. ibid.

98 *Hypotheca extinguitur, ſi domus, vel navis, ſuper qua fuit impoſita, perierit, licet ex eiſdem tignis reficiatur.*

99 *Variis modis poteſt contingere amiſſio rei hypothecatæ, & hypothecæ.*

100 *Servus hypothecatus delinquens poteſt damnari ad mortem, non attento jure domini, nec creditorum, &* num. 101.

103 *Fiſcus efficitur dominus pleno jure, & ſine onere mercium confiſcatarum ex cauſa Commiſſi.*

104 *Ubi concurrit neceſſitas & rigor legis, non attenditur Tertii præjudicium, veluti in mercibus, vel mobilibus quæ ob metum peſtis comburuntur.*

105 *Princeps poteſt auferre agrum, vel domum vaſſallo invito ad publicam utilitatem, data compenſatione.*

106 *Ob publicorum ædificiorum conſtructionem, privata dirui poſſunt.*

107 *Magiſtratus pro decore civitatis poteſt domum privati deſtrui jubere.*

Idem pro ædificanda, vel extendenda Eccleſia, num. 108.

109 *In prædictis, & ſimilibus caſibus, extincto & reſoluto dominio debitoris, hypotheca creditorum amittuntur.*

110 *Si bona majoratus, vel fideicommiſſi alienentur in caſibus permiſſis, juris authoritate interveniente, non attenditur jus ſucceſſorum.*

111 *In alienationibus quæ fiunt ex vi coactiva legis, non attenditur voluntas domini, &* n. 112.

113 *Quando lex, vel ſtatutum diſponit ſuper actu ſibi licito, non attenditur præjudicium quod in conſequentiam accidere poteſt.*

114 *Alienatione prohibita, intelligitur ea quæ fit ab homine ſine neceſſitate, non quæ à lege inducitur.*

Idem de obligatione prohibita deciditur. num. 115.

116 *Alienatio quæ à lege inducitur non requirit ſolemnitates juris, quæ aliàs adhibẽda ſunt tam reſpectu minorum quàm mulierum. & n.* 117. & 110.

118 *Donatio inducta à lege non requirit acceptationem donatarii.*

119 *Alienatio ex cauſa neceſſaria à lege inducta, non continetur ſub prohibitione alienationis.*

121 *Actus factus ex juris neceſſitate & compulſione, non comprehenditur ſub lege prohibente actum fieri.*

122 *Maximè ſi talis juris compulſio proveniat ex delicto, vel quaſi.*

QUæſtio hęc plurimis doctiſſimis Viris meritò viſa fuit difficilis, aliis aliter atque aliter ſentientibus: eandem nos ad partes diſceptabimus: & pro Fiſco, ut in concurſu creditorum Fiſcus omnibus quibuslibet quantumvis anterioribus & privilegiatis præferatur in mercibus prohibitis introduci in hęc Regna Hiſpaniæ, quæ per contrabannum, vel etiam quæ ob defectum profeſſionis cadunt in commiſſum, variis mediis probatur. 1

Primò; quia omnium mercium prohibitarum, quæ in commiſſum incidunt, dominium ſtatim & ipſo jure amittit delinquens, & in Fiſcum transfertur: jura ſunt expreſſa in *l. Commiſſa vectigalium nemine etiam ad heredem tranſmittuntur: nam quod cõmiſſum eſt, ſtatim deſinit eſſe ejus qui crimen cõmiſit, dominiumq; rei vectigalis acquiritur: eâ propter commiſſ. perſequutio, ſicut adverſus quemlibet poſſeſſorem ſic & adverſus heredem competit, ff. de public. vectig. & commiſſ.* l. cotem ferro, §. dominus, ibi, *Dominus navis, ſi illicitè aliquid in navem vel ipſe, vel vectores, vel conductores impoſuerint, navis queq; fiſco vendicatur,* & in verſ. fin. ibi, *illicitarum mercium perſecutio heredem quoquè afficit.* & in §. *Eandẽ rem, quæ cõmiſſo vendicãda eſt, dominus emere non prohibetur, vel per ſe, vel per alios quibus mandaverit:* ſed vindicatio rei; non niſi domino datur, *l. 1. §. fin. & tot. tit. ff. & Cod. de rei vind. l. in rem actio ff. eod.* & quod ipſo jure per commiſſum amittatur dominium probant, *lex 1. C. de vectig. & commiſſ lex 5. tit. 7. p. 5. lex 26. & 27. tit. 18. l. 6. recopil.* Curia Philippica *l. 3. tit. de commercio naval. cap.* 10. Pennà *de Commiſſo, n.* 16. & ex Gregor. Lopez *in l. 4. tit. 2. part. 7. verb. el ſennorio*, ex Gerardo: *ſingulari* 2

853. probat Bobadill. *in politica. tom. 2. l. 4. c. 5. ſub n. 30.* Cyriac. *controverſ. tom. 2. c. 370. ex n. 60. cum ſeqq. & num. 65. uſque ad fin.* ubi latiſſimè poſt
3 plurimos DD. per quinquennium præſcribi Commiſſum, etiam fiſco ignorante, & licèt commiſſum fuerit occultum, quod latè proſequitur uſque ad *num.* 74. ſed an hoc ultimum verum ſit, altiùs ſuo loco examinabimus *infrà*, Farinac. *in praElic. crimin. tit. de furt. quæſt.* 172. *numer.* 2. Roſental. *de feud. cap.* 5. *concluſ.* 36. Sixtin. *de Regalib. l.* 1. *c.* 6. *num.* 97. Barboſ. *in d. l. 1. Cod. de vectigal. n.* 7.

4 Sed dominus rei in concurſum deductæ tanquam creditor dominii præfertur omnibus & quibuslibet creditoribus, quantumvis anterioribus & privilegiatis, prout per plura jura & Doctores diximus *in part. 1. cap. 8. à n. 38. cum ſeqq. & c.* 11. *ex n.* 106. & innumerabiles penè Doctores congeſſimus *par. 2. cap. 24. ex n.* 13.

Ergo fiſcus in quem dominium mercium, quæ in commiſſum ceciderunt, fuit ſtatim & ipſo jure translatum, debet cunctis aliis delinquentis creditoribus anteferri, quia res ſuas in ſpecie vendicat; & ei tradendæ ſunt.

5 Secundò pro hac parte fortiter urget quod bona quæ incidunt in commiſſum ob culpam & pœnam, in tantum libera tranſeunt in dominum, ut hypothecæ antea ſuper eis impoſitæ diſſolvantur & extinguantur ſtatim ipſo jure, ita ut creditores hypothecarii nullum jus habere poſſint contra eum in quem prædicta bona per Commiſſum fuerunt translata: text. eſt expreſſus in *l. lex vectigali* 31. *ff. de pignoribus*, text. *in capit.* 1. *§. rurſus, titul. quibus mod. feud. amitt.* & probant quamplures Doctores adducti à Tiraquell. *de retract. convent. §.* 3. *gloſ.* 1. *numer.* 13. Mantic. *de contractib. l.* 11. *titul.* 31. *numer.* 71. *&* 72. Corbul. *de jure emphyt. titul. de cauſ. privat. ob canon. non ſolut. ampliat.* 34. Oſaſc. *deciſion.* 136. *numer.* 9. Seraphin. *deciſion.* 798. *numer.* 2. 3. *&* 4. *& deciſion* 1290. *num.* 13. & ex aliis Merlin. *de pignoribus, l.* 5. *quæſt.* 14. *ex num* 8. *cum ſeqq. & à num.* 1. Cyriac. *controv.* 55. *num.* 37. *tom.* 1. & præter hos Doctores, alios quamplurimos congeſſimus *in hoc Labyr.* 3. *part. cap.* 3. *ex n.* 17. *cum ſeqq.* qui loquuntur in bonis emphyteuticariis & feudalibus incidentibus in commiſſum ob culpam poſſeſſoris, & ad dominum revertuntur, extinctis hypothecis antea ſuper eiſdem impoſitis per poſſeſſorem, ita ut libera in dominum tranſeant & devolvantur: ergo eodem modo extingui debent hypothecæ ſuper bonis antea per dominum impoſitæ, poſtquam per Commiſſum, jus & dominium amiſit, & in fiſcum fuit ipſo jure liberum translatum & devolutum; & per conſequens creditores hypothecarii anteriores adverſus fiſcum nullum jus in ipſis mercibus prohibitis, commiſſis, prætendere debent, quia quod in illis habebant, fuit per commiſſum debitoris principalis extinctum ac reſolutum, à quo jus creditorum derivatur & dependet.

6 Tertiò comprobatur, quoniam hæc mercium prohibitarum confiſcatio non eſt univerſalis omnium bonorum, nec quotæ eorum, putà tertiæ, vel dimidiæ partis univerſi patrimonii delinquentis, ſed dumtaxat certæ rei, vel rerum ſpecialium quæ fiſco prorſus applicandæ ſunt, abſque contradictione creditorum delinquentis, quorum credita ex eis bonis deducenda non ſunt, ſed ex aliis penes debitorem ſuum remanentibus: text. eſt in *l. ſi marito* 32. *ff. ſolut. matrimon.* cujus verba ſunt: *ſi marito publico judicio damnato, pars aliqua bonorum ejus publicetur, fiſcus creditoribus ejus ſatisfacere neceſſe habet, inter quos uxor quoque erit:* ubi Gloſſa celebris, *verb. aliqua,* exponit *de tertia parte,* vel de aliqua quota univerſali, ſecùs de re particulari, ex *l.* 2. *Cod. ad leg. Jul. de vi publ.* ibi, *Tutoris tui lege Julia de vi privata damnati, ſi tertia pars fiſco vindicata eſt, tutela actionem pro ea portione adverſus fiſcum dirige, ſi nullo modo præſcriptio locum habeat, nam ſucceſſio pro oneribus portionis ſuæ reſpondet;* ubi Gloſſa *verb. tertia pars:* & de hac diſtinctione eſt text. in *l. ſi debitor, Cod. de ſentent. paſſ.* ibi: *ſi debitor pœnam ſententiæ paſſus eſt, quam bonorum ademptio ſequuta eſt, quamvis poſtea Civitati Romanæ reſtitutus, non totam ſubſtantiam, ſed aliquid ex indulgentia Principis ut haberet impetravit, æris tamen alieni ex præcedente tempore pœna liberatus eſt: ſi verò partem bonorum accepit, pro rata portione ejus tenetur:* ubi bona Gloſſa videnda, *verb. aliquid,* explicat, *ſingulare, ut prædium:* & in gloſſ. *verb. partem,* exponit, *id eſt, quotam:* ſic ergo refert, quotam partem, vel ſingularem rem habeat, ut *hic, ff. ad Trebell. ſi legatum, §. multum, & Inſtitut. de fideicom. hæred. §. ſi quis una* &c. igitur creditores ad merces in commiſſum incidentes, & ad fiſci dominium applicatas, cùm ſint res ſpeciales & ſingulares, creditores debitoris condemnati nullum poſſint habere jus.

Quartò invincibiliter probatum videtur fiſci jus in prælatione bonorum quæ in commiſſum incidunt; nam hæc confiſcatio fit ob delictum admiſſum, & ad publicam vindictam, & in Reipublicæ favorem, ne ex commercio & introductione mercium è Regnis & provinciis inimicis Coronæ, extrahantur pecuniæ, ex quibus vires creſcunt inimicorum in detrimentum & deſtructionem Coronæ: ut benè & accuratè ponderat noviſſimè Salcedo *in opuſculo de Contrabanno, cap.* 3. *& cap.* 4. *per tot.* & ideo pro pœna tanti delicti, mercis introductæ dominium fiſco applicatur: quo caſu creditores ad eam jus habere non poſſunt, nec impediendi confiſcationem; prout in ſimili videmus in domo, vel fundo delinquentis, quæ propter ejus enorme delictum debent deſtrui & devaſtari, eamque deſtructionem & devaſtationem non poſſunt impedire creditores hypothecarii, ſed eis invitis & non ſatisfactis, vindicta publica exequitur ſententiam in præjudicium omnium creditorum quantumvis privilegiatorum, ut uxoris, & ſimilium; prout in praxi obſervari teſtatur Jul. Clarus *in praxi crimin. quæſt.* 82. *n.* 4. cujus praxis rationem reddit Farinac. *in prax. crim. tit. de crimin. læſ. majeſt. quæſt.* 116. *num.* 36. *&* 37. quæ doctrina probabilior redditur ex traditis inferiùs, *num.* 89. Igitur ex identitate rationis idem dicendum erit in mercibus ob vindictam publicam incidentibus in commiſſum & fiſco applicatis, ut prorſus creditores anteriores excludantur, & fiſci jus attendatur & prævaleat. 7

(margin 8: beside "mus in domo, vel fundo delinquentis")

Quintò hæc pars manifeſtè probatur, nam per leges patrias loquentes de contrabanno, com- 9

Digitized by Google

commercium rerum omnium, fructuum, & mercium, quæ ex provinciis extraneis inimicis huic Coronæ extrahuntur, ita prohibitum eſt, ut etiam in ipſa origine & fabrica facta in prædictis locis inimicis, prohibitio operetur: ex qua prohibitione inevitabiliter infertur, quod creditores introducentis has merces prohibitas in hæc regna jus in illis habere non poſſunt, quia introducens debitor nullum ab origine dominium adquiſivit in eiſdem, eo quod lex prohibitiva reſiſtat initio adquiſitio-
10 nis & impediat translationem dominii in debitorem contravenientem legi, etſi actum ipſum & contractum ſpecificè non annullet, *l. non dubium*, ibi, *licèt Legislator fieri prohibuerit tantum*, *nec ſpecialiter dixerit*, *inutile eſſe debere quod factum eſt*, &c. *Cod. de legib.* ut ex Alex. Trentacinquio, Farinac. D. Joan. Vela, Caſtillo & aliis diximus *in hoc Labyrinth. part.* 1. *cap. fin. num.* 79. plures alios noviſſimè in his terminis allegat Salced. *de contraban. cap.* 29. *num.* 10. *& ſequentibus.*

11 Nam ex actu nullo & prohibito non adquiritur dominium, ad quod plurimos DD. adducit Giurba *dec.* 24. *n.* 6. *&* 7. *per l. filius*, §. *divi*, *ff. de legat.* 1. *l. peto*, §. *fratre*, *l. cum pater*, §. *libertis*, *ff. de legat.* 2. *l. lex qua tutores*, *Cod. de administr. tutor. l.* 1. §. *ſi vir uxori*, *ff. de adquir. poſſeſſ.*

12 Ergo creditores delinquentis nullam hypothecam adquiſierunt, nec habere poſſunt in his mercibus ſic prohibitis, quia nunquam fuerunt in dominio debitoris, quod præciſè requiritur ut hypotheca ſubſiſtere poſſit: innumerabilia jura & Doctores congeſſimus *in hoc Labyrint.* 2. *part. cap.* 9. *ex num.* 73. *cum ſeq.* quem locum & alios Doctores adduxit Salcedo, *d. cap.* 29. *ex num.* 17. *cum ſeqq.* ubi hoc fundamentum in favorem fiſci contra creditores debitoris introducentis merces, & alia id genus prohibita & contrabannum, ſatis extollit & exornat.

Nam cùm dominium mercium non fuerit quæſitum debitori, in eas non cadit hypotheca, quia requiritur dominii translatio in debitorem ad effectum ut hypotheca ſubintrare poſſit & locum habere, *l.* 1. *ff. de pignoribus*, Celſus Hugo *conſil.* 22. *numer.* 30. Pancirol. *conſil.* 118. *num.* 17. Menoch. *conſ.* 361. *numer.* 41. Oddus *conſil.* 100. *numer.* 45. Gratus *conſil.* 40. *numer.* 32. *l.* 2. Vincent. de Franch. *deciſ.* 506. Marta *voto* 43. Cyriac. *lib.* 2. *controverſ.* 425. *numer.* 65. Merlin. *de pignoribus l.* 4. *quæſt.* 41. *num.* 69. *& l.* 1. *titul.* 3. *quæſt.* 13. *numer.* 1. *&* 4. Sextum & perpulchrum fundamentum in favorem fiſci, & excluſionem creditorum deducitur ex nova ponderatione legum tam juris communis, quàm Regni, in quibus duæ diſpoſitiones reperiuntur in materia Commiſſi. Prima eſt, extinctio juris delinquentis quo pri-
13 vatur ipſo jure; ſecunda applicatio & adjudicatio dominii fiſco ex legis diſpoſitione, *d. l. commiſſa* 8. *ff. de public. & vectig.* ibi: *nam quod commiſſum eſt, ſtatim deſinit ejus eſſe*, *qui crimen commiſit*, *dominiumque rei vectigalis acquiritur*, ſcilicet fiſco: text. *in cap. cum ſecundum leges civiles*, ibi: *aut etiam illicitas ſpecies tranſvehens*, *aut rerum vectarum profeſſionem omittens, earundem ſpecierum & rerum proprietate, hoc ipſo, privetur*; *& fiſco rerum & ſpecierum dictarum proprietas acquiratur: de hæreticis*

lib. 6. *leg.* 1. *tit.* 18. *de las coſas prohibitas ſacar del reyno, y meter en el* &c. lib. 6. recopil. ibi, *que aya perdido, y pierda* &c. & l. 26. ibi, *que pierdan todos ſus bienes:* & inferiùs, *que por el miſmo hecho ajan perdido y pierdan todos ſus bienes, y que ſean confiſcados y applicados para la nueſtra Camara y fiſco:* & ex legibus de contrabanno, quas accuratè cumulavit Salced. *in tract. de contrabanno:* & ex *ſchedula* 25. *Junii an.* 1635. quam ad literam adducit *fol.* 17. ibi *loqual declaro deſde luego por perdido, y mando que ſu valor* &c.

Quæ omnia & ſingula verba, ac dictiones, 14
quibus utuntur præfata jura, inducunt privationem & extinctionem juris ipſo facto & ipſo jure, quia ſtatim operantur eo quod ſint latæ ſententiæ: ut de verbo, *amittit*, copioſè Tiraq. per plura jura, in *l. ſi unquam, verb. revertatur*, *ex num.* 151. & de verbo, *perdat*, quod ejuſdem eſt omnino ſignificationis, maximè ſi verba illa junguntur cum dictionibus, *ſtatim*, *mox*, *ipſo facto*, vel *ipſo jure*, ex *num.* 155. & de verbo, *privatus*, vel *privetur*, idem probat copioſè ipſe Tiraquell. ubi proximè, *ex num.* 176. *cum ſeqq.*

Et pœna privationis ipſo jure, inducit reſo- 15
lutionem tituli, & extinctionem juris adquiſiti, ex doctrina Baldi *in l.* 2. *addit. q.* 3. per text. ibi, *Cod. de jur. emphyt.* & ibi Salycet. *col.* 3. *verſ. & hic clarius:* quos & alios allegat Felin. *in cap. Rodulphus, de reſcript.* maximè quando pœna privationis ipſo jure provenit à juris diſpoſitione, quia tunc efficaciter operatur tituli reſolutionem & juris: ut dicunt præfati Doctores, Jaſon in *d. l.* 2. *& l. final. col.* 32. ubi Salycet. *col. penult. verſ. non obſtat*, Panormitan. *in cap. ſi diligenti*, *col.* 7. *verſ. in gloſ. verbo*, *perdant. de for. compet.* Cardinal. Alexand. *in* §. *callidis*, *col.* 2. *ad fin. tit. de probib. feud. alien. per Federic.* Ludov. Bologn. & alii apud Tiraquel. *in d. l. ſi unquam, verb. revertatur*, *n.* 56. *&* 57.

Si enim delinquens privatur ſuo jure in re- 16
bus quæ incidunt in commiſſum per contrabannum, vel alio modo, atque ita jus debitoris & titulus adquiſitionis reſolvitur & extinguitur ipſo jure & facto ex diſpoſitione legis, eodem modo debet reſolvi jus hypothecæ in illis mercibus conſtitutæ; quia reſoluto jure dantis, reſolvitur jus accipientis ſive creditoris hypothecarii, juxta text *in d. l. lex vectigali lege*, *ff. de pignorib. & in cap.* 1. §. *rurſus*, *quib. mod. feud. amitt.* & communis DD. ſuperiùs adducta *num.* 5. & pro hac conſideratione videndi ſunt quamplurimi Doctores in iſtis terminis loquentes *infrà*, *n.* 87. *cum ſeqq.*

Nec obſtat quod in illis juribus privationem 17
& extinctionem juris operatur pactum contrahentium ſic determinans, quod hic deficit. Hoc quidem verum eſt: ſed longè fortiùs operatur juris diſpoſitio inductiva privationis & extinctionis juris ipſo facto: quia quod poteſt fieri 18
per pactum, poteſt & longè efficaciùs per legem: *l.* 1. *ſi* §. *conveniat*, *ff. depoſiti: l. fin. Cod. de reb. alien. non alienand. l. contractus*, *ff. de regul. jur. cap. contractus*, *eod. tit. in* 6. *l. impoſſibile*, *ff. de pact. l. fin.* ubi Bartol. & Bald. *Cod. de fidejuſſor.* Gloſ. in *c.* 2. *verb. Officiali, in fin. de conſuetud. lib.* 6. Tuſch. *lit. A. concluſ.* 510. *n.* 18. quapropter per præambulam juris privationem & extinctionem, res tranſit libera abſque nexu hypothecæ, in dominium fiſci.

19 Roboratur diſcurſus iſte, quoniam merces quæ ceciderunt in commiſſum, non tranſeunt in fiſcum per ceſſionem, venditionem, donationem, vel per alium contractum initum inter dominum mercium, & fiſcum; ſed in fiſcum tranſeunt ex juris diſpoſitione abſque conſenſu & voluntate debitoris, idcirco qui ſuccedit non per tranſmiſſionem, ſed per privationem præambulam, ad nullum factum debitoris privati tenetur; quia ſuccedit ex proprio jure non ex jure privati jam extincto: *l. Gallus* 29. *§. & quid ſi tantum ff. de liber. & poſtum. l.* 2. cum ſimilib. *ff. de liber. præter.* latè Robles *de repræſentat. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 106. *&* 107. *& ex num.* 98. *& num* 100.

20 Et in terminis, quod fiſcus ſuccedat in bonis delinquentis confiſcatis ex vindicta publica, non per repræſentationem & tranſmiſſionem, ſed per privationem & annihilationem perſonæ, probat *l. ſi conſtante, §. fin.* ubi Bald. & alii, *ff. ſolut. matrim.* & notabiliter Platea in *l.* 1. *poſt princip. Cod. de bonis vacantib.* & ex aliis Fontanel. *de pact. nuptial. clauſ.* 5. *glo.* 4. *ex num.* 63. *cum ſeqq. tom.* 2. Acoſta *de privileg. credit. regula* 2. *ampliat.* 7. *num.* 200.

21 Adſtruitur hoc fundamentum ex abundè deductis *in hoc Labyrin.* 2. *par. cap.* 25. *ex n.* 9. *& ſeqq. & ex num.* 29. ubi probatur quod ſuccedens in locum alterius per privationem illius, non tenetur ſatisfacere creditoribus anteceſſoris privati, quia venit alio jure ex propria perſona & legis diſpoſitione. Hanc rationem, quæ prorſus evincit totam difficultatem hujus quæſtionis, adduxerunt, & etiam in his terminis conſiderarunt ad hanc extinctionem hypothecæ multi Doctores antiqui, & moderni, cumulati inferiùs *num.* 87. & hoc quintum fundamentum exactiſſimè illuſtratur infra, ex *num.* 75. *cum multis ſequentib. uſque ad fin. hujus capitis.* Ergo nec fiſcus ſuccedens debitori in mercibus per commiſſum ſibi quæſitis & applicatis, tenebitur creditoribus delinquentis.

22 His tamen fundamentis (quæ urgentiſſima ſunt) non obſtantibus, alia plura pro parte creditorum habentium hypothecam in mercibus incidentibus in commiſſum, ſive per contrabannum, ſive quovis alio modo, ut fiſco præferri debeant, fortiſſima urgent per omnimodam contrapoſitionem.

23 Primum erit, quod licèt veriſſimum ſit, quod dominus rei, ſit primus creditor, & pro ea conſequenda, & extrahenda à concurſu, omnibus quibuſcumque præferatur, ſicuti per jura & Doctores firmavimus *in primo fundamento contrariæ partis, ex num.* 2. Id tamen intelligi debet quando dominium præceſſit hypothecam,
24 quam non potuit debitor conſtituere in re aliena, ex juribus & Doctoribus in *hoc Labyrintho* cumulatis *par.* 2. *c.* 9. *num.* 73. *cum multis ſeqq.* At
25 verò quando debitor dominus rei verus res ſuas hypothecæ ſubjecit, quantumcumque res ipſas alienaverit, earumque dominium poſtea in alium Tertium tranſierit, ſemper res illæ tranſeunt in novum dominium cum ſua cauſa & onere hypothecæ antea impoſitæ; quia hypotheca non impedit alienationem nec dominii tranſlationem, *l. ſi debitor rem tibi jure pignoris obligatam, te non conſentiente diſtraxit, dominium, cum ſua cauſa tranſtulit ad emptorem.* 12. *Cod. de diſtract. pignor. l. ſi convenerit* 18. *§. ſi fundus pignoratus venierit, manere cauſam pignoris conſtitit, quia cum ſua cauſa fundus tranſiit ff. de pign. act. traditio, ff. de adquir. rer. dom. l. res pignoris; hypothecæ vè jure creditoribus obnoxias citra conſenſum eorum, debitores alienantes præcedentem non diſſolvunt obligationem, Cod. de remiſſ. pignor.* cum pluribus aliis: Sed in noſtro caſu agimus de fiſco, cui per Commiſſum & contrabannum fuit adquiſitum mercium dominium poſt contractam in eis hypothecam, à debitore vero domino: Ergo creditores fiſco præferendi ſunt. Ex quo ſatisfit primo argumento, de quo *ſupra. numer.* 2. *& ſeqq.*

Secundò comprobatur, quia bona emphyteuticа quando cadunt in commiſſum, licet hypothecæ impoſitæ ſuper illis per emphyteutam reſolvantur & bona ad dominum devolvantur libera, & abſque nexu oneris & hypothecæ; ut probatur in ſecundo argumento, *ſupra num.* 5. 26
Id procedit ex natura rei, & ex conditione contractus appoſita tempore quo debitor eandem rem & bona in feudum vel emphyteuſim recepit à domino; & ideo alienatio & devolutio poſtea contingens, fit ex cauſa neceſſaria præambula, obligationem & hypothecam præcedente; quapropter operatur extinctionem illius hypothecæ interim impoſitæ: textus eſt expreſſus in *d. l. lex vectigali* 31. *ff. de pignorib.* & omnes DD. *in eodem* 2. *argumento* relati: nam quando res hypothecata alienatur ex cauſa neceſſaria & præambula, reſolvuntur hypothecæ ſuper ea impoſitæ: ad quod plura jura & innumerabiles penè Doctores congeſſimus in 2. *part. cap.* 13. *ex numer.* 11. *cum ſeqq.* Ergo cùm alienatio & extinctio dominii debitoris in illis mercibus, non procedat ex cauſa antecedente jus hypothecæ, quantumcunque involuntaria: ut optimè poſt plures conſiderat Petrus Surd. *in deciſ.* 286. *ex num.* 10. *cum ſequentibus*, loquens in feudatario & emphyteuta privatis ob culpam & delictum feloniæ, vel ob non ſolutum canonem, ut hypothecæ extinguantur, dicens quod licet non ſolvere penſionem habeatur pro facto voluntario; illud tamen non eſt directè ordinatum ad alienandum, ideoque etſi pendeat à voluntate debitoris, habetur pro neceſſario neceſſitate antecedenti, & ſi reſolvitur omne pignus: plures allegat videndus omnino ex *d. num.* 10. *uſque ad num.* 14. & poſt Surd. & Anton. Fabrum, idem tenet Fontanel. *de pact. dotal. tom.* 2. *clauſ.* 7. *gloſ.* 2. *ex num.* 69. *& ſeqq. par.* 9. quia ſufficit quod actus voluntarius habeat originem à cauſa neceſſaria præcedente hypothecam, ut judicetur neceſſarius ad extinctionem hypothecæ interim contractæ, quia ab initio inerat in contractu acquiſitionis debitoris: ut optimè Amat. *conſ.* 10. *per tot.* Guid. Pap. *deciſ.* 575. Jacob. *de feud. verb. qui quidem inveſtit. n.* 62. *verſ. ad argumentum:* Bertrand. *conſ.* 3. *n.* 28. *vol.* 3. Fabius de Anna *conſ.* 81. *lib.* 1. Hodierna ad Surd. *deciſ.* 160. *num.* 4. At verò ſi alienatio & amiſſio dominii ſubſequatur ex cauſa nova contingente poſt hypothecam contractam, ob introductionem mercium prohibitarum in hoc regno, debet durare hypotheca creditorum præcedens, ipſique præferendi ſunt virtute ejuſdem hypothecæ fiſco, in mercibus in commiſſum incidentibus. 27 28 29 30

Tertiò hæc pars pro creditoribus fulcitur ex contrapoſitione illius ſimilis, de quo pro contraria opinione, *ſupr. num.* 7. *&* 8. ut creditores poſſint impedire demolitionem domus debitoris ob deli- 31

ctum

ctum enorme ipſius, prout ex communiori &
magis rationabili Doctorum opinione reſolvunt
Gandinus *in tit. de bonis maleficor. nu.* 3. Alberic.
de Statutis, par. 3. *quæſt.* 7. Auguſtin. ad Angel. *in*
tract. de malefic. in verb. ejus bona, num. 10. Decian. *in*
tract. crimin. lib. 7. *cap.* 40. *num.* 36. *verſ. uxor tamen:*
ubi ſcribit in caſu læſæ majeſtatis: Farinac. *in prax.*
crimin. quæſt. 116. *num.* 35. 36. *&* 37. Gratian.
diſcept. forenſ. 216. *num.* 35. 36. *cum ſeqq. & num.* 73.
Merlin. *de pignor. lib.* 2. *cap.* 75. *per tot.* ubi ex *n.* 3.
32 poſt Farinac. & Gratian. limitat, niſi alia ad-
ſint bona debitoris delinquentis, ex quibus poſ-
ſit ſatisfieri creditoribus; vel niſi fiſcus vellet ſatiſ-
facere ipſis creditoribus pro juſta domus diruen-
33 dæ æſtimatione: ex quibus reſpondetur quarto
argumento, de quo *ſuprà d. n.* 7. *&* 8. vide tamen
infr. n. 89.

34 Quartò, quia jus & dominium acquiſitum fiſ-
co in mercibus quoquo modo incidentibus in
commiſſum, etiam per contrabannum, nullo mo-
do fiſco defertur niſi à tempore delicti & introdu-
ctionis mercium prohibitarum in portus horum
regnorum, & ab eo tempore operatur & non
antea; ideo poteſt comprehendere hypothecas
antecedentes, ut firmavimus ex *num.* 23. *ſupr.*
quia privatio & extinctio juris debitoris non
provenit ex cauſa antecedente, ſed ex nova &
ſubſequente, proveniente ex Commiſſo. Nec eſt
verum quod ex Salcedo dictum eſt, in quinto
fundamento contrariæ partis ex *num.* 9. *cum ſeqq.*
35 prohibitionem mercium ex noſtris legibus loquen-
tibus de Contrabanno, comprehendere originem
& fabricam mercium & fructuum, dum adhuc
exiſtunt in regnis & provinciis inimicis, & ideo per
prohibitionem hujuſmodi nullum dominium ea-
rum mercium fuiſſe translatum in debitorem; quo
deficiente hypotheca creditorum non potuit impri-
mi in eiſdem, nec eas efficere: quæ propoſitio pror-
ſus improbabilis eſt, & nullo juris tam civilis,
quàm Regni, colore veſtiri poteſt.

36 Singulas igitur hujus fundamenti particulas ac-
curatè & invincibiliter probavimus: de jure enim
communi res eſt clara, ut dominium fiſci non
adquiratur niſi poſt commiſſum, ex textu capitali
in hac materia in *l. commiſſa ff. de publican. & vectig.*
in illis verbis, *nam quod commiſſum eſt, ſtatim*
deſinit ejus eſſe qui crimen commiſit dominiumque rei
vectigalis fiſco adquiritur: ex quibus verbis manife-
ſtè probatur quod ante introductionem mercium,
ſive ante delictum erat dominus, tum quia ſtatim
ex tunc dominium ejus eſſe deſinit, & eo privatur,
quo non privaretur ſi eo careret, quia priva-
tio præſupponit habitum, juxta *jura vulgaria.*
Tum etiam quia verbum & participium illud præ-
37 teriti temporis ejuſdem textus, ibi, *nam quod com-*
miſſum eſt; & iterum ibi, *qui crimen commiſit,*
requirit actus conſummationem & perfectionem,
ut habeat locum diſpoſitio: & ſic dominii acqui-
ſitio fiſco, *l.* 1. *§. fin ff. quod quiſque jur.* notatur in *l.*
arboribus, §. idem tractat, ff. de uſufruct. Ruin. *conſ.*
226. *n.* 6. *vol.* 1. Nicol. *allegat.* 3. *n.* 20. Raudenſ. *conſ.*
56. *n.* 35. 42. *&* 43. *vol.* 1. Surd. *conſ.* 375. *num.* 35.
Giurba *in conſuet. Meſſan. c.* 1. *gloſ.* 4. *par.* 1. *n.* 70. *&*
38 71. *fol.* 88. Et quia quælibet diſpoſitio quantum-
vis generalis reſtringitur & limitatur per adjun-
ctum, *l. ſed & ſi adjiciatur, & ibi* Gloſſa. *ff. pro ſo-*
cio, & plurimi Doctores relati à Petro Surdo
conſ. 34. *n.* 39. *& conſ.* 315. *n.* 26. idem Surd. *conſ.* 131.
n. 28. *tom.* 1. *& conſ* 45. *num.* 8. & ſic adquiſitio
dominii & translatio in fiſcum regulatur à ſuo

adjuncto, *commiſſum*, non antea: & qualitas
nominis determinans verbum, limitat diſpoſitio- 39
nem ad qualitatem & tempus verbi: Bartol. in *l. ex*
facto, col. 2. *ff. de vulgari.* Felin. *conſ.* 25. *n.* 23. Surd.
conſ. 322. *n.* 10. *& ſeqq. & conſ.* 106. *à n.* 34. *& ſeqq.*
latè plura ſingularia congerit Joan. Ant. Bellon.
conſ. 29. *à n.* 8.

Nam & diſpoſitio univerſalis juncta alicui ad- 40
jectivo, vel participio, reſtringitur ad ſignifi-
cationem & comprehenſionem participii, vel
adjectivi, *l. ſiquis ex argentariis; §. rationem, ff. de*
edendo: Bald. in *l.* 2. *§. ult. ff. de liberat. legat.* per text.
in *l. Aurelio, in fin. ff. eod. tit.* Menoch. *de præſ. l.* 4.
præſumpt. 164. *num.* 10. Maſcard. *de probat. concluſ.*
975. *ex num.* 28. Caſtillo *controverſ. lib.* 4. *c.* 41. *à*
n. 76. *& c.* 42. *per tot.* Surd. *conſ.* 453. *à n.* 54. *l.* 3. *&*
conſ. 151. *à n.* 87. *& ſeqq. t.* 2. plurimos alios, &
multa exempla hujus doctrinæ adduximus in no-
ſtris commentariis *de ſupplicat. ad Sanctiſſ. par.*
1. *c.* 14. *n.* 53 *& par.* 2. *c.* 5 *eſſ.* 4. *ex n.* 5.

Hoc idem colligitur ex dictione, *ſtatim*, poſita 41
in *d. l. commiſſa*, ibi, nam quod commiſſum eſt,
ſtatim deſinit ejus eſſe: quæ cùm ſit ſignifica-
tiva temporis, ex tunc dumtaxat poſt commiſſum
abſque temporis intervallo operatur, non antea,
ut in *l. ſi finita, §. non autem ſtatim, ff. de damno*
infecto & in l. cum quidam ff. de legat. 2. latiſſimè
Tiraquel. in *l. ſi unquam, verb. revertatur, n.* 120. *Cod.*
de revoc. donat. Surd *dec.* 57 *n.* 9. *& dec.* 111. *n.* 32. *&*
conſ. 437 *num* 31. Nicol. Garc. *de benefic. par.* 2. *c. n.*
85. Gratian. *diſcept. forenſ.* 41. *num.* 10. qui omnes,
præcipuè Tiraquel. probant dictionem illam ope-
rari ipſo facto facto, & ipſo jure.

Patet igitur ex diſpoſitione juris communis, 42
debitorem ante Commiſſum ſemper fuiſſe domi-
num mercium, cùm per commiſſum dominium il-
larum amittat ſtatim, nec fiſco ante Commiſſum
perpetratum fuit adquiſitum dominium & pro-
prietas ipſarum mercium; ſed facto commiſſo ſta-
tim, ut dictum eſt, fuit factus dominus dictarum
mercium; prout expreſsè apparet ex determina-
tione *d. l. commiſſa:* & ex iis quæ in ejus exornatio-
nem conſideravimus hactenus. Igitur nec po-
terit dici, quod creditores delinquentis ante Com-
miſſum non potuerunt acquirere hypothecam in
eiſdem mercibus, quandoquidem in illis domi-
nium habuit debitor ante cauſatum commiſſum,
juxta allegata *in d.* 5. *argumento ſupr. ex num.* 9.
& ſeqq.

Et quatenus in eo, falsò præſuppoſuimus, per 43
leges Contrabanni, prohibitionem mercium, fru-
ctuum aliarumque rerum ex terra hoſtili prove-
nientium, comprehendere fabricas, & afficere ip-
ſam mercium aut fructuum originem, attendi non
debet; contrarium enim longè probabilius vi-
detur, cùm in ipſiſmet legibus, ſeu pragmaticis
Regni, nullum verbum reperiatur quod indicet ſi-
milem propoſitionem; imò omnes unanimiter
declarant prædictarum mercium prohibitionem
ſolum habere locum, poſtquam ipſæ fuerint in-
troductæ in hæc regna & portus eorum, quia
dumtaxat prohibeat ipſarum introductionem ſub
gravibus pœnis, & ſic leges opponuntur & reſiſ-
tunt ingreſſui, ita tamen ut ante introitum & in-
troductionem nihil diſponant, nihilque diſponere
valeant circa regna non ſubjecta noſtro Principi;
ideoque tales pragmaticæ nullo modo extendi poſ-
ſunt ad regna externa ob defectum poteſtatis;
ſed præfata prohibitio reſtringitur ad certam qua-
litatem; putà introitus ſeu aſportationis mercium

aliarumvè rerum id genus Terræ hoſtilis, & ad
hunc dumtaxat fidem & effectum fuerunt dictæ
leges ſeu pragmaticæ promulgatæ: ut ex eiſdem
evidentiſſimè apparet, quas omnes ad literam ac-
curatè congeſſit Salcedo in tract. de contrabanno,
44 ut ex pragmatica 11. Decemb. 1604. y mando que
de el dia de la publicacion deſta, en adelante el
tiempo que perſeveraren en ſu deſobediencia, no
puedan entrar, ni contratar en ninguna parte ni
puerto deſtos mis Reynos, y ſeñorios, por ſi, ni por in-
terpoſitas perſonas, directè, ni indirectè, ni venir à
ellos, ni ſus navios, ni mercadurias ſo pena de la vida,
y perdimiento de bienes, &c. quam adducit Salcedo
fol. 16. & alia adducta ibid. fol. 17. ad medium, his
45 verbis: probibir tambien el trato y commercio en to-
dos mis Reynos y ſeñorios, a ſi de mis ſubditos como de
otras qualeſquiera perſonas que reſiden en ello con los
de Rey de Francia y ſus Reynos y ſeñorios, y a ſi por la
preſente, Ordeno y mando que en ninguno de los puer-
tos de Eſpaña, ni en otros de mis Reynos, y ſeñorios, ſe
admitan de aqui adelante ningunos vageles, mercadu-
rias, ni otras manifacturas vinieren de Francia por
aqualquier mano que ſea, o ſe labrare en aquel Reyno,
loqual declaro deſde luego por per dido, y mando que
ſu valor ſe applique &c.
46 Et in alia pragmatica 16. Maii 1628. adducta ab
ipſo Salcedo 18. à tergo, ita diſponitur: con los re-
veldes y enemigos della y por eſta razon ſe les ha im-
pedido traher à ellos ſus frutos y mercadurias, y apro-
becharſe y boçar de los deſtos Reynos, ni tener ningun
cõmercio con ellos, & ibi: para introducir la entrada
de ſus mercadurias, &c. & in verſ. 2. ejuſdem prag-
47 maticæ, in hæc: que los dichos vandos y probibiciones,
y penas d'ellos, comprehendan a ſi las perſonas de los
reveldes, y enemigos que vinieren à eſtos Reynos, o lle-
garen à ſus puertos, o deſenuarcarem en ellos, como los
navios que fuerem de las tales perſonas, vinieren per
ſu quenta y todos los que fuerem de fabrica de los di-
chos reveldes, de Olanda, y las mercadurias que vinie-
ren, no ſolo aquellas que ſe ubieren cargado y vinieren
por quenta de los dichos reveldes, y enemigos, ſino tam-
bien las que fueren de ſu fabrica, aunque no vengan
por ſu quẽta, ni en ſu nombre, ſino de qualeſquier otros
terceros, que por ſus perſonas y tierras no les eſte pro-
bibido tratar y contratar en eſtos Reynos, aunque ſean
vaſallos mios, porque quanto à eſta parte quiero que la
probibicion ſea real y ponga vicio e impedimiento en
las miſmas coſas, y los navios en que vinieren las
mercaderias probibidas, aunque ellos no ſean de los
prohibidos, ſe confia re, ſi conſtataro por probanças o
conjecturas baſtante &c. lo miſmo ſe entienda con qua-
leſquiera mercaderias frutos de Tierra conquien eſta
y queda permitido el cõmercio, ſi aviendo tocado en
los puertos de los dichos reveldes y enemigos y pagado
los derechos, ſe navigaren, y vinieren à puertos mios,
&c. Et in diſcurſu pluries facit mentionem de ha-
rum mercium introductione & commercio in hæc
regna: & in pragmatica 21. Februar. 1644. adducta
per Salcedum fol. 25. à tergo: ſicut in alia 22. Maii
1645. fol. 29. & in pragmat. 21. Januar. 1647.
fol. 33. à tergo: & in alia 31. Januarii 1650. ſolum-
modo diſponitur de introductione harum mer-
cium prohibitarum, ut paſſim videre poteris in
eiſdem pragmaticis.

Ex quibus omnibus manifeſtiſſimè apparet, pro-
48 hibitionem harum mercium & commercii eſſe li-
mitatam ad introductionem, & quatenus res
prohibitæ fuerint introductæ & commerciatæ
in his regnis, non antea, nec amplius niſi ut
poſtquam ingreſſæ fuerunt portus horum reg-
norum, incidant in commiſſum & confiſcatæ ſint,
nulla facta prohibitione ante introitum, ſed ad
illum reſtringi debet talis prohibitio, ex latè
adductis ſup. ex num. 36. cum ſeqq. verſ. ſingulas
igitur &c. & inſuper quia quando lex prohibet ſub
certa qualitate, vel modo, ultra qualitatem vel 49
modum non extenditur nec porrigit vires ſuas, ne-
que extenditur de caſu ad caſum, nec de perſo-
na ad perſonam: nec de tempore ad tempus, ſed
omnino continetur intra limites prohibitionis ſic
qualificatæ: de quo innumerabiles penè Doctores
reperies apud Fuſar. in tract. de fideicom. quaſt.
678. 679. & 680. cum duabus: ubi per te exactè vi-
dere poteris, & Nos in hoc Labyrint. part. 1. cap. 13.
§. 2. ex num. 16.

Denique quia ratio prohibitionis eſt introduc-
tio & commercium prohibitarum rerum in his re-
gnis, juxta quam prohibitio ipſa regulanda erit;
quia prohibitio reſtringitur & limitatur juxta ra-
tionem expreſſam, vel tacitè ſubintellectam in
diſpoſitione prohibitiva l. pater filium, §. fundum, ff.
de legat. 3. l. cum pater, §. dulciſſimis, ff. de legat. 2.
innumerabiles penè Doctores in comprobationem
adducit Fuſar. de ſubſtitut. q. 678. n. 3. 4. 5. 6. & 7. &
quaſt. 679. n. 13. & in q. 680. n. 4.

Quo veriſſimo ſuppoſito, ceſſat penitus quin- 50
tum argumentum de quo ſupr. ex num. 9. cum
ſeqq. ubi fuit dictum, prohibitionem commercii
harum mercium comprehendere eaſdem in ſua
fabrica & origine, & ideo non requiri dominium
debitoris: & per conſequens nec creditores po-
tuiſſe habere hypothecam in eiſdem. Quia cùm
argumenti Major ſit falſa ut ad oculum vidiſti,
Conſequentia evaneſcit: quoniam tantùm ſunt
prohibitæ quatenus introducuntur & commer-
cantur in his regnis, & non aliter, nec ad aliud
tempus antecedens retrotrahitur iſta prohibitio,
quæ nunquam reſiſtit adquiſitioni antecedenti,
nec hypothecis contractis, nec commerciis extra
hæc regna initis.

Imò etiam nec procederet argumentum, quam- 51
vis ſupponeremus quod iſtæ pragmaticæ pro-
hibuiſſent & inhabilitaſſent vaſſallos ſubditos
à commerciis in provinciis inimicorum, prout
acerrimè defendere conatur Salcedo in tract. de
Contrabanno, d. cap. ex numer. 56. ubi nul-
lam adducit pragmaticam, ex qua hæc inhabi-
litas & incapacitas vaſſallorum induci poſſit; imò
omnes pragmaticæ nullatenus prohibent com-
mercium in regnis extraneis & inimicis abſo-
lutè, ſed quatenus ex commerciis reſultaret in-
greſſus mercium in hæc regna, & in illis dicta-
rum mercium prohibitarum quomodolibet exer-
ceretur commercium. Hoc inquam falſo ſuppo-
ſito admiſſo adhuc dicendum foret, contractus
geſtos etiam à ſubditis non eſſe nullos, nec prohi- 52
bitionem reſiſtere initio adquiſitionis, nec impedi-
re dominii translationem in ſubditos & natura-
les originarios horum regnorum ſic contrahentes
extra hæc regna. Quoniam licèt lex prohibitiva
annullet contractum, ut probatum fuit ſupe-
riùs in d. l. argum. ex num. 10. id tamen procedit
quando lex abſolutè prohibet: at verò quando lex
ipſa ultra procedit, apponendo pœnam con- 53
travenienti, tunc actus, & contractus remanet va-
lidus, lexque operatur in ſola pœna: optima fuit
Bartoli doctrina in l. prætor ait 20. n. 3. ff. de novi
oper. nunt. & ibid. Paul. de Caſtro, & Alexand. &
Jaſ. n. 11. Gregor. Lopez, in l. 28. gloſ. 7. verb. contra
noſtra ley titul. 11. partit. 5. Lud. Molina de pri-
mogen,

Digitized by Google

mogen. lib. 2. cap. 19. *à num.*17. ubi Addentes alios congerunt: Angnianus *de legib. lib. 3.controverſ.7. n.* 11. *cum ſeq.* Joan. Gutierr. *l.* 1. *practic. quæſt.* 144.*n.*1. ubi alios allegat, Nos in *hoc Labyrin. par.* 1. *cap. fin. numer.* 169. quibus adde Vantium *de nullitat. ſentent. tit. quot. & quib. mod. null. n.* 54. & iterum in *tit. de nullit. ex inhabil. ſeu defect. mand. n.* 56. ubi quam plurimos allegat, & ex Baldo, Jacob. de Aren. Alexandr. Cardin. Bart. Paul. de Caſt. Joan. Andr. Oldrad. Jac. de Aret. Cyno, Imola, Decio, Cavalc. & pluribus aliis abundè comprobat Aldei. Maſcard. *de ſtatut. interp. conclus.* 9. *ex. nu.* 38. *cum multis ſeqq.* Gutierr. *practic. lib.* 1. *quæſt.* 144. Carol. de Graſſ, *de effectib. Cleric. effectu* 8. *à num.* 6. *cum ſeqq.*

54 Facit etiam quia licèt prohibitio alienationis à teſtatore facta annullet alienationem, & impediat dominii translationem: ſi tamen ultra prohibitionem imponat pœnam alienanti & contra facienti, alienatio tenet, & prohibitio illa non impedit translationem; ſi tamen ultra prohibitionem imponat pœnam alienanti & contrafacienti, alienatio tenet, & prohibitio illa non impedit translationem dominii, Bald. in *l.* 1. *n.* 48. *Cod. de his quæ pœnæ nom.* Cuman. in *l. filiusfam. §. divi, col.* 2. *ff. de legat.* 1. & *ibi* Jaſ. *in* 2. *lect. n.* 63. *verſ. ſecundo limita:* Ferctus *num.* 33. Ripa *n.* 22. *in fin.* Crot. *n.* 5. *verſ quartò limitatur:* Loazes *num.* 9. *num.* 115. Opiz. *n.* 44. & Socin. jun. *n.* 112. Ruin. *conſ.* 113. *n.* 1. & *conſ.* 117. *n.* 5. *lib.* 2. Crot. *conſ.* 144. *n.* 26. *l.* 1. Riminal. jun. *conſ.* 381. *n.* 10. *lib.* 4. ubi comprobat, Burſat. *conſ.* 307. *n.* 14. Fuſar. *de ſubſtit. & fideicom. q.* 687. *n.* 2. Et cùm in iſtis legibus contrabanni ultra prohibitionem introducendi merces inimicorum in hæc regna, pœna Commiſſi & confiſcationis mercium, & aliæ graviores irrogentur, ſequitur ut contractus & emptiones factæ per vaſſallos ſubditos Coronæ, validæ remaneant, & per conſequens creditores in eiſdem mercibus hypothecam anteriorem contrahere potuerunt, maximè quia hæ prohibitiones ad hos contractus non reſpexêre, ſed ſolum ingreſſum & introitum mercium prohibitarum in hæc regna, ipſarumque commercium, ut altiùs probatum reliquimus hactenus.

55 Nec iis quæ veraciter diximus, & fundamentaliter ſcripſimus in hoc 4. fundamento ex *num.* 34. *cum ſeqq. verſ. Quartò quia jus* &c. officit in aliqua Pragmatica *Maii* 1628. ſupra adducta *n.* 46. *verſ. & alia pragmatica* in illis verbis: *porque en quanto à eſta parte quiero que la prohibicion ſea real y penga vicio è impedimento en las miſmas coſas*, quæ videbantur inſinuare, prohibitionem attingere res prohibitas in ſuis provinciis, & ab eo tempore. Nam ab hoc ſcrupulo facilè nos eximit eadem Pragmatica, dum diſponit merces, quæ revera ortæ ſunt & fabricatæ in provinciis inimicis, non poſſe introduci in hæc regna, etiamſi tranſeant per regna confœderata nobis, & ab eis in hæc veniant, quia non ideo purgaverunt vitium originale, ſed vitium prohibitionis eaſdem merces comitatur uſque ad ingreſſum in portus horum regnorum, ita ut in eiſdem operetur prohibitio & confiſcatio, ac ſi directè venirent ex provinciis inimicorum, & in portus Hiſpaniæ fuiſſent per eoſdem introductæ, ut evitentur fraudes, quæ facilè per has vias indirectas, & interpoſitas perſonas committi poſſent; non enim iſta Pragmatica prohibet commercium extraneis provinciis inter ſe ipſas, hoc enim fieri non poteſt; ſed ne merces inimicorum per manus amicorum intro- 56
ducantur in hæc regna: & hæc eſt principalis hujus & ceterarum Pragmaticarum intentio, & ultimus finis in quem deſtinantur & tendunt tot diſpoſitiones prohibitivæ, impedientes introductionem mercium inimicorum in hæc regna: & ideo diſponit præfata Pragmatica, quod ſi probetur, has merces introductas per manus amicorum, originem traxiſſe ex provinciis inimicorum, confiſcentur, non attento à quibus ſive amicis, ſive inimicis inducantur; itaque ſolùm in introductione conſiſtit delictum & pœna Commiſſi.

Præterea obſervandum quod dicta Pragmatica 57
in imponendo vitium reale mercibus inimicorum, loquitur reſtrictivè ad illum caſum de quo loquitur; ut patet ibi: *porque en quanto à eſta parte, quiero que la prohibicion ſea real*, &c. quia caſus de quo loquitur, quando ſcilicet introducuntur merces inimicorum indirectè per manus amicorum & confœderatorum in ſuas provincias, indigebat hac declaratione, ſaltem tollendæ dubitationis cauſa: an ſemel prohibitionem evaſiſſent per introitum in provinciam confœderatam, ex quo purgatum videbatur vitium originale: at quando directè ex provincia inimica introducuntur, nulla egebat declaratione, quia nulla ſubeſt dubitandi ratio, cùm omnes leges regni ac Pragmaticæ de hoc caſu loquantur expreſsè.

Quintò & ultimò pro hac parte negativa facit, 58
quia quodlibet Commiſſum eſt crimen, ut probatur *in ſæpè allegat. l. commiſſa, ff. de vectigal. & commiſſ.* illic, *nam quod commiſſum eſt, ſtatim deſinit eſſe ejus qui crimen commiſit*, cui correſpondet pœna privationis & confiſcationis mercium ex eadem lege, & aliis adductis *ſupra ex n.* 2. & ex pragmaticis citatis & legibus Regiis adductis ex *num.* 13.

Et idcircò meritò Doctores affirmant cauſam 59
Commiſſi & Contrabanni eſſe criminalem, & criminaliter puniri, & propterea probationem requiri concludentem, non per poſſibile; Farinac. *conſ.* 85. *num.* 50. *vol.* 2. Gratian. *diſcept. foren.* 109. *n.* 1. Cyriac. *controverſ. tom.* 3. *c.* 512. *ex n.* 1. *cum ſeqq.*

Ex quo infertur ad vulgarem & notam con- 60
ſequentiam, quemlibet delinquentis creditorem, etiam perſonalem ſeu chirographarium anteferri fiſco exigenti pœnam, & omnibus Fiſcus poſtponitur *l. quod placuit* 37. *ff. de jure fiſc. l. in ſumma* 17. *l. Statius Florus* 48. *§. Cornelio, ff. de jur. fiſc.* bonus text. in *l. non poſſunt bona ulla ad fiſcum pertinere, niſi quæ creditoribus ſuper futura ſunt* &c. *dicto tit.* & in fin. ibid. *quod æri alieno ſupereſt*: Rubric. cum *l. unic. Cod. pœn. fiſcalib. creditores præferri*, quid igitur hæſitandum ſuper prælatione creditorum delinquentis habentium hypothecam, quando etiam ſimplex quilibet perſonalis fiſco in exigenda pœna anteponitur.

His juribus conatur reſpondere Salcedo *de* 61
Contrabanno, cap. 29. *numer.* 52. *& ſeqq. verſ. ſin que nos mueba:* dicens procedere quando fiſcus agit pro pœna impoſita per ſententiam aut legem; ſed non procedunt quando fiſcus habet actionem & dominium in ipſis bonis confiſcatis, quia tunc non tenetur creditoribus delinquentis. Quæ reſponſio non ſolùm improbabilis eſt, ſed contra jura expreſſa: *c. cum ſecundum, de hæretic. l.* 6. *leg.* 4. *tit.* 2. *partit.* 7. & *l.* 2. *tit.* 4. *p.* 5. quibus addentur aliæ *inferiùs*, quæ diſponunt quod in crimine læſæ

Digitized by Google

majeſtatis divinæ vel humanæ , delinquens
ſtatim à tempore delicti privatus fuit & domi-
nio & adminiſtratione bonorum omnium , ita ut
non poſſit ſuper iis contrahere , neque ipſa alie-
nare , quia jam ex illo tempore dominium bono-
rum translatum fuit in fiſcum & ei adquiſitum ,
& tamen non obſtante dominio ſibi quæſito, fiſcus
tenetur ſolvere creditoribus delinquentis , quia
62 fiſco omnes præferuntur : jura ſunt expreſſa in *l.
non poſſunt, ff. de jur. fiſc. l. fin. Cod. de debitor. civi-
tat. l. 1. Cod. de fidejuſſ. l. ſi marito 32. ff. ſol. matr. l. ſi
mandatori, in fin. princ. ff. de fidejuſſ. l. ſi tutor reipubl.
9. ad fin. ff. de tit. & rat. diſtrab.* Igitur præfata
ſolutio tradita per Salcedum , ineſſicax eſt & fal-
lax , maximè quia dominium tunc prodeſt & ex-
cludit creditores , quando fuit adquiſitum an-
te hypothecam ipſorum non poſt eam ; quia res
tranſit cum ſua cauſa & onere hypothecæ ;
quocumque vadat , ex ſuperiùs comprobatis.

63 Quid igitur in hac controverſia dicendum
erit ? etenim in ea varios reperio ſcriptores; Joan.
Hevia Volano *in Curia Philipp. lib. 5. del commer-
cio naval. cap. 10. de la Pena de Commiſſo, num.* 10.
diſtinguit inter creditores merè perſonales , &
hypothecarios, ut illi ad merces confiſcatas ob com-
miſſum nullum jus prætendere poſſint, quia iſti
non poſſunt impedire alienationes etiam volun-
tarias factas à debitore , nec eis remanet ullum
jus contra tertios poſſeſſores , juxta *leg. 7. tit. 15.
partit. 5.* at creditores hypothecarios eſſe præfe-
rendos fiſco in rebus incidentibus in Commiſſum,
facta priùs excuſſione in cæteris bonis delinquen-
tis : quia alienatio non valet in eorum præjudi-
cium, ex *l. 14. tit. 13. part. 5.* nec confiſcatio eſt pro-
hibita ubi alienationis prohibitio non adeſt; cùm
64 confiſcatio æquiparetur alienationi , ac in una
diſpoſitum , etiam in alia procedere intelligatur,
ex *l. Imperator , ff. de fideicomm. libert. l. filius,
Cod. de bon. proſcript. & in l. Imperatores. ff. de
jur. fiſc.*

Doctiſſimus magiſter noſter Joan. de Solorza-
65 no *in ſua politica Indiar. lib. 6. cap. 10. fol. 985. cum
ſeqq.* refert Regiam ſchedulam quæ in rebus ,
quæ incidunt in commiſſum , fiſcum, cui ſunt ap-
plicatæ , præferri decernit quibuslibet delinquen-
tis creditoribus , & ita determinaſſe Regium
Conſilium Indiarum teſtatur ; revocata contraria
ſententia Audientiæ Limenſis.

66 Carleval. *de judiciis, tom. 2. lib. 1. tit. 2. diſputat.
1. n. 50. fol.* 17. promiſcuè genericè & diſtinctè in
hoc caſu loquutus eſt , aſſeverans quod quoties
incurritur ipſo jure pœna confiſcationis , ſive
rei ſingularis , quæ in commiſſum incidit , ſive
quotæ partis bonorum delinquentis , ſi ipſe non
habeat aliundè, undè ſolvat creditoribus ſuis, cre-
ditores eſſe fiſco præferendos , & fiſcum poſt in-
corporata bona delinquentis , manere obliga-
tum , & debere ſatisfacere creditoribus , etiam
chirographariis , juxta vires bonorum & non ul-
tra. Ad hanc indiſcretam reſolutionem , ob gene-
ralem mixturam rei particularis , & bonorum
univerſaliter confiſcatorum , adducit in compro-
bationem jura , & Doctores , qui dumtaxat lo-
quuntur in confiſcatione omnium bonorum uni-
verſaliter , aut per quotam univerſalem , quæ
quidem jura & Doctores non percutiunt punctum
noſtrum , in quo agimus de confiſcatione per
commiſſum rerum & mercium ſpecialium & par-
ticularium : quæ nec in quota patrimonii , nec
in toto , concernit univerſalitatem bonorum. Ex
quo *ejus* reſolutio nihil ad rem noſtram pertinet,
& à puncto Commiſſi aberrat, prout latiùs ex diſ-
tinctione harum confiſcationum videbimus infe-
rius.

Alberic. Gentil. Advocatus Hiſpan. *lib.* 1. 67
cap. 13. allegans Lucam de Penna in *l. cum
allegas, Cod. de re milit. lib.* 12. & Sfortiam *de reſ-
tit. in integr. par. 2. quæſt. 95. artic. 5. n.* 28. quos re-
fert Salcedo noviſſimè *in tract. de contrabanno ,
cap. 29. n. 17. &* 18. aliquid dicit quod poſſet condu-
cere , ſi eſſet verum, quod emens merces ab hoſte ,
etiam in alieno territorio, non adquirit dominium
earum, ſi eo animo emat ut illas introducat in regna
Principis prohibentis : ſed hæc Alberici Gen-
tilis aſſertio nullo juris fundamento fulciri nec
honeſtari poteſt, neque Doctores ab ipſo allegati
ullum verbum tangens punctum quæſtionis ad-
ducunt : quærunt enim dumtaxat an is qui ob-
tinuit licentiam emendi caſtrum , quod emit poſt
infidelitatem & hæreſim incurſam, & poſt ſenten-
tiam condemnationis , ſi poſtea fuit reſtitutus à
Principe , an valeat emptio & ad eam reſtituatur?
Et dicitur quod non ; quia fuit effectus incapax
& inhabilis tempore emptionis , nec reſtitutio
potuit eum reponere niſi in ſtatu quo erat ante
crimen perduellionis vel hæreſis, quo tempore
nondum emerat caſtrum : quid ad rem ? tu vi-
deris : ultra quod aſſertioni *Alberici Gentil.* reſiſ-
tunt omnes noſtræ pragmaticæ Contrabanni, & ea
quæ in earum comprobationem adduximus *ex
num. 34. cum multis ſeqq.* Et inſuper quia ſi fiſ-
cus gravaretur probare animum emendi mer-
ces ad illas introducendas in hæc regna , vix
unquam illud probare poſſet ; tum quia ea quæ
in animo conſiſtunt , difficillimæ probationis ju-
dicantur , tum etiam quia fiſcus provincias ini-
micas , ubi emptiones mercium factæ ſunt adi-
re non poterit : & ideo aſſertio Gentilis ina-
nis eſt & ſine effectu , & undique de jure im-
probabilis.

Salcedus eruditus miniſter, & rogatus Judex 68
Contrabanni, in ſuo pulcherrimo tractatu *de Con-
trabanno* , admodumque utili , hanc difficultatem
accuratè tractavit in *quæſt. 29. per tot.* in qua re-
ſolvit diſtinguendo inter Commiſſum per Con- 69
trabannum , & Commiſſum ob non factam ma-
nifeſtationem & regiſtrum mercium , quæ aliàs
licitè poſſunt introduci in portus & regna noſtra;
ut in primo caſu fiſcus in mercibus quæ per
Contrabannum ceciderunt in Commiſſum, præfe-
ratur quibuslibet hypothecariis creditoribus ; in
ſecundo verò , creditores omnino fiſco præferan-
tur, ex *n. 69. cum ſeqq. & num. fin.*

Rationem differentiæ reddit inter utrumque 70
caſum , ſcilicet quia in mercibus Contrabanni
delinquens nullum à principio acquiſivit domi-
nium, obſtante prohibitione legis , & ideo nec
creditores in eiſdem potuerunt adquirere jus hypo-
thecæ: quam rationem comprobare conatur *à prin-
cipio ejuſd. cap.* 29.

In ſecundo diſtinctionis membro, circa Com- 71
miſſum mercium aliàs permiſſarum , ob defectum
profeſſionis regiſtri & manifeſtationis , dicit cre-
ditores hypothecarios fiſco præferri , eo quod
delinquens debitor ab initio & ante Commiſ-
ſum , dominium habebat in ipſis mercibus , &
per conſequens creditores hypothecam: quod re-
fert latiùs ex *d. n.* 60.

Prioris membri reſolutioni excluſivæ credito- 72
rum in Commiſſo per Contrabannum acquieſco
ex

ex protinus adducendis fundamentis diverſis: rationi autem & fundamento reſiſtunt illæ omnes doctrinæ ſuperius adductæ, ex *n.34.cum multis ſeqq.* cum nullibi probetur, introducentem merces vetitas & prohibitas caruiſſe unquam dominio, *ibidem* manifeſtè probavimus, nec dominium adquiſitum fiſco in his mercibus de per ſe eſſe ſufficiens ad excludendos creditores qui ante Com-
73 miſſum hypothecam contraxere in eiſdem mercibus eodem inſtanti quo fuerunt in dominio debitoris cum qua tranſeunt in quemlibet, qui poſtmodum dominium earum acquiſierunt, diximus ex *num.* 23. *& ex num.* 34. quare de hac ratione & fundamento dominii acquiſiti per fiſcum in Commiſſo, non eſt curandum ad determinationem & reſolutionem hujus noſtræ difficillimæ quæſtionis.

74 Quid igitur in tanta Doctorum varietate & oppoſitione ſequendum? Illud ſecurius arbitror, ut in quolibet Commiſſo ſive per Contrabannum & prohibitionem mercium, ſive per omiſſionem profeſſionis, regiſtri, ac manifeſtationis permiſſarum, & ſic per fraudulentam occultationem, fiſcum in mercibus commiſſis indiſtinctè præferendum quibuslibet creditoribus delinquentis, non tanquam dominum mercium, ſed ex reſolutione hypothecæ antea quæſitæ per creditores in eiſdem mercibus. Hanc noſtram reſolutionem tribus mediis invincibilibus probabimus, omnem ſcrupulum omneſque dubitandi rationes ſimul excludentibus.

75 Præcipuum & ſingulariſſimum ſit, penitus excluſivum & extinctivum juris creditorum, nam jura omnia tam juris communis quàm Regii in materia Commiſſi, duo determinant, primum eſt, ut inducant privationem, extinctionem, & reſolutionem juris abſolutè delinquentis in mercibus in Commiſſum incidentibus: alterum, ut facta hac juris reſolutione inducatur ſtatim acquiſitio dominii & ejus translatio in fiſcum; quod manifeſtè probant plurima jura ſu-
76 periùs adducta ex *num.* 13. Et licèt ex hac ſecunda juris determinatione, nempe ex dominio fiſco adquiſito, creditores excludi non poſſint ob eorum hypothecam preambulo acquiſitam, quia tale dominium translatum in fiſcum non eſt ſufficiens per ſe ad excluſionem creditorum, eo quod dominium in Tertium ſemper tranſeat cum ſua hypotheca inhærente, ut paulò ante no-
77 tavimus *num.* 73. relativè ad *num.* 23. *&* 34. *cum ſeqq.* ubi latiùs: Tamen ex priori diſpoſitione prædictorum jurium privante & reſolvente ipſo facto titulum & jus omne quod delinquens habebat in iis mercibus, præciſe & neceſſario ſequitur extinctio & reſolutio hypothecæ anteà contractæ, ex vulgari regula, *Reſoluto jure dantis, reſolvitur jus accipientis*: ac propterea jura providentia in utroque caſu tam privationis, quàm adjudicationis dominii, non ſine myſterio priùs extinxerunt jus delinquentis, eo nempe fine, ut merces in Commiſſum incidentes, liberæ, ab omni onere & hypotheca tranſirent in fiſcum abſque impedimento aliquo. Hunc diſcurſum accuratè comprobavimus *ſupr. ex n.* 13. *cum ſeqq.* quo te remitto libenter, ne ulteriùs repetam, quia perdita & radicitùs extincta re hypothecata ex juris diſpoſitione, nullum jus remanet creditori in ea ad jura & Doctores adductos *hac* 4. *par. cap.* 4. *à princip.* & ultra *ibid.* comprobata ex *d. num.* 13. hanc eandem rationem conſiderarunt plurimi Doctores adducti *infrà num.* 87. quos conſule; & hæc reſolutio veriſſima eſt, uberrimè variis & quamplurimis juris fundamentis roborata ex *numer.* 81. *uſque ad fin. hujus cap.*

Hæc tamen veriſſima & tutiſſima noſtra nova 78
conſideratio & reſolutio unam patitur & non levem difficultatem, ortam ex plurium jurium ſimili diſpoſitione, in quibus adeſt expreſſa privatio & amiſſio dominii, & adminiſtrationis bonorum ipſo jure à tempore perpetrati delicti, verum etiam ſimul dominii translatio in fiſcum, text. in *d. c. cum ſecundum leges civiles, de heretic. lib.* 6. *l. quæſitum ff. qui & à quibus* ubi quærit Conſultus, *An is qui majeſtatis crimine reus factus eſt, manumittere poſſit, quoniam ante damnationem dominus eſt.* Et reſpondit, Imperatorem Antoninum Calpurnio Critoni reſcripſiſſe, *ex eo tempore quo quis propter facinorum ſuorum cogitationem jam de pœna ſua certus eſſe poterat, multo plus cogitatione & conſcientia delictorum, quàm damnatione, jus dandæ libertatis amiſiſſe*: & apertiùs in *l.* 4. *tit.* 2. *part.* 7. his verbis: *Vendida, ni donacion, nin enagenamiento que ubieſſe fecho de ſus bienes el que fueſſe juſgado por traidor, dende el dia què començo andar en la traicion, faſta el dia que dieron la ſentencia contra el; non debe valer en ninguna manera; ca maguer fueſe en tenencia de los bienes, a la façon que los enagenava,* [nota quæ ſubdit] *perdido avia ya el ſennorio por ſu maldad, e cayo de la corona del Rey: e por ende non podria deſpues, ninguna coſa de los bienes, que tenia, enagenar en ninguna manera.*

Et tamen privatio hæc & amiſſio dominii 79
ipſo jure à tempore commiſſi delicti tantum abeſt quod operetur extinctionem hypothecæ anterioris, verùm etiam confiſcatione & translatione ejuſdem dominii in fiſcum non obſtantibus, creditores etiam perſonales ſua credita exigunt, & fiſco præferuntur in bonis delinquentis ipſo jure amiſſis & fiſco applicatis per confiſcationem, prout exactè videre eſt poſt jura & plurimos Doctores apud Anton. Gomez *tom.* 2. *variar. cap.* 3. *ex num.* 11. Acoſtam *de privileg. credit. in reg.* 2. *amp.* 7. *ex num.* 170. *cum multis ſeqq.* Thom. Sanch. *in præcept. Decal. tom.* 1. *l.* 2. *c.* 22. *ex num* 74. *cum ſeqq.* Carleval. *de judic. tom.* 2. *l.* 1. *tit.* 2. *diſput.* 1. *num.* 50. Fontanel. *de pact. dotal. tom.* 2. *clauſ.* 7. *gloſ.* 2. *ex nu.* 62. *cum ſeqq. fol.* 464. latiùs Farinac. *de delict. & pœn. quæſt.* 25. *ex num.* 111. *& num.* 168. *cum ſeqq. & ex num.* 174. *cum ſeqq. & de crim. læſæ majeſt. quæſt.* 116. §. 3. *ex n.* 121. & eſt expreſſa lex 2. *tit.* 4. *part.* 5. ibi *qualquier ome que ficieſe alguna de laſſma maneras de traicion, que diximos en la Ley antes deſta, adiere ajuda, o conſejo que la fagan, deve morir por ello, e todos ſus bienes deben ſer de la Camera del Rey ſacando la dote de ſu meger, e los debdos què oviellen a dar que objeſen malevudo, faſta el dia que comenco à andar en la traicion.* Igitur de primo ad ultimum ſequitur, noſtram reſolutionem, de qua ex *num.* 75. & ejus fundamentum corruere & evaneſcere.

Quæ difficultas facilè diſſolvitur, ſi diſtinguas 80
inter confiſcationem univerſalem bonorum, de qua loquuntur hæc jura adducta ex *num.* 78. & inter res certas ſeu merces ſpeciales confiſcatas propter

propter

Digitized by Google

propter commiſſum', quo caſu procedit; noſtra tutiſſima & undique munita reſolutio, ut per commiſſum extinguatur jus hypothecæ antecedentis, ita ut creditores debitoris introducentis merces prohibiras nihil conſequi poſſint ex prædictis mercibus confiſcatis. Rationem differentiæ petes ab iis quæ altius in proximo ſecundo fundamento dicenda & conſideranda ſunt.

81 Secundum itaque fundamentum quo movemur ad excluſionem creditorum quorumlibet à rebus & mercibus per Commiſſum fiſco applicatis, non minus efficax eſt, ſi breviter diſtinguamus confiſcationis modos ſeu ſpecies: quędam enim eſt omnium bonorum univerſaliter in quibus fiſcus judicatur vel tanquam hæres, juxta jura allegata & frequentiorem opinionem, vel tanquam ſucceſſor univerſalis, juxta aliorum aſſertionem; & utroque caſu fiſcus tenetur omnibus & quibuslibet creditoribus ſolvere, & ſatisfacere ex bonis confiſcatis, quia in fiſcum tanquam univerſalem ſucceſſorem tranſeunt omnes obligationes activę vel paſſivæ & naturales: hanc concluſionem per jura ſuperiùs allegata, & magnam Doctorum catervam firmarunt DD. citati *ſupra num.* 79.

82 Secundò modo confiſcari poſſunt bona delinquentis non omnia univerſaliter, ſed pars eorum quotitativa, putà dimidia, tertia, vel quarta pars bonorum ſimiliter univerſaliter, & tunc fiſcus tenetur creditoribus delinquentis non in ſolidum, ſed pro ſua portione & rata univerſali, ex eadem ratione de qua in caſu præcedenti; *l. fin. C. de debitorib. civit.* ibi, *pro rata rerum quas poſſident.* leg. 1. Cod. de fidejuſſorib. ibi, *ſi Lyſias adempta parte bonorum exulare juſſus eſt, non niſi pro parte quam retinuit, creditoribus obligatus eſt l. ſi marito 32. ff. ſolut. matrim. l. 2. Cod. ad leg. Jul. de vi publ. l. ſi debitor, Cod. de ſenten. paſſ.* plures Doctores per Anton. Gomez. *tomo 2. variar. c. 3. num.* 11. Thomas Sanchez poſt Plotum, Simancaz, & alios, *in præcep. Decal. il. 1. c. 22. num.* 74. & 75. & *num.* 53. 88. & 90. & poſt plurimos DD. Farinac. *de delict. & pæn. q. 25. num.* 180. & cum Barboſ. Gaill. Peregrin. Jul. Clar. Amaya & aliis idem aſſerit Magiſter noſter Solorzan. *de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 26. n.* 19. Et iſti duo caſus nihil ad noſtram difficultatem pertinent.

83 Tertio modo fit confiſcatio rei particularis, vel rerum & mercium ſpecialium: & tunc dominium harum ſpecierum ita liberum & abſque ullo onere tranſit in fiſcum, ut nullo modo teneatur ex illis ſatisfacere creditoribus delinquentis; per *d. l. ſi marito 32. ff. ſolut. matr. l. 2. ff. ad leg. Jul. de vi publ. l. ſi debitor, Cod. de ſentent. paſſ.* probant in terminis Gloſſæ communiter receptę in *eiſdem legib.* & omnes ordinarii Doctores *ibid.* prout adnotavimus *ſupr. n.* 6. Anton. Gomez *d. cap. 3. num.* 11. poſt quem & Peregrinum, Azeved. & alios tenet Thom. Sanchez *d. c. 22. num.* 53. Gregor. Lopez *ad leg. 10. tit. 2. part. 3. verſ. puede:* Spino *de teſtam. gloſ. 27. n.* 39. Fulv. Conſtant. ad *l. 1. num.* 112. *Cod. de pæn fiſcalib.* & *n.* 118.

84 Ratio diſcriminis inter confiſcationem juris univerſalis & particularis, ea eſt, quia quando bona omnia confiſcantur, hoc intelligitur, poſt ſatisfactionem creditorum, quia bona non dicuntur niſi deducto ære alieno, textus eſt expreſſus in *l. non poſſunt 11. ff. de jur. fiſci,* ibi, *non poßunt ulla bona ad fiſcum pertinere, niſi quæ creditoribus ſuperfutura ſunt: d. l. fin. Cod. de debitorib. Civit. d. l. 1. Cod. de fidejuſſ.* exornant Sanchez *ubi proximè ex d. num.* 74. Peregr. *de jur. fiſc. l. 4. tit. 8. num.* 11. Farinac. *d. quæſt. 25. num.* 138. & poſt alios Acoſta *de privil. credit. regul. 2. ampliat. 7. ex num.* 171. & quia fiſcus hoc caſu eſt ſucceſſor univerſalis, quæ rationes ceſſant in confiſcatione rerum ſpecialium, & ideo tranſeunt in dominium fiſci abſque aliquo onere.

85 Quæ diſtinctio & differentia conſonat juris diſpoſitioni: nam ſi inter hæredem ſcriptum & ſucceſſorem ab inteſtato orta fuerit controverſia ſuper reſciſſione, vel nullitate teſtamenti, & inter eos fuerit ſuper hæreditate tranſactum, dubitari poterit contra quem creditores hæreditarii teneantur dirigere ſuas actiones & exigere ſua credita? In quo DD. in *l. 3. & l. controverſia 14. ff. de tranſact.* conveniunt unanimiter, quod ſi inter hæredem ſcriptum ex tranſactione, & ſucceſſorem ab inteſtato dividatur hereditas per quotas, creditores pro rata cujuslibet portione utrumque convenire debent, & uterque ſucceſſor pro ſua rata & quota tenetur eiſdem ſatisfacere, per text. expreſſum in *d. l. controverſia 14. ff. de tranſact.* plurimos Doctores ad idem congerit Cyriac. *controverſiarum tom. 1. cap. 17. ex num.* 4.

86 At verò ſi tota hæreditas remanet penes hæredem ſcriptum, & res aliquæ particulares & ſpeciales adjudicentur ſeu concedantur ſucceſſori legitimo, ipſe nihil præſtare tenetur creditoribus hęreditariis, ſed hæres ſcriptus eis ſatisfacere debet in ſolidum, Alberic. in *d. l. controverſia, col. 2. verſ. aut dicit teſtamentum: & ibi* Bart^l. *num.* 4. Bald. *ſub num.* 4. Jacobin. *in 1. lectur. ſub num.* 7. Jaſon. *ſub num. 3. verſ. ſecundo autem caſu, ff. de tranſact.* Odofred. in *d. l. 3. in princ. col. 2. ff. eod. tit.* Trigona *ſingular. 94. num.* 4. Surd. *conſ. 92. nu.* 8. Cyriac. *d. controv. 17. n.* 3.

Conducit quod ſi condemnatus, poſtea à Principe fuerit reſtitutus in quota parte univerſali, putà tertia, vel dimidia bonorum confiſcatorum, Fiſcus & delinquens reſtitutus tenentur creditoribus ipſius delinquentis pro ſuis portionibus ſatisfacere, *l. tutor filiorum, Cod. de ſentent. paſſ.* ſi tamen delinquens reſtitutus ſit dumtaxat ad rem particularem, putà domum, vel fundum, non tenetur creditoribus aliquid contribuere, ſed fiſcus remanet ſolus gravatus & adſtrictus onere ſolvendi: latè Fulv. Conſtant. ad *leg. 1. numer.* 118. *Cod. pænis fiſcalib. credit. præfer.*

Conducit etiam, quod bona patris ad fiſcum d:lata tranſeunt cum onere alendi liberos, ſi nimirum fiſcus occupat univerſa bona patris; ſecùs enim eſt quando ſuccedit in aliqua tantum quantitate, quia tunc non tenetur, Bald. in *l. data opera, num.* 10. *Cod. de his qui accuſar. non poß.* Carpan. *ad ſtatut. Mediol. par. 3. cap. omnium, num.* 769. copiosè Guazin. *de confiſc. concluſ. 3. limit. 20. n.* 14. quos ſequitur Giurba *ad conſuetud. Meſſanen. cap. 7. gloſ. 12. tunc.* 12.

Conſonat tandem quod is cui legatur quota univerſalis hereditatis, tenetur pro rata ad onera hereditaria; at ſi legatum contineat tantùm certam rem ſeu ſpeciem, legatarius ad hujuſmodi

Digitized by Google

modi onera non tenetur: ut per plures firmat Barbol. *in collectan. ad leg. 1. ex n. 2. cum ſeqq. Cod. ſi cert. petat. tom. 2.* Et de hac diſtinctione inter quotam bonorum, vel hereditatis; & rem aut res ſpeciales & particulares, ut ſucceſſor in quota, vel tota, teneatur ſolus ad omnia onera vel pro rata, non verò ſucceſſor ſingularis; per plura jura & DD. tuetur Solorzan. *de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. c. 10. & ex n. 8. & ſeqq.*

Quò pertinet, quod bonis omnibus confiſcatis, fiſcus tanquam heres & ſucceſſor univerſalis delinquentis tenetur ſtare locationi, ſicut tenebatur delinquens; at verò ſi confiſcatio eſt rei particularis illius conductæ, putà domus, fundi, fiſcus non tenetur ſtare conductioni, quia in eum dominium tranſivit abſque aliquo onere & obligatione: textus eſt expreſſus in *l. ſi fundus quem, ff. locati*, & per alia jura & Doctores probat Ant. Gomez, *tom. 2. variar. cap. 3. num. 11.* poſt quem, & Baldum, Jaſon. Peregrin. & Azeved. idem firmat Sanchez *in pracep. Decal. tom. 1. lib. 2. c. 22. n. 53.*

87 Ratio horum eſt, quia cum in hac re fiſcus ſuccedat non per juris translationem, ſed per privationem, ut ſuperiùs diximus ex *num.* 19. ſequitur reſolutio præcedens juris locatoris, & inde jus conductoris quoque reſolvitur, quo finito & extincto, non poteſt convenire fiſcum: hanc ſingularem rationem admodùm conducibilem noſtræ reſolutioni reddunt Abbas in *conſ.* 108. *lib.* 1. Socin. *conſ.* 32. *num.* 6. *vol.* 1. Gratian. *diſcept.* 37. *n.* 6. Marta *voto* 139. *num* 5. Farinac. *dec.* 400. *num.* 5. & 6. Guttier. *pract. c. quæſt. lib.* 2. *quæſt.* 8. *n.* 8. Oſaſc. *dec.* 156. *n.* 14. Cephal. *conſ*.... Mantic. *de contractib. l.* 5 *tit.* 10 *n.* 27. & *tit.* 12. *n* 9. Franchis *dec.* 216. *n.* 4. & *dec.* 302. Tepatus *l. 2. variar. tit. locat. an ſucceſſ. ſtare teneatur, col.* 2. Tuſch. *lit. L. concluſ.* 418. *n.* 31. & 60. Surd. *dec.* 40. *n.* 10. Barboſ. *in l. filiſfam. §. fin. n.* 10. *ff. ſol. matr.* Parlador. *lib. 2. rer. quotid. cap. fin.* 4. *par.* 5. 5. *num.* 11. & 12. Cagnol. *in l. 2. Cod. de pact. int. empt. num.* 220. Giurba *deciſ.* 61. *n.* 7.

Quæ ratio prorſus evincit & undique roborat noſtram reſolutionem, de qua in hoc ſecundo fundamento ex *num.* 83. & ſimiliter in primo, ex *num.* 75. *cum ſeq.* ut quoties per privationem & extinctionem juris condemnati ſuccedit fiſcus in mercibus particularibus, creditores hypothecarii, & alii habentes jus dependens à jure debitoris ſuis mercibus privati, non habent actionem adverſos fiſcum, cùm eorum jus fuerit extinctum, reſoluto jure debitoris per privationem.

88 Igitur de primo ad ultimum ſequitur, quod quando per Commiſſum incidit in fiſcum ipſo jure dominium mercium particularium & ſpecialium, quæ non tangunt univerſa bona introducentis, nec quotam eorum, ſed confiſcantur tantum res ſpeciales, ipſæ liberæ ab omni onere fiſco adquiruntur, & abſque obligatione ſatisfaciendi ſeu ſolvendi creditoribus debitoris quantumcunque hypothecariis anterioribus, ex hactenus comprobatis in hoc ſecundo fundamento ex *num.* 81. & *ſeqq.* & ſunt jura expreſſa in *d. l. ſi marito* 32. *ff. ſolut. matr.* ubi agitur de uxore creditrice pro ſua dote, pro qua in bonis mariti habet tacitam & privilegiatam hypothecam, & *d. l.* 2 *Cod. ad leg. Jul. de vi publ.* ubi agebatur de pupillo agente ad bona ſui tutoris confiſcata, in quibus à jure tacitam pupillus habet hypothecam pariter privilegiatam; & tamen juxta verum intellectum communem Gloſſarum & Doctorum, de quibus *ſupr. num.* 83. diſtinguentium inter confiſcationem univerſalem, & rerum particularium, ut in iſtis non teneatur fiſcus, juxta præfata jura.

Comprobatur ulteriùs ex celebri textu in *l. quinque legibus damnata mulieris dos publicatur, majeſtatis, Juliæ vis publicæ, parricidii, veneficii, & de ſicariis*, 3. *ff. de bon. damnat.* ubi dos (in qua maritus ante exactionem habet hypothecam, & poſt exactionem, dominium licèt revocabile) tranſit ad fiſcum libera, & abſque onere hypothecæ: quam legem ad hoc ipſum quamplurimi Doctores adducunt & exornant, quos congerit Farin. *de delict. & pœn. q.* 24. *num.* 5. & latius *quæſt.* 25. *num.* 13. 14. & 15. quia mulier in his criminibus ipſo jure amiſit rerum dotalium dominium, & fiſco fuit applicatum liberum omni onere, & hypotheca, qua antea erat gravatum, juxta comprobata *ſupr. ex n.* 71. & *ſeqq.* 89

Quæ doctrina hodie de jure Regio procedit in omnibus delictis indiſtinctè, pro quibus mulier condemnata fuerit, quia in bonis dotalibus pœna repoſcitur & executioni mandatur non obſtante præjudicio mariti, ex *leg.* 78. *Tauri*, quæ eſt *lex* 11. *tit.* 9. *l.* 5. *recopil.* ubi notat Azeved. *n.* 5. & Ant. Gomez. *in d. l.* 78. *n.* 2. Carleval. *de judic. tom.* 2. *l.* 1. *tit.* 3. *diſput.* 19. *num.* 16. 17. & 18.

Fulcitur ex illius quæſtionis reſolutione, de qua *ſupr. num.* 7. & 8. & *num.* 31. *cum ſeqq.* an domus delinquentis creditori hypothecata, pro cujus debitoris delicto deſtrui vel comburi mandatur; & concluſum fuit affirmativè, quamvis hoc præjudicet creditori ob vindictam publicam: quæ opinio probabilior eſt, cùm videamus idem determinari in caſu fortiori, nempè quando ipſa domus communis eſt cum alio tertio condomino, ut non obſtante condomini præjudicio, domus, quæ commodè dividi non poteſt, vel in qua condominus habeat partem ſuperiorem, à fundamentis tota deſtrui debet, ut ex Bald. *in l. 1. Cod. quib. ex cauſ. ſervi pro præm. l. accip.* & Felin. *in c. quæ in Eccleſiarum*, *n.* 28. *de conſtit.* tradit Petra *in tract. de poteſt. princ. ſub rubr. de ſpe quam quis habet ab inteſt. in hæred. viven. §. ſubjiciamus nunc, num.* 14. *verſ. octavus caſus, fol.* 195. latè Iſernia *in cap. 1. §. receptatoribus, in addit. poſt n.* 33. *verſ. quærunt moderni: de pace juram. firm.* ſequitur Fabius Capyc. Galeota *in reſponſo fiſc.* 28. *ex n.* 13. idem tenet Maſtrill. *de magiſtrat. l. 3. cap. 4. num.* 381.

Tertium & ultimum fundamentum excluſivum creditorum à mercibus incidentibus in Commiſſum, illud erit, quod cauſa Commiſſi non poteſt regulari per illam diſtinctionem à Doctoribus communiter traditam ad excluſionem vel incluſionem & conſervationem hypothecæ ſuper re poſtea per debitorem alienata; ut ſi alienatio fiat ex cauſa de præterito neceſſaria, putà ex conventione & pacto exiſtente in origine adquiſitionis, ut hoc caſu extinguatur hypotheca: at verò alienatio ex cauſa omnino voluntaria pendente ex ſolida voluntate debitoris, duret & tranſeat hypotheca, ex doctrina ſuperiùs adducta ex *num.* 26. & *ſeqq.* Tum quia hæc diſtinctio procedit in debitore alienante & operante per contractum ex ſuo facto, ſuo conſenſu, & 90

voluntate

volnntate ſive neceſſaria, ſive voluntaria, & per
ſeipſum ex facto ſuo ordinato immediatè ad alie-
nandum juxta ſupra dicta ex *num.* 29. quod in
Commiſſo prorſus ceſſat; nam caſus Commiſſi non
tam eſt alienatio, quàm privatio & amiſſio mer-
91 cium inducta à legis vi & rigore, nulla concnrren-
te voluntate debitoris, nec conſenſu, ſed eo
invito & renuente lex ipſa operatur extinctio-
nem juris acquiſiti à debitore propter delictum,
fraudem, & audaciam ipſius introducentis mer-
ces prohibitas, vel temerè illas occultantis,
profeſſione & manifeſtatione omiſſa in portubus
& aliis locis à publico deſtinatis ad recognitio-
nem mercium invectarum: qui caſus eſt om-
ninò diverſus ab alienatione ex facto & con-
ſenſu debitoris procedente, de qua loquuntur
jura, & Doctores ſuperiorem diſtinctionem ad-
ducentes, ſub qua non includitur iſte noſter
caſus diverſam habens inſpectionem, & ſub
diverſa juris regula inclnſus determinari debet
juxta varia fundamenta & ſingulariſſimas doctri-
nas hactenus per totum diſcurſum non ſine in-
genti labore reqniſitas & cumulatas.

Et quantumvis caſum Commiſſi vellemus ap-
plicare alicui præfatæ diſtinctionis membro, cer-
tiùs aptaretur primo reqnirenti cauſam ne-
ceſſariam pręambulam, nt ex alienatione facta
per debitorem extingnatur hypotheca, quate-
nus privatio & ademptio mercium propter Com-
miſſum, ſit alienatio neceſſaria inducta à lege,
quæ quandocunque contingat, eundem affectum
operatur, ac qnælibet alienatio proveniens ex
conventione partium & cauſa præambula: ut ex
plurimis Doctoribus adductis *infra num.* 95. quo
ſuppoſito poteſt dici hic caſus comprehenſus in
primo membro diſtinctionis; non in ſecundo
præciſè requirente liberam & abſolutam volun-
tatem debitoris, nt conſervari poſſit hypotheca,
92 quæ nunquam in hac amiſſione dominii con-
concnrrit: neque enim lex indiget voluntate &
conſenſu debitoris, ſed per ſeipſam operatnr abſ-
que interventu debitoris hanc privationem &
amiſſionem mercium, & extinctionem juris debito-
ris delinquentis, ipſo facto jure, quia debito-
re invito, renuente, contradicente, & repug-
nante, per ſeipſam inducit hanc privationem
mercium & extinctionem dominii qnod habe-
bat debitor in ipſis fraudnlenter & contra pro-
hibitionem legis invectis & introductis, vel non
profeſſis. Et ideo quocumqne tempore ſnperve-
niat privatio hæc & extinctio dominii; per ne-
ceſſe debet operari effectnm reſolutivnm hypo-
thecæ tanquam ab illo dependentis & adquiſi-
tæ creditori in conſequentiam; juxta regulam,
*Cùm principale non ſubſiſtit, non ea quæ ſequun-
tur locum habent: de reg. jur. in 6.* qnia quocnnq;
tempore accidat privatio & extinctio dominii ex
legis diſpoſitione, eundem effectum debet opera-
ri, quem operatur cauſa alienationis antecedens
& præambula: prout evidentiſſimè probabimus
ſtatim.

Quapropter de iis mercibus quo quo modo
93 incidentibus in Commiſſum, aliter judicandnm eſt
quàm de alienatione rei hypothecatæ poſtea fa-
cta per debitorem nullo juris rigore cogente,
ſed ad libitum & ex ſpontanea voluntate volentem
frandare creditores in jure hypothecæ; quod jus
non patitur: at in Commiſſo, debitor introdu-
cendo merces prohibitas, vel permiſſas non
manifeſtans, nihil ordinavit ad effectum alie-
nandi, ex Doctoribus ſuperiùs adductis & ci-
tatis *num.* 29. *&* 30. ſed potius animo lucrandi
& adquirendi in majus commodum & utilitatem
ſuorum creditorum; qui caſus cùm longè diſcre-
pet à præcedenti, illatio quæ fieret ab unò ad
alium tanquam irregnlaris non eſt admittenda.

Quia potius ex ſupra dictis ſequitur quod
dum leges privant debitorem delinquentem ut
ſupra ſuo dominio, & jus ipſius extinguunt & re-
ſolvunt ipſo jure, eo reſoluto & penitus amiſſo,
nullum hypothecæ veſtigium remanere poteſt
creditoribus ſuper rebus & mercibus propter
commiſſum confiſcatis; quia quoqno modo
reſoluto per legem jure debitoris, reſolvi de- 94
bet etiam jus crediroris qnod ab illo dependet:
ut in expreſſo probant *dicta l. ſi marito* 32. *ff. ſo-
lut. matr. l.* 2. *Cod. ad leg. Iul. de vi publ. d. l. quinque
legibus* 3. *ff. de bon. damnat.* cum aliis *ſuprà*
adductis ex *num.* 87. *& ſeqq. & ex n.* 81. *cum multis
ſeqq.* qnæ diſponunt excluſionem quorumlibet
creditorum etiam hypothecam habentium; ne ex
bonis ſpecialibus ſeu mercibus confiſcatis perſe-
qui poſſint quod ſibi debetur.

Hinc provenit, qnod ad cognoſcendnm & 95
diſtinguendum inter actus neceſſarios & volun-
tarios, Doctores communiter aſſerunt idem eſ-
ſe neceſſitatem provenire ab origine vel diſpo-
ſitione partium, & cauſa præambula; vel à
diſpoſitione & coactione legis, ut in utroque
caſu iidem reſultent effectus, ut ex *Baldo*,
Signorolo, *Caſtren. Corn. Alex. Capra*, *Cardin.
Imola, Afflict. Durando*, *& aliis* tradit Gabriel.
conſ. 16 *num.* 31. *tom.* 1. Oſaſc. *deciſ.* 167. *num.* 21. Al-
ban. *conſ.* 17. *num.* 8. Surd. *conſ.* 112. *n.* 63. *ad
fin.* Caſtill. *de uſufr. cap.* 46. *num.* 2. *&* 5. Mantic.
de conject. ult. vol. l. 10. *tit.* 2. *n.* 2. *&* 3. Menoch.
de arbitrar. caſu 182. *num.* 52. *& lib.* 4. *præſumpt.*
109. *n.* 3. *& præſ.* 110. *num.* 4. *& conſ.* 56. *n.* 15.
& conſ. 1201. *n.* 26. Barboſ. *in l. ſi cum dotem,* §. *ſi
pater, n.* 2. *ad fin. & n.* 9. *&* 10. *ff. ſol. matr.* Fab. de
Ann. *conſ.* 4. *num.* 2. *&* 63. Peregrin. *conſ.* 37. *nu-
mer.* 13. *tom.* 3. Anton. Sola *ad ſtatut. Sabaud. tit.
de feud. gloſ.* 1. *part.* 2. *num.* 6. Randen. *de Analog.
l.* 1. *cap.* 15. *num.* 215. Phanut. *de dote gloſ.* 8. *n.* 90.
Honded. *conſ.* 39. *n.* 77. *conſ.* 50. *n.* 3. 4. 14. 15. 18.
vol. 2. Rimin. jun. *conſ.* 774. *num.* 12. *conſ.* 393. *n.* 16.
& conſ. 384. *num.* 40. Graſſ. §. *Legatum*, *quæſt.*
16. *n.* 8. Turret. *conſ.* 10. *num.* 2. *conſ.* 83. *num.* 2.
conſ. 95. *n.* 9. *tom.* 2. *conſ.* 18. *n.* 3. *in* 3. Caball.
conſ. 115. *n.* 1. *&* 2. *vol.* 2. Botta *conſ.* 20. *num.* 12.
Simon. de Præt. *de interpr. ult. vol. l.* 4. *dub.* 6.
num. 9. *&* 32. Petra *conſ.* 8. *num.* 168. Giurb.
in conſuetud. Meſſ. c. 9. *gloſ.* 2. *n.* 10. *p.* 1. Igitur
nihil debet obſtare quod neceſſitas alienandi non
proveniat ab origine adquiſirionis & actu præ-
cedenti, cùm proveniat à coactione legis quæ
idem operatur.

Conſonat, quod quamvis maritus non poſſit
alienare res dotales, ſi tamen ſit contumax in præ-
ſtanda cautione de damno infecto, eo qnod res
dotalis minetur ruinam, per primum decretum
vicinus mittitur in poſſeſſionem ipſius rei; & creſ-
cente contumacia ejnſdem mariti, ex ſecundo
decreto dominium rei dotalis tranſit in vicinum, cui
ob contumaciam viri adquiritur juris authoritate
& diſpoſitione, non attento nec impediente jure
uxoris, cùm ſit alienatio neceſſaria ex juris diſ-
poſitione: ut optimè & latè comprobat Petr. Bar-
boſa *in l.* 1. 5. *part. ex n.* 11. *cum ſeqq. ff. ſolut. matr.*
poſt

Digitized by Google

poſt jura & Doctores quos *ibi* [illegible], nec ſit neceſſitas alienandi præambula & præcedens conſtitutionem & promiſſionem dotis.

Aliud namque eſt, velle debitorem à ſe abdicare & voluntariè admittere jus & dominium quod in re hypotheca habet: aliud eum coactivè privari jure & dominio ſuo in aliqua re per juris diſpoſitionem ob vindictam publicam, quo caſu per reſolutionem hypotheca non poteſt
96 perdurare. Exemplis res fiet manifeſta; ſi quis habet fructus beneficii hypothecatos vel emolumenta officii, & debitor officio aut beneficio poſtea ſit privatus, [ad latiſſimè tradita per Farinacium omnino videndum, *tom. 1 tit. de delict.& pœnis,qu.20.ex n.42. cum ſeqq.*] per neceſſariam conſequentiam jus hypothecæ antea impoſitæ ſuper emolumentis Officii & fructibus beneficii reſolvitur & extinguitur; prout in Officii privatione determinatum affirmat Regens de ponte *in deciſ.18. in fin. & in deciſ.* 34 quem referens ſequitur Conſtan. *ad leg. 1. ex num.*108. *cum ſeqq.Cod pœnis fiſcal.credit.præfer.*

Roboratur ex abundè comprobatis *in hoc Labyrint.par. 2.cap. 27.ex num.36.cum multis ſeqq.* ubi exactiſſimè de officio hypothecato: & poſtea perdito ſeu quovis modo amiſſo pro debitore, ut nullo modo ſubſiſtat hypotheca præcedens, ſed pariter pereat & extinguatur cum amiſſione juris debitoris poſtmodum ſuperveniente lege operante: Et in beneficii fructibus hypothecatis, ut ſequuta amiſſione & privatione beneficii ob factum vel delictum debitoris titulari, ut pariter reſolvatur & extinguatur hypotheca præcedens expreſsè determinavit Rota *deciſ.* 329. *numer.* 4. inter recollectas per Farinac. *par. 1. fol mihi* 108. quam adduximus ad literam *hoc Labyrinth. part. 1. cap. 43. à princip.* & ſignanter *numer.* 10.

Quod idem ſimiliter procedit in penſione Eccleſiaſtica Tertio creditori hypothecata, nam ſi debitor penſionarius poſtea ex aliqua juris diſpoſitione fuerit illâ privatus, vel aliter ob delictum ipſam amiſerit; eodem modo perit & reſolvitur hypotheca præcedens ut latiùs inferiùs *hoc cap. ſub num.* 102. *verſ. fulcitur diſcurſus.*

Quibus ſimile eſt, quod quando pater ob dilapidationem bonorum adventitiorum filii, privatur eorundem adminiſtratione & ſimul uſufructu, creditores patris amittunt hypothecam quam habebant in illis fructibus, & tamen hæc privatio provenit non ex cauſa antecedente, ſed ex nova ſuperveniente ex vi & diſpoſitione legis, juxta *leg. ult. §. quib. Cod. de ſenten. paſſ. l. Imperator* 50. *ff. ad Trebell.* Difficultas autem in hoc articulo ſolùm conſiſtit, an pater ſimul privetur fructibus, vel ſolum adminiſtratione bonorum? nam ſi fructibus privetur, dubium non eſt creditores amittere jus in illis, videndus Arias de Meza *var.reſol.lib.3.cap.37.ex num.7.* & Nos *hac 4. par. 15. per tot.* ubi latè quæſtionem pro utraque parte diſputantes, ex indubitabili jurium & Doctorum obſervantia reſolvimus ex *num. 13. uſque ad fin.* patrem ſcilicet privari uſufructu per legem ob culpam dilapidationis, & propterea extingui hypothecam creditorum ejuſdem patris.

Ex quo fonte fluit ſimilis doctrina de re perfectè, legitimè, irrevocabiliter donata, & tradita, atque in dominium donatarii perfectè tranſlata, & ab iſto validè hypothecata ſuo creditori, ſi tamen poſtea acciderit, donatarium eſſe ingratum donatori, ita punitur à jure ob culpam ſeu ingratitudinem, ut res donatas amittat, quæ revertuntur ad donatorem reſciſſa donatione; & conſequenter hypotheca antea legitimè conſtituta reſolvitur per culpam donatarii ſupervenientem, quod ſic operatur rigor juris, ut per Alberic. *in l. his ſolis, Cod. re revoc. donat.* quem ſequitur Ripa in *l. fin. eod. quæſt. 42. num. 146.* & Pinell. *ad leg. 2. Cod. de reſcind. vend. par. 2. c. 10. num. 19.* Mantica *de contractib. l. 11. tit. 31. n. 76.* idem tenet & contrariis reſpondet Tiraquel. *in l. ſi unquam, ve b. revertatur, nu.* 330. *verſ. & idem quoque,* Pacific. *de ſalvian interd. inſpect. 5. cap. unic. num* 115. Mozius *de contract. tit. de donat. c. quomodo annull. & revoc. donat. num.61. & 62.* quos & alios ſequitur Hermoſill. *ad leg. 10. tit.4 partit. 5. gloſ. 3.n.19 fol.* 290.*tom* 1.quam defendit *in l.67.tit.5.par.5. gloſ. 1.ex n 21. tom 2. fol.*360.

Idem videmus in donatione rerum perfecta & irrevocabili, quæ tamen reſcinditur ob culpam & ingratitudinem poſtea ſupervenientem donatarii denegantis alimenta donatori, ut hypotheca interim legitimè impoſita per donatarium reſolvatur; quia rigor juris pœnam imponentis non attendit hypothecam ſed revocationem dominii rerum donatarum, ex qua ob pœnam privationis ſubſequutæ hic reſultat effectus: ita tenet Surd. *de alimen. tit. 9. quæſt. 42. ex nu. 1.cum ſeptem ſeqq.& ex n.15.cum ſeqq.*ubi loquitur de donatione, in qua non adeſt pactum præſtandi alimenta, ſequitur Hermoſill. *ad leg. 67, gloſſ.1. ſub n. 21. verſ. caſus duodecimus eſt:* & his non citatis,ex aliis pluribus tenet Merlin.*de pignor. l. 5. quæſt. 19. per tot.*quia in his caſibus jus operatur revocationem donationis ipſo facto, prout in caſu noſtro, ut poſt plurimos Doctores probat Hermoſill *ad d. leg.*10. *tit.4. part.5. gloſ.7 n.15. fol. 96. tom.* 1. quia ubi lex in pœnam privat delinquentem dominio rei ſuæ ipſo jure, non attendit hypothecam interim contractam.

Item quando dominus amiſit ſervum hypothecatum, eo quod factus ſit vagabundus, quo 97
caſu dominus perdit dominium ſervi, & adquiritur fiſco Principis, qui poteſt ipſum alteri donare, *l. 1.& 2. Cod. ſi vag. petat. mancip.* & colligitur ex *l. 3. Cod. de agricol. & cenſit.* Tiber. Decian. *tract. crim. l. 4. cap. 13. num.* 10. *tom.* 1. pariter creditoris domini reſolvitur hypotheca, reſoluto & amiſſo jure debitoris quod ab illo dependet.

Item navis hypothecata, diruta, vel molendinum vi fluminis deſtructum, licèt iterum reædificentur etiam ex eiſdem tabulis & tignis, hypotheca extinguitur, Cenſius *de cenſib.quæſt.* 101.*per tot.* Avendan.*de cenſib.cap.*60.*ex n.*14. variis enim modis poteſt contingere amiſſio rei hypothecatæ, & 98
ſimul reſolutio hypothecæ, *l. ſervum* 27. *ff. de pignorib. l.ſicut* 8.*ſi quib. mod. pign. vel hypoth. ſol. l.ſi cum venderet.§.1.& l.creditor* 15.*ff. de pignor. act.* cum ſimilib. *l. 2. Cod. de ſervo pign.dat. manumiſſ.* ubi hypotheca tacita, vel generalis ſuper 99
ſervo reſolvitur propter libertatem ei datam à debitore, quia in ſervo facto libero non poteſt durare hypotheca, ut deciditur his verbis: *libertas à debitore fiſci ſervo data, qui pignori non eſt ex conventione ſpeciali, ſed tantùm privilegio fiſco obligatus non aliter infirmatur, quàm ſi hoc fraudis conſilio*

conſilio effectum delegatur : & idem probat *lex 3. cod.*

100 Hinc fit quod ſervus hypothecatus ſi delic-
tum commiſit, ob quod fuerit damnatus vel in
metallum, vel ad mortem, non attenditur jus do-
minii, nec creditorum hypothecæ, quominus
ſententia in ſervum lata mandetur executioni: ut
probant Doctores ex *l.1.Cod.de bon. præſcript.* me-
lior text. *in l. ſi fugitivi ſervi deprehendantur
ad barbaros tranſeuntes, aut pede amputato de-
bilitentur, aut metallo dentur, aut qualibet alia
pœna afficiantur. 3. Cod.de ſerv. fugit. l. ſiquis ali-
quid, §.1.ff. de pœnis, l. metalli ſupplicium tam ad
perſonas liberas, quam etiam ad ſervilis pertinet con-
ditionis, Cod. de pœn.* atque ita ſervus poteſt hoc
modo conditionem domini deteriorem facere: ver-
ba ſunt text. in *l. 1. §. quid ergo, in fin.ff.de vi,
& vi arm.* præfatam concluſionem probant Vin-
cent. de Franch. *dec. 317. à n. 6.* Peguera *deciſ.
crim. 22. per tot.* Jul. Clar. *l. 5. recept. ſentent.* §.
*fin.quæſt.97.à princ.*Petr. Cavall. *reſol. crimin. cen-
tur. 2. caſu 146. per tot.* Fulv. Conſtantius *in l. 1.
n. 80. Cod. pœn. fiſcal. credit. præferri :* quos alle-
gat Salcedo *in tract. de Contrabanno, cap. 29.
num. 86.*

Et horum jurium & Doctorum ratio petenda
erit ab his quæ hactenus ex *n.74.cum multis ſeqq.*
101 adduximus, quia dominus in his pœnis capitali-
bus amittit dominium ſervi, adeo ut etiamſi re-
deat, non redit in dominium domini, ſed ad fiſcum
pertinet text. eſt *in l. aut damnum 8. §. fin. ff. de
pœn.* cujus verba ſunt: *ſervos in metallum, vel in
opus metalli, item in ludum venatorium dari ſo-
lere, nulla dubitatio eſt; & ſi fuerint dati, ſervi
pœnæ efficiuntur, nec ad eum pertinebunt, ejus fuerint
antequam damnarentur,* &c. & ſtatim *Imperator
Antoninus rectiſſimè reſcripſit quia ſemel domini
deſierat eſſe, pœnæ ſervus factus, non eſſe eum in po-
teſtatem domini poſtea reddendam &c.* Cùm enim
dominus debitor ex juris diſpoſitione amiſit do-
minium ſervi, creditorum hypotheca pariter
extincta & ſimul reſoluta intelligitur. Quia ve-
102 ra eſt concluſio, quod quandocunque & quo-
modocunque reſolvatur ex juris diſpoſitione, jus
& dominium debitoris circa rem hypothecatam,
abſque ejus voluntate & conſenſu, nullo mo-
do poteſt ſubſiſtere hypotheca, quia reſoluto ju-
re debitoris, reſolvitur jus hypothecæ credito-
ris, ex comprobandis ulteriùs.

Et de hac dominii amiſſione propter commiſ-
ſum, idem judicandum erit ac ſi ab hoſtibus juſto
bello merces captæ fuerint; prout hanc com-
parationem expreſsè probat *lex 31. tit. 26. part.
2. ibi, E ſin toto eſto tuvieran por derecho que los
que llevaſen algunas coſas ſin mandamiento del Rey
à tierra de los Enemigos quienes fueſſen Chriſtia-
nos, o Moros, que quien quiera que ſe lo trate, que
fueſe ſup. como aquello que ſe gana derechamente en
guerra,* Bodadilla *d. tr. c. 5. n. 271.* quarum mer-
cium dominium (poſtquam collocatæ ſunt in
tuto per viginti quatuor horas) ita dominus
amiſit, & fuit adquiſitum capientibus, ut ſi à no-
ſtris iterum fuerint recuperatæ, non reſtituantur
antiquo domino, qui nullum habet jus ad illas
recuperandas, quia ſemel dominium ex juris ne-
ceſſitate ac diſpoſitione amiſit, fuitque in alios
translatum; ad latè & accuratè ſcripta per Sal-
ced. *de Contraban.cap.11.per tot.ex fol. 97.* nonne
igitur forer abſurdum, velle creditores ratione ſuæ
hypothecæ avocare has merces ab amicis illas
recuperantibus, quando dominus nullum jus ha-
bet ad eas petendas? hi enim ſunt effectus domi-
nii amiſſi ipſo jure, & alium ex legis poteſtate
translati abſque ullo onere.

Fulcitur diſcurſus iſte; quia penſio Eccleſiaſti-
ca Tertio creditori hypothecata ſicut amittitur, &
ea privatur ipſo jure penſionarius per matrimo-
nium poſtea contractum, ad latè tradita per Nic.
Garc. *de benefic. par. 1. cap. 5. ex num. 105. cum
multis ſeq.* & à *num.*121.eodem modo quo benefi-
cium amittitur ut *ſupr. num. 96.* ita pariter ſi-
mul extinguitur hypotheca ſuper penſione impo-
ſita, prout determinavit Rota *in deciſ. 329.
inter recoll. per Farinac.par.1. fol. mihi* 108. per
quam Nos reſolvimus etiam *in hoc Labyr.par.cap.
43. n. 3. & 15.*

Hæc fundamenta acutè & accuratè conſidera-
ta ex *d. num. 75. cum omnibus ſequent.* adnotabis,
quia convincunt prorſus quaslibet difficultates in
contrarium adductas vel adducendas. Ex qui-
bus fundamentis una reſultat firmiſſima reſolutio, 103
quod in mercibus in commiſſum tam per con-
trabannum, quàm per omiſſam profeſſionem &
manifeſtationem mercium permiſſarum inciden-
tibus, fiſcus tanquam dominus factus ipſo jure
anteponitur quibuſcumque creditoribus hypo-
thecariis delinquentis; quorum hypothecæ ſu-
bitò cum dominio debitoris perierunt, extinc-
tæque & reſolutæ fuerunt, nec fiſcus ex prædic-
tis ſpeciebus confiſcatis, translatis ad ipſum ali-
quo onere, tenetur ſatisfacere creditoribus debi-
toris illas introducentis. Quam opinionem &
reſolutionem veriſſimam arbitror, & in praxi
ſervandam; nec unquam vidi, nec audivi credito-
rem aliquem delinquentis prælatum fuiſſe fiſco
agenti pro Commiſſo, in quo ſi admitterentur cre-
ditores, omnino fruſtrarentur tam juſtæ & ſanctæ
pragmaticæ, & creſceret audacia & temeritas
introductionis, in notabilem perniciem & detri-
mentum Reipublicæ; facillimum enim forer in-
troducentibus merces has prohibitas, fingere,
& falsò ſupponere creditores ad liberandum mer-
ces in fraudem fiſci: prout ulterius ex variis
juris fundamentis noſtra reſolutio undequaque
veriſſima apparebit. Ubi enim concurrit neceſſi-
tas & rigor legis motæ ex juſta cauſa non atten-
ditur Tertii præjudicium inde per accidens ſe- 104
quendum, ut in veſtibus & aliis mercibus peſte
infectis, quæ comburuntur juris præcepto, non
attento præjudicio domini, nec creditorum in
mercibus jus hypothecæ habentium, ut ex *l.1. §.
cura carnis ff. de offic. præf. urb.* & ex aliis docet
Ripa *de peſte, cap. 6. num. 49.* quos referens ſe-
quitur Salcedo *in tract. de contrab. c.29. n. 96.* &
comprobatur *infr. num. 113.*

Idem conſiderandum in terminis *leg. 2. tit. 1.* 105
part.2. & leg.31. tit.18. part.3. ubi deciditur, poſſe
Principem agrum vel domum tollere à vaſſallo
invito, quoties illis egeat Princeps ad aliquid
faciendum, data recompenſa: quod exornat la-
tiſſimè Cevall. *commun. contra com. tom. 4. quæſt.
906. ex num. 4. cum multis ſeqq.* Hermoſill. *ad
leg. 3. tit. 5. part. 5. ex num. 9. tom.2.fol.7.* & la-
tiùs ex *n. 30. cum ſeqq.* quia tunc cùm deficiat
voluntas & conſenſus domini fundi, non conſi-
deratur alienatio, nec venditio, ſed amiſſio
coacta, & ideo dominus non tenetur ſolvere ga-
bellam, ut latè diſputantes probant Lazarte *de de-
cima vendit.cap.19.ex n.107.*& Gutier.*in tract. de
Gabell. quæſt. 22. num. 26.* cùm igitur debitor
coactè

Digitized by Google

coactè dominium rei amittat, pariter hypotheca
ſuper ea impoſita reſolvi debet.
106 Infertur etiam ad *leg. præſcriptio*, *l. omnes*, *Cod.*
de operib. publ. ubi propter publicorum ædificiorum
conſtructionem privata ædificia dirui ſeu deſtrui
poſſunt, Carpan. *ad ſtatut. Mediol. c.* 433. *nu.* 70.
Giurba *deciſ.* 86. *n.* 4. Fontanell. *de pact. nupt. claus.*
4. *gloſ.* 12. *num.* 28. ubi pro ampliatione plateæ
publicæ compulſus eſt vendere domum ſuam
deſtruendam; & pro conſtructione domus Conſilii
publici, vel carceris, idem tradit Aviles *in cap.*
Prætor. c. 18. *gloſ.* 12. *n.* 2. *&* 3 Farinac. *dec.* 854.
Guſman. *de eviction. quæſt.* 52. *n.* 46. Et quod Judex
107 pro decore civitatis poteſt domum privati deſtrue-
re, Paris de Puteo *de ſyndic.* §. *Judex. num.* 26.
Roman. *ſingul.* 710. Ripa *in rubr. de damn. infect.*
num. 5. Gaſpar. Theſaur. *quæſt. forenſ.* 64. *nu.* 4.
Avendan. *in cap. Prætor.* 1. *par. c.* 19. *num.* 39.
Bobadilla *in politic. lib.* 3. *cap.* 5. *nu.* 26. Giurba
deciſ. 86. *num.* 5. Azeved. *in l.* 7. *tit.* 7. *Recopil.*
num. 9. Guzman. *de evictionib. quæſt.* 57. *n.* 47. Her-
moſill. *ad leg.* 3. *gloſ.* 1. *tit.* 5. *part.* 5. *ex num.* 10.
cum multis ſeqq. tom. 2. *fol.* 7. ubi infert ad pluri-
mos caſus in quibus dominus compellitur invitus ex
juris diſpoſitione vendere domos & bona ſua: &
108 ex *num.* 32. *cum multis ſeqq.* innumerabiles penè
referens contra Covar. pro ædificio Eccleſiæ, aut
reparatione & extenſione Monaſterii, Hoſ-
pitalis, Cappellæ, & ſimilium poſſe vicinos in-
vitos cogi vendere bona & domos proprias, ex
l. ſi quis ſepulcrum, in princ. ff. de religioſ. & ſump.
fun.
109 In quibus, & aliis ſimilibus caſibus, operan-
te legis potentia, ſicut debitor amittit invitus
jus & dominium rerum ſuarum, multo for-
tiùs creditores debent ſimul amittere jus
hypothecæ ex reſolutione juris & dominii de-
bitoris principalis à quo jus ipſorum dependet
& derivatur: quo argumento in ſimilibus
omnino terminis utitur Rota penes Manticam,
deciſ. 63. *per tot.* maximè *ex nu.* 4. ubi de ſtatuto co-
gente dominum vendere domum vicino volenti
ædificare ad ornatum Reipublicæ, quod ſi domi-
num privat ſuo dominio, multo fortiùs tolli debet
hypotheca, quam ſuper domo habet Tertius, cùm
ſit jus multo debilius.

Idem fundamentum comprobat Rota, ut
per Merlin. *deciſ.* 465. *ex numer.* 1. & ex *numer.* 6.
cum ſeq. ubi de Bulla Gregorii XIII. per quam quis
cogi poteſt domum viliore pretio vendere alteri
volenti ædificare pro ornatu urbis: & quod ex
hac legis coactione privetur ſocius jure, quod aliàs
ei competit ratio ſocietatis & communionis
ad retractum, quod fortius eſt jure hypothecæ,
ead. Rot. *dec.* 437. *ex num.* 26. penes ipſum
Merlin. Ergo ſi dominus ratione ſui dominii nequit
reſiſtere legis coactioni, abſurdum foret hanc
poteſtatem tribuere creditori ratione juris hypo-
thecæ quod longè debilius videtur, ut etiam fortiùs
videmus in bonis majoratus ac fideicommiſſi
110 perpetui, prohibitis alienari & in Tertium tranſ-
ferri; tamen juris authoritate & potentia inter-
veniente, ut in caſibus relatis, cogitur poſſeſſor
majoratus bona vendere & alienare, non attento
præjudicio ſuo & familiæ vocatæ, necnon ſuc-
ceſſorum omnium quibus jus ex fundatione
adquiſitum extat radicaliter & ab origine ip-
ſius, in quibus efficacius jus reſidet quàm in cre-
ditore hypothecario: ut probant Leo *deciſ. Valent.*
90. *num.* 13. Franciſc. Marc. *dec.* 534. *num.* 6.
par. 1. Fontanel. *de pact. nupt. clauſ.* 4. *gloſ.* 12. *n.* 25. 26.
& 27. *&* 2. *par. clauſ.* 5. *gloſ.* 1. *num.* 120. Novar.
de elect. for. ſect. 2. *quæſt.* 21. *nu.* 9. Giurb. *deciſ.* 80.
num. 16. idem Giurb. poſt Hieron. de Leon.
& Mantic. *obſerv.* 46. *num* 9. *&* 27. *& ad ſtatut.*
Meſſan. c. 10. *gloſ* 10. *numer.* 4. Gratian. *diſcept.*
742. *n.* 25. *&* 26. *tom.* 4. Ricc. *collect* 76. &
Gratian. *dec.* 45. Carocc. *deciſ.* 261. plurimos
alios adducit Hermoſill. *ad leg. gloſ.* 1. *tit.* 5. *par* 5.
num. 49. *&* 50. ubi quod etiam procedit in
feudalibus & emphyteuticariis quorum alienatio
prohibita eſt: ergo multo magis id operabitur
legis poteſtas & coactio in hypothecis creditorum:
ut in iſtis terminis determinavit Rota apud
Mantic. *in d. deciſ.* 63. *ex num.* 6. *& ſeqq.* ubi opti-
mè comprobatur hoc fundamentum.

Quoniam hujuſmodi alienationes, quæ proce- 111
dunt ex vi coactiva ſeu compulſiva legis, non ſub-
jacent regulis juris ordinariis exigentibus conſen-
ſum & liberam voluntatem domini; igitur multo
magis procedere debent ſupra ſcripta, quando ob
culpam, fraudem & delictum domini debitoris,
ipſe dominio ſuo privatur, & per confiſcatio-
nem extinguitur & reſolvitur in favorem publicæ
diſciplinæ: ut rectè diſtinguit Conſultus in *l.*
licitatio, 9. *quod illicitè*, ibi: *alterum enim*
utilitas privatorum, alterum vigor publicæ diſciplinæ
poſtulat, *ff. de publican. & vectigal.* conſona lex, *ita*
vulneratus, §. *quod ſi quis*, *ff. ad leg. Aquil.* cum
ſimilib. ut multo magis jus creditorum hypothecæ
debeat reſolvi.

Nam quemadmodum amiſſio dominii, & priva- 112
tio mercium non pendet à voluntate & conſenſu
debitoris, ſed ex viſceribus juris, ita præ-
ciſè & coactivè operantis, pariter nec requi-
ritur cauſa alienationis præcedens hypothecam,
quæ tunc requireretur quando lex ſimpliciter
adjudicaſſet merces fiſco; ſed non quando ſimul
præmittit amiſſionem, reſolutionem, & extinctio-
nem juris & dominii debitoris, quæ in neceſſa-
riam conſequentiam influit in jus hypothecæ
ab illo dominio dependens, juxta viriliter & vera-
citer hactenus comprobata ex tot variis & validis
fundamentis.

Nam quando lex vel ſtatutum diſponit ſuper 113
actu licito & permiſſo, non attenditur dam-
num & præjudicium quod indirectè inde ſequi-
tur; & per quandam conſequentiam accidere
poteſt alicui, nec propterea impeditur legis ef-
fectus & executio: text. eſt in *l. quis nec cauſam*, *ff.*
ſi cert. pet. l. nullus 6. *de reg. jur.* & aliæ doctrinæ
belliſſimæ videndæ ſunt lato calamo adductæ in
hoc Labyr. par. 1. *c.* 37. *ex n.* 40. *& num.* 32. juſtiſ-
ſimè enim lex privat mercibus eum, qui ipsâ
contemptâ illas contra bannum publicum intro-
duxit; quid igitur refert præjudicium creditoris
habentis in eiſdem jus hypothecæ indirectè &
per quandam conſequentiam, quo minus ipſum
virtualiter extinctum intelligatur ex natura rei
geſtæ hunc effectum producentis, ad quem lex
principaliter non fuit deſtinata, ſed ad privatio-
nem & extinctionem dominii debitoris delin-
quentis, juxta abundè comprobata in *d. c.* 37.
n. 32. *& ex n.* 40.

Deinde quia prohibita alienatione, ſolum in- 114
telligitur prohibita illa quæ fit ab homine ex vo-
luntate & conſenſu ejus, non verò quæ indu-
citur à lege expreſsè vel tacite: ut ex quamplu-
rimis Doctoribus comprobat Mierez *de majoratu*,
4. *part. qu.* 1. *limit.* 1. *à num.* 6. & quia alienatio quæ

à legis

à legis diſpoſitione oritur neceſſaria eſt, Bald. Pereyra in *l. ſi curatorem, gloſſ contractum feciſti, n.* 18. *Cod. de integr. reſtit.* Monter. *deciſ.* 1. *num.* 6. Gallinius *de verb. ſign. cap.* 32. *num.* 5. Giurba *ad conſuetud. Meſſan. cap.* 14. *gloſ.* 6. *ſub nu.* 6. *& princip.* ubi multa congerit.

115 Et quando obligatio alicui prohibetur, non intelligitur nec comprehenditur obligatio tacitè inducta à lege ex aliquo contractu permiſſo: optimè Cartar. *deciſ.* 46. *ex num.* 13. exempla tradit Moneta *de commutat. ult. volunt. cap.* 11. *ex num.* 212. *fol.* 1545. & ex *Croto, Alciato, & Rot. deciſ.* tenet Merlin. *de pignor. l.* 5. *quæſt.* 8. *num.* 75.

116 *&* 76. quia alienatio tacitè inducta à lege, tanquam neceſſaria ita præcisè obligat, ut comprehendat bona mobilia minoris, excluſo decreto & aliis juris ſolemnitatibus, latè per Gratian. *diſcep. forens. tom.* 1. *cap.* 27. *à num.* 44. *cum ſeq.* ubi ponit varia exempla, optimè Pinel. *de bon. matern. in l.* 1. *par.* 3. *ex num.* 45. Tiraqu. *de leg. con-*
117 *nub. gloſ.* 8. *q.* 23. *ex n.* 184. ubi de ſolemnitatibus aliàs requiſitis in contractibus mulierum, Rota *deciſ.* 186. *num.* 6. ut per Cencium *poſt tract. de cen-*
118 *ſib.* Quibus conſonàt quod donatio tacitè inducta à lege operatur ſuos juris effectus abſque acceptatione donatarii, ut per plures DD. probat Mierez *de majorat. part.* 1. *quæſt.* 68. *à num.* 43. *& quæſt.* 36 *à num.* 24.

119 Nam alienatio ex cauſa neceſſaria inducta à lege, nec eſt alienatio, nec comprehenditur ſub prohibitione alienationis: facit *lex* 1. *ff. de fun. dot.* ibi. *quia hac alienatio non eſt voluntaria:* & *l. alienationes* 13. *ff. famil. erciſc.* ibi, *dumtaxat voluntaria, non quæ cauſam neceſſariam habent,* text. in *l.* 3. *in princ. verſ. pignori,* cum *§. ſeqq. ff. de rebus cor. l. ſi pupillorum, §.* 1. *ff. eod. & ex l.* 1. *&* 3. *Cod. quando decreto opus non eſt;* ut ultra citatos *numer.* 14. *&* 15. latè Fuſar. *de ſubſtit. q.* 597. Olea *titul.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 6. Arias de Meza *lib.* 3. *var. cap.* 26. *&* 27. *per tot.*

120 Et in tantùm lex in hujuſmodi alienationibus neceſſariis præcisè & efficaciter operatur, ut nullo modo attendat ad ſolemnitates aliàs de jure requiſitas in favorem partis, vel Reipublicæ, ſed abſque illis effectum ſuum perficiat, Caſtil. *tom.* 6. *controverſ. cap.* 113. *à n.* 15. Lara *de Anniverſar. lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 6. *&* 64. latè Surd. *conſ.* 70. *per tot.* Guid. Pap. *dec.* 31. *n. fin.* Merlin. *controverſ. centur.* 2. *c.* 74. *num.* 35. & ex Rota, Scaccia, Gratian. idem Merlin. *centuria* 2. *cap.* 39. *à num.* 41.

121 Quia Regula eſt, quod actus factus ex juris neceſſitate & compulſione, non comprehenditur ſub lege prohibente actum fieri, *l.* 1. *ff. de excuſat. tutor. l. ut gradatim, §.* 1. *ff. de muner. & honor.* & per alia plura jura conſuluit Anton. Cioſi. *conſ.* 37. *vol.* 1. Ludov. Roman. *conſ.* 393. *per tot.* Aymon. Cravet. *conſ.* 215. Jaſ. *in l. ſi unus, §. pactus, numer.* 29. *ff. de pact.* Cancer. *var. rer. par.* 2. *c.* 1. *de minorib. ex n.* 178. *cum ſeqq.*

122 Maximè ſi hæc juris compulſio neceſſaria, proveniat ex delicto, vel quaſi, quia tunc non obſtante prohibitione legis, ne quis poſſit ſe obligare, vel bona ſua alienare abſque certis ſolemnitatibus, lex abſque illis operari poteſt & publicare, ne delicta maneant impunita, ut in prohibitione facta minori, & prodigo: quæ non extenditur ad alienationem cauſatam ex delicto, vel quaſi, Gloſ. & DD. in *l. ſi quis in tantum, Cod. unde vi,* tradit Bartol. *in l. is qui bonis ff de verb. oblig.* Franciſc. Bald. *in l. ſi curatorem habens, in verſ. non abſimilis, num.* 43. *Cod. de in integr. reſtit.* Cancer. *var. par.* 2. *cap.* 1. *de minorib. n.* 190. Roder. Suar. *in l.* 15. *tit. de las deudas, num.* 16. ubi alios allegat.

CAPUT X.

Hypotheca ex facultate Regia legitimè impoſita ſuper bonis majoratus, an extinguatur perveniente majoratu ad ultimum familiæ conſanguineum, penes quem vinculum diſſolvitur, & bona libera remanent.

SUMMARIUM.

1 *Majoratus familia relictus extinguitur, & bona remanent libera penes ultimum poſſeſſorem, poſt cujus obitum familia erit extincta.*

2 *De admiſſione fœmina excluſa quando nullus ſupereſt maſculus in majoratu rigoroſæ agnationis: remiſſivè.*

3 *An & quando filii naturales & ſpurii admittantur ex natura majoratus perpetui, omnibus legitimis de familia extinctis.*

4 *An hypotheca ſuper bonis majoratus ex facultate Regia impoſita diſſolvatur, extincto vinculo per extinctionem familiæ? diſputatur ad partes,* n. 5. & ſeqq.

5 *Mutata rei hypothecata forma, hypotheca ipſa extinguitur.*

6 *&* 7. *Servi, ſicut alia debitoris bona, hypothecaria obligationi ſubjici poſſunt.*

8 *Servo hypothecato manumiſſo, hypotheca diſſolvitur, etiam in præjudicium creditorum.*

9 *Qualitas nova ſuperveniens enti illud transformat in novam ſpeciem:* Declaratur *num.* 23. 24. & aliis ſeqq.

10 *Extinctâ familiâ, extinguitur vinculum majoratus, & bona remanent libera apud ultimum poſſeſſorem.*

11 *Hypotheca legitimè conſtituta ſuper bonis majoratus extinguitur, extincto majoratu, ſed unus hypotheca perſeverat.*

12 *Bona majoratui hypothecata ex facultate Regia, non immutantur, vel in forma, vel in qualitate, licèt remaneant libera, apud ultimum poſſeſſorem, familia extincta.*

13 *Forma, ſeu clauſula hypotheca bonorum majoratus apponi ſolita in reſcripto Regio.*

14 *Bona majoratus hypothecata ex facultate Regia, non dicuntur immutari ratione hypotheca per ſupervenientem libertatem.*

15 *Hypotheca non diſſolvitur quandiu remanet ſalva rei hypothecata ſubſtantia.*

16 *Libertas ſuperveniens majoratui reſpectu vinculi, non deſtruit ſubſtantiam bonorum ejuſdem.*

17 *Servus hypothecatus per hypothecam generalem omnium bonorum debitoris, poteſt manumitti, & hypotheca extinguitur; ſecus ſi per ſpecialem* n. 18.

19 *Servi etiam generaliter hypothecati manumiſſio non valet in præjudicium creditorum, ſi debitor non ſit ſolvendo.*

20 *Bona majoratus fiunt libera authoritate Principis, dum ipſe concedit facultatem ea obligandi jure*

Digitized by Google

jure hypotheca, & ideo quoad hypothecam non immutantur per libertatem ſupervenientem ex familiæ extinctione, & n. 24.

21 *Hypotheca bonorum majoratus ex facultate regia, non eſt generalis, ſed ſpecialis, & ideo non extinguitur per libertatem majoratus ſupervenientem.*

22 *Clauſula*, omnia & ſingula, *in obligatione generali bonorum debitoris, operatur ſpecialem hypothecam in ſingulis.*

23 *Qualitas ſuperveniens enti, non immutat illius ſubſtantiam. & n. 24. & 25.*

26 *Qualitas ſuperveniens rei hypothecatæ, non immutat nec extinguit hypothecam.*

27 *Bona hypothecata tranſeunt in quemlibet poſſeſſorem cum ſuo onere.*

28 *Res pluribus creditoribus ſeparatim hypothecata, ſi uni ſatisfactum ſit, non fit libera reſpectu aliorum.*

29 *Bona majoratus, per extinctionem familiæ, non omnimodam ſed limitatam aſſequuntur libertatem; & ideo cenſus & penſiones quibus erant gravata, non pereunt.*

30 *Hypotheca ſuper uſufructu formali impoſita non extinguitur ſi tranſeat in cauſalem per adquiſitionem proprietatis.*

1 PRo præciſa introductione celeberrimæ quæſ-
tionis, priùs ſupponendum duximus, Ma-
joratum familiæ relictum cum prohibitione
alienationis extingui, & diſſolvi vinculum, quo-
ties pervenit ipſe majoratus ad ultimum familiæ
conſanguineum, ita ut nullus alius per rerum
naturam ſuperſit aut ſupereſſe poſſit ex ea ſive de
vocatis, & in fundatione comprehenſis: quapropter
cum ceſſet omnino prohibitio alienationis
propter familiam inducta per fundatorem;
bona majoratus ita libera & alienabilia perveniunt
& reſident penes ultimum poſſeſſorem, ut de
illis poſſit ad libitum diſponere; & tranſeant ad
omnes heredes etiam extraneos, ſive teſta-
mentarios, ſive legitimos; vel etiam poſſit no-
vum fundare majoratum ex eiſdem bonis, ſeu aliter
pro ſuo arbitrio ea alienare inter vivos, &
cauſâ mortis; ut ſunt jura aperta in *l. quoties ab
omnibus, Cod. de fideicomm. l. qui ſolidum. §. prædium,
l. cum pater, §. libertis, ff. de legat.* 2. Noguerol.
alleg. 25. *ex n.* 10. ubi adducit Rotæ deciſiones;
latiſſimè Mierez *de majoratu.* 4. *par. quæſt.* 29.
per tot. & aliis locis, quæ longa ſerie cum plu-
rimis aliis tractat Caſtill. *lib.* 2. *controverſ. ca-
pit.* 22. *numer.* 45. *& per tot.* videndus ex *nu-
mer.* 75. *uſque ad fin. & tom.* 6. *c.* 143. §. *unico
per tot. & in capit.* 146. *per tot.* ex Ludov. Molina
libr. 1. *capit.* 4. *per tot.* plurimos congerunt Addit.
ex numer. 1. *cum ſequentibus juncto numer.* 23. *&
ſequentib.* Fuſar. *de fideicomm. quæſt.* 551. *num.*
2 1. & 2. & latiùs in *quæſt.* 735. ubi innume-
rabiles penè Doctores adducit, qui etiam
tractant de amiſſione fœminæ excluſæ in ma-
joratu rigoroſæ agnationis, quando ſcilicet nul-
lus ſupereſt agnatus, ſed omnes prorſus de-
ficiunt.

3 Imò & filii naturales, & ſpurii penitùs ex-
cluſi à ſucceſſione majoratus, omnibus tamen
legitimis de familia extinctis, admittuntur ex
natura majoratus perpetui, perpetuámque in
infinitum ſubrogationem deſiderantis: ex Mie-
rez, Flor. de Mena, & pluribus aliis probat
Caſtill. *controverſ. tom.* 5. *cap.* 82. *numer.* 49.
& per aliquòt columnas uſque ad fin.

Hac igitur majoratus diſſolutione ſuppoſita. 4
difficultas verſatur an hypotheca, ſuper bonis
majoratus ex facultate Regia impoſita, diſſolva-
tur, extincto vinculo, & bonis redactis ad priſ-
tinam libertatem, extinctis omnibus de familia
conſanguineis, ita ut ultimus poſſeſſor de
illis diſponat tanquam de bonis liberis; vel an
inſuper creditor ad concurſum ab ultimo hoc poſ-
ſeſſore, ſeu ejus hærede peractum graduari debeat
pro ſuo credito?

Et pro parte affirmativa, Hypothecam ſcili- 5
cet extingui per ſupervenientem libertatem in
bonis hypothecatis, plura urgent fundamen-
ta.

Primum, quia mutatâ rei hypothecatæ formâ,
& ſtatu, hypotheca ſuper ea impoſita extingui-
tur & diſſolvitur, alia namque & nova res eſt:
ad quod plurima jura & Doctores adduximus
hac 4. *part. cap.* 4. *ex numer.* 4. *cum ſequentib.*
Sed in noſtro caſu mutatur forma rei, & bo-
norum, quia de vinculatis fiunt libera, & ſub
qualitate vinculatorum impoſita fuit hypotheca
ſuper ipſis, ideoque facultas hypothecandi fuit
à Rege impetrata; ergo hypotheca non poteſt
ſubſiſtere poſtquam bona ipſa pervenerunt ad
libertatem.

Secundò, pro hac parte viriliter facit, quod 6
ſervus cadit ſub obligationem hypothecæ; quem-
admodum cætera bona debitoris, quia ſervi
ſunt de ſubſtantia & bonis patrimonii noſtri,
l. ult. in fin. Cod. de verb. ſign. ubi Gloſſ. & Bar-
tol. cum plurimis aliis cumulatis à Tiraquello
in *l. ſi unquam, verb. donatione largitus. num.*
323. *Cod. de revoc. donat.* Rebuff. *in l. rei* 5.
fol. 59. *verſ. quinto, ff. de verbor. obligat.* &
ideo tam generaliter quàm ſpecialiter expreſsè 7
vel tacitè ſervi obligari poſſunt jure hypo-
thecæ, *l. Paulus* 29. §. *ſi ſciens, ff. de pignor.*
ubi ſi dominus conſentiat ſervum obligare bona
ſua, ſub obligatione & hypotheca ipſemet ſer-
vus continetur, ibi *ipſum quoque, qui cavit obli-
gatum eſſe pignoris iure;* & tot. tit. *Cod. de ſervo
pign. dat.*

Attamen ſi ab ipſo debitore ſervi hypothe- 8
cati, manumiſſi fuerint, poſtquam conſequuti
fuerunt libertatem, eximuntur ab hypotheca, &
creditores hypothecæ jus amittunt, text. eſt in
*l. libertas à debitore fiſci ſervo data, pignori non eſt
ex ſpeciali conventione, ſed tantum privilegio,
fiſco obligatus, non aliter infirmatur quàm ſi hoc
fraudis conſilio effectum detegatur.* Et in leg.
*ab eo, qui bona ſua pignori obligavit, quæ ha-
bet, quæque habiturus eſſet, poſſe ſervis liber-
tatem dari certum eſt. Cod. de ſervo pignorib.
dat. manumiſſ.* Ergo pariter in bonis vinculatis
hypothecæ ſubjectis dicendum erit ut hypo-
theca diſſolvatur poſtquam eadem bona, ſer-
vitute vinculi diſſoluta, ad libertatem perve-
nerunt.

Tertiò, probatur hypothecæ extinctio, nam 9
qualitas nova ſuperveniens enti, illud tranſ-
mittit in diverſam & novam ſpeciem, §. *præ-
terea, inſtit. de inutil. ſtipul. cap. cum Mar-
thæ, §. quæſiviſti, de celebrat. miſſar. capit. ſta-
tutum, de elect. lib.* 6. Hypolit. *ſingulari* 520.
Menochius, *conſil.* 35. *num.* 13. *& de recuper.
poſſeſſ. remed.* 6. *numer.* 8. Surd. *dec.* 2. *& conſ.*
179. *n.* 40. *& conſ.* 202. *num.* 8. *& conſ.* 321.
numer. 12. *& ſeqq.* Stephan. Gratian. *diſcept.*

forenſ. tom. 5. cap. 854. num. 52. & c. 936. num. 24.
Mangil. *de imputat. queſt. 176. num.* 4. Scacc. *de*
commerc. §. 7. gloſ. 5. n. 159. Sed in hoc caſu, ho-
rum bonorum qualitas omnino mutatur, & nova
10 ſupervenit, quia de vinculatis & alienari pro-
hibitis facta ſunt libera & alienabilia, quando
extincti ſunt omnes de familia vocari, ut ſuppo-
nunt Doctores adducti ſuperiùs *ex num.* 1. &
multi alii ab eiſdem laudati, ergo hypotheca ſu-
per illis impoſita, intelligitur reſoluta & extincta
juxta adducta *ſupr. num.* 5.

His tamen & aliis minimè refragantibus,
11 Contraria reſolutio tenenda erit uti verior, cer-
tior, & probabilior; ut nempe hypotheca le-
gitimè conſtituta ſuper bonis majoratus, nul-
lo modo extinguatur, ſed duret & perſeveret
in eiſdem, quantumcunque libera remaneant
apud ultimum familiæ conſanguineum poſſeſ-
ſorem: prout ex invincibilibus fundamentis ap-
parebit.

Primò, qui in bonis majoratus hypothecatis
12 ex facultate Regia, nec in forma, nec in qua-
litate ſupervenit aliqua mutatio, quantumvis
ex vinculatis reddantur libera ceſſante cauſa
vinculi; quoniam eadem bona ab initio, quo
ex facultate Regia hypothecæ ſubjecta fuerunt,
ad effectum ſolvendi debitum propter quod
fuerunt creditori hypothecata, facta fuerunt li-
bera, Principis authoritate & poteſtate, revo-
cantis expreſsè prohibitionem alienationis fac-
tam & inductam à fundatore majoratus ad effe-
ctum illius quantitatis debitæ perſolvendæ; cu-
jus reſcriptum licèt per ſe & alio non expreſſo,
licentiam & facultatem alienandi poſſit opera-
ri, cùm ad hunc effectum alienandi ſcilicet
& hypothecandi bona majoratus tale reſcrip-
tum fuerit à Rege poſtulatum & conceſſum; ad-
huc tamen ad majorem declarationem, & ad
tollendam omnimodam ſcrupuli & dubitationis
13 cauſam & occaſionem, Princeps in eadem facul-
tate expreſsè dicit & ſpecialiter declarat juxta
ſtylum uſitatum & conſuetum, per hæc ver-
ba: *e para el effecto ſuſodicho, e no para en*
otro alguno apartamos e dividimos del dicho eſta-
do y mayorazgo, y de las clauſulas, vinculos y
condiciones d'el, los vienes y rentas, ſobreque impu-
ſieredes y ſituaredes el dicho cenſo, y los hazemos li-
bres, ni obligados, ni ſujettos a vinculo, ni reſti-
tucion alguna, &c. quam ad literam adduximus
in hoc Labyrinth. 2. part. cap. 9. numer. 69. &
num. 28. & 29. nec non ex *num. 60.* ubi innu-
meros penè Doctores congeſſimus, ut facultas
ad alienandum bona majoratus, & feudalia, ea
reddat libera, ſublato impedimento prohibitionis
alienandi.

14 Cùm igitur hæc bona majoratus, quantum-
vis vinculata & inalienabilia ſint ex præcepto
fundatoris, efficiantur libera ex facultate Re-
gia ab initio contractus & hypothecæ, ad
cujus effectum Rex diſſolvit vinculum ipſo-
rum bonorum, nihil novi in illis ſuperve-
nit, neque immutantur; per ſupervenientem
libertatem propter extinctionem familiæ, nec
in qualitate, nec in forma; nec in materia
& ſubſtantia, unde induci poſſit aliquod mu-
tationis ſeu alterationis veſtigium in hypothe-
ca legitimè conſtituta præcedente in eiſdem
bonis; quæ propterea debent præcisè perma-
nere penes eundem debitorem & ultimum poſ-
ſeſſorem & cum ſua cauſa tranſire in ejus hæ-
redes & particulares ſucceſſores inter quos eiſ-
dem bonis diſpoſuerit, prout poteſt ex dictis
ſuprà num. 1. & ſequentib. cum eodem hypo-
thecę nexu.

Et ex hoc unico fundamento diluuntur om- 15
nia prorſus quæ in contrarium conſideravimus
ex *num. 5. cum ſequentib.* ex quorum & ſingu-
lorum ulterius reſponſione ſpeciali evidentior
apparebit veritas noſtræ reſolutionis, de qua ex
num. 11. cum ſeqq.

Non obſtat igitur primum, de quo *ſuprà nu-*
mer. 5. ubi quod mutata qualitate, ſtatu, &
forma rei hypothecatæ, extinguitur hypotheca.
Quia reſpondetur, veram non eſſe propoſitio-
nem, quoties remanet ſubſtantia rei hypotheca-
tæ; adhuc enim durat hypotheca, nec diſſolvitur
per quamlibet accidentalem mutationem in for-
ma ſeu qualitate: quod abundè probavimus
hac 4. part. cap. 4. ex num. 38. & 40. cum multis
ſequentibus & iterum *ex num. 54. cum ſequentib.*
quibus locis ad ſaturitatem videbis per jura &
varias doctrinas, comprobatam hanc firmiſſi-
mam propoſitionem nullatenus extingui hypo-
thecam per mutationem rei hypothecatæ in qua-
litate, forma, vel ſtatu; ſi non ſit mutata ſub-
ſtantia, ſed ſalva permaneat, prout verificatur in
caſu noſtræ quæſtionis, In quo licet bona an-
tea vinculata reddantur libera amiſſa priori vin-
culi & prohibitionis qualitate, bona tamen ea- 16
dem ſunt, nec in ſeipſis, prout requiritur ad
extinctionem hypothecæ, patiuntur aliquam
intrinſecam mutationem vel alternationem, ſed
tantum in titulo poſſidendi, qui de temporali
efficitur perpetuus ad commodum poſſeſſoris ma-
joratus ultimi conſanguinei in vocatione com-
prehenſi, & ſuorum ſucceſſorum utilitatem, pro-
ut exactè comprobavimus in *d. cap. 4. ex nu. 24.*
cum ſeqq. ubi videre poteris.

Non obſtat etiam ſecundum & fortius ar- 17
gumentum, de quo ex *num. 6. 7. & 8.* ex *l. li-*
bertas, & l. ab eo, Cod. de ſervo pignor. dat. manu-
miſſ. quibus probatur, ſervum, dum eſt in ſer-
vitute, poſſe pignori & hypothecæ dari, ſed
non impediri debitorem, illum interim manumit-
tere, & per libertatem ſubſequutam creditoris
hypothecam extingui, quod verum profitemur
ſub diſtinctione inter generalem tacitam vel ex-
preſſam obligationem, ut in hac procedat *dicta-*
rum legum diſpoſitio.

At verò in hypotheca ſervi & pignore ſpecia- 18
li aliud determinant jura, ut debitor non poſſit
in præjudicium creditoris hypothecarii liberta-
tem ſervo dare, nec libertatem valere, ut ea-
dem jura expreſsè probant, *d. l. libertas:* ibi, *li-*
bertas à debitore fiſci ſervo data qui pignori non eſt
ex conventione ſpeciali, &c. & in *d. leg. ab eo 3.* ex-
preſsè diſtinguitur inter ſpecialem & generalem
ſervi hypothecam, in hæc verba, *ab eo qui bo-*
na ſua pignori obligavit quæ habet, quaque habi-
turus eſſet, poſſe ſervis libertatem dari certum eſt:
Non idem juris eſt in iis ſervis, qui pignoris jure
ſpecialiter traditi, vel obligati ſunt. Idem pro-
bat text. in *l. 3. ff. de manumiſſ.* his verbis, *ſer-*
vus pignori datus etſi debitor locuples ſit, manu-
mitti non poteſt, de manumiſſ. l. 4. ff. qui & à
quibus manum. liberi non fiant, ibi: *ſervum pi-*
gnori datum manumittere non poſſumus, quod
fallit in fiſco, ex *leg. 11. eod. tit.* Gloſſ. & DD.
eamdem differentiam inter hypothecam gene-
ralem & ſpecialem ſervorum communiter
agnoſ-

Digitized by Google

agnoſcunt, & obiter notavit Acoſta *de privileg. credit. in præfat. ad regul. 3. ſub numer. 29. fol.* 195. differentiæ tamen rationem non reddunt, nec ego concludentem reddere audeo, cùm videam de jure quoad præſervationem juris creditorum idem operari hypothecam generalem, quod ſpecialis operatur, & ſi attendimus favorem libertatis, in utroque diſtinctionis membro æqualiter verſatur: dicendum itaque quod hoc per quam durum eſt, ſed ita lex ſcripta eſt.

19 Cum eo tamen temperamento jus admittit libertatem, & hypothecæ diſſolutionem ſervi generaliter hypothecati, ut minùs præjudicet creditoribus, tum demum libertatem valere ſi debitor ſit ſolvendo, & bona alia habeat, ex quibus creditores ſua credita exigere poſſint: ſi verò non ſit ſolvendo libertatis dationem non admitti in præjudicium creditorum, jura ſunt expreſſa in *l. 5. §. ſi Titius: l. 8. §. ſi miles, l. 11. §. ſed divi fratres: l. 18. l. 23. l. 29. ff. qui, & à quib. manumiſſi liberi non fiunt:* ſervi autem ſpecialiter pignorati libertas abſolutè negatur & invalida eſt, etiamſi debitor ſolvendo ſit: textus clarus in *d. l. 3. ff. de manumiſſ.*

20 Sed quantum ad nos attinet, præfatis legibus dupliciter reſpondetur, primò, quod in caſu de quo agimus quantum ad creditores hypothecarios bona hypothecata ex facultate Regia nullam noviter conſequuntur libertatem, cùm antea à principio creatæ & formatæ hypothecę bona illa vinculata facta ſunt libera, authoritate & poteſtate Principis interveniente, ut diximus *ſupr. num.* 12.

21 Secundò reſpondetur, jura impedientia libertatem ſervi ſpecialiter hypothecati juxta *dict. leg. 3. Cod. de ſervo pignor. dat. & leg. 4. ff. qui & à quibus:* favere noſtræ reſolutioni; quia hypotheca ſuper bonis majoratus non eſt generalis, ſed ſpecialis dicitur, ſi credimus doctiſſimo Ludov. Molinæ *de primogenit. l. 4. cap. 6. num. 29. & 30.* quem retulimus *in hoc Labyrinth. part. 2. cap. 5. num. 6.* legendus ipſe Molina ex *num. 17. & 20.* ſequitur Caſtill. *controverſ. tom. 4. cap. 26. num. 29. 31. & ſub n. 32.* & Addition. ad Molin. *ibid. num. 17.* Nos *hac 4. part. cap. 2. num. 91. & ſequentib.* ubi hæc Molinæ doctrina, quæ antiquam nuda difficilis videbatur, validiſſimis juris fundamentis veſtitur, exornatur, & roboratur.

22 Inſuper confirmari poteſt ex ſtylo univerſali Notariorum qui in obligationibus bonorum omnium, & in hypotheca generali, communiter addunt, *omnia & ſingula:* per quæ verba intelliguntur obligata ſpecialiter ſingula bona debitoris, ut firmant Craveta *conſ.* 381. *n.* 4. *vol.* 3. Pacifie. *in tract. de ſalv. interdict. inſpect.* 3. in magna impreſſ. *n.* 4. & in parva, *eod. num.* Scapuccin. *de ſingul. ſucceſſ. limit.* 14. *n.* 15. Cardin. Tuſch. *ver. Pactum, concluſ. 25. num. 19. tom. 6.* Petr. Surd. *conſ. 567. num. 5.* Lanar. *conſ. 52. num.* 10. & ex aliis idem probat Franciſ. Nig. Cyriac. *tom. 1. controverſ. 190. n. 8. 9. & 10. & contr. 10. n. 68. & contr. 347. n. 17.* Mantic. *de tacit. l. 4. tit. 30. num.* 18. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 674. n. 12. verſ. ſpecialis:* & quibuſdam ex illis Doctoribus relatis, aliiſque inſuper adductis, latè proſequitur, & validiſſimis fundamentis comprobat Merlin. *de pignor. lib. 1. quæſt. 11. ex num. 4. cum ſeqq. fol.* 11. Lanar. *de conſ. 42. n. 19. ex cap. ut circa, verb. omnia & ſingula.* ubi Gloſſ. *de elect. l. 6.* Baldus *conſ.* 88. *l.* 2. Ripa *l. 3. conſ. 5. in fin.* Oldrad. *conſil.* 30. Socin. *conſil. 330. & conſil. 3. num. 17. l. 3.* Bertrand. *conſ. 42. num.* 13. Surd. *conſ. 331. n. 7.* Anton. Gomez. *in l. 40. Taur. num.* 19. Gabriel. *conſil. 144. n. 68. & 69. l. 2.* Cephal. *conſil.* 539. *num.* 29. Caſtill. *deciſ. 10. num.* 9. Roderic. *de ann. reditib. l. 2. quæſt. 7. num.* 14. Roder. Suarez *in l. poſt rem, limit. 1. n.* 11. Milanenſ. *dec. 1. num. 55. & ſequent. l.* 2. Petr. de Gregor. *de cenſib. quæſt. 6. n.* 40. Scipio Rovit. *ad pragmatic. de cenſib. quæſt. 35. num. 9. & quæſt. 38. n. 6.* Anton. de Amat. *var. reſol. cap. 3. num.* 37. ubi *num. ſeqq.* ponit, quando juramentum adhibitum inducat ſpecialem hypothecam, & alia ſimilia quæ videri poterunt apud ipſum, *num.* 58. Igitur præfata jura in contrarium adducta omnino noſtræ reſolutioni veriſſimæ favere & aſſiſtere fateri debemus.

23 Minus obſtat Tertium argumentum adductum pro contraria parte, *num.* 9. quo diximus, qualitatem novam ſupervenientem enti, illud transfundere in diverſam naturam & ſpeciem, cui pariter dupliciter ſatisfit.

24 Primò, quod per libertatem ſupervenientem bonis majoratus hypothecæ ſubjectis, extincto & finito majoratu, nulla ipſi ſupervenit nova qualitas nec accidens, quia reſpectu hypothecæ & creditoris ab initio obligationis aderat ipſamet libertas, & ideo nihil reſpectu hypothecæ innovare poteſt, ſed permanet hypotheca omninò illæſa & integra, ut antęa, non aliter diſſolvenda quam per ſolutionem, vel conſenſum creditoris, nullamque ex præfatæ libertatis ſupervenientia patitur diminutionem ſeu extinctionem.

25 Secundò modo efficaciter reſpondetur, quod per novam qualitatem ſupervenientem enti, non mutatur ſubſtantia rei, Brunus *de augmento, in 3. quæſtion. princ. numer.* 7. Tuſchus *lit. A, concluſ. 82. numer.* 12. Sebaſtian. de Medic. *de regul. jur. reg. 6. numer.* 5. Barboſ. *axiomate 196. num.* 5. Alvar. Velaſc. *in eod. tractat. lit. Q. n. 9. 10. & 11.* qui allegant ad id, *leg. ſi fundus, §. ſi res, ff. de pignor. & §. minus, Inſtit. de heredit. quæ ab inteſt. defer.*

26 Sed ſic eſt quod mutatio rei in qualitate & forma, ſi tamen rei ſubſtantia remaneat, nihil immutat hypothecam; nec extinguit, juxta adducta & comprobata *ſupr. num.* 15. Ergo hæc hypotheca tanquam ab initio impoſita ſuper bonis liberis factis authoritate Regia, ſemper integra & illæſa manebit, creditorque ad concurſum horum bonorum ſemper graduandus erit ſuo loco & tempore, ut ex eiſdem bonis ſuum creditum exigere valeat.

27 Denique noſtra reſolutio probatur; nam hæc eadem bona ex qualitate hac ſuperveniente remanent apud ipſum debitorem, in quem etiam ſi fuerit Tertius poſſeſſor in quam noviter fuerunt hæc bona alienata, debent tranſire cum ſuo onere & cauſa reali hypothecæ, quæ licet adquiſierint libertatem, hoc contingit dumtaxat reſpectu prohibitionis inductæ à fundatore majoratus ex cauſa familiæ conſervandæ, ſed cætera onera, quæ legitimè impoſita fuerunt, remanent; quia illa libertas, adquiſita operatur limitativè reſpectu & intuitu vinculi, quæ non extenditur ad alia gravamina & onera impoſita, quia ad id non deſtinatur libertas illa bonorum noviter ſuperveniens ex diverſa cauſa, cùm à

Digitized by Google

ſeparatis non fiat illatio: ut videmus in hypothe-
28 ca pluribus ſeparatim obligata; nam ſi uni creditori ſit ſatisfactum de ſuo credito, & proinde res hypothecata libertatem adquiſierit, intelligitur illius creditoris reſpectu, non cæterorum, quorum hypotheca remanet illæſa donec ſimiliter eis fuerit ſatisfactum.

29 Imò etiam ſequeretur aliud abſurdum, ſi hæc libertas ſuperveniens bonis maioratus ex cauſa extinctionis familiæ, tranſcenderet ſuos fines & terminos limitatos; ut nimirum cenſus ſeu penſiones, quibus erant ea bona gravata, extinguerentur, & amplius ea onera realia novus poſſeſſor vel ultimus de familia non teneretur præſtare dominis directis & proprietariis: quod dici non debet; ergo cùm hypotheca ſit onus reale legitimè impoſitum; non poteſt pariter extingui ex illa non libertate alienandi ſuperveniente, ſed ſequitur quemcunque poſſeſſorem bonorum hypothecæ ſubjectorum.

Et ad hanc noſtram reſolutionem illa ratio fundamentalis trahenda eſt; de qua *ſupr. cap. 4.*
30 *per tot.* præcipuè ex *num. 25. cum ſeq.* ut hypothecato uſufructu, ſi debitor acquirat proprietatem rei, vel rerum, ſuper quibus habebat uſumfructum, licèt de uſufructu formali & temporali tranſeat in cauſalem, non ideo diſſolvitur hypotheca, nec ejus reſpectu operatur confuſio, cùm bona ipſa & emolumenta hypothecata remaneant penes ipſum debitorem, licèt mutato titulo & cauſa poſſidendi, quod nullo modo tangit ſubſtantiam rei hypothecatæ, & per conſequens non extinguitur, ſed permanet integra ut antea, quę doctrina rectè convenit & adaptatur noſtræ veriſſimæ reſolutioni.

CAPUT XI.

Bonis Majoratus abſque Regia facultate hypothecæ ſubjectis ab eo, penes quem familiæ conſanguineum bona ipſa libera remanſerunt, an hypotheca convaleſcat.

Et quid ſi iſte poſſeſſor uni priùs abſque facultate Regia, & poſtmodum alteri ex eadem facultate hypothecavit, quis horum creditorum in concurſu præferendus ſuper bonis ad libertatem reductis.

SUMMARIUM.

1 *Argumentum hujus capitis, & ſtatus quæſtionis proponitur, quæ duas continet difficultates principales, & n.2.*

3 *Ultimus conſanguineus majoratus poſſeſſor, bona ejuſdem tanquam jam libera poteſt ſubjicere hypotheca, & n.13.*

4 *Etiamſi contrahentes hanc bonorum libertatem ignorarent.*

Quod eſt certum per naturam, eſt certum legi, ibid.

5 *Actus ſeu contractus geſtus ſub conditione de futuro, habetur pro puro, ſi jam conditio erit purificata quamvis contrahentes ignoraſſent.*

6 *Majoratus poſſeſſor, tempore quo exiſtunt conſanguinei ad illum vocati, non poteſt jus bona obligare abſque facultate Regia.*

7 *Et quamvis ipſi vocati prædeceſſerint poſſeſſori, non videtur reconvaleſcere hypotheca, ipſis viventibus nulliter bonis majoratus impoſita.*

Sed contrarium probatur n.9. & ſeqq.

8 *Quod ab initio non valuit, tractu temporis non convaleſcit.*

9 *Rei alienæ hypotheca regulariter non valet.*

10 *Rei alienæ hypotheca ſuſtinetur, quando debitor illam obligans aliquid juris in ea habebat, ex quo poſtea rei dominium acquirit.*

11 *Majoratus poſſeſſor habet verum dominium bonorum vita ſua durante.*

12 *Status ſecundæ difficultatis hujus capitis aperitur, quæ ſub diſtinctione reſolvitur,* & ſeqq.

14 *Hypotheca ab ultimo conſanguineo majoratus poſſeſſore impoſita eo tempore quo familia erat extincta, potior eſt illa quæ ab eodem poſtea imponitur ex facultate Regia.*

15 *Facultas regia hypothecandi bona majoratus inutilis eſt, quando bona reipſa libera ſunt per extinctionem familiæ.*

16 *Diſpoſitio ſub aliquo ſuppoſito, quod falſum detegitur, nulla eſt.*

17 *Quid ſi poſſeſſor majoratus bona hypothecavit uni creditori abſque facultate regia, & poſtea obligavit alteri cum Regia facultate adhuc viventibus quibuſdam ex vocatis qui deinde prædeceſſerunt poſſeſſori, adeo ut vinculum majoratus extinctum ſit, quæ hypotheca prævaleat.*

18 *Afferuntur fundamenta quæ urgent pro primo creditore, ut* ſupr. *n.10.*

19 *Hypotheca licèt ab initio nulliter conſtituta ex poſt facto convaleſcere poteſt, & ratificari.*

20 *Hypothecæ ratificatio retrotrahitur ad tempus prioris contractus in præjudicium ſecundi creditoris, ut probatur inductionibus.*

21 *Proponuntur rationes quibus reſolvitur quæſtio in favorem ſecundi creditoris.*

22 *Hypotheca ſecundi creditoris contracta cum facultate regia prævalet anteriori facta ſine illa, licet poſtea ſequatur aſſenſus regius ad eam confirmandam: & n.26. &* 28.

23 *Facultas regia ſuperveniens hypothecæ jam contractæ, confirmat tantùm illam ut ex nunc, non verò ut ex tunc.*

Extremum inhabile ad quod refertur contractus impedit fictionem retroactivam. ibid.

24 *Si res mea abſque meo mandato ſubjiciatur hypothecæ, quam poſtea ratam habeam, hæc ratificatio non nocet hypothecæ medio tempore contractæ.*

25 *Si minor bona ſua ſine decreto uni hypothecaverit, quæ poſtea major factus obliga: alteri, licet priorem hypothecam expreſſè vel tacitè deinde ratificet, poſterior tempore erit potior jure.*

27 *Ratihabitio nunquam retrotrahitur in præjudicium Tertii medio tempore jus acquirentis.*

EX reſolutione quæſtionis proximè antecedentis reſultat præſens difficultas, quando 1
ſcilicet ultimus poſſeſſor majoratus, [in quo bona majoratus libera remanſerunt, ſublato prorſus nexu vinculi à fundatore ſuper eiſdem impoſito, per extinctionem totius familiæ,] ipſius bona hypothecæ

Digitized by Google

pothecæ ſubjecit abſque regia facultate, an poſtea dominio dictorum bonorum abſolutè quæſito hypotheca convaleſcat?

In qua quæſtione duplex incidit dubium, ſi bona illa majoratus eo tempore obligavit, quo nullus de familia conſanguineus ſupererat; vel obligavit tempore quo exiſtebant conſanguinei de familia vocati, qui deinde omnes præmortui ſunt & extincti.

3 In primo caſu firmiter tenendum erit, validam fuiſſe hypothecam jam inde ab initio impoſitam ſuper bonis majoratus, quia cùm revera nullus ſupereſſet conſanguineus vocatus, diſſolutum jam erat vinculum majoratus, cujus bona erant prorſus libera apud ipſum ultimum poſſeſſorem, ceſſante impedimento ex prohibitione alienationis ab initio fundationis appoſita; & ideo potuit illa ſine Regis licentia liberè alienare tam in vita, quàm in morte, & pro ſuo arbitrio de illis diſponere, ut ex Molina, Mierez, Caſtillo, Fuſario, Addit. ad Molin. plurimiſque aliis Doctoribus per ipſos conductis probavimus *cap. 10. anteced. ex n. 1. cum ſeqq.*

Et in terminis, quod is qui à jure, vel ab homine habet facultatem diſponendi de re aliqua, etiam aliena, & illam hypathecæ ſubjecerit, valet hypotheca, etſi expreſsè non dixerit ſe uti facùltate ſibi conceſſa, quia tacitè cenſetur illa uti eo ipſo quo rem illam hypoth caverit, & ad favorem creditoris intelligitur ea uti voluiſſe; ut tenent ac probant Pacific. *de ſalvian. interd. inſpect. 3. capit. 2. numer. 656. & 662. cum ſequentibus* Merlin. *de pignoribus liber. 2. queſt. 1. numer.* 18. Quanto magis hoc procedet in ultimo majoratus poſſeſſore, qui à jure, & fundatoris voluntate hanc facultatem acquiſivit liberè diſponendi de bonis ipſius majoratus, illo extincto: quibus etiam convenit quod habens facultatem diſponendi de aliqua re, ſi diſpoſuit, & eam hypothecavit tacendo facultatem ſibi competentem, ea tamen uti intelligitur, ut actus valeat potius quàm pereat, de quo multa & pulcherrima videbis *in hoc Labyr. par. 2. cap. 23. ex n. 4. cum multis ſeqq.*

Quibus adde, quod facultatem habens à principio aliquid faciendi, ſi ſimpliciter fecit, nulla facta mentione facultatis, ejus virtute feciſſe intelligitur, Aymon. Cravet. *conſ. 106. numer. 9. & 10.* Alexand. *conſ. 55. col. 2. & 3. lib. 5.* Petr. Surd. *conſ. 10. num. 18. uſque ad num. 32. & conſ. 431. nu. 40. lib. 3.* optimè Gratian. *diſcep. tom. 5. cap. 854. ex num. 1. & ſeqq.* quibus adde Gigant. *de penſionib. queſt. 20. per tot.* ubi quod penſio impetrata à ſpurio, non facta mentione & relatione diſpenſationis antea obtentæ, valida eſt & validè impetrata.

4 Et quia ſi revera tempore obligationis bonorum nullus apparebat, nec verè ſupererat conſanguineus, hypotheca juris cenſura & intellectu legitimè fuit impoſita ab eo qui verum & abſolutum habebat dominium in bonis majoratus, etiamſi id ignoraretur à contrahentibus, & ex tunc lex ipſa operatur & tribuit effectum actui ſeu contractui: etenim quod eſt certum per naturam, eſt certum legi, *§. conditiones 8. inſt. de verb. obligat. l. cum ad præſens 37. cum duab. ſeqq. ff. ſi cert. per. l. conditio 100. ff. de verb. obligat. l. ſi pupillus 9. §. 1. ff. de novat. l. cum quidam 30. ff. ſuum heredem certum, l. hered. 31 ff. de acquir hered. l. 1. & 2. ff. de condit. & demonſt.* in quibus actus & contractus geſtus ſub conditione de futuro, ſi in 5
rei veritate jam tunc conditio extitit, contrahentibus ignorantibus, actus & contractus habetur pro puro, & non pro conditionali, & ex tunc à principio operatur & habet effectum puri contractus, & non conditionalis, quia quod eſt certum in ſe & per rerum naturam, lex habet pro certo & vero, *l. Titius 25. §. Lucius, & ibi* Bartol. Jaſ & Alexand. *num. 6. & 7. ff. de lib. & poſthum. l. ita ſcriptum 46. §. ult. ff. de legat. 2. l. ſi jam 11. & ibi* Bartol. & Imol. *ff. de condit. & demonſtr. l. 12. ad fin. tit. 11. part. 5.* plures allegat Schrader. *de feud. par. 3. cap. 2. num. 5. & 53. tom. 1.* Singularia ad propoſitum adſunt alia jura in *l. ſi aviam 3. Cod. de ingen. manumiſſ. & in l. fin. Cod. de lib. cauſ.* ubi natus lite pendente contra matrem ſuper ſervitute & libertate ipſius, ſi poſtea appareat ancilla, & talis per ſententiam declaretur, partus judicatur ſervus; ſi verò libera, etiam partus cenſebitur ingenuus: eſt quoque ſimilis textus in *cap. cum in apoſtolica, extr. de ſponſalib.* ubi ſecundum matrimonium celebratum pendente lite ſuper nullitate prioris, judicabitur ab initio nullum, vel validum, juxta declarationem quæ fiet per ſententiam ſubſequentem, ut ſi declaretur prius matrimonium nulliter fuiſſe contractum, ſecundum intelligetur fuiſſe validè celebratum etiam lite pendente: textus etiam ad idem in *l. ſi minus 57. de uſufruct.* ubi legata proprietate rei uſufructuario, ſi ſuper nullitate teſtamenti lis moveatur, & nullum poſtea declaretur, uſusfructus intelligitur manſiſſe & nunquam extinctus fuiſſe per conſolidationem, ibi: *manſiſſe uſusfructus jus integrum ex poſt facto apparuit:* quia quod eſt certum naturę, eſt certum legi. Quare ſemper ab initio contractus legitimè potuit ultimus poſſeſſor majoratus, illius bona hypothecæ validè ſubjicere.

Secundus caſus magis difficilis eſt, quando 6
ſcilicet hypotheca conſtituta fuit à poſſeſſore majoratus, tempore quo exiſtebant aliqui de familia vocata qui poſſent ſuccedere in majoratu, & impedire ejus diſſolutionem & bonorum liberratem, & per conſequens eidem poſſeſſori adimere facultatem diſponendi de bonis vinculatis in præjudicium ipſorum? Et procul dubio, eo tempore, hypothecæ conſtitutio egebat ad ſui ſubſiſtentiam & validitatem facultate regia, ſine qua, hæc bonorum obligatio jure hypothecæ ab initio nulla fuit ipſo jure obſtante prohibitione alienationis expreſſa per fundatorem, vel tacitè imbibita in ipſa majoratus & vinculi natura, quæ tunc temporis adhuc durabat, ad latiſſimè tradita *in hoc Labyr. 2. par. cap. 4. cap. 9. 10. 11.* atque etiam in *cap. 22.*

Unde ſequitur quod licet ex poſt facto, & 7
pro tempore defecerint prorſus omnes de familia conſanguinei, & bona ipſa facta ſint libera, & in eis ceſſaverit alienationis prohibitio, & debitori fuerit dominium illorum abſolutè ac pleno jure acquiſitum, ut jam de illis liberè diſponere poſſit, ex Doctoribus adductis *num. 3. ſup.* Id tamen non confirmat nec revalidat conſtitutionem hypothecæ nulliter à principio factam, ex *vulgari juris regula*, ut quod ab initio non valuit, 8
tractu temporis non convaleſcat, *de reg. jur. in 6. cap. quod ſicut, de elect. c. non firmatur 18. de reg. jur. in 6. l. quod ab initio ff. de reg. jur. l. ſi tutoris, ff. quod juſſu:* ad latè tradita per Merlin. *de pignorib. lib. 2. c. 2. ex n. 1. cum ſeqq.*

Contra-

9 Contrarium tamen verius arbitror ex nova
dominii bonorum acquiſitione confirmari hy-
pothecam nulliter à principio impoſitam : nam
licet rei alienæ hypotheca non valeat ab initio,
l. ſi probaverit , Cod. ſi aliena res pign. dat. ſit : l.
41. quæ prædium, leg. nexum , eod. tit. l. 1. §. 1. quæ
res pign. oblig. poſſ. l. 1. §. 1. l. quæ nondum. §. 1. &
§. quod dicitur, l. rem alienam, & l. 41. ff. de pignor.
act. l. ante omnia ff. de probat. leg. 31. tit. 23. part. 5. &
l. 18. eod. tit. & part. 2. abundè Nos in *hoc Labyr. 2.*
part. cap. 9. ex n. 73. cum multis ſeqq.

10 Attamen licèt debitor rem alienam creditori
ſuo hypothecaverit , quando ſaltem in ea ali-
quod jus habebat , ſuſtinetur hypotheca in illo
jure , & ſi ex eo acquiſierit poſtea plenum rei
dominium , convaleſcit procul dubio hypotheca
præcedens in tota re : ut ex Neguſantio , Gaito,
& aliis videre poteris apud Merlin. *de pignor. l. 2.*
q. 2. per tot. fol. mihi 39. & ſeqq. & Nos *hac 4. part.*
cap. 4. ex n. 26. & 56.

11 At cùm poſſeſſor iſte majoratus habeat ve-
rum dominium , ex legis diſpoſitione , vita ſua
durante , de quo plurimos DD. adduximus *in hoc*
Labyr. 2. part. c. 9. num. 62. & poſſeſſionem civi-
lem & naturalem , ex *leg. 45. Tauri* & probavi-
mus *ibid.* & ratione tam poſſeſſionis quàm domi-
nii quod habebat in ipſis bonis majoratus , ſibi
fuerint adquiſita poſtea eadem bona pleno jure,
nam ſi non fuiſſet juſtus & legitimus poſſeſſor
& ſucceſſor in majoratu , non ſibi fuiſſet acqui-
ſitum nec applicatum dominium bonorum cum
plena libertate de illis diſponendi ; benè ſequi-
tur ex hoc diſcurſu , omni jure confirmari hy-
pothecam antea nulliter à ſe conſtitutam defici-
ente nimirum facultate regia , poſtquam pleno
jure debitor ille dominium acquiſivit : quo ſup-
poſito, creditor iſte hypothecarius debet graduari
in concurſu ratione ſuę hypothecæ in his bonis
ad libertatem reductis.

Ad ſecundam partem hujus cap. accedendo ,
12 an hypothecatis bonis majoratus ab ultimo poſ-
ſeſſore illius , apud quem bona libera permanſe-
runt , in favorem unius creditoris abſque Re-
gia facultate ; & poſtea eadem bona alteri hypo-
thecavit facultate interveniente ? quis illorum
creditorum in concurſu ſit præferendus ? non le-
vis eſt difficultas , in qua cum diſtinctione proce-
dendum arbitror.

Aut enim tempore impoſitæ hypothecæ in fa-
13 vorem primi creditoris , nullus alius ſupererat
conſanguineus ex familia vocata, qui ſpem haberet
ſuccedendi , & poſſet impedire extinctionem &
diſſolutionem majoratus , & per conſequens liber-
tatem bonorum ; & tunc aſſeveranter dicendum
erit potuiſſe poſſeſſorem ultimum majoratus abſ-
que facultate regia , pro ſuo arbitrio bona ipſa
tanquam libera & ad ſe pleno jure pertinentia
priori illi creditori hypothecare , cùm tunc tem-
poris ſublatum jam eſſet prohibitionis impedi-
mentum , ad tradita ſuperiùs ex *numer. 2. cum*
ſeqq. & ideo ratione temporis debet præferri
14 ſecundo creditori hypothecario , cui ex facultate
regia bona fuerunt obligata , quæ prorſus inuti-
lis erat , nam talis facultas ad hypothecandum
bona majoratus ſolùm impetratur & requiritur ut
per eam tollatur impedimentum prohibitionis
alienationis , prout ex plurimis diximus in *hoc*
Labyrint. part. 2. c. 9. ex num. 61. per aliquot co-
lumnas , ſed eo tempore jam impedimentum illud
erat ſublatum , quia diſſolutus fuit majoratus, & in
ultimo illo poſſeſſore & conſanguineo , finem
accepit , bonáque ipſa facta fuerunt libera, ut de
illis pro ſua voluntate & arbitrio liberè poſſet diſ-
ponere ut *ſup. cap. proxime* , latè probavimus
ex *num. 1.* facultas igitur regia de nihilo ſervire
potuit , nec adfuit ſubjectum ſupra quod cadere 15
aut ſubſiſtere poſſet ; quia diſpoſitio facta ſub ali-
quo ſuppoſito , non operatur ſuppoſito deficiente,
ex *vulgatis juribus.* Et diſpoſitio ſub aliquo ſup- 16
poſito , quod detegitur falſum , nulla eſt : plura
allegavimus in *hoc Labyr. part. 2. cap. 10. ex n. 29.*
cum ſeqq. & actus prǽſupponit habitum , *l. decem*
117. ff. de verb. oblig. l. 4. §. condemnatum , ff.
de re judic. l. nec utilem 20 ff. ex quib. cauſ. maio.
res: l. Titio uſuſfructus, ff. de condit. & demonſtr. l.
manumiſſiones. ff. de juſt. & jur. cum mille aliis : &
ideo facultas illa nihil ponit in eſſe , nec ex ea
ſe juvare poteſt creditor ſecundus contra primum
qui legitimè contraxit , & ideo merito debet
præferri ſecundo.

Aut verò prima hypotheca impoſita fuit abſ- 17
que regia facultate , de tempore quo adhuc exi-
ſtebant aliqui conſanguinei de familia vocata , &
poſtea eiſdem conſanguineis ſimiliter exiſtenti-
bus , impoſita fuit ſecunda hypotheca per eun-
dem majoratus poſſeſſorem cum facultate re-
gia , tandemque extincti fuerunt omnes de fa-
milia , ita ut in poſſeſſore debitore finitus fuerit
majoratus , & bona libera penes eundem re-
manſerint , ut jam de illis pro ſua voluntate
liberè diſponere poſſet ; utrum in concurſu utri-
uſque creditoris hypothecati primus ſecundo vel
ſecundus primo præferendus ſit ? quæſtio eſt præ
cæteris difficilior.

Pro primo creditore urgent plura ; quia licèt 18
à principio , dum majoratus nondum diſſolutus
& finitus fuerat , hypotheca nulliter impoſita
fuerit ex defectu regiæ facultatis, tamen diſſo-
luto vinculo , & libero bonorum dominio pleno
jure quæſito debitori , convaleſcit hypotheca , ut
latiùs probavimus *ſupr. ex n. 6. cum ſeq.*

Et hæc hypothecæ convaleſcentia & confirma- 19
tio operatur ut ex tunc , quia retrotrahitur ad
tempus contractus: ut ratificatione hypothecę nul-
liter à principio conſtitutæ probant jura expreſ-
ſa in *l. ſi fundus , §. ſine ſciente domino ff. de pi-*
gnor. l. aliena res 20. ff. de pignor. act. l. ſi probaverit.
Cod ſi aliena res pign. dat. ſit, cum multis aliis con-
geſtis in *hoc Labyr. par. 2. cap. 10. ex n. 4.* Ergo
primus ille creditor debet præferri ſecundo ex
facultate regia validè contrahenti.

Secundò , quia hæc ſubſecuta ratificatio hy- 20
pothecæ retrotrahitur in præjudicium alterius
creditoris medio tempore contrahentis: text. eſt in
l. 1. ff. qui pot. in pign. hab. ubi hypotheca dotis
poſtea ſolutæ , retrotrahitur ad tempus promiſſio-
nis in præjudicium creditoris medio tempore con-
trahentis : facit text. in *l. cum decem 71. §. 1. ff. de*
ſolut. juncto textu in *l. ſi quis offerentis 58. in fin.*
ff. eod. ubi ratihabitio retrotrahitur etiam ad
Tertii præjudicium : facit textus in *leg. qui*
balneum, §. 1. ff. qui potior. ubi hypotheca condi-
tionalis , adveniente conditione, retrotrahitur ad
tempus contractus in præjudicium alterius hy-
pothecæ medio tempore celebratæ favore alte-
rius creditoris : Igitur eodem modo dicendum
erit in noſtra quæſtione , ut convaleſcentia hy-
pothecæ , à principio nulliter contractæ debeat
retrotrahi ad tempus contractus , & primus il-
le creditor ut potior tempore , debeat præferri
ſecundo,

Digitized by Google

ſecundo, ſeu ſecundæ hypothecæ interim validè & ſub facultate regia impoſitæ in favorem ipſius ſecundi creditoris.

21 His tamen, & aliis, quæ conſultò omitto, minimè refragantibus, contrarium erit dicendum, ac firmiter tenendum, ut ſecundus creditor validè contrahens, præferatur primo creditori, nulliter & ſine facultate regia hypothecam recipienti, non obſtante prioris hypothecæ convaleſcentia ſubſequuta.

22 Probatur primò, quia quando poſſeſſor majoratus, vel feudatarius, hypothecat creditori bona majoratus, vel feudi, abſque Regia facultate, ſeu aſſenſu, vel forte ſub conditione impetrandæ facultatis; & antequam primus ille impetret, idem poſſeſſor alteri cum facultate regia, eadem bona obligavit; deinde primus facultatem impetravit, ſecundus cum facultate contrahens præfertur primo creditori, quamtumvis poſtea ſua hypotheca convaleſcat ex ſubſequuta facultate: innumerabiles penè Doctores conduximus in *hoc Labyr. par. 2. cap. 21. ex numer. 55. uſque ad fin. cap. & ex num. cum ſeqq.* quibus adde Velam *diſſertat. 19. num. 45.* quem, & Thomam de Mierez, & Franciſc. Solſona refert Acoſta *de privileg. credit. regul. 1. ampliat. 1. ſub num. 67.* quia cùm prior hypotheca fuerit nulliter

23 conſtituta ex defectu facultatis, facultas ſuperveniens illam confirmans, non poteſt retrotrahi ad initium contractus, tum quia invenit extremum ad quod, inhabile, & tanquam nullum ab initio, ex nunc tantum convaleſcit hypotheca, non ut ex tunc; tum etiam quia fictio retrotractiva non operatur in præjudicium Tertii medio tempore contrahentis: videnda erunt multa *loco cit. ex n. 41. cum ſeqq. ex n. 52.* Ergo in noſtro caſu prior hypotheca tanquam nulla à principio ex defectu facultatis regiæ debet poſtponi ſecundæ cum facultate legitimè contractæ: eo tempore quo nondum diſſolutus erat majoratus, nec convaleſcentia prioris poſtea ſuperveniens retrotrahi debet in præjudicium Tertii legitimè & validè interim contrahentis.

24 Secundò pro hac parte fortiter facit, quod ſi quis ſine meo mandatò hypothecavit rem meam Titio, poſtea eandem rem Petro hypothecavi, & deinde pro tempore ratificavi hypothecam Titii, in amborum concurſu Petrus poſterior in hypotheca præfertur Titio, quia hujus hypotheca à principio fuit nulla, & ex ratificatione veri domini ſuperveniente, non debet retrotrahi in præjudicium Petri medio tempore contrahentis; tum etiam quia cum non convalidetur prior hypotheca niſi ex nunc, & non ex tunc, ſemper eſt poſterior & ſic poſtponenda: hæc fuit doctrina originalis Speculatoris quem ſequuntur multi, inter quos Decius *conſ.* 247. Gozadin. *conſ.* 28. *num.* 37. Hieron. Gabr. *conſ.* 186. *n.* 16. *l.* 1. Corn. *conſ.* 173. *n.* 27. *l.* 2. Cephal. *conſ.* 617. & 618. *lib.* 5. Curt. jun. *conſ.* 76. *n.* 5. & iterum ipſe Gabriel. *conſ.* 69. *num.* 11. quos referens ſequitur Joan. Anton. Mangil. *de Evictíon. quæſt.* 36. *num.* 5. & ulteriùs ex *num.* 17. Nos in *hoc Labyr. par. 2. d. c. 21. num.* 52. & 53. quibus adde Cyriac. *tom. 2. controverſ.* 293. *per tot.* Ergo convaleſcentia prioris hypothecæ ſuperveniens in noſtro caſu ex majoratus extinctione, & dominio bonorum pleno jure ſuperveniente debitori, non poteſt operari prælationem adverſus ſecundam hypothecam legitimè medio tempore contractam.

Tertiò probatur, quia ſi minor dum eſt in minori ætate ſine decreto bona ſua nulliter ſubjecit hypothecæ, & factus major eadem alteri hypothecavit, ac poſtea priorem hypothecam vel expreſsè ratificavit, juxta *leg.* 2. *Cod. ſi minor major fact.* vel tacitè per temporis tranſcurſum, etenim contractus à minore geſtus tacitè ratificatur completis viginti novem annis ſine reclamatione, ex *l. fin. Cod. ſi minor major fact.* ſecundus creditor, validè contrahens, præfertur in hypotheca, priori, non obſtante ratificatione expreſſa vel tacita inducta per illas leges quia non admittit retrotractionem in præjudicium Tertii medio tempore validè contrahentis: quam reſolutionem poſt longam diſputationem pro utraque parte tenet & fortiter comprobat Petrus Surd. *deciſ.* 245. *per tot.* cujus fundamenta recenſens & ad partes diſputans idem noviſſimè tenet Acoſta *de privileg. credit. reg.* 1. *ampliat.* 1. *ex n.* 60. *cum ſeqq.* 25

Et ita tenendum eſt in noſtra quæſtione, ut prior creditor, cui à poſſeſſore majoratus bona fuerunt hypothecata abſque facultate regia, eo tempore quo nondum diſſolutus erat majoratus, cum adeſſent conſanguinei de familia fundatoris qui poterant ſuccedere, debeat poſtponi ſecundo creditori validè contrahenti aſſenſu regio licèt poſtmodùm ſubſequatur convaleſcentia prioris hypothecæ ob extinctam prorſus familiam in ultimo poſſeſſore debitore utriuſque; cum hæc convaleſcentia non retrotrahatur ad initium contractæ hypothecæ primi creditoris, ſed ex nunc tantum capiat vires, poſt jus validè quæſitum ſecundo creditori. 26

Ad argumenta ſuperiùs adducta ex *num.* 18. facilè reſpondetur, prout ſingulis reſpondent, & manifeſtè ſatisfaciunt Petr. Surd. & Acoſta locis proximè allegatis. Et pro omnimoda ſatisfactione advertendum erit, fictionem, tranſlationem & rationem nunquam retrotrahi in præjudicium Tertii medio tempore jus acquirentis, quia res non eſt ampliùs integra, nec invenit extremum ad quod habile, ut per plures doctrinas videre poteris per Surdum *ubi ſupr. ex nu.* 5. *cum ſeqq.* & per Acoſtam *d. ampliat.* 1. *ex n.* 64. *cum ſeqq.* & Nos abundè *in hoc Labyr. par.* 2. *c.* 21. *per tot.* 27

Quare in hac quæſtione noſtra firmiter aſſeverandum erit poſteriorem creditorem qui validè ſub facultate Regia contraxit hypothecam in bonis majoratus, tempore quo nondum erat extinctus, nec bona facta libera in ipſo debitore illorum poſſeſſore, eo quod tunc aderant aliqui, vel aliquis de familia, omninò præferendum eſſe in concurſu peracto, priori creditori, qui eodem tempore contraxerat cum eodem poſſeſſore majoratus ſub hypotheca, abſque tamen facultate regia, quantumvis poſtmodùm dominium bonorum fuerit pleno jure quæſitum ipſimet debitori, in quem tanquam ultimum de familia bona libera remanſerunt, & quantumvis ex hac nova dominii acquiſitione convaluerit hypotheca ab ipſo debitore impoſita, quia hæc convaleſcentia non poteſt retrotrahi, ut jam dictum eſt, ad initium primi contractus, in præjudicium ſecundi creditoris validè contrahentis ab initio, qui propterea reſpectu hypothecæ dicitur primus, ex tot fortiſſimis juris fundamentis pro hac parte concludenter conſideratis & applicatis. 28

CAPUT

CAPUT XII.

Concurſu creditorum introducto, an ſolutio facta debitori liberet ſolventem, ſive ſcientem, ſive ignorantem decoctionem.

Et an ſententia lata in favorem ejus, qui concurſum ignorabat, ſuſtineatur.

Et quid in emptore bonorum, concurſus pendentiam ignorante, an valeat emptio.

SUMMARIUM.

1 *Status quæſtionis proponitur.*

2 *Formato concurſus creditorum judicio, debitor privatur bonorum ſuorum adminiſtratione, & habetur pro mortuo.*

3 *Contractus à debitore geſti poſt formatum concurſum, ſunt ipſo jure nulli.*

4 *Debitor exigens ea quæ ſibi debentur pendente concurſu, tenetur crimine ſtellionatus.*

5 *Solvens perſonæ inhabili ſcienter, vel ignoranter, non liberatur.*

6 *Dominus alienans rem alienari prohibitam, non transfert dominium, ſed alienatio remanet nulla.*

7 *Pactum initum de non alienanda dote impedit translationem dominii caſu quo alienetur in ſcientem vel ignorantem illud pactum: quod declaratur n.8 & 9.*

10 *Ignorantia revocati mandati & mutatæ voluntatis non validat actum poſt revocationem ignoratam geſtum.*

11 *Contrahens cum inſtitutore revocato per mortem domini qui eum mercibus exercendis præpoſuerat, validè contrahit.*

12 *Solutio facta bona fide debitori decocto liberat ſolventem ignorantem judicium concurſus.*

13 *Actus judiciales geſti à procuratore revocato, adverſario & Judice ignorantibus revocationem, valent.*

14 *Actus extrajudiciales ut contractus, ſi fiant à procuratore revocato ignorante revocationem, ſuſtinentur.*

15 *Mandatum morte ſolvitur: ſi tamen per ignorantiam impletum eſt, competit utilis actio.*

16 *Solvens per juſtam ignorantiam debitori decocto excuſatur & liberatur, & n. 10.*

17 *Secus, ſi ſciverit, vel ſcire debuerit, & num. 18. 19.20.21. & 22.*

21 *Ignorantia præſumpta an & quando excuſet.*

23 *Ignorantia ſupina & affectata non excuſat.*

24 *Poſt formatum concurſus judicium debitor decoctus non eſt perſona legitima ad recipiendam ſolutionem à debitore ſuo faciendam; niſi ſolvens probabiliter ignoraverit concurſum & decoctionem, tunc enim propter juſtam ignorantiam debitor ſolvens liberatur.*

25 *Prohibitio alienationis ex ex pacto cum Tertio inito cujus intereſt rem non alienari, impedit dominii translationem ſi alienetur, ſive acquirens ſciverit prohibitionem ſive ignoraverit.*

26 *Concurſus formatus impedit ne debitor res ſuas alienando poſſit transferre earum dominium in acquirentem in præjudicium creditorum.*

27 *Lex,* ſi pater 4. ff. de manumiſſ. vindicta, *& lex,* quæſitum 15. §. Julianus, ff. qui & à quibus: *declarantur, & conciliantur remiſſivè.*

28 *Mandatum ab Inſtitore ſuſceptum non finitur morte præponentis, & num. 29. juncto num. 53. & 54.*

30 *An ſententia lata contra debitorem decoctum, & in favorem ejus qui concurſum formatum ignorabat, valida ſit. Diſputatur ad partes* n.31. cum ſeq uſque ad n 42.

31 *Debitor decoctus privatur rerum ſuarum adminiſtratione.*

32 *Sententia lata contra debitorem poſt hypothecam contractam, non nocet creditoribus ignorantibus litem ſuper hypotheca motam.*

33 *Maximè quando debitor bona ſua non poſſidet, ſed Tertius.*

34 *Sententia lata contra debitorem pendente concurſu, valida eſt, ſive adverſarius ſciverit, ſive ignoraverit concurſum: non tamen nocebit creditoribus non citatis. numer. 35. & 42.*

36 *Debitor in judicio concurſus eſt pars formalis provocans ſuos creditores ut contra ipſum ſua jura deducant, & legitimus contradictor.*

37 *Pendente concurſu, poteſt conveniri debitor coram alio judice competente, & convenire ipſe ſuos debitores & acta valebunt niſi opponatur exceptio concurſus.*

Non tamen in præjudicium creditorum non citatorum qui adverſus ſententiam reclamare poſſunt n 38.

39 *Sententia lata contra debitorem non mandatur executioni contra tertios rerum hypothecatarum poſſeſſores.*

40 *Debitor etſi privetur rerum ſuarum adminiſtratione poſt formatum concurſum, non tamen deſinit eſſe dominus & poſſeſſor. & n.41.*

43 *An valeat alienatio facta à debitore poſt concurſum formatum, in eum qui concurſum ignorabat? Et videtur valere per jura hic allegata.*

Contrarium verius eſt, & probatur numer. 44. & ſeqq.

45 *Nulliter contrahitur cum his quibus bonorum adminiſtratio à jure vel judice interdicta eſt.*

46 *Etiamſi contrahens talem interdictionem ignoraverit.*

47 *Ignorantia non prodeſt illi qui acquiſivit rem alienare prohibitam.*

48 *Alienatio facta à debitore poſt ceſſionem bonorum, ſeu decoctionem, nulla eſt.*

49 *Emens ſcienter ab eo, cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt non acquirit dominium.*

50 *Argumentum à contrario ſenſu non valet, quando abſonus inde reſultaret intellectus.*

51 *Lex operatur nullitatem contractus, ſive contrahens ſciverit prohibitionem alienandi, ſive ignoraverit.*

52 *Bona fideicommiſſo ſubjecta poſſunt alienari pro ſatisfactione creditorum teſtatoris.*

53 *Contrahens cum inſtitore poſt mortem præponentis, validè contrahit, ſive mortem domini ſciverit, ſive non: & n. 54.*

Quamvis

55 *Quamvis ſolutio facta decocto liberet ſolventem ignorantem decoctionem; non tamen valet contractus cum eo celebratus.*

1 QUoad primam partem *hujus cap.* An lite concurſu introducto jam per debitorem communem inter ſuos creditores, ſolutio ipſi facta à ſuo debitore ſciente vel ignorante concurſum liberet ſolventem? Pro parte negativa, ut talis ſolutio facta debitori pendente concurſus judicio, non liberet ſolventem, ſive ſciverit, ſive ignoraverit concurſus pendentiam, multa urgere videntur.

2 Primò, quia debitor, poſtquam concurſus judicium formavit inter ſuos creditores, omnem à ſe abdicavit bonorum ſuorum adminiſtrationem, atque ita ſtatum ſuum mutavit, ut habeatur pro mortuo, nec deinceps habeat velle, vel nolle; ad quod quamplurima jura & Doctores adduximus in *hoc Labyrin.par.1.cap.14. ex num.1. cum multis*
3 *ſequentib.* & in tantum efficitur perſona illegitima, ut contractus à ſe geſti ſuper bonis ſuis,
4 ſint nulli ipſo jure, ut probavimus *ibid. ex nu. 4. cum multis ſequentib.* Imò ſi ſe ingerat debitor iſte decoctus in adminiſtratione bonorum ſuorum, & exactione quantitatum ſibi debitarum, ſtellionatus crimine tenetur, & à Senatu meritò criminaliter punitur, ut diximus *in dicto cap.14. ex n. 92. uſque ad fin.*

5 Ex quibus ſequitur, quod ſolutio facta ei, qui non ſit legitima perſona ad recipiendum, non liberet debitorem ſolventem, ſive ſcienter, ſive ignoranter ſolverit carenti mandato; ſed iterum ſolvere cogi poteſt: plurima jura & Doctores ad id conduximus *in hoc Labyrin.par.1.cap.36. n.27. & 28.* Ergo cùm debitor communis careat prorſus adminiſtratione ſuorum bonorum, ſolutio ipſi tanquam perſonæ illegitimæ facta non debet liberare ſolventem.

6 Secundò probatur, quoniam quando quis rei dominus per contractum & pactum cum Tertio initum, fuit prohibitus alienare, ac promiſit ſe non alienaturum, ſi pacto contempto alienaverit alienatio nulla eſt, ſive alter contrahens ſciverit, ſive ignoraverit pactum prohibitivum præcedens: prout etiam probavimus in *hoc Labyrin. part. 1. cap.38. ex num. 28.* & ſignanter ex *num.* 38. ubi plurimas doctrinas congeſſimus, & fundamenta in comprobationem hujus aſſertionis.

7 Quibus addere poſſumus communem quandam reſolutionem, quæ vult ut pactum de non alienanda dote initum cum Tertio cujus intereſt, juramento vallatum, impediat tranſlationem dominii in eum, in quem mulier alienavit etiam cum juramento, ſive ſciverit, ſive ignoraverit pactum præcedens prohibitivum alienationis, cùm hoc juramentum non arctet in præjudicium Tertii qui antea pactus fuerat de non alienando rem aliàs de jure, aliavè diſpoſitione alienari prohibitam: per *cap. intellecto, extr. de jurejur.* & ex *l. 28. tit. 11. par. 2.* Gloſſa communiter recepta *in cap. licet mulieres, de jurejur. l. 6.* ſequuntur Doctores *ibid.* Imola *in cap. cum contingat, num.* 81. & *ibi* Alciat. *num. 43. extr. de jurejur.* Abbas *in d. cap. intellecto*, per text. *ibid.* Bartol. *in l. is cui bonis, ad fin ff. de verb oblig.* & in *l. ſiquis pro eo, num.9. verſ. adverte ff. de fidejuſſ.* Hoſtienſ. *in ſumma de jurejur. §. eo modo cenſeatur:* Angel. de Aretio *in princip. Inſtit. quib. alien. lic. vel non:* Ferdin. Vaſquez Menchaca *l. 3. de ſucceſſ. creat. §. 26. 39. & ſeqq.* Chaſſan. *in conſuetud. Burgund. rubr. 4. §. 16. nu. 5.* Joan. Crot. *in l. filius fam. §. divi, col. 25.* & *ibi.* Ferdin. de Loazez *num. 431. ff. de legat. 1.* Palat. Rubeus *in repetit. Rubr. de donat. int. vir. & uxor. §. 45. n.6.* Covar. *in relect. cap. quamvis pactum, de pact. l.6. par. 2. §. 1. num.1. & 2.* Innocent. & Abb. & communiter Doctores in *d. cap. intellecto, de jurejur.* Bald. & moderni *in l. duobus, §. ult.* ubi Alex. *ff. de jurejur.* Jaſ. *in auth. ſacramenta puberum, n.60. Cod. ſi adverſ. vendit.* plurimos alios allegat Matienzo *in l. 3. gl. 3. à princip. nu. 1. & 2. tit. 10. l. 5. recopil.* Guttierr. *de juram. confirmat. par.1. cap.1. num.79.* ubi plurimos alios refert, Anton. Gabriel. *l.2. commun. opin. concluſ.1. de jurejur. ex n.1. cum ſeqq.*

Et quamvis nonnulli Doctores citati à Guttier. 8
d. cap. 1. num. 88. diſtinguant inter ſcientiam & ignorantiam ejus qui emit; ut ſi ignoravit juramentum mulieris antecedens de non alienando dotem, tunc valeat alienatio: quibus repugnant Covarr. Alciat. & Matienzo, *in d. l. 3 §. 13. nu.9.* quos etiam referens ſequitur Merlin. *de pignor. l.2. tit. 1. queſt. 18. n.76. & 77.* ubi quando pactum de non alienanda dote geſtum eſt cum Tertio cujus intereſt, in ejus præjudicium alienatio ſubſequens facta per mulierem non valet, ſive ſciverit emptor rèi prohibitæ alienari, ſive ignoraverit pactum præcedens, adhuc advertendum erit: ut illi loquantur quando mulier ſimpliciter, & nullo Tertio interveniente, juravit ſe non alienaturam dotem; ſed ſecùs erit in caſu de quo loquimur, quando pactum hoc præ-
ceſſit cum Tertio initum, cujus intererat non 9
alienari: quo caſu communiter omnes tenent non valere alienationem poſtea factam, quia in Tertii præjudicium nullo modo tenet ſive emptor ſciverit, ſive ignoraverit: ut ex pluribus juris exemplaribus per nos adductis *in hoc Labyrin. per 1. dict. cap.38. ex num. 36. cum ſeqq.* & inſuper probat abſoluta & indiſtincta determinatio *dict. cap. intellecto, de jurejur. & d l 2. tit.11. part. 2.* abſolutè annullans alienationem factam a Rege etiam cum juramento, contra juramentum præcedens de non alienando civitates & bona Coronæ in ejus detrimentum, cum prius pactum juratum ſit conforme diſpoſitioni juris, & ideo poſterius non poteſt illi derogare in præjudicium Regni, cujus intereſt non diſmembrari.

Tertiò & pro hac parte urgent notabilia jura, 10
in quibus apertè probatur, ignorantiam revocati juſſus & mandati, ac mutatæ voluntatis, non validare actum poſtea geſtum, text. *in l. ſi pater 4. ff. de manumiſſ. vindict.* cujus verba ſunt: *Si pater filio permiſerit ſervum manumittere, & interim deceſſerit inteſtatus; deinde filius ignorans patrem ſuum mortuum, libertatem impoſuerit, libertas ſervo, favore libertatis, contingit; cùm non appareat mutata eſſe domini voluntas: ſin autem ignorante filio, vetuiſſet pater per nuncium, & antequam filius certior fieret, ſervum manumiſiſſet, liber non fit: nam ut filio manumittente ſervus ad libertatem perveniat, durare oportet patris voluntatem: nam ſi mutata fuerit voluntas, non erit verum volente patre filium manumiſiſſe.* Ad idem eſt etiam textus optimus & omnino diſſimilis in *l. queſitum 15. §. Julianus, ff. qui & à quibus:* his verbis; *Julianus ait; ſi poſteaquam filio permiſit pater manumittere, filius ignorans patrem deceſſiſſe, manumiſit vindicta, non fieri eum liberum; ſed ſi vivit pater, & voluntas ejus mutata erit, non videri volente*

Digitized by Google

patre filium manumiſiſſe. Ex quibus juribus directè probatur, ignorantiam debitoris ſolventis ei, qui formando concurſum mutavit ſtatum, & factus eſt non legitima perſona ob amiſſam bonorum ſuorum adminiſtrationem, non liberare ſolventem.

11 Quartò urget text. in *l. ſi quis mancipiis 17. §. certè, ff. de inſtitor. act.* ubi contrahens cum inſtitore præpoſito, revocato per mortem domini qui eum præpoſuerat ad mercem exercendam rectè & validè contrahere dicitur, quantumvis ſciverit mortem domini præponentis: verba textus ſunt, *Certè ejus contractus nomine qui ante aditam hereditatem interceſſit, etſi furioſus heres extiterit dandam eſſe actionem, etiam Pomponius ſcripſit: non enim imputandum ei eſt, qui ſciens dominum deceſſiſſe, cum inſtitore exercente mercem, contrahit.* Ex quo textu clarè probatur, quod ſcientia vel ignorantia poteſtatis revocatæ non eſt in conſideratione, ut ſolutio judicari debeat benè vel malè facta: quod etiam in *§. ſi impubes, ejuſd. l.17.* probatur.

12 Quibus tamen & aliis minimè refragantibus, contraria ſententia verior & probabilior eſt; imò ſolutionem factam debitori communi, pendente lite concurſus ab ipſo mota in ſuos creditores, liberare ſolventem ignorantem concurſus judicium pluribus juribus probatur, loquentibus in revocatione mandati facti ad aliquid gerendum expreſſa, vel etiam tacita per mortem mandantis re integra, vel mandatarii, aut per mutationem ſtatus alterutrius: tam in judicialibus cauſis, quàm in contractibus ſeu negotiis extrajudicialibus, & ſolutionibus factis ei, cui poſt revocatum mandatum ſolutum fuit, ignorante ſolvente revocationem, cùm debuiſſet ei intimari & ſignificari revocatio mandati, aliàs tam contractus & ſolutiones, quàm actus judiciales ſuſtinentur & valent, non obſtante mandati revocatione ignorata.

13 De actibus judicialibus geſtis à procuratore revocato, parte adverſa & judice ignorantibus revocationem, plurima jura probant valere, ut in *l. procuratorem 65. verſ. ult. ff. de procur. l. unic. §. itaque, Cod. de ſatiſdan. l. ſi ante 7. ff. judicat. ſolv.* text. in *cap. ex parte 33. verſ. omnis igitur, de reſcript. cap. 3. & 4. & cap. mandato 13. procurat. Clement. unic. de renuntiat.*

14 Actus quoque extra judiciales, contractus, & alia negotia valere, ſi gerantur à procuratore interim per dominum mandantem, ſeu præponentem revocato, ignorantibus tam ipſo procuratore ſive mandatario, quàm eo qui cum ipſo contraxit, cùm utrique debuerit intimari revocatio ne deciperentur, multa jura ſingulariſſima probant, ut in *l. ſi tamen 14. ff. ad ſenatuſc. Macedon.* cujus verba ſunt: *Si tamen ſciente patre creditum ſit filio, dicendum eſt ceſſare ſenatus conſultum: ſed etſi juſſerit pater filio credi, deinde ignorante creditore mutaverit voluntatem, locus ſenatus conſulto non erit, quoniam initium contractus ſpectandum eſt.* Alius text. *l. 1. §. ſed ego quæro an revocari hoc juſſum antequam credatur poſſit? Et puto poſſe, quemadmodum ſi mandaſſet, & poſtea ante contractum contraria voluntate mandatum revocaſſet & me certioraſſet, ff. quod juſſu.*

Eſt alius text. in *l. ſi mandaſſem tibi, ut fundum emeres, poſtea ſcripſiſſem ne emeres, tu antequam ſcias me vetuiſſe, emiſſes, mandati tibi obligatus ero, ne damno afficiatur is qui mandatum ſuſcepit. 15. ff. mandati:* alius text. in l. *inter cauſas mandati omittendi etiam mors mandatoris eſt, nam mandatum ſolvitur morte: ſi tamen per ignorantiam impletum eſt, competere actionem uti-* 15
litatis cauſa dicitur. 20. ff. mandati. text. in *l. ſed & ſi pupillus, §. de quo, & §. proſcribere, ff. de inſtitor. act.* in quibus deciditur, publicandam eſſe prohibitionem à præponente factam, ne quis cum ſuo inſtitore ulteriùs contrahat: alioquin contractus cum eo per ignorantiam celebratos valere, & domino præponenti præjudicare, *l. quicunque 5. §. ſi ab alio inſtitor ſit præpoſitus, is tamen deceſſerit, qui præpoſuit, & heres ei extiterit qui eodem inſtitore utatur, ſine dubio teneri eum oportebit: nec non ſi ante aditam hereditatem cum eo contractum eſt, æquum eſt, ignoranti dari inſtitoriam actionem.* Item in *l. ſi quis mancipiis. 17. §. Proculus ait, ſi denuntiavero tibi, ne ſervo à me præpoſito crederes, exceptionem dandam, ſi ille illi non denuntiaverit, ne illi ſervo crederet. ff. de inſtitor. act.*

In ſolutione facta debitori, pendente concurſu 16
ab eo moto, an valeat ſolutio, ita ut liberet ſolventem, minor eſt difficultas; cùm favore liberationis, ignorantia concurſus & decoctionis prorſus excuſet ſolventem: ad quod plurima jura adſunt, quæ in variis & ſcitu dignis caſibus diſponunt, per tacitam mandati revocationem, videlicet per mortem re integra: vel per expreſſam, cujus notitiam ſolvens non habuerit, prorſus liberetur: ut in *l. ſi ſervus peculiari nomine crediderit, eique debitor, cùm ignorat dominum mortuum eſſe ante aditam hereditatem ſolverit. Idemque juris erit, etſi manumiſſo ſervo debitor pecuniam ſolverit cùm ignoraret ei peculium conceſſum non eſſe: neque intererit vivo, an mortuo domino pecunia numerata ſit, nam hoc quoque caſu liberabitur debitor; ſicut is qui juſſus eſt de creditore pecuniam Titio ſolvere, quamvis creditor mortuus fuerit, nihilominus rectè Titio ſolvit, ſi modo ignoraverit creditorem mortuum eſſe. 23. ff. de ſolutionib.*

Id ipſum probatur in *§. rectè, Inſtitut. de mandato:* verſic. *ſed utilitatis cauſa receptum eſt, ſi eo mortuo qui tibi mandaverat, tu ignorans eum deceſſiſſe executus fueris mandatum, poſſe te agere mandati actione: alioqui juſta & probabilis ignorantia tibi damnum afferret. Et huic ſimile eſt quod placuit, ſi debitores, manumiſſo diſpenſatore Titii per ignorantiam liberto ſolverint, liberari eos: cùm alioqui ſtricta juris ratione non poſſent liberari, quia alii ſolviſſent quàm cui ſolvere debuerint.*

Textus etiam in *l. vero procuratori 12. §. 1. ff. de ſolution.* ibi, *ſed etſi quis mandaverit ut Titio ſolvam, deinde vetuerit eum accipere: ſi ignorans prohibitum eum accipere, ſolvam, liberor: ſed ſi ſciero, non liberor.* Alius text. in *leg. qui hominem 44. §. ſi Titium omnibus negotiis meis præpoſuero, deinde vetuero eum (ignorantibus debitoribus) adminiſtrare negotia mea, debitores eis ſolvendo liberabuntur.* Alius text. in *l. cum quis ſibi 38. §. ſi debitorem meum juſſero Titio ſolvere: deinde vetuerim Titium accipere, & debitor ignorans ſolverit, ita eum liberari exiſtimavi, &c. ff. de ſolutionib.* Alius text. in *l. diſpenſatori, qui ignorante debitore remotus eſt ab actu, rectè ſolvitur: ex voluntate enim domini ei ſolvitur; quam ſi neſcit mutatam qui ſolvit, liberatur, 51. ff. eod.* facit optimus text. in *l. ſi fidejuſſor 29. §. ſi cum debitor ſolviſſet ignarus fidejuſſor ſolverit, puto cum*

mandati

Digitized by Google

mandati habere actionem : ignoſcendum enim eſt ei ſi non divinavit debitorem ſolviſſe; *debet enim debitor notum facere fidejuſſori jam ſe ſolviſſe*, *&c. ff. mandatis* idem in *l. inter cauſas* 26. ibi, *nam mandatum ſolvitur morte : ſi tamen per ignorantiam impletum eſt*, *competere actionem utilitatis cauſa dicitur*, &c. & iterum, ibi: *Siquis debitori ſuo mandaverit ut Titio ſolveret*, *& debitor mortuo eo cùm id ignoraret ſolverit*, *liberari eum oportet*, *ff. mandati* : item alius text. in *l. Ejus qui in provincia Stichum ſervum calendario præpoſuerat*, *Romæ teſtamentum recitatum eſt*, *quo idem Stichus liber & ex parte hæres erat ſcriptus* ; *qui ſtatus ſui ignarus pecunias defuncti aut exegit*, *aut credidit*, *ut interdum aut ſtipuletur*, *aut pignora acciperet*, *&c. placebat*, *debitores quidem qui ei ſolviſſent liberatos eſſe* ; *ſi modo ipſi quoque dominum deceſſiſſe ignoraſſent*, *&c.* 41. *ff. de reb. credit.* Urget etiam ratio text. in *l. ſi putatur* 31. *ff. ad leg. Aquil.* ibi, *nam culpa ab eo exigenda non eſt*, *cum divinare non potuerit*, &c. textus etiam in *l. ſi non ſortem* 26. *ſi §. filioſam. ſolvit*, *cum eſſet ejus peculiaris debitor* ; *ſiquidem ignoravit ademptum ei peculium*, *liberatur ſi ſcit*, *& ſolvit condictionem non habet*, *quia ſciens indebitum ſolvit* : *ff. de condict. indeb.*

17 Ex quibus juribus clarè apparet debitorem ſolventem ſuo creditori, poſtquam concurſus judicium formavit inter ſuos creditores, quantumvis careat ſuorum bonorum adminiſtratione, omnino conſequi liberationem, ſi probabiliter ignoravit concurſus exiſtentiam: ſecùs autem ſi ſciat fallimentum ſui creditoris ob concurſum cauſatum: & ita noviſſimè tenet Olea *de ceſſ. jur. & act. titul.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 41. *&* 42. ex iis quæ ex *num.* 26. *& ſequentib.* adduxerat de ſolvente procuratori revocato, ignorante revocationem, & quod ſolvens debitori

18 fallito ſciens fallimentum non liberetur, ſecùs ſi ignoret: tenet Curia Philippica *lib.* 2. *cap.* 11. *del commercio terreſtre*, *num.* 42. *&* 46. pro qua diſtinctione adeſt *lex* 2. *tit.* 19. *lib.* 2. *recopil.* in illis verbis, *y mandamos à qualeſquier perſonas*, *en cujo podes eſtubieren qualeſquier deudas*, *o mercaduria o mercaderias*, *o otros qualeſquier benes de los que a ſi ſe alçaren*, *o ſupieren que en los tiene*, *no pagen las dichas deudas a las perſonas que aſi ſe ubien alçado como dicho es*, *ni les accedan con los dichos bienes*, *ni con parte dellos* : *y retro de treinta dias*, *deſpues que en qualquier manera viniere a ſu noticia*, *que el tal mercader*, *o cambiador*, *o factor ſe ha alçado vengan a manifeſtarlo que tienen ſujo*, *y les deben*, *&c. ſopena que lo que les pagaren*, *ſe aja por no pagado*, *y lo tornen a pagar otravez*, &c. Idem diſponit *lex* 6. *ejuſdem tit.* quas leges ita etiam intelligit Curia Philipp. *loc. cit.*

19 Nos etiam in *hoc Labyrint. part.* 1. *capit.* 28. *ex num.* 29. *cum multis ſeqq.* reſolvimus, multis Doctoribus citatis, multiſque fundamentis juridicis adductis, quod nimirum licèt mandatum datum à debitore ad exigendum, exercendum, adminiſtrandum ſua bona & negotia, extinguatur ipſo jure ſtatim quod mandator formavit concurſum ita ut ejus virtute geſta, ſint nulla & inefficacia, etiamſi non præcedat monitio, & intimatio concurſus, & revocatio-

20 nis talis mandati, tamen ſolutiones factæ huic mandatario revocato per debitores ignorantes revocationem ex concurſu, liberant ſolventes: ad quod adduximus plurimos Doctores ita in his terminis tenentes : unde rectè infertur ad ipſum debitorem dominum conſtituentem, ut ei ignoranter ſolventes liberentur.

Et nondum, quod licèt præſumatur ignorantia, ubi ſcientia non probatur, ex *vulga, à juris regula*, tamen ſi aliqua ſit præſumptio, vel legitimum indicium, ex quo probabiliter inducatur ſcientia debitoris adeſſe concurſum formatum à debitore, nihil ei proderit ignorantia allegata, nec juris præſumptio, Maſcard. *de probat. concluſ.* 879. *n.* 11. *cum ſeqq.* vel quando ratione officii quis ſcire & indagare tenetur factum alienum, quia tunc præſumitur ſcientia: ſcire enim, & ſcire debere, à pari procedunt, ad quod jura & Doctores refert Valaſc. *in axiomat. litt. S. n.* 4. 21 22

Neque ignorantia ſupina & affectata, quando quis facilè ſcire potuit, excuſat: de quo plura cumulat Auguſtin. Barboſ. *in Regul. Ignorantia facti*, *ex n.* 7. *cum multis ſeqq.* Maſcard. *d. concluſ.* 879. *n.* 31. *cum duob. ſeqq.* Pacian. *de probat. l.* 2. *cap.* 19. *ex n.* 60. 23

Quibus ſuppoſitis, non obſtant argumenta in contrarium adducta: non primum ex *n.* 2. *ſupr.* nempe debitorem formantem concurſum, non eſſe legitimam perſonam ad recipiendam ſolutionem ſibi à ſuo debitore factam. Quoniam reſpondetur, quod datâ ignorantiâ probabili & non affectata in ſolvente, quod fuerit adempta libera adminiſtratio bonorum creditori ſuo cum quo à principio contraxerat, ſolutio liberat ſolventem, etiamſi pecunia ſoluta non pertineat ad recipientem, ſed ad creditores decocti; ut latiſſimè probavimus *in hoc Labyrint. par.* 1. *c.* 27. *ex n.* 85. *cum multis ſeqq. & cap.* 28. *ex n.* 28. *& ſeqq. & par.* 2. *cap.* 9. *ex n.* 114. & urgent tot expreſſiſſima jura adducta *ſupr. ex n.* 12. 24

Non obſtat ſecundum ex *n.* 6. quia loquitur in prohibitione alienationis facta ex pacto cum Tertio inito, cujus intereſt rem non alienari, impeditivo tranſlationis dominii, ſive contrahens cum prohibito ſciat, vel ignoret pactum præcedens: quia ex contraventione non poteſt inferri præjudicium Tertio ſic paciſcenti ſuper re aliàs de jure prohibita alienari; ut de dote & bonis majoratus : videnda ſunt quæ abundè diximus *par.* 1. *cap.* 38. *ex numer.* 32. & ſignanter ex *num.* 35. *& ſeqq.* quæ etiam procedunt in debitore amittente bonorum ſuorum adminiſtrationem, formato creditorum concurſu, ut ab eo alienatio facta non transferat dominium in emptorem ſive ſcientem, ſive ignorantem concurſus pendentiam, de quo inferiùs *ad* 3. *partem hujus cap. ex n.* 43. *cum ſeqq.* 25 26

Nec obſtat etiam tertium argumentum ex *l. ſi pater* 4. *ff. de manumiſſ. vindict. & l. quæſitum* 15. *§. Julianus. ff. qui & à quib.* ut *ſupr. num.* 10. quæ jura licèt videantur inter ſe pugnare, tum concedendo libertatem datam à filio ignorante mortem patris, tum contrarium determinando, tum etiam revocationem mandati admittendo antequam nuntius, ſeu epiſtola perveniat ad notitiam filii mandatarii; adhuc tamen hæc jura ita conciliantur per Doctores, ut nullo modo repugnent iis quæ latè probavimus hactenus, quòd actus judiciales & extrajudiciales valeant geſti à procuratore revocato, quando tam ipſe, quàm qui cum eo contrahit, ignorant revocationem: ſed quia dictarum legum concordia requirit longum examen, lectorem remitti- 27

Digitized by Google

mus ad ea quæ copioſè tradit Vela *poſt diſſertationes in tom. 2. ad repetit. cap. fin. de procur. l. 6. in 4. par. repetit. ex num. 2. cum multis ſeqq.* & ſignanter de concordia dictarum legum agit ex profeſſo *n. 17. cum ſeqq.* ubi abundè & eleganter videndus omnino erit.

28 Non obſtat tandem quartum & ultimum argumentum, de quo *ſupr. n. 11.* ex *l. ſi quis mancipiis 17. §. certè, ff. de inſtitor. act.* ubi dicitur, contractum celebratum cùm inſtitore præpoſito ad negotiandum cum ſcientia mortis domini

29 præponentis, valere. Quia reſpondetur, illius textus determinationem à juris regulis procedere, nam mandatum inſtitoris non finitur morte domini præponentis, ſed durat ut antea quouſque ab hærede revocetur, & inſtitor ipſe removeatur: & ideo rectè quilibet cum eo contrahit ſive ſciat, ſive ignoret mortem præponentis, cùm inſtitor ſemper remaneat perſona legitima virtute mandati non revocati ſed durantis, per innumerabiles pene Doctores, quos congeſſimus *in hoc Labyrinth. par. 2. c. 9. ex num.* 111. 112. *&* 113. Neque obſtat *l. quæſitum 5. §. ſi ab alio, ff. eod.* in illis verbis ibi, *ignoranti dari inſtitoriam actionem*: quaſi deſideret ignorantiam in contrahente; de cujus textus intellectu inferiùs agendum erit in 3. *par. hujus c.*

30 Quoad ſecundam partem *hujus cap.* An ſententia lata contra debitorem, & in favorem ejus qui concurſum formatum ignorabat, valida ſit? quam ad partes noviſſimè diſputavit Olea *in ſuo erudito tractat. de ceſſ. jur. & act. titul. 1 quæſt. 1. ex num. 21. cum ſequent. & ex num. 30. & ſeqq.* ubi tandem reſolvit abſolutè, ſententiam obtentam contra debitorem pendente judicio concurſus, prorſus eſſe nullam, ſive obtinens ſciverit, ſive ignoraverit concurſus pendentiam, tribus potiſſimùm motus argumentis.

31 Primò, quia debitor poſt concurſum formatum & ceſſionem bonorum factam, ita à ſe eorum adminiſtrationem abdicavit, ut eidem ſit prorſus denegatum exercitium actionum, cum quo ideo nullus potuit litigare, nec judicium movere, ex *l. item ſi unus, ff. de recept. arbitr.* & ideo ſententia contra eum lata nulla eſt ipſo jure; ſciente vel ignorante collitigante.

32 Secundò, quia ſententia lata contra debitorem poſt hypothecam contractam, non nocet creditoribus ignorantibus litem ſuper hypotheca motam, ex *l. judicata, 29. §. ſi debitor, ff. de except. rei judic. l. ſi ſuperatus, ff. de pignorib. l. ſi mater, §. fin. ff. de except. rei jud.* Gloſſ. & Doctor. *in l. ſæpe, ff. de re judic.* Paul. de Caſtr. *in l. ob executorem, §. alio, ſub num. 2. ff. de appellat.* Menoch. *l. 3. præſumpt.* 124. *numer.* 64. Ariſmin. Tepat. *variar. titul.* 501. *cap.* 20. *verſic. ſententia lata*: Petr. Surd. *deciſion.* 259. *nu.* 6. Carrocc. *de exceptionib. except.* 123. *à num.* 53. (qui refert *Covarruv. & Neguſant.*) Antoni de Amat. *tom. 2. var. reſol. cap.* 79. *num.* 18. Ann. Robert. *l. 3. rer. judic. cap.* 19. *in allegatione pro creditore*, & noviter Acoſta *de privileg. creditor. in præfat. ad reg. 1. n. 19.* quorum nullus loquitur quando adverſarius ignorabat rem eſſe hypothecatam.

33 Tertiò, Olea *loc. citat. num.* 32. *&* 33. movetur hoc argumento, quoniam licèt ſententia lata contra debitorem noceret creditoribus hypothecariis, ex Noguerol. *allegat.* 33. *& ſequentib.* & Giurb. *deciſion.* 92. *num.* 12. Id tamen non haberet locum quando debitor bona non poſſidet, ſed alius Tertius, quia tunc cum illo Tertio rei hypothecatæ poſſeſſore noviter agendum erit: ex multis Doctoribus ab ipſo Noguerol. allegatis *ex num.* 78. *& ſequentib.* Sed ſic eſt, quod formato jam concurſu debitor non poſſidet bona ſua, quia omnia dimiſit creditoribus, ergo ſententia contra eum lata, nullà eſt, nec poterit præjudicare creditoribus ejuſdem.

Quibus tamen non obſtantibus; abſolutè tenendum erit, ſententiam latam contra debitorem pendente concurſu, omnino validam eſſe, ſive adverſarius collitigans ſciat, ſive ignoret pendentiam concurſus. In quo tamen diſtinctè procedendum eſt, aut enim loquimur reſpectu debitoris, aut reſpectu creditorum: & utroque caſu valida eſt ſententia, ſciente, vel ignorante adverſario: reſpectu quidem debitoris; quia cum Patre formali, & cujus principaliter intereſt, litigavit: reſpectu etiam creditorum valida erit; quo valet cum parte principali, quanquam eiſdem præjudicium non afferet ſi non fuerint citati, quia poterunt contra eam allegare vel collùſionem, vel indefenſam cauſam à debitore convento, vel omiſſas ab eo exceptiones; quibus diſcuſſis, vel declaranda erit valida ſententia, vel annullanda, vel reſcindenda: quod probatur ex contrapoſitione argumentorum quæ ab *Olea* fuerunt conſiderata. 34 35

Nam principale ejus fundamentum; nempe debitorem, judicium concurſus formantem, non habere exercitium actionum, nec eas movere vel defendere poſſe, omnino negamus: imò verò aſſerimus eſſe partem formalem introducentem judicium, & provocantem ſuos creditores, ut à ſe petant & deducant jura ſua, ideoque ei, & in eum, omnes diriguntur actiones activæ & paſſivæ, de quo latè egimus, & manifeſtè comprobavimus in *hoc Labyr. par. 1. cap. 4. ex num. 46. cum multis ſeqq.* ubi abundè diſceptatur pro utraque parte, & *hac 4. par. cap. 1. ex num. 2. cum ſeqq.* quibus quidem locis ſatisfit dictæ legi, *ſi unus, ff. de recept. arbitr.* ut *ibi* videre poteris ad ſaturitatem: quod teſtatur praxis omnium Tribunalium in cunctis concurſibus creditorum, admittens abſque ulla controverſia debitorem movere actiones contra ſuos creditores, vel debitores, tertioſvè alios poſſeſſores: ideoque ulteriùs hæſitandum non erit. 36

Præterea ſupponitur, quod pendente concurſu, quilibet poteſt extra illius judicium coram alio judice competente movere litem contra debitorem; vel debitor contra alios, & iſtud judicium quod fit extra concurſum validè currit; niſi oppoſita exceptione concurſus pendentis, lis mota ad judicium concurſus trahatur; alioquin ſententia tenet, ut copioſè fundatur in *hoc Labyrint. par. 1. cap. 4. §. 2. & 3. per tot. & cap. 5. ex n. 17.* 37

Si tamen, creditoribus concurſus non citatis, lis mota & ſententia lata fuerit, licèt in ſe valida ſit, creditoribus tamen non nocet, ſed eis reclamantibus, trahenda eſt ad concurſus judicium, & iterum poterunt contra eam opponere novas exceptiones à debitore omiſſas, vel etiam colluſionem & fraudem debitoris: ut abundè poſt alios fundavimus *in hoc Labyr. par. 1. cap. 40. ex num. 1. uſque ad 8. & cap. 13. num. 53. & 24. & d. cap. 4. §. 2. & 3. & cap. 5. ex n. 17.* 38

Quare

Digitized by Google

Quare is qui contra debitorem movet litem & obtinet ſententiam ; judicium ſuſtinetur & ſententia valida eſt , ſive ſciat , ſive ignoret pendentiam concurſus ; quanquam , ut dictum eſt non præjudicatur creditoribus concurſus non citatis , prout debebant citati , ut pateret illis præjudicium.

Ex quibus ſatisfit primo & ſecundo argumento in contrarium conſideratis.

39 Non obſtat etiam tertium de quo *ſupra n. 33.* ex Noguerol. & aliis , ut ſententia contra debitorem principalem non mandetur executioni contra tertios rerum hypothecatarum poſſeſſores non citatos : in quo caſu loquuntur Doctores in argumento allegati : Et ideo cùm debitor poſt dimiſſionem bonorum non poſſideat , ſed creditores, in quos tranſlatam bonorum poſſeſſionem ſupponit argumentum , eis non poteſt præjudicare ſententia.

40 Cui argumento ſatisfit : ſententiam contra debitorem obtentam non præjudicare ejus creditoribus non citatis , fatemur , ratione ſui intereſſe , quibuſcum in concurſu aſſiſtentibus ſimul debebat lis agitari , ut hactenus probavimus , non tamen ratione & intuitu poſſeſſionis : cùm improbabile valde ſit , in eos ex dimiſſione adminiſtratio-
41 nis bonorum , tranſlatam fuiſſe poſſeſſionem, nam indubitabile eſt , utrumque , tam dominium quàm poſſeſſionem remanere penes ipſum debitorem communem durante judicio concurſus : ut comprobavimus *tar. 1. cap. 14. ex num. 1. cum ſeqq.* ubi de dominii retentione , & ex *num. 1. uſque ad num. 45.* & de poſſeſſione non amiſſa per ceſſionem bonorum , nec tranſlata in creditores , in Curiam nec in adminiſtratorem concurſus , ſed quod remaneat integra & illæſa penes eundem debitorem , *ibid. ex num. 68. uſque ad n. 88.* & ideo nullo ex capite procedit argumentum : ſed omnino in hac quæſtione conclu-
42 dendum eſt , ſententiam latam contra debitorem , pendente judicio concurſus , eſſe validam ſive eam obtinens ſciverit , ſive ignoraverit concurſus pendentiam.

43 Ad tertiam partem noſtri capituli accedendo , quæritur an alienatio facta à debitore poſt concurſum formatum , in eum qui concurſum per actum ignorabat , valida ſit ; Et validam eſſe, datâ ignorantiâ , emptoris probant mirabilia jura determinantia quod emptio facta ab eo cui per Prætorem interdicta erat bonorum alienatio , ob timorem diſſipationis , non erit valida , ſi emptor ſciverit interdictionem , nec præſtabit ei cauſam præſcribendi , quia talis venditio non eſt titulus dominii tranſlativus : textus eſt in *l. ſi ab eo emas , quem Prætor vetuit alienare , idque tu ſcias , uſucapere non potes 12. ff. de uſucapion.* textus etiam ſimilis in *l. qui fundum 7. §. qui ſciens rem emit ab eo quem prætor ut ſuſpectum heredem diminuere vetuit , uſu non capiet , ff. pro emptore :* mirabilis textus ad propoſitum in *l. ſi ſciens emam ab eo , cui bonis interdictum ſit , vel cui tempus ad deliberandum de hereditate ita datum ſit , ut ei diminuendi poteſtas non ſit : dominus non ero. 26. ff. de contrab. empt.* Ecce jura apertiſſima , & valde adaptabilia debitori poſt concurſum formatum inter ſuos creditores , qui omnino privatus eſt ſuorum bonorum adminiſtratione , & per conſequens alienandi poteſtate , ut ſimiliter dicamus , alienationes ab eo factas validas eſſe , & dominium , & uſucapiendi facultatem ex illis tranſire in emptores , vel donatarios ignorantes concurſum peractum à debitore alienante licèt ſecus ſit quando emptor conſcius eſſet interdictionis & concurſus pendentis.

Contraria tamen ſententia , imò alienationem 44
bonorum factam per debitorem communem , poſt peractum & à ſe motum judicium concurſus , nullam eſſe & invalidam ipſo jure , ſive is in quem facta fuit alienatio , ſciverit vel ignoraverit concurſus pendentiam; longè verior, & probabilior eſt; prohibita enim eſt debitori bonorum ſuorum adminiſtratio , & alteri à Curia data ſeu commiſſa , in cujus commiſſionis vim bona ſequeſtrata ſunt in favorem creditorum , ne diſſipentur & alienentur , ſed ut in tuto ſint poſita ; & propterea cùm debitor jam deſierit eſſe legitima perſona ad contrahendum , alienatio ab ipſo facta prorſus erit nulla , ita ut nec ex ea transferatur dominium , nec poſſeſſio : ut probant text. *in l. Julianus 10. ff. de curat. furioſ. dan. l. 19. & l. furioſi 41. de reg. jur. l. is cui 6. ff. de verb. oblig. l. 9. tit. 15. par. 5.* comprobant etiam in his terminis per *l. item ſi unus , ff. de recept. arbitr.* Bald. *in conſil. 390. incip. In libris Theſaurariæ , n. 3. & 4. vol. 5.* Maria. *vot. 78. n. 10.* Valenzuela Velaſqu. *conſ. 189. num. 14. & conſ. 19. num. 45. cum ſeqq. vol. 1.* Noguerol. *alleg. 19. num. 158.* & per *dict. leg. is cui bon. 6. ff. de verb. oblig.* probarunt in noſtris terminis Scacc. *de commerc. §. 1. gloſ. 5. n. 329. & 330.* Stracha *de decoctorib. par. 3. num. 28.* Gait. *de credito , cap 2. tit. 7. n. 34.* Catallan. *de indulto , cap. 55. n. 83.* idem Noguerol. *alleg. 16. num. 101.* quibus adde Oleam *de ceſſ. jur. & tract. 1. quæſt. 1. ex num. 34. cum ſeqq.* latiſſimè variis juris fundamentis nos quoque probavimus in *in hoc Labyrin. 1. par. cap. 14. ex n. 1. uſque ad num. 21.* ubi multa ad propoſitam materiam videre poteris , & ex *num. 8. uſque ad 12.* ſequeſtrum inducere prohibitionem alienationis & impedire tranſlationem dominii ac poſſeſſionis.

Prædicta etenim jura abſolutè prohibent con- 45
trahere illos quibus bonorum adminiſtratio à jure vel à judice interdicta fuerit annullando contractus ipſo jure ab illis celebratos , nulla facta diſtinctione ſcientiæ vel ignorantiæ contrahentium , quia lex prohibitiva operatur ſtatim & per ſe , *l. prohibitum , Cod. de jur. fiſci , l. non dubium , Cod. de legib.* poſt plures DD. diximus *hac 4. par. cap. 9. ex n. 9.* ſi enim alienationis prohibitæ à jure , vel ab homine , nullitas penderet à 46
ſcientia vel ignorantia contrahentium, facillimè leges eluderentur , & ſubverterentur diſpoſitiones prohibentes alienationem ſub prætextu ignorantiæ , quæ regulariter à jure præſumitur.

Et in terminis quod quando adeſt prohibitio 47
alienationis legitimè facta , ignorantia contrahentium illis non proſit , neque impediat quominus alienatio deſinat eſſe ipſo jure irrita & nulla ; probant expreſsè Corneus , Capra , Ruinus , Cephal. Riminald. Jun. Honded. Surd. Peregrin. Graſſ. Senatus Pedemont. Fuſar. Joan. Ant. Mangil. & infiniti pene alii , quos congeſſimus in *hoc Lab. 2. par. c. 22. ex num. 15.* & noviſſimè , nullo ex illis adducto , optimè probat Olea *ubi prox. tit. 1. d. quæſt. 1. ex n. 34.* ubi probat nullam 48
eſſe alienationem factam à debitore communi poſt motum concurſus judicium , & factam bonorum ceſſionem , ſive qui cum illo contraxit , ſciverit vel ignoraverit concurſus moti exiſtentiam : & urgent quæ quæ diximus *ſupr. ex n 6.* & ita firmiter tenendum erit in judicando & conſulendo.

49 Nec obſtant jura in contrarium adducta ex *n. 43. verſic. ad tertiam partem noſtri cap.* nempè *lex, ſi ab eo, ff. de uſuc. l. qui fundum. §. qui ſciens, ff. pro empt. & l. ſi ſciens, ff. de contrab. empt.* dum dicunt, quod qui ſciens emit ab eo cui bonis interdictum eſt non adquirit dominium: & ideo videntur requirere ſcientiam interdictionis, ut nulla ſit alienatio.

50 Quibus acutè reſpondit Olea *loco cit. d. tit. 1. quaſt. 1. ex num. 37.* ſcilicet argumentum à contrario ſenſu eſſe debile; nec ex illis juribus deduci poteſt, ſtante ignorantia valere contractum, quando præceſſit prohibitio alienationis à jure vel homine facta; quia inde reſultaret abſonus intellectus & repugnans tot juris diſpoſitionibus adductis *ſupr. ex n. 44. verſ. Contraria tamen, &c.* quoties enim abſurdum ſequitur, non admittitur argumentum à contrario ſenſu, ut videre eſt per Alvar Valaſc. *in loc. communib. lit. A. n. 377.*

51 Et quod illa jura debent operari nullitatem actus, ſive contrahens cum prohibito alienare ſciat prohibitionem, ſive ignoret, conſtat ex Gloſſ. *in l. pater filium, §. idem quaſiit ff. de legat. 3.* nam cùm textus dicat, ignorantem bona eſſe fideicommiſſo ſubjecta, atque illa ementem ad ſolvendum creditoribus hæreditariis, rectè emere, & valere venditionem: Gloſſ. *ibid. verb. ignoranti*, ita ait: *maximè. nam idem eſſet ſi ſciviſſent:* cum bona fideicommiſſi, quamvis adſit
52 alienationis prohibitio, libere alienentur pro ſatisfactione creditorum defuncti, ex multis juribus & Doctoribus adductis *in hoc Labyr. 2. par. cap. 7. ex n. 43.* & dictam Gloſſam communiter ſequuntur Doctores *ibid.* & Olea *loc. cit. n. 58.*

53 Quod magis expreſsè probatur ex *l. quicumque 5. §. ſi ab alio, juncta l. ſi quis mancipiis, §. certè, ff. de inſtitor. act.* nam cùm utraque lex loquatur in contrahente cum inſtitore poſt mortem domini præponentis: utraque probat contractum valere: ſed Juriſconſultus *in d. §. ſi ab alio*, loquitur in ignorante mortem, ibi: *nec non ſi ante aditam hæreditatem cum eo contractum eſt, æquum eſt ignoranti dari inſtitoriam actionem:* at in *d. §. certè*, dat actionem contrahenti etiam ſcienti mortem domini, ibi: *non enim imputandum eſt ei, qui ſciens dominum deceſſiſſe, cum inſtitore exercente mercem contrahit*, & ideo Gloſſ. *in d. §. ſi ab alio verb. ignoranti*, addit, *maximè:* ex *d. l. ſiquis, §. certè:* quaſi dicat, ſi cum ſcientia valet contractus, multo magis
54 cum ignorantia, quia mandatum inſtitoris non revocatur per mortem domini, donec ab hærede fuerit revocatum; & ideo cum eo rectè contrahi poteſt ſive ſcienter ſive ignoranter, ut *ſupr. n. 28. & 29.*

55 Sed qua ratione in ſolutione facta decocto & fallito ignorantia concurſus excuſet & liberet ſolventem, ut probavimus & reſolvimus *ſupr. n. 12. cum ſeqq.* in aliis verò contractibus celebratis cum debitore fallito, ignorantia fallimenti & concurſus ab ipſo formati non proſit contrahenti quominus contractus ipſo jure nullus remanet? Rationem differentiæ abundè ſcripſimus *in hoc Labyr. 2. par. cap. 9. ex num. 114. cum ſeqq. & ſupr. ex n. 86. cum multis ſeqq.* ibid. quibus addo Oleam *in tit. quaſt. 1. num. 43.* & Nos referens *in pluribus locis:* noſtram theoricam, & veriſſimam hanc differentiam inter contractus voluntarios & neceſſarios ſequutus fuit idem ipſe Olea *in tit. 5. q. 9. ex n. 7. cum ſeqq. fol. 425.*

CAPUT XIII.

Creditor contrahens cum poſſeſſore majoratus ſub pacto impetrandæ facultatis, quam, poſſeſſore jam decocto, & lite concurſus formata, impetravit; an graduari debeat.

SUMMARIUM.

1 *Status quaſtionis proponitur.*
2 *Debitor qui bonis ceſſit habetur pro mortuo circa actus tangentes bonorum ſuorum adminiſtrationem.*
3 *Facultas alienandi bona vinculata poſt mortem alienantis poſſeſſoris impetrata, non prodeſt ad validandum alienationem.*
4 *Mors civilis æquiparatur naturali.*
5 *Diſpoſitum in uno æquiparatorum, cenſetur etiam diſpoſitum in alio.*
6 *Æquiparatorum idem eſt judicium, ac diſpoſitio eadem.*
7 *Mandatum ad negotia à debitore datum finitur ipſo jure abſque alia revocatione ſtatim atque formavit judicium concurſus inter ſuos creditores:* & n. 12. verſ. nec obſtat.
8 *An facultas alienandi bona feudalia, vel majoratus, impetrata pendente concurſus judicio valida ſit. Reſolvitur negativè, n. 16.*
9 *Facultas alienandi impetrata ſuper bonis majoratus virtute pacti præcedentis decoctionem, valida eſſe poteſt. Sed contrarium probatur num. 21.*
10 *Mors civilis falliti non adimit ei dominium nec poſſeſſionem bonorum ſuorum.*
11 *Mors civilis non æquiparatur naturali, niſi ubi eadem militat ratio.*
12 *Æquiparatorum diverſum eſt judicium, ubi dari poteſt diverſitatis ratio.*
13 *Feudatarius alienans ſalvo aſſenſu regio, ſi bonis ceſſerit ante aſſenſum impetratum, an proſit aſſenſus poſt decoctionem obtentus; & nu. 14.*
15 *Status quaſtionis* hoc cap. *agitatæ declaratur, ejuſque reſolutionem ab aliis juris principiis quàm præmiſſis pendere oſtenditur.*
16 *Facultas alienandi bona vinculata pendente concurſu impetrata, ſera nimis eſt & invalida.*
17 *Facultas contrahendi ſuper bonis vinculatis à quo poſſit vel debeat impetrari.*
18 *Facultatem alienandi vel hypothecandi bona majoratus à ſolo poſſeſſore impetrari poſſe probatur.*
19 *Poſſeſſor majoratus poſt formatum curſum nihil poteſt agere in præjudicium creditorum, nec impetrare reſcriptum confirmatorium præcedentis alienationis.*
20 *Mandatum debitoris ad impetrandum aſſenſum regium ſuper alienatione bonorum majoratus, expirat ſtatim poſt formatum concurſum, adeo ut creditor jam eo uti non poſſit.*
21 *Facultas contrahendi ſuper bonis vinculatis impetrata nomine poſſeſſoris ſine ejus mandato inutilis eſt.*
22 *Niſi poſſeſſor illam ratam habeat expreſsè, vel tacitè.*

23 Qua

23 *Quæ ratificatio poſſeſſoris poſt decoctionem nullius eſt momenti.*

24 *Facultas Regia ad contrahendum ſuper bonis majoratus operatur tantum ex tempore datæ, non ex tempore contractus.*

25 *Actio retrotractiva requirit utrum extremum habile.*

26 *Debitor decoctus non habet velle, neque nolle.*

27 *Contractus ſuper bonis vinculatis celebratus ſub conditione impetrandi aſſenſum regium, ante impetrationem non obligat contrahentes, qui ab illo recedere poſſunt.*

28 *Feudum alienare promittens ſine aſſenſu domini, poteſt pœnitere, nec tenetur ad intereſſe.*

29 *Beneficiarius conſentiens reſignationi ſalvo beneplacito ſedis Apoſtolicæ, poteſt interim revocare conſenſum.*

30 *Alienatio rerum Eccleſiæ ſalvo beneplacito ſummi Pontificis, poteſt revocari ante beneplacitum obtentum.*

31 *Alienatio rerum Eccleſiæ ſub beneplacito Apoſtolico, ſi obtentum fuerit, pœnitentiam non admittit, etiam ante ejus executionem.*

32 *Reſervatio beneplaciti Principis ſuſpendit contractum, & interim partes contrahentes pœnitere poſſunt.*

33 *Secùs, poſt expeditionem beneplaciti.*

34 *Clauſula,* reſervato beneplacito, *&c. in contractibus rerum alienari prohibitarum, quid operetur.*

35 *Rejicitur Carleval. dicens non eſſe pœnitentiæ locum in contractu ſuper rebus feudalibus ſub conditione impetrandi aſſenſum domini directi.*

36 *Facultas regia à creditore impetrata etiam in vim pacti præcedentis decoctionem debitoris dicitur impetrata ſine debitoris conſenſu.*

37 *Fictio retrotractiva non nocet contrahentibus quibus medio tempore jus quæſitum eſt.*

38 *Contractus ſuper bonis majoratus ex defectu facultatis regiæ nullus eſt ab initio, licet ſub conditione illam impetrandi factus ſit.*

39 *Contractus inchoatus & nondum perfectus, incidens in caſum à quo incipere non potuit, vitiatur.*

40 *Creditor impetrans aſſenſum regium poſt formatum concurſum à debitore, graduari non poteſt ad bona majoratus.*

41 *Quæ fiunt tempore prohibito, vel conferuntur in tempus prohibitum, irrita ſunt & nulla.*

42 *Creditores, quibuſcum formatum eſt concurſus judicium, eo pendente poſſunt ex jure & perſona debitoris communis validè impetrare facultatem regiam pro validitate contractuum ſuper bonis majoratus, in favorem ipſius debitoris celebratorum ſub conditione impetrandi regium aſſenſum: & n.43. & 44.*

1 HUjus quæſtionis reſolutio ex viſceribus juris haurienda erit, utrum ſcilicet creditor, qui ſuper bonis majoratus cum poſſeſſore contraxit ſub pacto de impetranda facultate Regia, quam poſſeſſore ipſo poſtea decocto, & poſt formatam litem concurſus, facultatem à Rege obtinuit, an poſſit ipſi prodeſſe, ita ut tanquam legitimus creditor debeat graduari inter cæteros creditores concurſus ad bona majoratus?

2 Et pro parte negativa, ut nimirum ea facultas tunc temporis impetrata, nequeat revalidare contractum præcedentem, urgent ſequentia fundamenta. Primò, quoniam debitor communis poſtquam bonis ceſſit, ita ſtatum mutaſſe cenſetur, ut ex juris cenſura & legis intellectu habeatur pro mortuo quoad omnes actus tangentes adminiſtrationem bonorum: ut probant *l. is cui bonis, ff. de verb. oblig.* Scacc. *de commerc. §. 2. gloſ. 5. n. 329. & 330.* Stracha *de decoctorib. 3. par. n. 28.* Gait. *de credito, c. 2. tit. 7. n. 2359. & 2049. & 2421.* Noguerol. *allegat. 16. n. 101.* Catalan. *de indult quæſt. 55. n. 83.* Nos in *hoc Labyrin. par. 1. c. 14. n. 18. & 19.* quibus adde Carleval. *de judic. tom. 2. l. 1. tit. 3. diſpu. 6. n. 36.* Bellon. *deciſ. 10. n. 21. & 13. & deciſ. 131. n. 3. & 4* Petr. Surd. *conſ. 405. n. 9. & n. 12. l. 3.* Tuſch *lit. D. concluſ. 105.* Azeved. *in l. 2. à princip. tit. 19. l. 5. recopil.* & ita in noſtris terminis conſideravit Camil. de Laratha *in theatr. feudor. tom. 1. par. 8. dilucidat. 76. n. 1.*

Sed ſic eſt, quod poſt mortem vaſſalli, emphyteutæ, vel poſſeſſoris majoratus alienantis, ſeu hypothecantis bona feudalia & vinculata ſub clauſula & pacto de impetranda facultate, non valeat, nec poſſit facultas impetrata validare contractum præcedentem, ut probant Paris de Puteo *de reintegrat. feud. cap. 272. cum. trib. ſeqq.* Iſernia *in cap. imperialem, n. 15. de prohibit. feud. alien.* Vincen. de Franch. *deciſ. 86. n. 1. & dec. 126. n. 7 & dec. 120 n. 3. & dec. 120. ex n. 2.* Capyc. *dec. 115. n 4.* Camerar. *in d. cap. imperialem, fol.* 88. Carleval. *de judic. tom. 2. l. 1. tit. 3. diſp. 23. num. 18.* Cephal. *conſ. 617. n. 168.* idem Iſernia *in c. 1. § donare qualiter olim feud. alien. pot. in uſib. feud.* cujus reſolutionem refert & ſequitur Matth. de Afflict. *dec. 435. num. 12. cum ſeqq.* Roland. à Vall. *conſ. 2. n. 145.* Molin. *de primogen. lib. 2. c. 7. ex n. 20. cum ſeq* Marin. Freccia. *de ſub feud. l. 2. cap. 3. per tot.* Fontanel. *de pact. nuptial. tom. 1. clauſ 4 gloſ. 3. par. 2. ex n. 23. & ſeqq.* Joan. Ant. Mangil. *de eviction. quæſt. 36. n. 18.* Nos in *hoc Labyrin. 2. par. c. 10 n. 53. 56. 57. & 58. & par. 1. cap. 33. ex num. 1. cum ſeqq.* ubi plures alii DD. recenſentur, quibus adde Burſat. *conſ. 89. n. 29. l. 1.* Paris *conſ. 18. n. 10. l. 1. & conſ. 14. n. 2. & 3. eod. lib* Urſil. ad Afflict. *d. dec. 335. n. 9.* Joan. Vincen. Anna *alleg. 66. n. 4. & alleg. 67. nu. 3.* Scrader. *de feud. par. 8. 4. cap. 4 nu. 3.* Roland. à Vall. *conſ. 97. ex n. 46. uſque ad 54. l. 1.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 3. c. 514. n. 14. & 15.*

Igitur facultas impetrata poſt formatum concurſum, & abdicatam bonorum adminiſtrationem à debitore, qui habetur pro mortuo, nullo modo debet admitti, nec ejus virtute poteſt graduari creditor, qui cum poſſeſſore majoratus nulliter contraxit à principio ex defectu facultatis.

4 Secundò quia mors civilis æquiparatur naturali, text. *in l. Deo nobis, C. de episc. & Cler.* Chaſſan. *in conſuet. Burg. Rubr. 4. §. 4.* Mierez. *de majorat. par. 2. qu. 9. n. 36.* Medices *in tract. Mors omnia ſolvit par. 1. n. 47.* Menoc. *conſ. 388. num. 23. & conſ. 980. lib. 10.* Alex. Trentacinq. *ſubſtit. par. 4. cap. 6. n. 4.* Avendann. *in l. 4. Tauri, gloſ. 4. n. 2. & 3.* Guttier. *canonicar. l. 2. cap. 1. n. 44. & n. 60. cum ſeq. & practic. l. 3. quæſt. 71. n. 10.* Ceval. *commun. contr. comm. quæſt. 63. n. 1.* Surd. *conſ. 90. n. 23. & ſeqq.* Hieron. Gonzal. *de menſib. & altern. 1. §. 5. proœm. n. 26.* Gracian. *diſcept. 102. n. 7.* Caldas Pereyra *de emp. & vendit. cap. 15. n. 34.* Caſtill. *de uſufr. c. 64. n. 2. & cap. 67. nu. 18. & l. 3. controverſ. cap. 12. n. 23. & ſeqq.*

5 Sed quando duo caſus æquiparantur à jure,

quod noviter fuit diſpoſitum in uno, etiam in
altero diſpoſitum intelligitur: per plura quæ ad-
duximus *in noſtris Commentar. de ſupplicat. ad*
ſanctiſ. part.2.cap.21.n.8.& cap.27.n.44.& cap.31.
6 *ex n.21. & ſeqq.* & quia æquiparatorum eadem eſt
ratio, & idem judicium, ac diſpoſitio, *l. 1. ff.*
de legat.1. Gloſſ. in *l. ſi quis ſervo, Cod. de furt. &*
in cap. ſi poſtquam, §. fin. de elect. l.6. Menoch. *de*
arbitrar. caſu 88. *n.* 8. Anton. Monach. *deciſ. Bo-*
nonien.68.n.19. Flamin. Pariſ. *de confiden. quæſt.27.*
n.74. & qu. 28. *&* 81. Mar. Antonin. *variar. re-*
ſol. c.25. n.10. Novar. *in prax. elect. & variat. for.*
quæſt.8.ſect.1.n.9. & quæſt. for.143. n.13. l.1. plenè
Farinac. *in fragm. crim. par. 1. lit. E. à num.* 202.
cum ſeqq.

Et ideo videmus, quod ſicut morte naturali
7 mandantis extinguitur mandatum re integra; ita
mandatum datum per debitorem ad agendum,
vendendum, alienandum, & tranſigendum ex-
tinguitur & finitur ipſo jure abſque alia revo-
cationis intimatione, ſtatim atque debitor for-
mavit concurſum inter ſuos creditores: quia cùm
ſit revocatio facta à jure, per ſe ſtatim operatur
abſque ulla interpellatione, ita ut geſta per man-
datarium ex illo die nullius ſint momenti; per
leg. ſi cum Cornelius 72. ff. de ſol. l. ſi quis alicui,
ff. de acquir. hæred. & ex Gomez. Arias Decio,
Stracha, Scaccia, Fabio de Anna, aliis probat
Noguerol. *allegat. 16. num. 101. & 102. & ſeqq.*
quos etiam ſequitur Olea *de ceſſ. jur. & act. tit. 1.*
quæſt. n. 36. Nos latiſſimè quoque probavimus *in*
hoc Labyr. par.1. cap.28. per tot. Atque pariformi-
ter dicendum venit, facultatem impetratam poſt
concurſum formatum à debitore non poſſe reva-
lidare contractum abſque ea celebratum cum poſ-
ſeſſore majoratus, cùm, eo tempore, pro mor-
tuo habeatur juris cenſura, & intellectu.

8 Sed pro contraria parte, plura ſimiliter funda-
menta conſiderari poſſunt, hactenus adductis
fortiora quæ ſuadere videntur quod facultas im-
petrata ſuper bonis feudalibus, vel majoratus,
valida ſit, etiam pendente concurſus judicio,
peracto à vaſſallo, vel majoratus poſſeſſore, cum
quo antea creditor contraxerat ſub pacto de im-
petrando aſſenſu regio.

9 Nam licèt verum ſit debitorem fallitum ha-
beri pro mortuo, ut *ſupra num.2.* non tamen
ex eo poteſt impediri facultas impetranda vir-
tute pacti præcedentis, quia in hac morte ficta,
ceſſat penitus ratio, per quam ex morte naturali
contrahentis impeditur impetratio facultatis in
pactum & contractum deductæ à poſſeſſore feu-
di, vel majoratus, quoniam per mortem natu-
ralem ita jus ipſius extinctum eſt circa bona ma-
joratus, vel feudi, ac ſi nunquam fuiſſet in re-
rum natura, ut per plures diximus *in hoc La-*
byrin. 3.par.cap.14. ex n. 33. cum ſeqq. ſed ſtatim
& ipſo jure transfertur in ſucceſſorem legiti-
mum eorum dominium, in cujus ſucceſſoris
præjudicium & abſque expreſſo & novo ejus
conſenſu facultas impetrata ad firmandum con-
tractum cum prædeceſſore celebratum, nullius
eſt momenti: quam rationem reddunt omnes illi
Doctores in contrarium adducti *ſupr. n.* 3.

10 At ex morte civili, fallito non adimitur do-
minium, nec poſſeſſio bonorum ſuorum, ſed
omnino retinet utrumque dum judicium con-
curſus durat, & quouſque per ſententiam gra-
duationis diſtrahantur cum effectu pro ſatisfa-
ctione creditorum, vel eis dentur in ſolutum,
ut ſæpe diximus & abundè, per jura & DD.
variáque juris fundamenta probavimus *in hoc*
Labyr. par. 1. cap.14. per tot. & ſignanter ex *n.30.*
uſque ad 45.

Ex quo ſequitur, quod mors civilis nunquam 11
æquiparetur morti naturali, niſi ubi eadem mi-
litat ratio, & in caſibus à jure expreſſis vel
mens diſponentis ita ſuadet, ut probant jura &
DD. *ſuprà* relati *n.* 4. quibus adde Barboſ. exactè
tractantem *in locis communib. loc.74. per tot.* nec
caſuum æquiparatorum eadem erit diſpoſitio ſeu
idem jus, quoties dari poteſt inter eos rationis
diverſitas, ut notant Jaſ. & cæteri communiter
DD. *in l.1.n.9.ff. de verbor. obligat.* Alvar. Valaſc.
de privileg. pauper. par.1. quæſt.35.n.15.

Nec obſtat quod ultimo loco dicitur *ſupr. n.* 12
7. de mandato revocato ipſo jure dato per de-
bitorem poſtquam concurſum formavit. Nam
cùm debitor ipſe formando concurſum abdicet à
ſe bonorum ſuorum adminiſtrationem, ita ut
ampliùs in ea ſe intromittere non poſſit, eo ipſo
revocatur mandatum à ſe antea datum ad res ſuas
adminiſtrandas; quia cùm ipſe debitor dominus
ſit privatus adminiſtratione bonorum ſuorum,
fraus fieret legi & creditoribus ſi duraret man-
datum; quia qui per procuratorem adminiſtrat,
per ſe ipſum adminiſtrare videtur, ex regula ju-
ris, *qui per alium*, & ulterius infrà comproba-
bitur: atque ideo in illo caſu eadem militat ra-
tio, quæ in morte naturali.

Hanc quæſtionem tetigit Camill. de Laratha 13
in theatr. feud. tom.1. par. 8. *dilucidat. 76.* in qua
quærit, ſi aliquis feudum poſſidens contraxit
debita, pro quibus ſolvendis obligavit bona
feudalia, ſalvo aſſenſu regio, & ante ipſius aſ-
ſenſus expeditionem poſſeſſor feudi decoxit, poſt-
eáque creditor aſſenſum impetravit, an talis aſ-
ſenſus proſit, Et pro Negativa *nu.* 1. adducit,
quod decoctus, pro mortuo reputatur, & poſt
mortem poſſeſſoris feudi aſſenſus nec conceditur,
nec prodeſt conceſſus. Deinde *num.* 2. dicit con-
trarium eſſe verius, & fuiſſe judicatum per Re-
gentem Levarium in decoctione Banci Ravaſ- 14
cherii, per hanc rationem, quia dominium bo-
norum feudalium, debitore adhuc vivo exiſten-
te, quamvis decocto, nulli erat quæſitum, &
propterea aſſenſum regium poſſe operari ſuum
effectum. Et *n.* 3. ait, quod contrarium foret,
ſi debitor revera fuiſſet mortuus, quia tunc ſta-
tim dominium rerum feudalium hæredi quæri-
tur, in cujus præjudicium Rex aſſenſum præ-
ſtare non poterat ſine novo ipſius conſenſu, ut
ſæpe dixerat: & ex *Iſernia* hoc idem firmaverat
Camill. de Curte *in ſuo diverſor. jur. feudal. cap.5.*
n.131. par.2. qui ea omnia refert.

Quid igitur dicendum in hac controverſia? 15
Et fatemur quod ſi noſtra quæſtio ſolum pende-
ret à difficultate & argumentis propoſitis, & per
Nos conſideratis & altiùs illuſtratis ex *num.* 2.
opinionem & reſolutionem *Camilli de Laratha,*
& Camilli de Curte, veram eſſe. Sed vereor ne
ipſi Doctores difficultatem non penetraverint,
ideóque viam veritatis non calluerint; cùm dif-
ficultas hujus quæſtionis & ejus reſolutio pen-
deat ex aliis juris principiis: & conſequenter 16
contra hos Doctores reſolvendum arbitror, ut
facultas lite ſuper concurſu pendente impetrata,
nihil creditori impetranti prodeſſe poſſit.

Moveor primò, quia facultas, ſive aſſenſus 17
regius à nullo alio poteſt impetrari quàm vel ab
ipſo majoratus, aut feudi poſſeſſore, vel ab
ipſo creditore recipiente in eodem contractu
man-

Digitized by Google

mandatum & poteſtatem illam impetrandi nomine poſſeſſoris, vel ab aliquo alio extraneo nomine poſſeſſoris nullum habente mandatum: ſed nullo horum caſuum facultas validè impetratur poſt peractam & formatam litem concurſus: ergo nullo modo convalidari poteſt contractus & hypotheca procedens ex tali aſſenſu ſic impetrato, cùm in omnibus his caſibus deficiat habilitas ſeu idoneitas perſonarum in tali impetratione intervenientium.

18 Nam reſpectu poſſeſſoris majoratus quòd ipſe ſolus poſſit impetrare facultatem ad alienandum, vel hypothecæ ſubjiciendum bona majoratus, probant Ludov. Molin. *de primogen. l. 4. cap. 3. in princip.* Avendan. *de cenſib. cap. 63. num. 2. 3. & 7.* Nos *in hoc Labyrin. par. 2. cap. 11. num. 129.* ſed ſi
19 ipſe impetraverit poſt motum à ſe judicium concurſus inter ſuos creditores, nullius erit momenti, cùm jam inhabilis omnino factus ſit ad contrahendum vel tranſigendum, aut quovis alio modo diſponendum de bonis ſuis in concurſus judicium deductis; eo quod à ſe eorum adminiſtrationem abdicaverit, adeo ut ſi aliqua bona in concurſum deducta alienare præſumpſerit, non transferat dominium nec poſſeſſionem illorum in contrahentem, nemo enim bonorum ſuorum adminiſtratione privatus valide poteſt illa alienare: text. in *l. Julianus 10. ff. de curat. furioſ. l. 19. de reg. jur. l. is cui bonis 6. ff. de verb. oblig.* bonus text. *in l. furioſi 41. ff. de reg. jur.* per quæ jura hoc probant Scaccia *de commerc. §. 2. gloſ. 5. n. 329. & 330. & n. 445.* Stracha *de decoctor. par. 3. n. 28.* Gait. *de credito, cap. 2. ad tit. 7. n. 2049.* Catalan. *de indulto, cap. 55. num. 83.* Franchis *dec. 55. n. 5.* Bocr. *dec. 203. n. 3.* Noguerol. *allegat. 16. n. 101. & ſeq. & cap. 19. nu. 138. & 139.* Valenz. Velaſquez, *conſ. 111. n. 7. cum ſeqq. lib. 2. & conſ. 19. ex n. 43. & 44.* adde Oleam *de ceſſ. jur. & act. tit. 1. quæſt. 1. n. 34. & 35.* licèt neminem alleget; Nos abundè *in hoc Labyrin. par. 1. cap. 14. ex n. 4. & ex n. 11. cum ſeqq. uſque ad n. 18.* incluſivè: Ergo ipſe debitor non poterit impetrare facultatem, cùm ſit deſtinata ad hypothecandum & alienandum bona majoratus, aut feudi quorum adminiſtratione poſt concurſum formatum interdictus eſt.

20 Reſpectu creditoris qui cum poſſeſſore majoratus contraxit, ante decoctionem, cui in contractu data fuit poteſtas & mandatum ad impetrandum aſſenſum regium, etiam reſolvendum eſt non valere impetrationem, eo quod tale mandatum, ſtatim poſt concurſum formatum à poſſeſſore majoratus, fuit extinctum & reſolutum ipſo jure; facultas autem impetrata poſt mandati revocationem nullius eſt momenti, quantumvis creditor ignoret mutationem ſtatus debitoris, & concurſum ab ipſo motum; ut abundè probant Doctores ſuperiùs adducti *nu. 7.* ergo ejuſmodi facultatis obtentu impetrans creditor graduari non poteſt ad bona majoratus.

21 Multo minus facultas impetrata ab eo extraneo nomine poſſeſſoris majoratus, neque ſibi; neque alteri proderit: nam cùm eam impetret nomine poſſeſſoris, ſi cum mandato expreſſo poſt concurſum facto, impetratio nulla ſit & inefficax, ex dictis proximè; multo minus admittenda erit ſub mandato ficto, & nomine ejus qui per ſe illam impetrare non poteſt, quia tantum po-
22 teſt quis per alium facere, quantum per ſeipſum, & non amplius: prout conſideravimus *in par. 1. cap. 28. ex n. 20. & ſeq.* & quod alicui ſub nomine faceret non licet, nec alieno licebit, *ex reg. quod alicui 67. de reg. jur. in 6.*

Et quamvis ex ſtylo Curiæ per extraneum impetretur facultas ad alienandum, vel hypothecandum bona majoratus nomine poſſeſſoris, non docto de mandato, ut ad longum probavimus *in par. 1. cap. 39. per tot.* tamen hæc facultas inutilis
eſt quo uſque poſſeſſor eam ratificet expreſsè, 23
vel tacitè, eâ utendo: ut videre eſt *in eod. cap. 39. ex n. 31. cum ſeqq.* ubi adde Maſcard. *de probat. tom. 1. concluſ. 368. ex num. 21.* Rotam apud Barboſ. *de penſion. part. 1. quæſt. 1. ex n. 19. cum ſeqq.* Sed hæc ratificatio facta tempore decoctionis & concurſus pendentis, non poteſt prodeſſe, ut ſtatim probabitur: ergo nullo modo valere poterit facultas impetrata poſt concurſum formatum à debitore; nam in his, in quibus principalis eſt inhabilis ad actum, multominus peragi poterit per procuratorem, quantumvis expreſsè conſtitutum, cùm inhabilitas conſtituentis influat in mandatum.

Secundum & efficax fundamentum reddens 24
inutilem & invalidam hanc facultatem, concurſu à debitore formato pendente, impetratam, ex eo provenit, quod facultas regia operatur tantùm ex nunc, à tempore datæ; non ex tunc, à tempore contractus & conſenſus præſtiti à poſſeſſore majoratus; quia ille prior contractus, deficiente aſſenſu ſeu facultate regiâ, fuit nullus & inefficax, & robur dumtaxat recipit ac validitatem à tempore impetratæ facultatis, & non in antea: de quo innumerabiles penè Doctores, & Rotæ Deciſiones, contra Carlevalium congeſſimus, *in hoc Labyrint. 2. part. cap. 21. ex n. 31. uſque ad n. 41. & ſeq.* & alios etiam quamplurimos, ac Rotæ deciſiones cumulavimus *par. 1. cap. 33. ex num. 19. cum ſeq. & à princip. ejus cap.* ſed eo tempore reperitur poſſeſſor majoratus inhabilis ad contrahendum, ut latiùs remiſſivè diximus *ſuprà ex n. 18. & ſeq. & ex n. 2.* ex quo jam novum conſenſum ad hypothecandum præſtare ſit inhibitus, prior autem fuerit inutilis ante aſſenſum regium, ut lariſſimè comprobata *in hoc Labyr. part. 2. cap. 10. ex n. 58.* & ſuperiùs *ibid.* ergo talis facultas ſubſiſtere non poterit.

Tum etiam quia cùm ille prior contractus fue- 25
rit nullus, ad illum non poteſt retrotrahi facultas in contractu poſita ſub conditione, quia fictio retrotractiva requirit utrumque extremum habile, nempe extremum à quo, & extremum ad quod: & in terminis quod facultas impetranda poſita conditionaliter in contractu inito cum poſſeſſore majoratu ſuperveniens non retrotrahatur ad tempus contractûs, cùm conſenſus fuerit ineffieax, ex plurimis Doctoribus probavimus *d. cap. 21. ex num. 42. cum multis ſeqq. & ex num. 55. & ſeqq.* Ergo multo minus admittenda erit retrotractio quando in utroque extremo deficit habilitas; nam facultas accedit poſt formatum concurſum per debitorem, & eo tempore quo inhabilis reperitur ad contrahendum & conſenſum præſtandum: juxta ea quæ ſignanter
diximus *d. c. 21. ex n. 42. uſque ad 45.* quia iſte de- 26
bitor jam non habet velle aut nolle, ut probant omnes illi Doctores citati *ſup. n. 2. & 19.*

Et quod contractus celebratus ſuper bonis ma- 27
joratus, vel feudi, vel emphyteuſis, ſub conditione impetrandæ facultatis, ſit nullus & inefficax ab initio, & pœnitentiam interim admittat, ita ut liceat cuilibet ex contrahentibus liberè ab eo reſilire, ad differentiam aliorum con-

tractuum

Digitized by Google

tractuum conditionalium ſuper rebus alienari non prohibitis initorum, cùm ſint à principio validi, nullo jure illis reſiſtente, nullus ex contrahentibus poteſt pœnitere, quia efficaciter & validè manſerunt obligati contrahentes ſub conditione caſuali, quæ ſi poſtea purificentur, facile retrotrahitur ad tempus contractus.

At verò ſuper bonis alienari prohibitis ab initio jus reſiſtit, & contractus manet inefficax, & ideo ſuperveniens facultas ex nunc tantùm validat contractum, niſi interim aliquis ex contrahentibus ab eo diſceſſerit, prout poteſt impune: ut ultra innumeros penè Doctores, & Rotæ deciſiones cumulatas in *hoc Labyrint. par.1. dicto cap.33. ex n. 19. & multis ſeq. & par. 2. cap. 21. ex n. 40.* plurimi alii addi poſſunt idem tenentes; latiſſimè & eleganter tractat & ita reſolvit Schrader *de feud. tom.1. par.8. cap.4. ex n.10. cum ſequentib. & à princ.* & iterum idem Schrader, *tom. 2. p. 10. ſect. 1. ex num. 173. cum ſeqq.* ubi dicit quod vaſſallus ſicut nequit feudum alienare abſque domini conſenſu, ita nec compromittere ſuper bonis feudalibus, quod ſi fuerit, licitum erit cuilibet parti antea pœnitere, & à compromiſſo diſcedere: videndus etiam erit *tom. 1. par.8. cap.1. à n. 43. & ſeqq.*

Et in optimo caſu idem probavit Rota *in dec. 68. ex num. 10. poſt tract. de manutent. Ludov. Poſthbi*, his verbis: nec dicatur ſtetiſſe per dominum Flaminium, quominus donatio effectum ſortita fuerit, qui debuit ex conventione impetrare aſſenſum regium, *arg. leg. jure civili, ff. de condit. & demonſtr.* Quia cùm talis conſenſus potuerit quandocunque impetrari, ut per Afflict. *in conſtitut. Reip. l. 3. rubr. 5. de revocand. alien. feud. n.75.* ejus impetrationem antevertit D. Anton. eandem terram Foſſæ cœcæ alteri vendendo, ex quo donationem, quæ ante obtentum aſſenſum regium erat in pendenti, Lucas de Penna *in l.civili, n.14. Cod. de fund. patrim. lib.1.* intelligitur revocaſſe: ad tradita per Jaſon. *in l. non omnis, num. 4. ff. ſi cert. pet.* & ita impedivit ne aſſenſus regius ad favorem Flaminii impetrari poſſet, quandoquidem ille non retrotrahitur in præjudicium Tertii, cui interim ex tali alienatione jus fuit quæſitum: ut tradit idem Afflict. *ubi ſuprà n. 74. & in deciſ. 286.* ex Barr. *in l. inſtar. n. 18. Cod. de jur. fiſci*, Bald. *in l. obſervare, §. poſt hæc, num.9. de offic. Proconſ.* & notatur in *l. bonorum, ff. rem rat. hab.* &c. hactenus Rota.

Et quotieſcunque actus ſine conſenſu ſuperioris fieri non poteſt, actus non habet effectum, donec conſenſus ſuperioris ſupervenerit, & interim non eſt obligatorius, ſed remanet nullus, ex celebri doctrina Baldi, & plurimorum aliorum Doctorum comprobavimus latè in *hoc Labyrint. par.1. cap. 35. ex n. 32. cum ſeqq.* ubi plura applicantur fundamenta, quibus adde pulchra ſimilia ex *par. 2. cap.4. ex n.36. uſque ad n. 42. & cap. 21. ex n. 55.* adeſt etiam pulchra definitio ad hanc materiam, Ant. Fabri, in *ſuo Cod. lib.7. tit. 3. de libert. defin.2. per tot. fol.788.*

28 Conſonat Thoro *in compend. deciſ. tom.2. verb. revocant, fol. 607. col. 2. poſt med.* ubi poſt alios dicit, quod promittens ſine aſſenſu domini alienare feudum, poteſt pœnitere, nec tenetur ad intereſſe: & latiùs *in verb. revocatio alienationis. fol. 608. col. 3. ad med.* dum ex aliis tenet, in venditione feudi cum clauſula de impetrando aſſenſu, poſſe interim re integra, & gratia nondum data, quemlibet ex contrahentibus pœnitere. Ipſe Thoro etiam *in eod. compend. var. 1. verb. aſſenſus an præferatur:* probat quod contractus celebratus ſub conditione impetrandi aſſenſum, nullam habet firmitatem, & poteſt interim quælibet pars pœnitere, & liberè ab eo reſilire: & ex *Afflict.* idem firmat Capycius Galeota *controverſ. lib.1. controv. 66. à n. 15. & n. 26. & 27.* & quod iſte contractus interim nullum jus tribuat contrahentibus ante aſſenſum impetratum, tenet Ricc. *in prax. alien. rer. Eccleſ. in deciſ.85. & deciſ.56.*

Similiter Auguſt. Barboſa *in vot. deciſ. lib. 3. vot.126.n.68.* poſt Achill. de Graſſ. *dec. 2. de pact.* Verall. *deciſ. 12. par. 3.* Jacob de Puteo *deciſ.343. lib.1. in correct.* Mareſcot. *l.1. var. reſol. cap.14. in princ.* Rot. *deciſ.624. n.12. par. 1. recens.* affirmat quod contrahens perfectè per ſcripturam publicam ſub conditione impetrandi aſſenſum Pontificium aut Regium, poteſt interim qui contraxit liberè pœnitere ante impetrationem aſſenſus, & ſic à contractu liberè recedere, quicquid dicat Molina *de primogen. lib.1. c.3. n 48.*

Et quod quamdiu non eſt impetrata facultas, 29 interim nullum jus nec in re, nec ad rem ſit quæſitum emptori, arg. text. *in l. ſiquis ſub conditione, ff. ſiquis omiſſ. cauſ. teſtam.* Aretin. *conſ.11. col.1.* Caſſador. *deciſ.24. ſuper Reg. Cancell.* Ricc. *in prax. alienat. rer. Eccleſ. reſol. 70. nu.3.* ubi affirmat ita tenuiſſe Rotam *in una Romana Domus, 9. Decemb. 1588. coram Seraph.* & ideo in alienatione rerum Eccleſiæ ſub beneplacito Sedis Apoſtol. ante illud obtentum poteſt quilibet ex contrahentibus pœnitere: ut pluries tenuit *Rota*, ut videre eſt apud Puteum *deciſ.353. num.1. & 2. lib. 1.* Achill. *dec. 59.* aliàs 1. *de pact.* Capitaqu. *dec.184.* aliàs 12. *par. 3.* Rot. *diverſ. deciſ.573. n. 2. par. 1.* Farinac. *deciſ.255. tom.2. par.2. in recent.* hanc etiam opinionem ut certiſſimam tenet Gonzal. *reg. 8. Cancel. de alternat. gloſ. 12. ex nu. 81. cum multis ſeqq.* plures Doctores, & Rotæ deciſiones allegans, ad hoc, ut quilibet ex contrahentibus poſſit interim liberè pœnitere, & à contractu reſilire: & quod ante beneplacitum ſeu aſſenſum impetratum contractus non obliget efficaciter, poſt varios DD. & octo Rotæ deciſiones tenet Ricc. *in deciſ. Cur. Archiepiſ. deciſ.31. per tot.* Convenit Lotter. *de re benefic. l. 1. quæſt. 44. n. 67.* ut conſentiens reſervationi penſionis, aut reſervationi beneficii ſub beneplacito Sedis Apoſtolicæ, poſſit interim liberè pœnitere: multa quoque in propoſito congerit Gonzal. *de Alternativ. gloſ.12. n.82.*

Et in materia alienationis rerum Eccleſiæ, ſalvo beneplacito Apoſtolico, optimè loquitur 30 Oliver. Beltramin. *in adnotat. ad Alex. Ludoviſ. dec. 410. poſt n. 9.* dicens Rotam ſequi diſtinctionem, quod aut nondum eſt impetratum beneplacitum, & tunc erit locus pœnitentiæ, ex Puteo *deciſ. 343. lib.1.* Achill. de Graſſ. *deciſ. 2. de pact.* Rot. *deciſ.206. par.4. in noviſſim. & deciſ.624. in fin. par. 1. recentior.* & teſtatur fuiſſe dictum in Romana *Reſciſſionis, coram Blanchetto.* impreſſa penes Marcheſan. *de commiſſ. tom. 2. fol. 98. ſub num. 6.* & in alia *Nullius de Vaſtalla coram Cardin. Lancell.* impreſſa penes eundem Marcheſan. *d. tom.1. fol. 100. nu.1.* & in altera Romana *Garra 5. Decemb. 1616. coram Pamphil.* ubi de reſignatione officii tractabatur, & per plures alias deciſiones Rotæ relatas à Mareſcotto *var. reſol. lib.1. ca. 14. num. 5.* Mantic. *deciſ. 201.* ita tamen ut poſt obtentum beneplacitum nullus 31

ex

Digitized by Google

ex contrahentibus poſſit amplius pœnitere, et. iam ante ejus executionem, ex Rota *deciſ.* 205. & meliùs *deciſ.* 206. *par.* 4. *in noviſſ.* Mantic. *ubi prox.* & per plures alias deciſiones adductas à Mareſcotto *d. cap.* 14. *num.* 1. ad quod alias etiam duas deciſiones Rotæ adjecit ipſe Beltramin. *d. num.*9. *ad fin.* & quod contrahentes ſub beneplacito Apoſt. Sed. vel aſſenſu impetrando poſſint interim pœnitere, optima adeſt *deciſio* Farinac. 537. *fol.* 400. *par.* 1. *recent.* ubi quod talis contractus interim non valet etiam firmatus juramento, ubi ad idem aliæ citantur deciſiones.

32 Gratianus *diſcep. forens. tom.* 3. *cap.* 514. latè controvertit, & à princip. adducit Doctores denegantes pœnitentiam ante obtentum beneplacitum Apoſtol. & aſſenſum: ſed poſtmodùm ex *num.* 7. *cum ſeqq.* poſt plurimas Rotæ deciſiones & Doctorum authoritates idem concludit quod Oliver. Beltram. ut ante aſſenſum & beneplacitum obtentum, poſſit quilibet ex contrahentibus ſub conditione illud impetrandi pœnitere, cum eadem beneplaciti & aſſenſus reſervatione inducatur contractus imperfectio nullum producens effectum; ſecùs poſt bene-
33 placitum expeditum, licèt nondum executioni mandatum, ubi latiſſimè videbis: & ſatisfacit juribus quæ incautè adduci ſolent ad probandum quod in contractibus conditionalibus non liceat interim pœnitere: quia illa jura loquuntur in rebus alienabilibus, & in quibus non adeſt alienandi prohibitio, & ſic in contractibus ab initio validis, & omni jure permiſſis.

34 Auguſtin. Barboſa *de Clauſul. cap.* 135. aſſerit hanc clauſulam, *reſervato beneplacito*, in contractibus ſuper rebus alienari prohibitis appoſitam, operari ut contractus nondum ſint perfecti, ſed ut evitetur pœna Commiſſi, ad quod plurimos Doctores conducit.

Et pro fundamento hujus noſtræ certiſſimæ reſolutionis adeſt doctrina Baldi *in l. ſi in certos. §. deportatos. ff. de legat.* 3. ibi, *factum, quod eget approbatione vel confirmatione Superioris, non trahit ſuum effectum donec approbetur & confirmetur à Superiore:* quam doctrinam ſequuntur quamplurimi, quos ad longum congeſſimus *in hoc Labyrint. par.* 1. *cap.* 5. *ex num.* 53. & *ex num.* 17. *cum multis ſeqq.* ubi ex *n.* 29. *cum ſeqq.* probatur quod cùm ad perfectionem venditionis aliquid remanet agendum etiam ex voluntate partium, venditio interim dicitur inefficax & inutilis quoad omnes juris effectus, ita ut interim poſſint contrahentes, vel alter eorum liberè pœnitere: quibus locis multa alia videbis omnino conducibilia: & pro eadem doctrina plura quoque obſervare poteris, *part.* 2. *cap.* 4. *ex num.* 36. *uſque ad n.* 42. & optimè *ead.* 2. *par. cap.* 21. *ex n.* 55. *cum multis ſeqq.*

35 Hæc addidi, ut evidentiùs convincatur *Carleval*, autumans non eſſe locum pœnitentiæ in contractu feudali ſub conditione impetrandi aſſenſum, & quod ſit ab initio validus, & retrotrahatur aſſenſus poſtea ſubſequutus: quem ex ipſiuſmet doctrina reprobavimus *in hoc Labyr. par.* 1. *c.* 33. *ex num.* 3. & latiùs *par.* 2. *c.* 21. *ex n.* 33. & *ex num.* 55. ipſum tamen ſub dubio obiter ſequi videtur Olea *de ceſſ. jur. & act. tit.* 8. *quæſt.* 3. *ex n.* 22. & *ſeqq.*

Quo ſuppoſito, ex ceſſione bonorum ſubſequuta, duo reſultant quæ impediunt effectum futuræ facultatis; alterum eſt, revocatio contractus præcedentis tanquam informis & imperfecti atque inefficacis, nullum tribuentis jus in re, vel ad rem, contrahentibus, ante facultatem obtentam, ex pœnitentia debitoris, & diſſenſu inducto ex juris diſpoſitione; quo caſu facultas ſuperveniens nihil prodeſſe poteſt, quia non reperit ſubjectum ſuper quod ſubſiſtere valeat, Gloſſ. *in cap. per tuas*, 6. *verſ. premendum de condit. appoſit.* ubi notat Abb. *nu.* 18. Afflict. *in conſtit. Conſtitutionem*, *numer.* 48. & *deciſ.* 335. *numer.* & *ſeqq.* Marin. Freec. *de ſubfeud l.* 2. *in commentar. ejuſd. conſtitut. num.* 86. & *ſub titul. de aſſenſu*, *eod. lib. quæſt.* 30. *per tot.* A Ponte *de poteſt. proreg. tit.*6. §.1 *num.* 22. & 23. Franciſc. de Amic. *in repetit. tit. de his qui in feud. dar. poſſ.* §. 17. *ſed quia in hypotheca*, *pag.* 21. Paris de Puteo *de reintegr. feud. c.* 298.

Secundum fundamentum eſt, quia per concurſum formatum, reperitur mutatus rerum ſtatus eo tempore quo accedit facultas, & ideo nihil operatur, Freccia *d. quæſt.*3. *nu.*3. *ex nu.* 8. *ad fin. quæſtionis*, facit Molin. *de primogen. l.*2. *n.*6. *ex n.* 10. & *ſeqq.*

Conſonat reſolutio Thori *in compen. deciſ. par.* 1. *verb. aſſenſ. an præferatur:* ubi ait, quod ſi aſſenſus, ſub cujus conditione celebratus fuit contractus, ſupervenit ante pœnitentiam & revocationem, revocatio ſubſequuta non tenet: ſi verò ante impetratam facultatem, iſta non tenet, quia non reperit ſubjectum habile ſuper quo ſubſiſtat: ubi etiam quærit, quid ſi eadem die appareant revocatio, & aſſenſus, quis actus præſumatur præceſſiſſe? & reſolvit revocationem præſumi præceſſiſſe. Idem tenet Galeota *d. contr.* 66. *à num.* 49. niſi alter contrahens poſſideat, ut opinatur Olea *tit.* 8. *d. q.* 3. *n.* 25. videndus *à d. n.* 22.

Tertium fundamentum deſtruens facultatem impetratam poſt concurſum formatum à poſſeſſore majoratus, ex eo oritur, quod ipſa facultas reperitur impetrata abſque conſenſu debitoris, qui licèt à principio adfuerit ante concurſum, eo tamen ſequuto interim, conſenſus ille defecit, quia concurſus interveniens impedit ne facultas poſtea impetrata cum eo jungatur, nam medium inhabile, ex quo tempore perſona debitoris annihilata fuit, & inhabilis facta ad contrahendum impedit extrema conjungi, quia quando medium eſt inhabile influit inhabilitatem in extrema, *l. fin. ff. de flumin. l. qui ſella*, *§. fin. ff. de ſervit. ruſtic. l. tria prædia*, *ff. de ſervit. urban. conſ.*8. *præd.* jun *conſ.* 15. *num.*4. *l.*4. Surd. Socin. *num.*17. & *conſ.* 136. *num.*34. Anton. Monac. *deciſ. Florent.*62. *n.*18. Tuſch. *t.*5 *litt. M. concluſ.*173. *num.*31. Rot. *deciſ.* 61. *impreſſ. penes Vivian. poſt. tract. de jure patron.* Caſtrenſ. *conſ.* 422 *num.* 3. ubi loquitur quod quando extremum debet tranſire per medium inhabile, vires ſuas amittit, Florian. de Sancto Petro *quæſt.* 3. 1. *num.* 22. 36

Tum etiam quia fictio tranſlativa non operatur in præjudicium Tertii, cui medio tempore fuit jus quæſitum, prout ſunt creditores, quibus interim facta fuit ceſſio bonorum & ex ea jus quæſitum valde conſiderabile, ad latè tradita *in hoc Labyrint. part.* 1. *cap.* 40. *à princip.* & *hac* 4. *par. cap.*1. *per tot.* in quorum præjudicium tranſlatio de tempore impetratæ facultatis ad tempus contractus præambuli fieri nequit, ut ex pluribus probavimus *in noſtris commentar.* 37

de

de ſupplicat. ad ſanctiſſ. par. 2. *cap.* 17. *numer.* 51.
38 Deinde quia ille prior contractus & conſen-
ſus de alienando bona majoratus, ex defectu fa-
cultatis regiæ fuit ab initio inefficax, informis,
imperfectus, & nullus, quamvis ſub conditione
impetrandæ facultatis, ut latiùs dicitur *num.*24.
*& ex nu.*27. ita ut facultas recipiat tantum robur
ex nunc à tempore conceſſionis, juxta Doctores
adductos *ſuprà num.* 24. ideo talis contractus im-
perfectus & inefficax ſumit initium ab eo caſu,
quo non poterat inchoari, facto nempe concur-
ſu, ex quo privatur facultate contrahendi, ut
ſup. num. 18. *&* 19. quia quando actus non eſt ex
39 omni parte perfectus & conſummatus, corruit om-
nino, ſi deveniat ad eum caſum à quo initium
capere non potuiſſet, *l. pluribus*, *§. etſi placeat. ff.*
de verb. oblig. l. inter ſtipulantem, *§. ſacram. l. exi-
ſtimo*, *ff. eod. l. ſi metallum*, *§. ſi ſervo alieno*, *ff.
de his quæ pro non ſcript. hab. l. pro parte*, *ff. de ſer-
vitut. l. poſt finitam*, *ff. de ſuſpect. tutorib.* Decius *in
l. ambiguis*, *§. non eſt novum*, *num.* 2. ubi etiam
Cagnol. *num.* 2. *ff. de reg. jur.* Petrus Surd. *deciſion.*
51. *num.* 7. *& conſil.* 211. *num.* 10. ſecus ſi actus
fuiſſet conſummatus & perfectus, *l. ſi Gauden-
tius*, *Cod. de contrab. empt. l. in ſubſtitutione*,
ff. de vulgar. l. ſi haredi, *ff. ad Trebell. l. gene-
raliter*, *Cod. de Epiſcop. & cleric. l. fin. Cod.
de nupt.* Tiraquell. *in tract. ceſſante cauſa*, *li-
mit.* 11. *num.* 15. *& limit.* 12. *num.* 1. Ant. Go-
mez. *in l.* 6. *Tauri*, *num.* 11. *& leg.* 40. *num.* 22.
& l. 48. *num.* 5. *& variar. par.* 1. *c.* 19. *nu.* 14.
Matienzo *in l.* 1. *gloſ.* 4. *num.* 20. *tit.* 8. *lib.* 5. *reco-
pil.* Mierez. *de majorat. part.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 38.
Cevall. *commun. contra com. quæſt.* 666. *n.* 10. *&
quæſt.* 729. *n.* 18. Surd. *conſ.* 116. *n.* 47. *& conſ.* 250.
num. 24. Marta *deciſ.* 22. *num.* 2. Ergo nullo mo-
do facultas regia validare poteſt priorem illum
contractum, *arg. c. factum legitimè retractari non
debet*, *licet caſus poſtea evenerit*, *à quo non po-
terat inchoari*, *de regul. jur. l.* 6. ubi Auguſt.
Barboſ. *in remiſſ.*

40 Ex quibus evidenter deducitur, creditorem,
qui cum poſſeſſore majoratus contraxit ſub con-
ditione ſive clauſula impetrandæ facultatis, non
poſſe graduari ad bona majoratus in concurſum
deducta, virtute facultatis impetratæ & obtentæ
tempore quo poſſeſſor majoratus debitor bonis
ceſſit, & concurſum formavit inter ſuos cre-
ditores, quia multis de cauſis ipſa facultas
nulla eſt, & prorſus inutilis habilitas; etenim
in utroque extremo defecit, ut probavimus
hactenus, imo utrumque tempus, contractus
ſcilicet, & facultatis obtentæ, reperitur inha-
bile, cum in utroque juris prohibitio adfuerit;
nam facere aliquid tempore prohibito, vel con-
41 ferre ejus perfectionem in tempus prohibitum,
paria ſunt, & tale factum ſemper remanet nul-
lum, *l. in tempus*, *ff. de hæred. inſtit. l. ſtichus
ſervus meus*, *ff. de manumiſſ. teſtam. l. quod ſponſæ*
4. *Cod. de donat. ant. nupt.* Decius *in l. eum qui*,
num. 4. *ff. de juriſdict. omn. judic.* Cravet. *conſ.* 175.
num. 8. Tuſc. *lit. P. concluſ.* 88. *num.* 3. Thom.
Sanch. *in præcep. Decalog. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 54.
Tiraquel. *in tract. de jur. Conſtit. par.* 3. *limit.* 2.
num. 3. *cum ſeqq. & in tract. de jur. marit.
gloſ.* 1. *& in tr. de primogen. quæſt.* 40. *n.* 178.
Maſcard. *de probat. concluſ.* 1078. *nu.* 1. Valaſc.
conſult. 77. *n.* 4. Connanus *commentar. l.* 8. *cap.* 2.
num. 7. Stephan. Gratian. Cald. Pereira *conſil.*
17. *num.* 12. quanto magis irrita erit & inanis
hæc facultas trahens originem ab actu & con-
tractu inutili & prohibito, & ſimul intenditur
perfici in tempore ſimiliter prohibito, & à quo
incipere non potuit.

Hæc tamen reſolutio veriſſima, fallit in cre- 42
ditoribus, qui etiam concurſu pendente, poſ-
ſunt ex jure & perſona debitoris valide impe-
trare facultatem, ſub qua impetranda debitor
communis ad ſui utilitatem contraxerat cum
feudatario, vel poſſeſſore majoratus: ut ex
pluribus Doctoribus probavimus *hac* 4. *part.
cap.* 1. *numer.* 37. Et ratio differentiæ eſt; quia
in quæſtione de qua agimus, facultas impe-
tratur per creditorem contra bona debitoris
communis ad ſui ipſius utilitatem & commo-
dum privatum, atque in damnum & præjudi-
cium tam debitoris communis quàm cæterorum
creditorum, quia ex tali facultate diminuitur
ipſius debitoris patrimonium: quod admitti non
debet, ex hactenus comprobatis, *num.* 15. *cum
ſeqq. & n.* 37.

At verò quando creditores ipſi impetrant fa- 43
cultatem ad commodum debitoris communis
decocti, & ex ejus perſona & nomine, ceſſant
omnes rationes & fundamenta hactenus conſide-
rata in altero caſu, quia in iſto creditores juſtè
tractant de augendo & conſervando patrimonio
debitoris; in quo nulla adeſt prohibitio, ad latè
comprobata *hac* 4. *par. cap.* 1. *per tot.* cùm hoc 44
tendat ad commodum & utilitatem omnium
creditorum, & ceſſant omnes rationes, prop-
ter quas debitor contrahere prohibetur, quæ
tendunt ad diminutionem ſui patrimonii prout
latiſſimè per varia jura & fundamenta proba-
tum reliquimus *in hoc Labyr. par.* 1. *cap.* 14. *ex
num.* 62. *cum ſeqq.* & cum contractus celebratus
inter debitorem ad ſui favorem, & poſſeſſorem
majoratus ſub pacto & conditione impetrandi fa-
cultatem, ſit de juribus debitoris decocti, ſi cre-
ditores, qui in ejus locum ſubrogati ſunt, illam
non impetrarent ejus nomine, debitor ipſe amit-
teret jus ſibi quæſitum ex tali contractu, quæ
jactura cederet in damnum creditorum; & pro-
pterea ipſi, non ſecus ac debitor ipſe, ratione
ſui intereſſe, ex perſona & nomine ſui debitoris
poſſunt impetrare hanc facultatem, ut bona
ipſius conſerventur, & augeantur, aut ſaltem
nullam patiantur diminutionem: prout abundè
ex variis exemplis ex fontibus juris deſumptis
oſtendimus *ſupr. in d. cap.* 1. *cum §§. ſeqq. hu-
jus* 4. *part.*

CAPUT XIV.

Utrum creditor poſſit gradum aſſequi in concurſu, & agere ex priori contractu poſtea novato, quando novatio vel nulla fuit, vel reſciſſa.

SUMMARIUM.

2 *Species quæſtionis proponitur.*
2 *Novatio inducitur ex voluntate contrahen-
tium.*
2 *Voluntas elici poteſt & probari ex actu nullo.*
4 *Voluntas teſtatoris deduci poteſt ex diſpoſitione
etiam nulla & irrita.*
5 *Confeſſio facta in inſtrumento nullo ſuſtinetur,
vitiato inſtrumento.*

6 *Per*

Digitized by Google

6 *Per obligationem ex cauſa tranſactionis factam contrahitur nova hypotheca in augmentum primæ obligationis, ſi tranſactioni non ſtetur.*

Etiamſi tranſactio facta ſit animo novandi præcedentem obligationem, num. 8. quod declaratur remiſſivè n.22.

8 *Pignora data pro contractu innovato, remanent obligata acceſſoriè pro primo contractu, licèt nullus irritus ſit ſecundus.*

9 *Prior obligatio non novatur per poſteriorem & irritam, vel reſciſſam: & n.16.*

10 *Creditor conſentiendo alienationi rei ſibi obligatæ, recuperat hypothecam; ſi contractus alienationis ſit nullus.*

11 *Uſusfructus non extinguitur per ſolidationem ſubſequutam reſciſſam, vel irritam factam: & num.15.*

12 *Actus validus præcedens non tollitur per ſubſequentem invalidum & nullum.*

13 *Per contractum ſecundo loco factum non cenſetur receſſum à primo, ſi ſecundus ſit inutilis.*

14 *Conductio reviviſcit, nec extinguitur per emptionem rei conductæ nulliter factam.*

17 *Renuntiatio obligationis principalis nulliter facta non extinguit acceſſorium.*

18 *Creditor poteſt agere ex priori contractu nulliter innovato, & debet graduari in concurſu.*

19 *Voluntas teſtatoris declarari poteſt per diſpoſitionem nullam; ſecus eſt in contrahentibus.*

20 *Contrahentes non dicuntur habere animum novandi, ſi ſecundus contractus ſit inutilis & nullus.*

21 *Rijicitur Ludovis.* deciſ. 76. *ex aliis Rotæ deciſionibus, & communi Doctorum ſententia.*

1 HÆc quæſtio ingentes patitur difficultates, non
conſideratas à Doctoribus illam tractantibus, quæ majoris elucidationis gratiâ in hanc
hypotheſim reducitur. Titius creditor centum
mutuavit Sempronio debitori ſub hypothêca generali, vel ſpeciali: poſtmodùm per ſecundum
contractum inter eoſdem celebratum, prior novatus fuit: pro tempore, ſecundus iſte contractus
propter aliquem defectum, vel fuit reſciſſus,
vel nullus declaratus: quæſtionis eſt, an creditor
ex priori contractu ſic novato agere poſſit, &
creditum ſuum in judicio concurſus deducere, ac
per ſententiam inter cæteros creditores gradum
obtinere debeat.

Pro parte negativa, multa urgent: Primò,
2 quod novatio inducitur ex voluntate contrahentium, *l.1.& toto tit.ff.de novat.l.3.& toto tit. Cod.*
eod. ſed per ſecundum contractum innovantem,
3 quantumvis nulliter & inutiliter celebratum probatur voluntas, quæ de per ſe operatur: textus eſt
in *l.qui à patre tutor ſcriptus eſt aut non juſto teſtamento, perinde ac ſi ex teſtamento, aut non ut lege præcipiebatur, conformandus eſt ad tutelam gerendam, perinde ac ſi ex teſtamento tutor eſſet, id eſt ut ſatisdatio ei remittatur. 3.ff. de confirm. tut.* item text. in *l. Paulus reſpondit, etſi teſtamentum patris irritum eſſe apparuerit, tamen tutores pupilli, ſive curatores filii, nihil contra orationem divorum Principum feciſſe videri, ſi ſecundum voluntatem defuncti teſtamento ſcriptam, prædium ruſticum pupillare vendiderunt: ff. de reb. eor.* alius text. in *l. etſi transferam legatum in eum, cum quo nobis teſtamenti factio non eſt, ſive in ſervum proprium cui ſine libertate legavero, licet eis non debeatur, nec illis tamen debebitur cui fuerit ademptum. 20. ff. de adimend. legat.* quibus
adde *leg. legatum 24. ff. eod. tit. l. puberem. Cod. de jur. deliber. l.3. §. qui habet, ff. de ſervit. ruſtic. prad.*

Ex quorum jurium determinatione deducunt 4
communiter Doctores, quod ex diſpoſitione nulla, irrita, & inutili deduci & inferri poteſt voluntas teſtatoris: poſt alios Tiber. Decian. *conſ.3. num.36. & conſ. 49. numer. 30. l. 1.* Alvarad. *de conject. ment. defunct. l.3. cap. 2. §.1. num. 5. fol.* 140. Alvar. Valaſc. *conſult.61. num. 15. 16. & 17.* Mantic. *de conject. ult. vol. l. 3. tit. 20.* Mierez *de majorat. initio 2. par. n. 29.* Burſat. *conſ. 5. num. 3.* Maſcard. *de probat. concluſ.* 1417. *num. 40.* Menoch. *conſ.* 483. *num.* 10. *l. 5. & præſumpt.* 15. *per tot. l. 4.* junct. *præſumpt.* 1.7. Pereyr. *de fideicom. art. 25. num. 35. & conſ. 62. num. 24. l.2.* Surd. *dec. 152. num. 18. & 19. & de aliment. tit. 2. quæſt. 15 num. 103. & tit. 9. quæſt. 25. num. 92.* idem
Surd. *conſ. 28. num. 50. & 51. l. 1.* ubi ex hac doctrina deducit quod confeſſio facta in inſtrumento
nullo, ſuſtinetur, vitiato inſtrumento, quia eſt 5
quid diverſum ab eo, quem refert Caſtill. *controv. tom. 5. c. 108. ſub n.3.* ubi *per tot. c.* plurimis
Doctoribus citatis, latè de hoc fundamento &
doctrina agit. Ergo idem videtur dicendum in
noſtra quæſtione ut licèt ſecundus contractus ex
aliquo juris defectu & impedimento ſit nullus
& irritus, novatio tamen prioris debeat permanere, cum proveniat à voluntate contrahentium.

Et per hoc fundamentum hanc partem tenuit expreſsè Rota apud Alex. Ludoviſ. *dec.76.*
quâ fuit reſolutum, quod novatio expreſſa per
ſecundum contractum, etiam nulliter celebratum, ſuſtinetur & permanet, cùm ex voluntate contrahentium reſultet, quæ probatur etiam
per actum nullum.

Secundò & pro hac parte Negativa facit 6
text. *in l. fin ff. in quib. cauſ. pignor. vel hypot. tac. contr.* ubi heres tutoris pro adminiſtratione tutelæ debitor extitit, & per viam tranſactionis
partem debiti ſolvit, partem ſolvere promiſit
ſub hypotheca; deinde ad ejus petitionem tranſactio fuit reſciſſa, dicit Conſultus, quod hypotheca remanet pro veteri obligatione ad quam
minor redit reſciſſa tranſactione, ex *l. cum proponas 21. Cod. de pact. & l. ſive apud acta 28. C. de tranſ.* & per *d. leg. fin.* hanc concluſionem
deducit Bartol. *ibid.* per obligationem ex cauſa
tranſactionis factam contrahi novam hypothecam tacitam in augmentum primævæ obligationis, ſi tranſactioni non ſtetur: ſequuntur Fulgoſ. *in d. l. fin. n. 1.* Neguſant. *de pignor. part. 2. membr. 4. n. 164. verſ. vigeſimus primus caſus:* Mantic. *de tacit. convent. lib. 11. tit. 14. num. 5.* Merlin. *de pignorib. lib.3. tit.3. quæſt.98. per tot.* qui
in verſ. fin. poſt Gloſſ. Bart. & Fulgoſ. extendit,
etiamſi tranſactio fuerit facta animo novandi 7
præcedentem obligationem: valde quoque conſonant quæ ipſe Merlin. *l. 5. tit. 1. quæſt. 43. num. 2.* tradit: ergo licèt contractus ſecundus
ſit nullus, novatio in eo contenta debet remanere valida.

Tertiò fulcitur hæc pars: quoniam ſi ſecundus 8
contractus per quem primus novatur, reddatur
nullus & irritus, pignora pro ſecundo data adhuc

Digitized by Google

huc remanent obligata acceſſoriè pro obligatione primi contractus, acceduntque & adjiciuntur pignoribus pro prima obligatione datis, ut per l. ſi paternam 8. Cod. ad Vellejan. Bald. ibid. Neguſant. de pignor. part. 6. membr. 3. num. 4. Mantic. de tacit. lib. 11. titul. 31. num. 23. Merlin. eod. tract. lib. 5. tit. 1. q. 30. n. 27. igitur & novatio debet ſuſtineri & manere ex ſecundo contractu quantumvis nullo & irrito.

9 Quibus tamen minimè refragantibus, contraria ſententia, quod prior obligatio & contractus non movetur per ſecundum nullum, irritum, vel reſciſſum; ſed imo novatione facta per ſecundum non obſtante, prior integra remaneat obligatio, conſtanter ſtabilitur ex pluribus juribus & Doctoribus.

Primò, per text. in l. 1. §. 1. ff. de novat. ibi; qualiſcumque igitur obligatio ſit, quæ præceſſit, novari verbis poteſt: dummodo ſequens obligatio aut civiliter teneat, aut naturaliter, ut putà ſi pupillus ſine tutoris authoritate promiſerit: item per text. in l. novatione legitime facta, & hypotheca liberantur & pignus, & uſuræ non currunt, 18. ff. eod. tit. de novat. & per alium text. in l. novatione legitime perfecta debiti in alium tranſlati, prioris contractus fidejuſſores vel mandatores liberatos eſſe non ambigitur, Cod. de fidejuſſor. textus eſt etiam in l. ſi debitor 4. §. quæritur, ff. quib.
10 mod. pign. vel hypot. ſolv. ubi deciditur, quod quamvis obligatio rei hypothecatæ per conſenſum creditoris alienationi præſtitum novetur & diſſolvatur, ſi tamen alienatio facta per debitorem ex aliquo juris defectu & impedimento annulletur, pignoris obligatio permanet: textus verba ſunt, Quæritur, ſi forte venditio rei ſpecialiter obligata non valeat, an nocere hæc res creditori debeat, quòd conſenſit, ut putà, ſi qua ratio juris venditionem impediat; dicendum eſt, pignus valere. Ad idem eſt text. in l. ſicut 8. §. venditionis autem appellationem generaliter accipere debemus: ut & ſi legare permiſit, valeat quod conceſſit: quod ita intelligemus, ut & ſi legatum repudiatum fuerit, convaleſcat pignus, item in l. voluntate creditoris, pignus debitor vendidit; poſtea placuit inter eum & emptorem, ut à venditione diſcederetur, jus pignorum ſalvum erit creditori: nam ſicut debitori, ita & creditori priſtinum jus reſtituitur; neque enim omnimodo creditor pignus remiſit, ſed ita demum ſi emptor rem retineat, nec reddat venditori, &c. & iterum in fin. ſed in priſtinam cauſam res redit, ſoluta venditione: 10. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu.

11 Textus etiam optimus ad hanc concluſionem refertur ex l. 64. ff. de uſufruct. ubi uſufructuario prædii proprietatem legaverat, uſufructuarius agnovit legatum & poſſedit; poſtmodùm filius teſtatoris reſciſſionem teſtamenti obtinuit: & deciditur jus uſusfructus non fuiſſe extinctum per conſolidationem ſubſequutam revocabilem: verba text. ita ſe habent. Dominus fructuario prædium, quod ei per ſervitutem ſerviebat, legavit: idque prædium aliquandiu poſſeſſum legatarius reſtituere filio, qui cauſam inofficioſi teſtamenti rectè pertulerat, coactus eſt; manſiſſe uſusfructus jus integrum ex poſt facto apparuit. Item in l. eleganter, §. qui reprobos, ff. de pignerat. act. ubi ſolutio inutiliter facta non diſſolvit priorem obligationem.

12 Quod generaliter verum eſt in qualibet materia, ut per actum ſubſequentem, qui nullus, aut inefficax eſt, non tollatur præcedens validus, ſed ſubſiſtat ſub hac tacita conditione, ſi ſubſequens non habeat effectum: text. in l. ſi jure 18. ff. de legat. 3. ibi: ſed vix id obtinere poteſt fortaſſis ideo quod ita demum à priori teſtamento recedere velit ſi poſterius validum ſit, item in l. ſancimus, Cod. de teſtam. & in d. l. voluntate, illic; nec enim omnimodo creditor pignus remiſit; ſed ita demum, ſi emptor rem retineat, nec reddat venditori. item in l. ſiquis ante, 10. §. ſi quis conduxerit, & rogaverit precario uti poſſideret: ſiquidem nummo uno conduxit; nulla dubitatio eſt, quin ei precarium ſolum teneat, quia conductio nulla eſt, ff. de acquir. poſſeſſ. hanc conſtantem concluſionem probarunt Bartol. in d. §. ſi quis conduxerit: & Jaſo. n. 13. Socinus etiam num. 13. Alex. num. 8. idem Alexan. in conſ. 193. n. 3. vol. 6. Menoch. conſ. 381. ex n. 40. & de arbit. l. 2. centur. 3. caſu 202. n. 62. & 64. copioſè Petr. Surd. deciſ. 51. Coſta de ſcient. & ignor. centur. 2. diſtinct. 89. num. 10. Giurb. deciſ. 63. n. 1. Gratian. diſcept. 36. num. 55. Thom. Sanch. de matrim. l. 8. diſp. 22. ex num. 17. cum ſeqq. Nos abundè in commentar. de ſupplicat. ad Sanctiſſ. part. 2. cap. 12. n. 34. n. 46. & 49 cum aliis ſeqq.

Facit etiam text. in l. juris gentium, §. ſed ſi 13
fraudandi, ff. de pact. ex quo probatur, quod per contractum ſecundo loco factum non cenſetur receſſum à primo, ſi ſecundus ſit inutilis. Ad idem eſt text. in l. à liberto, ff. de bon. libert. Bartol. in l. pacta noviſſima, in princ. in 1. oppoſit. Cod. de pact. Alberic. in 2. oppoſit. Decius n. 5. Purpur. num. 14. Surd. deciſ. 51. num. 14. & 15. ubi alia jura adducit ad idem, qui ex numer. 13. cum
ſeqq. abundè probat, quod ſi conductor emat 14
rem conductam, videtur recedere à conductione, ſi emptio ſit valida; nam ſi eſt nulla, durat & reintegratur conductio. Et idem ex num. 23. quod ſi uſufructuarius emat rem in qua habet
uſumfructum, extinguitur uſusfructus: ſecus ta- 15
men eſt ſi emptio ſit nulla, vel aliter evincatur, vel non habeat effectum, quia tunc durat uſusfructus: per text. in l. ſi fructuarius, ff. uſufructuar. quemadm. cav. l. ſi tibi, & ibi Bald. ff. quib. mod. uſufr. amitt. l. is cujus ff. de legat. 2. Cyn. Angel. & Caſtrenſ. in l. ſi maritus, Cod. de inoffic. teſtam. Afflict. Cremen. Cagnol. & Boër. quos citat & ſequitur Tiraq. de retr. lignag. §. 1. gloſ. 7. num. 64. & ſeq. plurimos alios recenſet Giurb. deciſ. 63. ex num. 1. Hodierna in addit. ad d. dec. 51. Surdi, ubi allegat Gratian. Coſtam, & Cancerium.

Et individuo, quod contractus, & obligatio 16
præcedens valida non novetur per ſecundum contractum expreſsè novantem, ſi eſt nullus, vel inefficax, probarunt communiter innumerabiles penè Doctores, per text. in d. l. 1. §. 1. & l. novatione, ff. de novat. & text. in d. l. novatione, Cod. de fidejuſſ. & ubique Gloſſ. & Doctores in l. 1. Cod. etiam ob chirograph. pecun. Neguſ. de pignor. 6. part. membr. 3. num. 3. Petr. Surd. deciſ. 51. num. 16. Gaſp. Rodriq. de annu. reditib. r. 2. quæſt. 16. num. 58. 60. & 61. & per eum Giurb. deciſ. 63. num. 4. & per eum Gaſp. Rodriq. idem firmat Caſtill. controv. tom. 4. cap. 59. numer. 48. Alex. conſ. 193. num. 4. Bellon. conſ. 87. nu. 15. Gratus conſ. 123. num. 17. Purpur. in l. pacta noviſſima, n. 14. Cod. de pact. Menoch. l. 3. præſumpt. 134. num. 45. Cavalcan. deciſ. 18. num. 11 par. 4. Bardell. conſ. 7. num. 18. Nos confirmavimus in Commentar. de ſupplic. ad Sanctiſſ. par. 2. cap. 12. §. unic.

unic. num. 49. Coſta *de jur. & fact. ignor. centur.* 2. *diſtinct.* 89. *num.* 10. Hodier. *in add. ad Surd. deciſ.* 266. *n.* 4. *& ad d. deciſ.* 51. Cancer. *var. reſol.* 3. *part. c.* 3. *num.* 309. per quem, & Giurbam, noviſſimè, licèt obiter, dixit Olea *in tract. de ceſſ. jur. & act. tit.* 6. *quæſt.* 7. *ſub num* 9. Pacific. *de Salvian. interd. inſpect.* 5. *cap.* 1. *num.* 80. Mareſcot. *var. reſol. l.* 2. *cap.* 56. *num.* 19. Honded. *conſ.* 30. *n.* 18. Mantic. *de tacit. convent. l.* 11. *tit.* 31. *n.* 24. ubi addit *l. ſi ita ſtipulatus fuero*, 3. *princ. ff. de verb. oblig.* & per Menoch. *de præſump. lib.* 3. *præſump.* 134. *n.* 45. & per Rot. *deciſ.* 8. 5. *num.* 8. *part.* 1. *diverſ.* idem tenet Oliver. Beltram.
17 *in addit. ad Alex. Ludoviſ. deciſ.* 70. *num.* 8. & noviſſimè Merlin. *de pignor. l.* 5. *quæſtion.* 30. *num.* 26.

Et iterum ipſe Merlin. *in eod. l.* 5. *quæſt.* 43. ubi *per tot. q.* agit, quod exiſtente nulla, & nulliter facta renunciatione crediti principalis, etiam hypothecæ renunciatio nulla & inefficax eſt: per text. *in l. debitum* 5. *Cod. de remiſſ. pignor.* quæ ita ait: *Debitum, cujus meminiſti, quod per pacti conventionem inutiliter factam remiſiſti, etiam nunc petere non vetaris, & uſitato more pignora vindicare*: ubi Gloſ. *verb. inutiliter*: Bartol. & Salycet. *verſ. alia ſolatio.* Neguſan. *de pignor.* 6. *memb.* 3. *n.* 47. *verſ. fallit*, Mantic. *de ta-*
18 *cit. convent. l.* 11. *tit.* 31. *num.* 49. de quo altiùs videndus Merlin. *loco cit.*

Ex quibus reſultat veriſſima concluſio, creditorem ex prima obligatione novata per ſecundum contractum nulliter celebratum, poſſe agere in judicio concurſus, & pro eodem credito grave accipere: quia prima obligatio non fuit dum novata: ſed non præſtat impedimentum quod de jure non ſortitur effectum, ex *regul. jur. in* 6.

19 Non obſtant argumenta in contrarium conſiderata: non primum ex *nu.* 2. *& ſeqq.* voluntatem probari ex diſpoſitione nulla. Nam reſpondetur, hoc procedere in diſpoſitione teſtamentaria, quæ pendet à ſola unius teſtatoris voluntate, quæ quomodocumque appareat, ſequenda eſt, ut probant jura, & DD. *in argumento* allegati. At nos versamur in contractu qui perficitur volun-
20 tate duorum contrahentium, qui nullo modo intendunt recedere à primo contractu valido, ſi ſecundus ſit inefficax, & ſub hac tacita conditione præſumuntur novare priorem, ſi nimirum ſecundus ſubſiſtat, non aliter: ad jura, & Doctores ſuperiùs *ex n.* 12. allegatos: & foret abſurdum, unum ex contrahentibus amittere ſuum jus, & alium indebitè illud lucrari, cùm ex ſecundo contractu nullo ad nihil teneatur, & actus non debeant operari ultra intentionem agentium.

21 Eodem modo ſatisfit Rotæ *deciſioni* 76. *de qua ſupr. ſub num.* 5. cujus determinatio confunditur ex tot juribus hactenus allegatis: & uniformi Doctorum reſolutione, de qua *ſupr. ex num.* 9. *& ſeqq.* imò eadem Rota pluries contrarium, & juxta noſtram communem reſolutionem determinavit, ut videre eſt ex Mareſcotto, Merlin. & Beltraminio *locis ſupr. cit. n.* 16. & ipſemet Beltramin. tenet expreſſè contra præfatam deciſionem.

22 Non denique obſtant cætera argumenta, de quibus *ſupr. num.* 6. 7. *&* 8. ubi quod licèt reſcindatur tranſactio, manet tamen hypotheca bonorum ſubjecta ad aliam hypothecam prioris obligationis: quia reſpondetur hoc ita ſe habere ob ſpecialem rationem quæ videri poterit apud Doctores *ibidem* allegatos.

CAPUT XV.

Patre privato adminiſtratione bonorum adventitiorum filii, vel majoratus propter ipſorum dilapidationem, an teneatur filius creditoribus patris viventis ſatisfacere ex fructibus.

SUMMARIUM.

1 *Pater legitimus adminiſtrator bonorum filii, ſi malè perdat & diſſipet illa, privatur eorundem adminiſtratione.*
Idem de poſſeſſore majoratus, vel fideicommiſſi. ibid.
2 *Quamvis offerat cautionem de bene adminiſtrando, cogitur ante tempus reſtituere.*
3 *An facta reſtitutione bonorum adventitiorum filio ex cauſa dilapidationis, filius teneatur ſatisfacere creditoribus patris ex fructibus dictorum bonorum.*
4 *Privatus adminiſtratione bonorum non propterea privatur uſufructu quem in illis habebat. &* n. 5. & 6.
7 *Aliud eſt jus uſusfructus, aliud commoditas fructuum.*
8 *Uſufructu amiſſo, durat hypotheca ſuper commoditate impoſita.*
9 *Hypotheca ſuper uſusfructus, vel penſionis commoditate impoſita non extinguitur per conſolidationem uſusfructus, vel per adquiſitionem tituli in beneficio.*
10 *An filius habeat hypothecam ſuper fructibus bonorum adventitiorum ad conſequenda alimenta, &* n. 11.
12 *Filius non debet preferri creditoribus patris in fructibus adventitiorum. Sed contrarium probatur*, n. 13. & ſeqq.
13 *Ob dilapidationem bonorum adventitiorum, pater non ſolùm privatur adminiſtratione, ſed etiam fructibus, qui pleno jure conſolidantur cum proprietate ad filium ſpectante &* n. 14. 15. & aliis ſeqq.
Idemque dicendum eſt in majoratu, vel fideicommiſſo, ibid.
Nec tenetur filius, vel ſucceſſor in majoratu aut fideicommiſſo, ſatisfacere creditoribus patris ex fructibus conſolidatis, ibid.
14 *Uſusfructus patris bonis adventitiis filii finitur per abuſum ſeu dilapidationem, non ſecus ac per mortem: &* n. 15.
16 *Uſufructuarius emphyteuta feudatarius, & poſſeſſor majoratus, bona vinculata male diſſipantes, privantur omni jure, & commoditate illorum: &* n. 17.
18 *Patre privato tum adminiſtratione, tum commoditate bonorum adventitiorum filii ob diſſipationem culpabilem, extinguitur hypotheca ſuper fructibus eorum à patre debitore impoſita; &* n. 19.
20 *Pater interdictus ſola adminiſtratione bonorum filii, non privatur uſufructu: ſed ſecus eſt ſi privetur ob malam diſſipationem.*
21 *Pater privatus uſufructu adventitiorum filii ob dilapidationem, intelligitur privatus non jure*

Digitized by Google

tantùm ſed etiam commoditate fructuum.

22 *Hypotheca ſuper uſufructu impoſita à debitore fructuario non extinguitur, quando ipſe acquirit proprietatem fundi fructilis.*

23 *Extincto omni jure quod patri competebat in adventitiis filii, extinguitur & reſolvitur hypotheca ſuper eorum fructibus à patre impoſita.*

24 *Renuntiatio uſusfructus à patre facta in favorem filii, ante illius acquiſitionem, prajudicat creditoribus patris.*

25 *Secus poſt adquiſitum patris uſumfructum & jam acceptatum.*

26 *Jus patris quaſitum in bonis filii non poteſt ſponte à patre remitti in prajudicium ſuorum creditorum.*

Secus ſi pater privetur uſufructu ex diſpoſitione juris ob dilapidationem, n.27.

28 *An pater poſſit, emancipando filium, ipſi remittere uſumfructum bonorum adventitiorum in prajudicium creditorum? remiſſivè.*

29 *Lex*, Imperator 50. ff. ad Trebell. *conciliatur cum* l. jubemus, ſ. in ſupra dictis, Cod. eod. tit. & authen. unde ſi parens, Cod. de inoff. teſtam.

30 *Ut pater privetur uſufructu & legitima adminiſtratione adventitiorum filii, non requiritur dolus ex propoſito, ſed ſufficit dilapidatio re ipſa facta, non ſolùm in committendo, ſed etiam in omittendo, & n.31.*

1 PAter, qui tanquam legitimus adminiſtrator
habet uſumfructum in bonis adventitiis filii,
vel poſſidet fideicommiſſum aut majoratum, ad
quem poſt ejus mortem filius vocatur, ſi malè
& fraudulenter, vel dolosè diſſipaverit bona adventitia,
vel fideicommiſſi, ſeu majoratus in evidentem
filii, aut ſucceſſoris jacturam, privatur ex
diſpoſitione legis, adminiſtratione bonorum, &
ipſa reſtituere tenetur ante mortem, & adventum
conditionis, filio ſuo vel ſucceſſori in majoratu,
juxta determinationem textus capitalis in *l. Imperator*
50. *ff. ad Trebell.* quam latè exornant Pinel.
*in l. 1. par. 2. n. 33. cum ſequentib. verſ. etiam ceſſante
dolo, ſi pater diſſipet: & 3. par. n. 74. Cod. de bon.
mater.* Roderic. Suar. *allegat.* 4. Fuſar. *de ſubſtit.
& fideicomm. quaſtion.* 519. *per tot.* Surd. *de
alimen. tit. 9. quaſt.* 25. *ex numer.* 57. *& titul.* 8.
privileg. 88. *n.* 2. Peregrin. *de fideicomm. art.* 40. *ex
num.* 10. Petrus Barboſ. *in l. maritum, ex numer.* 19.
ff. ſolut. matrim. Coſta *de rem. ſubſid. remed.* 4.
à numer. 1. Pacian. *conſil.* 83. Mierez *de majorat.*
4. *par. quaſt.* 34. *ex num.* 16. *cum ſequentib.* Azeved.
in l. 4. tit.... ex num. 48. uſque ad 55. lib. 5. recopil.
Aſcan. Clemens *in tract. de patr. poteſt. cap.
6. effectu* 12. *numer.* 14. Franciſc. Burſat. *conſil.*
133. *num.* 56. *lib.* 2. Chaſſan. *in conſuet. Burgun. rubr.
6.* §. 5. *gloſ. legitimè adminiſtratur:* Baeca *de
decim. Tutor. praſtan. cap.* 4. *n.* 8. Mend. de Caſtro
in repetit. leg. cum oportet, part. 2. *num.* 131. Molina
de juſtit. & jur. tractat. 2. *diſput.* 228. latiſſimè &
eruditè Petr. Surd. *conſ.* 116. *per tot.* omnino videndus
Caſtillo *de uſufr. cap.* 3. *n.* 99. Gutier. *in tract. de
tutel. c.* 3. *ex n.* 3. & præ cæteris, pro lata expoſitione
& declaratione *dict. leg. Imperator*, videndus erit
Ludov. Molina *de primogen. lib.* 1. *caput.* 16. *ex*
2 *numer.* 7. *& per tot. cap.* Qui omnes hoc dicunt
procedere, etiamſi pater offerat cautionem &
fidejuſſionem de bene adminiſtrandis bonis
adventitiis, vel fideicommiſſi, ſeu majoratus; &
cum Paſchali *de virib. patr. poteſt. part.* 1. *cap.* 2.
numer. 92. Eſcobar. *de ratiocin. cap.* 6. *numer.* 3. *&
ſeqq.* Boër. *deciſ.* 61. *numer.* 14. Molina, Bæça,
Pinello, & Caſtillo, tenet Giurba *ad conſuetud.
Meſſan. part.* 1. *cap.* 7. *gloſ.* 17. *num.* 4. *& gloſ.* 3.
num. 33.

Quo ſuppoſito, ſubintrat noſtra quæſtio, an 3
facta reſtitutione bonorum adventitiorum filio
ante tempus, vel fideicommiſſi, ſeu majoratus,
ob diſſipationem à patre factam, filius teneatur
ex fructibus prædictorum bonorum ſatisfacere
creditoribus patris, qui fructus ipſos habebant hypothecæ
ſubjectos? Et pro parte affirmativa, ſcilicet
creditores patris jus habere ad dictos fructus,
probatur multis mediis.

Primò, quia etſi pater, ob diſſipationem 4
bonorum adventitiorum filii, vel fideicommiſſi,
ſeu majoratus, privetur ipſorum adminiſtratione,
juxta *d. leg. Imperator*, 50. *ff. ad Trebell.*
& Doctores *ſup. numer.* 1. cumulatos, plurimoſque 5
alios ab ipſis adductos; adhuc tamen fructibus, ſeu
jure uſusfructus pater non privatur: nam cui
bonorum adminiſtratio adimitur, non propterea
amittit jus quod habet in illis, tam circa dominium,
quoad poſſeſſionem, & alias omnes utilitates
ex dictis bonis provenientes, prout abundè probavimus
in par. 1. *cap.* 14. *per tot.* ergo creditores
ſemper jus hypothecæ, quod prius habebant ſuper
fructibus ad patrem ſpectantibus, conſervare debent
illæſum.

Et in his terminis, quando bona adventitia ex 6
ſola culpa patris diſſipantur, & ſola adminiſtratione,
non etiam uſufructu pater privatur: &
quod ejus creditores non amittant jus quod habent
ad fructus eoſdem, tenet Arias de Meza *variar.
reſol. lib.* 3. *cap.* 37. *n.* 9.

Secundò manifeſtè probatur; nam quovis ca- 7
ſu, quo pater ex juris vel hominis diſpoſitione privatur
uſufructu in bonis adventitiis filii, eorumque
legitima adminiſtratione, non tamen privatur
commoditate bonorum, quia aliud eſt jus
ipſum uſusfructus, aliud commoditas; ut tenet
Angelus ex aliquibus fundamentis relatis per
Cald. Pereir. *in l. ſi curatorem, ex num.* 135. *verſ.
licèt autem hujuſmodi prohibitio, Cod. de in
integr. reſtit.* idem tenet Aretin. *in* §. 1. *Inſtit.
per quas perſon. nob. acqu.* quam limitationem vocat
ſingularem *ibid.* & Jaſ. *in l. cum filio, num.*
157. *ff. de legat.* 1. poſt Cuman. *ibid.* & Jacob.
de Belviſ. & Bald. & Dilect. *de arte teſtan. tit.* 6.
cautel. 16. *num.* 3. Pariſ. *conſ.* 157. *num.* 5. *vol.* 4. Boër.
deciſ. 199. *num.* 8. ita ut ratione hujus commoditatis
patri reſervatæ impediatur filius agere, vivente
patre; ſicuti impeditur ratione uſusfructus ad
patrem ſpectantis: Ergo ſi commoditas uſus- 8
fructus reſervatur patri, licèt jus uſusfructus admittatur,
durare debet hypotheca ſuper ea per uſufructuarium
impoſita; ad latiſſimè comprobata,
& variis juris fundamentis reſoluta *in hac* 4. *part.
cap.* 4. *& cap.* 6. *per tot. & cap.* 7. *à num.* 1. *cum ſeq.*
ubi probatur, quod licèt uſufructuarius, & penſionarius
acquirant proprietatem rei, vel titu- 9
lum beneficii, & propterea per conſolidationem
extinguatur jus uſusfructus atque penſionis;
tamen hypotheca antea impoſita ſuper commoditate
uſusfructus, vel penſionis, remanente penes
debitorem, & titularium, perſeverat illæſa,
non obſtante conſolidatione prædicta.

Tertiò

10 Tertiò probatur hæc pars; nam licèt Dilect.
de art. teſtan. titul. 3. *cautel.* 17. *num.* 2. exiſtima-
verit, filium habere hypothecam ſuper fructibus
bonorum adventitiorum ad conſequenda ali-
menta, cujus hypothecæ intuitu poteſt filius ex-
cludere creditores patris, & latè defendit Moron.
in tract. de treug. & pac. Adhuc tamen contraria
11 ſententia verior eſt [l], ut filius nullam habeat
hypothecam in illis, nec in aliis bonis patris;
cùm pater ſolùm ex pietate & vinculo charitatis
teneatur alere filium, non verò contemplatione
bonorum: ut docet Covar. *de ſponſal. par.* 2.
cap. 8. §. 6. *numer.* 22. Lara *in l. ſiquis à liberis*,
§. *idem reſcripſit*, *numer.* 8. *ff. de liber. agnoſc.*
quos referens ſequitur Arias de Meza *var. reſol. l.*
3. *cap.* 37. *numer.* 1. 2. & 3. & *numer.* 11.
latiſſimè: Nos etiam *in hoc Labyrintho* poſt innu-
mera fundamenta & Doctores, *par.* 1. *cap.* 24. *ex n.*
88. *uſque ad fin. cap.*

12 Ex quo infert & rectè Arias de Meza *loco pro-
ximè citato*, *numer.* 4. & 5. contra *Joan. Andr.*
filium in fructibus bonorum adventitiorum ſpec-
tantibus ad patrem, non poſſe præferri credi-
toribus patris: ergo licèt pater propter diſſipa-
tionem privetur bonorum adminiſtratione juxta ſu-
pra dicta *à numer.* 1. poterit tamen filius excludere
creditores patris, neque impedire quominus
ex fructibus dictorum bonorum ſatisfactionem
conſequi poſſint.

13 Quibus tamen, quæ apparenter fortiſſima
ſunt, minimè refragantibus, contraria ſententia
verior eſt, ut filius, cui bona adventitia, vel
majoratus ſeu fideicommiſſi, ob dilapidatio-
nem à patre factam traduntur, non teneatur ex fru-
ctibus eorum ſatisfacere creditoribus patris: quod
manifeſtè probatur, quia Pater ob diſſipationem
doloſam reipſa, & culpabilem profuſionem pri-
vatur omnibus bonis, & filio applicantur ple-
no jure & integrè, ac ſi veniſſet conditio,
vel mors naturalis, per quam finitur uſusfruc-
tus patris, vel fideicommiſſum ſeu majoratus
devolvitur ad immediatum ſucceſſorem, ut per
textum expreſſum in *dict. leg. Imperator*, &
alia jura probant abundè Doctores omnes *ſuprà* al-
legati ex *num.* 1.

Et quod pater non ſolùm privetur bonorum
prædictorum adminiſtratione, ſed omni etiam
jure quod in illis habebat, & nominatim uſufru-
ctu, ita ut propter dilapidationem bonorum fi-
niatur & extinguatur in ejus perſona; non ſecus
ac extingueretur per mortem ipſius, probatur
manifeſtè *in ead. l. imperator*: ubi pater pro-
pter diſſipationem privatus fideicommiſſo, &
applicatur filio, ita ut filius ex ejus fructibus
alimenta præſtet patri; ſi ſit inops, ut tradunt
Bald. *in l.* 2. *num.* 3. *Cod. ſi in fraud. patr.* &
poſt Jaſon. Caſtren. Angel. Alexandr. & Aretin.
Morot. *conſil.* 18. *num.* 29. Coler. *de alimen.
l.* 1. *cap.* 5. *numer.* 14. Fontanell. *de pact. nuptial.
claus.* 4. *glos.* 9. *part.* 5. *n.* 29. *gloſ.* 22. *num.* 28.
Milanen. *deciſion.* 3. *numer.* 116. *liber.* 2. Gratian.
diſcept. 519. *numer.* 39. Surd. *de alimen tit.* 1. *quæſt.*
58. *num.* 6. & *quæſt.* 30. *numer.* 30. & plurimi alii
adducti per Mar. Giurb. *ad conſuet. Meſſan.
cap.* 7. *gloſ.* 9. *part.* 1. *numer.* 25. *fol.* 432. &
ex Cald. Pereira *in l. ſi curatorem, gloſ. ſua facilitate,
& gloſ. laſis*, *num.* 150. Anton. Gomez. *ad leg.* 9.
Tauri. *num.* 45. & ex Deciano *conſ.* 12. *num.* 52.
l. 5. tenet Giurb. *ubi mox*, *cap.* 7. *gloſ.* 3.
n. 29. ex quibus clarè deducitur, patrem ob dilapi-
dationem privari uſufructu, & fructus omnes ad
filium pertinere.

Et quod pater iterum privetur bonis adven- 14
titiis, vel fideicommiſſo ſuppoſitis ob eorum dila-
pidationem, non expectata ejus morte, vel con-
ditione fideicommiſſi, ſed ipſa pleno jure appli-
centur & acquirantur filio, probant expreſsè
omnes Scribentes *in d. l. Imperator*, ut obſervat
Alexand. *ibid.* *n.* 5. 6. & 8. Molina *de primogen.
l.* 2. *cap.* 16. *num.* 17. & 31. & *à princ. ejuſd. cap.*
& exactiſſimè per plurima fundamenta Petr.
Surd. *in conſ.* 116. *ex num.* 24. & 48. ubi allegat
Alexandr. & Caſtrenſ. *num.* 4. *in d. l. Imperator*,
& Palacium Rubeum *in cap. per veſtras*, §. 17. *n.*
12. *de donat. int. vir.* & plures alios Boër. *dec.* 61.
n. 17. Mend. de Caſtro *in repetit. leg. cùm oportet*,
par. 2. *n.* 131. Molina Theolog. *de juſt. & jur. tract.*
2. *diſp.* 228. Caſtill. *de uſufr. cap.* 3. *ex num.* 100.
cum ſeqq. optimè etiam Fuſar. *de ſubſtit. fidei-
com. quæſt.* 554. *num.* 11. latè Hieron. Gabriel.
conſ. 118. *ex num.* 11. *uſque ad fin. lib.* 1. Surd.
deciſ. 142. ibi teſtatur ita fuiſſe judicatum, Gal-
lus *de except. ſucceſſ. tit.* 2. *except.* 4. *num.* 33.
part. 3. & ex Fuſario *ubi proximè* idem tenet Ad-
dit. ad Molin. *dict. cap.* 16. *ſub num.* 32. *verſ.
ampliatur quartò.* Et his Doctoribus omiſſis,
alios ad idem quamplurimos congerit Giurba *ad
conſuet. Meſſan. part.* 1. *cap.* 7. *gloſ.* 9. *num.* 5.
& *ſequentib.* & *gloſ.* 17. *num.* 4. Et quod quan- 15
do pater propter diſſipationem bonorum adven-
titiorum filii privatur ipſorum adminiſtratione,
privetur etiam uſufructu & commoditate, poſt
Alexandr. Guttier. Caſtill. Baëçam, Pinell. Sua-
rez, Molin. Mend. de Caſtr. Barboſ. & The-
ſaur. probat idem Giurb. *loc. cit. part.* 1. *cap.*
7. *gloſ.* 3. *numer.* 31. *fol.* 413. qui ex *numer.*
30. *cum ſequentib.* abundè diſputat, quando
& quibus caſibus aliàs per teſtatorem prohibi-
ta fuit patri adminiſtratio bonorum filio reli-
ctorum, cenſeatur etiam privatus uſufructu &
commoditate ipſorum, iterum poſt plurimos
DD. probat ipſemet Giurb. *cap* 7. *gloſ.* 9. *n.* 16.
part. 1.

Quæ doctrina comprobatur, quia uſufructua- 16
rius, emphyteuta, vel feudatarius, ſimiliter pri-
vantur uſufructu, & rebus ipſis in uſumfructum,
emphyteuſim, vel feudum conceſſis, quando
illas malè diſſipant; de quo plura cumularunt
Chaſſan. *in conſuet. Burgund. rubr.* 4. §. 6. *gloſ.
ult. à num.* 6. Barbat. *conſ.* 36. *num.* 12. *lib.* 2.
Afflict. *deciſ.* 265. *à num.* 72. Roland. à Valle
conſ. 49. *num.* 19. & *n.* 21. *l.* 2. Baëza *de inopi.
debit. cap.* 15. *à num.* 26. & *de decim. Tutor. cap.*
13. *à num.* 1. *cum ſeqq.* Menoch. *de arbitr. lib.* 2.
centur. 1. *caſu* 78. *per tot.* quam doctrinam pro
fundamento patris diſſipantis, ut uſufructu bo-
norum ſimul privatus ſit, dum privatur admini-
ſtratione ob illam cauſam, adduxerunt Caſtillo
de uſufruct. dict. cap. 3. *ex num.* 101. Molina
dict. cap. 16. *num.* 31. Petr. Surd. *dict. conſ.* 116. *ex
num.* 24. *uſque ad num.* 30. ubi adducit hæc & 17
quamplurima alia fundamenta quibus probatur,
quod quando ob culpam ſeu dolum patris malè
verſantis in bonis adventitiis filii, privatur eorum
adminiſtratione, & filio applicantur, privetur
pater etiam uſufructu, & omni jure quod in illis
habebat; ideoque videndus erit omnino ipſe
Surdus *dict. conſil.* 16. quia mirabiliter loquitur
in hoc articulo, & eadem fundamenta repetit
poſt plures alios Doctor. Giurba *ad conſuetud.*

Meſſan. dict. cap. 7. gloſſ. 9. ex num. 15. pa t. 1. fol. 431.

18 Cùm igitur ex legis diſpoſitione pater ob culpam ſuam & doloſam adminiſtrationem re ipſa, ut exponunt Doctores *num.* 1. citati, ſeu dilapidationem privetur uſufructu & omni commoditate bonorum filii, ut ſtatim probabimus ad reſponſionem ſecundi argumenti in contrarium allati, & jus quod in illis habebat, extinguatur; pariformiter extinguetur quoque hypotheca ſuper eiſdem bonis ſeu emolumentis per patrem impoſita in favorem ſuorum creditorum, ex *regul. leg. lex vectigali*, 31. *ff. de pignorib.* ut benè conſideravit in his terminis Arias de Meſa *variar. reſolut. lib. 3. cap. 37. num.* 8. *&* 9. *ad fin.* Et quod quando debitor ob culpam ſuam ſeu dolum aut delictum privatur re hypothecata, extinguatur etiam hypotheca creditoris ſuper eadem re impoſita, plurima fundamenta notatu digniſſima obſervabis *in hac 4. part. cap. 9. ex numer. 63. cum multis ſeqq.* ac paſſim *per tot. cap.*

19 Ex quibus omnibus reſolvendum erit, quod creditores patris, à quo bona adventitia filii, vel fideicommiſſi, aut majoratus, ob eorum dilapidationem ablata ſunt, & filio applicata fuerunt pleno & integro jure cum uſufructu, quo ſimul cum adminiſtratione privatur pater; nullum jus prætendere poſſunt contra filium reſpectu fructuum, cùm creditorum hypotheca ſuper illis, per patrem impoſita, fuerit ſimul extincta; eo ipſo quòd pater fuit privatus uſufructu ex juris diſpoſitione, ac ſi per mortem ejus extinctus fuiſſet: ut probant DD. allegati *ſup. n.* 13. *& ſeqq.*

20 Nec huic veriſſimæ reſolutioni obſtant argumenta ſuperiùs conſiderata in contrarium. Non primum ex *num.* 4. quo diximus, patrem privatum adminiſtratione bonorum filii, & majoratus ſeu fideicommiſſi, non intelligi privatum uſufructu, nec utilitate ſeu commoditate quam in eiſdem bonis habebat, ſed eam cenſeri ſibi eſſe reſervatam. Quia reſpondetur, argumentum legitimum fore, ſi pater privaretur dumtaxat adminiſtratione bonorum ob illorum dilapidationem; at cùm ſit conſtans Doctor. concluſio quod etiam ea de cauſa privatur uſufructu, prout exactè probavimus *ſuprà ex n.* 13. *cum ſeqq.* hoc argumentum vires ſuas prorſus amittit.

Imò potiùs conſtans eſt reſolutio, quod quando pater privatur adminiſtratione bonorum, propter diſſipationem ipſorum, juxta *dict. l. Imperatoris* privatus etiam intelligatur uſufructu & bonorum commoditate; imò etiam quando ab homine pater privatur adminiſtratione bonorum filii ob dilapidationem, privetur quoque uſufructu & commoditate ipſorum, ad longum diſputat & reſolvit Giurba *ad conſuet. Meſſanen. cap. 7. gloſ. 3. ex num. 50. cum multis ſeqq.* ex quo deſtruitur argumentum contrarium, ut ex pluribus comprobatur *ſup. num.* 15.

21 Nec obſtat ſecundum ex *num.* 17. quo fuit dictum, in his caſibus in quibus pater privatur uſufructu adventitiorum filii, ipſorum emolumentum ſeu commoditatem conſervari patri, ex aliquorum Doctorum aſſeveratione, Autore Angelo; de cujus doctrina meritò dubitant Roderic. Suarez *in quæſt. Majoratus, num. 15. & 16.* & Gregor. Lopez *in l. 15. titul. 17. part. 4. in gloſſ. verb. el uſufructo:* ſed noſter doctiſſimus Molina *de Hiſpan. primogen. lib. 1. capit. 19. numer.* 33. dicit ſe non modo dubitare de doctrina *Angeli* in hac materia, imò falſam eſſe, ut contra ipſum *Angel.* latiſſimè fundat Cald. Pereir. *in l. ſi curatorem habens, verb. læſis, ex num.* 145. *verſ. licèt autem hujuſmodi prohibitio, uſque ad num.* 146. ubi argumentis Angeli & ſequacium viriliter ſatisfacit, affirmans pro certa & veriori doctrina, quod pater privatus uſufructu, ſimul cenſeatur privatus emolumentis bonorum: hoc idem exactè fundat & tenet Petr. Surd. *dict. conſ.* 116. *num.* 73. *l.* 1. Hieron. Gabr. *conſil.* 117. *numer.* 12. *in fin. & numer.* 13. *lib.* 1. *& conſil.* 162. *ex num.* 16. *cum ſequentib. uſque ad num.* 22. & iterum *num.* 31. *l.* 2. Caſtillo *de uſufruct. cap.* 3. *num.* 58. & plurimi alii addicti *ſup. num.* 13. 15. *&* 20.

22 Ex quorum veriſſima reſolutione reſultat efficax ſatisfactio dicto argumento & doctrinæ certiſſimæ ibidem relatæ; nempe non extingui hypothecam ſuper commoditate uſusfructus impoſitam, quoties per acquiſitionem proprietatis ſubſequutam & ſupervenientem debitori uſufructuario conſolidatus fuit uſusfructus & extinctus, cùm eo caſu ipſe debitor ſimul retineat commoditatem quæ fuerat creditori hypothecata, quo caſu nil mirum quod hypotheca duret ſeu perſeveret, ut abundè probavimus *hac 4. part. cap. 4. & 6. per tot. & cap. 7. ex num. 1. & ſeqq.* ſed cùm hoc ſuppoſitum deficiat in caſu de quo agimus; imò falſum ſit, patrem retinere commoditatem quando privatur uſufructu, meritò extinctam eſſe hypothecam affirmandum erit.

23 Neque in aliquo opitulatur tertium argumentum ex *num.* 10. *& ſeqq.* Quoniam filius, cui ob diſſipationem & dolum reipſa patris, fuerunt bona adventitia pleno jure adjudicata, non tractat de excludendis creditoribus patris, neque opponit de aliqua hypotheca propria: nec eam prætendit in fructibus bonorum ſuorum adventitiorum, quia nemo in re propria hypothecam habere poteſt, nam res ſua nemini ſervit, ex juribus vulgar. ſed creditores patris excludit ex alio capite, nempe per extinctionem & reſolutionem hypothecæ ipſorum creditorum, cum ex privatione uſusfructus & commoditatis ſuperveniente patri, eorum hypotheca ſimul reſoluta remanſit, cujus defectu jus nullum poſſunt prætendere contra filium.

24 Nec tandem ultimo loco, ut noſtra reſolutio omni careat ſcrupulo, obſtat diſtinctio illa Doctorum circa dimiſſionem & renunciationem uſusfructus, quam pater facit in favorem filii, ut ſi hæc renunciatio fiat ante acquiſitionem & acceptationem, valeat etiam in præjudicium creditorum patris, cum in non adquirendo fraus illis non fiat per patrem debitorem. 25 At ſi fiat renunciatio uſusfructus in favorem filii à patre debitore, poſtquam pater acquiſitum & acceptatum habet uſumfructum, nullo modo tenet in præjudicium creditorum habentium commoditatem obligatam, & hypothecæ ſubjectam, quo minus ipſi creditores jus habere deſinant contra filium, & ab eo poſſint exigere ſua credita ex fructibus, & commoditate bonorum durante vita patris debitoris: quam diſtinctionem exactiſſimè comprobavimus per varia fundamenta, nec non exactam relationem Doctorum *in hoc Labyrint. part. 2. cap. 15. ex num. 50. cum multis ſeqq.* quibus erit adden-

dus

Digitized by Google

dus Arias de Meza *variar. reſolut. lib. 3. cap. 37. numer.* 14. poſt Cald. Pereiram, Joann. Baptiſt. Coſtam *de remed. ſub l. d. remed.* 1. *num.* 7. Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ.* 6. *gloſ.* 1. *part.* 1. *num.* 44. Mantic. *de tacit. convent. lib.* 3. *titul.* 18. *numer.* 12. Peregrin. *conſil.* 81. *numer.* 23. *t.* 1. Aldovin. *conſil.* 53. *numer.* 10. Petr. Caball. *conſil.* 14. *numer.* 16. *&* 25. *l.* 5. Alex Trentacinq. *l.* 1. *variar. titul. de peculio, reſol.* 3. Gratian. *diſcept.* 132. *num.* 12. *&* 40. *& diſcept.* 271. *num.* 4. alios etiam quemplurimos addere poteris, quos pro iſta vera diſtinctione congerit Mar. Giurba *ad conſuet. Meſſan. cap.* 7. *gloſ.* 11. *num.* 6. *&* 7. *par.* 1. *fol.* 435.

26 Quia reſpondetur hanc remiſſionem uſusfructus jam quæſiti, tanquam merè voluntariam, & non neceſſariam, nulloque jure cogente factam, non poſſe fieri in præjudicium creditorum: prout latiſſimè probavimus *in dict. capit.* 15. *ex*
27 *numer.* 50. At verò nos loquimur & verſamur in amiſſione & privatione uſufructus à lege in pœnam dilapidationis bonorum impoſita, & ob culpam ſeu dolum reipſa patris, eo invito & renitente: quo caſu, nihil conqueri poſſunt creditores, qui ſimul juris diſpoſitioni & rigori ſubjici debent, ut ſuperiùs probavimus *num.* 18.

28 Sed utrum poterit pater, in præjudicium ſuorum creditorum, emancipando filium, illi dimittere uſumfructum adventitiorum, cùm per emancipationem filius liberetur à patria poteſtate, & ſic ex diſpoſitione juris reſolvatur patris uſusfructus; videatur Arias de Meza *dict. cap.* 37. *num.* 15.

29 Denique animadvertere poteris, quod diſpoſitio *d. leg. Imperator, ad Trebell.* non eſt abrogata per *leg. jubemus; §. in ſupra dictis, Cod. eod.* & per *auth. uni ſi darent, Cod. de in offic. teſtam.* per quæ jura conſulitur filio in adventitiis per cautionem & fidejuſſionem, per quam videtur ceſſare privatio bonorum inducta ex *dict. leg. Imperator.* Contrarium enim verius eſt; prout accuratè & latè defendit Molina *de primogen. l.* 1. *cap.* 16. *ex num.* 2. quando ſcilicet magna & evidens eſt bonorum diſſipatio à patre facta; ut tunc nulla cautione excuſetur pater à privatione bonorum: Azeved. *in lib.* 4. *titul.* 1. *lib.* 3. *recopil.* Pinell. *in* 2. *part. leg.* 1. *num.* 36. *&* 38. *Cod. de bon. matern.* Aſcan. Clem. *de patr. poteſt. cap.* 6. *effectu* 12. *num.* 14. Burſat. *conſil.* 133. *num.* 56. *l.* 2. Surd. *conſ.* 116. *num.* 25. *& num.* 48. *lib.* 1. Caſtill. *de uſufruct. cap.* 3. *num* 99.

30 Et quod in hac dilapidatione patris non ſit neceſſaria fraus & dolus ex propoſito, ſed ſola culpa, & dolus reipſa ſufficiat inductus ex magna & manifeſta alienatione & diſſipatione bonorum filii, reſolvit Molina *ubi proximè, dict. cap.* 16. *ex numer.* 12. & ex Ruyno *conſil.* 23. *numer.* 14. *lib.* 5. Cephalo *conſil.* 113. Menochio *conſ.* 1220. *numer.* 2. Fuſarius *de fideicom. quæſt.* 519. *numer.* 4. qui *numer.* 6. ex Alexandro poſt alios ab ipſo relatos *in dict. l. Imperator, num.* 4. & Cephal. *conſil.* 113. *numer.* 16. firmat hanc privationem
31 locum habere, ſive pater dilapidet agendo & committendo, ſive omittendo, & quod ſola patris negligentia & culpa ſufficiat ad removendum ipſum ab adminiſtratione, communem dicit Gutierr. *in tract. de tutel. cap.* 3. *numer.* 4. quem refert Addit. ad Molin. *dict. cap.* 166. *ad numer.* 12. vide etiam Pereyram *deciſ. Luſit.* 48. *n.* 15.

CAPUT XVI.

Quid in concurſu operetur reſcriptum Principis circa mutationem prælationis inter creditores.

Et quid ſi impetretur ab uno ex correis in ſolidum obligatis, ad hoc ut non niſi pro ſua rata conveniatur.

Et quantum hæc reſcripta diſtent à Moratoriis. Et an reſcriptum obtentum per unum creditorem perſonalem, cęteris ſimiliter perſonalibus aut tertiis poſſeſſoribus præjudicet.

SUMMARIUM.

1 *An creditor poſterior anterioribus præferri poſſit ex reſcripto Principis.*

2 *Reſcripta moratoria ſæpè à debitoribus impetrantur validè & efficaciter etiam in diſpendium creditorum.*

3 *An Princeps poſſit ſubvertere & præpoſterare ordinem creditorum, & poſteriorem priori anteponere.*

4 *Caſus quos nectit identitas rationis, eandem ſubeunt juris diſpoſitionem.*

5 *Lex exemplariter loquens non reſtringit regulam; ſed declarat, & alios caſus ſimiles non excludit.*

6 *Decretum* Ferdinandi Regis *quo creditor hypothecariam actionem dividere coactus eſt; & eam exercere contra omnes bonorum hypothecatorum poſſeſſores pro rata, ex æquitate & num.* 7.

8 *Ex reſcripto Principis poteſt creditor acquirere jus hypothecæ in bonis debitoris.*

9 *Reſcriptum Principis præpoſterans ordinem & gradum creditorum, non eſt admittendum.*

10 *Reſcriptum ſeu privilegium Principis, quod tendit in præjudicium juris alicui Tertio quæſiti, tanquam exorbitans ab omni jure, non debet admitti.*

11 *Reſcriptum Principis prævertens ordinem hypothecarum, longè differt à reſcriptis moratoriis.*

12 *Moratoria dilatio non conceditur à Principe debitori, niſi prævia ſatiſdatione de ſolvendo poſt terminum.*

13 *Ex conceſſione moratoriæ dilationis, ſecuriores redduntur creditores propter fidejuſſionem à debitore præſtitam.*

14 *Reſcriptum præpoſteriorationis conceſſum ſcilicet creditori poſteriori in præjudicium anteriorum, omni ex parte noxium eſt & perniciosum anterioribus, non ſolum ratione rei, ſed etiam temporis agendum, & n.* 15.

Et ideo toto cœlo diſcrepat à Reſcripto moratorio, n. 16. *&* 17.

18 *Princeps poteſt per legem generalem conſtituere de dividenda actione hypothecaria contrà unumquemque bonorum poſſeſſorem pro rata.*

19 *Non tamen per reſcriptum ſpeciale in præjudicium creditorum antea jus quæſitum habentium.*

20 *Reſcriptum ab uno ex correis in ſolidum obligatis impetratum à Principe ne conveniatur pro tota quantitate, non valet.*

21 *Reſcriptum tollens exceptionem Tertio, à Principe concedi non debet.*

22 *Jus creditoribus quæſitum à Principe non tollitur.*

23 *Reſcriptum à creditore poſteriore impetratum quo anterioribus præferatur, ſubreptitium eſt & nullum.*

24 *Princeps non debet concedere jus hypothecæ, vel prælationis uni creditori chirographario, in præjudicium cæterorum.*

25 *Nova hypotheca ſuperveniens non afficit res à debitore prius alienatas, & à Tertio poſſeſſas juſto titulo.*

1 SOlet importuniras ambitioſa quandoque, proprio commodo ſtudens, aliorum detrimentum machinare, & in perniciem ac præjudicium Tertii nonnulla moliri: quo fit ut unus creditor videns jus ſuum periclitari, eo quod inferiorem gradum habeat in concurſu creditorum, importunè à Principe tentet conſequi reſcriptum, quo ſortem ſuam meliorem faciat, & altiorem inter cæteros creditores gradum occupet, ut ipſe anterioribus præferatur. Quod reſcriptum an validum ſit in præjudicium aliorum creditorum? ſemel diſceptatum vidi.

2 Et pro parte affirmativa ſeu validitate reſcripti, & quo ſortiri debeat effectum, urgere videtur efficaciter ſimile reſcriptum, quod aſſiduè impetrari ſolet per debitorem à Rege, ne creditores illum moleſtent, ſed pro certo termino ſuſpendantur exactiones ac lites, quod reſcriptum, recepto communiter vocabulo, *Moratoria* appellatur & ex juſta cauſa Principi relata & cognita, ab ipſo benignè concedi ſolet ex vi ſuæ ſupremæ poteſtatis & authoritatis, cui obedire omni jure tenentur ſubditi, etiam creditorum præjudicio refragante, textus eſt in *l. univerſa reſcripta, quæ in debitorum cauſis, ſuper impetrandis dilationibus promulgantur &c. C. de precib. imper. offer. l. 4. tit. 14. par. 3.* ibi: *Otroſi pueden pedir merçed los omes, que les alvenge los plaços de las debdas que deben.* & in l. 23. tit. 18. ead. partit. ibi, *agraviados ſon omes las vecadas de pobreça, de manero que non pueden pagar lo que deben a los plaços aquelo has adar epide por merçed al Rey que les decurtas & que les alvenge el plaço, a que debian pagar, e per que acaeſce à las vegadas, que el Rey hameneſter ſu ſervicio deſtos a tales en hueſte, o de otra manera, o por ſabor que ha de les façer bien, e merced da les ca tas: e que les alvenga el plazo e tal carta como eſta mandamos que vala como quier que reciba por ella algun agraviamiento a quel aquien deben el debdo.* De hac materia abunde egimus *in hoc Labyrin. par. 2. cap. 30. per tot.*

3 Ergo eodem modo, & ex identitate rationis, poterit Princeps mutare & ſubvertere creditorum gradus, & poſteriorem priori præferre, etiamſi priores ex hac præpoſteratione aliquod damnum recipiant, cùm hoc præjudicium non tangat ſubſtantiam crediti, nec illud amittant creditores poſtpoſiti, ſed integrum & illæſum illis remaneat, exigendum poſt ſolutionem factam ei, qui reſcriptum prælationis obtinuit, prout in ſimili conſideravit *d. lex 23.* in illis verbis, *como quier que reciba por ella algun agraviamiento aquel, aquien deben el debdo, por todo eſo en ſalvo finca lo ſujo, e tenemos por bien que lo cobre, e lo aja* prælationis etenim tranſmutatio & præpoſteratio ſolum reſpicit tempus exactionis & dilationem, ſicuti Moratoria: igitur quemadmodum illa licita eſt in Principe cum damno creditorum, pariformiter prælationis reſcriptum debet admitti, & licitum dici: cùm amplius quàm Moratoria jus priorum 4 creditorum non lædat: nam caſus, quos nectit identitas rationis, non ſunt quoad juris diſpoſitionem ſeparandi, plura diximus *in Commentar. de pro ect. Reg. par. 2. c. 6. n. 22.* & *de ſupplicat. ad Sanctiſſ. par. 2. cap. 31. num. 17.* Et quia quando 5 plures caſus habent eandem rationem, licet lex de uno dumtaxat loquatur, & mentioneem faciat, videtur fieri exemplariter non reſtrictivè, quin cæteros ſub ratione comprehenſos includat, plurimos ad idem congeſſimus *in d. tract. de ſupplicat. ad Sanctiſſ. par. 1. c. 9. ex num. 13. cum multis ſeqq.* quapropter reſcriptum Principis ſuper prælatione inter creditores tanquam juſtum & licitum debet admitti, ſuumque operari effectum.

6 Secundò & pro hac parte optimè facit doctrina Matthæi de Afflict. *ſuper conſtit. Reg. ſiquis in poſterum, in 3. notab. verſ. ſed juxta hoc quæro*; ubi declarationem *leg. 2. Cod. de pignor.* dicit quod licèt quando quis eſt anterior creditor cum hypotheca expreſſa, vel tacita, poſſit agere contra unum poſſeſſorem bonorum hypothecæ ſubjectorum, in ſolidum; nihilominus ipſe vidit Regem Ferdinandum primum feciſſe decretum, quod divideretur debitum contra omnes poſſeſſores hypothecarum pro rata, ex æquitate *d. leg. 2.* & quod licèt hæc æquitas non reperiatur ſcripta, illam tamen Princeps poteſt introducere contra jus ſcriptum, per *leg. 1. Cod de legib.* Afflictum refert Vincentius de Franch. *deciſ. 3. ſub numer. 2.* & per ipſum Vincent. de Franch. & Molinam *de primogen. lib. 4. cap. 7. n. 17.* firmat Fontanell. *de pact. nupt. tom. 1. clauſ. 4. gloſ. 18. num. 87. para 2. fol. 452.* licèt creditor poſſit ad libitum agere contra quemlibet hypotheca- 7 rum poſſeſſorem, poſſe tamen Principem uti æquitate, & mandare ne creditor agat contra unum poſſeſſorem pro tota quantitate, ſed quod dividatur debitum, ſive actio hypothecaria contra omnes poſſeſſores pro rata: ergo eodem modo poterit Princeps per reſcriptum ſubvertere prælationis jus inter creditores, & poſteriori priorem gradum aſſignare, non obſtante præjudicio anteriorum.

8 Tertiò hæc pars fortiter probatur, nam per privilegium à principe obtentum poteſt quis adquirere jus hypothecæ in rebus ſui debitoris, text. eſt expreſſus in *l. Antiochenſium, 21. ff. de privileg. credit.* cujus verba ſunt: *Antiochenſium Cœlæ Syriæ civitati quod lege ſua privilegium in bonis defuncti debitoris accepit, jus perſequendi pignoris durare conſtitit*, lex 2. *Cod. de jur. Reipub.* idem decidit his verbis: *An reſpublica, in cujus locum vos ſucceſſiſtis, ideo quia ſatisfeciſſe debito proponitis, jus pignoris in eo fundo habeat, apud ſuum Judicem quæritur? ſi enim nec beneficio ſibi conceſſo id jus nacta eſt, neque ſpecialiter in obligatione pignoris ſibi proſpexit, cauſa ejus non ſeparatur à cæteris creditoribus qui habent perſonalem actionem.* text. alius etiam eſt in *l. ſimile, 10. ff. ad municipal.* in hæc verba: *Simile privilegium fiſco nulla civitas*

civitas habet in bonis debitoris, niſi nominatim à principe datum ſit. Ex quibus juribus probatur, per Principis privilegium poſſe aliquem acquirere jus hypothecæ in bonis ſui debitoris & per conſequens jus prælationis: Gloſſ. in *d. l. Antiochenſium, verb. lege. & verb. conſtitit*: Gloſſ. *in d. l. 2. verb. nacta eſt*: Gloſ. *in d. l. ſimile, verb. in bonis*: Bart. *in d. l. Antiochenſium, n.* 1. Alexan. *numer.* 1. Joan. Anton. Mangil. *de imputat. quæſt.* 49. *num.* 4. Merlin. *de pignorib. lib.* 2. *quæſt.* 116. *n.* 1. *& ſub num.* 2. ſed in hoc privilegio hypothecę imbibitur pręlatio aliis creditoribus: ergo privilegium ſimplicis prælationis multò fortius debet valere & admitti.

9 Quibus tamen minimè refragantibus, contraria ſententia, imò privilegium obtentum à Principe per creditorem inferioris gradus, continens prælationem aliis creditoribus anterioribus, eſſe exorbitans, & contra jus naturale & gentium, longè verior & receptior eſt: cùm enim tale reſcriptum tollat jus Tertio quæſitum, quod nulla ratio naturalis, vel civilis patitur, non eſt obſervandum, nec admittendum in deciſionibus cauſarum: ut manifeſtè probant Doctores proximè allegati *num.* 8. dum expreſſè diſtinguunt inter jus hypothecæ conceſſum per legem univerſalem, & privilegium tendens in præjudicium alterius tertii creditoris, cui jus prælationis jam erat acquiſitum; ut in primo caſu procedant jura in contrarium allegata, & Gloſſæ ſuprà relatæ *ibid.*

Quo etiam caſu procedit Bulla Pii V. concedens mercatoribus in urbe Roma ſecundum locum in judicio & concurſu creditorum, ut præferantur aliis creditoribus etiam hypothecariis, pro veſtiariis Prælatorum: eo quod Princeps poteſt per legem generalem ex juſta cauſa præferre poſteriores creditores anterioribus: ut ex Cutelli *deciſ.* 22. *num.* 19. tenet Ludov. Poſtius *in tractat. de ſubhaſtat. tom.* 2. *in addit. ad inſpect.* 41. *n.* 12. *&* 13. Cum in poteſtate Principis ſit per legem generalem & publicam dare prælationis privilegium creditori cui maluerit: ut ex Bartolo, Alberic. & Ang. *in d. l. Antiochenſium*, probat Maſtrillus *de magiſtrat. l.* 5. *cap.* 4. *num.* 320. ab ipſo malè citatus, & nullibi invenire potui, ſed idem tenet Pareja *de inſtrum. edit. tit.* 1. *reſol.* 3. §. 5. *n.* 67.

10 In ſecundo verò caſu, ſi nimirum privilegium tendat in prejudicium juris alicui tertio creditori quæſiti, nullo modo admitti debet tanquam omni juri naturali gentium, & poſitivo repugnans, ideoque ſubreptitium & à Principis intentione penitus alienum, qui nunquam vult per ſua privilegia juris Tertio quæſito detrahere: Ita probant & tenent in terminis Bartol. *in d. l. Antiochenſium in fin.* Alexan. *nu.* 1. *verſ. ſecundo modo*: Merlin. *in d. quæſt.* 106. *per tot.* ubi ex *num.* 4. ex pluribus probat, hoc privilegium in prejudicium Tertii non valere, niſi data recompenſa ei, cui damnum infertur: & hoc fundamentum per quamplurima jura civilia & Regia altiùs & accuratiùs comprobavimus, Doctorumque innumerabilium authoritate exornavimus *in Commentar. de ſupplicat. ad Sanctiſſ. part.* 1. *cap.* 7. *per tot.* ubi plura videri poterunt ad hanc rem conducibilia: & hæc reſolutio verior apparebit ex reſponſione ad contraria argumenta ſuperiùs adducta, quæ contrariæ opinioni minimè opitulantur.

11 Non igitur obſtat primum ex *n.* 2. tractans de æquiparatione & identitate rationis inter Moratoriam à Principe obtentam, & privilegium prælationis, de quo ſermo noſter eſt. Quia reſpondetur, non ſolùm in his caſibus non dari ſimilitudinem, ſed omnimodam diverſitatem & repugnantiam inter ipſos reperiri: etenim per dilationem moratoriam nihil detrahitur juribus creditorum, cùm omnia remaneant per illud tempus in eodem ſtatu, & eo tranſacto, unuſquiſque conſequitur jus ſuum ſecundum ſui gradus prærogativam, & prælationem unicuique competentem, quæ ut antea manet illæſa & intacta, ut probant dictæ leges Partitę *ſup.* allegatę.

Et quatenus dicta lex 33. *tit.* 18. *part.* 3. juſtiſ- 12
ſimè conſideravit aliquod damnum ex dilatione exactionis creditoribus illatum, ibi, *como quier que reciba por ella algun agraviamiento aquel aquien deben el debdo*, modicum tamen illud prejudicium prædicta jura abundè compenſare voluerunt ad longè majorem creditorum ſatisfactionem & ſecuritatem, quandoquidem iſtæ Moratoriæ per Principem ex juſta & legitima cauſa debitoribus conceſſæ nullo modo ſortiantur effectum, niſi priùs debiter ipſe præſtet creditoribus idoneam ſatiſdationem & fidejuſſores, qui eiſdem ſolvere obligantur termino tranſacto, juxta text. *in d. l. univerſa reſcripta, reſcripta quæ in debitorum cauſis, ſuper impetrandis dilationibus promulgantur non aliter valeant, niſi fidejuſſione idonea ſuper debiti ſolutione præbeatur, Cod. de precib. imper. offerend.* qui textus tranſcriptus eſt in *can. univerſa reſcripta, cauſ.* 25. *quæſt.* 2. & fuit idiomate noſtro expreſſus in *d. l.* 33. *partitæ*, ibi, *e por todo eſſo enſalvo finque lo ſujo e tenemos por bien que lo cobre, e lo aja, o porque ſeamas ſeguro ende; decimos que quando tal carta fuere ganade contra el, ege la moſtraren, eſtonce puede demandar fiador a aquel, que quiſiere uſar della, que le page al plaço que el Rey le otorgo, e ſi el que gano la carta, non le quiſiere dar fiador, mandamos que non vala la carta, ni empezca a aquel contra quien fue ganada*, innumerabiles penè Doctores in exornationem hujus legis adduximus in *commentariis de ſupplicat. ad Sanctiſſim. part.* 2. *d.* 30. *ex n.* 6. *cum ſeqq.*

Et cùm per hanc fidejuſſionem, & novam cau- 13
tionem, longè ſecuriora maneant creditorum jura quàm eſſent antea, quia, ut frequenter accidit, poterat debitor fieri non ſolvendo, vel eſſe difficilis exactionis, per hanc autem ſatiſdationem creditores tuti ſint, ut benè conſideravit dicta lex 33. ibi, *e porque ſea mas ſeguro ende*; hæc ſecuritas multò præponderat damno dilationis conceſſæ.

At verò in reſcripto concedente prælationem 14
poſteriori creditori in præjudicium anteriorum, totum eſt contrarium; quoniam ſubſtantiam, & jus creditorum intùs tangit, & fortè inevitabile periculum aliis creditoribus infert, quid enim inter creditores concurrentes pretioſiùs & æſtimabilius prælatione, ex qua pendet tota ipſorum ſecuritas, *toto tit. ff. & Cod. qui potior. in pign. hab. & tot. tit. de privileg. credit.* & aliis juribus quam plurimis ad hoc ipſum tendentibus, & quid magis tenaciter in judicio concurſus proſequuntur quàm jus ipſum prelationis; agnoſcentes, in eo verſari periculum omne amittendi ſua credita, cùm plurimum, ſolutis prioribus, non ſuperſint bona ad poſteriorum ſatiſ-

Digitized by Google

ſatisfactionem; quod beneficium contrahentibus ſibi vigilantibus à jure conceſſum, ſi per Principis privilegium adimeretur intolerabile præjudicium & damnum eis afferret, & ideo juri & rationi naturali conſentaneum eſt imo ipſiuſmet Principis honori & præſumatæ voluntati congruum, ut talia reſcripta tanquam ſubreptitia nullatenus admittantur.

15 Et quando hæc omnia pericula in dies contingentia ceſſarent, & bona debitoris omnibus creditoribus ſufficientia forent, adhuc ex tali reſcripto prolationis grave detrimentum & præjudicium emergeret, propter dilationem ad exigendum, quod reſarciri non poſſet: nam iſte privilegiatus creditor eligeret pro ſuo arbitrio meliora bona debitoris ex quibus facilem & integram ſatisfactionem conſequi poſſet, ad *leg. qui generaliter, ff. qui pot. in pign. hab. l. cre-*
16 *ditoris arbitrio, ff. de diſtract. pign.* cum *ſimilib.* & donec ſibi ſatisfeciſſet, interim hærerent cæteri creditores, qui vel non poſſent exigere quæ ſibi debita ſunt, vel agerent contra bona quæ tardum & difficiliorem exitum haberent, & ideo ex privilegio prælationis poſteriori creditori conceſſo gemerent anteriores videntes occupari bona in quibus jus optimum habebant, neque pro tali damno commodum aliquod compenſatorium obtinerent, prout conceditur in dilatione moratoria, ut ſuperiùs advertimus ex *num.* 12. cùm igitur Princeps non poſſit tollere jus Tertii niſi ex juſta & publica cauſa; dataque recompenſa, ſequitur etiam non valere tale reſcriptum prelationis.

17 Et inde vides apertiſſimè quàm falſa ſit æquiparatio reſcripti concedentis prælationem poſteriori creditori in præjudicium anteriorum, cùm reſcripto concedente moratoriam dilationem debitori, & quanta diverſitas verſetur in utroque caſu quàm fallibile & inutile ſit argumentum de uno ad aliud reſcriptum, & ideo à ſeparatis, imò omnino diverſis & directò contrariis non valet illatio, *l. Papinianus 20. ff. de minorib.* atque hac diverſitatis ratione ſatisfit primo argumento, de quo *ſupra num. 2. cum aliis ſeqq.*

Minùs obſtat ſecundum *num. 6.* ex doctrina *Matthæi de Afflict. & Vincent. de Franchis*, eum referentis circa decretum Regis Ferdinandi, per quod conſtitutum fuit creditorem non poſſe exigere totum creditum ab uno ex tertiis poſſeſſoribus hypothecatum, ſed eos pro rata convenire de-
18 bere. Cui facilè reſpondetur, Principem per legem, ſeu decretum generale, id poſſe ordinare, imò etiam per privilegium generale alicui debitori conceſſum antequam alicui tertio creditori jus ſit quæſitum, ut in futurum debitori proſit, ad comprobata *ſupra ex num. 9. cum ſeqq.* quia tunc cedit periculo creditoris cum eo contrahentis, nec perſcrutantis conditionem ejus cum quo contrahit, ex Regul. *qui cum alio contrahit, vel ſcit vel ſcire debet conditionem ejus cum quo contrahit. de Reg. jur.*

19 At verò per reſcriptum particulare, & in præjudicium creditorum quibus antea jus quæſitum eſt hoc fieri nec debet, nec poteſt, ut efficaciter fuit probatum *ſupra ex n.* 10. licèt minùs attentè firmaverit *Fontanella* valere illud reſcriptum, nullo fundamento adducto niſi ex *Vinc. de Franchis*, qui ſolum refert dictum *Afflict.* & ex *Molina* qui nec ullum verbum [illegible]

Sed quando illi omnes affirmativè & abſolutè 20
loquerentur de reſcripto ſpeciali & particulari [quod non credo,] iniquiſſima foret eorum opinio, & contra text. expreſſum in *l. exprimere 3. Cod. de duob. reis*, ubi deciditur, quod ſi unus ex correis in ſolidum obligatis impetraverit reſcriptum à Principe, ne conveniatur à creditore pro tota quantitate debità, ſed pro ſua rata dumtaxat, non valeat tale reſcriptum in præjudicium creditoris: verba textus hæc ſunt; *Exprimere debueras tuis precibus, utrumne in partem, an in ſolidum ſinguli vos obligaveritis, ac duo rei promittendi extiteritis; cùm ſiquidem ab initio unus quiſque pro parte ſit obligatus, egredi contractus fidem non poſſit, ſi verò in ſolidum, electio reſcripto adimi non debet.* Conſonat alius text. *in l. ſi diverſa 13. verſ. ſi autem omnes qui conducebant, in ſolidum locatori ſunt obligati, jus et competens conveniendi quem velit, non debet auferri, Cod. de loc. & conduct.* optimus etiam text. *in l. quoties 2. Cod. de precib. imper. offer.* ex quo pro-
batur: & affirmant Gloſſ. Bald. Salycet. & cæ- 21
teri DD. *ibid.* quod moratoria reſcripta poſſunt concedi non tamen reſcriptum tollens exceptionem Tertio competentem qui textus ſingularis eſt etiam ad probandam diſſimilitudinem inter Moratoriam, & reſcriptum amovens exceptionem, ſeu jus prælationis creditori competens.

Nam cùm jus & dominium alicui quæſitum ex contractu, vel teſtamento proveniant à jure gentium, *l. ex hoc jure, ff. de juſt & jur.* quod naturalis ratio inter omnes homines conſtituit, *§. jus gentium, inſtit. de jure natur.* ex quo probavit *Donell.* idem eſſe jus gentium quod naturale, *lib.* 1. *commentar. jur. cap.* 6. & conſtat apud nos ex *l.* 31. *tit.* 18. *partit.* 3. ubi Gregor. Lopez *gloſ.* 1. tradit, jus gentium apud omnes generaliter dici jus naturale, quia naturali ratione inductum fuit, *l. omnes, fin. Cod. ſi contra jus, vel util. publ.* juncta Gloſ. *verb. generali juri.* & comprobat latiùs Larrea *alleg. ſite. 115. ex num. 6.*

Ex quibus ſequitur, quod Princeps nullo modo poſſit ſubvertere contractum inter partes firmatum de jure naturali, abſque earum conſenſu, juxta jura ſuperiùs allegata, & inſuper per text. *in l. ſi à te 7. Cod. de pact. int. empt. & vend.* cujus verba ſunt: *Si à te comparavit is, cujus meministi, & convenit, ut ſi intra certum tempus ſoluta fuerit data quantitas, ſit res inempta remitti hanc conventionem reſcripto noſtro, non jure petis:* item per alium text. *in l. ſi donationem 3. Cod. de revocand. donat.* ibi, *ſi donationem jure feciſti hanc authoritate reſcripti noſtri reſcindi non oportet:* ſimiliter in *l. nec filio, ff. de natal. reſtit.* ibi *nec poteſt* &c. item in *l. teſtamento 10. Cod. de teſtam.* ibi, *ſi teſtamentum jure factum fuit & heres ſit capax authoritate reſcripti noſtri reſcindi non oportet:* denique *in authen. de nupt. §. diſponat, coll.* 4. ibi *nec ſi ſacram impetret formam.* Ex quibus conſtat, non poſſe Principem ex poteſtate abſoluta fidem contractuum evellere, & adimere jura partium, nec mutare diſpoſitiones teſtamentarias quæ legibus & æquitati conveniunt, ut probant communiter omnes in *d. l. ſi teſtamentum:* & plures relati à Fortun. Garc. *in l. Gallus, & quid ſi tantum, ex n.* 18. *ff. de liber. & poſth.* Anton. Gabriel. *lib. 2. commun. opin. tit. de jur. quæſit. non toll. concluſ. 1. num. 1.* Pereg. *de fideicom. art. 32. num.* 127 Fachin. *l. 8. controv. c.* 63 Gilkem. *in l. cauſas, C. de tranſact.* Anton. Petr. *de poteſt. Princip.*

Princip. cap. 24. *num.* 16. Monet. *de commut. ult. vol. c.* 5. *nu.*8. *& cap.* 9. *num.* 559. Roſental. *de feud. cap. concluſ.* 18. *numer.* 8. Pinell. *ad leg.* 2. *Cod. de reſcind. vend. par.* 1. *cap.* 2. *ex numer.* 19. Mendoza *de pact. lib.* 1. *cap.* 5. *numer.* 39. Sarmien. *l.* 1. *ſelect. cap.*8./Padill. *in authen. res qua, numer.* 116. *Cod. commun. de legat.* Menchaca *controverſ. illuſtr. cap.* 5. *n.* 22. *cap.*6. Covar. *lib.* 3. *variar. reſol.* Gregor. Lopez *in l.* 3. *titul.* 13. *par.* 6. *gloſ.* 2. *quaeſt.* 31. Anton. Gomez, *in l.* 40. *Taur. num.* 89. Mierez *de maiorat. in princ.* 2. *par. numer.* 460. Molin. *de Hiſpan. primogen. cap.* 8. *num* 31. *& l.*3. *cap.* 3. *n.* 27. *& l.* 4. *cap.* 3. *per tot.* Paz. *de Tenuta, cap.* 24. *num.* 115. Caſtill. *l.* 2. *controverſ. cap.* 28. *& l.* 3. *c.* 28. Valenzuela *conſ.* 96. Hermoſill. *in l.* 53. *gloſ.* 14. *tit.* 5. *p.* 5. Larr. *allegat.* 11. *per tot.* qui omnes loquuntur in jure quæſito tam ex contractu, quàm ex teſtamento, ut Princeps per reſcriptum ei detrahere non poſſit.

22 Non obſtat denique tertium argumentum, de quo *ſupra num.*8. ubi dicebatur valere privilegium ut quis habeat jus hypothecæ in bonis ſui debitoris, ex *juribus in argum. citatis*, cui optimè ſatisfactum fuit *num.*9. *cum ſeqq.* ut hoc procedat per legem generalem, vel privilegium in futurum operaturum, non verò in præjudicium creditorum tunc temporis jus habentium jam quæſitum.

23 Ex quibus omnibus reſolutivè infertur: reſcriptum obtentum à Principe per aliquem creditorem inferioris gradus, ut anterioribus præferatur, nihil debere operari, nec à Judicibus Concurſus admitti, tanquam impetratum contra jus Tertii, cui Princeps nullo modo vult præjudicare, ex dictis & comprobatis hactenus, nec etiam poteſt infringere contractum inductum de jure gentium & lege naturali.

24 Sed quid dicendum de creditore perſonali ſive chirographario, an poſſit impetrare reſcriptum à Principe ſibi concedente vel hypothecam in bonis ſui debitoris, vel prælationem inter cæteros creditores ſimiliter perſonales? In quo breviter reſolvendum erit, ut neutro caſu admittendum ſit tale reſcriptum in præjudicium aliorum creditorum: nam cùm omnes debeant concurrere ſimul in eodem gradu pro rata cujuſque crediti quantitate per actionem tributoriam, ſi unus eorum impetraret reſcriptum prælationis, vel hypothecæ in bonis debitoris, poſſet facilè contingere quod creditor ille univerſas debitoris facultates abſorberet, vel ſaltem cæteri longè minus ex reſiduo conſequerentur, quàm per tributoriam obtinerent; ex quo ipſis reſultaret graviſſimum detrimentum & præjudicium: unde ſicut Princeps non debet concedere reſcriptum prælationis inter creditores hypothecarios, ut probatum remanet ſupra, ita etiam non poteſt inter chirographarios ex identitate rationis, cùm in utroque caſu agatur de jure creditoribus quæſito tollendo, quod fieri non debet, nec præſumitur Princeps id voluiſſe, ex juribus conſideratis *ſupra hoc* 4. *par.* 1. *num.* 23. *& per tot.* & in his etiam terminis loquuntur Doctores ſuperiùs citati ex *n.* 9. *cum ſeqq.*

25 Idem & multo fortius admittendum & reſolvendum erit reſpectu tertii poſſeſſoris rerum debitoris, à quo iſte creditor ex nova hypotheca per reſcriptum noviter conceſſa non poterit illas avocare, tum quia alienatæ ſunt tanquam liberæ ab omni nexu pignoris, & qui illas acquiſivit, poſſidet juſto titulo, tum quia quando ex reſcripto recens impetrato creatur hypotheca ſuper bonis debitoris, tale reſcriptum operatur tantum ut ex nunc, nec poteſt retrotrahi & afficere illa bona à Tertio juſtè acquiſita & poſſeſſa, quorum dominium debitor non habet amplius, & rei alienæ hypotheca non tenet, nec poſſunt creditores perſonales impedire debitorem ne bona ſua alienare valeat, niſi alienatio fiat in fraudem eorum cum conſilio & conſenſu emptorum, tunc enim poſſet revocari juxta ea quæ deciduntur *ff. quæ in fraud. credit. facta ſunt, ut reſtit.* & hæc principio juris per ſe manifeſta ſunt nec alia indigent probatione.

CAPUT XVII. & ult.

Utrum pendente Concurſus judicio, debitor liberetur ab intereſſe lucri ceſſantis alioqui propter moram debito.

SUMMARIUM.

1 *Regulariter intereſſe, ſive uſura legitima debentur propter moram debitoris in ſolvendo.*
2 *Ex ſtylo quorundum Tribunalium ſupremorum ceſſat intereſſe ex mora; pendente concurſus judicio.*
3 *Concurſus judicium non impedit peti uſuras priùs debitas.*
4 *Debitor propter inficiationem debiti, damnari poteſt ad intereſſe propter moram, etiam pendente concurſus judicio.*
5 *Secus ſi fateatur, & ſola mora ex judicio concurſus procedat.*
6 *Uſura non currunt pendente judicio concurſus in præjudicium poſteriorum creditorum.*
7 *Beneficium ceſſionis bonorum quid operetur tam reſpectu debitoris, quàm creditorum ipſius.*
8 *Legitimè impeditus non dicitur eſſe in mora.*
9 *Intereſſe legitimè ab initio ſtipulatum & promiſſum ex obligationis natura, ſemper debetur uſque ad realem ſolutionem.*
10 *Reſcriptum moratorium à principe debitori conceſſum non ſuſpendit curſum uſurarum.*
11 *Reſcriptum moratorium ſuſpendit dumtaxat exactionem tam ſortis quàm uſurarum, non tamen ſiſtit curſum ipſarum.*
12 *Intereſſe debitum tantum ex mora debitoris ſeu judicis officio, tam ante, quàm poſt formatum concurſum, an debeatur? diſputatur ad partem* numeris ſeqq. uſque ad fin. c.
13 *Difficultas ſolvendi non excuſat à mora nec ab intereſſe propter moram debito.*
14 *Tempus non currit legitime impedito; & juſtum impedimentum excuſat à mora.*
Etiamſi ſi culpa impediti præceſſerit impedimentum, n. 15.
16 *Impedimentum excuſat à mora, quando impeditus non potuit illud removere.*
17 *Debitor formando judicium concurſus voluntarium contrahit impedimentum ſolvendi creditoribus ſuis.*
18 *Impedimentum ſponte procuratum & affectatum non prodeſt impedito.*

19 & 20. *Impedimentum proveniens ex culpa ad illud ordinata, non impedit moram contrahi, & intereſſe deberi.*

21 *Mora commiſſa ante impedimentum legitimum ſuperveniens, obligat moroſum ad intereſſe.*

22 *Debitor ſpeciei, interitu illius liberatur.*

23 *Debitor ſpeciei interitu non liberatur, ſi mora præceſſerit.*

24 *Reſcriptum moratorium non ſuſpendit curſum uſurarum ſi jam inceperint currere propter moram commiſſam ante impetrationem.*

25 *Judicium concurſus ſuperveniens impedit moram contrahi, & intereſſe propter moram deberi.*

26 *Beneficium ceſſionis bonorum, ſive concurſus, conceſſum eſt à lege, & favorabilius eſt reſcripto moratorio.*

27 *In judicio concurſus multa ſunt quæ debitorem excuſant à mora.*

28 *Pendente judicio concurſus, debitor non poteſt validè ſolvere creditoribus.*

29 *Uſuræ debitæ ex officio Judicis ceſſant quandiu bona debitoris inopis ſunt in ſequeſtro.*

30 *Qui jure ſuo utitur, nemini facit injuriam.*

31 *Quæ in conſequentiam veniunt non attenduntur in jure, quando actus principalis eſt permiſſus.*

32 *Nemo tenetur omittere ſuam utilitatem, etiamſi alius noceat in conſequentiam.*

33 *Beneficium ceſſionis bonorum non imputatur debitori ad culpam.*

34 *Impotentia ſolvendi excuſat debitorem à mora & intereſſe lucri ceſſantis.*

Maximè ſi impotentia præceſſerit moram, num. 35.

36 *Mora excuſabilis non nocet moroſo.*

37 *Impedimentum concurſus ſuperveniens non tollit uſuras jam debitas ex mora commiſſa de præterito, licèt extinguat curſum illarum pro futuro, n.* 38. *&* 44.

39 *Uſuræ currentes ante rem judicatam ſuſpenduntur per dilationem conceſſam debitori ad ſolvendum, ex cauſa miſerationis. & n.* 40.

41 *Uſuræ ex mora non debentur poſt formatum judicium concurſus, quia debitor deſinit eſſe in mora, quæ habet tractum temporis ſucceſſivum, & n* 42.

42 *Cauſa quæ producit effectum ſucceſſivum ceſſante, ceſſat effectus.*

43 *Statuto ſtante quod cauſæ viduarum ſint ſummariæ, tales fient ſi lite pendente matrimonium ſolvatur per mortem viri.*

1 FOrmato per debitorem judicio concurſus, dum pendet inter creditores, unus ex eis prætendit intereſſe lucri ceſſantis, ſeu aliàs debitum officio judicis propter moram debitoris, quod non obſtante impedimento ex concurſu reſultante, uſuræ currant uſque ad actualem ſolutionem: quæritur an ſit fundatus.

2 Hanc quæſtionem moverunt Petr. Surdus *in deciſ.* 262. *per tot.* & Cyriac. *contr. forens. tom.* 2. *c.* 374. uterque in duobus conveniunt; Primum eſt, ut de ſtylo Curiæ ſeu Senatus decernatur ceſſare intereſſe, propter moram; debitum creditori ex juris diſpoſitione, pendente judicio ſubhaſtationis introducto per debitorem communem: Surd. *loc. mox cit. ſub num.* 1. & Cyriac. *num.* 2.

Alterum eſt, quod generaliter per Senatum 3
fuit proviſum, ut ſola judicii concurſus pendentia non impediat exactionem intereſſe antea debiti, niſi forte quædam æquitatis rationes concurrant quæ Senatus arbitrium flectant ad aliud decernendum. Surd. *ubi mox, n. fin.* Cyriac. *d. c.* 374. *num.* 3.

Verùm iſti DD. diſſentiunt in circumſtantia 4
facti, nam Surd. intendit in ſuo caſu intereſſe deberi creditori ex hoc fundamento quod debitor acerrimè negaverit debitum, & ideo impedimentum ſolvendi ſuperveniens debitori propter judicium ſubhaſtationis, ei prodeſſe non debeat, neque nocere creditori: quod probat ex *nu.* 7. *cum ſeqq.* ubi alias applicat doctrinas.

Cyriacus verò ideo contendit intereſſe non 5
deberi creditori, ex quo formatum eſt concurſus judicium, quia debitor in ſuo caſu non negavit debitum, & conſequenter juſtum cenſeri impedimentum ſubhaſtationis bonorum & judicii concurſus, ut Senatus arbitrari poſſit intereſſe non deberi propter moram in ſolvendo, pendente judicio diſcuſſionis generalis, quod probat ex *numer.* 5. *& ſeqq.* Neuter tamen eorum adducit concludentia fundamenta pro ſua opinione tuenda.

At verò Cæſar Manent. *in deciſ.* 61. *numer.* 6
32. *& numer.* 49. *cum ſeqq.* & alibi paſſim, affirmat contra Surdum dicentem, in hoc judicio ſubhaſtationis univerſalis ſemper currere uſuras uſque ad effectivam ſolutionem, quod hanc opinionem Surd. non ſemper tenuit Senatus, maximè ubi agebatur de præjudicio aliorum creditorum: & ideo probat, uſuras ſeu intereſſe, pendente hoc judicio, non concurrere in præjudicium poſteriorum creditorum.

Propterea quid in hoc dubio verius mihi vi- 7
deatur & ſecurius, in medium proferam: in primis igitur obſervandum eſt, hoc beneficium ceſſionis bonorum debitori ære alieno oppreſſo indulgeri à jure, nec amplius à ſuis creditoribus moleſtetur, neque interim judicio concurſus pendente conveniri poſſit, ſeu aliquam pati executionem vel exactionem à creditoribus qui debent eſſe contenti hac dimiſſione & abdicatione bonorum, eorumque adminiſtratione, ut ex eis ſatisfactionem conſequi poſſint: prout ad longum diximus *in hoc Labyrint. part.* 1. *c.* 1. *per tot.*

Quo legitimo impedimento debitori superve- 8
niente, à jure approbato & conceſſo, non poteſt dici eſſe in mora ſolvendi, cùm ſuorum bonorum adminiſtratione in tantum ſit privatus, ut ex eis nullo modo poſſit, nec ſibi permiſſum ſit ſolvere creditoribus, imò caret omnibus bonis cùm ſint ſequeſtrata, & per Curiam in depoſitum tradita adminiſtratori per eandem nominato: prout latiſſimè videre eſt *in hoc Labyr. par.* 1. *c.* 13. *&* 14. *per tot.* & ſignanter de interdictione ſolvendi creditoribus, ex *n.* 7. *cum ſeqq.* ubi plurimos citavimus, ultra quos, & quod per hoc judicium concurſus, ſit debitori interdicta bonorum ſuorum adminiſtratio, tenet Surd. *d. deciſ.* 262. *ante n.* 6. & Cyriac. *de contr.* 374. *ex n.* 6. *& ſeq.* ita ut in poteſtate ſua non ſit amplius præveniendi ſolutiones, nec tempus, quia dilatio pendet à controverſia ipſorum creditorum de jure ſuo diſceptantium in hoc judicio inter ſeipſos.

Quo

9 Quo ſuppoſito, deveniendum nobis eſt ad noſtram quæſtionem admodum difficilem & variis involutam ambagibus; in qua enodanda cum diſtinctionibus procedendum eſt: nam ſi agimus de illo intereſſe à principio legitimè ſtipulato & promiſſo, quia tunc juſtè debetur jure actionis, ut in annuo cenſu legitimè conſtituto, & in penſionibus ædium, feudi, emphyteuſis, &c. nec non de eo quod debetur ratione rei, ut in terminis *l. curavit, C. de action. empt.* & de dotis reſtitutione retardata, conſtans eſt quod nunquam, quocunque impedimento ſuperveniente non obſtante, impeditur curſus uſurarum, quæ procul dubio currunt uſque ad realem ſolutionem, quando ſcilicet mora ſolvendi præceſſit impedimentum, & curſus uſurarum etiam ante illud, ſumpſit initium: ut in eiſdem terminis dicit obiter Cyriac. *d. contr.* 374. *in princ.* ro. 2. latiſſimè & eruditè proſequitur poſt plurimos DD. & fundamentalem rationem Leotard. *in tr. de uſuris, q.* 85. *ex num.* 9. *cum ſeqq.* & ſignanter ex *num.* 29. ubi loqui-
10 tur de reſcripto Principis moratoriam dilationem debitori concedente, ut non impediat curſum uſurarum, ſed dumtaxat ſuſpendatur interim earum exactio. Et licèt *num.* 14. teneat reditus cenſus redimibilis non currere; contrariam tamen ſententiam veriorem eſſe, illos nimirum currere & deberi oſtendimus *in hoc Labyr. par.* 2. *cap.* 30. *ex n.* 49.

11 Cui opinioni favet uſitatiſſima praxis & conſuetudo in his Tribunalibus Hiſpaniæ, in quibus licèt ob reſcriptum moratorium ſuſpendatur redituum, & cenſuum exactio, tranſacto tamen termino moratorio exiguntur & præſtantur pro toto tempore præterito. Cui congruit aſſertio Leotardi *loc. cit. n.* 15. qui volens effugere cenſuram DD. contrariam opinionem defendentium, dicit ſuam limitari in locis ubi adeſt contrarius ſtylus & obſervantia.

12 Aut verò agimus, de intereſſe lucri ceſſantis debito propter moram debitoris, vel aliàs ex officio judicis, in quo eſt tota difficultas, utrum per concurſum & ceſſionem bonorum ſupervenientem ceſſet hujuſmodi intereſſe, & curſus uſurarum, ſive ex mora præcedente impedimentum, ſive contingente poſt concurſum jam peractum. Et pro parte Negativa ut neutro caſu ceſſet curſus uſurarum, ſeu intereſſe, multis efficacibus fundamentis probatur.

13 Primò; quoniam licèt debitori per concurſum creditorum à ſeipſo formatum ſuperveniat difficultas ſolvendi, cùm jam careat adminiſtratione ſuorum bonorum: ut dictum eſt *ſuprà num.* 7. *&* 8. tamen difficultas ſolvendi non excuſat à mora, qua mediante, intereſſe debetur, text. *in l.* 137. *§.* 4. *ff. de verbor. obligat.* ibi, *& generaliter cauſa difficultatis ad incommodum promiſſoris non ad impedimentum ſtipulatoris pertinet:* ut latè explicat Leotard. *de uſur. q.*84. *ex n.* 31.

14 Secundò, quia licèt concurſus pendentia ſit impedimentum legitimum ne debitor ſolvere poſſit ſuis creditoribus, quibus, quia jam exutus eſt adminiſtratione ſuorum bonorum; & contra legitimè impeditum non currit tempus; nec mora contrahitur, *l.* 2. *§. quod diximus, ff. ſiquis cautionib. l. ut perfectius, Cod. de annual. except.* Nos latiſſimè diximus *in Commentar. de poteſt. Reg. tom.* 1. *par.* 2. *capit.* 13. *ex num.* 249. *cum plurib. ſeqq.*

Quod procedit, etiamſi culpa debitoris præ- 15
ceſſerit impedimentum: quia hæc culpa ei non obeſt; Becius *conſ.* 104. *num.* 5. *& ſeqq.* Menoch. *de arbitrar. judic. clauſ.* 153. *num.* 3. Sylvan. *de feudi recognit. quæſt.* 77. Pinell. *in authen. niſi tricennale, num.* 46. *Cod. de bon. matern.* Cravet. *conſ.*201. *n.*26. Corbul. *de jur. emphyt. tit. de privat. ob non ſolut. can. limit.*10. *per tot.* Petr. Surd. *dec.*262. *n.*6.

Nihilominus tamen hoc impedimentum con- 16
curſus non debet excuſare debitorem à mora, nec conſequenter ab intereſſe præſtando: quia tunc prodeſt impedimentum quando impeditus illud removere non potuit, facta priùs omni diligentia requiſita, *l. ſed etſi, §.*2. *ff. ex quib. cauſ. major.* plura diximus in comprobationem hujus axiomatis *in d. comment. de poteſt. Reg. c.* 13. *ex n.*263. *cum ſeqq.*

Sed tantum abeſt ut debitor fecerit diligen- 17
tiam in removendo hoc impedimento concurſus, quin potius ſua mera voluntate, & ex libero facto ſuo illud procuraverit, formando ipſum concurſus judicium inter ſuos creditores, prout abundè diximus *in hoc Labyr.* 1. *c.*1. *per tot.* Ergo hoc impedimentum ei prodeſſe non poteſt.

Tum quia eſt impedimentum affectatum quod 18
affectanti non prodeſt, Becius *conſ.*99. *n.* 7. *&* 8. *& conſ.* 104. *n.* 5. *&* 6. *in fin.* Farinac. *q.* 7. *nu.* 64. *& q.* 93. *num.* 21. *& q.*94. *num.* 40. *cum ſeqq. & q.* 99. *par.* 2. *n.* 276. Surd. *conſ.* 32. *num.*3. *& conſ.* 241. *n.* 2. *& conſ.* 299. *nu.* 6. idem Surd. *de alimen. tit.*7. *q.*16. *n.*97.98. *&* 99. *cum aliis ſeqq.* Peruſin. *dec.*36. *n.* 3. Maſcard. *de probat. concluſ.* 6. *n.* 3. Vivius *dec.*139. *n.*1. *& ſeqq.* Decian. *conſ.* 18. *n.* 266. *l.*1. Graſſ. *de effectib. cleric. effectu* 16. *n.*12. Cancer. *var. reſol. l.* 3. *c.* 2. *de inventar. n.* 29. *&* 30. Coſta *de jur. & fact. ignor. inſpect.*20. *n.*5. Seraph. *de juram. privileg.* 4. *n.* 102. *cum ſeq.* Caball. *de eviction.§.*2. *n.*9. *& ſeqq.* Anton. de Amat. *var. reſolut. c.*46. *ex n.* 5. *cum ſeqq.*

Tum etiam quia eſt culpa ordinata ad caſum 19
impediendi moram ne ex ea præſtetur intereſſe; quo caſu impedimentum non excuſat: quamvis aliàs culpa præcedens impedire poſſit moram contrahi ob impedimentum ſubſequens, ut diximus *ſup. num.* 15. limitatur enim illa doctrina; niſi culpa impediti fuerit ordinata ad ipſum impedimentum: & ita diſtinguit Gloſſ. *in cap. imputari, de reg. jur. in* 6. Abb. *in cap. inter, de except.* Bovius *de præſcript. ſtatut. gloſ.* 21. *n.*92. Sfort. *de reſt. in integr. quæſt.* 28. *art.* 6. *num.*52. ubi alios allegat, Sylvan. *de feud. recogn. quæſt.*77. *n.*5. Corbul. *de jur. emphyt. d. tit. de cauſ. privat. ob non ſolut. canon.* Roland. *conſil.* 47. *n.* 55. *&*
ſeqq. Petr. Surd. *dec.* 262. *nu.* 17. *&* 18. qui in 20
noſtris terminis hanc conſiderationem facit, & cum *Rolando* dicit, quod ex impedimento procurato per impeditum mora non deſinit contrahi: ergo non obſtante impedimento judicii concurſus pendentis, debitor dicitur eſſe in mora; & conſequenter præſtare debet intereſſe.

Tertiò, quia licèt impedimentum legitimum 21
non permittat moram committi, ſive impediat moram de novo contrahi, commiſſam tamen ante impedimentum ſuperveniens non tollit, ſed eo non obſtante; uſuræ ex mora antecedenti cauſatæ non deſinunt currere, *argum. l. ſi ſervum, § ſequitur, l. nemo §.*1. *ff. de verb. oblig. l. ſiquis ſolutione, §. fin. ff. de uſur. l. quod te mihi* 5. ubi Bart.

& alii, ff. ſi cert. pet. leg. 18. tit. 11. par. 5. quibus omnibus probatur, quod licèt debitor ſpeciei
22 perempta ſpecie liberetur, & actio perſonalis competens ad rem petendam, reſpectu rei extinguatur perempta ipſa re, ex l. 1. in fin. Cod. de jur. emphyt. l. Titia textores, §. ult. ff. de leg. 1. l. in navem Saufeii, ff. locati: l. ſi ex legati. ff. de verb. oblig. §. ſi res legata, inſtit. de legat.

23 Tamen hoc fallit, nec extinguitur actio ad æſtimationem rei peremptæ conſequendam, quando jam mora commiſſa erat, & præceſſerat interitum, & ideo debitor non liberatur, l. ſi ſervum, in leg. reſp. ff. de verb. oblig. l. cum res, §. 1. ff. de legat. 1. l. ſancimus, C. de fidejuſſ. Alexand. in l. inſulam, fallent. 15. ff. de verb. oblig. & in d. l. ſi ex legati cauſa: Jaſ. in d. l. quod te, n. 3. & 4. Decius n. 10. & Ripa n. 12. Surd. dec. 115. nu. 13. & 14. Giurba dec. 115. n. 3. & 4. Scacc. de commerc. §. 2. gloſ. 5. n. 161. & num. 152. in fin. Ant. Gomez, var. t. 2. c. 2. n. 23.

24 Corroboratur hoc fundamentum ex ſimili quod videtur aptabile noſtro concurſui: nam quando per debitorem obtentum fuit à Principe reſcriptum moratorium, ut intra certum tempus creditores illum non vexent, nec petant ſeu exigant quod eis debetur, ſi mora præceſſit reſcriptum, non purgatur, nec impeditur curſus uſurarum ſeu intereſſe, qui jam antea cœperat, ſed ſemper Moratoria durante continuatur ſine interruptione: ne Principis Beneficium creditoribus damnum afferat in jure jam illis quæſito; quamvis, ſicut ſortis, ita & uſurarum exactio differatur: ita ſentiunt Caſtrenſ. & Salicet. in l. 2. Cod. de precib. Imper. offerend. Maſtrill. deciſ. 16. n. 4. Urſill. ad Afflict. deciſ. 5. n. 4. Marc. Ant. Cucc. de morat. præſcript. num. 148. & ex Felic. de Solis, Avendanno Carolo de Graſſ. Joan. Bapt. Thoro, & Fabro tenet Leotard. de uſur. q. 85. n. 22. ergo eodem modo debitor, cui beneficio legis indulgetur, ut per bonorum ceſſionem ſuſpendantur creditorum exactiones, ceſſentque moleſtiæ quandiu pendet lis creditorum introducta per concurſum; & ideo intereſſe ſive uſuræ jam debitæ ex mora præcedente hoc impedimentum & dilationem, curſum ſuum non ſiſtunt, ſed debent ſemper currere, licèt earum exactio in finem litis ſuſpendatur.

25 Contrariam tamen ſententiam in noſtro caſu, imò quod impedimentum concurſus ſuperveniens impediat moram contrahi de novo, & ſiſtat contractam, ſive curſum uſurarum, & intereſſe lucri ceſſantis; tenent contra Petr. Surd. Cyriacus controv. 374. t. 2. Cæſar. Manent. dec. 61. n. 32. & 49. cum ſeqq. præ cæteris Alexand. in l. quod te mihi, n. 6. & 23. ff. ſi cer. pet. ſequitur Hodierna ad Surd. d. dec. 262. n. 5. dicentes quod quando impoſſibilitas ſolvendi talis eſt, quæ privat debitorem bonis ſuis, eorumque adminiſtratione, eum liberat à mora, & conſequenter ab intereſſe: idemque poſt Frecc. tenet Camil. de Medic. conſ. 39. & plures alii citandi infr. n. 29.

26 Quæ doctrina de plano procedit in concurſu ſuperveniente, quia eſt beneficium à lege conceſſum miſeris debitoribus, longè favorabilis reſcripto moratorio; cùm illud ſit introductum à jure communi, & incorporatum in eo, ad latiſſimè per nos tradita in hoc Labyr. par. 1. c. 1. per
27 tot. in quo multa concurrunt, quæ ſingula per ſe poſſent debitorem excuſare à mora, nempe oblatio bonorum ſuorum cum depoſito & ſequeſtro penes Curiam, ut ex eis ſatisfiat creditoribus, item abdicatio adminiſtrationis eorum, & privatio facultatis ſolvendi ſuis creditoribus, ut annotavimus ſupr. n. 7. & 8.

Hoc igitur impedimentum legitimum eſt ad 28
excuſandum debiiorem à mora contrahenda, & jam contracta ſuſpendenda, & tollenda in poſterum, cùm jam in ſua poteſtate non ſit illam purgare ſolvendo creditoribus: & ideo ipſi jure ſuo utenti culpa non debet imputari, ſi non faciat quod factum non prodeſſet, non enim valeret ſolutio per eum facta: ex quibus mora penitus excluditur, juxta l. pecuniam, & l. cum quidam ff. de uſur. ibi, quid enim poteſt imputari ei qui ſolvere etſi vellet, non potuit: & iterum ibi, uſura enim non propter lucrum petentium infliguntur, ſed propter moram non ſolventium: & ita tenent ibid. Bald. Salycet. & Florian. Bart. in l. item illa, ff. de conſtit. pecu. num. 11. Alex. conſ. 92. num. 9. & 10. l. 1. Rot. per Farinac. deciſ. 577. par. 2. in recent. & in poſthum. deciſ. 29. n. 1. tom. 2. Eſcobar. de ratiocin. cap. 13. n. 36. & ſeqq. Gratian. t. 2. diſcept. 400. num. 78. Surd. deciſ. 87. n. 6. & dec. 260. n. 5. cum ſeqq. & dec. 326. n. 69. & factum, quod non relevat, fieri non debet, l. aliquando 13. fin. l. debitrix 24 §. ult. ff. ad Senatuſc. Velleian. l. apud Julianum 11. §. fin. l. ille à quo 13. in princ. ff. ad Trebell. l. hac ſtipulatio 14. §. divus, ff. ut leg. ſeu fid. nom. cau. cap. per tuas 32. de ſimon. cum aliis vulg. Et in terminis quod mora non imputatur ei qui non fecit quod factum non prodeſſet, probant Ruyn. conſil. 42. num. 8. & 9. lib. 4. Maſtrill. deciſ. 179. num. 11. Gratian. tom. 3. c. 527. num. 8. & 9. Petr. Luna conſ 15. num. 6. uſque ad num. 11. & in addit. ad Noguer. alleg. 7. n. 46.

Et loquendo in nſuris pupillaribus & aliis de- 29
bitis ex officio judicis, non verò per pactum & ſtipulationem; ut non debeantur, nec contrahatur mora, quando debitor redactus eſt ad egeſtatem, & ejus bona, ex quibus tenetur ſolvere, ſunt in ſequeſtro, probarunt ex d. l. cum quidam, §. pupillo & ibi Gloſſ. verb. non potuit: ubi ait, & ſic nota quod non imputatur alicui, ſi non facit, quod etſi facere vellet, non poſſet. Gloſſ. in l. vinum & in l. lecta, ff. ſi cert. pet. in terminis Scacc. de commerc §. 1. q. 7. par. 2. ampliat. 8. n. 100. Cæſ. Manent dec. 61. n. 31. & 32. & n. 42. uſque ad 46. Novar. t. 1. q. forenſ. 25. ex n. 5. Velaſc. de privil. paup. par. 1. q. 17. ex num. 39. Seraph. dec. 1058. n. 8. Minador. dec. 17. Noguer. alleg. 27. ex num. 64. & 66. & num. 58. Is enim qui aliqua exceptione ſe tueri poteſt, ne ab eo ſolutio exigatur, non dicitur eſſe in mora, & ideo nec ad intereſſe tenetur, l. lecta 40. §. ſed cùm ſatio, verſ. non enim, ff. ſi cert. pet. l. ſiquis ſolutionem, ff. de uſur. Menoch. de arbitr. caſu. 220. num. 46. Gratian. diſcept. for. 42. ex n. 25. Joan. Bab. Steiban. in tract. de intereſſe, l. 2. tit. 15. q. un. ex n. 6. 7. & 8. Sed quam legitima ſit exceptio, debitori competens ad non ſolvendum ex formato concurſu patet ex ſupra dictis d. n. 25.

Neque hoc impedimentum tribuendum erit 30
culpæ debitoris, quod ſolùm ordinatur, ad proprium damnum vitandum, abſque injuria creditorum, qui de hoc conqueri non poſſunt;
provenit enim ab urgente neceſſitate & oppreſ- 31
ſione æris alieni: ex reg. Qui jure ſuo utitur, nemini facit injuriam: & quia quando actus

prin-

principalis eſt permiſſus, non attenditur damnum quod ex eo alteri reſultat in conſequentiam: de quo multa ſingularia diximus *par.* 1. *c.* 37. *ex num.* 31. *&* 40.

32 Imò quando cum utilitate propria immixtus eſt dolus, ob conjunctam utilitatem, non dicitur propriè dolus, ſed diligentia, quia nemo debet nocere ſibi, ut aliis proſit, nec omittere ſuam utilitatem, etiamſi aliis noceat, ut ex *l. Proculus ff. de damno infect. & l. qui autem 6. ff. quæ in fraud. credit.* latè & optimè exornat Joan. Garc. *in opuſcul. de hypotheca poſt contract. num.* 14. 15. *&* 16.

33 Ex quibus ſatisfit omnibus quæ de impedimento culpabili, quod non excuſet, diximus *ex num.* 14. *cum ſeqq.* quia nulla poteſt imputari culpa debitori facienti quod ſibi à jure permiſſum eſt, & indultum miſerationis cauſa: nec per conſequens nihil ab eo per ceſſionem bonorum ordinatur ad cauſam impedimenti, cùm principalis ejus intentio ad id dirigatur, ut à moleſtiis & vexationibus liberetur.

34 Et quod impotentia ſolvendi ſaltem excuſet
debitorem à mora, ne teneatur ad intereſſe lucri
ceſſantis, & hoc caſu ſubveniendum ſit debitori,
ſentiunt Theologi, ut teſtatur Afflict.
deciſ. 20. *num.* 7. & probat Rota Genuenſ. *deciſ.*
99. *num.* 3. Rebuff. *in l.* 1. *gloſſ. ult. num.* 33.
C. de ſenten. quæ pro eo quod inter. Scacc. *de commerc.*
§. 1. *ampliat.* 8. *num.* 201. Gaſp. Rodrig.
de ann. reditib. l. 3. *q.* 5. *num.* 35. *verſ. declarò*
ſextò: quidquid reluctet Leotard. *de uſur. q.* 81.
num. 35. *&* 36. quia ejus doctrina ſolùm procedit
in difficultate quam debitor habet reperiendi
pecuniam, ut probant DD. & jura ab eo allegata
ex *num.* 31. non verò in impotentia abſoluta
& juſto impedimento ſolvendi superve-
35 niente: qui caſus ſunt omnino diſtincti. Et
quod impotentia ſolvendi præcedens moram liberet
debitorem ab intereſſe, latè probat Hodierna
ad Surd. *deciſ.* 262. *num.* 9. *& ſeqq.* &
urgent ſupra dicta *ex nu.* 21. & quod in reſcripto
moratorio impediatur curſus uſurarum. & mora,
probant plurimi DD. adducti à Leotardo
de uſur. 85. *ex num.* 28. *cum ſeqq.* Prætèrea ut
36 mora contrahatur, & ex ea debeatur intereſſe,
requiritur quod non ſit excuſabilis, & nullo legitimo
colore velari poſſit: Gloſſ. *in l. quod te,*
verb. in poteſtate, in fin. ff. ſi cert. pet. & ibi Alex.
& alii DD. & ex plurib. Hermoſil. *ad leg.* 10.
gloſ. 4. *num.* 299. *tit.* 1. *par.* 5. *t.* 1. *fol.* 138. conducunt
jura & DD. *ſupr. n.* 29.

37 Sed quid dicendum quando hoc legitimum concurſus impedimentum ſupervenit poſt moram jam commiſſam, & intereſſe lucri ceſſantis cœpit currere; Multi dixerunt non ceſſare, ſed continuari: ut probant omnes DD. adducti *ſupr. ex num.* 21. 22. 23. *& nu.* 24. probat etiam Hodierna ad Surd. *d. dec.* 262. *n.* 6. *&* 7. licèt nihil adducat applicabile ad caſum.

38 In hac tamen difficultate verius judico, intereſſe præteritum deberi, non tamen currere poſt impedimentum, ſed omninò ceſſare. Moveor primò ex veriori & probabiliori opinione Doctorum dicentium ex reſcripto moratorio impediri curſum uſurarum ſeu intereſſe debiti officio judici propter lucrum ceſſans, quantumvis mora præceſſerit, quam tenent Natta *conſ.* 591. *num.* 11. Rebuff. *in tract. de litter. morator. artic.* 1. *gloſ.* 1. *in fin.* Boër. 296. *num.* 5. *in fin.* Petr. Pechius *de jur. ſiſtend. c.* 31. *in fin.* Hering. *de fidejuſſorib. c.* 21. *nu.* 43. & ferè omnes DD. quos in contrarium adduximus *ſupra n.* 24. loquuntur in cenſibus, & intereſſe debito ex contractu, & jure actionis; prout etiam adnotavimus illud currere pendente concurſu, *ſupr. n.* 9. *&* 10.

Probatur hæc opinio ex *l.* 1. *Cod. de uſur. rei* 39
judic. ubi deciditur, uſuras currentes ante rem judicatam inhiberi per dilationem conceſſam debitori ad ſolvendum, ex cauſa miſerationis: probat etiam text. *in l.* 8. *§.* 2. *ff. de liberat. leg.* ubi data per teſtatorem dilatione ſuo debitori ad ſolvendum, non incurratur mora, ſed purgetur, nec poſſit heres petere uſuras ſeu intereſſe: text. optimus in *l. lecta, in fin. ff. ſi cert. pet. l. Titia Seja. §. uſuras, ff. de legat.* 2.

Si enim in reſcripto moratorio curſus uſura- 40
rum ſuſpenditur, quando ſcilicet in debitoris poteſtate eſt ſolvere creditoribus ſuis, quia bona & eorum adminiſtrationem retinet; quanto fortiùs erit affirmandum in debitore concurſum formante, qui bonis & adminiſtratione privatus eſt & denegetur ei abſolutè facultas ſolvendi creditoribus ſuis, ut ſæpè diximus.

Deinde manifeſtè probatur, quia licèt inter- 41
eſſe ex mora ante impedimentum, decurſum debeatur; non tamen poteſt deberi in futurum poſt impedimentum ſubſequutum: quia mora, & intereſſe ex ea proveniens, habet tractum ſucceſſivum, & ex mora annuatim, vel dietim intereſſe producitur; & ideo ſuperveniente impedimento per concurſum, mora, ſeu intereſſe moroſum, devenit ad tempus & caſum quo incipere non poteſt, & conſequenter non debetur ampliùs, ex adductis *ſupra num.* 25. *& ſeqq.*

Et cùm ex tunc ceſſet mora, propter quam 42
debentur uſuræ ſeu intereſſe lucri ceſſantis, ceſſare debent mora ipſa ceſſante: nam cauſa ſucceſſiva ſive momentanea ſucceſſivum producens effectum. ſi ceſſaverit, ceſſat pro tempore futuro ſucceſſivus effectus, Monter. à Cueva *deciſ.* 2. *n.* 72. Bald. *l. inter Caſtellianum, col. fin. ff. de arbitr.* Jaſ. *in l. ſiquis heredem, num.* 14. *Cod. de inſtit. & ſubſtit.* Decius *conſ.* 480. *nu.* 8. Corneus *conſ.* 7. *n.* 5. *vol.* 1. Angel. *conſ.* 159. *vol.* 2. Roland. à Vall. *conſ.* 39. *n.* 55. *vol.* 4. Tiraquel. *in l. ſi unquam, verb. ſuſceperit liberos, n.* 152. idem Tiraq. *in tract. Ceſſante cauſa, limit.* 12. *n.* 24. *& limit.* 23. *n.* 7. *&* 9. Fenutius *de momento temp. c.* 10. *n.* 7. Monter. *dec.* 2. *n.* 62. Foller. *in conſtit. Neapol. in Rubr. de Magiſtro juſtitiario, c. ſtatuimus.* 34. 58. *&* 62. Caravit. *in Ritu Curiæ* 233. *n.* 15. exactè & optimè plura exempla congerens Caſanate *conſ.* 25. *num. ex* 15. *& ſeqq.* multis *ibid.* allegatis, & ex *n.* 7. *& ſeqq.* per quem, & Hondedeum *in conſ.* 29. 110. *vol.* 1. & Gamam *dec.* 27. *n.* 5. obſervat Anton. de Amat. *var. reſol. c.* 65. *n.* 53.

Quò etiam tendit doctrina Angeli ad Bartol. 43
in l. 1. *ff. de pœnis*, quam refert Iaſerd. *dec.* 50. & ſequitur Lancellot. *de attentat. par.* 2. *c.* 4. *limit.* 20. *n* 19. Mazol. *conſ.* 22. *n.* 25. Marcel. Cala, *de modo articul. & proband. n.* 84. *in fin. & num.* 10. Graſſ. *excep.* 3. *num.* 38. dicentes, quod ſtante ſtatuto, quod cauſa viduæ ſit ſummaria, ſi cauſa fuerit cœpta per mulierem nuptam, & cauſa pendente maritus moriatur, cauſa ex inde in articulis ſequentibus ſit ſummaria, & per Gloſſam *in d. l. qui autem, ff. ſi quis cautionib.* Angel.

Digitized by Google

in l. ſi quis poſtea, *ff. de judic.* Bald. *in l. ſiquis quemquam ff. ſi quis cautionib.* quam communiter approbatam dixit Ripa *in c.* 1. *n.* 81. *de reſcript.* Anton. Gabriel. *tit. de judiciis*, *concluſ.* 4. *ſub n.*20. Capell. Toloſ. *dec.* 147. & ex eod. Alexandro, & aliis, Giurba *dec.*82. *n.*7.

44 Ex quibus concludendum eſt, quod non obſtante mora incurſa ante impedimentum ex judicio concurſus creditorum peracto à debitore, intereſſe lucri ceſſantis non currit in futurum; licèt creditores intereſſe illius temporis antecedentis ſibi jam quæſitum exigere poſſint poſt ſententiam graduationis.

Non obſtant argumenta in contrarium adducta *ſupra ex n.* 13. cum ſeqq. quibus jam ſatisfecimus per fundamenta hactenus conſiderata ex *num.* 25. *cum ſeqq.*

INDEX

Digitized by Google

INDEX

Fideliſſimus & Copioſiſſimus Materiarum omnium quæ in hac quarta Parte Labyrinthi Creditorum deciduntur.

Primus numerus Caput, ſecundus ſedem materiæ numeralem, tertius paginam indicant.

A

Actio. Agere.

ACTIONES movet debitor pendente concurſu cum interventu creditorum, cap. 1. n. 4. pag. 2.
Actiones movere ſeu experiri nemo poteſt ex jure alterius, juxta Cancerium, cap. 1. n. 7. pag. 3.
Limitatur 1. ſiquis agat jure proprio à jure Tertii dependente, ibid. & n. 38. p. 6.
Limitatur 2. ſi creditor deducat jus ſuum, excipiendo, cap. 1. n. 8. p. 3.
Exemplificatur in variis exceptionibus, n. 9. 10. & 11. ibid.
Sed vid. n. 38. & 23.
Agendi jus an tranſeat in creditores ex perſona debitoris, pendente concurſu, cap. 1. n. 15. & plurib. ſeqq. p. 4.
Ratio traditur ob quam creditores poſſunt movere Actiones, & opponere exceptiones tangentes debitorem decoctum & ejus bona, cap. 1. n. 23. & 24. p. 5.
Actio intentari dicitur ab eo qui ſolvit, non exceptio. c. 1. n. 29. p. 6.
Actionem læſionis contra emptorem rei debitoris movere poſſunt creditores, c. 1. n. 32. ibid.
Idem procedit in re data in ſolutum, num. 33. ibid.
Agere poſſunt creditores ex pacto retrovenditionis appoſito in favorem debitoris decocti, c. 1. n. 34. ibid.
Quod intelligitur in ſubſidium, n. 35. idid.
Actiones perſonales moveri poſſunt à creditoribus contra debitores debitoris ſui, pendente concurſu, c. 1. n. 36. ibid.
Agendo, vel excipiendo, creditores comparere poſſunt ex perſona debitoris in judicio, abſque ceſſione, ad conſervanda bona & jura debitoris decocti, c. 1. n. 38. 39. & 40. p. 6. & 7.
Actionis ceſſio differt à ceſſione bonorum, & de una in aliam non fit illatio, cap. 1. num. 1. pag. 2.
Vid. *Ceſſio.*
Actio intentari poteſt ab uno ex perſona alterius, & interdum quis conſequitur ex perſona alterius, quod ex ſua conſequi non poteſt, cap. 1. n. 40. pag. 7.
Actionibus debitori competentibus uti poſſunt creditores illius abſque ceſſione, c. 1. §. 2. n. 1. pag. 10.
Vide *Creditor.*

Actus.

Actus eſt nullus ab uno geſtus, quando ad illum exercendum datur pluribus mandatum ſimpliciter, c. 3. n. 16. pag. 29.
Actus geſtus, non ſervata forma ſimultanei concurſus ad gerendum data, irritus eſt, c. 3. n. 30. pag. 30.
Vid. *Statutum.*
Vid. *Notarius.*
Actus nulliter celebratur, ſi non fuerit ſervata forma à ſtatuto præſcripta, c. 3. n. 36. ibid.
Actus agentium ultra eorum intentionem non operantur, c. 5. n. 6. p. 41.
Actus legitimus alterari non debet, licet caſus evenerit à quo incipere non potuerit, cap. 5. n. 14. ibid.
Actus nullitas ipſo jure introducta in favorem alicujus nihil operatur niſi parte volente, c. 6. n. 30. & 31. p. 47.
Actus legitimi retractari non poſſunt, licet caſus evenerit à quo incipere non potuerunt, c. 6. n. 40. p. 48.
Ex Actu nullo dominium non acquiritur, c. 9. n. 11. p. 63.
Actus voluntarius habetur pro neceſſario, ſi habuerit originem à cauſa neceſſaria præcedente, c. 9. n. 30. p. 64.

Digitized by Google

Actus factus ex juris neceſſitate & compulſione non comprehenditur ſub lege prohibente actum fieri, c.9.n.121. & 122. p. 76.
Actum fieri ex neceſſitate proveniente ab origine, vel ex diſpoſitione & coactione legis, paria ſunt, c.9.n.95. p. 72.
Actus geſtus ſub conditione de futuro, habetur pro puro, ſi jam conditio erat purificata, quamvis contrahentes ignoraſſent, c. 11. n. 4. & 5. p. 81.
Actus judiciales geſti à procuratore revocato, adverſario & judice ignorantibus revocationem, valent, c.12.n.13. p. 86.
Actus extrajudiciales, ut contractus, ſi fiant à procuratore revocato ignorante revocationem, ſuſtinentur, c.12.n.14. ibid.
Ex Actu nullo voluntas elici poteſt & probari, c.14.n.2. p. 97.
Actus validus præcedens non tollitur per ſubſequentem invalidum & nullum, cap. 14. n. 12. pag. 98.
Agere poteſt creditor ex priori contractu nulliter innovato, & debet graduari in concurſu, c.14. n.18. p. 99.
Actu principali permiſſo, quæ in conſequentiam veniunt non attenduntur in jure, c.17. n.31. & 32. p.110.
Actus ut valeat potius quàm quod pereat, quiſque præſumitur velle, c.4. n.45. p. 38.
Actus à fine agentium judicatur, cap. 4. num. 45. ibid.

Æquiparata.

Æquiparatorum idem eſt judicium, ac diſpoſitio eadem, c.13.n.6. p. 92.
Æquiparatorum diverſum eſt judicium, ubi dari poteſt diverſitatis ratio, c.13.n.12. ibid.

Alienatio.

Alienans rem communem ſolùm intelligitur alienare eam partem, jus, & portionem quam in ipſa re habet, c.5.n.12. p. 41.
Alienatio rei hypothecatæ fit cum ſuo onere, c.9.n.25. p. 64.
Alienationis prohibitio à teſtatore facta non impedit tranſlationem dominii ſi pœna fuerit impoſita alienanti, c.9.n.54. p.67.
Alienationi confiſcatio æquiparatur, c. 9. n. 64. pag. 68.
Alienatio rei hypothecatæ, & caſus Commiſſi, differunt, c.9. n.91.92. & 93. p. 72.
Alienatione facta bonorum majoratus, vel fideicommiſſi, interveniente juris authoritate, non attenditur jus ſucceſſorum, c. 9. n. 110. pag. 75.
In Alienationibus quæ fiunt ex vi coactiva legis, non attenditur voluntas domini, c. 9. n. 111. & 112. ibid.
Alienatione prohibita, intelligitur ea quæ fit ab homine ſine neceſſitate, non quæ à lege inducitur, c.9. n.114. ibid.
Alienatio quæ lege inducitur non requirit ſolemnitates juris quæ aliàs adhibendæ ſunt tam reſpectu minorum, quàm mulierum, c. 9. n. 116.117. & 120. p. 76.
Alienatio ex cauſa neceſſaria à lege inducta non continetur ſub prohibitione alienationis, c. 9. n. 119. ibid.
Alienatio nulla eſt ſi dominus alienet rem alienari prohibitam; nec transfert dominium in acquirentem, c.12.n.6. p. 85.
Pactum de non alienando impedit dominii tranſlationem, caſu quo res alienetur, c.12.n.7. ibid.
Alienationis prohibitio cum Tertio conventa cujus intereſt rem non alienari, impedit tranſlationem dominii in acquirentem, ſive ſciverit illud pactum, ſive non, cap. 12. num. 25. pag. 87.
Alienatio facta à debitore poſt concurſum formatum, in eum qui concurſum ignorabat, an valeat, c.12.n.43. & n.44. & ſeqq. p. 89.
Alienatio facta à debitore poſt ceſſionem bonorum, ſeu decoctionem, nulla eſt, c. 12. n.47. & 48. ibid.
Alienari poſſunt bona fideicommiſſo ſubjecta pro ſatisfactione creditorum teſtatoris, c.12.n.52. p. 90.
Alienandi facultas impetrata pendente concurſus judicio an valeat, c. 13. n.8.9. & n.16. & aliis ſeq. p. 92.
Vid. *Facultas.*
Alienatio rei hypothecatæ de conſenſu creditoris non extinguit hypothecam, ſi alienatio nulla ſit, c.14.n.10. p.98.
Vid. *Nullitas.*

Apocha.

Apocha data ab uno ex Theſaurariis Regiis abſque aliorum ſubſcriptione, non relevat debitorem, c.3. n.20. & 21. p. 29.
Apochæ ſolutionis à Fiſco faciendæ plures ſolemnitates & ſubſcriptiones requirunt quæ non ſupplentur per teſtium probationem, c. 3. n. 29. p. 30.
Vid. *Theſaurarius.*
Vid. *Solutio.*

Appellare. Appellatio.

Appellare poteſt creditor à ſententia lata contra debitorem intentantem remedium læſionis, c.1.§.2.n.3. p. 10.
Vid. *Creditor.*

Argumentum.

Argumentum, eſt unitum rei hypothecatæ, ergo eſt hypothecatum; non eſt conſtans, ſed fallit in tribus caſibus, c.2. n.69. p. 21.
Argumentum valet de tempore ad rem, & de re ad tempus, c.2.n.19. p.17.
Argumentum de re ad perſonam, & è contra, valet, c.8. n.38. p. 58.
Argumentum à voluntaria alienatione rei hypothecatæ, ad caſum Commiſſi, non valet, c. 9. n.95. p.72.
Argumentum à contrario ſenſu non valet quando abſonus inde reſultaret intellectus, c. 12. n. 30. p. 90.

Aſſertio.

Aſſertioni Principis aut Notarii de facto alieno in præjudicium Tertii non ſtatur, c. 3. n.32. p. 30.
Aſſertioni unius non ſtatur quando actus pro forma à pluribus ſimul celebrari debet, c. 3. n. 35. ibid.

Augmentum.

Augmentum rei principalis, unum corpus efficitur cum ea, & ejuſdem naturæ, c. 2. n. 3. & 4. p. 15.
Ad Augmentum rei principalis in obligationem deductæ diſpoſitio extenditur ex tacita partium voluntate & interpretatione legis, cap. 2. n.9. p. 16.
Quod procedit ex multorum ſententia in contractu, ſententia, & privilegio, n. 10. ibid.
Pactum de lucranda dote extenditur ad ejus augmentum ſuperveniens, c.2.n.11. ibid.
Statutum diſponens ſuper lucro dotis, extenditur

Digitized by Google

ditur ad ejus augmentum, n. 12. ibid.
Vid. *Dos.*
Conceſſio Territorii cum juriſdictione à Principe facta extenditur ad augmentum, c.2.n.13. ibid.
Jus univerſale hypothecatum extenditur hypotheca ad augmentum illius juris, c.2.n.7.p.15.
Vid. *Hypotheca.*
Augmentum ad eum ſpectat ad quem ſpectat diminutio, c.2. n.23. p. 17.
Augmentum & diminutio pari paſſu ambulant, n. 24. ibid.
Augmentum per alluvionem naturaliter cum ipſo fundo unitur, c.2.n.27. p.18.
Vid. *Flumen.*
Augmentum alluvionis accreſcit creditori hypothecario, c.2.n.33. ibid.
Et uſufructuario, n. 34. ibid.
Et Emphyteutæ ſeu rei emphyteuticariæ, n.35. ibid.
Augmentum proveniens ex cauſa alluvionis, & ex cauſu conſolidationis, æquiparantur in jure, c.2.n.36. cum aliis ſeqq. ibid.
Vid. *Conſolidatio.*
Augmentum proveniens ex præſcriptione quaſi alluvio dicitur, c.2.n.42. ibid.
Vid. *Præſcriptio.*
Sicut Augmentum ſeparabile non auget rem; ita augmentum concretum & affixum rei hypothecatæ auget hypothecam. c.2.n.54. p.19.
Augmentum rei principalis deductæ in contractu an & quomodo ſubjiciatur eiſdem qualitatibus & hypothecis, c.2 n.55. ibid.
Augmentum noviter proveniens ex facto contrahentium ſubjicitur qualitatibus, conditionibus, & hypothecis prioris conditionibus, c.2.n 68. p. 21.
Augmentum majoratus proveniens ex aggregatione bonorum à Tertio facta, longè differt ab augmento ex natura rei, vel ex facto contrahentium, c.2. n.70. & aliis ſeqq. ibid.
Augmentum non ſequitur naturam rei auctæ, quando inter utrumque datur diverſa ratio, c.2.n.74. p.22.
Diſpoſitio ſuper Augmento eſt novus contractus reſpectu Tertii, c.2.n.83. ibid.
Augmentum non ſequitur naturam rei auctæ in præjudicium Tertii, c.2. n.86. p. 23.
Vid. *Majoratus.*
Augmentum comprehenditur ſub nomine univerſali, c.2.n.98. p.24.
In his quæ ſunt ſtricti juris an fiat extenſio ad augmentum, c.2.n.10. & 99. p.16. & 25.
Quando Augmentum provenit à contrahentibus, pacta conditiones, & hypotheca cenſentur repetita quæ erant in priori contractu; c. 2. n. 100. p. 25.
In Augmento rerum feudalium nova inveſtitura non requiritur, c.2.n.108. ibid.
Augmentum ſeu Acceſſorium permanet illæſum cùm principale non eſt hypothecatum, c. 2. n.114. p.26.
Augmentum debet eſſe ejuſdem qualitatis cum ſuo principali, c.5.n.25. p.42.

B

Beneficium ceſſionis bonorum.

BEneficium ceſſionis bonorum quid operetur tam reſpectu debitoris quàm creditorum ipſius, c.17.n.7. p. 108.
Beneficium ceſſionis bonorum, ſive concurſus, conceſſum eſt à lege, & favorabilius eſt reſcripto moratorio, c.17.n.26. p.110.
Beneficium ceſſionis bonorum non imputatur debitori ad culpam. c.17.n.33. p.111.
Vid. *Concurſus. Ceſſio.*
Vid. *Debitor.*

Beneficium Competentiæ.

Beneficium legis ne quis conveniatur ultrà quàm facere poſſit deducto ne egeat, competens donatori, marito, ſocio, & aliis quibusdam, non prodeſt eorum fidejuſſoribus, nec heredibus. c.1.§.1.n.3. p.7.
Beneficium illud competentiæ eſt merè perſonale, c.1.§.1.n.11. p.8.
Vid. *Exceptio.*

Beneficium l.2.C. de reſcind. vendit.

Beneficio *leg.2.C.de reſcind. vendit.* an poſſint uti creditores pro rebus debitoris cum enormi læſione venditis. c.1.n.32. p.6.
& §.2.n.2. p.10. n.12. cum ſeqq. p.11.
Beneficium *leg.2.Cod. de reſcind. vendit.* an locum habeat in venditione pignoris facta per creditorem, c.1. §.2. n.67. cum ſeqq. uſque ad fin. p.11. & ſeqq.
Beneficium *leg.* 2. eſt perſonale ſolis contrahentibus competens, cap. 1. §.2.n 8. p. 10. & n.20. pag. 12.
Beneficium *leg.* 2. datur vendenti per procuratorem, c.1.§.2.n.17. ibid.
Beneficium *leg.* 2. conceditur debitori in bonis quæ venduntur ad inſtantiam creditorum in ſubhaſtatione, c.1.§.2. n.18. ibid.
Multo magis in pignore vendito à ſolo creditore citra haſtam publicam, n. 19. ibid.
Beneficio *leg.* 2. Tertius uti non poteſt; ſed aliud eſt de creditoribus ex perſona debitoris agentibus, c.1.§.2.n.20. ibid.

Beneficium Eccleſiaſticum.

Beneficium incompatibile non vacat ipſo jure; quandiu poſſeſſio ſecundi non eſt pacifica, ſed litigioſa, c.6. n.37. p.48.
Beneficio acquiſito à penſionario irrevocabiliter, extinguitur penſio, nec reviviſcit quamvis beneficium ipſum poſtea dimiſerit, c. 6. n. 39. & n.44.45.46. p. 49.
Secus ſi revocabiliter tantum, n.25. p. 46.
Beneficii titulo manente apud penſionarium revocabiliter, non extinguitur penſio, ſed dormit. c.6.n.5. p.45. & 32. p.47.
Si verò perfectè & irrevocabiliter, extinguitur vi conſolidationis, n.8. ibid. p. 46.
Vid. *Penſio.*
Beneficiarius conſentiens reſignationi ſalvo beneplacito ſummi Pontificis, poteſt interim revocare conſenſum, c.53. n.29. p.94.

Bona.

Verbum, *Bona* adjectum genitivo, *Majoratûs* indicat omnia bona pertinentia ad majoratum, ſive ex dominio, ſive ex poſſeſſione, c.2.n.116. p. 26.
Bonorum diſpoſitio per nomina poſſeſſiva complectitur omnia bona mobilia, & immobilia, jura, & actiones, c.2.n.117. ibid.
Bona aggregata Majoratui an veniant ſub hypotheca bonorum ipſius majoratus, c.2. per tot. p. 15.
Vid. *Facultas.*
Bona aggregata majoratui non ſtant acceſſoriè ad bona antiqui majoratus, ſed æquè principaliter

pariter conſiderantur, c. 2. n. 110. p. 25.

Quod limitatur & declaratur, n. 112. ibid.

Bona non poſſunt manere obligata pro eodem apud eundem; c. 4. n. 38. p. 37.

Eorum ſeparatio peti poteſt à creditoribus defuncti, ut ex ejus bonis nihil capiant creditores hæredis, c. 4. n. 37. ibid.

Bona quæ incidunt in Commiſſum ob culpam & pœnam tranſeunt libera ab omni onere in dominum directum, c. 9. n. 5. p. 62.

Bona emphyteutica redeunt ad dominum directum libera, ex natura rei & conditione contractus, c. 9. n. 26. & 27. p. 64.

Bona non dicuntur niſi deducto ære alieno, & ideo bonis omnibus confiſcatis, vel ex parte quotitativa, obligatur fiſcus creditoribus delinquentis: ſecus in confiſcatione ſpeciali ex cauſa Commiſſi, cap. 9. num. 84. p. 70. & n. 88. p. 71.
Vid. *Fiſcus.*

Bona majoratus hypothecata ex facultate regia non immutantur vel in forma, vel in qualitate, licèt remaneant libera apud ultimum poſſeſſorem, familiâ extinctâ, c. 10. n. 12. & 14. p. 78.

Bonorum majoratus ſubſtantia non deſtruitur per libertatem majoratui ſupervenientem, c. 10. n. 16. ibid.

Bona majoratus fiunt libera authoritate principis, dum ipſe concedit facultatem ea obligandi jure hypothecæ, & ideo quoad hypothecam non immutantur per libertatem ſupervenientem ex familiæ extinctione, c. 10. n. 20. ibid. & n. 24. p. 79.

Bona hypothecata tranſeunt in quemlibet poſſeſſorem cum ſuo onere, c. 10. n. 27. ibid.
Vid. *Majoratus. Hypotheca.*

Bona majoratus an poſſint obligari tanquam libera ab ultimo poſſeſſore viventibus adhuc vocatis qui poſtea prædeceſſerunt poſſeſſori, c. 11. per tot. p. 80.

Bonorum adminiſtrationis interdictio impedit dominii tranſlationem & alienationem, c. 12. n. 45. & ſeqq. p. 89.
Vid. *Interdictio.*

Bona vinculata obligari vel alienari non poſſunt abſque facultate regia, quæ an proſit creditori impetrata poſt concurſum formatum, latè diſcutitur, c. 13. per tot. p. 91.
Vid. *Facultas.*

Bona Feudalia alienandi facultas pendente concurſus judicio an ſit valida, cap. 13. num. 8. p. 92.

Bona Eccleſiæ ſi fuerint alienata reſervato beneplacito ſedis Apoſtolicæ, an valeat alienatio, c. 13. n. 30. cum aliis ſeqq. p. 94.

Bonorum adventitiorum filii adminiſtratione & uſufructu pater privatur ob dilapidationem, non ſecùs ac per mortem, cap. 15. per tot. p. 100. & maximè n. 13. & ſeqq. p. 101.
Vid. *Pater.*

Bona vinculata malè diſſipantes privantur omni jure & commoditate illorum, c. 15. n. 16. & 17. ibid.

Bona ſpecificè obligare, vel genericè per nomen univerſale, ut gregem, peculium, &c. differunt, c. 2. n. 97. p. 24.

C

Cambium.

DAns literas Cambii non tenetur reddere pecunias acceptas, alio in loco à ſe ſolvendas accipienti literas, niſi certus ſit fuiſſe intimatas ſuo mandatario cui directæ fuerant, ubi redditur ratio, cap. 3. num. 41. & 42. p. 31.

In literis Cambii traditis creditori non eſt locus pœnitentiæ unius altero invito, cap. 3. n. 43. ibid.
Vid. *Proteſtatio.*

Scriptor literarum Cambii conſtituitur in mora ſi ſolutio non fuerit facta die & loco aſſignatis, c. 3. n. 49. p. 32.
Vid. *Mora.*

Cambii Contractus cenſetur perfectus ex traditione pecuniæ & literarum, cap. 3. n. 57. ibid.

Cauſa.

Cauſa quæ producit effectum ſucceſſivum ceſſante, ceſſat effectus. c. 17. n. 42. p. 111.

Limitata cauſa limitatum producit effectum, c. 5. n. 7. p. 41.

Ceſſio.

Ceſſio bonorum, & Ceſſio juris vel actionis, differunt, nec valet conſequentia de una ad aliam, c. 1. n. 1. p. 2.

Ceſſio juris transfert in ceſſionarium jus competens cedenti, c. 1. n. 2. ibid.

Et de ſignificatione verbi, *Cedere*, ibid.

Ceſſio bonorum non eſt tranſlativa & abdicativa juris ſed conſignativa & deſtinativa: & de utriuſque differentia, cap. 1. nu. 3. & ſeqq. ibid.

Ex ceſſione bonorum debitoris tractant creditores duntaxat de juſtificatione crediti, cap. 1. n. 5. p. 3.

Expenditur ad id Doctor Olea, exponitur & notatur. ibid.

Ceſſio neceſſaria non eſt ut creditores poſſint movere actiones debitori decocto competentes poſt concurſum formatum, c. 1. n. 18. 19. p. 4. & n. 24. p. 5.

Ceſſio bonorum varios producit effectus in favorem creditorum, c. 1. n. 20. & 22. p. 4.

Ceſſio debitoris non requiritur, ut poſſint creditores in concurſu agere vel excipere ad conſervanda bona & jura debitoris, c. 1. n. 38. 39. & 40. p. 6. & 7.

Ceſſio debitoris non eſt neceſſaria ut creditores poſſint intentare læſionem enormem, vel enormiſſimam, c. 1. §. 2. per tot. p. 10.
Et quid in pignore vendito à priore creditore, an poſterior agere poſſit adverſus emptorem ex remedio *leg. 2. C. de reſcind. vendit.* n. 6. & ſeq. ibid.

Cedi non poteſt quod tranſmitti non poteſt: & è converſo: quod tranſmiſſibile admittit ceſſionem, c. 1. §. 1. n. 6. & 7. ibid.

Ceſſionis bonorum beneficium quid operetur tam reſpectu debitoris, quàm creditorum ipſius, c. 17. n. 7. p. 109.
Vid. *Beneficium ceſſionis bonorum.*

Ceſſio eſt juris & actionis ex aliquo titulo in alium facta tranſlatio, c. 1. n. 2. p. 2.

Ceſſione facta bonorum à debitore decocto, an poſſit ipſe agere in judicio, c. 1. n. 5. p. 3.

Ceſſionem

Digitized by Google

Ceſſionem tantùm lex exigit in Tertio qui nomine proprio agit ad ſuam utilitatem de jure ad debitorem pertinente, c. 1. §. 2. n. 5. in fin. pag. 10.

Secùs ſi agat ex perſona ſui debitoris, n. 2. & ſeqq. ibid.

Clauſula.

Clauſula hypothecæ bonorum majoratus apponi ſolita in reſcripto regio, cap. 10. num. 13. pag. 78.

Clauſula, *omnia & ſingula*, in obligatione generali bonorum debitoris, operatur ſpecialem hypothecam in ſingulis, cap. 10. num. 22. pag. 79.

Clauſula, *reſervato beneplacito ſedis Apoſtolicæ*, in alienatione rerum Eccleſiæ, quid operetur, c. 13. n. 30. & 31. p. 94.

Clauſulæ, *ſalvo beneplacito*, &c. in contractibus rerum alienari prohibitarum, effectus, c. 13. n. 34 p. 95.

Commiſſum.

Commiſſum præſcribitur contra Fiſcum per quinquennium, c. 9. n. 3. p. 62.

Commiſſum efficit ut bona delinquentis tranſeant ſeu revertantur libera ad dominum directum, c. 9. n. 5. ibid.

Et n. 26. & 27. in Emphyteuſi, p. 64.

Commiſſi pœna ſolùm incurritur propter introductionem mercium prohibitarum, non verò propter negotiationem & commercium, c. 9. n. 55. 56. & 57. p. 67.

Commiſſum ſeu Contrabannum eſt crimen & criminaliter judicari ac puniri poteſt, n. 58. & 59. ibid.

Commiſſum propter contrabannum, vel ob non factam profeſſionem, an ſit diſtinguendum, c. 9. à n. 68. uſque ad 71. p. 68.

Commiſſi pœna inducit reſolutionem juris delinquentis in mercibus, & acquiſitionem earumdem fiſco, c. 9. n. 75. p. 69.

Vid. *Confiſcatio.*

Commiſſi caſus non eſt alienatio, ſed privatio & amiſſio rerum à lege inducta, non attenta voluntate debitoris delinquentis, c. 9. n. 91. & 92. p. 72.

Vid. *Merx.*

Concurſus.

Concurſu pendente, debitor omnia jura ſua retinet, dominium & poſſeſſionem bonorum ſuorum, movetque actiones cum interventu creditorum, c. 1. n. 4. p. 2.

Concurſus judicio ad bona mulieris peracto, poſſunt creditores, qui eam proprio nomine obligatam habent, excipere de nullitate aliarum obligationum, quas cum marito contraxerat, ex eo quod ſit indotata ratione læſionis ultra dimidium dotis, quamvis ipſa hanc nullitatem omiſerit, c. 1. n. 13. p. 4.

Concurſu legitimè formato, poſſunt creditores movere omnes actiones debitori competentes abſque ceſſione contra quoslibet, ad effectum, ut ea bona & jura ad concurſum perveniant, c. 1. n. 18. ibid.

Neque hæc poteſtas creditoribus competit omninò ex ceſſione bonorum imbibita in judicio concurſus, c. 1. n. 19. ibid.

Vide *Ceſſio.*

Concurſu pendente an poſſint creditores impetrare facultatem Regiam, quam debitor omiſerat ſuper contractu bonorum Majoratus, vel feudalium, c. 1. n. 37. p. 6.

Vid. *Creditor.*

Concurſu formato à Penſionario beneficii Eccleſiaſtici contra debitorem penſionis, an & quando graduari debeat, cap. 6. n. 48. & 49. pag. 49.

Vide *Penſio.*

Concurſu formato, dominus rei in concurſum deductæ præfertur cæteris creditoribus etiam anterioribus & privilegiatis, cap. 9. num. 4. p. 62.

Contrarium defenditur reſpectu anteriorum creditorum, c. 9. n. 23. p. 64.

Concurſus judicio formato, debitor privatur bonorum ſuorum adminiſtratione, & habetur pro mortuo, c. 12. n. 2. p. 85.

Concurſu formato, debitor decoctus non eſt perſona legitima ad recipiendam ſolutionem rei ſibi debitæ, c. 12. n. 24. p. 87.

Concurſus formatus impedit ne debitor res ſuas alienando transferre poſſit earum dominium in acquirentem in præjudicium creditorum, c. 12. n. 26. ibid.

In Concurſus judicio debitor eſt legitimus contradictor & pars provocans creditores ſuos, c. 12. n. 36. p. 88.

Concurſus ignorantia probabilis liberat ſolventem debitori decocto, c. 12. n. 24. p. 87.

Vide *Debitor. Ignorantia.*

Concurſu pendente, poteſt conveniri debitor coram alio Judice competente & convenire ipſe ſuos debitores, & acta valebunt niſi opponatur exceptio concurſus, cap. 12. n. 37. p. 88.

Non tamen in præjudicium creditorum non citatorum, qui adverſus ſententiam reclamare poſſunt, n. 38. ibid.

Vid. *Sententia.*

Concurſu formato, mandatum à debitore datum ad negotia expirat, c. 13. n. 7. & 12. p. 92. & 20. p. 95.

Vide *Mandatum.*

Concurſus judicio formato, poſſeſſor majoratus nihil poteſt agere in præjudicium creditorum, c. 13. n. 19. ibid.

Concurſu formato an poſſint creditores impetrare facultatem contrahendi ſuper bonis vinculatis, c. 13. n. 42. & ſeqq. p. 96.

Concurſus judicio pendente ceſſat intereſſe ex mora, ex ſtylo quorumdam Tribunalium, c. 17. n. 1. p. 108.

Concurſus judicium non impedit peti uſuras priùs debitas, c. 17. n. 3. ibid.

Concurſus judicio pendente debitor propter inficiationem debiti damnari poteſt ad intereſſe ex mora, c. 17. n. 4.

Limita, ut n. 5. ibid.

Concurſus judicio pendente uſuræ non currunt in præjudicium poſteriorum creditorum, c. 17. n. 6. ibid.

Concurſus judicio à debitore formato, contrahitur impedimentum ſolvendi, ſed voluntarium, c. 17. n. 17. p. 109.

In Concurſus judicio multa poſſunt excuſare debitorem à mora, c. 17. n. 27. p. 110.

Concurſus judicio pendente, debitor non poteſt validè ſolvere creditoribus ſuis, cap. 17. n. 28. ibid.

Concurſus ſuperveniens non tollit uſuras jam debitas ex mora commiſſa de præterito, licèt extinguat curſum illarum pro futuro, cap. 17. n. 37. 38. & 44. p. 111.

Con-

Digitized by Google

Concurſus judicio formato, uſuræ ex mora non debentur, quia debitor deſinit eſſe in mora, c. 17. n. 41. & 42. ibid.

Conductio.

Conductio reviviſcit nec extinguitur per emptionem rei conductæ nulliter factam, cap. 14. n. 14. p. 98.

Confeſſio.

Confeſſio facta in inſtrumento nullo, ſuſtinetur, vitiato inſtrumento, c. 14. n. 5. p. 97.

Confiſcatio.

Confiſcatio ex cauſa Commiſſi, fit ob delictum, & ad publicam vindictam, c. 9. n. 7. p. 62.

Confiſcatio æquiparatur alienationi, c. 9. n. 64. p. 68.

Confiſcatio partis quotitativæ bonorum delinquentis non obligat fiſcum erga creditores ipſius delinquentis in ſolidum, ſed tantum pro rata rerum confiſcatarum portione, c. 9. n. 82. p. 70.

Confiſcatio rei particularis, ſeu mercium ex cauſa Commiſſi, non obligat fiſcum erga creditores delinquenti, c. 9. n. 83. p. 70. & n. 88. p. 71.

In Confiſcatione mercium ex cauſa Commiſſi, non attenditur diſtinctio de alienatione voluntaria, vel neceſſaria, pro conſervando creditorum hypotheca, c. 9. n. 90. ibid.

Confiſcatio mercium prohibitarum eſt ſpecialis, nec afficit reliquum delinquentis patrimonium, c. 9. n. 6. p. 97.

Pragmaticæ Regni imponentes pœnam Confiſcationis mercium prohibitarum referuntur & declarantur, cap. 9. n. 44. uſque ad num. 58. pag. 66.

Confuſio.

Confuſio non admittitur in præjudicium Tertii, c. 4. n. 19. p. 35.

Confuſio ſi in præjudicium Tertii admitteretur, facile aperiretur via fraudandi creditores in ſua hypotheca, c. 4. n. 20. ibid.

Confuſio actionum nunquam extenditur ad hypothecam Tertii, quæ ſemper manet illæſa, c. 4. n. 21. 22. & 23. p. 36.

Confuſio jurium in perſona debitoris, eſt reducibilis ad priorem formam ad effectum præſervandi hypothecam ſuper fructibus, c. 4. n. 35. p. 37.

Confuſa ſpecie cum eadem ſpecie materiæ, res adhuc dicitur extare, c. 4. n. 47. p. 38.
Vide *Hypotheca.*

Conſolidatio.

Conſolidatio uſusfructus cum proprietate, auget hypothecam ſuper fundo contractam, c. 2. n. 15. p. 16. & n. 26. p. 17.

Conſolidatio uſusfructus cum proprietate æquiparatur alluvioni, c. 2. n. 36. p. 18.

Ex quacunque cauſa conſolidatio proveniat, n. 37. ibid.

Conſolidatio dominii utilis cum directo, & uſusfructus cum proprietate, auget majoratum, c. 2. n. 36. ibid.
Vide *Augmentum.*

Conſolidatione extinguitur uſusfructus, c. 4. n. 3. & aliis ſeqq. p. 34.
Vide *Uſusfructus.*

Aliud eſt extingui hypothecam ſuper uſufructu impoſitam per conſolidationem cum proprietate quam habet Tertius, aliud verò conſolidari jus uſusfructus cum proprietate, nunc reperta apud debitorem obligatum; cap. 4. num. 29. & 30. p. 36.

Conſolidatio contingens in perſona debitoris recipit ſeparationem ad favorem ejus qui habet jus ad uſumfructum, vel emphyteuſim, c. 4. n. 30. ibid.

Conſolidatio in perſona debitoris ſolum inducit mutationem extrinſecam in commoditate fructuum antea obligata, c. 4. n. 31. p. 37.

Conſolidatio non extinguit hypothecam quoties res obligata eſt reducibilis ad priorem formam, c. 4. n. 34. & 35. ibid.
Vide *Hypotheca.*

Conſolidatio bonorum defuncti & hæredis inducitur ex aditione hæreditatis, ita ut unicum fiat patrimonium, c. 4. n. 36. ibid.

Conſolidatio uſusfructus cum proprietate nihil officit jus creditoris habentis hypothecam ſuper jure conſolidato, c. 7. n. 2. & 3. p. 50.

Aliud eſt conſolidari uſumfructum, vel penſionem, in perſona alterius qui non ſit debitor illius: aliud verò conſolidari in perſona debitoris, c. 7. n. 7. p. 51.

Conſolidatio reſciſſa, vel irrita facta non extinguit uſumfructum, c. 14. n. 11. & 15. p. 98.

Contractus. Contrahere.

Contrahentes ex eodem facto non intelliguntur ſibi ipſis & intentioni ſuæ principali velle contradicere, c. 4. n. 44. p. 38.

Contrahentium intentio ſuper hypotheca uſusfructus videtur eſſe ut finiatur per mortem debitoris. c. 5. n. 3. p. 41. & n. 29. p. 43.

Contrahentis obligatio non extenditur ultra expreſſa, c. 5. n. 5. p. 41.

Contractus verba referuntur ad tempus quo fuit celebratus, c. 5. n. 15. & 16. p. 42.

Contractus Cambii. Vid. *Cambium.*

Contractum ſeu commercium certarum rerum prohibitarum ſub pœna lex non annullat, ſed tantum pœnam repoſcit ab inobedientibus, c. 9. n. 51. 52. & 53. p. 66.
Vide *Pragmatica.*

Contractus geſtus ſub conditione de futuro, habetur pro puro, ſi jam conditio erat purificata, licèt contrahentes ignorarent, c. 11. n. 5. p. 81.

Contractus primus an poſſit ratificari in præjudicium ſecundi creditoris, cap. 11. n. 20. & ſeq. pag. 82.
Vide *Ratihabitio.*
Extremum inhabile ad quod refertur contractus impedit fictionem retroactivam, c. 11. n. 23. p. 83.

Contractus à debitore geſti poſt formatum concurſum, ſunt ipſo jure nulli, c. 12. n. 3. p. 85. & n. 55. p. 90.

Contrahens cum inſtitore revocato per mortem domini qui eum mercibus exercendis præpoſuerat, validè contrahit, cap. 12. num. 11. pag. 86.

Contractus geſti à procuratore ignorante revocationem mandati ſuſtinentur, cap. 12. n. 14. pag. 86.

Nulliter contrahitur cum his quibus bonorum adminiſtratio à jure vel Judice interdicta eſt, c. 12. n. 45. p. 89.
Etiamſi contrahens ignoraverit interdictionem, n. 46. ibid.

Contractus nullitatem quando lex operatur, ignorantia non prodeſt contrahenti, cap. 12. n. 51. p. 90.

Contrahens cum inſtitore poſt mortem præponentis,

Digitized by Google

ponentis, valide contrahit, ſive mortem domini ſciverit, ſive non, cap. 12. num. 53. & 54. ibid.

Contrahendi facultas ſuper bonis vinculatis à quo poſſit vel debeat impetrari, cap. 13. n. 17. p. 92.

Contrahendi facultas ſuper bonis vinculatis impetrata nomine poſſeſſoris ſine ejus mandato inutilis eſt, c. 13. n. 21. p. 93.
Niſi poſſeſſor illam ratam habeat expreſſè vel tacitè, n. 22. ibid.
Sed hæc ratihabitio poſſeſſoris poſt decoctionem nullius eſt momenti, n. 23. ibid.

Contrahendi facultas regia ſuper bonis majoratus operatur tantum ex tempore datæ, non ex tempore contractus, c. 13. n. 24. ibid.

Contractus ſuper bonis vinculatis celebratus ſub conditione impetrandi aſſenſum regium, ante impetrationem non obligat contrahentes qui ab illo recedere poſſunt, cap. 13. n. 27. ibid.

Contractus ſuſpenditur ſi reſervatum ſit principis beneplacitum, & interim partes pœnitere poſſunt, c. 13. n. 32. p. 95.
Secùs poſt expeditionem beneplaciti, nu. 33. ibid.

In Contractibus rerum alienari prohibitarum quid operetur clauſula *Reſervato beneplacito, &c.* c. 13. n. 34. ibid.

In Contractu ſuper rebus feudalibus ſub conditione impetrandi aſſenſum domini directi, pœnitentiæ loco eſt, contra Carleval. cap. 13. n. 35. ibid.

Contractus ſuper bonis majoratus ex defectu facultatis regiæ, nullus eſt ab initio, licèt ſub conditione illam impetrandi factus ſit, c. 13. n. 38. p. 96.

Contractus inchoatus & nondum perfectus incidens in caſum à quo incipere non potuit, vitiatur, c. 13. n. 39. ibid.
Vide *Creditor*.

Per Contractum ſecundo loco factum, non cenſetur receſſum à primo, ſi ſecundus ſit inutilis, c. 14. n. 13. p. 98.
Vide *Nullitas*.

Contrahentium voluntas non poteſt declarari ex contractu nullo, quidquid ſit de ultima voluntate, c. 14. n. 19. p. 99.

Contrahentes non dicuntur habere animum novandi, ſi ſecundus contractus ſit nullus & inutilis, c. 14. n. 20. ibid.
Vid. *Obligatio*.

Creditor.

Creditores poſt concurſum formatum an egeant ceſſione debitoris ad agendum, vel excipiendum, & defendendum bona ipſius, c. 1. n. 6. & per tot.

Creditores ex ceſſione bonorum tractant ſolùm de ſuorum creditorum juſtificatione, c. 1. n. 5. ibid.

Creditor poteſt repellere fidejuſſorem adverſus debitorem agentem, eo quod omiſerit exceptiones ſibi, & principali competentes, c. 1. n. 12. p. 4.

Creditores an poſſint opponere in judicio concurſus omnes exceptiones debitori competentes; c. 1. n. 14. ibid.

Creditores quo jure, quave ratione movere poſſint actiones debitori competentes contra quoslibet poſt concurſum legitimè formatum, c. 1. à n. 15. p. 4. uſque ad 34. p. 6.

Creditores in hoc actionum & exceptionum uſu nihil ſibi exigunt, ſed debitori & corpori concurſus, c. 1. n. 24. p. 5.

Creditores, juris cenſurâ, dicuntur procuratores debitoris decocti, de quibus tanquam intereſſe habentibus lex confidit, cap. 1. n. 25. ibid.

Creditor ratione ſui intereſſe poteſt ſtipulari debitori, c. 1. n. 26. ibid.

Creditores ad recuperationem bonorum debitoris, non egent mandato expreſſo, ſufficit enim tacitum & legale, c. 1. n. 27. ibid.

Creditor debitoris emphyteuticarii decocti poteſt ſolvere domino directo penſionem debitam abſque mandato debitoris, c. 1. n. 28. & 29. ibid. & ſeq.

Creditores hæreditarii, & legatarii, poſſunt agere contra tranſactionem initam inter hæredem inſtitutum & ſucceſſorem ab inteſtato, & dicere teſtamentum eſſe validum, cap. 1. n. 30. p. 6.

Creditor poteſt provocare condominum rei communis hypothecatæ à ſuo debitore, & debitor tenetur ſtare huic diviſioni, c. 1. num. 31. ibid.

Creditores poſſunt agere ad recuperandum pignus debitoris ſui venditum per alium creditorem, c. 1. n. 31. ibid.

Creditores poſſunt intentare actionem læſionis contra emptorem rerum debitoris, cap. 1. n. 32. ibid.

Idemque procedit in datione in ſolutum à debitore facta, n. 33. ibid.

Creditores poſſunt agere virtute pacti de retrovendendo appoſiti in favorem debitoris, c. 1. n. 34. ibid.
Quod intelligi debet in ſubſidium, n. 35. ibid.

Creditores contra debitores debitoris ſui poſſunt movere actiones perſonales, cap. 1. n. 36. ibid.

Creditor donatarii poteſt petere inſinuationem pro validitate donationis, cap. 1. numer. 37. ibid.

Creditor pendente concurſu poteſt impetrare facultatem Regiam quam debitor neglexit potere pro obligandis bonis majoratus, vel feudi, c. 1. n. 38. ibid.

Creditores ſive agendò, ſive excipiendo, poſſunt comparere ex perſona debitoris in judicio abſque ceſſione ad conſervanda bona ipſius debitoris, c. 1. n. 39. & 40. p. 7.

Creditores ſinguli admittuntur ad ſe invicem excludendos in judicio Concurſus, c. 1. n. 23. p. 4.

Creditores donatoris an ſibi poſſint deducere portionem debitori competentem ex cauſa donationis ne egeat, c. 1. §. 1. n. 1. p. 7.
Opinio negativa proponitur à n. 2. uſque ad 8. ibid.

Opinio affirmativa; quod ſcilicet creditores hoc beneficio competentiæ frui poſſint ex perſonâ debitoris donatoris, n. 8. & ſeqq. p. 8.

Creditores ſatisfaciendi ſunt ex actionibus debitori ſuo competentibus etiam ad ſuſtentationem ipſius; ut declaratur & probatur, c. 1. §. 1. n. 9. cum aliis ſeqq.

Creditores non agunt ex jure ceſſo à debitore donatore, ſed tanquam procuratores ipſius, c. 1. §. 1. n. 17. p. 9.

Creditorum omnium æqualiter intereſt bona debitoris communis defendere; imò multo magis eorum qui perſonalem tantum habent actionem,

Digitized by Google

actionem. c.1.§.1.n.18. ibid.
Inter Creditores hypothecarios ex cauſa lucrativa & oneroſa an ſervetur regula, *Qui prior eſt tempore*, &c. c.1.§.1. n.19. ibid.
Creditores poſſunt uti actionibus & exceptionibus competentibus debitori abſque ceſſione, c.1.§.2.n.1. p.10.
Creditores ex perſona debitoris poſſunt intentare læſionem enormem vel enormiſſimam, c.1. §. 2. n. 2. ibid.
Creditor poteſt appellare à ſententia lata contra debitorem intentantem læſionem, n. 5. ibid.
Creditores poſteriores poſſunt movere remedium læſionis contra adjudicationem factam primo creditori, c.1. §.2.n.4. ibid.
Creditor ſecundus an poſſit intentare remedium *leg.2.C.de reſcind. vend.* in venditione pignoris facta à primo creditore ſine dolo, c.1.§.2. n.6. ibid.
Opinio negativa proponitur n. 7. & aliis ſeqq. uſque ad 12. ibid.
Opinione affirmativa probatur quod tam debitori quàm creditoribus ex ejus perſona competat remedium *d. leg. 2.* contra venditionem ritè factam à primo creditore, à n. 12. uſque ad fin. p.11. & ſeqq.
Creditores bona majoratus ex facultate Regia hypothecata diſcutientes, an jus habeant ad augmentum ſuperveniens poſt obligationem celebratam, c.2. per tot. p.15.
Creditores poſſunt petere ſeparationem bonorum defuncti à bonis hæredis ne creditores ipſius hæredis ex bonis defuncti quidquam capiant, c.4.n.37. & 38. p.37.
Creditores delinquentis an præferantur Fiſco in mercibus quæ in Commiſſum inciderunt, c.9. per tot. p 61.
Vide *Confiſcatio. Commiſſum. Merx.*
Creditores delinquentis ex cauſa Commiſſi non poſſunt prætendere hypothecam in mercibus confiſcatis ob defectum dominii in debitore, c.9.n.12. p.63.
Creditores an poſſint impedire demolitionem domus debitoris ob enorme delictum ipſius, c.9.n.31.32. & 33. p.65.
Sed vide etiam, n. 89. ejuſd. c. p.111.
Creditores delinquentis etiam chirographarii præferuntur fiſco exigenti pœnam delicti, c.9. n.60. cum aliis ſeqq. p. 67.
Quæ tamen concluſio valdè controvertitur, & variæ DD. ſententiæ ſuper ea referuntur cum quinque diſtinctionibus, ibid. uſque ad n. 73. p.69.
Creditoribus præfertur Fiſcus in mercibus quæ in commiſſum quoquomodo inciderunt, c. 9. n.74. & ſeqq. ibid.
Vide *Fiſcus.*
Creditoribus nocere non poteſt poſſeſſor majoratus poſt formatum concurſum: nec impetrare reſcriptum confirmatorium præcedentis alienationis, c.13.n.19.& 20. p.93.
Creditor impetrans facultatem alienandi bona majoratus in vim pacti præcedentis decoctionem debitoris, dicitur impetrare ſine debitoris conſenſu, c.13.n.36. p.95.
Creditor impetrans aſſenſum regium poſt formatum concurſum à debitore, graduari non poteſt ad bona majoratus. c.13. n.40. p. 96.
Creditores quibuſcum formatum eſt concurſus judicium, eo pendente poſſunt ex jure & perſona debitoris communis validè impetrare facultatem regiam pro validitate contractuum ſuper bonis majoratus in favorem ipſius debitoris celebratorum ſub conditione impetrandi regium aſſenſum, c.13.n.42.43.& 44. ibid.
Creditor conſentiendo alienationi rei ſibi obligatæ, recuperat hypothecam, ſi contractus alienationis ſit nullus, c.14.n.10. p.98.
Creditor poteſt agere ex priori contractu nulliter innovato, & debet graduari in concurſu, c. 14. n.18. p.99.
Creditor poſterior an poſſit præferri anterioribus ex reſcripto Principis, c.16.n.1. p. 104.
Creditor poteſt acquirere jus hypothecæ in bonis debitoris ex reſcripto Principis, cap. 16. n.8. ibid.
Vide *Reſcriptum.*
Creditori jus quæſitum non tollitur à Principe, c.16.n.22. p. 106.
Vid. *Princeps.*
Creditor ex decreto *Ferdinandi Regis* hypothecariam actionem dividere coactus eſt adverſus omnes bonorum hypothecatorum poſſeſſores, ex æquitate, c.16. n.6. & 7. p.104.

D

Debitor.

Debitor ſui ipſius nemo eſſe poteſt, c.6.n.21. 22. p.47.
Debitor non poteſt conſtituere hypothecam in re aliena, c.9. n.24. p.64.
Debitoris jure reſoluto in mercibus confiſcatis ex cauſa Commiſſi, reſolvuntur hypothecæ creditorum, cap. 9. n. 77. 94. 97. & 102. p. 69. & ſeqq.
Debitoris delictum an & quomodo noceat creditoribus, c. 9. per tot. p. 61.
Vide *Hypotheca.*
Debitor decoctus poſt formatum concurſus judicium privatur adminiſtratione bonorum ſuorum & habetur pro mortuo, cap.12. n.2. p. 85.
Debitor debitoris decocti non liberatur ſolvendo ipſi, niſi probabiliter ignoraverit concurſum & decoctionem, c.12.n.24. p. 87.
Vide *Concurſus. Ignorantia.*
Debitor decoctus privatur rerum ſuarum adminiſtratione, c.12. n.31. p. 88.
Et ideo ſententia contra debitorem lata poſt formatum concurſum non nocet creditoribus, c.12.n.32. & aliis ſeqq. ibid.
Debitor in judicio concurſus eſt pars formalis provocans ſuos creditores, ut contra ipſum ſua jura deducant, & ſic eſt legitimus contradictor, c.12. n.36. ibid.
Vide *Sententia.*
Debitor etſi privetur rerum ſuarum adminiſtratione poſt formatum concurſum, non tamen deſinit eſſe dominus & poſſeſſor, c. 12. n.40. & 41. p. 89.
Debitor, etiam pendente concurſu, poteſt coram alio judice competente convenire ſuos debitores, non tamen in præjudicium creditorum non citatorum, c.12.n.47. & 48. ibid.
Debitor poſt concurſum formatum non poteſt res ſuas alienando transferre dominium in acquirentem, c.12.n.26. p. 87.
Et quid ſi acquirens ignoret concurſum; n. 43. 44. & aliis ſeqq. p. 89.
Vide *Alienatio.*

Digitized by Google

Debitor exigens ea quæ ſibi debentur, pendente concurſu, tenetur crimine ſtellionatus, cap. 12. n. 4. p. 85.
Vide *Solutio*.
Debitor qui bonis ceſſit habetur pro mortuo circa actus tangentes bonorum ſuorum adminiſtrationem. c. 13. n. 2. p. 91.
Debitor decoctus non habet velle neque nolle, c. 13. n. 26. p. 93.
Debitores ſæpe impetrant reſcripta moratoria etiam in præjudicium creditorum, c. 16. n. 2. p. 104.
Debitor impetrans dilationem moratoriam debet ſatiſdare de ſolvendo poſt terminum, c. 16. n. 12. & 15. p. 105.
Debitor propter inficiationem debiti, damnari poteſt ad intereſſe propter moram, etiam pendente judicio concurſus, cap. 17. num. 4. pag. 108.
Secùs tamen eſt ſi fateatur, & ſola mora procedat ex judicio concurſus, cap. 17. numer. 5. ibid.
Debitor an excuſetur à mora & intereſſe propter moram debito ob difficultatem ſolvendi, c. 17. num. 13. p. 109.
Debitor formando judicium concurſus, voluntarium contrahit impedimentum ſolvendi creditoribus ſuis, c. 17. n. 17. p. ibid.
Debitor ſpeciei interitu illius liberatur regulariter, c. 17. n. 22. ibid.
Debitor ſpeciei interitu illius non liberatur ſi mora præceſſerit, c. 17. n. 23. p. 110.
Debitor non poteſt validè ſolvere creditoribus ſuis, pendente judicio concurſus, c. 17. n. 28. ibid.
Debitoris culpæ non imputatur beneficium ceſſionis bonorum, c. 17. n. 33. p. 111.
Debitor excuſatur à mora & intereſſe propter impotentiam ſolvendi, c. 17. n. 34. ibid.
Maximè ſi impotentia præceſſerit moram, n. 35. ibid.
Debitor deſinit eſſe in mora quæ habet tractum temporis ſucceſſivum, poſt formatum judicium concurſus, c. 17. n. 41.

Defendere. Defenſor.

Defendere eſt eandem vicem quam reus ſubire, c. 1. §. 1. n. 15. p. 8.
Defenſor in quo differat à fidejuſſore, c. 1. §. 1. n. 16. pag. 9.

Delictum. Delinquens.

Vid. *Domus*.
Delinquens amittit ipſo jure dominium mercium confiſcatarum ex cauſa Commiſſi, c. 9. num. 13. & 14. cum aliis ſeqq.
Vid. *Creditor. Hypotheca Merx.*
Delinquens ante delictum admiſſum erat dominus, & privatur ſuo dominio tantùm, ex quo delictum conſummavit, cap. 9. num. 37. & 42. p. 65.
Delinquens in atrocioribus privatur ipſo jure dominio & adminiſtratione rerum ſuarum à tempore delicti, c. 9. n. 78. p. 69.
Delictum debitoris licèt importet pœnam amiſſionis bonorum ipſo jure, non tamen extinguit hypothecam anteriorem, nec jura creditorum, c. 9. n. 79. ibid.
Delinquens ſervus hypothecatus poteſt damnari ad mortem, non attento jure domini, nec creditorum, c. 9. n. 100. p. 74.
Vid. *Commiſſum. Fiſcus.*
Vid. *Confiſcatio. Merx.*

Demonſtrare.

Idem eſt demonſtrare perſonam per ſignum certum, vel ipſam nominatim exprimere, cap. 2. num. 92. p. 23.

Dictio.

Dictio *ſtatim*, eſt ſignificativa temporis quo diſpoſitio incipit operari, cap. 9. numer. 41. p. 65.
Vid. *Diſpoſitio*.

Dilatio.

Dilatio moratoria non conceditur à Principe debitori niſi prævia ſatiſdatione de ſolvendo poſt terminum. c. 16. n. 12. p. 104.
Dilationis moratoriæ conceſſione ſecuriores redduntur creditores propter fidejuſſionem à debitore præſtitam, c. 16. n. 13. ibid.

Diſpoſitio.

Diſpoſitio ſuper augmento, eſt novus contractus reſpectu Tertii, c. 2. n. 83. p. 22.
Vid. *Augmentum*.
In omni Diſpoſitione ſolùm continentur ea jura quæ exiſtebant tempore diſpoſitionis, non autem futura, c. 2. n. 94. p. 24.
Diſpoſitio bonorum per nomina poſſeſſiva complectitur omnia bona mobilia & immobilia, jura & actiones, c. 2. n. 217. p. 26.
In omni diſpoſitione cauſa primæva & initium attendi debet, c. 2. n. 46. p. 19.
Qui diſponere non poteſt de actu à ſe geſto nihil probat aſſerendo aliquid factum fuiſſe, c. 3. n. 33. p. 37.
Diſpoſitio etiam expreſſa ad poſſibilitatem diſponentis adaptatur, c. 3. n. 34. ibid.
Diſpoſitio univerſalis juncta alicui adjectivo, vel participio, reſtringitur ad ſignificationem illius, c. 9. n. 40. p. 65.
Diſpoſitio quantumvis generalis reſtringitur per adjunctum illi inhærens, cap. 9. num. 38. ibid.
Diſpoſitio ſub aliquo ſuppoſito, quod falſum detegitur, nulla eſt, c. 11. n. 16. p. 82.
Vid. *Ignorantia*.
Diſpoſitum in uno æquiparatorum cenſetur etiam diſpoſitum in alio, c. 13. n. 5. & 6. p. 92.
Ex diſpoſitione nulla & irrita voluntas teſtatoris deduci poteſt, cap. 14. num. 4. & 19. p. 97. & 99.
Secus eſt in contrahentibus, n. 19. p. 99.
Diſpoſitionem juris eandem ſubeant caſus quos nectit rationis identitas, cap. 16. num. 4. p. 104.
Diſpoſitum in uno, ſubintelligitur diſpoſitum in altero, quoties duo caſus æquiparantur, c. 2. n. 38. p. 18.

Dominium.

Dominium fundi amittitur per occupationem fluminis, c. 2. n. 29. ibid.
Dominium utile conſolidatum cùm directo, accreſcit majoratui in quo dominium directum erat contentum, c. 2. n. 39. ibid.
Dominium utile unitum ex legis diſpoſitione per attractationem tranſit cum directo ad quemcunque, c. 2. n. 41. ibid.
Dominium fundi à flumine occupati dominus amittit, c. 2. n. 28. ibid.
Dominium mercium ex cauſa Commiſſi confiſcatarum acquiritur fiſco ipſo jure, c. 9. n. 2. 13. & 14. p. 61. & 63.
Vid. *Fiſcus*.
Dominii tranſlatio impeditur, ex lege prohibitiva

Digitized by Google

bitiva acquiſitionis, c. 9. num. 10. p. 63.
Dominium non acquiritur ex actu nullo, c. 9. n. 11. ibid.
Dominium mercium prohibitarum non acquiritur fiſco ex cauſa Commiſſi niſi à die delicti perpetrati, cap. 9. num. 34. & aliis ſeqq. p. 65.
Dominium rei hypothecatæ tranſit in Tertium cum ſuo onere, c. 9. n. 76. p. 69.
Dominium non transfertur in rebus alienari prohibitis, c.12. n.6. & 7. & 25. p.85. & 87.
Dominium non acquirit qui ſcienter emit ab eo cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt, c.12. n. 49. p. 90.
Dominium adquiritur ei qui à non domino rem accepit, ſi concedens ex poſt facto dominus fiat, c.7.n.19. p.51.

Dominus.

Dominus rei in concurſum deductæ præfertur cæteris creditoribus anterioribus & privilegiatis, c.9.n.4.p.62.
Vid. *Commiſſum.*
Dominus rei in concurſu creditorum ipſis præfertur quando dominium præceſſit hypothecam, c. 9. n.23.p.64.
Dominus alienans rem alienari prohibitam, non transfert dominium, c.12.n.6.p.85.
Dominus cogitur recipere penſionem de manu creditoris abſque mandato debitoris emphyteuticarii, c. 1.n.28.p.5.
Vid. *Actio.*
Dominus fundi occupati à flumine dominium amittit, c.2.n.28.p.18.

Domus.

Domus delinquentis deſtrui poteſt ob publicam vindictam in atrocioribus delictis, etiam in damnum creditorum hypothecariorum ipſius, c.9.n.8.p.62.
Contraria opinio defenditur quæ communior videtur, n.31.p.65.
Limitatur, n.32.& 33.ibid.
Sed vide infrà, n.89.p.71.
Domus communis quæ commodè dividi non poteſt an poſſit deſtrui propter delictum unius non obſtante præjudicio alterius condomini, c. n.89. verſ.Fulcitur ibid.
Si Domus, ſuper qua impoſita eſt hypotheca, perierit, licèt ex eiſdem tignis reficiatur, hypotheca remanet extincta, cap. 9. num. 98. p. 73.
Domum privati Princeps auferre poteſt ad publicam utilitatem, data compenſatione, c. 9. n. 105. p. 74.
Domus privatæ dirui poſſunt ob publicorum ædificiorum conſtructionem, cap. 9. num. 106. p. 75.
Domum privati poteſt Magiſtratus jubere deſtrui pro decore civitatis, c.9.n.107.ibid.
Vel pro ædificanda aut extendenda Eccleſia, n.108. ibid.
Domo deſtructa authoritate publica an extinguantur hypothecæ ſuper ea impoſitæ, c.9.n.109. ibid.

Donator. Donatio.

Donator habet exceptionem ne conveniatur ultra quam facere poſſit deducto ne egeat contra donatarium, c.1.§.7.n.3.p.7.
Et an hæc exceptio tranſeat ad creditores donatoris. n.8.& ſeqq. ibid. p.12.
Vid. *Exceptio.*
Donator delegatus à donatario an fruatur privilegio ne conveniatur ultra quam facere poſſit contra creditorem donatarii delegantis, c.1.§.1.n.4.p.7.
Donatio inducta à lege non requirit acceptationem donatarii, c. 9.n.118.p.76.
Donatione ob ingratitudinem donatarii revocata; reſolvitur & extinguitur hypotheca ante revocationem impoſita, bonaque donata redeunt libera ad donatorem, c. 9. n.96. verſ.ex quo fonte; p. 73.

Dos.

Pactum de lucranda dote extenditur ad ejus augmentum ſuperveniens etiamſi de eo partes nihil dixerint ab initio.c.2.n.11.p.16.
Statutum diſponens ſuper lucro dotis extenditur ad augmentum ejus, c. 2. n.12.ibid.
Dotis augmentum ſuperveniens an fruatur privilegio hypothecæ pro dote principali ab initio conſtitutæ, c.2.n.16.ibid.
Sed vide infr. ibid. n.60.& 61.p.20.
Hypotheca pro dotis augmento non nocet contrahentibus cum marito inter dotem principalem & ejus augmentum, c.2.n.84.ibid.
Vid. *Hypotheca.*
Pactum juratum de dote non alienanda, impedit tranſlationem dominii, c.12.n.7.p.85.
Quod declaratur, n.8.& 9.ibid.
Dos ex delicto mulieris confiſcari poteſt non obſtante præjudicio mariti, c.9.n.89.p.71.

Durare.

Durare idem eſt ac *Renovare*, c. 2. n.66. p.21.

E

Emere. Emptor.

Emptæ rei periculum & augmentum pertinent ad Emptorem poſt emptionem & venditionem perfectam, c. 2. n. 32.p.18.
Emens ſcienter ab eo, cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt, non acquirit dominium, c. 12. n.49.p.89.
Emens officium à Principe poteſt conqueri ſi augeatur numerus officiorum pro ſuo intereſſe & damno inde contingente, & impugnare tale augmentum, c.1.n.23.p.4.
Emptor læſus an & quando poſſit reclamare adverſus emptionem, aut venditor adverſus venditionem, c. 1. §.2.n.13.p.11.
Vid. *Beneficium leg. 2.C.de reſc.vend.*

Emphyteuſis.

Emphyteuſim legans non intelligitur legare dominium directum quod poſtea acquiſivit, cap. 5. n.18.p.42.
Emphyteuſis ſi revertatur ad dominum directum, revertitur libera & extinguitur hypotheca ſuper ea conſtituta, c.5.n.20.ibid.
Emphyteuſi prorogata ad plures generationes, prorogatur hypotheca ſuper ea conſtituta, cap. 5. n.21.ibid.
Emphyteutica bona cadentia in commiſſum redeunt ad dominum libera ex natura rei & conditione contractus, cap. 9. numer. 26. & 27. p. 64.
Vid. *Commiſſum.*
Emphyteuta privatur adminiſtratione bonorum ob dilapidationem; c. 15. n.1. p.100.

Qua

Digitized by Google

Quæ tenetur ante tempus reſtituere n. 2. ibid.
Emphyteuta privatur omni jure & commoditate fructuum ob dilapidationem bonorum vinculatorum. c.15.n.13.16.& p.101.

Exceptio.

Exceptiones debitori competentes an poſſint opponi à creditoribus ejuſdem. c. 1. n. 12. 13. & 14. & n.23. ubi redditur ratio. p.4.
Vid. *Creditor.*
Exceptio ne donator conveniatur ultra quam facere poſſit deducto ne egear, an competat creditoribus ejuſdem, c.1.§. per tot. p.7.
Exceptio, *deducto ne egeat*, donatori, marito, ſocio, competens, non prodeſt fidejuſſoribus nec hæredibus eorum. c.1.§.n.3. ibid.
Exceptio hæc inopiæ, ſeu deducto, ne exipiens egeat, eſt perſonalis, n. 4. ibid. & n. 12. & 13. pag. 8.
Exceptionem hanc, *ne egeat*, opponunt creditores ex perſona ſui debitoris donatoris & tanquam procuratores ipſius, cap. 1. §. 1. n. 14. ibid.
Exceptio Excuſſionis eſt dilatoria, & debet opponi intra terminum dilatoriarum, cap. 3. num. 38. pag. 31.
Exceptionem Tertio competentem Princeps ſuo reſcripto tollere non debet, c. 16. n.21. p.106.
Exceptiones omiſſas per debitorem litigantem cum Tertio, Fiſcus pro ſuo intereſſe opponere & deducere poteſt, c. 1. n. 24. p.4.
Vid. *Mora.*

Extremum.

Extremum inhabile ad quod refertur contractus impedit fictionem retroactivam, cap. 11. num. 23. p. 83.
Extrema habilia requiruntur in fictione retroactiva, c.13.n.25.p.93.

Facultas Regia.

Facultas Regia alienandi ſeu obligandi bona Majoratus, vel feudi, impetrari poteſt à creditore, Concurſu etiam pendente; ſi debitor negligens fuerit in illa petenda, ca. 1. n. 37. p. 6.
Vid. *Creditor.*
Facultas à Rege conceſſa hypothecandi bona majoratus, an extendatur ad bona poſtea illi aggregata, c.2. per tot. p.14.
Facultas Regia impetrata ad obliganda bona majoratus, an extendatur & comprehendat alia bona jam tunc temporis illi adjuncta. ibid.
Facultas, & hypotheca præcedens an extendatur ad augmentum proveniens ex aggregatione bonorum per Tertium extraneum; cap. 2. n. 25. ſeqq. p. 17.
Facultas limitata alienandi bona majoratus, intelligitur denegata in aliis etiam connexis, c. 2. n. 77. p. 22.
Facultas ad condendum majoratum conceſſa à Principe non extenditur ad bona poſtea aggregata ab eodem conditore, cap. 2. numer. 85. p. 23.
Facultas Regia ad hypothecanda bona majoratus an extendatur ad jam aggregata, nulla de illis facta relatione ad principem, cap. 2. n.103. & 109. p.25.
Facultas nunquam conceditur ad hypothecandum majoratum, ſed bona ipſius tantùm, cap.2. n. 103. p.26.
Facultas alienandi bona majoratus à Rege obtenta remittitur arbitrio & voluntati impetrantis, c.8. n.48. p.58.
Facultas transferendi penſionem non cogit penſionarium ad transferendum; cap. 8. num. 50. ibid.
Facultas regia requiritur ad obliganda bona majoratus eo tempore quo exiſtunt conſanguinei ad illum vocati, cap. 11. num. 6. & ſeqq. pag. 81.
Facultas regia hypothecandi bona majoratus, inutilis eſt, quando bona reipſa libera ſunt per extinctionem familiæ, cap. 11. num. 15. pag. 82.
Facultas regia ſuperveniens hypothecæ jam contractæ, confirmat tantum illam ut ex nunc, non verò ut ex tunc, c. 11.n.23.p.83.
Facultas alienandi bona vinculata, poſt mortem alienantis poſſeſſoris impetrata, non prodeſt ad validandam alienationem, cap. 13. num.3.p.91.
An facultas alienandi bona feudalia; vel majoratus, impetrata pendente concurſus judicio, valida ſit, c.13.n.8.p.92.
Reſolvitur negativè ibid. n. 16. ibid.
Facultas alienandi bona majoratus, impetrata in vim pacti præcedentis decoctionem, an ſit valida, c.13.n.9.
Negativa opinio probatur ibid. n. 20. p.94.
Facultas alienandi bona vinculata pendente concurſu impetrata, ſera nimis eſt invalida, c. 13. num.16.p.92.
Facultas contrahendi ſuper bonis vinculatis à quo poſſit vel debeat impetrari, cap. 13. n.17. ibid.
Facultatem alienandi, vel hypothecandi bona majoratus à ſolo poſſeſſore impetrari poſſe probatur, c.13.n.18.p.93.
Facultas contrahendi ſuper bonis vinculatis impetrata nomine poſſeſſoris ſine ejus mandato, inutilis eſt, c.13.n.21. ibid.
Declara ut n.22. & 23. ibid.
Facultas regia ad contrahendum ſuper bonis majoratus operatur tantum ex tempore datæ, non ex tempore contractus, cap. 13. n. 24. ibid.
Facultas regia à creditore impetrata etiam in vim pacti præcedentis decoctionem debitoris; dicitur impetrata ſine debitoris conſenſu, c.13.n.36.p 97.
Facultatem habens à jure, vel ab homine, diſponendi de re aliqua, ſi illam hypothecaverit cenſetur uti hac facultate, licèt expreſsè non dixerit, c.11.n.3.p.81.

Ferdinandus Rex.

Ferdinandi Regis decretum quo creditor hypothecariam actionem dividere coactus eſt ex æquitate, & eam exercere pro rata contra omnes bonorum hypothecatorum poſſeſſores, c.16. n.6.& 7.p.104.

Feudum.

Feudi jure reſoluto reſolvitur hypotheca ſuper eo impoſita, c.8.n.52.p.99.
Explicatur text. *in cap. 1. §. rurſus ſi fidelis, quibi mod. feud. amitt. in uſib. feud.* cap. 8. numer. 51. ibid.
Feudalia bona alienandi facultas impetrata pendente concurſu an ſit valida, cap. 13. num. 8. & 16. p. 92.
Feudatarius alienans bona feudalia ſalvo aſſenſu regio, ſi bonis ceſſerit ante aſſenſum impe-

tratum; an proſit aſſenſus poſt decoctionem obtentus, c.13.n.13.& 14.ibid.

Feudum alienare promittens ſine aſſenſu domini poteſt pœnitere;nec tenetur ad intereſſe, c. 13. n. 28. p.94.

Feudatarius privatur omni jure, adminiſtratione, & commoditate feudi propter dilapidationem bonorum,c.15.n.13.p.101.

Flumen.

Dominus fundi à Flumine occupati,dominium amittit, c.2.n.28.p.18.

Impoſſibile eſt alveum alterius juris eſſe quàm flumen, c. 2.n.29.ibid.

Fluminis cauſam alveus ſequitur.c.2.n.30.ibid.

Alveus à Flumine derelictus, eorum eſt qui prope ripam prædia poſſident.c.2.n.31.ibid.

Vid. *Augmentum.*

Fictio.

Fictio retrotractiva requirit utrumque extremum habile,c.11.n.23.p.83.

Et c.13.n.25.p.93.

Fictio retrotractiva non nocet contrahentibus quibus medio tempore jus quæſitum eſt, c. 13. num. 37. p. 95.

Fidejuſſor.

Fidejuſſores non fruuntur privilegio donatoris & ſimilibus competente *ne egeant*, cap. 1. §.1.n.3. & 13. p. 7. & 8.

Fidejuſſor ex propria obligatione convenitur, c. 1. §.1.n.16.p.10.

Fidejuſſio primi contractus non trahitur ad poſtea conventum, c.2.n.84.p.22.

Fidejuſſor in quo differat à defenſore cap. 1. §. 1. num. 16. p. 9.

Fidejuſſio operatur in portione aucta per jus accreſcendi,c.2.n.14.p.16.

Filius.

Filius an teneatur ſatisfacere creditoribus patris ſui ex fructibus bonorum adventitiorum, ſi pater ob dilapidationem privetur uſufructu,c.15.n.3.& per tot.p.100.

Filius an habeat hypothecam ſuper fructibus bonorum ſuorum adventitiorum ad conſequenda alimenta, c.15.n.10.p.101.

Filius non videtur præferendus creditoribus patris in fructibus adventitiorum, cap. 15. n. 12. ibid.

Sed contrarium probatur n.13.& ſeqq.ibid.

Filius recipit & ſibi conſolidat bona adventitia pleno jure, & ab omni hypotheca à patre impoſita libera, ob dilapidationem à patre factam, c. 15. n. 13. 14. 15. 23. & aliis ſeqq. ibid. & ſeq.

Filius ſi acquirat adventitia pleno jure per renuntiationem à patre factam, an & quando teneatur ſatisfacere creditoribus patris ex fructibus,c.15.n.24.& aliis ſeqq.ibid.

Quid etiam per emancipationem filii remiſſivè; num. 28. p. 103.

Fiſcus.

Fiſcus acquirit ipſo jure dominium mercium ex cauſa Commiſſi confiſcatarum, c. 9.num. 2.13. & 14.61.& 63.

Vid. *Commiſſum.*

Fiſcus ſuccedit in bonis confiſcatis ex vindicta publica, non per repræſentationem, & tranſmiſſionem, ſed per privationem & annihilationem perſonæ delinquentis, cap.9.n.20.& 21. pag. 64.

Fiſcum ſemper præferri creditoribus in mercibus quæ in Commiſſum inciderunt quocumque modo, reſolvitur ex pluribus fundamentis,c.9.n.74.& ſeqq.p.69.

Fiſcus occupans omnia bona delinquentis tanquam hæres vel ſucceſſor univerſalis, tenetur ſatisfacere omnibus creditoribus delinquentis ex bonis confiſcatis, in ſolidum,c.9.n.81. pag.70.

Fiſcus non obligatur in ſolidum erga creditores delinquentis, ſed tantùm pro rata, in confiſcatione partis quotitativæ bonorum, c.9.n.82.ibid.

Fiſcus non tenetur ſatisfacere creditoribus delinquentis in confiſcatione rei particularis ſeu mercium ex cauſa Commiſſi, c. 9. n. 83. & 88. p. 70. & 71.

Fiſcus tanquam hæres vel ſucceſſor univerſalis delinquentis, tenetur ſtare locationi, ſicut tenebatur delinquens,c.9.n.87.p.71.

Fiſcus efficitur dominus pleno jure, & ſine onere, mercium confiſcatarum ex cauſa Commiſſi, c. 9. n. 103. p. 74.

Fiſcus creditor ratione ſui intereſſe poteſt opponere & deducere exceptiones omiſſas à debitore litigante cum Tertio, cap. 1. num.14. verſ. & quod. p. 4.

G

Gabella.

Gabella ſuper tritico impoſita,debetur ex farina,c.4.n.49.p.39.

Gabella quæ debetur ex oleo, debetur pro oleo ex quo conficitur tertia ſpecies, putà pro ſapone,c.4.n.41.ibid.

Gabella quæ pro ſerico debetur, etiam pro ſerico contexto debebitur,c.4.n.52.ibid.

Gabellam non poteſt Princeps augere in damnum conductoris, c.1.n.23.ad fin.p.5.

Genus.

Genus habetur pro ſpecie, quando non poteſt verificari niſi in una ſpecie, c. 2. nu. 92. & 93. pag. 23. & 24.

H

Hæreditas.

Hæreditate adita, bona defuncti & heredis ita conſolidantur ut unicum fiat patrimonium adeuntis.c.4.n.36.p.37.

Si Hæreditas dividatur inter hæredem ſcriptum & legitimum, ex titulo tranſactionis per Quotas, uterque convenitur à creditoribus hæreditariis: ſecùs, ſi dimiſſis quibuſdam rebus ſpecialibus uni, relinquatur hæreditas alteri, tunc enim ſolus ſucceſſor univerſalis conveniendus eſt. c. 9.n.85. & 86.p.70.

Vid. *Fiſcus.*

Si tranſactio ſuper Hæreditate facta ſit inter hæredem inſtitutum & legitimum,poſſunt creditores hæreditarii & legatarii illam impugnare & probare validitatem teſtamenti quatenus ipſorum intereſt,c.1.n.30.p.6.

Hypotheca.

Hypotheca competens ex cauſa lucrativa & onero-

Digitized by Google

onerofa,an fruantur regula, Qui prior eſt tempore, eſt potior jure, cap. 1. §. 1. num. 19. pag. 9.

Hypotheca generalis non ſolùm comprehendit bona acquiſita, verum etiam noviter incorporata in patrimonio debitoris, cap. 2. num. 5. p. 15.

Hypotheca juris extenditur ad augmentum ipſius juris, c. 2. n. 7. ibid.

Hypotheca eſt ſtricti juris nec admittit extenſionem quando facultas hypothecandi eſt ſtricti juris, n. 8. ibid.

Hypotheca contracta ſuper fundo qui per alluvionem poſtea crevit, ad augmentum extenditur, c. 2. n. 15. p. 16.

Hypotheca tacita dotalis an trahatur ad augmentum poſtea ſuperveniens, n. 16 ibid.

Hypotheca expreſsè pro vino, oleo, tritico, promiſſa, extenditur ad valoris augmentum, ſi poſtea augeatur, c. 2. n. 21. p. 17.

Hypotheca protrahitur ad meliorationes in re hypothecata factas, numer. 22. & 50. ibid. & pag. 19.

Hypotheca præcedens non extenditur ad augmentum proveniens ex aggregatione bonorum facta per tertium extraneum, cap. 2. numer. 25. p. 17.

Et n. 78. & 79. p. 22.

Hypotheca contracta ſuper re principali extenditur ad augmentum naturale per alluvionem & ex natura rei proveniens, cap. 2. num. 26. p. 17.

Et per conſolidationem uſusfructus cum proprietate, n. 15 26. & 36. ibid. & p. 18.

Vid. *Conſolidatio.*

Hypotheca contracta à poſſeſſore beneficii ſuper fructibus ipſius extenditur ad augmentum quod ratione penſionis extinctæ advenit eidem c. 2. n. 48. p. 19.

Hypotheca præcedens ſimpliciter contracta comprehendit augmentum proveniens ex facto hominis inſeparabiliter ab ipſa re, cap. 2. num. 50. ibid.

Velnti ſi ædificia vel melioramenta facta fuerint in re hypothecata, n. 50. ibid.

Hypothecæ repetitio an ſubintelligatur facta in ſecundo contractu, c. 2. n. 57. p. 20.

Et n. 63. cum ſeqq. p. 21.

Hypotheca data pro augmento dotis, nova eſt, c. 2. n 59. p. 20.

Hypotheca adjecta augmento dotis diverſa eſt ab illa quæ doti principali adjecta erat, cap. 2. n. 60. ibid.

Hypotheca augmenti dotis oritur ex nunc à tempore contractus augmenti, cap. 2. num. 61. ibid.

Hypothecæ renovatio non operatur à tempore prioris conductionis, ſed ſecundę, c. 2. n. 63. cum aliis ſeqq. p. 21.

Vid. *Augmentum.*

Hypothecatæ rei unitum non eſt ſemper hypothecatum, quod declaratur; c. 2. nu. 69. cum aliis ſeqq. ibid.

Hypotheca ex facultate Regia conſtituta ſuper una re majoratus, non extenditur ad aliam quantumvis connexam, c. 2. n. 77. p. 22.

Hypotheca contracta ſuper re principali qua ratione cenſeatur reenovata in augmento provenniente ab ipſius contrahentibus, cap. 2. n. 78. ibid.

Hypothecæ repetitio ſolùm adeſt inter ipſos principales contrahentes in tacita reductione, c. 2. n. 81. ibid.

Hypotheca præcedens non operatur reſpectu Tertii qui rem ſuam pro ſecuritate contractus hypothecavit, c. 2. n. 82. ibid.

Hypotheca contracta in augmento dotis non operatur in præjudicium contrahentis cum marito inter dotem principalem & ejus augmentum, c. 2. n. 84. ibid.

Hypotheca ſpecialis non extenditur ad bona futura, c. 2. n. 91. p. 23.

Hypotheca ſpecialis eſt quæ limitatur ad certum genus bonorum, c. 2. n. 92. ibid.

Hypotheca reſtricta ad certum genus bonorum non comprehendit futura & noviter quæſita, c. 2. n. 93. p. 24.

Hypotheca bonorum majoratus ex facultate Regia non afficit ipſum majoratum, cap. 2. num. 95. 96. & 97. ibid.

Hypotheca contracta ſuper fructibus beneficii, non extenditur ad fructus beneficii uniti, c. 2. n. 101. p. 25.

Hypotheca contracta ſuper bonis dotalibus non extenditur ad augmentum dotis poſtea datum ab uxore, vel ab alio ejus nomine, cap. 2. num. 102. ibid.

Hypotheca facultas bona majoratus an extendatur ad bona jam aggregata tempore conceſſionis; nulla de illis facta relatione ad Principem, c. 2. num. 103. & ſeqq ibid.

Hypotheca non ſubſiſtente in principali, illæſum manet acceſſorium, c. 2. n. 114. p. 26.

Hypotheca impoſita ſuper jure ex natura ſua reſolutivo, extinguitur ipſo extincto, cap. 4. numer. 2. p. 34.

Hypotheca durat ſuper materia confuſa quæ facta ſit alia ſpecies, dummodo ſit reducibilis ad priorem materiam, c. 4. num. 10. & 11. p. 35.

Hypotheca ſuper uſufructu conſtituta non extinguitur per acquiſitionem proprietatis factam à debitore fructuario, cap. 4. numer. 16. & 60. ibid & p. 39.

Hypotheca Tertii remanet illæſa, nec extinguitur per confuſionem actionum inter creditorem & debitorem c. 4. n. 21. 22. & 23. p. 35. & 36.

Vid. *Tertius.*

Hypothecari non poteſt jus uſufructus, ſed ſola commoditas fructuum, c. 4. n. 24. p. 36.

Vid. *Uſufructus.*

Hypotheca confirmatur & validior fit, ſi qui rem alienam hypothecavit tanquam ſuam poſtea ejus dominium acquirat, cap. 2. numer. 26. ibid.

Hypotheca confirmatur ſi debitor habens poſſeſſionem rei hypothecæ poſtea acquirat proprietatem, c. 4. n. 27. ibid.

Hypotheca augetur per augmentum & meliorationem pignoris, c. 4. n. 28. ibid.

Aliud eſt extingui hypothecam ſuper uſufructu contractam, per extinctionem uſusfructus ſeu conſolidationem reſpectu Tertii, aliud reſpectu debitoris obligati, c. 4. n. 29. & 30. ibid.

Ut Hypotheca extinguatur per materiæ obligatæ mutationem, debet materia ita tranſire in materiatum, ut prima materia eſſe deſinat, & incipiat nova ſpecies fieri, c. 3. num. 34. p. 37.

Digitized by Google

Hypotheca durat in re conſolidata, quoties eſt reducibilis ad priorem formam. ibid.
Hypothecam ſuper uſufructu formali poteſt dominus ipſe conſtituere ſeparatim à proprietate ſibi reſervata optimo jure, ſive hypothecæ non obnoxia, c.4. n.39. ibid.
Hypothecam non extinguit mutatio rei in ejus qualitatibus tantùm, c. 4. n. 40. p.38.
Hypotheca remanet, etiam forma rei mutatâ, quando non forma, ſed ſubſtantia ipſa fuit obligata, c.4. n.41. & 42. ibid.
Hypotheca durat quando ſpecies eſt ſolum confuſa cum eadem ſpecie materiæ quia res dicitur adhuc extare, c.4. n.47. ibid.
Hypotheca ſuper frumento impoſita non extinguitur, quamvis reductum ſit ad farinam, c. 4. nu. 48. p. 39.
Hypotheca perſeverat ſi debitor hypothecans uſumfructum vel aliud jus quod habebat in aliqua re, rem ipſam poſtea pleno jure acquirat, c. 4. n.51. cum aliis ſeqq. ibid.
Hypotheca ſuper commoditate uſusfructus contracta extinguitur, ſi uſusfructus conſolidetur cum proprietate non in perſona debitoris, ſed apud Tertium, c.4. n.60. 61. 62. & 63. ibid.
Hypotheca extinguitur mutata re quoad ſubſtantiam, ſecùs aliàs, c.4.n.64.& ſeqq.p.40.
Hypotheca uſusfructus finitur per mortem debitoris fructuarii, c.5. n.3.& 19. p.41.& 42.
Sive proprietatem acquiſiverit, ſive non, n. 4. ibid & n.29.& ſeqq.p.43.
Hypotheca ſuper uſufructu conſtituta non ſe extendit ad proprietatem cum qua conſolidatur, c.5. n.9. p.41.
Hypothecans rem, ſolum videtur eam hypothecare pro jure quod in ea habet, c. 5. n. 10. ibid.
Hypotheca uſusfructus nihil influit in proprietatem, c.5.n.13. ibid.
Hypotheca ſuper emphyteuſi conſtituta tantum durat, donec revertatur ad dominium directum, c. 5.n.20.p.42.
Hypotheca ſuper emphyteuſi prorogatur, ſi prorogentur generationes quibus conceſſa eſt emphyteuſis, c 5 n.21.ibid.
Hypotheca conſtituta in locatione ad certum tempus, extenditur ad reconductionem, c.5. n. 22. ibid.
Hypotheca à principio limitatè concepta ex voluntate utriuſque contrahentis, manet in ſuo primordiali ſtatu, proprietate per debitorem acquiſita, c.5.n.30.p.43.
Hypotheca conſtituta ſuper penſione durat etiam poſt acquiſitum titulum beneficii à penſionario, c.7.n.7.p.51.
Hypotheca conſtituta, non domino rei, ſuper qua conſtituitur, eſt invalida, c.7.n.9.ibid.
Hypotheca à principio nulla revalidatur, ſi debitor nanciſcatur dominium rei quo antea carebat, c.7.n.10.ibid.
Hypotheca impoſita ſuper penſione Eccleſiaſtica ab initio invalida, non convaleſcit per acquiſitionem ſupervenientem tituli beneficii, c.7.n.11. & ſeqq. uſque ad fin. ibid.
Hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica impoſita tantum durat quantum ipſa penſio, c.8. n.2. & aliis ſeqq.
Hypotheca ſuper penſione extinguitur, extincta penſione, ſicut extinguitur extincto uſufructu, c.8.n.6.ibid.
Quod limitatur, n.56.p.59.
Hypotheca ſuper officio temporali, feudo, vel emphyteuſi, non durat, illis extinctis, etiamſi jus illud extinctum alii cedatur, c. 8. num. 6. p. 54.
Declaratur, n.54.p.59.
Hypotheca impoſita ſuper juribus Regalibus, extinguitur per venditionem eorum, quia creantur alia nova jura in favorem emptoris, c.8. n.10.p.54.
Vide infr. num.54.p.59.
Hypotheca non tranſit cum jure perſonali ſimpliciter ceſſo, c.8. n.33. p.57.
Hypotheca ſuſtinetur, ſi res hypothecata non mutetur in ſubſtantia, licèt mutetur in qualitate, c.8.n.33.ibid.
Hypotheca durat, ſi jus temporale ſuper quo conſtituta eſt, ita prorogetur & perſerveret in ſubſtantia, ut non dicatur jus novum & diverſum, c.8.n.34.ibid.
Hypotheca ſuper penſione impoſita ſuſtinetur adverſus eum ad quem penſio transfertur ex voluntate transferentis. c.8. n.43. p.58.
Secùs ſi ex neceſſitate præcedente & inhærente, n. 44. ibid.
Hypotheca non extinguitur per alienationem voluntariam rei obligatæ, c.8.n.49. ibid.
Hypotheca perit, ſi pereat res hypothecata in ſua ſubſtantia, c.8. n.53. p.59.
Hypotheca ſuper penſione Eccleſiaſtica impoſita non extinguitur per tranſlationem ejuſdem penſionis ex gratia Apoſtolica, c.8.n.58. 59. & 60. p.59.
Vid. *Penſio.*
Hypotheca ſuper feudo impoſita reſolvitur, ipſo feudi jure reſoluto. c.8. n.52. ibid.
Hypothecæ intermediæ reſolvuntur in præjudicium creditorum quando quis contrahit cum ceſſione juris luendi à Regia Curia ex pacto ſpeciali inter emptorem & venditorem, c. 8. n.11.p.55.
Hypothecatæ rei dominium tranſit cum ſuo onere in Tertium, cap. 9. num. 76. & 25. p. 64. & 69.
Hypotheca ſuper fructibus beneficii impoſita perit, ſi debitor privetur beneficio, c.9.n.96. p. 73.
Hypotheca ſuper uſufructu bonorum adventitiorum filii ſpectante ad patrem extinguitur, ſi pater ob dilapidationem privetur jure ſuo, ibid.
Hypotheca creditorum donatarii perit, ſi ob ejus ingratitudinem revocetur donatio. ibid.
Hypotheca extinguitur, ſi domus, vel navis, ſuper qua fuit impoſita perierit, licèt ex eiſdem tignis reficiatur, c. 9. n. 98. ibid.
Hypothecæ, & rei hypothecatæ amiſſio variis modis contingere poteſt, c. 9. n. 99. & ſeqq. ibid.
Hypothecatus ſervus poteſt damnari ad mortem ex delicto commiſſo, non attento jure domini nec creditorum, c.9.n.100.p.74.
Hypotheca creditorum non attenditur, ſi ob publicam vindictam domus debitoris delinquentis deſtruatur, c. 9. n. 8.p.62.
Hypotheca conſtitui non poteſt in re aliena.c.9.n. 24.p.63.
Hypotheca reſolvitur ſi res hypothecata alienetur ex cauſa neceſſaria præcedente, c. 9. n. 28. ibid.

Etiamſi

Etiamſi talis neceſſitas procedat ex facto voluntario debitoris, n.29. ibid.

Hypothecæ creditorum reſolvuntur, reſoluto jure debitoris in mercibus quæ inciderunt in Commiſſum, c. 9. n. 16. 77. 94. 97. & 102. p. 69. & ſeqq.

An Hypotheca ſuper bonis Majoratus ex facultate Regia impoſita diſſolvatur, extincto vinculo per extinctionem familiæ diſputatur ad partes, c.10. n.4.& ſeqq.p.77.

Hypotheca extinguitur, mutatâ formâ rei hypothecatæ, c.10.n 5.ibid.

Hypotheca legitimè conſtituta ſuper bonis majoratus non extinguitur, extincto majoratu, ſed onus hypothecæ perſeverat, c. 10. n. 11. p. 78.

Hypothecæ forma ſeu clauſula apponi ſolita in reſcripto regio pro bonis majoratus obligandis, c.10.n.13.ibid.

Hypotheca non diſſolvitur quandiu remanet ſalva rei hypothecatæ ſubſtantia, cap. 10. num. 15. ibid.

Hypotheca bonorum majoratus ex facultate regia, non eſt generalis ſed ſpecialis, ideo non extinguitur per libertatem majoratui ſupervenientem, c.10.n.21.p.79.

Vid. *Quantitas. Res.*

Hypotheca ſuper uſufructu formali impoſita non extinguitur ſi tranſeat in cauſalem per acquiſitionem proprietatis, c.10.n.30.p.80.

Vid. *Bona. Uſuſfructus.*

Hypotheca non extinguitur, nec bona obligata fiunt libera reſpectu omnium creditorum, licèt uni eorum ſatisfactum ſit, cap. 10. num. 28. ibid.

Vid. *Clauſula.*

Hypotheca rei alienæ regulariter non valet, c.11. n.9.p.82.

Hypotheca rei alienæ ſuſtinetur, quando debitor illam obligans aliquid juris in ea habebat ex quo poſtea rei dominium acquirit, cap.11. num.10. ibid.

Hypotheca ab ultimo conſanguineo majoratus poſſeſſore bonis impoſita ſuſtinetur, c.11.n.3.& 13. cum ſeqq. ibid. & p. 81.

Hypotheca ab ultimo conſanguineo majoratus poſſeſſore impoſita eo tempore quo familia erat extincta, potior eſt illâ quæ ab eodem poſtea imponitur ex facultate regia, c. 11. n. 14. p. 82.

Hypotheca licèt ab initio nulliter conſtituta, ex poſt facto convaleſcere poteſt & ratificari, c.11. n.19.ibid.

Quæ Hypotheca prævaleat ſi poſſeſſor majoratus bona hypothecavit uni creditori abſque facultate regia, & poſtea alteri cum facultate adhuc viventibus quibuſdam vocatis qui deinde prædeceſſerunt poſſeſſori, c. 11. n. 17. ibid.

Hypothecæ ratificatio retrotrahitur ad tempus primi contractus in præjudicium ſecundi creditoris, c.11.n.20.ibid.

Sed vide in contrarium, n. 21. & aliis ſeqq. p. 83.

Hypotheca ſecundi creditoris contracta cum facultate regia prævalet anteriori factæ ſine illa, licèt poſtea ſequatur aſſenſus regius ad eam confirmandam, c. 11. num. 22. 26. & 28. ibid.

Quæ hypotheca prævaleat, ſi minor bona ſua ſine decreto uni hypothecaverit; quæ poſtea major factus obligat alteri, & ratificat priorem hypothecam expreſsè vel tacitè, cap. 11. num. 25. ibid.

Hypotheca recuperatur à creditore qui conſenſit alienationi rei hypothecatæ, ſi alienatio nulliter facta ſit, vel reſciſſa, c. 14. n. 10. p.98.

Hypotheca nova inducitur in augmentum primæ obligationis, ſi tranſactioni, cui acceſſit, non ſtetur, cap. 14. num. 6. 7. & 22. p. 97. & 99.

Hypotheca ſuper commoditate fructuum impoſita durat, extincto uſufructu per conſolidationem, c. 15. n.8. & 9. p. 100.

Hypothecam an filius habeat ſuper fructibus bonorum ſuorum adventitiorum ad conſequenda alimenta, cap. 15. num. 12. 13. & ſeqq. p. 101.

Hypotheca ſuper uſufructu impoſita à debitore fructuario non extinguitur quando ipſe acquirit proprietatem fundi fructilis, c. 15. n. 23. p.102.

Hypotheca ſuper fructibus à patre impoſita reſolvitur, extincto omni jure quod ipſi competebat in adventitiis filii, cap. 15. num. 23. ibid.

Declaratur, n. ſeqq. ibid.

Hypothecariam actionem dividere an & quomodo creditor cogi poſſit, cap. 16. n.18. & 19. p. 106.

Hypothecariam actionem dividere ex æquitate creditor aliquando coactus eſt, decreto Ferdinandi Regis, c.16. n.6. p.104.

Hypothecæ jus an poſſit acquiri in bonis debitoris ex reſcripto Principis, cap. 16. num. 8. ibid.

Hypothecæ jus non debet concedere Princeps uni creditori chirographario in necem cæterorum, c.16.n.24.p.107.

Hypotheca nova ſuperveniens non afficit res à debitore priùs alienatas, & à Tertio poſſeſſas juſto titulo, c.16.n.25.ibid.

Hypotheca conditionalis retrotrahitur ad tempus contractus poſt conditionem purificatam, etiam in præjudicium alterius hypothecæ medio tempore contractæ, c.11.n.20.p.82.

I

Ignorantia.

IGnorantia affectata vim habet veræ ſcientiæ, c.3.n.53.p.32.

Ignorantia ut excuſet, debet ex omni parte eſſe excuſabilis, c.3.n.56.ibid.

Certum per naturam, eſt certum legi, licèt à partibus ignoretur, n.55.ibid.

Et c. 11. n.4. p.81.

Ignorantia non nocet contrahentibus qui libertatem bonorum majoratus ignorabant tempore contractus, c.11.n.4.ibid.

Ignorantia non officit contractui celebrato ſub conditione de futuro, quæ jam tunc temporis erat purificata, c.11. n.4.ibid.

Vid. *Diſpoſitio.*

Ignorantia revocati mandati & mutatæ voluntatis validat actum poſt revocationem ignoratam geſtum, c.12.n.10.p.85.

Digitized by Google

Ignorantia juſta excuſat & liberat ſolventem debitori decocto, c. 12. num. 12. 16. cum aliis ſeqq. p.86.
Ignorantia revocati mandati efficit ut actus tam judiciales quàm extrajudiciales ſuſtineantur, c. 12. n.13. & 14. ibid.
Vid. *Mandatum.*
Ignorantia præſumpta an & quando excuſet, c.12. n.21. p.87.
Ignorantia ſupina & affectata non excuſat, c. 12. n.23. ibid.
Ignorans probabiliter concurſum & decoctionem propter ignorantiam juſtam excuſatur ſi ſolverit debitori decocto, c.12.n.24.ibid.
Ignorantia an proſit illi qui acquiſivit rem alienari prohibitam, c.12. n.43. 44. & aliis ſeqq.& maxime n.47. p.89.

Impedimentum. Impeditus.

Impeditus legitimè non dicitur eſſe in mora,c.17. n.8. p.108.
Impedito legitimè tempus non currit, c.17.n.14. pag.109.
Etiamſi impedimentum proceſſerit ex culpa debitoris impediti,n.15.ibid.
Impedimentum excuſat à mora, quando impeditus non potuit illud removere,c.17.n.16.ibid.
Vid. *Debitor.*
Impedimentum ſpontè procuratum & affectatum non prodeſt impedito,c.17.n.18.ibid.
Impedimentum proveniens ex culpa ad illud ordinata, non impedit moram contrahi, & intereſſe deberi,c.19.n.19.& 20.ibid.
Vid. *Mora.*
Impedimentum concurſus ſuperveniens non tollit uſuras jam debitas ex mora commiſſa de præterito, licèt extinguat curſum illarum pro futuro.c.17. n.37.38.& 44.p.111.

Initium.

Initium,non finis, attendi debet,quando finis habet neceſſariam conſequentiam ad principium c. 2. n 46.pag. 19.
Vide *Origo.*
Initium nihil capere poteſt ab eo caſu quod finem accipere debet,c.4.n.45.p.38.
Quod ab initio non valuit,tractu temporis non convaleſcit,c.11.n.8. p.82.

Inſinuatio.

Inſinuatio peti poteſt à creditore donatarii pro validitate donationis.c.1.n.37.p.6.
Vid. *Donatio.*
Vid. *Creditor.*

Interdictio.

Interdictio adminiſtrationis bonorum facta à Jure, vel Judice, annullat contractus celebratos cum interdicto,c.12.n.45.p.89.
Sive contrahens ſciverit interdictionem,ſive ignoraverit,n.46. ibid.
Et emens ſcienter ab eo,cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt, non acquirit dominium. n.49.p.90.

Intereſſe.

Intereſſe non debetur niſi probata mora ſolvendi, c.3.n.39.p.31.
Vid. *Mora.*
Intereſſe ſemper debetur Fiſco ob retardatam pecuniæ debitæ ſolutionem, cap. 3. numer. 45. ibid.
Intereſſe debetur Fiſco etiam ſine interpellatione c.3.n.46.ibid.
Intereſſe, ſive uſuræ legitimæ regulariter debentur propter moram debitoris in ſolvendo c. 17. n.1.p.108.
Intereſſe ex mora, pendente concurſus judicio ceſſat eſt ſtylo quorumdam tribunalium, c. 17.n.2. ibid.
Contraria etiam ſententia proponitur, quod judicium concurſus non ſuſpendat intereſſe, n. 3. ibid.
Variis modis utraque concluſio declaratur, n.4. cum aliis ſeqq.ibid.
Intereſſe legitimè ab initio ſtipulatum & promiſſum ex obligationis natura ſemper debetur uſque ad realem ſolutionem, cap. 17. num. 9. p.109.
Intereſſe debitum tantùm ex mora debitoris ſeu judicis officio, tam ante quàm poſt formatum concurſum an debeatur? diſputatur ad partes, c.17.n.12.uſque ad fin. ibid.
Vid. *Impedimentum.*
Vid. *Uſura.*

Jus.

Jus univerſale hypothecatum extenditur ad augmentum ipſius juris,c.2. n.7.p.15.
Vid. *Augmentum.*
Jus habens in materia,an etiam habeat in materiato,c.4 n.7.8.& 9.p.34.
Jus ſemel extinctum non reviviſcit, c.3.n.13.p.35.
Jus uſusfructus non poteſt hypothecari,nec alienari, nec cedi,ſed ſola commoditas fructuum, c.4.n. 24.p.36.
Jura loquentia de confuſione, commixtione, & mutatione rei ſuper qua quis habet jus aliquod, intelliguntur quando transformatio fit in ipſa ſubſtantia,c.4.n.32.p.37.
Jurium confuſio in perſona debitoris,eſt reducibilis ad priorem formam ad effectum præſervandi hypothecam ſuper fructibus, cap. 4.num. 35. ibid.
Jus variabile adhærens rei perpetuæ & irrevocabili, pariter & ipſum fit perpetuum & irrevocabile,c.5.n.27.p.43.
Jus temporale adhærens juri perpetuo, fit perpetuum quando utrumque durat, cap.5.num. 32. ibid.
Jus in re non extinguitur per acquiſitionem revocabilem ejuſdem rei,c.6.n.35.p.48.
Jus ſemel amiſſum non recuperatur, c. 6. n. 41. ibid.
Vid. *Penſio.*
Jus quodlibet regulariter extinguitur, reſoluta re ſui naturà reſolubili, ſuper qua conſtitutum eſt, c.8.n.2.& 9.p.54.
Jus idem, & non aliud diverſum tranſit in translatarium in qualibet juris translatione, c. 8.n.41. & 42.p.58.
Jure feudi reſolvitur hypotheca ſuper eo impoſita, c.8.n.52.p.59.
Jus uſusfructus aliud dicitur,& aliud commoditas fructuum,c.15.n.7.p.157.
Jure extincto quod patri competebat in adveutitiis filii, extinguitur & reſolvitur hypotheca ſuper fructibus à patre impoſita,c.15.n.23.p.102.
Jus patri quæſitum in bonis filii non poteſt ſpontè remitti in præjudicium creditorum, c.15.n.26. p.103.
Limita,niſi ex diſpoſitione Juris privetur uſufructu ob dilapidationem,n.27.ibid.

Digitized by Google

Juris eadem diſpoſitio eſt, ubi reperitur eadem ratio, c.16.n.4.& 5.p.104.

Jus creditoribus quæſitum à Principe non tollitur, c. 16. num. 19. 22. & ſeqq. p. 106. & 107.

Qui jure ſuo utitur nemini facit injuriam, c.17.n. 30. cum aliis ſeqq.p.110.

In Jure non attenduntur quæ in conſequentiam fiunt, c.17.n.31.ibid.

Ex Jure alterius fundato alium experiri an & quando liceat, c.1.n.7.& 38.p.3.& 6.

Vid. *Actio*.

Juris tranſlatio non inducit novum actum, c. 8. n.39.p.58.

L

Legatum.

Legata emphyteuſi non cenſetur Legatum dominium directum poſtea acquiſitum, c.5.n.18. p. 42.

Legato uſufructu non intelligitur legata proprietas poſtea acquiſita, c. 5. ibid.

Lex.

Lex 2. C. de reſcind. vendit. an habeat locum in venditione pignoris facta per creditorem, c. 1. §.2.à n.6.& ſeqq. p.10.

Vid. *Beneficium leg.2.*

Lex generaliter loquens trahitur ad terminos alterius ſpecialiter loquentis, c. 1. §. 2. n. 14. p. 11.

Lex nova generaliter diſponens recipit omnes declarationes & limitationes quas lex antiqua, ibid.

Lex 1.& lex fin.C.ſi venditio pign.agatur; ſunt antiquiores leges 2.*Cod.de reſc.vendit.*ibid.

Lex,item quæritur 13.§. *qui impleto ff. locati*, expenditur, c 2.n.17.& 64.p.17.& 21.

Lex, repetitionem 4. *Cod. de uſur.* exponitur, c. 2. n.67. p.21.

*Lex ult.§.ult.ff.de liberat.leg.*expenditur.c.5.n.18. p. 42.

Lex, *unus ex ſociis,§ fin.*& lex, *Atilicinus,ff.de ſervit.urban.prædior.* expenduntur & explicantur, c.6.n.4.& 52.p.45.& 49.

Lex *ſi ager* 23.*ff quib.mod.uſufr. amitt.* explicatur, c.6.n.5.& 53.p.45.& 50.

Lex, *dominus fructuario* 67. *ff. de uſufruct.*& lex, *à liberto, ff. de bon. libert.* expenduntur, c.6. n.34. p.48.

Explicatur, n. 50. p.49.

Lex, *ſi quis ædes* 29. *ff. de ſervit. urb. præd.* lex, *ſi tibi* 17. *ff. quib. mod. uſufr.amitt.* lex, *Mævius, §.duobus ff.de legat.2.* expenduntur, c. 9. num. 42. & 43. p.48.& 49.

Lex prohibitiva acquiſitionis impedit tranſlationem dominii in acquirentem, c.9.n. 10.p.63.

Lex efficacius operari & facere poteſt quidquid per pactum fieri licet, c.9.n.17. cum aliis ſeqq. ibid.

Lex prohibens aliquid ſub certa qualitate & modo, ultra qualitatem,& modum non extenditur, c.9. n.49.50.& 51.p.66.

Lex,*quinque legibus* 3. *ff. de bonis damnator.* adducitur & exornatur remiſſivè, c.9.n.89.p.71.

Legis coactione, vel ex neceſſitate proveniente ab origine aliquid fieri, paria ſunt, c. 9. num. 95. p. 72.

Legis neceſſitate cogente non attenditur Tertii præjudicium, veluti in mercibus quæ ob metum peſtis comburuntur, cap. 9. num. 104. p. 74.

Lege compellente ad alienandum, non attenditur voluntas domini, c. 9. n. 111. & aliis ſeqq. p. 75.

Vid. *Alienatio. Actus.*

Lex, *ſi pater* 4. *ff. de manumiſſ. vindict.* & lex, *quæſitum* 15. *§. Julianus, ff. qui & à quibus*: declarantur & conciliantur remiſſivè, c. 12. n. 27. p. 87.

Lex operatur nullitatem contractus ſive contrahens ſciverit prohibitionem alienandi, ſive ignoraverit, c.12. n.51.p.90.

Lex, *Imperator*, 50. *ff. ad Trebell.* conciliatur cum *l. Jubemus,§.in ſupra dictis, Cod. eod. tit.* & cum *auth. unde ſi parens, Cod. de inoff. teſtam.* c.15. n.29. p.103.

Lex exemplariter loquens non reſtringit regulam, ſed declarat, & alios caſus ſimiles non excludit, c.16.n.5.p.104.

Legis eadem diſpoſitio eſt in caſibus quos nectit rationis identitas, c.16.n.4.ibid.

Lege generali conſtitui poteſt de dividenda actione hypothecaria contra omnes bonorum poſſeſſores pro rata: non verò ſpeciali reſcripto in præjudicium creditorum jus quæſitum habentium, c.16.n.18.& 19.p.106.

Licitatio.

Licitatio nova admittitur ob intereſſe creditorum etiam poſt bona ſubhaſtata & vendita, c.1. §.2. n.4. p.10.

M

Majoratus.

Majoratus eſt nomen univerſale, prout peculium, hæreditas, grex, &c. admittens augmentum & diminutionem, c.2. n.6.& 96. p.15.& 24.

Majoratus aggregatus majoratui, manet dependens ab illo, c.2.n.75. p.22.

Majoratus condendi facultas à Principe conceſſa non extenditur ad bona poſtmodùm aggregata ab eodem conditore, cap. 2. numer. 85. p. 23.

Et quid de facultate alienandi ſeu obligandi bona majoratus, c.2. per tot. p.15.

Et an extendatur ad bona poſtea aggregata, ibid.

Vid. *Facultas.*

Majoratus bona ſi alienentur in caſibus à jure permiſſis, non attenditur jus ſucceſſorum, c. 9. n. 110. p.75.

Vide *Alienatio.*

Majoratus familiæ relictus extinguitur, & bona remanent libera penes ultimum poſſeſſorem, poſt cujus obitum familia erit extincta, c.10. n.1. p.77.

In Majoratu rigoroſæ agnationis an fœminæ aliàs excluſæ admittantur quando nullus ſupereſt maſculus, c.10.n.2. p.77.

In Majoratu perpetuo an & quando filii naturales & ſpurii admittantur, omnibus legitimis de familia extinctis, c.10. n.3. ibid.

Majoratus vinculo extincto per extinctionem familiæ, an extinguatur etiam hypotheca ſuper bonis

Digitized by Google

bonis majoratus impoſità ex facultate Regia, c. 10.n.4.& ſeqq. ibid.
Vid. *Hypotheca.*

Majoratus bona per extinctionem familiæ, non omnimodam, ſed limitatam aſſequuntur libertatem, & ideo cenſus, & penſiones quibus erant gravata non pereunt, c.10.n.19.p.80.
Vid. *Bona.*

Majoratu extincto per extinctionem familiæ, bona remanent libera apud ultimum poſſeſſorem, c.10.n.10.p.78.

Majoratus bona tanquam jam libera poteſt ſubjicere ultimus conſanguineus poſſeſſor, c.11. n.3. & 13. p.81.& 82.

Etiamſi contrahentes hanc bonorum libertatem ignorarent, n.4.p.81.

Majoratus poſſeſſor, tempore quo exiſtunt conſanguinei ad illum vocati, non poteſt ejus bona obligare abſque facultate regia, c. 11. n. 6. ibid.

Sed an reviviſcat hypotheca ipſis viventibus nuliter impoſita, ſi prædeceſſerint? n.7.9.& aliis ſeqq. p.81.& 82.
Vid. *Hypotheca.*

Majoratus poſſeſſor habet verum dominium bonorum, vita ſua durante, c.11.n.11.p.82.

Majoratus poſſeſſor ſi bona hypothecaverit uni creditori abſque facultate regia, & poſtea alteri cum facultate viventibus adhuc vocatis qui poſtea prædeceſſerunt poſſeſſori, adeo ut vinculum majoratus extinctum ſit, quæ hypotheca prævaleat? c.11.n.17. ibid.

Majoratus poſſeſſor poſt formatum concurſum nihil poteſt agere in præjudicium creditorum nec impetrare reſcriptum confirmatorium præcedentis alienationis, c.13. n.19. p.93.
Vid. *Facultas.*

Majoratus poſſeſſor privatur adminiſtratione bonorum propter dilapidationem, c. 15. n. 1. p. 100.

Et tenetur illa reſtituere ante tempus quamvis offerat cautionem, n.2. ibid.

Majoratus poſſeſſor privatur non ſolùm adminiſtratione, ſed etiam omni jure & commoditate fructuum ob dilapidationem, c. 15. n. 13. p. 101.

Majoratus ſucceſſor non tenetur fratri facere creditoribus anteceſſoris privati ob dilapidationem bonorum, quæ libera ab omni hypotheca ſuper fructibus impoſita ad ipſum revertuntur, c. 15. n.13. ibid.

Mandatum.

Mandati revocati ignorantia non validat actum poſt revocationem geſtum, c.12 p.86.
Vid. *Actus.*

Mandatum morte ſolvitur, ſi tamen per ignorantiam impletum eſt, competit utilis actio, c. 12. n. 15. p.86.

Mandatum ab inſtitore ſuſceptum non finitur morte præficientis, c.12. n. 28. 29. 53. & 54. p.88.& 90.

Mandatum ad negotia à debitore datum finitur ipſo jure abſque alia revocatione ſtatim atque formavit judicium concurſus inter ſuos creditores, c. 13. num. 7. & n.12. verſ. nec obſtat, p. 92.

Mandatum debitoris ad impetrandum aſſenſum Regium ſuper alienatione bonorum majoratus, expirat ſtatim poſt formatum concurſum, adeo ut creditor jam eo uti non poſſit, c.13.n.20.p.93.

Mandatum debitoris requiritur ad impetrandam facultatem contrahendi ſuper bonis vinculatis, c.13.n.21.22.& 23.ibid.

Merx.

Mercium quæ in Commiſſum cadunt dominium ipſo jure amittit delinquens, & in fiſcum tranſit, c.9.n.2.13.& 14 p.61.& 63.

Mercium prohibitarum confiſcatio eſt ſpecialis, c. 9.n.6.p.62.

In Mercibus confiſcatis, reſoluto jure debitoris delinquentis ex diſpoſitione legis, reſolvuntur hypothecæ creditorum, c. 9. num. 16. p.63.

Merces quæ incidunt in Commiſſum non tranſeunt in fiſcum ex conventione contractuali, ſed ex diſpoſitione legis, c. 9. num. 19. ibid.

Mercium hypothecam non extingui per confiſcationem earum in præjudicium creditorum defenditur, c.9.n.22.p.64.

In Mercibus, quæ in Commiſſum quovis modo inciderunt, fiſcum ſemper præferri reſolvitur, c. 9.n.74.p.69.

In Mercibus quæ ob metum peſtis comburuntur, rigore legis ita diſponente, non attenditur præjudicium domini, nec creditorum jus hypothecæ habentium, c.9.n.104.p.74.

Minor.

Minor qui bona ſua ſine decreto hypothecavit uni creditori, & poſtea major factus eadem obligat alteri, licèt ratam habeat priorem obligationem expreſsè vel tacitè, non nocet poſteriori hypothecario, c.11.n.25.p.83.

Mora.

Mora non contrahitur niſi per interpellationem, c.3.n.40.p.31.

Mora ſolvendi probata debetur intereſſe, c.3. n. 39. ibid.

Præſertim in debito fiſcali, c.3.n.ibid.

Mora contrahitur re ipſa ſine interpellatione in debitis fiſcalibus, c.3.n.46.& 48.p.31.& 32.

Mora quæ ex perſona fit, requirit vel lapſum diei, vel interpellationem, c.3.n.47.ibid.

Mora contrahitur re ipſa abſque interpellatione quoties unus ex contrahentibus ex ſua parte complevit, alio non implente, c. 3. n. 58. p. 32.
Vid. *Cambium.*

Moratoria reſcripta ſæpè à debitoribus impetrantur validè & efficaciter etiam in diſpendium creditorum, c.16.n.2.p.104.

Moratoria dilatio non conceditur à Principe debitori niſi prævia ſatisdatione de ſolvendo poſt terminum, c.16.n.12.p.105.

Moratoria dilatione conceſſa debitori à Principe ſecuriores redduntur creditores propter ſatisdationem, c.16.n.13.ibid.
Vid. *Reſcriptum.*

Propter Moram debitoris in ſolvendo regulariter debentur uſuræ legitimæ, c.17.n.1.p.108.
Vid. *Debitor.*

Mora non imputatur legitimè impedito, c.17.n.8. ibid.

Difficultas ſolvendi non excuſat à Mora nec ab intereſſe propter moram debito, c.17. n. 13. p. 109.

Moram excuſat impedimentum legitimum, c.17.n. 14.15.& 16.ibid.

Mora

Digitized by Google

Mora commiſſa ante impedimentum legitimum ſuperveniens obligat moroſum ad intereſſe, c. 17. n.21.ibid.

Mora perpetuat obligationem, efficitque ut debitor ſpeciei interitu illius non liberetur, c. 17. n. 24. p.110.

Mora impeditur contrahi per ſuperveniens judicium concurſus, c. 17. n.25. ibid.

à Mora multa excuſant debitorem in judicio concurſus, c.17.n.27.ibid.

à Mora & intereſſe lucri ceſſantis, excuſatur debitor ob impotentiam ſolvendi, c.17.n.34.& 35. p. 111.

Mora excuſabilis non nocet moroſo, c. 17. n. 36. ibid.

In Mora deſinit eſſe debitor poſt formatum judicium concurſus, ideoque ceſſant uſuræ quæ aliàs deberentur ex mora, c. 17. num. 41. & 42. ibid.

Vide *Impedimentum.*

Mora non imputatur ei qui non fecit quod factum non prodeſſet, c.17.n.28.p.110.

In Mora non dicitur eſſe qui aliqua exceptione ſe tueri poteſt ne ſolutio ab eo exigatur, nec, ideo tenetur ad intereſſe, c.17. num. 29. ibid.

Mors.

Mors civilis æquiparatur naturali, c. 13. num. 4. p. 91.

Mors civilis non æquiparatur naturali, niſi ubi eadem militat ratio, c.13.n.11.p.92.

Mors civilis falliti non adimit ei dominium nec poſſeſſionem bonorum ſuorum, cap.13.num.10. ibid.

N

Notarius.

NOtarii omnes, ubi plures ad actum celebrandum requiruntur, debent notum facere quod omnes ſimul intervenerunt in actu ab ipſis rogato,c.3.n.22.p.29.

Notario uni ſoli aſſumpto cum collega non creditur niſi ambo ſcribant, vel unus ſcribat & alter ſubſcribat, c.3.n.23.ibid.

Notarii aſſertioni ſimplici de facto alieno non ſtatur in præjudicium Tertii, c.3.n.32.p.30.

Novatio.

Novatio inducitur ex voluntate contrahentium, c.14.n.2.p.97.

Novatione nulla exiſtente an creditor poſſit agere ex priori contractu nulliter novato, vel reſciſſo, c.14. per tot. ibid.

Novatio non inducitur per poſteriorem obligationem nullam & irritam, vel reſciſſam, c. 14. n. 9.& 16. p.98.

Novandi animus abeſſe dicitur, ſi ſecundus contractus ſit inutilis & nullus, c.14.n.20.p.99.

Nullitas.

Nullitas actus ipſo jure introducta in favorem alicujus, nihil operatur niſi parte volente, c.6. n. 30. & 31.p.47.

Vid. *Actus.*

Nulliter contrahitur cum his quibus bonorum adminiſtratio à jure vel judice interdicta eſt, c.12. n.45. & ſeqq. p. 89.

Nullitatem contractus lex operatur ſive contrahens ſciverit prohibitionem alienandi, ſive ignoraverit, c. 12. num. 51. p. 90.

Ex actu nullo voluntas diſponentis elici poteſt, c.14. n.3. & 4. p. 97.

Nullitas contractus poſterioris impedit novationem prioris, c.14.n.9.& 16.p.98.

Nullitas alienationis de conſenſu creditoris factæ ipſi reſtituit hypothecam in re nulliter alienata, c.14.n.10.ibid.

Nulliter empta re conducta, conductio reviviſcit, c. 14. n.14. ibid.

Ex contractu Nullo non elicitur voluntas contrahentium, c.14. n.19. & 20.p.99.

Vid. *Novatio.*

Nulla exiſtente renuntiatione facta obligationi principali, non extinguuntur acceſſoriæ, c.14. n.17.ibid.

Nullitas conſolidationis non extinguit uſumfructum, c.14.n.11.p.98.

Nullitas ſecundæ obligationis, vel tranſactionis cui non ſtatur, non impedit obligationes acceſſorias hypothecæ vel pignorum in augmentum primæ obligationis, c. 14. num. 6. 8. & 22. p. 97.

Nulliter celebratur actus, ſi non fuerit ſervata forma à ſtatuto præſcripta,c.3.n.36.p.30.

O

Obligatio.

OBligatio eſt ſtricti juris, & ultra expreſſa non extenditur,c.5.n.5.p.41.

Obligationis contractæ origo ſemper inſpicitur, c. 5. n. 15. & aliis ſeqq. p. 42.

Obligatio reſtringitur ad jus quod obligans debitor habet in re obligata, cap. 5. n. 10. p. 41.

Obligatio ex cauſa Tranſactionis facta inducit novam hypothecam in augmentum primæ obligationis, ſi tranſactioni non ſtetur, c. 14.n.6. p. 97.

Quod declaratur, n.7.& 22.ibid.& p.99.

Obligatio prior non novatur per poſteriorem nullam & irritam, vel reſciſſam, cap. 14. n. 9. & 16. p. 98.

Vid. *Novatio. Nullitas.*

Obligationis principalis renuntiatio nulliter facta non extinguit acceſſorias, c. 14. n. 17. p. 99.

Officium.

Officium legitimè hypothecatum renuntiari non poteſt à debitore in præjudicium creditorum,c. 1.n.11.verſ.conſonat.p.3.

Officia an multiplicari poſſint à Principe in præjudicium primorum emptorum,c.1.n.23.p.4.

Officium obtentum à Rege ad vitam, ſi fuerit prorogatum vita durante, idem eſt officium, c. 5. n. 23. p. 42.

Officii fructibus & emolumentis hypothecatis, ſi poſtea debitor Officio privetur, reſolvitur & extinguitur hypotheca, cap. 9. num. 96. p. 73.

Officio hypothecato & poſtea amiſſo pro debitore perit hypotheca cum amiſſione juris debitoris. ibid.

Origo.

Origo & cauſa primæva in omni diſpoſitione attenditur,c.2.n.46.p.19.

Vid. *Diſpoſitio.*

Origo contractæ obligationis ſemper inſpicitur, c.5.n.15.p.42.

Pactum

Digitized by Google

Index Rerum

P

Pactum.

PActum de lucranda dote extenditur ad ejus augmentum ſuperveniens, cap. 2. num. 11. pag. 16.
Vid. *Dos.*

Pactum de continuanda penſione Eccleſiaſtica inter penſionarium qui perfectè & irrevocabiliter titulum beneficii acquiſiverat, & novum poſſeſſorem ſive ſucceſſorem in eodem beneficio, nullum eſt de jure, c. 6. num. 44. 45. 46. p. 49.

Pactum contrahentium operatur privationem & extinctionem juris ipſorum, c.9.n.17.p.63.

Pactum juratum de non alienanda dote, impedit translationem dominii caſu quo alienetur ſive in ſcientem, ſive in ignorantem pactum, c. 12. n.7. p. 85.
Quod declaratur, n.8.& 9. ibid.

Pactum cum Tertio initum de re non alienanda, impedit dominii translationem ſi alienetur & ſua interſit, c.12.n.25.p.87.

Pars.

Idem eſt de parte quoad partem, quod de toto quoad totum, c. 2. n. 4. p. 15.

Pars quæ unitur per conſolidationem, eodem jure cenſetur quo res ipſa cui accedit, c. 2. n.40. p.18.

Partes accedunt Toti, non una pars alteri, c. 2. n. 75. p. 22.

Pater.

Pater legitimus adminiſtrator bonorum filii, ſi malè perdat & diſſipet illa, privatur eorumdem adminiſtratione, c.15.n.1.p.100.
Quamvis offerat cautionem, cogitur ante tempus reſtituere, n. 2. ibid.
Et facta reſtitutione an filius teneatur ſatisfacere creditoribus patris ex fructibus dictorum bonorum adventitiorum, n. 3. ibid.

Pater privatus adminiſtratione bonorum adventitiorum, non propterea privatur uſufructu quem in illis habebat, c. 15. num. 4. 5. & 6. ibid.
Contraria ſententia, quod pater non ſolùm adminiſtratione, ſed etiam fructibus privetur propter dilapidationem, probatur d. c.15.n.13.14. 15.cum aliis ſeqq. p.101.

Patris uſusfructus in bonis adventitiis filii finitur per abuſum ſeu dilapidationem, non ſecùs ac per mortem, cap. 15. num. 14. & 15. ibid.

Patre privato tum adminiſtratione, tum commoditate bonorum filii ob diſſipationem culpabilem, extinguitur hypotheca ſuper fructibus eorum à patre debitore impoſita, c. 15. n. 18. & 19. p. 102.

Pater interdictus ſola adminiſtratione bonorum filii, non privatur uſufructu, niſi ex cauſa dilapidationis, c.15.n.20.ibid.

Pater privatus uſufructu adventitiorum filii ob diſſipationem & abuſum intelligitur privatus non jure tantùm, ſed etiam commoditate, c. 15. n. 21. ibid.

Pater poteſt renuntiare juri uſusfructus in favorem filii ſui, ante acquiſitionem illius, etiam in fraudem creditorum ſuorum, c. 15. n. 24. ibidem.
Secus ſi ſemel ipſi fuerit quæſitum, num. 25. & 26. ibid.

Pater an poſſit, emancipando filium, ipſi remittere uſumfructum adventitiorum in præjudicium creditorum? remiſſivè, c. 15. num. 28. p. 103.

Ut Pater privetur uſufructu & legitima adminiſtratione adventitiorum filii, non requiritur dolus ex propoſito, ſed ſufficit dilapidatio reipſa tam in omittendo, quàm in committendo, c. 15. n. 30. & 31. ibid.

Si Pater ob dilapidationem privetur uſufructu bonorum adventitiorum filii, creditores amittunt hypothecam ſuper illo impoſitam, c. 9. n. 96. verſ. *quibus ſimile.* p. 73.

Penſio Eccleſiaſtica.

Penſio Eccleſiaſtica non imponitur ſuper ipſo beneficio, ſed ſuper fructibus ejus, c. 2. n. 97. p. 24.

Penſio non extinguitur, ſed dormit, manente titulo beneficii apud penſionarium, ideoque reviviſcit evicto beneficio, c. 6. num. 2. 3. & 5. p. 45.

Penſio finitur per mortem penſionarii, c.6.n.10. & 13. p. 46.

Penſionis fructus tranſeunt ad hæredes penſionarii, c.6.n.11. ibid.

Penſio tranſit in Monaſterium, durante vita penſionarii Monachi, c.6.n.12.ibid.

Penſio non vacat, ſed extinguitur per mortem penſionarii, c.6.n.13.ibid.

Penſio ſic denominatur, quia pendet formaliter à beneficio, c.6.n.14.ibid.

Penſio æquiparatur uſuifructui, & regulanda eſt per leges quæ loquuntur de uſufructu, c. 6. n.15.& 16. ibid.

Penſio eſt ſervitus beneficio impoſita, qua extincta beneficium priſtinæ libertati reſtituitur, c.6.n. 17.& 18. ibid.

Penſio extinguitur per acquiſitionem perfectam & irrevocabilem tituli beneficii, c. 6. n. 21. p. 47.

Penſio non extinguitur per revocabilem beneficii acquiſitionem, c.6.n.27.& 38. p. 47.& 48.

Penſionis extinctio eſt in ſuſpenſo pendente lite ſuper titulo beneficii, c. 6. n. 32. & 33. p. 47.

Penſio eſt in ſuſpenſo quandiu lis pendet ſuper validitate matrimonii à penſionario contracti, c.6.n.36.p.48.

Penſio non amittitur per ingreſſum penſionarii in beneficio, ſed tantum ſuſpenditur effectus extinctionis pendente lite ſuper immiſſione, c.6. n.38. ibid.

Penſio dicitur extincta nec reviviſcit, quando beneficium penſione gravatum perfectè penſionarius acquiſivit, & poſtea ultro reſignavit, c. 6. n.39. ibid.

Penſio extinguitur ipſo jure per legitimam & irrevocabilem adeptionem tituli beneficii à penſionario, adeo ut ſi illud poſtea dimiſerit, non poſſit paciſci de penſione renovanda & continuanda c.6.n.44.45.& 46.p.49.

Penſionis reſurrectio non pendet à ſola contrahentium voluntate, ſed à conceſſione Pontificis, c.6. n.46.& 47. ibid.

Penſione extincta per aſſequutionem tituli beneficii, ſi poſtea penſionarius illud dimiſerit, & in concurſu graduari non debet, c. 6. n. 48. ibid.

Quod

Digitized by Google

Quod declaratur & limitatur, n. 49. ibid.

Penſionis hypotheca non extinguitur acquiſito titulo beneficii, ſuper cujus emolumentis erat impoſita, c.7.n.4.& 7. p.50.& 51.

Vid. *Hypotheca.*

Penſio ab initio nulla, vel poſtea reſoluta, non convalidatur ex ſolo conſenſu habentis titulum beneficii, c.7.n.13. p.51.

Penſio conſtituta ſuper beneficio, ad quod poſſeſſor conſentiens penſioni nullum jus habebat, eſt nulla, ita ut verus Titularis opponere poſſit de invaliditate, c.7.n.14. ibid.

Penſioni conſentiens nihil agit, ſi tempore conſenſus nullum jus habebat in beneficio, adeo ut titulus ſuperveniens non proſit ad revalidandam penſionem, c.7.n.15. ibid.

Penſionis conſtitutio abſque gratia Pontificis eſt nulla & ſimoniaca, c.7.n.16. p. 52.

Penſio nulla, vel jam extincta, non revalidatur ex ſolo conſenſu partium, cap. 7. n. 17. ibid.

Penſio tranſlata an ſit nova & diſtincta à prima, c.8.n.3. & 14. p.54. & 55.

Penſio tranſlata dicitur diſtincta ab antiqua reſpectu juris transferentis, non autem reſpectu ſubſtantiæ ipſius penſionis quæ eſt eadem cum prima, & cum omnibus qualitatibus ſuis, c. 8.n.15. & aliis ſeqq. p.55.

Penſionis tranſlatio de una perſona in aliam, non eſt novum gravamen, ſed quædam delegatio ſolutionis alteri faciendæ, c. 8. n. 27. p. 56.

Penſione tranſlata extinguitur jus transferentis, non tamen jus penſionis exigendæ à tranſlatario, c.8.n.28. & 29. ibid. & p. 57.

Penſio tranſlata eſt eadem numero, & non diverſa ab ea quæ erat in transferente, c.8.n.30. pag. 57.

Penſionis tranſlatio non inducit mutationem in ſubſtantia, ſed in perſona tantum, c. 8. n.31. ibid.

Si penſio tranſlata eſſet nova & diverſa à priore non tenerentur fidejuſſores ejuſdem, c.8.n.32. ibid.

Penſionis tranſlatio non inducit novationem, & ideo remanent obligationes acceſſoriæ fidejuſſorum & hypothecarum, c.8. n. 35. 36. & 37. ibid.

Penſionis tranſlatæ identitas verificatur ex ipſo actu transferendi, ratione juris quod transfertur, nec tranſlatio non inducit novum actum, c.8.n.39. p.58.

Penſio tranſlata tranſit in eum ad quem transfertur cum ſua qualitate, onere, hypotheca, & cauſa, c.8. n.40. ibid.

Declaratur, n. 43. & 44.

Penſio hypothecata cedi vel remitti non poteſt in præjudicium creditoris, cap. 8. num. 45. ibid.

Penſionis tranſlatio eſt actus merè voluntarius penſionarii, c.8.n.46. idid.

Penſionis tranſlatio facultatis & gratiæ Pontificis penſionario conceſſæ, non efficit novam creationem, ſed tantùm tranſitionem ejuſdem penſionis de una in aliam perſonam, cap. 8. n 58. p. 59.

Penſione extincta per acquiſitionem tituli beneficii non extinguitur hypotheca ſuper commoditate fructuum ab ipſo impoſita, c. 15. n.9. p. 100.

Penſio, & hypotheca ſuper penſione impoſita extinguuntur per matrimonium à penſionario contractum, c.9. n.102. p. 74.

Penſionarius.

Penſionarius dimittens beneficium, quod poſt penſionem impoſitam nactus fuerat, recuperat jus exigendæ penſionis à novo poſſeſſore, c.6.n.23. & 5. p.45.

Vide *Penſio.*

Penſionarius adeptus poſſeſſionem legitimam & irrevocabilem beneficii penſione gravati, amittit penſionem, c.6.n.8. p.46.

Penſionarius aſſimilatur uſufructuario, c. 6. n. 9. ibid.

Penſionarii morte penſio extinguitur, c. 6. n.10. & 13. ibid.

Penſionarius tranſmittit fructus penſionis ad hæredes, c.6.n.11. ibid.

Penſionarius per ingreſſum in beneficio non amittit penſionem dum lis pendet ſuper immiſſione in poſſeſſionem; c. 6. n.38. p.48.

Penſionarius lite pendente poteſt renunciare regreſſui, c.6.n.26.27. & 28. p.47.

Penſionarius adeptus irrevocabiliter titulum beneficii, quamvis poſtea dimiſerit, non poteſt recuperare penſionem amiſſam, cap. 6. n.44. p. 49.

Neque paciſci de illa renovanda & continuanda cum novo poſſeſſore, n.45. ibid.

Penſionarius, cujus penſio fuit extincta per aſſecutionem tituli beneficii, ſi poſtea ipſum dimiſerit, non dicitur creditor reſpectu illius penſionis extinctæ, & in concurſu graduari non debet, c.6. n.48. ibid.

Quod limitatur & declaratur, niſi acquiſiverit revocabiliter tantùm, n.49. ibid.

Penſionarius an amittat hypothecam ſuper fructibus beneficii impoſitam ſtatim atque titulum ipſius beneficii acquiſivit. c. 7. n. 4. p.50.

Penſionarius amittit penſionem acquiſito titulo beneficii irrevocabiliter, c.7.n.6. p.51.

Non tamen extinguitur hypotheca, ibid.

Vid. *Hypotheca.*

Penſionarius ſi eodem tempore reſervatæ penſionis obtinuit facultatem eam transferendi, creditor qui accepit eam in hypothecam, debet acquieſcere ſuæ hypothecæ reſolutioni factâ tranſlatione, c.8.n.12. p.55.

Penſionarius habens facultatem transferendi penſionem, poteſt ea uti vel non uti pro ſuo arbitrio, c.8. n.47. & 50. p.58.

Permiſſum.

Permiſſum ad tempus, poſt tempus cenſetur prohibitum, c.5.n.8. p.41.

Pignus.

Pignoris diſtractio à creditore facta an poſſit reſcindi beneficio L. 2. C. *de reſcind. vend.* c.1. §.2. n.6.7. & ſeqq. p.10.

Facultas conceſſa creditori ad vendendum pignus, intelligitur non ut deſtruat debitorem; ſed ut rem agat tanquam procurator, n. 16. ibid. p. 12.

Major eſt ratio ad concedendum remedium læſionis in pignore vendito per ſolum creditorem, quàm in vendito authoritate judicis, præſentibus creditore & debitore; num. 19. ibid.

Pignoris vinculo ſubjicitur quidquid pignori accedit, c.5.n.28. p.43.

Pignus dicitur quidquid accreſcit pignori, & cadit ſub hypothecam, c.4.n.28. p.36.

Pignoris jus habens in materia, an illud amittat in materiato, c.4.n.9. p.54.
Pignora data pro contractu innovato remanent obligata acceſſoriè pro primo contractu, licèt nullus & irritus ſit ſecundus, c. 14. n. 8. p. 97.

Pœna.

Pœna privationis ipſo jure inducit reſolutionem & extinctionem juris quæſiti, c.9. n.15. p. 63.
Pœna Commiſſi ſolùm incurritur propter introductionem mercium prohibitarum, non verò propter negotiationem, c. 9. n. 55. 56. & 57. p.67.
Vide *Pragmatica.*
Pœna impoſita à teſtatore alienanti prædium non impedit translationem dominii ſi alienetur, c. 9. n.54. ibid.
Vid. *Alienatio.*
Pœna Commiſſi inducit reſolutionem juris delinquentis in mercibus, & adquiſitionem earumdem fiſco, c.9.n.75. p. 69.
Vid. *Commiſſum.*

Præſcriptio.

Præſcriptio æquiparatur alluvioni, c.2. num.42. p. 18.
Res acquiſita per præſcriptionem à poſſeſſore majoratus, efficitur majoratus, cap. 2. n. 43. ibid.
Præſcriptum ab hærede titulo hæreditario, hæreditati acquiritur, & venit in reſtitutione hæreditatis, c.2. n.44. ibid.
Præſcriptio incepta in vita defuncti, & perfecta per hæredem, pertinet ad hæreditatem, cap. 2. n.45. ibid.
Acquiſita per præſcriptionem continentur ſub hypotheca bonorum majoratus, cap. 2. n. 47. p. 19.
Et creditor defuncti conſequi poteſt creditum ſuum ex augmento proveniente hæreditati per præſcriptionem. ibid.
Præſcribitur contra Fiſcum in cauſa Commiſſi per quinquennium, c. 5. n. 3. p.62.
Vide *Commiſſum.*

Pragmatica.

Pragmaticæ Regni imponentes pœnam confiſcationis mercium prohibitarum referuntur & declarantur, cap. 9. n. 44. uſque ad 58. p. 66. & ſeqq.
Pragmatica prohibens ſub certa qualitate & modo, non extenditur ultra qualitatem & modum, c.9.n.49. & 50. p. 66.
Pragmatica prohibens commercium certarum rerum ſub pœna, non dicitur prohibere abſolutè, neque annullat contractum, ſed tantùm pœnam repoſcit, cap. 9. n. 51. 52. & 53. ibid.

Princeps.

Princeps pluribus committens unius muneris exercitium, de nullo ſeparatim confidit, ſed tantùm de omnibus ſimul, cap. 3. n. 15. p. 28.
Principis aſſertioni de facto alieno non ſtatur in præjudicium Tertii, c.3.n.32. p.30.
Princeps poteſt auferre agrum, vel domum vaſſallo invito ad publicam utilitatem data compenſatione, cap. 9. num. 105. cum aliis ſeqq. p. 74.
Principis beneplaciti reſervatio ſuſpendit contractum, & interim contrahentes pœnitere poſſunt, c.13. n. 32. p.95.
Secùs poſt expeditionem placiti, n. 33. ibid.
Vide *Contractus.*
Princeps an poſſit concedere reſcriptum quo creditor poſterior præferatur anterioribus, c. 16. n.1. p. 104.
Princeps an poſſit ſubvertere & præpoſterare ordinem & gradum creditorum, cap.16. n.3. ibid.
Principis reſcripto jus hypothecæ acquiri poteſt in bonis debitori, c.16. n.8. ibid.
Principis reſcriptum præpoſterans ordinem creditorum non eſt admittendum, c. 16. n. 9. & 10.14.15. & 16. p.105. & ſeqq.
Vide *Reſcriptum.*
Princeps moratoriam dilationem debitori non concedit, niſi data priùs ſatiſdatione ad ſolvendum poſt terminum, cap. 16. num. 12. & 13. ibid.
Princeps poteſt per legem generalem conſtituere de dividenda actione hypothecaria contra unumquemque bonorum poſſeſſorem pro rata, c.16.n.18. p.106.
Non tamen per reſcriptum ſpeciale in præjudicium creditorum antea jus quæſitum habentium, n.19. ibid.
Princeps non debet auferre exceptionem Tertio competentem, c.16. n.21. ibid.
Princeps non tollit jus quæſitum creditoribus, c.16. n.22. p.107.
Princeps non debet concedere jus hypothecæ vel prælationis uni creditori chirographario in præjudicium cæterorum, cap. 16. num.24. ibid.
Princeps poteſt per legem generalem & publicam dare jus prælationis creditori poſteriori ex juſta cauſa, c.16.n.9. p.105.
Princeps non poteſt ſubvertere contractum inter partes firmatum de jure naturali, abſque illarum conſenſu, c.16.n.21. p.106.
Princeps non poteſt mutare diſpoſitiones teſtamentarias legibus conſentaneas, c. 16. n. 21. ibid.

Privilegium.

Privilegium competens donatori, marito, & ſocio, ne ultra quàm facere poſſint conveniatur, non prodeſt fidejuſſoribus nec hæredibus eorum, c.1. §.1.n.3.12.& 13. p.7. & 8.
Privilegium deducendi portionem ne egeat donator eſt merè perſonale, nu. 5. & 11. ibid. pag. 8.
Vid. *Exceptio.*
Privilegium tendens in præjudicium Tertii tanquam exorbitans ab omni jure Princeps concedere non debet, c.16.n.10. p. 105.
Vide *Princeps.*
Declaratur ibid. n. 9. ibid.

Probatio.

Qui probare vult per teſtes quod debet probari per inſtrumentum, habet præſumptionem juris contra ſe, c.3.n.29. p.30.
Probari poteſt voluntas ex actu nullo, c.14.n.2. pag. 97.
Vide *Nullitas.*

Prorogatio.

Prorogatio & extenſio fit cum eiſdem qualitatibus, c.5.n.24. p. 42.
Prorogatur hypotheca ſuper emphyteuſi conſtituta, ſi generationes prorogentur, c. 5. n. 21. ibid.
Prorogatum à Principe officium idem remanet quale erat ante prorogationem, c.5.n.23. ibid.

Proro-

Digitized by Google

Prorogatio non admittitur de eo quod non eſt, c.5.n.32. p.43.

Prorogatio rei hypothecatæ non durat poſt jus prius extinctum, c.8.n.8. p.54.

Proteſtatio.

Proteſtatio tunc eſt neceſſaria quando procedendum eſt contra ſcribentem literas cambii non acceptatas, c.3.n.50. p.31.

Proteſtatio non requiritur quando ſcribens literas, ſciens non fuiſſe acceptatas nec ſolutas, reddidit ultrò pecunias quas acceperat, cap. 3. n.51. & 52.ibid.

Q

Qualitas.

Qualitates omnes primi contractus an & quomodo cenſeantur repetitæ in ſecundo, c.2.n.57. & ſeqq.
Vide *Reconductio.*

Qualitatibus primi contractus ſubjicitur augmentum ſuperveniens ex facto ipſorum contrahentium, c.2. n.68. p.21.
Vide *Augmentum.*

Qualitas rei inſpicitur quæ erat tempore contractæ obligationis, c.5.n.17. p.42.

Extenſio fit cum eiſdem qualitatibus, c. 5. n. 24. ibid.

Augmentum eſt ejuſdem qualitatis ſuo principali, c.5. n.25. ibid.

Qualitas Nominis determinans Verbum, limitat diſpoſitionem juxta qualitatem & tempus Verbi, c.9.n.39. p.65.

Ultra Qualitatem & modum non extenditur legis diſpoſitio, quando aliquid ſub certa qualitate & modo prohibet, c.9. n.49. p. 66.

Qualitas nova ſuperveniens enti, illud tranſmutat in novam ſpeciem, c.10. n.2. p.77.

Qualitas ſuperveniens enti non immutat illius ſubſtantiam, cap. 10. numer. 23. 24. & 25. pag. 79.

Qualitas ſuperveniens rei hypothecatæ, non immutat nec extinguit hypothecam, c. 10. n. 26. ibid.

Qualitas liberalis ſuperveniens majoratui reſpectu vinculi, non deſtruit ſubſtantiam bonorum ejuſdem, c.10.n.16. p.78.

R

Ratihabitio.

Ratihabitio hypothecæ an retrotrahatur ad tempus prioris contractus in præjudicium poſteriorum creditorum, cap.11. nu.19. & 20. pag. 82.

Ratihabitio contractus antea geſti, non nocet hypothecæ medio tempore contractæ, c. 11. n. 24. p. 83.

Ratihabitio contractus à minore celebrati abſque decreto non nocet hypothecæ contractæ poſt adeptam ætatem legitimam, cap. 11. nu. 25. ibid.

Ratihabitio nunquam retrotrahitur in præjudicium Tertii medio tempore jus acquirentis, c.11. n.26. & 27. ibid. 8. ibid.

Ratihabitio poſſeſſoris majoratus circa facultatem à creditoribus impetratam contrahendi ſuper bonis vinculatis, nullius eſt momenti poſt decoctionem, c.13. n.21. 22.23. cum aliis ſeqq. p. 93.
Vide *Contractus.*

Ratihabitio actus nulliter facti, eſt novum actum celebrare, c.7.n.17.p.52.

Reconductio.

Reconductio tacita an ſit ejuſdem qualitatis cujus eſt expreſſa; & utrum cenſeantur eadem pacta & pignora in ea repetita, cap. 2. num.20. pag. 17.

Reconductione tacitè contracta, renovantur pacta, qualitates, conditiones, & hypothecæ expreſsè appoſitæ per contrahentes in primo contractu, c.2.n.56. & 57. p.20.

Reconductio tacita non inducitur à jure, quando in aliquo ex contrahentibus deficit aptitudo conſenſus, ut in pupillo, mente capto, & ſimilibus, c.2.n.58. ibid.

Reconductionem novam ac repetitionem hypothecæ operatur tacita contrahentium voluntas, c.2.n.62. ibid.

In Reconductione novus requiritur conſenſus qui præſumitur, c.2.n.65. & 66. p.21.

In Reconductione tacita prior hypotheca non manet in veritate, ſed videtur manere, c. 2. n.67. ibid.

Exponitur textus in *L. cum quæritur, §. qui impleto, ff. locati*: c.2.n.64. ibid.

Et in *l. repetitionem*, 4. C. *de uſur.* n. 67. ibid.

In Reconductione tacita ſolùm inter ipſos principales contrahentes adeſt repetitio hypothecæ, c.2.n.81. p.22.

Regula.

Regula, *Qui prior eſt tempore*, an locum habeat inter creditores hypothecarios ex cauſa lucrativa & oneroſa, c.1.§.1.n.19. p.9.

Regulam exempla non reſtringunt, ſed declarant, & lex exemplariter loquens alios caſus ſimiles non excludit, c.16.n.4. & 5. p.104.

Renuntiatio.

Renuntiatio voluntaria Officii in manibus Principis, vel Papæ, non nocet creditoribus quibus tale officium fuit legitimè hypothecatum, c.1.n.1 1.verſ. *conſonat*, p.3.

Renuntiatio obligationis principalis nulliter facta non extinguit acceſſorias, cap. 14. n. 17. pag. 92.

Renuntiatio uſusfructus à patre facta in illius acquiſitionem, præjudicat creditoribus patris, c.15.n.24. p.102.

Secùs poſt acquiſitum patri uſumfructum & acceptatum, n.25. & 26. ibid.

Declara ut n.27. p.103.

Quid ſi renuntiatio fiat, emancipando filium remiſſivè, n.25. p.102.

Res.

Rei principalis, & augmenti, idem eſt judicium, & eadem natura, c.2. n.2. p.15.

Una & eadem res non debet diverſo jure cenſeri, c.2. n.3. ibid.
Vide *Augmentum.*

Res acquiſita per præſcriptionem à poſſeſſore Majoratus, fit majoratus, c.2.n.43.
Vid. *Præſcriptio.*

Rem augent ſervitutes acquiſitæ, ejuſque naturam ſequuntur, c.2. n.53. p.19.

Res æquè principaliter unita alteri debet exprimi in facultatis impetratione illam alienandi, c.2.n.111. p.25.

Rei forma mutata ſuper qua quis habet uſumfructum,

fructum, extinguitur uſuſfructus, cap. 4. n. 4. pag. 34.

Rei forma mutata, ita ut tranſeat in aliam diverſam ſpeciem, mutatur jus, cap. 4. num. 7. ibid.

Quod declaratur, n. 32. 33. & 34. p. 37.

Rei formâ mutatâ in qualitatibus tantum, non extinguitur hypotheca ſuper ea contracta, c.4.n.40. & aliis ſeqq. p.38.

Vid. *Hypotheca.*

Res initium capere non poteſt ab eo caſu quo finem accipere debet, c.4.n.45. ibid.

Re mutata quoad ſubſtantiam jus omne in illa extinguitur, aliàs non, c.4.n.64. p.40.

Res redit ad ſuum priorem ſtatum ex vi attractiva, c.6.n.6. p.45.

Res ſua nemini ſervit, c. 6. n.21. p.47.

Rei mutatio non inducitur ex mutatione perſonæ, c.8.n.41. p.58.

de Re ad perſonam, & è contra, an valeat argumentum, c.8.n.38. ibid.

Rei hypothecatæ prorogatio: Vid. *Prorogatio.*

Res ſemel legitimè à vero domino hypothecata, quovis modo poſtea alienetur, tranſit in acquirentem cum ſuo onere, c.9.n.25. p.64.

Declaratur, ibid. n. ſeqq. ibid.

Vid. *Hypotheca.*

Res pluribus creditoribus ſeparatim hypothecata, ſi uni ſatisfactum ſit, non ſit libera reſpectu aliorum, c.10.n.28. p. 80.

Rei alienæ hypotheca regulariter non valet, c.11. n. 9. p. 82.

Rei alienæ hypotheca ſuſtinetur quando debitor illam obligans aliquid juris in ea habebat, ex quo poſtea rei dominium acquirit, c. 11. n.10. ibid.

Si Res mea abſque meo mandato ſubjiciatur hypothecæ quam poſtea ratificem, ratificatio ſuperveniens non nocet hypothecæ medio tempore contractæ, c.11.n.24. p.83.

de Re ad tempus valet argumentum, c.2. n.18. & 19. p. 17.

Reſcriptum.

Reſcripta moratoria ſæpè à debitoribus impetrantur validè & efficaciter etiam in diſpendium creditorum, c.16.n.2. p.104.

Reſcripto Principis an poſſit creditor poſterior præferri anterioribus, c. 16. n.1. ibid.

Reſcripto Principis poteſt creditor acquirere jus hypothecæ in bonis debitoris, cap. 16. n. 8. ibid.

Reſcriptum Principis præpoſterans ordinem & gradum creditorum, non eſt admittendum, c.16. n.9. p. 105.

Reſcriptum Principis quod tendit in præjudicium juris alicui Tertio quæſiti tanquam exorbitans ab omni jure, non debet admitti, c. 16. n.16. p. 106.

Reſcriptum Principis prævertens ordinem hypothecarum, longè differt à reſcriptis moratoriis, c.16.n.11.16. & 17. p.105. & 106.

Reſcriptum præpoſterationis conceſſum creditori poſteriori in præjudicium anteriorum, omni ex parte noxium eſt ipſis, non ſolum ratione rei, ſed etiam temporis ad agendum, c.16.n.14. & 15. p.105.

Vide *Princeps.*

Reſcriptum ab uno ex correis in ſolidum obligatis impetratum à Principe, ne conveniatur pro tota quantitate, non valet, c. 16. n.20. p. 106.

Reſcriptum tollens exceptionem Tertiò competentem, concedi non debet, cap.16.num.21. ibid.

Reſcriptum à poſteriore creditore impetratum quo anterioribus præferatur, ſubreptitium eſt & nullum, c.16.n.23. p.107.

Reſcriptum moratorium à Principe debitori conceſſum non ſuſpendit curſum uſurarum, c. 17. n.10. p.109.

Reſcriptum moratorium ſuſpendit dumtaxat exactionem tam ſortis quàm uſurarum, non tamen ſiſtit curſum ipſarum, cap. 17. num.11. ibid.

Reſcriptum moratorium non ſuſpendit curſum uſurarum ſi jam inceperint currere propter moram commiſſam ante impetrationem, c.17. n.24. p.110.

Reſcriptum moratorium minus favorabile eſt beneficio ceſſionis bonorum, cap. 17. num. 26. ibid.

Rota Romana.

Rotæ Romanæ deciſio *in una Civitatis plebis Penſionis*, 15. *Jun.* 1606. *coram Sacrato*, adducitur, explicatur, & declaratur, c.6.n.7.24.38. & 51. p. 45.47.48.49.

Rota Rom. ſæpiùs decidit Penſionem Eccleſiaſticam tranſlatam, non eſſe diverſam à priore, ſed eandem, c.8.n.14. & 26. p. 55. & 56.

Ad quod adducitur deciſ. *in una Carpen. penſionis*, 29. *Maii* 1602. *coram Lancelloto.* c. 8. n.16.17.18. & 19. ibid.

Alia deciſ. *in una Papien. Penſionis*, 11. *Decemb.* 1606. c.8. n.20.21. & 22. p.56.

Alia *in una Tertul. penſionis*, 15. *Decemb.* 1610. c.8.n.23. ibid.

Alia *in una Feron. Penſionis*, 14. *Januar.* 1613. c.8.n.24. & 25. ibid.

Rota Rom. *apud Ludoviſ. deciſ.* 76. ex aliis ejuſdem Rotæ deciſionibus & communi Doctorum ſententia rejicitur, cap.14.num.21.& 22. pag. 29.

S

Sententia.

SEntentia lata contra debitorem decoctum, in favorem ejus qui concurſum formatum ignorabat, an valida ſit? diſputatur ad partes, c.12.n.30.31. cum ſeqq. uſque ad 42. p. 88.

Sententia lata contra debitorem poſt hypothecam contractam non nocet creditoribus ignorantibus litem ſuper hypotheca motam, c.12.n.32. ibid.

Sententia lata contra debitorem pendente concurſu valida eſt, ſive adverſarius ſciverit, ſive ignoraverit concurſum, non tamen nocebit creditoribus non citatis, c.12. n.34.35. & 42. ibid. & 89.

Sententia lata contra debitorem non mandatur executioni contra tertios rerum hypothecatarum poſſeſſores, c.12.n.39. ibid.

Servitus.

Servitutis ſpecies, eſt penſio impoſita beneficio Eccleſiaſtico, c.6.n.17. & 18. p. 46.

Vide *Penſio.*

Servitutis perſonalis ſpecies eſt uſuſfructus, c.6. n. 18. ibid.

Vide *Uſuſfructus.*

Servitutem habens in re aliqua, eam amittit ſi proprietatem ejus nanciſcatur, c.6.n.20.&21. p.47.

Ser-

Digitized by Google

Servitutes acquiſitæ augent rem, & ejus naturam ſequuntur, c.2. n.53. p.19.

Servus.

Servus delinquens hypothecatus poteſt damnari ad mortem non attento jure domini nec creditorum, c.9.n.100. p.74.

Servi, ſicut alia debitoris bona, hypothecariæ obligationi ſubjici poſſunt, cap. 10. num. 6. & 7. p.77.

Servo hypothecato manumiſſo, hypotheca diſſolvitur etiam in præjudicium creditorum, c. 10. n.8. ibid.

Servus hypothecatus per hypothecam generalem omnium bonorum debitoris, poteſt manumitti, & hypotheca extinguitur, ſecùs ſi per ſpecialem, c.10.n.17. p.78.

Servi etiam generaliter hypothecati manumiſſio non valet in præjudicium creditorum ſi debitor non ſit ſolvendo, c.10.n.19. p.79.

Servo vagabundo confiſcato, perit hypotheca ſuper ipſo impoſita, c.9.n.97. p.73.

Solutio.

Solutio pecuniæ fiſcalis facta uni ex Theſaurariis, informis eſt, & non liberat debitorem à ſorte principali & intereſſe, c.3.nu.4.& 17. pag. 28.

Vide *Theſaurarius.*

Et ſolutionis ratio ſumitur in libro Rationum, n.5. ibid.

Solvens Theſaurario contra formam mandati per ignorantiam, malè ſolvit, & ſibi debet imputare, c.3. n.10.11. & 19. p. 28. & 29.

Solutio aliter facta quàm vero creditori, vel ab eo mandatum habenti, non liberat debitorem, c.3.n.12. p.28.

Solutio quæ fieri debet cum certis circumſtantiis, & interventu quarundam perſonarum, ſi aliter facta ſit, non valet, cap.3. num. 18. pag. 29.

Vide *Apocha.*

Solutio pecuniæ fiſcalis per apochas ſolemnes probanda eſt, c.3.n.29. p.30.

Solutione non facta die & loco aſſignatis, ſcripto literarum cambii conſtituitur in mora, c. 3. n.49. p.32.

Vide *Cambium.*

Vide *Mora.*

Solvens perſonæ inhabili ſcienter vel ignoranter non liberatur, c.12.n.5. p.85.

Solutio facta bona fide debitori decocto an liberet ſolventem ignorantem judicium concurſus, c.12. n.12. p.86.

Solvens per juſtam ignorantiam debitori decocto excuſatur & liberatur; c.12. num. 16.& 20. ibid.

Secùs ſi ſciverit, vel ſcire debuerit, idid. n. 17. 18.19.20.& 21. & 22. p.87.

Vide *Ignorantia.*

Solutio facta debitori poſt formatum concurſus judicium non liberat ſolventem, niſi ſolvens probabiliter ignoraverit concurſum & decoctionem, c.12.n.4. ibid.

Quamvis ſolutio facta decocto liberet ſolventem ignorantem decoctionem, non tamen valet contractus cum eo celebratus, cap. 12. n.55. p.96.

Solvere an teneatur filius creditoribus patris ex fructibus adventitiorum quæ ob dilapidationem à patre factam conſolidantur in favorem filii, cap. 15. num. 3. 13. & ſeqq. pag. 100. 101.

Vide *Filius.*

Quid de ſucceſſore in majoratu, cap.15. nu.13. p. 101.

Solvendi difficultas non excuſat debitorem à mora, nec ab intereſſe propter moram debito, c.17.n.13. p.109.

Vide *Mora.*

Solvere non licet debitori creditoribus ſuis pendente concurſus judicio, c.17. n.28. p.97.

Solvendi impotentia excuſat debitorem à mora & intereſſe lucri ceſſantis, c. 17. n.34. p.111.

Maximè ſi impotentia præceſſerit moram, n.35. ibid.

Statutum.

Statutum diſponens ſuper lucro dotis extenditur ad augmentum ejus, c.2.n.12. p.25.

Vide *Dos.*

Statuto requirente conſenſum mariti, aut interventum duorum propinquorum, ad authorizandum mulieris vel minoris contractum, non ſufficit ſola præſentia cum taciturnitate, c. 3. n.26. & 27. p.29.

Quod fortiùs procedit quando agitur de præjudicio Tertii, n. 28. p.30.

Et talis contractus non ſervatis ſolemnitatibus à Statuto requiſitis celebratus nullus eſt, c. 3. n.31. ibid.

Vid. *Theſaurarius.*

Statutum diſponens aliquid ultra jus commune, illud cenſetur forma ſubſtantialis, qua deficiente actus corruit, c.3.n.36. p.43.

Statutum prohibens extrahi frumentum, habet locum in farina, c.4.n.50. p.39.

Statutum diſponens ſuper actu ſibi licito, non attendit voluntatem domini, c.9.n.111.& 112. pag. 75.

Statuto diſponente ſuper aliquo actu, non attenditur præjudicium quod in conſequentiam accidere poteſt, c.9.n.113. ibid.

Statuto diſponente quod cauſæ viduarum ſint ſummariæ tales fient, ſi, lite pendente matrimonium ſolvatur per mortem viri, c. 17. n. 43. p.111.

Succedere. Succeſſio.

Succedens in locum alterius per privationem prædeceſſori inflictam an teneatur ſatisfacere creditoribus prædeceſſoris privati, c. 9. n. 21. & ſeqq. ubi tractatur ad partes, p.64.

Vide *Fiſcus.*

Succeſſorum jus non attenditur in alienationibus bonorum majoratus, juris authoritate interveniente factis, cap.9. nu.110.& aliis ſeqq. pag. 75.

Vid. *Alienatio.*

Succeſſor in majoratu an teneatur ſatisfacere creditoribus primi poſſeſſoris ex fructibus ab illo hypothecatis, quando fuit privatus ob dilapidationem, c.15. n.13. p.101.

T

Tempus.

TEmpore prohibito, quæ fiunt vel conferuntur in tempus prohibitum, irrità ſunt & nulla, c.13.n.31. p.96.

Contrahentibus quibus medio tempore jus quæſitum eſt, non nocet fictio retractiva, c. 13. n.37. p.95.

Tempus non currit legitimè impedito, & juſtum impedimentum excuſat à mora, c.17.n.14. p. 109.

Vide

Vide *Mora.*
Vide *Impedimentum.*
De tempore ad rem, & de re ad tempus, valet argumentum, c.2.n.18. & 19. p.17.

Tertius.

Tertius conſequitur æſtimationem melioramentorum quæ fecit in re hypothecata, c.2. n.51. pag. 19.
Tertius aggregans bona ſua antiquo majoratui non poteſt comprehendi in contractu antecedente inter hypothecarium & tunc poſſeſſorem majoratus celebrato, c.2.n.78.79. & 80. pag. 22.
Vide *Diſpoſitio.*
Vide *Hypotheca.*
In Tertii præjudicium verba enuntiativa nihil probant, c.3. n.34. p.30.
Vide *Aſſertio.*
Vide *Verba.*
In Tertii præjudicium non admittitur confuſio, c.4.n.19. & 20. p.35.
Vide *Confuſio.*
Tertii hypotheca illæſa non obſtante confuſione actionum inter creditorem & debitorem, c.4. n.21. ibid.
Vid. *Hypotheca.*
In præjudicium Tertii non conſideratur conſolidatio uſusfructus cum proprietate, dum Tertius ipſe intermediat pro ſuo intereſſe, c. 4. n.59. p.39.
Uſufructu apud Tertium conſolidato extinguitur hypotheca ſuper ejus commoditate conſtituta, c 4.n.64. & ſeqq. p. 40.
Vide *Uſusfructus.*
Tertii præjudicium non attenditur, ubi concurrit neceſſitas & rigor legis jubentis merces comburi ob metum peſtis, c. 9. n. 104. p.74.
Vide *Hypotheca.*
In Tertii præjudicium medio tempore jus acquirentis nunquam retrotrahitur ratihabitio, c.11. n.26. & 27. p.83.
Si Tertii interſit ne res aliqua alienetur, pactum de non alienando cum ipſo initum impedit dominii tranſlationem, c.12. n.25. p.87.
Tertios rerum hypothecatarum poſſeſſores non afficit ſententia contra debitorem lata, c. 12. n.39. p. 89.
Tertii jus lædi non debet per reſcriptum à Principe impetratum, cap. 16. num. 10. & ſeqq. p. 105.
Et tale reſcriptum tanquam ſubreptitium non attenditur in præjudicium Tertii, c.16. n.21.& ſeq. p. 106.

Theſaurarius.

Theſaurarius unus Arcæ Regiæ ſine interventu aliorum non poteſt recipere ſolutiones, c. 3. n.1. p.27.
Theſaurarii Regii nihil poſſunt extrahere ex arca abſque ſpeciali decreto, c.3.n.2. ibid.
Theſaurarii arcæ Regiæ non poſſunt etiam ſimul recipere ſolutiones abſque decreto Senatus, c. 3. n.5. p.28.
Theſaurariorum arcæ Regiæ in quo munus conſiſtat, ibid. & n.6. ibid.
Theſaurarii arcæ Regiæ recipiunt pecunias fiſcales ab exactoribus ſpecialiter deputatis, & ab illis non exeunt, niſi ſub certis ſolemnitatibus, c. 3. n.7. ibid.
Theſaurarius Sedis Apoſtolicæ recipit pecunias Cameræ ſolvendas, de quibus computum reddit, c.3.n.8. ibid.
Theſaurarius ſolvens ignorans formam mandati, ſibi imputet; ſicut qui contrahit non ſervata lege & forma præſcripta, ſi inde damnum ſentiat, cap. 3. num. 10. 11. & 19. ibid. & 29.
Theſaurarius unus ex tribus deputatis non poteſt ſolus recipere ſolutiones etiam cum decreto Senatus, c.3.n.13. & 14. p. 28.
Vid. *Solutio.*
Vid. *Apocha.*
Theſaurarius qui ſine ſolemnitatibus requiſitis recepit ſolutionem à debitore fiſcali, debet primùm excuti; & ſi ſolvendo non ſit, recurritur in ſubſidium contra debitorem qui ſolvit, c.3. n.37. p.31.

Tranſactio.

Tranſactio inter hæredem inſtitutum & ſucceſſorem ab inteſtato facta impugnari poteſt à creditoribus & legatariis, quorum intereſt teſtamentum ſuſtineri, c.1. n.30. p.6.
Vid. *Creditor.*
Per tranſactionem contrahitur nova hypotheca illi adjecta in augmentum primæ obligationis, ſi tranſactioni non ſtetur, c.14.n.7.p.97.
Etiamſi Tranſactio facta ſit animo novandi præcedentem obligationem, n.7. ibid.
Quod declaratur remiſſivè, n. 22. p.99.

Tranſlatio.

Tranſlatio penſionis Eccleſiaſticæ virtute indulti Apoſtolici, an inducat novam penſionem, an verò tranſlata ſit eadem cum prima, c. 8. n. 3. & 14. & paſſim per tot. c. p. 54. & ſeqq.
Vid. *Penſio.*
In tranſlatione qualibet juris, idem jus, & non aliud diverſum tranſit in tranſlatarium, c. 8. n.41. & 42. p.58.
Tranſlatio penſionis eſt actus merè voluntarius penſionarii, c.8. n.46. & 47. ibid.
Tranſlatio dominii non impeditur, ſi in prohibitione alienationis pœna fuerit impoſita alienanti, c.9.n.54. p.66.
Vide *Alienatio.*
Tranſlatio dominii impeditur propter prohibitionem alienationis ex pacto cum Tertio inito cujus intereſt rem non alienari, cap.12. n.25. p. 87.
Tranſlatio dominii impeditur ex pacto jurato de non alienando, c.12. n.7. p.85.
Vide *Nullitas.*
Tranſlatio dominii impeditur in rebus à debitore alienatis poſt concurſum formatum, c.12.n.26. p. 87.
Tranſlatio hypothecæ à priore creditore in poſteriorem, per jus offerendi, non inducit novam hypothecam, ſed eadem numero tranſit quæ erat antea, c.8. n.39. in fin. p.58.
Tranſlatio fit cum ſuo onere, qualitate, & cauſa, c.8.n.40. ibid.

Tranſmiſſio.

Quod non eſt tranſmiſſibile, non eſt ceſſibile, c.1. §.1.n.6. p.8.
Et viciſſim quod eſt tranſmiſſibile, ceſſionem admittit. n. 7. ibid.

Tutor.

Tutores plures licèt debeant conficere librum rationum, ſufficit ſcriptura unius & ſubſcriptio cæterorum, c.3.n.25. p.29.
Tutoris bonis confiſcatis, an & quomodo poſſit pupillus agere adverſus fiſcum, cap. 9. nu. 88. p. 71.

Verba.

Digitized by Google

V

Verba.

VErba Collegæ, vel alterius qui non poteſt diſponere de actu à ſe geſto, nullam inducunt præſumptionem, c.3. n.33. p.30.

Verba enunciativa in præjudicium Tertii nihil probant, c.3. n. 34. ibid.
Vide *Aſſertio.*

Verba contractus referuntur ad tempus quo fuit celebratus, c.5.n.15.&16. p.42.

Verbum, *Bona*, adjectum genitivo, *Majoratus*, indicat omnia bona pertinentia ad majoratum, ſive ex dominio, ſive ex poſſeſſione, c.2.116. pag. 26.

Verbum, *Videtur*, denotat impropriétatem ſui natura, c.2.n.67. p.21.

Venditio. Vendere.

Venditione perfecta, periculum rei, ſicut & incrementum, pertinet ad emptorem, c.2. n.32. pag. 18.
Vide *Augmentum.*

Venditor an & quando propter læſionem poſſit à contractu diſcedere, c.1.§.2. n.13. p.11.
Vide *beneficium leg.2.C. de reſc. vend.*

Vendere quis cogi poteſt ad ornatum urbis, c. 9. n.109. p.75.

Unio.

Per unionem unius rei factam alteri, in iſtam omnia emolumenta alterius tranſeunt, c. 2. n. 107. p. 25.

Unitæ rei mentio facienda non eſt in impetratione rei principalis, c.2.n.106. ibid.
Declara, niſi una res ſit æquè principaliter unita alteri, n.111. ibid.
Vide *Augmentum.*

Voluntas.

Voluntas elici poteſt & probari ex actu nullo, c.14. n.3.p.97.

Voluntas teſtatoris deduci poteſt ex diſpoſitione, etiamſi nulla & irrita, c.14.n.4. ibid.

Voluntas teſtatoris declarari poteſt per diſpoſitionem nullam; ſecùs eſt in contrahentibus, c. 14. n.19. p. 99.

Uſura.

Uſuræ legitimæ debentur propter moram debitoris in ſolvendo, c.17. n.1. p.108.

Uſuras ante concurſus judicium debitas peti non impedit ſuperveniens concurſus, cap.17. n. 3. ibid.

Uſuræ non currunt pendente judicio concurſus in præjudicium poſteriorum creditorum, c.17. num.6. ibid.

Uſurarum curſum non ſiſtit reſcriptum moratorium à principe debitori conceſſum, licèt ſuſpendat exactionem illarum, c. 17. n. 10. & 11. & 14. p.109.

Uſuræ debitæ ex officio judicis ceſſant, quandiu bona debitoris inopis ſunt in ſequeſtro, c.17. n.19. p. 110.

Uſuras jam debitas non tollit impedimentum ſolvendi ex concurſus judicio ſuperveniens, licèt extinguat curſum illarum pro futuro, c.17. n.37.38. & 44. p.111. & 112.

Uſuræ currentes ante rem judicatam ſuſpenduntur per dilationem conceſſam debitori ad ſolvendum ex cauſa miſerationis, c.17. n.39. & 40. p. 111.

Uſuræ ex mora non debentur poſt formatum judicium concurſus, quia debitor deſiit eſſe in mora, quæ habet tractum temporis ſucceſſivum, c.17. n.41. & 42. ibid.

Uſuris minoribus promiſſis, ſi poſtea per novum contractum convenerit de uſuris majoribus, an prior hypotheca extendatur ad hoc augmentum majorum uſurarum, cap.2.num.67. verſ. Sed contra. p. 21.

Uſusfructus.

Uſufructu extincto an extinguatur hypotheca ſuper eo conſtituta, c.4.n.1. p. 34.

Uſusfructus extinguitur conſolidatione, ſi uſufructuarius nanciſcatur rei proprietatem, c. 4. n. 3. ibid.

Uſusfructus extinguitur mutata forma rei ſuper qua conſtitutus erat, c.4.n.4. ibid.

Uſusfructus formalis transfunditur in cauſalem per acquiſitionem proprietatis, c.4.n.5. ibid.
Et inter utrumque magna eſt differentia. ibid.

Uſusfructus formalis tranſlatus in cauſalem non poteſt reduci ad priorem formam, c. 4. n. 12. p. 35.

Uſufructu conſolidato cum proprietate apud Tertium, extinguitur hypotheca ſuper ejus commoditate conſtituta, cap. 4. num.60.61. & 62. pag. 39.

Uſusfructus commoditas ſimpliciter hypothecata non patitur mutationem per adquiſitionem proprietatis, c.4.n.66. p.40.

Uſusfructus hypothecatus nihil influit in proprietatem, ſed finitur hypotheca per mortem fructuarii debitoris. c. 5. n. 3. 4. 9. 13. 29. & ſeq. p. 41. & ſeqq.
Vide *Hypotheca.*

Jus Uſusfructus non poteſt hypothecari, nec cedi, ſed ſola commoditas fructuum, c.4. n.24. p. 36.

Uſufructu conſolidato, commoditas fructuum & eorum perceptio eodem modo remanet penès debitorem, quo erat ante conſolidationem, c.4.n.25. & 26. & 29. ibid.
Vide *Hypotheca.*

Uſusfructus non tranſgreditur vitam fructuarii, c.4.n.32. p.43.

Uſusfructus eſt ſervitus perſonalis, cap.6.n. 18. pag. 46.

Uſusfructus finitur per acquiſitionem proprietatis rei fructilis perfectam & abſolutam, cap. 6. n.19. 20. & 21. p. 47.

Uſusfructus reviviſcit, ſi proprietas empta à fructuario, fuerit retracta à conſanguineo proprietarii, c.6. n.35. & 36. p. 48.

Uſusfructus finitur per mortem fructuarii; c. 6. n. 10. p. 46.

Uſusfructus tranſit in Monaſterium, durante vita Monachi, c.6.n.12. ibid.

Uſufructu duobus ſucceſſivè relicto novus dicitur uſusfructus in ſecundo fructuario, c.8. n.5. & 55. p.54. & 67.
Et an ſimiliter penſio tranſlata dicatur nova penſio. ibid.
Vide *Penſio.*

Uſusfructus non extinguitur per conſolidationem ſubſequutam, reſciſſam vel irritam factam, c. 14. n. 11. p. 98.

Uſusfructus quoad jus diſcrepat ab ipſa commoditate fructuum, c.15. n.7. p.100.

Uſufructu amiſſo, durat hypotheca ſuper commoditate impoſita, c.15. n.8. ibid.
Vide *Hypotheca.*

Uſusfructus patris in bonis adventitiis filii finitur

Digitized by Google

tur per abuſum ſeu dilapidationem, non ſecus ac per mortem, c.15. n.14. & 15. p.101.
Uſusfructus an & quomodo poteſt remitti à patre filio in fraudem creditorum, necne, c.15.n.24. 25.26.27. & 28. p.102. & 103.
Vid. *Pater.*

Uſufructuarius.

Uſusfructuarius dimittens voluntariè proprietatem, non recuperat uſumfructum ſemel conſolidatum, c.1.n.14. p. 35.
Uſufructuarius rei ſuæ nemo eſſe poteſt, c.4.n.15. ibid.
Uſufructuarius ultro dimittens uſumfructum, non præjudicat creditoribus ſuis, cap.4.n.17. & 18. ibid.
Uſusfructuarius obligans uſumfructum, intelligitur obligare commoditatem, c.4.n.43. p.38.
Uſufructuarius legans uſumfructum quem habet in re aliena, ſi poſtea proprietatem acquirat, eam non præſumitur legaſſe, cap. 5. num. 18. p. 42.
Uſufructuarius omne jus in re fructili amittit per mortem, c.5.n.19. ibid.
Uſusfructuarius æquiparatur penſionario beneficii, & viciſſim penſionarius fructuario, c. 6. n. 9. cum multis ſeqq.
Vid. *Penſio.*
Uſusfructuarius tranſmittit fructus perceptos ad hæredes, c.6.n.11. ibid.
Uſusfructuarius ob dilapidationem privatur omni jure commoditate uſusfructus, c. 15. n. 16. & 17. cum ſeqq. p.101.
Uſufructuarius acquirens proprietatem ex teſtamento poſtea reſciſſo per contra tabulas, recuperat uſumfructum, c.6.n.34. p. 48.
Sed vide n. 42.

FINIS.

Laus Deo, Virginique Matri Deiparæ ſine macula concepta.

Digitized by Google

Digitized by Google